COLECȚIA ROMANULUI ISTORIC

T. H. White

Arthur, regele Camelotului

T. H.
White

Arthur, regele Camelotului

Coperta de Emilia Boboia

T.H. WHITE

THE
ONCE AND FUTURE KING
CAMELOT

Fontana Books

Toate drepturile asupra acestei versiuni sînt rezervate Editurii UNIVERS.

T. H.
White

Arthur, regele Camelotului

Traducere și note de
Alin Unteanu

București • 1974
Editura UNIVERS

CUVÎNT ÎNAINTE AL TRADUCĂTORULUI

După cum își va putea da seama cititorul, cartea aceasta redă o legendă, mai bine zis un ciclu de legende, într-o formă modernă, punînd în același timp o serie de probleme de ordin filozofic, moral și politic.

Un critic englez spunea, pe drept cuvînt, că T.H. White a zugrăvit un vis minunat al Evului Mediu așa cum nu a fost niciodată, dar cum ar fi putut sau ar fi trebuit să fie.

Cine a fost acest scriitor englez, la care modernismul se îmbină ciudat de armonios cu tradiția ; omul care a disecat sufletul medieval, învelit în armură, cu delicata floretă a psihanalizei ; omul a cărui operă a provocat la vremea publicării ei un val de proteste sau un ropot de aplauze, dar care nu a lăsat indiferent pe nici un cititor ?

Terence Hanbury White s-a născut la 26 mai 1906 în Bombay, India. A primit o educație cu adevărat aleasă, ceea ce va explica preocupările lui de mai tîrziu. După terminarea studiilor la Cambridge, a predat la Colegiul Stowe, ducînd o viață retrasă la țară, la Stowe Ridings, în comitatul Buckinghamshire.

Recunoașterea pe plan literar a venit treptat. Pînă la a opta carte (între 1926 și 1939 a scris șapte cărți), era aproape necunoscut în Marea Britanie. Apariția primului său roman din ciclul Arthurian — *The Sword in the Stone (Spada din stîncă)* i-a adus celebritatea. Mai mult încă, se poate spune că romanul acesta, precum și cele ce i-au urmat, au provocat în Anglia un cult al lui White — un foarte activ și clar exprimat cult al literaturii sale.

White a fost sortit să fie unul dintre acei scriitori controversați cărora cititorii le sînt fie devotați cu trup și suflet, fie atît de vrăjmași, încît dau impresia că i-au primit romanul ca pe o insultă personală sau, în orice caz, una adusă tradiției britanice.

Odată cu succesul obținut de *The Sword in the Stone*, scriitorul se consacră exclusiv ciclului Arthurian, care i-a adus faima literară și cinematografică. (În Statele Unite s-a turnat un *musical* de mare succes, *Camelot*, inspirat din romanul de față).

Falsele romane istorice ale lui White, pe jumătate fantezie, pe jumătate parodie, cu aluziile sale frecvente la istoria anilor noștri sînt, fără îndoială, de o remarcabilă originalitate.

Să luăm de exemplu romanul pe care-l prezentăm cititorilor noștri. Publicat în 1958 (cu șase ani înainte de moartea autorului), alcătuind de fapt o tetralogie și reunind cîteva succese răsunătoare ale autorului dintre anii 1939—1941, romanul, care la prima vedere se ocupă de legenda Regelui Arthur și a Cavalerilor Mesei Rotunde, cuprinde de fapt tot ce-și poate imagina mintea îndrăzneață a unui scriitor modern, îmbinînd o multitudine de idei, tendințe, aluzii, stiluri, într-un tot unitar, din care orice eclectism este cu totul exclus. Poți găsi uneori chiar pe aceeași pagină: diverse aspecte ale argoului modern, a ceea ce englezul denumește cu termenul larg de „slang" mergînd de la limbajul studențesc pînă la vulgarul „cockney" alături de limbajul arhaic al cavalerilor medievali, alegoria politică și alegoria poetică, misticismul medieval și ateismul, aluzii cam decoltate, împreună cu gingășia iubirii pure, terminologia tehnică modernă și limbajul de război, humorul gălăgios, grotesc și sentimentele delicate, anacronismele deliberate, pline de haz, alături de documentul istoric.

Explicațiile de mai jos sînt menite ca, în parte cel puțin, să permită cititorului să nu se lase derutat de modul insolit, total demitizant, în care sînt prezentate isprăvile lui Arthur, Lancelot, ale năstrușnicului Merlyn și ale celorlalți cavaleri ai Mesei Rotunde.

Variațiunile pe tema Legendelor Arthuriene sînt, încă de la început, extrem de numeroase, dar, în general, mai toate respectă același fir narativ, inclusiv cele în transcripția lui Malory.

Fără îndoială, dacă a existat vreodată un rege Arthur, fiu al lui Uther Pendragon (ceea ce înseamnă în celtică „mare șef de război") și al nefericitei Igraine, acesta trebuie să fi fost și el un celt, un Gael, „unul dintre Cei Vechi" și în orice caz nu un franco-normand, așa după cum, cu multă grație, vrea să ne facă Malory să credem și, după el, T.H. White. Așa că, lăsînd la o parte pentru o clipă legenda și întorcîndu-ne la o probabilă realitate, serialul prezentat de televiziunea noastră și de care cititorii trebuie să-și mai aducă încă aminte are șanse să fie mai apropiat de „realitatea istorică" decît legenda lui Malory și, implicit, romanul nostru. Aceasta măcar datorită faptului că serialul de care am pomenit se referea la o epocă în care bretanii luptau împotriva invadatorilor saxoni (după 449), iar cartea noastră se referă la o imaginară epocă de după 1066 (bătălia de la Hastings și invadarea Angliei de franco-normanzii conduși de William Cuceritorul.)

Oricum ar sta lucrurile, fapt este că Arthur nu apare ca personaj în nici una dintre operele presupușilor săi barzi și istorici contemporani.

Prima referință neîndoielnică la Arthur apare într-o lucrare istorică, scrisă în latină și pusă pe seama lui Nennius (Ninniaw, în celtică), *Historia Brittonum* — Istoria Britonilor (c.800). Într-un scurt paragraf, Arthur este creditat aci cu douăsprezece mari bătălii, în ultima dintre care, cea de la Muntele Badon, ar fi trecut pe lumea cealaltă nu mai puțin de 960 inamici, toți omoriți chiar cu propria lui mînă, în luptă dreaptă. Arthur este numit aici *„dux bellorum"*, adică tot „mare șef de război" cam la fel ca și taică-său, ceea ce, trebuie recunoscut, nu este deloc de bun augur pentru siguranța veridicității surselor documentare, dar este un început fericit pentru cariera de legendă a lui Arthur și a companionilor săi.

Și astfel, odată cu trecerea secolelor, odată cu ștergerea și încurcarea surselor documentare (de care cu atîta spirit se plînge White), se înmulțesc tot mai mult sursele legendare. Realitatea pălește din ce în ce, istoria reală se șterge, caracterele personajelor de mult uitate, a căror cenușă a fost spulberată de toate cele patru vînturi, sînt înlocuite cu altele, ale prietenilor și dușmanilor celor ce povestesc la gura sobei sau înnegresc pergamentul în ceas de veghe în vreun cotlon de mănăstire.

Și astfel dispare crudul, neînsemnatul și realul Arthur și apare bunul, dragul, marele Rex Arthur, regele nostru imaginar.

Rînd pe rînd, detaliile se acumulează, trecerea secolelor dă tot mai multă viață legendei.

În *Cartea Neagră din Carmarthen* (scrisă la sfîrșitul secolului al XII-lea), poemul vels se referă la mormîntul inexistent al lui Arthur — ceea ce avea să devină baza credinței în reîntoarcerea lui Arthur în Camelot.

Un alt poem celtic, *Kulhwch și Olwen*, îi pomenește pe Bedwyr (Bedivere) și pe Kai (Kay).

Toate aceste poeme precum și multe altele, prea numeroase și prea puțin cunoscute pentru a mai fi citate, au o vîrstă incertă. Fapt este că materialul celtic este țărina pe care a crescut una dintre cele mai frumoase legende franco-normande.

Adevăratul fondator al Legendei Arthuriene este Geoffrey of Monmouth (c.1100—c.1155). Opera sa latină *Historia Regum Britanniae* (c.1136) pretinde să facă un tur de orizont al unor fapte istorice, dar este probabil, în cea mai mare măsură, rodul imaginației autorului, brodînd pe canavaua tradiției celtice. Principalele elemente ale Legendei Arthuriene au fost țesute. Lipsește

doar floarea brodată în mijloc : Masa Rotundă și cel mai viteaz cavaler : Lancelot.

Robert Wace (c.1100—c.1175), „traducînd" lucrarea lui Geoffrey în franceză, practică două mici adăugiri : ca prin farmec apare Masa Rotundă și, odată cu aceasta, se schimbă și esența povestirii, dintr-o primitivă legendă anglo-saxonă într-o maiestuoasă legendă-poem, tipică pentru cultura medievală franco-normandă.

O nouă traducere — o nouă schimbare. Layamon, un preot din Worcestershire, rescrie poemul în engleză (c.1205), sau, mai curînd, în ceea ce de regulă se numește *mid-english*. Pentru prima dată, Legenda lui Arthur apare în engleză, sau în ceva asemănător cu engleza zilelor noastre. Sînt folosite elemente ale prozodiei anglo-saxone și se dau largi explicații asupra originii Mesei Rotunde.

După Layamon, dezvoltarea legendei părăsește pentru o bună perioadă de timp pămîntul cețos al Gramaryei și poposește în Europa continentală.

În Legenda Mariei de France (1154—1189), scrisă în franceză, este istorisită povestea lui Tristram și Iseult.

Fără îndoială, cea mai de seamă dezvoltare continentală a romanului cavaleresc al lui Arthur este adusă de Chrétien de Troyes (c.1140—c.1191), a cărui lucrare a fost de curînd tălmăcită în românește.

Aci apare pentru prima dată Lancelot și *Le Chevalier de la Charette*. Pe scurt, cele două mari contribuții ale lui Chrétien au fost : a) unirea într-un tot închegat a elementelor disparate și alcătuirea, în acest fel, a ciclului Legendelor Arthuriene ; b) imprimarea caracterului de „roman de dragoste" întregului ciclu.

Interpretarea dată de Chrétien Legendelor Arthuriene este cea care a dus la proliferarea acestora în toată Europa apuseană : Franța — Robert de Barron, Béroul, Thomas de Bretagne, Bédier ; Italia — Rusticano di Pisa ; Germania — Hartmann von Aue, Eilhart von Oberge, Wolfram von Eschenbach, Gottfried von Strassburg, Walter von der Vogelweide.

Arthur și oamenii săi au intrat și în sculptură. Astfel, portalul de nord al Catedralei din Modena are o sculptură din secolul al XII-lea pe care apar călare Artus de Bretani, Galvaginus (Gawaine) ș.a.

Cît despre literatura engleză medievală, fără îndoială, nu se putea lăsa mai prejos. Cea mai reușită dintre toate povestirile Legendelor Arthuriene rămîne opera lui Thomas Malory, scrisă cam pe la 1470 și tipărită de Caxton în 1485.

Știm acum că Thomas Malory (c. 1408—1471), autorul lucrării *Morte Darthur* este identificat de unii istorici cu Sir Thomas Malory, cavaler de Newbold Revel (Warwickshire).

Se poate astfel spune că personajul ce apare în ultimele pagini ale cărții noastre, pajul cu ochii limpezi și inocenți, atît de încrezător în bătrînul Rege Arthur și căruia acesta din urmă îi încredințează flacăra ideii lui, nu este altul decît cel ce-avea să devină Malory.

Malory — cu modestie — pretinde că nu face altceva decît să traducă o carte franțuzească. De fapt, apelînd la mai multe surse, a făcut din a sa *Morte Darthur* o compilație de geniu. Dintr-un vrac de istorii fără cap și coadă, risipite și prea puțin inteligibile, Malory a reușit esențialmente să dea naștere unei narațiuni unitare, condensînd, eliminînd contradicțiile, minimalizînd elementele fantastice și supranaturale, și oferind, acolo unde erau necesare, tranzițiile și explicațiile potrivite.

În ultimă esență, performanța lui Malory constă într-o unitate a lucrării, fără precedent în operele anterioare, deoarece, pe de o parte, organizează întreg ciclul în jurul „Nașterii, vieții și faptelor Regelui Arthur și ale nobililor săi cavaleri ai Mesei Rotunde", reducînd, pe de altă parte, acțiunea principală la două motive: Căutarea Sfintei Cupe, cunoscute și sub numele de Sangreal, și mistuitoarea iubire dintre Lancelot și Guenever.

Tema Legendelor Arthuriene a prezentat întotdeauna un interes deosebit pentru scriitorii anglo-saxoni. Înainte de a scrie *Paradisul pierdut*, Milton plănuise o epopee despre Arthur. Printre numeroșii poeți englezi care au folosit materialul arthurian se numără Spencer, Dryden, Tennyson, Swinburne, Morris, Arnold etc. Două opere wagneriene, *Parsifal* și *Tristan și Isolda*, sînt bazate pe materialul Legendelor Arthuriene.

În romanul său, White concentrează și mai mult intriga narativă, renunțînd în bună parte la povestea lui Tristram și Isoulde, pe care o pomenește doar în treacăt, și care reprezintă, de fapt, și în opera lui Malory un fir narativ secundar.

Este evident că T.H. White și l-a ales ca model pe Tennyson — nu însă un model de urmat, ci dimpotrivă. În poemele sale *Galahad* și în special în *Idilele Regelui*, Tennyson își lăfăie idealul moral tipic victorian, fiind convins că moralitatea burgheză conformistă este cheia fericirii și bunăstării. Nu cred că ar fi corect să afirmăm că White s-a dezbărat total de concepțiile lui Tennyson, așa cum susțin unii critici englezi. Am spune mai degrabă că White este un om modern, care nu poate admite victorianismul desuet sub nici o formă și, în orice caz, nu ca

element constitutiv al romanului său. White n-a făcut operă de modernizare în sensul literal al cuvîntului, ci a scris un roman de un modernism sui-generis, în care inima medievală bate în ritmul contemporan. Povestea medievală a fost transformată prin farmecul talentului său într-un roman al zilelor noastre, în care absurdul — atît de drag englezilor — își are locul bine delimitat, dar ale cărui implicații majore privind soarta lumii contemporane, problemele fascismului, păcii și războiului sînt dezbătute pe calea parabolelor transparente. Pînă și idealul cavaleresc arthurian se modernizează ; minunatele isprăvi cavalerești au, acum, un scop, ținînd mult mai sus decît ar fi putut bate vreodată arcul minții unui rege feudal. Tema destinului individualității izolate, dornice să înțeleagă lumea în care trăiește și cu care este silită să facă compromisuri dureroase, ideea elaborării unei adevărate „politici de stat", concepția modernă de guvernare reprezintă, bineînțeles, tot atîtea idei ale vremurilor noastre, transpuse în acest încîntător amalgam de anacronisme.

Un roman de dragoste sau de război ? Un roman istoric sau o parodie ? Un roman politico-filozofic sau un basm ? Cîte puțin din toate. Și toate împreună (și poate încă ceva) vor face ca datorită modului insolit de a trata una dintre cele mai frumoase legende din lume, datorită contemporaneității arzătoare a problemelor pe care le pune acest roman „istoric", greu de încadrat într-o formulă, datorită diversității derutante dar nu mai puțin fascinante a stilului, cartea să ofere și cititorilor noștri o lectură interesantă.

INCIPIT LIBER PRIMUS

SPADA DIN STÎNCĂ

Și nu-i țărînă,
Apă, lemn, văzduh de rînd,
Ci-i a lui Merlyn Insulă din Gramarye [1]
Acela-i locul în care tu și eu vom pribegi.

Lunea, miercurea și vinerea aveau Protocol de curte și Summulae Logicales, iar restul săptămînii Codul de Legiuiri, Recitare și Astrologie. Guvernanta nu se prea descurca ușor cu astrolabul [2] și de fiecare dată cînd se încurca de-a binelea, îl smulgea din mîna lui Art și-l pocnea peste degete. Pe Kay nu-l lovea, fiindcă atunci cînd va crește Kay mare, va deveni Sir Kay, stăpînul moșiei.

Lui Art îi spuneau așa fiindcă n-ar fi avut rost să se ostenească să-i zică pe numele întreg — Arthur. Kay fusese cel dintîi ce-l botezase astfel. Lui Kay nimeni nu-i spunea decît pe nume, întrucît era prea demn de cinste, și nimeni n-ar fi cutezat să și-l învrăjbească cu vreo poreclă, căci prea bine se știa ce cumplit s-ar mai fi mîniat de-o asemenea mîrșavă încercare. Guvernanta avea părul roșu și, undeva pe trup, o rană misterioasă de pe urma căreia dobîndea mare considerație, arătînd-o, în spatele ușilor închise, tuturor femeilor din castel. Se credea că rana ar fi fost plasată cam în locul pe care domnia sa obișnuia să șadă, și se pare că ar fi fost provocată atunci cînd, din greșeală, la o petrecere la iarbă verde, se așezase pe o armură. În cele din urmă, s-a oferit să i-o arate și lui Sir Ector, care era tatăl lui Kay, dar au apucat-o pandaliile și a fost dată afară. S-a aflat după aceea că timp de trei ani de zile fusese la balamuc.

După-amiaza, programul era : lunea și vinerea, călărie și atacul cu lancea ; marțea, vînătoare cu șoimul ; miercurea, scrimă ; joia, tragere cu arcul ; sîmbăta, teoria cavalerismului, cu melodiile ce trebuiau suflate din corn

[1] Gramarye — nume desemnînd tărîmul de basm al Legendelor Arthuriene.

[2] Astrolab : un inel circular sau un disc de metal pe care se proiecta sfera cerească. Astrolabul era de obicei împodobit cu desene și avea pe margine grade, fiind cunoscut încă de pe vremea grecilor antici și folosit pentru măsurarea altitudinii stelelor.

la toate ocaziile, terminologia și eticheta vînătorii. Dacă făceai, de pildă, vreo greșeală cînd trebuia să trîmbițezi moartea unei căprioare sau sfîrșitul unei partide de vînătoare, erai aplecat peste animalul ucis și plesnit cu latul spadei. Asta se numea că te spădește. Era mai mult un soi de joacă gălăgioasă decît un lucru serios, cam așa cum este tot tărăboiul acela cînd îți crește prima oară barba, cu rasul și spumatul cu bidineaua și așa mai departe.

Kay nu era „spădit" deși făcea deseori greșeli.

Cînd s-a păpara de guvernantă, Sir Ector spuse :

— La urma urmei, la dracu' cu totu', doar n-o să-i lăsăm pă băieții ăștia să-și facă de cap toată ziua și s-alerge ca niște zăbăuci, ce mama naibii ! La vîrsta lor ar trebui, pentru ca să zic așa, ca să aibă o edicăt une de prima mînă. Cînd eram ca ei, făceam toată latina și bazaconiile astea la cinci în fiecare dimineață. Cea mai fericita vreme din viața mea. Ia dă-mi și mie sticla cu Porto.

Sir Grummore Grummursum, care rămăsese peste noapte la Sir Ector, deoarece fusese prins de întuneric pe cînd luase urma unui mișel în cursul unei urmăriri ce se prelungise peste măsură, spuse că atunci cînd era de vîrsta lor, era bicinuit în fiecare dimineață, fiindcă se ducea cu șoimul după vînat în loc sa toccască. Acestei slăbiciuni a domniei sale îi atribuia el faptul că n-a putut niciodată să treacă de viitorul simplu al lui *Utor*. Își aduse aminte că asta însemna că făcuse cam o treime din pagina din stînga și, dacă nu se-nșela, ajunsese la pagina nouăzeci și șapte.

Îi întinse lui Sir Ector sticla de Porto.

Sir Ector întrebă :

— Cum a fost urmărirea de azi ? Bunicică ?

Sir Grummore răspunse :

— Ei, nu chiar așa de rea. De fapt, aș zice c-a fost chiar o zi strașnic de bună. Am găsit un individ, unu' pe care-l cheamă Sir Bruce Saunce Pité care-a retezat capul unei fete în Weedon Bushes, l-am fugărit pînă la plantația Mixbury în Bicester, de unde s-a întors din drum și i-am pierdut urma în Pădurea Wicken. Trebuie să fi alergat, al naibii, cam la vreo douăzeci și cinci de mile.

— Grozav tipu', făcu Sir Ector. Dar, știi, în legătură cu băieții ăștia și cu toată latina lor, adăugă bătrînul domn. Amo, Amas, mă-ntelegi, și toată ziua fug de colo colo ca niște derbedei ; ce mă sfătuiești ?

- Ei, zise Sir Grummore, apăsîndu-și cu degetul o nară și făcînd cu ochiul la sticlă, asta cere gîndire, nu gluma, dacă n-ai împotrivă că vorbesc astfel.

— Vai de mine, n-am absolut nimic împotrivă. Foarte drăguț din partea dumitale, ca măcar vorbești. Mă rog, îți sînt foarte îndatorat. Mai servește-te cu niște Porto.

— Bun Porto ăsta !

— Îl am de la un prieten de-al meu.

— Ia spune, cu băieții ăștia. Cîți sînt de fapt, ai ?

— Doi, precizâ Sir Ector, vreau să zic, dacă îi socotești pe amîndoi.

- Presupun că n-ai putea să-i trimiți la Eton ? întrebă cu prudență Sir Grummore. Sigur, e-un drum lung, știu, știu...

Fără îndoială că nu Eton a fost cel pomenit în discuția celor doi, fiindcă se știe că numitul Colegiu al Fecioarei Maria Prea-Binecuvîntata nu a fost fondat decît în 1440, deci mult mai tîrziu, dar exista un loc asemănător.

De asemenea, trebuie spus că ei beau vin de Methelglyn, și nu Porto, dar poate că-i mai ușor să-ți imaginezi, gustul dacă vorbim despre vinul nostru din timpurile moderne.

— Nu-i vorba de distanță aici, spuse Sir Ector, dar e uriașul cela, Nu-știu-cum-îl-cheamă, în drum. Mă-ntelegi, înseamnă să treci prin țara lui.

— Cum zici că-l cheamă ?

— Uite, ca nu pot să-mi aduc aminte de numele lui, nici de-al naibii. Ptiu ! Ala care locuiește lîngă Apa Gîlgîită.

— Galapas, zise Sir Grummore.

— Așa-i individul !

— Atunci, singurul lucru care mai rămîne este să faci rost de-un preceptor.

— Vrei să spui, unu' care te-nvață.

— Asta e, spuse Sir Grummore. Un preceptor este, care va să zică, unu' care te-nvață.

— Ia mai ia niște Porto, îl îndemnă Sir Ector. Ai nevoie după toată goana de azi.

— Splendidă zi ! Numai că se pare că-n zilele noastre nu se mai ucide. Alergi douăzeci și cinci de mile și apoi

rămîi numai cu urma sau pur și simplu lași totul baltă. Și cel mai rău e cînd pornești o urmărire nouă.

— Noi ucidem pe toți copiii uriașilor noștri, spuse Sir Ector. După asta, te pun ei pe fugă, nu-i vorbă, dar eu scap întotdeauna.

— Și-au pierdut mirosu' uriașii ăștia, observă Sir Grummore. Dacă-mi permiți să spun, așa se întîmplă întotdeauna cu uriașii ăștia mari într-o țară mare. Își pierd mirosul.

— Uite, dar chiar dacă aș vrea să fac rost de-un preceptor, spuse Sir Ector, nu văd cum l-aș putea obține.

— Dă un anunț, îl sfătui Sir Grummore.

— Vai, dar am dat ! S-a strigat în „Humberland Newsman and Cardoile Advertiser".

— Atunci singura cale ce mai rămîne, spuse Sir Grummore, este să pornim o expediție.

— Vrei să spui, în căutarea unui preceptor ?

— Asta e.

— Hic, Haec, Hoc, spuse Sir Ector. Mai bea ceva din chestia asta, oricum s-ar numi.

— Hunc, completă Sir Grummore.

Astfel că se decise. După ce Grummore Grummursum plecă a doua zi acasă, Sir Ector își făcu un nod la batistă să-și aducă aminte să pornească o Expediție după un preceptor, de îndată ce ar fi avut timp pentru asta și, deoarece nu prea știa ce-ar trebui să facă, le spuse băieților ce-i sugerase Sir Grummore și-i preveni ca între timp să nu fie derbedei. Apoi, plecară să strîngă fînul.

Era în iulie, și fiece bărbat sau femeie de pe moșie ce se putea ține pe picioare, muncea în luna aceea la cîmp, sub supravegherea lui Sir Ector. În orice caz, cu acel prilej, băieții ar fi fost scutiți de edicațiune.

Castelul lui Sir Ector se ridica într-o poiană enormă dintr-o pădure încă și mai enormă. Castelul avea o curte și era înconjurat de un șanț cu apă cu știuci înăuntru. Șanțul era traversat de un pod de piatră fortificat, care se sfîrșea pe la jumătatea drumului, deasupra șanțului. Cealaltă jumătate era acoperită de un pod basculant din lemn, care era ridicat în fiece noapte. De cum treceai podul basculant, te și găseai în capul uliței satului — avea numai o singură uliță — și aceasta se întindea cam pe-o jumătate de milă, cu case acoperite cu paie și făcute din tencuială pusă pe nuiele. Casele se înșiruiau

de-amîndouă laturile uliței, care împărțea locul defrișat în două cîmpuri imense, cel din stînga fiind cultivat pe sute de fîșii lungi și înguste, iar cel din dreapta, care se întindea spre rîu, fiind folosit drept pășune. Jumătate din cîmpul din dreapta era împrejmuit cu gard, pentru ca să se poată strînge fînul.

Era iulie, o adevărată vreme de iulie, așa cum se întîmplă pe vremuri în Bătrîna Anglie. Toată lumea se rumenise și toți căpătaseră o culoare ca a Pieilor Roșii, cu dinți ce te băgau în sperieți și ochi ce-aruncau fulgere. Cîinii se mișcau ca amețiți, cu limbile scoase de-un cot sau zăceau gîfîind pe unde apucau, mai pe la umbră, în timp ce caii de fermă nădușeau și-și smuceau cozile și încercau să alunge tăunii de pe pîntece cu neîndemînatice lovituri de copită ale picioarelor din spate. Pe islaz, vacile se mișcau ca apucate de draci și puteai să le vezi galopînd de colo pînă colo cu cozile în vînt, ceea ce grozav îl mai înfuria pe Sir Ector.

Sir Ector stătea pe vîrful unei căpițe, de unde putea vedea ce făcea toată lumea, striga porunci în toate părțile peste cîmpul de două sute de acri și tare se împurpura la față. Cei mai buni cosași lucrau în linie, îndepărtîndu-se spre o fîșie unde iarba era încă netăiată, cu coasele vîjîind în soarele puternic. Femeile greblau fînul uscat, îngrămădindu-l cu greblele lor de lemn în fîșii lungi, iar doi băieți se ațineau cu furcile de amîndouă părțile fîșiei, întorcînd fînul ca să poată fi adunat cu ușurință în căruțe. Veneau apoi niște harabale mari, huruind din roțile de lemn prevăzute cu crampoane, trase de cai sau de boi albi și leneși. În vîrful căruței stătea un om ca să primească fînul și să conducă munca celorlalți, cîte un om mergea de fiecare parte, adunînd cu furca fînul ce-l pregătiseră copiii și apoi aruncîndu-l în căruță. Harabaua era condusă pe fîșia din cele două rînduri de fîn și încărcată, într-o rotație strictă, de la oiștea din față pînă în spate, omul cocoțat pe capră strigînd cu o voce neînduplecată unde anume voia să fie aruncată fiece furcă de fîn. Încărcătorii îi bodogăneau pe copii că nu așezaseră ca lumea fînul și-i amenințau c-o să-i burdușească bine cînd i-or prinde din urmă, dacă nu se mișcă mai repede.

Cînd furgonul era bine încărcat, era tras pînă la stogul pe care se afla Sir Ector și fînul era luat cu furca

și urcat în stog. Era ușor să pui fînul în stog, fiindcă fusese aburcat în căruță cu bună rînduială — nu ca-n zilele noastre, cu fînul ăsta modern — și Sir Ector mergea în patru labe pe vîrful stogului, încurcîndu-i pe cei care făceau treabă cu adevărat și dînd din picioare și asudînd și de abia zgîriind fînul cu furca sa și încercînd să facă stogul să stea drept și strigînd în gura mare că o să se prăbușească totul, de îndată ce s-or porni vînturile de Vest.

Tare mult îi mai plăcea lui Art strînsul fînului și era îndemînatic la treaba asta. Kay, care era cu doi ani mai mare, stătea în general pe marginea snopului pe care încerca să-l ridice, ceea ce avea ca urmare faptul că muncea de două ori mai mult decît Art, cu numai jumătate de randament. Dar cum nu-i plăcea să fie bătut la nimic, se lupta de ceasul morții cu nemernicul de fîn — de care îi era o scîrbă și-o greață de parcă ar fi fost o otravă — pînă ce i se făcea rău de-a binelea.

Ziua după vizita lui Sir Grummore a fost mult mai anevoioasa pentru oamenii ce-au trudit din zori de zi, de la primul muls și apoi pînă spre amiază, la al doilea muls și, iarăși mai departe, pînă la apusul soarelui, în bătălia lor cu acel element fierbinte.

Fiindca, cu adevărat, fînul era pentru ei un element ca marea sau ca aerul, în care se scăldau și se afundau și în care respirau chiar.

Semințele și resturile mărunte li se lipeau în păr, în gură, în nări și ei lucrau înainte, cu toate fărîmele de paie ce-i gîdilau și-i mîncau sub haine. Nu purtau multe veșminte, și între mușchii lor lunecoși umbrele păreau albastre pe pielea arsă cum îi nuca coaptă. Acei pe care tunetul îi înspăimînta, nu se prea simțiseră în apele lor în dimineața aceea.

După amiază, a izbucnit furtuna. Sir Ector i-a ținut pe cîmp pînă ce fulgerele au ajuns chiar deasupra capului și atunci, cînd cerul era negru ca noaptea, ploaia a venit năpustindu-se asupra lor, de i-a muiat într-o clipită și nu puteau vedea nici la o sută de pași. Băieții s-au vîrît înghemuiți sub harabale, înveliți în fîn să-și încălzească trupurile și să se ferească de vîntul care acum bătea rece. Glumeau între ei, pe cînd furia stihiilor se dezlănțuia înainte. Kay tremura, nu pentru că i-ar fi fost frig, dar glumea și el ca toți ceilalți, fiindcă nu voia nicicum

să arate că îi era teamă. La ultimul și la cel mai puternic trăsnet, fiștecare a tresărit fără voie, și fiecare l-a văzut pe celălalt cum se-nfioara, mai apoi însă și-au alungat rușinea cu rîsete.

Dar asta a fost și sfîrșitul strînsului fînului și începutul jocului. Copiii au fost trimiși acasă să-și schimbe hainele. Bătrîna matroană care le fusese doică făcu rost de pieptare uscate dintr-un dulăpior, și le frecă ridichea că-și caută moartea cu lumînarea, și-l învinui pe Sir Ector că-i ținuse atît de mult pe cîmp. Apoi își traseră peste cap cămășile spălate și proaspăt călcate și ieșiră în fugă în curtea ce sură1ucea și mirosea reavăn, după ploaie.

— Eu zic sa-l luăm pe Cully și să vedem dacă putem prinde niște iepuri, strigă Art.

— Doar nu crezi că iepurii or să iasă la plimbare pe udeala asta, spuse Kay cu voce sarcastică, încîntat că l-a prins pe picior greșit la cunoștințele de știința naturii.

— Lasă, că imediat se usucă.

— Bine. Dar să știi, eu îl duc pe Cully.

Kay stăruia întotdeauna să ducă numai el uliul porumbar și numai el voia sa-l facă să zboare, atunci cînd mergeau la vînătoare cu șoimul. Asta era și dreptul lui, nu numai fiindcă era mai mare, dar și fiindcă era propriul fiu al lui Sir Ector. Cu Art, lucrurile nu stăteau chiar așa. Nu prea înțelegea el de ce, dar întotdeauna povestea asta îl făcea să se simtă nefericit, fiindcă, oricum, Kay se părea că o privește ca pe ceva care-i dădea superioritate asupra lui Art. Ca să nu mai spunem că, fără îndoială, era ceva deosebit să n-ai nici mamă, nici tată, și Kay îi arătase și-l învățase că nu e bine să fii deosebit de alții. Nimeni nu vorbea cu el despre asta, dar cînd era singur, Art se gîndea la necazul lui, și se frămînta în sinea sa. Nu-i plăcea ca cineva să aducă în discuție chestiunea. Și fiindcă ceilalți băieți aminteau mereu de necazul lui cînd se ridica problema întîietății, se obișnuise să cedeze de îndată, înainte ca alții să apuce să mai pomenească ceva. Ca să nu mai arătăm că-l iubea pe Kay și era un slujitor înnăscut. Era, cum s-ar zice, un adorator al eroilor.

— Haide, ce mai stai ! strigă Art, și o luară la fugă cît îi țineau picioarele spre sălaș, făcînd în drum niște tumbe. Sălașul era una din cele mai importante părți ale castelului, și era așezat lîngă staulele vitelor și cuștile

cîinilor. Era așezat cu spatele la soare și cu fața la miazanoapte. Ferestrele din afară trebuiau să fie mici, din pricina fortificațiilor, dar ferestrele care dădeau înăuntru, în curte, erau mari și însorite. Erau închise cu șipci de lemn bătute în cuie una lîngă alta și așezate numai vertical. Nu exista nici un geam, dar ca să ferească șoimii de curent, la ferestrele mai mici se pusese fîșii de corn de bou tăiate subțire. La capătul sălașului era o vatră mică și un fel de odaie, cum e lîngă grajd, unde șed rîndașii să-și curețe clisa după ei în nopțile umede, după ce-au ieșit la vînătoare de vulpi. Aici se găseau cîteva scăunele joase, un cazan, o lavițâ cu tot felul de cuțite, cuțitașe și instrumente chirurgicale și cîteva policioare cu vase pe ele. Vasele erau etichetate : Nucșoară, chimbir, zahăr de orz, leac de gîlceavă, leac pentru capie, leac pentru tremurici, precum și multe alte doftorii și esențe pentru lucrat pielea.

Bucăți de piele, din care se croiseră glugi, cureluțe și chingi pentru picioarele șoimilor atîrnau de perete. Pe un șir bine rînduit de cuie, erau atîrnate toate cele de trebuință pentru un șoim învățat la zbor și anume : clopoței indieni și cureluțe și ineluțe de argint, toate marcate cu numele „Ector" pe ele.

O poliță specială și cea mai arătoasă dintre toate, cuprindea tot felul de glugi de șoimi : glugi din iuft, vechi și crăpate care fuseseră făcute pentru păsări cu mult înainte ca să se fi născut Kay, glugi mititele pentru erete sau ceva mai mari pentru vinderei [1], splendide glugi noi pe care oamenii le făcuseră să-și mai scurteze din plictisul serilor lungi de iarnă. Toate glugile, în afară de cele făcute din iuft, erau lucrate în culorile lui Sir Ector : piele albă cu aba roșie pe margini și un mănunchi de pene cenușiu-albastre la vîrf, din cele smulse de la gîtul bîtlanului. Pe lavițâ, erau aruncate un talmeș-balmeș de vechituri care pot fi găsite în orice încăpere ca aceea : bucăți de frînghie, sîrmă, metal, unelte, niște brînză și niște pîine din care se-nfruptaseră șoarecii, o ploscă de piele, niște mănuși de șoimărit pentru mîna stîngă, toate purtate, cuie, bucăți din pînză de sac, cîteva momeli și niște răbojuri grosolane scrijelite în lemn. Pe ele se putea citi : „Epuri dă viezuini, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, Epuri

[1] Vinderea (Falco peregrinus) — șoimul migrator, una dintre speciile de la care se întrebuințează, pentru vînătoare, numai masculii.

dă cîmp, 1, 1, 1, 1 etc." Se pare că cel care le întocmise nu era prea mare meșter la scris.

În toată lungimea camerei, cu soarele după-amiezii luminîndu-le din plin, erau întinse leaturile de protecție de care fuseseră legate păsările : doi ereți mici, care tocmai fuseseră împiedicați să sfîrtece un șoim pelerin nu prea de folos în ținutul acela împădurit, dar ținut mai mult așa, de făloșenie, un uliu cu care băieții făcuseră primii pași în vînătoarea cu șoimii, un coroi [1] pe care Sir Ector era destul de mărinimos să-l țină pentru preotul parohiei și, băgat într-o cușcă, într-un lăcaș special, rezervat numai pentru el în capătul camerei, vindereul porumbar Cully.

Sălașul era ținut în ordine și curățenie, cu rumeguș pe podele ca să absoarbă murdăriile de la păsări, iar resturile erau strînse cu grijă în fiecare zi. Sir Ector trecea pe acolo în fiece dimineață la ora șapte, cînd cei doi șoimari stăteau smirna afară lîngă ușă. Dacă cumva ar fi uitat să-și perie părul și să arate ca lumea, apoi îi și băga la arest și nu mai ieșeau din cazarmă. Regimul era militar și ordinul nu se discuta.

Kay își puse una dintre mănușile de protecție pentru mîna stîngă și-l chemă pe Cully de pe leat — dar Cully, cu toate penele strînse și cu un aer răuvoitor, se holbă dușmănos la el, cu ochii de culoarea gălbinelelor și refuză să se miște. Astfel că sărmanul Kay fu silit să-l ridice el.

— Și zici c-ar fi bine să-l punem să zboare ? întrebă Art, cu îndoială în glas. Tocmai cînd îi năpîrleala mai mare ?

— Te cred că putem să-i dăm ghes la zburat, i-auzi la nătăfleață ăsta ! spuse Kay. Are nevoie numa' să fie un pic plimbat, asta-i totu' și-ai să vezi tu p'ormă.

Așa că ieșiră prin cîmpul cu fînețe, băgînd de seamă cum fînul, care fusese strîns și greblat cu grijă, era iarăși îmbibat de apă și nu mai era bun de nimic, și intrară în terenul de vînătoare unde începeau să crească copacii, încă răsfirați și arătînd mai mult a parc decît a pădure, dar îndesindu-se din ce în ce, pe măsură ce se apropiau de umbra codrului. Iepurii își făceau cu sutele vizuinile sub copacii aceia, atît de aproape una de

[1] Coroi, sau uliul păsărilor, păsărar (Accipiter nisus).

realaltă, încît greutatea nu era să găsești un iepure, ci să-l ochești cînd se găsea destul de departe de vizuina lui.

— Hob zice că nu trebuie să-i dăm drumul lui Cully, pînă cînd nu s-a ridicat cel puțin de două ori, spuse Art.

— Hob nu știe nimic despre șoimi. Nimeni nu e în stare să spună dacă un șoim e bun de zbor, în afară de omul care-l poartă. Și-apoi, ce mai vorbă multă, Hob nu-i decît un șerb prost, adaugă Kay și începu să desfacă legătura de la piciorul șoimului.

Cînd simți că legăturile îi sînt înlăturate — cu alte cuvinte că era pus în dispoziție de vînătoare — Cully făcu cîteva mișcări de parcă voia să se ridice în aer. Își zburli creasta, penele de pe umăr și fulgii moi de pe picioare. Dar în ultimul moment, își schimbă dintr-un motiv oarecare gîndul și se lăsă în jos, fără să mai dea din aripi. Mișcarea aceasta a șoimului îl făcu pe Art să ardă de nerăbdare să poarte și el pasărea. Se simți deodată plin de încredere în sine și era sigur că ar putea să-l facă cumva pe Cully să zboare, scărpinîndu-i picioarele și mîngîindu-l ușor și ridicîndu-i penele de pe piept, numai de l-ar fi lăsat și pe el să umble cu șoimul, în loc să se tîrască după Kay ca un dobitoc, cu prostia asta de momeală în mînă. Dar își dădea seama ce neplăcut ar fi fost pentru celălalt să-l tot piseze cu povețe, așa că păstră tăcerea.

La fel ca și în vînătoarea modernă, unde n-ai voie niciodată să-l critici pe cel ce comandă, și la șoimăritul din timpurile acelea era deosebit de important ca nici un sfat din afară să nu tulbure judecata șoimarului.

— Ia-ho! strigă Kay, aruncîndu-și înainte brațul, ca să-i dea șoimului avînt să-și ia zborul.

Un urecheat tocmai o tulea pe iarba firavă din fața lor, și Cully se înălță în aer. Mișcarea îi luase pe tustrei prin surprindere — pe Art, pe iepure și pe șoim — și toți rămaseră o clipită încremeniți. Apoi, aripile uriașe ale asasinului aerian începură să lopătezе aerul, dar fără tragere de inimă și cam nehotărîte. Iepurele dispăru într-o vizuină ascunsă. Șoimul zbură în sus, năpustindu-se ca un copil ce se dă huța în leagăn, pînă ce-ajunse la un copac și acolo își strînse aripile și se așeză liniștit pe-o creacă. Cully se uită în jos la stăpînii săi, deschise ciocul într-un oftat de-alean și rămase nemișcat. Cei doi simțiră cum le-nghează sîngele în vine.

CAPITOLUL II

După ce trecu cîtăva vreme, pe care și-o petrecură fluierînd, momind și urmărind șoimul morocănos ce era mereu deranjat dintr-un copac în altul, Kay își ieși din fire.

— Lasă-l atunci să se ducă, ducă-i-s-ar numele ! spuse el. Oricum, nu-i bun de nimic.

— Vai de mine, da' știi că nu putem să-l lăsăm, strigă Art. Nu te gîndești ce-ar spune Hob ?

— E șoimul meu, nu al lui Hob, exclamă furios Kay, și-apoi ce-mi pasă ce zice Hob. Nu e altceva decît o slugă.

— Dar Hob l-a dresat pe Cully ! Sigur că da — să-l lăsăm, că nu noi a trebuit să stăm ca Hob treji trei nopți la rînd, și să-l purtăm cît îi ziua de lungă și să ne chinuim viața cu el ! Să știi că n-am obrazul să pierd șoimul lui Hob. Ar fi groaznic.

— N-ai decît să-l slugărești atunci. Hob este un dobitoc și ăsta e un șoim care nu face două parale. Cine are nevoie de-o asemenea podoabă de șoim ? Dacă n-ai altceva mai bun de făcut, stai cît vrei cu el aici. Să știi că eu mă duc acasă.

— Bine. Am să rămîn ; dacă vrei, te rog, trimite-l pe Hob, cînd ajungi la castel.

Kay o porni la drum în direcție greșită, turbat în sinea lui, fiindcă știa că dăduse păsării drumul cînd nu era pregătită de zbor, și Art trebui să strige după el și să-i arate direcția bună. Apoi, cînd Kay dispăru, Art se așeză sub copac și privi în sus la Cully, ca un motan care pîndește o vrabie, cu inima bătîndu-i să-i spargă pieptul.

Lui Kay n-avea de ce să-i pese, fiindcă nu se omora după șoimărit, pe care-l considera doar o treabă potrivită cu starea socială a unui băiat de rangul lui, dar Art avea ceva din credințele unui șoimar și știa că un șoim pierdut era cea mai mare nenorocire cu putință. Știa că Hob muncise la Cully paisprezece ore pe zi, ca să-l învețe toate deprinderile, și truda-i fusese ca lupta Sfîntului Jacob cu îngerul. Dacă s-ar fi pierdut Cully, s-ar fi pierdut și o parte din Hob. Art n-ar fi putut să îndure mustrarea pe care ar fi citit-o în ochii șoimarului, după toată osteneala pe care și-o dăduse să-i învețe meșteșugul.

Și-acum, ce să facă ? Mai bine să stea liniștit, punînd momeala pe pămînt, astfel încît Cully să se liniștească și să se coboare cînd i-o veni cheful. Dar Cully nu avea nici cea mai mică intenție să facă așa ceva. Mîncase pe săturate în seara trecută și nu-i era foame. Era în toane rele din pricina zăpușelii din cursul zilei. Fluieratul și vînzoleala celor doi băieți de pe pămînt și toată urmărirea asta din copac în copac îi turburaseră mintea care nu fusese niciodată prea sănătoasă. Nu știa el prea bine ce voia să facă, dar în orice caz era altceva decît voia toată lumea. Se gîndea că s-ar putea să fie plăcut să ucidă ceva, doar așa, de-al dracului.

Mult timp după aceea, Art se găsea la marginea adevăratului codru, iar Cully pătrunsese înăuntru. Se apropiaseră din ce în ce mai mult unul de celălalt într-un șir întreg de urmăriri de la un copac la altul, pînă ce se depărtaseră de castel mai mult decît îndrăznise vreodată băiatul să se aventureze, și acum ajunseseră la marginea domeniului.

Probabil că lui Art nu i-ar fi frică de pădurea engleză din zilele noastre, dar desișul de nepătruns al Bătrînei Anglii era altă căciulă. Nu e vorba doar că se găseau în codru o mulțime de mistreți sălbatici care rîmau cu furie peste tot, în acel anotimp al anului și nici de faptul că vreun lup singuratic, scăpat din haită — peste iarnă, putea să se strecoare de după fiece copac, cu ochii spălăciți și gura băloasă. Animalele primejdioase și turbate nu erau singurele viețuitoare ale acestei întunecimi suprapopulate. Cînd oamenii înșiși deveneau haini, acolo își căutau adăpost, proscriși, setoși de sînge, vicle.. ca și corbii, și la fel de prigoniți. Art se gîndea în special la un om pe nume Wat, nume pe care sătenii îl foloseau ca un bau-bau pentru copiii neascultători. Omul locuise pe vremuri în satul lui Sir Ector, și Art și-l mai amintea încă : se uita crucș, n-avea nas și era cam slab la minte. Copiii aruncau cu pietre după el. Dar într-o zi, Wat s-a înfuriat și a prins un copil a scos un mîriit și l-a mușcat pe copil de nas, de-a rămas cu el în gură. Apoi, a fugit în pădure. Acum, copiii din sat aruncau cu pietre după băiatul care rămăsese fără nas, dar se credea că Wat mai era încă în pădure, mergînd în patru labe și îmbrăcat în piei de animale.

Mai erau în acele legendare timpuri și vrăjitori în codru, precum și-o sumedenie de animale ciudate care nu sînt cunoscute lucrărilor moderne de istorie naturală. Pe lîngă toate acestea, mai trăiau în codru și tot felul de bande de haiduci saxoni — nu ca Wat — care vieţuiau laolaltă și erau îmbrăcaţi în veșminte verzi și trăgeau cu săgeţi ce nu-și greșeau niciodată ținta. Mai existau în pădure și cîţiva balauri, din aceia mai micuţi, care trăiau sub stînci și știau să șuiere ca un ibric ce stă să dea în foc.

Trebuie adăugate la toate cele de mai înainte și faptul că începea să se întunece. Codrul era fără potecă și nimeni din sat nu știa ce se găsea de cealaltă parte. Se lăsase tăcerea nopţii, iar copacii înalţi se profilau, privindu-l pe Art, fără să scoată un sunet.

Își dădea seama că ar fi mai sigur să se întoarcă acasă, cît mai știa unde se găsește — dar avea o inimă neînfricată și nu voia să cedeze. Înţelese că dacă Cully apucă să doarmă în libertate măcar o noapte, s-a terminat cu el — se va sălbătici din nou și nimeni nu-l va mai putea stăpîni vreodată. Cully era un călător înnăscut. Dar, dacă ar fi avut norocul să-i dibuiască locul unde va adormi și dacă Hob ar putea cumva să vină cu un felinar, poate că ar mai fi putut să pună mîna pe el, cît era încă adormit și zăpăcit de lumină. Băiatul putea întrucîtva să vadă locul unde se cuibărise șoimul, cam la o sută de iarzi, printre copacii deși, fiindcă corbii ce se îndreptau spre cuiburi, se îngrămădeau în acel loc.

Făcu un semn pe unul dintre copacii de la liziеră, în speranţa că ar putea să-și găsească drumul înapoi, și începu apoi să-și croiască drum prin desiș. Își dădu seama, după croncănitul corbilor, că șoimul se depărtase.

Noaptea se lăsă liniștită, pe cînd puștiul se mai lupta încă cu desișul de arbuști de rug. Continuă încăpăţînat să meargă înainte, ciulindu-și urechile, urmărind peregrinările lui Cully, care era din ce în ce mai somnoros, pînă ce, în cele din urmă, cînd se lăsă de-a binelea întunericul, văzu într-un copac silueta curbată a păsării, profilată pe cer. Art se așeză sub copac în liniște, să nu mai tulbure pasărea ce se cufunda în somn, iar Cully, stînd într-un picior, îi ignora existența.

„Poate, își spuse Art în sinea lui, chiar dacă n-o veni Hob — și, dacă stau și mă gîndesc bine, nici nu văd cum ar putea să vină acum prin pădurea asta necălcată de picior de om — poate c-am să pot totuși să mă cațăr de unu' singur pe la miez de noapte, cînd îi somnul mai adînc, și să-l dau jos pe Cully. Cred c-o să-l găsesc tot aici pe la miezul nopții, și c-o să adoarmă adînc. Am să-i vorbesc în șoaptă, să creadă că-i aceeași persoană care vine să-l ia cînd are capul acoperit de glugă. Da' o să trebuiască să fiu atent cum mă urc în copac — încet, încetișor. Și-apoi să vezi poveste, dacă pun mîna pe el, cum o să-mi găsesc drumul spre casă, și cînd ajung la castel, de-abia că podu' o să fie tras. Dar poate c-o să am noroc să mă aștepte cineva, fiindcă le-o fi spus Kay că am rămas afară. În ce parte-o fi castelul? Mamă, ce bine-ar fi fost să nu fi plecat Kay!"

Se cuibări printre rădăcinile copacului, încercînd să găsească vreun loc mai comod, unde să nu-i intre între omoplați lemnul tare.

„Trag nădejde că drumul se află în spatele moliftului cela înalt cu vîrful ca un spic. Ar trebui să încerc să-mi aduc aminte în ce parte apune soarele, așa că atunci cînd o răsări, să știu în ce parte s-o apuc. Aoleu, parcă s-a mișcat ceva sub molift?! Oh, ce n-aș da să nu-l întîlnesc pe-apucatul cela de Wat și să rămîn cu nasu' întreg! Și ce plictisit arată nenorocitul de Cully, cum stă într-un picior de parcă nu s-ar fi întîmplat nimica!"

Tocmai cînd cugeta astfel, se auzi un zbîrnîit și-o pocnitură, și, cînd se uită mai cu luare aminte, Art găsi că-i cresc între degetele mîinii drepte, adînc înfipta în copac, o săgeată. Își trase mîna într-o parte, înainte de-aș da seama că fusese o săgeată, crezînd că fusese înțepat de vreo gîză. Apoi, toate se petrecură încet. Avu vreme să se uite cu atenție la săgeată și să vadă ce fel era și să bage de seamă că pătrunsese în lemnul tare al copacului cam trei inci. Era o săgeată neagră, cu dungi galbene în jur, de parcă ar fi fost o viespe și pana-i de cocoș era galbenă. Celelalte două pene erau negre. Erau, de fapt, pene de gîscă vopsite.

Pe loc, Art își dădu seama că, deși îi fusese grozav de teamă de amenințarea pădurii înainte ca aceasta să se fi concretizat, acum că trebuia cu adevărat să dea piept cu primejdia, îi pierise orice frică. Se ridică iute

în picioare — dar mișcările i se păreau a fi prea încete — și se dădu după copac.

Tocmai cînd făcea treaba aceasta, o altă săgeată veni zbîrnîind, vîjj ! ; dar de data asta se îngropă toată, lăsînd numai penele afară, în iarbă, și rămase nemișcată, de parcă ar fi fost de cînd lumea în acel loc.

De cealaltă parte a copacului, găsi o mulțime de ferigi înalte de șase picioare. Erau, vezi bine, un adăpost bun, de nu l-ar fi trădat prin foșnete. Auzi apoi o a treia săgeată șuierînd printre ramurile ferigilor după care ceva ce părea a fi vocea unui om urîntind niște înjurături, dar asta nu era prea aproape. Apoi auzi omul, sau ce-o fi fost, alergînd printre ferigi. Probabil că îl durea inima să mai sloboadă și alte săgeți — fiindcă pe vremea aceea erau niște lucruri valoroase și s-ar fi pierdut cu siguranță prin frunziș, fără să-și atingă ținta.

Art se strecura ca un șarpe, fugea ca un iepure, țîșnea ca o bufniță tăcută. Era micuț și ființa aceea vrăjmașă n-avea nici o șansă împotriva lui în jocul acesta. În cinci minute, se și găsea în siguranță.

Asasinul își căută săgețile și se depărtă apoi mormăind — dar Art își dădu seama că, deși scăpase de arcaș, rătăcise drumul și nu mai știa unde se află șoimul. Nu avea nici cea mai mică idee unde s-ar fi putut găsi. Așa că se hotărî să se culce o jumătate de oră, ghemuit sub copacul prăbușit sub care se ascunsese, ca să-i dea timp făpturii aceleia necunoscute să se îndepărteze și ca să-și mai liniștească bătăile inimii. Inima se pornise să-i spargă pieptul, de îndată ce-și dăduse seama că reușise să scape.

„Vai de mine, gîndi el, m-am rătăcit de-a binelea și uite că n-am scăpare. Ori rămîn fără nas, ori mă străpunge vreo viespe de săgeată, ori poate o să mă mănînce vreun balaur șuierator, sau vreun lup, sau mistreț sălbatic, sau un vrăjitor — asta, bineînțeles, dacă vrăjitorul mănîncă băieței ca mine — ceea ce cred că trebuie să le intre în obicei. Tot ce-mi mai rămîne acum este doar să-mi pară rău că n-am fost cuminte și am mîniat-o rău pe guvernantă cînd nu știa ce să facă cu astrolabul. Vai, de-aș fi arătat mai multă dragoste preabunului meu tutore Sir Ector, atît cît merita inima lui de aur !"

Toate aceste gînduri melancolice ce îi treceau prin cap și, în special, imaginea bunului Sir Ector cu furca lui și

cu nasul roșu, îi umplură ochii de lacrimi și se întinse sub copac, cu inima pustiită.

Soarele lumina părelnic, pîlpîindu-și ultimele raze într-un prelungit rămas-bun, și luna se înălța cu tragică măreție deasupra vîrfurilor argintate ale copacilor; de-abia atunci își luă Art inima în dinți și îndrăzni să se scoale în picioare. Își scutură de pe haină resturile de crenguțe și mușchi și o porni la întîmplare, pradă disperării, alegînd drumul cel mai ușor și încredințîndu-se mai presus de toate bunăvoinței Domnului. Hălăduise precum vă spusei cam vreo jumătate de ceas — și uneori se simțea destul de vesel chiar — fiindcă era răcoare și ochiul se bucura de vederea codrului sub luna strălucitoare din miez de vară — cînd iată că dădu peste cel mai frumos lucru pe care-l văzuse pînă-n clipa aceea, în scurta lui viață.

În pădure era un luminiș, o pajiște largă ce se întindea în bătaia lunii și razele albe străluceau de-ți luau ochii pe trunchiurile copacilor din cealaltă parte a poienii.

Era o pădure de mesteceni și trunchiurile lor sînt întotdeauna mai frumoase în lumina de mărgăritar a lunii. Printre mesteceni, trecu ceva ca o boare și se-auzi un clinchet argintiu. Înainte de clinchet nu erau decît mesteceni, dar imediat după aceea se ivi un cavaler îmbrăcat în zale din cap pînă-n picioare, profilîndu-se liniștit, tăcut și nepămîntean printre copacii maiestuoși. Era călare pe-un cal alb, uriaș, care stătea la fel de pierdut ca și stăpînu-său. Călărețul ținea în mîna dreaptă o suliță de turnir, sprijinită cu mînerul de scara șeii, lucioasă și înaltă, ridicîndu-se din ce în ce mai sus printre cioturile copacilor, pînă ce se contură pe cerul de catifea. Totul era scăldat în lumina lunii, totul părea de argint și era așa de frumos că-ți pierea graiul.

Art nu știa ce să facă, nu știa dacă nu era riscant să pornească spre cavaler, fiindcă în pădure erau atît de multe lucruri îngrozitoare, încît pînă și-un cavaler putea să fie o stafie. Și zău, că tare fantomatic arăta, așa cum se ivea în noapte, meditînd la hotarul beznei. În cele din urmă, băiatul se hotărî că, de-ar fi chiar o fantomă, era fantoma unui cavaler și cavalerii erau legați prin jurămînt să-i ajute pe cei în suferință.

— Vă rog să mă scuzați, spuse el, cînd se găsi sub silueta misterioasă, ați putea vă rog să-mi arătați drumul înapoi spre castelul lui Sir Ector ?

La acestea, fantoma tresări așa de tare, că aproape căzu de pe cal și slobozi un „beee“ înăbușit prin vizor, de parcă era o oaie.

— Scuzați-mă, începu din nou Art, dar se opri înfricoșat, în mijlocul vorbei.

Fantoma își ridică viziera, dînd la iveală doi ochi enormi, reci ca gheața și exclamă cu o voce neliniștită : „Ce ? Ce ? Ai ?“, își scoase apoi ochii — care se dovediră a fi o pereche de ochelari cu rame de baga, aburiți de răsuflarea dinăuntrul coifului — încercă să-i șteargă de coama calului, ceea ce, bineînțeles, nu făcu decît să-i murdărească și mai rău ; își ridică amîndouă mîinile deasupra capului și încercă să-i șteargă de pana de struț din coif ; lăsă să-i cadă lancea ; îi căzură și ochelarii ; se dădu jos de pe cal să-i caute — în care timp viziera îi căzu pe ochi ; își ridică viziera ; se aplecă după ochelari ; se ridică din nou, pe cînd viziera se închidea iarăși și exclamă cu o voce jalnică :

— Oh, Doamne, Dumnezeule ! Ce viață !

Art îi găsi ochelarii, îi șterse și-i dădu fantomei, care și-i puse imediat (viziera se închise de îndată) și începu, din toate puterile, să se cațăre înapoi pe cal. Cînd se află acolo, întinse mîna după lance, pe care Art i-o încredință, și, simțindu-se cu totul în siguranță, își deschise cu mîna stîngă viziera și-o ținu de data asta deschisă. Se holbă la băiat, cu mîna pusă pavăză deasupra ochilor — ca un marinar ce-ncearcă să zărească pămîntul — și exclamă :

— Ah — ha — ha ! Ia să vedem noi pe cine-avem aici, ai ?

— Vă rog, domnule, spuse Art, sînt un băiat al cărui tutore este Sir Ector.

— Un tip cu totul încîntător, spuse Cavalerul. Nu l-am întîlnit în viața mea.

— Puteți să-mi spuneți cum ajung înapoi la castel ?

— Habar n-am ! Și eu îs străin p-aicea.

— M-am rătăcit, spuse Art.

— Știi c-ai haz, băiete ? ! Uite, eu m-am rătăcit de 17 ani. Numele ăsta, Regele Pellinore, nu-ți spune nimica ? continuă Cavalerul. N-ai auzit de mine, ai ? ! Viziera se-nchise cu un pocnet, ca un ecou la „ai ! ?“, dar

fu imediat deschisă din nou. Uite, se fac acum de Sfîntu' Mihai 17 ani de cînd mă țin după Fiara Căutărilor. Ce mai, e grozav de plictisitor !

— Da, cred și eu că e, spuse Art, care n-auzise niciodată de Regele Pellinore și nici de vreo Fiară a Căutărilor, dar care se gîndi că-i mai sigur, în împrejurările date, să-i țină Regelui isonul.

— Asta e povara celor din neamul Pellinore, spuse regele, cu mîndrie. Numai un Pellinore o poate prinde — adică bineînțeles și-o rudă mai apropiată. Toți Pellinorii n-au decît asta în cap, o educațiune cam săracă, asta e. Și pe deasupra și cu bălegarul ăsta...

— Eu știu ce-i bălegarul ăsta, spuse băiatul cu interes. Murdăria fiarei urmărite. Luptătorul îl pune în cornul lui, ca să-l arate stăpînului, și după el se poate spune dacă fiara e cea căutată sau altcumva și, de asemeni, în ce stare se află.

— Un băiat inteligent, remarcă Regele. Foarte deștept. Ei uite, cu car balegă din asta cu mine, practic tot timpul. Un obicei neigienic, adăugă el, începînd să arate demoralizat, și cît se poate de inutil. Știi, există o singură Fiară a Căutărilor, așa că nu încape discuție dacă e sau ba cea legitimă.

Aici, vizorul lui începu să se lase în jos atît de mult încît Art se hotărî c-ar fi mai bine să uite de propriile lui necazuri și să încerce să-și mai înveselească tovarășul, punîndu-i întrebări asupra singurului subiect în legătură cu care acesta părea să fie competent să vorbească. Era oricum mai bine să vorbești cu un rege pierdut, decît să stai singur în pădure.

— Și cum arată Fiara Căutărilor ?

— Ah, știi drăguță, noi îi mai spunem și Fiara Glatisantă, replică monarhul, luîndu-și un aer învățat și începînd să vorbească foarte volubil. Ei, Fiara Glatisantă sau, cum i se mai spune, Fiara Căutărilor — poți s-o numești cum vrei — adăugă el cu bunăvoință, fiara asta are capul unui șarpe, așaa, și corpul unui ghepard, coapsele unui leu și picioarele unui cerb. Oriunde merge, fiara aceasta face un zgomot în burtă, de parcă ar fi treizeci de perechi de ogari care caută urma. Bineînțeles, în afară de momentele în care bea, adăugă Regele.

— Trebuie să fie ceva, un monstru îngrozitor, spuse Art, uitîndu-se neliniștit în jurul lui.

— Daa, un monstru îngrozitor, repetă Regele. E Fiara Glatisantă.

— Și cum o urmăriți ?

Se pare că aceasta era o întrebare cam nepotrivită, fiindcă Pellinore începu s-arate și mai deprimat.

— Am o cățelușă, spuse el cu tristețe. Uite-o colo în șa. o vezi ?

Art privi în direcția ce-i fusese indicata de un deget deznădăjduit și văzu o bucată mare de frînghie, răsucită în jurul unui copac. Celălalt capăt al frînghiei era legat de șaua Regelui Pellinore.

— N-o prea văd.

— Cred ca s-a întors de cealaltă parte. Cățeaua asta merge întotdeauna exact în partea opusă direcției în care merg eu.

Art se duse spre copac și găsi acolo un dulău mare și alb, care se scărpina de purici. De îndată ce-l văzu pe băiat, cățeaua începu să dea din coadă, mișcîndu-și tot corpul și rînjind fără noimă, gîfiind în eforturile ei de a-i linge fața, cu toată frînghia cu care era legată. Era prea încurcată în jurul copacului ca să se poată mișca.

— E o cățelușă destul de bună, spuse Regele Pellinore, numai că prea gîfîie și se-ncurcă în toate alea pe drum și mereu merge în direcția contrară. Cu cățeaua asta și cu vizorul care-mi cade mereu, pur și simplu uneori nu mai știu încotro s-o apuc.

— De ce nu-i dați drumul să meargă singură ? întrebă Art. Cred că ar urmări Fiara la fel de bine.

— Nu, o ia la sănătoasa și n-o mai vezi uneori cîte o săptămînă întreagă. Te simți cam singur fără ea, adăugă Regele, tot urmărind mereu Fiara pe toate coclaurile, și neștiind niciodată unde te afli. Știi, oricum, îți oferă puțină companie.

— Da, pare să aibă o natură prietenoasă.

— Prea prietenoasă. Uneori mă întreb dacă urmărește cu-adevărat Fiara.

— Și ce face cînd o vede ?

— Nimic.

— Ei, în fine, spuse Art, cred că, după un timp, o să înceapă s-o intereseze urmărirea.

— Oricum, uite că s-au făcut opt luni de cînd n-am mai văzut picior de Fiară.

Vocea bietului om devenise, încă de la începutul conversației, din ce în ce mai tristă, și-acum pornise să fonfăie de-a binelea.

— Acesta este blestemul Pellinore-ilor, exclamă el. Să se chinuie mereu după Fiara asta fioroasă. Și dacă stai să te gîndești mai bine, care naiba-i rostul ei ? Întîi trebuie să te oprești să descurci căţeaua, apoi îţi cade viziera, după aia nu vezi nimic prin ochelari. N-ai nicăieri unde să dormi, nu știi niciodată unde te afli. Iarna — reumatism, vara — insolație. Toată armura asta îți ia ore întregi ca s-o pui pe tine și, în fine, cînd ai pus-o, ori te coci în ea, ori îngheți, ca să nu mai vorbim că ruginește mereu. Și după aia, trebuie să stai toată noaptea și să-i dai lustru. Oh, Doamne, ce n-aș da să am și eu ca tot omu' o casă drăguță în care să locuiesc, o casă drăguță cu paturi înăuntru și perne și cearșafuri adevărate. De-aș fi bogat, asta mi-aș cumpăra. Un pat bun, c-o pernă bună și-un cearșaf bun pe care poți să te-ntinzi, și atunci aș lăsa calul ăsta afurisit într-o pajiște și i-aș spune afurisitei ăsteia de căţele să fugă unde vrea și să se joace, și-aș arunca naibii toată afurisita asta de armură pe fereastră și-aș lăsa afurisita aceea de Fiară să se ducă și să se fugărească singură — uite, asta aș face !

— Dacă aţi putea să-mi arătaţi drumul acasă, spuse cu șiretenie Art, sînt sigur că Sir Ector v-ar da un pat pentru o noapte.

— Vorbești serios ? strigă Regele. Cum, să dorm chiar într-un pat ?

— Da. Un pat cu saltea de pene.

Ochii Regelui Pellinore se rotunjiră ca două cepe.

— Un pat cu saltea de pene, repetă el încet. O să aibă și perne ?

— Perne de puf.

— Perne de puf ? șopti Regele, ținîndu-și suflarea. Și apoi, slobozind-o deodată : Ce casă minunată trebuie să aibă domnul tău !

— Și nu cred să fie la mai mult de două ore depărtare de-aici, adăugă Art, încercînd să tragă spuza pe turta lui.

— Și domnul acesta te-a trimis chiar să mă inviți la el ? (Uitase că Art îi spusese că s-a pierdut). Ce drăguț din partea lui, cît de frumos din partea lui, nu-i așa, ai ? !

— Da, și va fi încîntat să ne vadă, spuse Art, de bună credință.

— Oh, ce frumos din partea lui, exclamă din nou Regele, începînd să tragă de toate hamurile calului. Și ce domn bine trebuie să fie ca să aibă un pat cu saltea de pene ? ! ! Presupun că va trebui să-l împart cu cineva ?, adăugă el, cu inima îndoită.

— Veți putea să aveți un pat numai pentru domnia-voastră.

— Un pat cu saltea de pene numai al tău, cu cearșafuri și o pernă — poate chiar cu două perne, sau o pernă și un puișor — și să nu fie nevoie să te scoli la vreme pentru micul dejun ! Tutorele tău se scoală la vreme pentru micul dejun ?

— Niciodată, spuse Art.

— Purici în pat ?

— Nici măcar unul.

— Ei bine ! exclamă Regele Pellinore. Sună al naibii de frumos, trebuie să recunosc. O saltea de pene și-am scăpat și de bălegarul acela. Cît ziceai că ne ia ca să ajungem acolo ?

— Două ore, răspunse Art — dar trebui să strige al doilea cuvînt, fiindcă sunetele vocii lui fură înecate de un zgomot care tocmai în momentul acela se stîrnise de undeva, chiar lîngă ei.

— Ce-a fost asta ? exclamă Art.

— Ascultă ! strigă Regele.

— Cerule, îndurare !

— E Fiara !

Și, imediat, pasionatul vînător uită de orice altceva și-și văzu numai de datoria lui. Își șterse ochelarii de turul pantalonilor, singura bucată de stofă accesibilă pe trupul lui, în timp ce pretutindeni se stîrnea țipătul sîngeros. Își așeză ochelarii în echilibru pe vîrful nasului lung, tocmai înainte ca viziera să se închidă automat cu un pocnet. Își prinse lancea de turnir în mîna dreaptă, și-o porni în galop în direcția zgomotului. Frînghia care era răsucită în jurul copacului îi reteză scurt elanul și Regele se prăvăli de pe cal cu un zăngănit îngrozitor, în timp ce idioata de cățea slobozi un lătrat scurt și melancolic. Peste o secundă se găsea iarăși în picioare — Art

era convins că ochelarii trebuie să se fi spart — lopăind, cu un picior prins în scară, în jurul calului alb. Chingile trecuseră și proba aceasta și, într-un fel sau altul, se trezi iarăși în șa, cu lancea-i de turnir între picioare, și apoi iată-l galopînd de jur împrejurul copacului, în direcția opusă celeia în care cățeaua se răsucise pînă ce se încurcase. Ocoli copacul de trei ori mai mult decît era nevoie, în timp ce cățeaua alerga și hămăia în cealaltă parte și, după patru sau cinci încercări, amîndoi se eliberară de orice piedică.

— Iuhu-uhu-hu, uba-diba-duu ! strigă Regele Pellinore, fluturîndu-și lancea în aer și legănîndu-se ațițat în șa. Apoi, dispăru în bezna pădurii, cu javra nefericită tîrîndu-se după el la celălalt capăt al frînghiei.

CAPITOLUL III

Băiatul dormi un somn dulce la adăpostul desișului unde își făcuse culcușul, somnul acela ațipit, dar odihnitor, al celor care dorm pentru prima dată în aer liber. La început, se cufundă ușor sub pînza lină a somnului și lunecă asemenea unui somon în apa joasă a vadului, atît de aproape de suprafață, încît își închipuia că se află în aer. Se credea treaz, cînd somnul îl și luase pe aripile lui.

Vedea stelele deasupra feței învîrtindu-se pe axele lor tăcute și fără odihnă și frunzele copacilor fremătînd între ele și auzea cum se mișcă iarba. Toate zgomotele acestea, de-abia bănuite, de pași și bătăi moi din aripi, sau sunetul furișat al trupurilor ce se strecurau printre firele de iarbă, sau zornăitul metalic al ferigilor — toate acestea l-au înspăimîntat sau i-au atras atenția la început, drept care se întorcea mereu să vadă ce se întîmplă — dar nu vedea nimic ; apoi, toată șopoteala asta începu să-i mîngîie auzul, și nu-l mai interesă să știe ce e, ci lăsă totul în plata Domnului ; înotă din ce în ce mai adînc și mai adînc, făcîndu-se ghem în brazda de iarbă înmiresmată, în pămîntul acela cald, în apele fără de sfîrșit de sub pămînt.

Adormise cu mult greu în noaptea limpede de vară scăldată în lumină de lună nouă, dar după ce trecuse ho-

tarul somnului, nu-i mai venise deloc greu să rămînă pe acel tărîm fericit. Soarele răsări devreme, făcîndu-l să se răsucească cu nemulțumire, dar învățase, atunci cînd îl furase somnul, să învingă lumina, și-acum nu se mai deștepta. De-abia pe la nouă, la cinci ore după răsăritul soarelui, se întoarse pe partea cealaltă, făcu ochii mari și se trezi de îndată. Îi era foame.

Auzise el de oameni care se hrăniseră multă vreme numai cu poame de pădure, dar ideea asta nu părea prea practică pentru moment, fiindcă era iulie, și pădurea nu mai avea roade. Găsi două boabe de fragă și le mîncă cu lăcomie. Erau grozav de gustoase și ar fi vrut să fi fost mai multe. Apoi ar fi vrut să fie aprilie, să poată găsi cîteva ouă de păsări, sau să nu-l fi pierdut pe Cully, iar șoimul să-i fi prins un iepure pe care l-ar fi pregătit la foc mărunt, frecînd două bețe unul de altul ca indienii de rînd. Dar vezi că-l pierduse pe Cully, și tare bine-ar fi fost să nu se fi rătăcit el însuși și apoi, oricum, bețele nu s-ar fi aprins, oricît le-ar fi frecat.

Hotărî că era imposibil să se fi depărtat cu mai mult de trei sau patru mile de casă și că cel mai bun lucru pe care-l putea face, era să stea liniștit și să tragă bine cu urechea : doar, doar o auzi zgomotul făcut de cosași, dacă avea noroc să bată vîntul către el și în felul acesta să dea de urma drumului spre castel.

Dar tot ce-auzi fu un slab zăngănit în depărtare, ceea ce îl făcu să se gîndească că Regele Pellinore trebuie să fi fost iarăși pe urmele Fiarei lui. Numai că vezi, zgomotul era atît de regulat și ciudat, încît îl făcu să se gîndească că Regele Pellinore făcea vreo treabă specială, cu mare răbdare și concentrare — aceea de a încerca, de pildă, să se scarpine pe spate, fără să-și lepede armura. Se îndreptă spre locul de unde venea zgomotul.

Dădu de-un luminiș în pădure, și-n acel loc se afla o căsuță de țară, din piatră, ce părea să fie foarte confortabilă. Casa — deși Art nu avea cum să-și dea pe loc seama de lucrul acesta — era împărțită în două. Partea mai mare era ceea ce s-ar numi în zilele noastre camera de zi — o cameră înaltă, fiindcă se-ntindea de la podea pînă-n tavan, și în această cameră ardea pe jos un foc al cărui fum ieșea în cele din urmă printr-o gaură din stuful de pe acoperiș. Cealaltă jumătate a căsuței era împărțită în două caturi de o podea orizontală care trans-

formase jumătatea de sus într-un dormitor și un cabinet, în timp ce jumătatea de jos servea drept cămară, magazie, staul și hambar. În camera de jos locuia un măgar alb. La camera de sus ducea o scară.

În fața căsuței se afla un puț, și zgomotul metalic pe care-l auzise Art era provocat de un domn de o vîrstă foarte înaintată care scotea, cu ajutorul unui lanț și al unui mîner, apă din fîntînă.

Clang — Clang — Clang, se auzi lanțul coborîndu-se, pînă ce găleata lovi buza puțului și apoi :

— Dar-ar dracu'n tine să dea ! spuse bătrînul. Ai putea să crezi că după toți anii ăștia de studiu, am și eu dreptul la ceva mai mult decît 'mnezeii lui de puț cu 'mnezeii ei de găleată, indiferent cît 'mnezeii ei ar putea să coste. ...Azi și mîine, adăugă venerabilul domn, săltînd găleata afară din fîntînă cu o căutătură pizmașă, de ce mă rog n-ar putea să ne dea lumină electrică și apă curentă de la companie ?

Era îmbrăcat într-o mantie fluturîndă, cu eșarfă de blană. Mantia avea semnele zodiacului brodată pe ea, cu diverse însemne cabalistice, cum ar fi triunghiuri cu ochi în ele, tot felul de cruci stranii, frunze de copaci, oase de animale și păsări și un planetarium ale cărui stele străluceau ca niște cioburi de oglindă, în soarele care bătea în ele. Avea o pălărie țuguiată ca tichia nebunului sau ca pălăriile acelea ciudate purtate de doamnele din vremea aceea, doar cu deosebirea că de obicei doamnele mai purtau și o fîșie de voal agățată de vîrful ei. Mai avea de asemenea și o baghetă de *lignum vitae* [1], pe care o lăsase pe iarbă, în spatele lui și o pereche de ochelari cu ramă de baga, cum erau acei ai Regelui Pellinore. Erau niște ochelari neobișnuiți, fiindcă nu aveau brațe ca să fie prinși după ureche, și aveau o formă de foarfeci sau mai degrabă erau asemănători cu antenele viespii tarantule.

— Vă rog să mă scuzați, domnule, spuse Art, ați putea cumva, dacă nu vă supărați, să-mi arătați drumul pînă la castelul lui Sir Ector ?

Bătrînul domn lăsă găleata din mînă și se uită la el.

— Numele tău trebuie să fie Art, nu-i așa ?

— Da, vă rog, domnule.

[1] Lemnul vieții (lat.)

— Pe mine, spuse bătrînul, mă cheamă Merlyn.
— Încîntat de cunoștință, domnule.
— Mda, și eu.

După ce se încheiară aceste formalități, Art avu răgazul să-l privească mai de-aproape. Vrăjitorul se holba la el cu un fel de curiozitate binevoitoare. fără să clipească din ochi, lucru care-l făcu să-și închipuie că n-ar însemna o prea mare grosolănie din parte-i dacă s-ar zgîi și el la bătrîn, în orice caz nu mai mare decît aceea de a se uita la una dintre vacile tutorelui său care ar sta neclintită, cugetînd asupra personalității celui din fața ei, în timp ce și-ar rezema capul de poartă.

Merlyn avea o barbă albă, lungă și două mustăți lungi și albe care atîrnau în jos, tivindu-i barba. La o cercetare amănunțită se dovedi că era departe de a fi curat. Mă rog, asta nu însemna că avea doliu sub unghii, sau alte chestii de genul ăsta dar, după cîte se pare, niște păsări de o mărime considerabilă nu avuseseră altceva mai bun de făcut decît să-și încropească cuib în părul lui. Art era deprins cu felul în care-și făceau cuibul ulii și șoimii, amestecul acela nebunesc de bețigașe și rămășițe care fuseseră smulse de la veverițe sau ciori, și ținea minte cum erau împroșcate ramurile și rădăcina copacului cu tot felul de găinațuri albe, cu oase roase, pene murdare și diferite resturi. Cam asta era impresia cu care rămăsese de la Merlyn.

Bătrînul era vrîstat cu murdării de pasăre în special pe umeri, printre stelele și crucile mantiei, iar de pe vîrful pălăriei dumisale se lăsa încet în jos un păianjen, în vreme ce el se holba și clipea încet din ochi la băiețelul din fața lui. Avea zugrăvită pe față o expresie de adîncă îngrijorare, de parcă încerca să-și reamintească vreun nume care începea cu Belzeb, dar care se pare că era pronunțat în cu totul alt fel, ceva cum ar fi Scaraoțchi sau Aghiuță. Ochii lui albaștri, blajini, care apăreau foarte mari și rotunzi de după ochelarii de tarantulă, se începușau treptat pe măsură ce se uita la băiat și, în cele din urmă, își întoarse capul cu o expresie resemnată, de parcă, în definitiv, toată povestea reprezenta prea mult pentru puterile lui.

— Îți plac piersicile ?

— O, da, chiar foarte mult, răspunse Art și pe dată simți cum îi lasă gura apă și curînd i se umplu de lichid dulce și plăcut.

— Mda, da' știi că sînt cam rare în anotimpul acesta, spuse dojenitor bătrînul și se îndreptă spre căsuță.

Art o porni după el, deoarece acesta era lucrul cel mai simplu pe care-l putea face, și se oferi să-i care găleata (ceea ce păru să-l încînte pe Merlyn, care i-o dădu imediat) și aștepta apoi pînă ce numără cheile — timp în care bătrînul bombăni cumplit și le rătăci de vreo cîteva ori și apoi le scăpă în iarbă. În fine, după ce-și croiră drum în casa zugrăvită în alb și negru, cu atîta greutate de parcă făceau o spargere, Art se cățără după gazda sa pe scară și se trezi în odaia de sus.

Era cea mai nemaipomenită încăpere în care intrase vreodată în viața lui.

De căpriorii acoperișului atîrna un CORCONDRIL adevărat, avînd o înfățișare grozav de vie și înfiorătoare, cu ochii de sticlă și cu coada lui solzoasă. Cînd stăpînu-său intră în cameră, monstrul făcu cu ochiul în semn de salut, deși era împăiat. Erau în camera aceea mii de cărți legate în piele cafenie, unele dintre ele legate cu lanțuri de rafturile bibliotecii, iar altele proptite una de cealaltă de parcă băuseră prea mult și nu mai aveau încredere în propriile lor forțe să se țină pe picioare. Mirosul lor de mucegai și culoarea cafenie, robustă, îți dădeau o senzație de siguranță. Apoi, se mai găseau acolo o mulțime de păsări împăiate, feluriți papagali, și coțofene, și pescăruși și păuni, cărora nu le lipseau decît două pene și păsărele mici cît un gîndac și o ipotetică pasăre phoenix care mirosea a tămîie și a scorțișoară. E clar că nu putea să fi fost cu adevărat o pasăre phoenix, fiindcă e prea bine știut și stabilit că o asemenea pasăre nu poate exista decît una în același timp. Deasupra prichiciului era masca unei vulpi, și sub ea se găseau scrise cuvintele : GRAFTON DE LA BUCKINGHAM LA DAVENTRY, 2 ORE ȘI 20 MINUTE, și de asemenea un ditamai somon de patruzeci de livre, cu cuvintele AWE, 43 min., BULLDOG scrise sub el, precum și un vasilisc[1] sub care scria cu litere latine mari o formulă magică.

[1] Animal din basme, care ucide cu privirea.

Şi mai erau acolo mai mulţi colţi de mistreţ, precum şi ghearele unor tigri şi ale unor gheparzi aşezate simetric pe perete, precum şi un cap mare de Ovis Poli, şase şerpi de casă într-un fel de acvarium, cîteva cuiburi de viespi frumos aşezate într-un cilindru de sticlă, un stup obişnuit ai cărui locatari ieşeau şi intrau în voie pe fereastră, doi pui de arici în vată, o pereche de viezuri care începură de îndată să chiţăie din toate puterile Yik — Yik — Yik — Yik de îndată ce apăru vrăjitorul, douăzeci de cutii care conţineau nişte larve — beţigaşe şi şase cu omizi de molii şi chiar un oleandru de doi bani şi jumătate — toate omizile se hrăneau desigur cu frunzele care le priau cel mai bine — o ladă de arme cu tot felul de puşti şi flinte care n-aveau să fie inventate decît cu cinci sute de ani mai tîrziu, o cutie de undiţe, o comodă plină de musculiţe pentru somoni pregătite chiar de Merlyn, un alt scrin ale cărui sertare erau etichetate : Mandragora, Mătrăgună nouă, Barba Moşului etc., un smoc de pene de curcan şi pene groase de gîscă pregătite să se facă din ele pene de scris, un astrolab, douăsprezece perechi de ciubote, o duzină de mreje, trei de capcane de iepuri, douăsprezece tirbuşoane, cîteva cuiburi de furnici aşezate între două farfurii de sticlă, butelcuţe de cerneală în tot felul de culori de la roşu pînă la violet, ace pentru cîrpit ciorapii, o medalie de aur pentru cel mai bun savant de la Winchester, patru sau cinci flaute, un cuib de şoareci de cîmp — toţi vii —, două cranii, o mulţime de sticlă şlefuită, sticlă veneţiană, sticlă de Bristol şi o sticlă de lac email de culoarea fisticului, nişte porţelan de Satsuma şi Cloisonné, a paisprezecea ediţie din Encyclopaedia Britannica (impresia creată de aceasta din urmă era stricată de senzualismul farfuriilor de un gust îndoielnic) două cutii de vopsele (una cu ulei, alta cu acuarele), trei globuri ale lumii geografice cunoscute, cîteva fosile, capul împăiat al unei girafe, şase furnici războinice, cîteva retorte de sticlă cu cazane, becuri Bunsen etc. precum şi un set complet de cartonaşe cu poze cum se găsesc în pachetele de ţigări, zugrăvind diverse păsări sălbatice pictate de Peter Scott [1].

[1] *Scott Peter*, pictor şi grafician englez contemporan, ale cărui subiecte sînt alese de obicei din lumea animală.

Merlyn își scoase din cap pălăria ţuguiată, înainte de a pătrunde în acea încăpere, fiindcă risca să atingă acoperișul cu ea și, imediat, într-unul din colțurile întunecoase ale camerei, se auzi un galop rapid și un fluturat moale de aripi și o bufniță de culoarea pielei tăbăcite se așează pe tichia neagră, care-i proteja vîrful capului.

— Oh, ce bufniță drăguță ! strigă Art.

Iar cînd se îndreptă spre ea și întinse mîna, bufnița se umflă deodată în pene de părea de două ori mai mare, se înălță țeapănă ca un vătrai, își închise ochii doar atît cît să mai poată arunca o privire printre pleoape — așa cum fac copiii cînd li se spune să închidă ochii la de-a v-ați ascunselea — și spuse cu o voce șovăitoare :

— Nu există nici o bufniță.

Apoi își închise ochii cu totul și își întoarse capul.

— Nu vezi că-i doar un băieţel, spuse Merlyn.

— Nu există nici un băieţel, continuă, plină de optimism, bufnița, fără să se întoarcă.

Art fu atît de surprins să afle că bufnița știa să vorbească, încît uită de buna-purtare și se apropie în tăcere. La această faptă, pasărea deveni atît de nervoasă, încît se scăpă în capul lui Merlyn — de fapt, toată camera era albă de găinaț — și-și luă apoi zborul, cocoțîndu-se pe cel mai îndepărtat punct al cozii corcondrilului, unde era greu de ajuns.

— Știi, adevărul e că nu prea sîntem obișnuiți cu musafirii, explică vrăjitorul, ștergîndu-și capul cu jumătatea unei pijamale uzate pe care o întrebuința special pentru acest scop. Așa că vezi, Arhimede e cam rușinos cu străinii. Hai, vino încoace Arhimede, vreau să-ți fac cunoștință cu un prieten de-al meu pe care-l cheamă Art.

Și iată că întinse mîna spre buhă, care veni legănîndu-se ca o rață de-a lungul spinării corcondrilului — mergea așa legănat să nu cumva să rupă coada monstrului — și sări apoi jos pe degetele lui Merlyn, dînd semne serioase de nesupunere.

— Ei, și-acum, fii atent : întinde degetul și pune-l în spatele picioarelor lui. Nu, pune-l sub coadă. Așa...

După ce Art făcu întocmai cum îl sfătuise bătrînul, Merlyn împinse ușurel bufnița înapoi, așa că acum degetul băiatului îi împingea picioarele din cealaltă parte și nu-i mai rămînea altceva bietei păsări decît să se lase

pe degetul lui sau să-și piardă echilibrul. Bufnița i se urcă pe deget. Art stătea acolo încîntat, în timp ce picioarele învelite în puf se încleștau în degetul lui și ghearele ascuțite îi zgîriau pielea.

— Haide, spune frumos „bună ziua", o îndemnă Merlyn.

— Nu vreau, răspunse Arhimede, uitîndu-se în altă parte și ținîndu-se tare pe poziție.

— Vai, dar ce drăguț este, spuse din nou Art. Îl aveți de mult ?

— Arhimede locuiește la mine de cînd era mic, ce mai vorbă, îl țin minte de cînd avea un căpșor nu mai mare decît un puișor de găină.

— Păcat că nu vrea să vorbească cu mine.

— Uite, poate dacă o să-i dai șoricelul ăsta, așa, frumușel și politicos, o să se deprindă să te cunoască ceva mai bine.

Merlyn scoase de sub tichie un șoarece mort.

— Îi țin întotdeauna aici, și șoarecii și viermii de pescuit. E cît se poate de comod...

Și apoi i-l întinse lui Art, care la rîndul lui îl oferi cu multă prudență lui Arhimede.

Ciocul încovoiat, cafeniu arăta grozav de periculos, dar Arhimede nu făcu nimic altceva decît să se uite cu grijă la șoarece, clipi din ochi spre Art, se mută mai aproape pe deget, își închise ochii și se aplecă înainte. Stătea acolo cu ochii închiși și cu o expresie de extaz pe față, de parcă spunea Tatăl Nostru, și apoi, cu cea mai caraghioasă mușcătură piezișă, apucă îmbucătura atît de delicat, încît n-ar fi spart nici măcar un balon de săpun. Rămase aplecat înainte, cu ochii închiși, cu șoarecele suspendat, atîrnîndu-i din cioc, de parcă nu era sigur ce să facă cu el. Apoi își ridică piciorul drept — era dreptaci, deși oamenii își închipuie că numai ei pot fi — și puse stăpînire pe șoarece. Îl ținea în gheare cum ține un băiat un băț sau o piatră pe care vrea s-o arunce, sau cum ține un polițist bastonul, se uită la șoarece și îi ciuguli coada. Îl întoarse astfel încît să vină cu capul întîi, fiindcă Art i-l întinsese de-a-ndoaselea, și apoi îl înfulecă.

Se uită la cei din jur, cu coada șoarecelui atîrnîndu-i în colțul gurii — de parcă ar fi spus : „Ce-ar fi să nu vă mai zgîiți la mine ? Ce, n-aveți unde vă uita în altă

parte ?“ Își întoarse cu bună creștere capul, înghiți coada șoarecelui, își scărpină barba de marinar cu degetul stîng de la picior și începu să-și vălurească penele.

— Hai, lasă-l în pace, îl povățui Merlyn. Poate că nu vrea să se împrietenească cu tine pînă ce n-o să vadă ce fel de om ești. Știi, cu bufnițele nu poți niciodată să legi prietenii trecătoare.

— Poate c-o să vrea să stea pe umerii mei, spuse Art, și pe loc își lăsă instinctiv mîna în jos, astfel că buha, căreia îi plăcea să se simtă cît mai la înălțime cu putință, se săltă pe mînă, pînă ce-i ajunse pe umăr și se așeză cu precauție chiar lîngă urechea lui.

— Ei, și-acu' să luăm masa de dimineață, propuse Merlyn.

Atunci văzu Art cel mai desăvîrșit mic dejun care fusese vreodată aranjat pentru două persoane, pe o masă lîngă fereastră. Văzu mai întîi piersicile. Erau acolo și pepeni galbeni, căpșuni cu smîntînă, biscuiți, păstrăv rumenit care sfîrîia fierbinte, niște biban la grătar care arăta încă și mai atrăgător, pui rumenit cu multe mirodenii, la care numai dacă te uitai simțeai cum îți arde gura, rinichi cu ciuperci pe pîine prăjită, tocăniță proaspătă, mîncărică gătită cu praf de *curry* și cafea aburind, sau cea mai bună ciocolată cu frișcă, toate astea din belșug, în cești mari.

— Ia puțin mușchi, spuse vrăjitorul, cînd ajunseră la rinichi.

Cănița de mușchi se ridică în picioare și o porni spre farfuria lui Art pe piciorușele ei de argint, legănîndu-se, precum bufnița mai înainte. Își descolăci apoi toartele și își apucă cu o toartă căpăcelul, ridicîndu-l cu exagerată curtenie, în timp ce cu cealaltă îl servea cu o linguriță de mușchi.

— Vai, ce mult îmi place cănița asta de mușchi! strigă Art. Unde oare ați găsit-o ?

La aceste cuvinte, cănița strălucì toată, un zîmbet i se întinse pe față, și se împiepteșă, dar Merlyn o pocni în cap cu o linguriță, așa că se așeză și-și ținu de îndată gura.

— Mda, nu e o căniță rea, spuse el în silă. Numai că are tendința să-și dea aere.

Art fu atît de impresionat de bunătatea bătrînului și în special de lucrurile minunate pe care acesta le stăpînea, încît nu prea-i venea să pună întrebări personale. Se părea că-i mai politicos să stai liniștit și să nu vorbești neîntrebat. Numai că vezi, Merlyn nu vorbea prea mult, și atunci cînd vorbea, nu te întreba nimic, așa că Art nu avea prilejul să întreţină o conversaţie. În cele din urmă, curiozitatea îl învinse și puse o întrebare care-l frămînta de cîtăva vreme.

— Nu vă supăraţi, aș vrea să vă întreb ceva.

— De-asta sînt aici.

— Cum aţi știut să puneţi masa pentru două persoane ?

Bătrînul domn se lăsă pe spate în scaun și-și aprinse o pipă enormă din spumă de mare. („Doamne, Dumnezeule, uite că trage foc în piept", se gîndi Art, care n-auzise niciodată de tutun) înainte de a fi gata să răspundă. Părea pus în încurcătură, își scoase tichia — trei șoareci morți căzură din ea — și se scărpină în mijlocul capului chel.

— Ai încercat vreodată să desenezi, uitîndu-te în oglindă ? întrebă el.

— Nu, nu cred.

— Oglindă ! făcu Merlyn, întinzînd mîna. De îndată, în mînă îi apăru o oglinjoară micuță pentru machiaj.

— Nu asta, mă prostule, spuse mînios. Vreau una destul de mare ca să te poţi rade în ea.

Oglinjoara de machiaj dispăru și în locul ei se ivi o oglindă de ras cam de vreo 30 de centimetri pătraţi. Ceru apoi imediat, una după alta, un creion și-o hîrtie. Primi un creion neascuțit și ziarul „Morning Post" [1] ; le trimise înapoi ; primi un stilou fără cerneală și șase topuri de hîrtie de împachetat : le trimise înapoi : izbucni într-o criză de nervi, în cursul căreia pomeni deseori numele Maicii Preciste și obţinu în cele din urmă un grafit — electrod de cărbune și cîteva foiţe de hîrtie de ţigară, cu care se mulţumi.

Puse una dintre foiţe în faţa oglinzii și făcu cinci puncte.

---

[1] Joc de cuvinte rezultat din cele două sensuri ale substantivului *paper* — ziar și hîrtie.

— Acum, spuse el, aș vrea să unești punctele astea între ele ca să facă un W, dar uitîndu-te numai în oglindă.

Art luă cărbunele și încercă să facă ce i se ceruse.

— Ei, nu-i chiar așa de rău, spuse șovăielnic vrăjitorul, și dacă stai și te gîndești bine, ai putea chiar să spui că seamănă întrucîtva cu un M.

Căzu apoi într-un fel de reverie, mîngîindu-și barba, scoțînd foc pe nări și holbîndu-se la hîrtie.

— Da, dar masa ?

— Ah, da. Cum de-am știut să pun masa pentru două persoane ? Păi tocmai de asta ți-am și arătat oglinda. Vezi mătăluță, oamenii obișnuiți se nasc privind înainte în TIMP, dacă mă-nțelegi ce vreau să spun, adică se nasc și trăiesc în direcția Timpului, și aproape toate lucrurile din lume merg în aceeași direcție. Asta, bineînțeles, face ca viața lor să fie foarte ușoară, la fel cum ar fi destul de ușor, spre-o pildă, să unești punctele astea într-un W, dacă ți s-ar permite să te uiți la ele direct, în loc să te uiți de-a-ndoaselea. Dar uite că eu, din nefericire, m-am născut la capătul celălalt al TIMPULUI, și acum trebuie să trăiesc de-a-ndoaselea, pornind de la sfîrșit spre început, și sînt înconjurat numai de oameni care trăiesc de la început spre sfîrșit. Unii zic că asta ar fi darul celei de-a doua vederi.

Se opri din vorbă și se uită la Art cu îngrijorare.

— Nu cumva ți-am mai spus asta înainte ?

— Nu, nici n-aveați cum, că ne-am întîlnit numa' de-o juma' de oră.

— Atît de puțin timp a trecut oare ? întrebă Merlyn, și o lacrimă grea i se scurse pînă-n vîrful nasului. O șterse cu pijamaua și adăugă cu neliniște-n glas : — Atunci, am să ți-o spun din nou ?

— Păi, nu știu, răspunse Art, doar dacă n-ați terminat încă să-mi spuneți ce voiați.

— Vezi drăguță, asta este cînd te încurci cu Timpul, — neapărat te-ncurci și cu timpurile. Dacă știi ce se *va* întîmpla și nu ceea ce *s-a* întîmplat cu oamenii, asta înseamnă că-ți va veni întotdeauna greu să împiedici ceva să se întîmple, dacă nu vrei să se fi întîmplat, înțelegi ce vreau să spun ? Asta-i exact ca desenatul în oglindă.

Adevărul e că Art nu prea înțelesese, și era gata să spună că îi pare grozav de rău pentru Merlyn dacă toate lucrurile astea îl făceau nefericit, cînd simți deodată o senzație ciudată la ureche.

— Nu mișca, spuse bătrînul, tocmai în clipa cînd Art era cît pe ce să tresară, și băiatul rămase nemișcat.

Arhimede, care stătea uitat de toți pe umărul lui, se lipi încetișor de el. Ciocul îi era la un capăt de ață de lobul urechii lui Art și puful îl gîdila pe după ureche. Deodată, o voce răgușită șopti :

— Bună ziua, și vocea era atît de aproape că parcă îi răsuna în cap.

— Vai, ce bufniță scumpă, strigă Art, uitînd pe dată de necazurile lui Merlyn. Ați văzut că, pînă la urmă, tot s-a hotărît să vorbească cu mine !...

Art își lipi capul de penele moi și dulci la pipăit și bufnița roșcată, luîndu-i vîrful urechii în cioc, îl gîdilă ușor, de parcă îl săruta cu tandrețe.

— Știți, am să-i spun Archie !

— Ba, mă rog matale, sper că n-ai cumva de gînd să faci asemenea năzbîtie ! exclamă numaidecît Merlyn, cu o voce aspră și mînioasă, iar bufnița se retrase în cel mai depărtat punct al umărului său.

— Vreți să spuneți că nu se cade ?

— Păi sigur că nu : Dac-o pornești așa, o s-ajungi să-mi spui și Bufy, sau Buhy, sau mai știu eu, Bufy-Grasa, așa —, ca să știi o socoteală ! — spuse cu amărăciune și necaz în glas bufnița noastră.

Merlyn îl apucă pe Art de mînă și-i spuse cu blîndețe :

— Tu ești cam tinerel și n-ai cum înțelege asemenea lucruri. Dar să știi de la mine, că bufnițele sînt ființele cel mai bine crescute, mai credincioase și mai oneste din cîte trăiesc pe pămîntul ăsta. Așa că, te rog, bagă de seamă, nu cumva să-ți treacă prin cap să fii familiar, grosolan sau vulgar cu ele sau să te apuci să-ți bați joc de ele și să le faci să pară caraghioase. Nu știu de ai știință de lucrul acesta, da' mama lor este Atena, zeița înțelepciunii, și dacă a leseori se întîmplă să facă pe bufonul cu tine ca să te distreze, o asemenea purtare este tocmai privilegiul celui cu adevărat înțelept. Așa că vezi, nici gînd să-i spui unei bufnițe Archie.

— Te rog să mă ierți, bufniță: îmi pare rău, se scuză Art.

— Și mie îmi pare rău, băiatule, spuse bufnița. Îmi dau seama c-ai vorbit astfel din neștiință, și regret din toată inima c-am putut fi atît de meschină să mă simt jignită de cineva căruia nici prin gînd nu-i trecea un asemenea lucru.

Se vedea cît colo că bufniței îi părea rău de-a binelea și arăta atît de mucită de remușcări, încît Merlyn trebui să adopte un ton vesel și să schimbe subiectul:

— Ei, dragii mei, spuse el, acum c-am terminat masa, cred că ar cam fi vremea să găsim tustrei drumul înapoi spre castelul lui Sir Ector. Ah, vă rog să mă scuzați, adăugă el, de parcă era să uite — și, întorcîndu-se spre vasele murdare de la masă, îndreptă spre ele un deget noduros și porunci cu o voce severă:

— Spălați-vă!

La aceste cuvinte, toate farfuriile de porțelan și tacîmurile se îngrămădiră, golind într-o clipită masa, fața de masă se scutură de firimituri pe fereastră și șervetele se grăbiră să se împăturească frumos. Toate o luară apoi la fugă în jos pe scară spre locul unde lăsase Merlyn găleata cu apă și porniră să facă un asemenea zgomot și să zbiere atît de tare, de parcă erau o puzderie de copii, cărora tocmai li se dăduse drumul de la școală. Merlyn se duse pînă la ușă și strigă:

— Atenție, vă rog! Alo! Alo! Să nu se spargă nimeni! Dar vocea lui fu cu totul înecată de vacarmul țipetelor ascuțite, plescăiturilor și exclamațiilor de „Mamă, ce rece e!“, „Gata, eu ies, mie mi-a ajuns!“ și „Fii atent, vezi că mă spargi!“, sau „Haide, bă, să-l băgăm la fund pe ceainic!“

— Și chiar veniți cu mine tot drumul pîn-acasă?! întrebă Art, căruia nu-i venea să creadă vestea cea bună.

— De ce nu? Altfel cum pot să fiu preceptorul tău?

La aceste cuvinte, ochii lui Art se făcură tot mai mari și mai rotunzi, pînă ce-ajunseră să semene cu cei ai bufniței care-i stătea pe umăr. Se făcu apoi tot mai roșu la față și respiră de parcă pieptu-i era gata să se facă bucăți.

— Mamă Doamne! Păi asta înseamnă c-am fost într-o Expediție, exclamă Art, în timp ce ochii îi scînteiau de emoția descoperirii.

CAPITOLUL IV

Art începu să strige, cînd nici n-ajunsese măcar la mijlocul podului mobil.

— Uite pe cine-am adus, spuse el. Știți c-am fost într-o Expediție! Și-au tras în mine cu trei săgeți. Și-aveau dungi negre și galbene. Pe bufniță o cheamă Arhimede. L-am văzut pe Regele Pellinore. Domnul acesta este dascălul meu, Merlyn. Am fost într-o Expediție, în căutarea lui. Și era pe urma Fiarei Căutărilor. Adică, Regele Pellinore. Și mi-a fost o frică în pădure!... Merlyn a pus farfuriile să se spele singure. Salut, Hob. Uite, l-am adus și pe Cully cu noi.

Hob nu făcea altceva decît să se uite la el, dar îl privea cu o asemenea mîndrie, că fața lui Art se aprinse toată. Vezi bine, nu era de colo să te-ntorci iarăși acasă și să te-ntîlnești din nou cu toți prietenii tăi și pe deasupra să mai fi aranjat toate cum nu se poate mai bine.

Hob zise cu o voce grosolană :

— Apăi, după cum bag io dă seamă, stăpîne dragă, o să mai scoatem din 'mneatale un șoimar și jumătate, nici vorbă!

Întinse mîna după Cully, de parcă n-ar mai fi putut rezista o clipă fără să nu-l țină pe brat dar, în același timp, îl atinse ușor cu palma și pe Art, dezmierdîndu-i pe amîndoi, fiindcă nu era prea sigur pe care dintre ei era mai bucuros să-i vadă reîntorcîndu-se. Îl luă pe Cully și-l așeză pe mănușa lui. Semăna în clipele acelea cu un olog care-și punea la loc piciorul de lemn cu care era obișnuit, după ce-l pierduse multă vreme.

— Merlyn l-a prins, spuse Art. L-a trimis pe Arhimede să-l caute, pe cînd ne îndreptam spre casă. Și, după aia, Arhimede a venit la noi și ne-a spus că l-a văzut și că prinsese un porumbel și tocmai îl mînca. Am mers și noi acolo și l-am speriat. După treaba asta, Merlyn a lipit șase pene din coada porumbelului într-un cerc în jurul porumbelului și a făcut dintr-o sfoară lungă un laț pe care l-a trecut după pene. Un capăt al lațului l-a legat de-un băț înfipt în pămînt, apoi ne-am ascuns după niște tufișuri, la celălalt capăt. Merlyn a spus că nu vrea să facă vrăji ; zice că nu se cade să faci magie în Marea Artă — ar fi fost la fel de necinstit ca și cum te-ai apuca să ridici o mare statuie prin asemenea mij-

loace. Trebuie neapărat să folosești dalta. Așaa,... și-apoi, Cully s-a întors să-și termine porumbelul, iar noi, de după tufișuri, am tras de sfoară și lațul a alunecat pe pene și l-a prins de picioare. Mamă, să fi văzut ce furios mai era Cully ! Dar s-a mai potolit, cînd i-am dat porumbelul.

Hob făcu o plecăciune către Merlyn, pe care acesta i-o întoarse cu multă curtenie. Se priveau unul pe celălalt cu solemnă admirație, cunoscîndu-se între ei ca meșteri ai aceleiași arte. Cînd or rămîne între patru ochi, vor vorbi cu plăcere neostoită despre meșteșugul șoimăriei, deși Hob era din fire un om tăcut. Dar pînă atunci, vor trebui să-și aștepte timpul.

— Ah, Kay, strigă Art. cînd îl văzu că apare împreună cu doica lor și cu alții care-i întîmpinau cu bucurie. Uite, am găsit un vrăjitor care o să ne fie preceptor. Știi, are o căniță de mușlar care merge singură.

— Mă bucur că te-ai întors, spuse Kay.

— Vai de bătrînețele mele, da' unde dormișî, conașule Art, exclamă doica. Ia te uită și matale ce-ai făcut din vesta curată ! Păi se poate așa ceva — ai murdărit-o toată și-ai rupt-o. Păi zău, drăguțule, să ne faci asemenea istorie, nici nu știu ce să mai zic. Și, poftim, ia te uită la păru' din cap, că-i tot plin de praf și de crenguțe, de zici că-i alta aia. Vai, mielușelu' mamii, că tare zăpăcit și-afurisit mai ești !

Sir Ector ieși cu un aer foarte aferat. cu apărătoarele de picior desfăcute și răsucite și, trăgîndu-le după el, se apropie și-l sărută pe Art pe amîndoi obrajii.

— Măi, măi, măi, ce mai comédie, exclamă el cu mare emoție în glas. Uite că ne-am întors, halal să-ți fie, mă' băiete. Și ia zi, unde am fost tot timpu' ăsta și ce-am făcut ? Poți să-mi spui și mie ?! I-auzi comédie, un copil să-ți întoarcă toată casa cu fundu'n sus, ce zici dom'le, d'așa poveste ?!

Dar în sinea lui era grozav de mîndru de Art că avusese sufletul să rămînă după un șoim. și era încă și mai mîndru să vadă că pusese mîna pe el, fiindcă Hob avea grijă să țină pasărea sus, s-o vadă tot omul.

— Oh, domnule, spuse Art, am pornit în Expediția de care ați pomenit, ca să găsesc un dascăl potrivit, și iată că l-am găsit. Vă rog să nu vă supărați — iată-l, e dom-

nul pe care-l vedeți acolo, și-l cheamă Merlyn. Domnia-sa duce pe măgarul acela alb cîțiva arici și bursuci și șoareci și furnici și felurite alte vietăți, fiindcă nu puteam să-i lăsăm să moară de foame. Dînsul e un mare vrăjitor și poate face ca lucrurile să apară din senin.

— Ah, așa care va să zică, un vrăjitor, se miră Sir Ector, punîndu-și ochelarii și privind cu mare atenție la Merlyn. Magie albă, sper ?!

— Neîndoios, îl asigură Merlyn, care aștepta răbdător printre oamenii de rînd, cu brațele încrucișate pe mantia sa solomonică, în timp ce Arhimede stătea foarte țeapăn și parcă alungit pe vîrful capului său.

— Mda, da', fără supărare, știți că-i obiceiul să aveți niște recomandațiuni, spuse Sir Ector cu neîncredere în glas.

— Recomandații ! făcu Merlyn, întinzînd mîna.

Pe dată, în mînă îi apărură cîteva tăbliță grele semnate de Aristotel, un pergament semnat de Hecate și cîteva copii bătute la mașină semnate de decanul de la Trinity College, Oxford, care n-avea cum să-și amintească că l-a întîlnit. Toți aceștia îl descriau pe Merlyn ca pe un om de ispravă.

— A, nu-i mare lucru, le-a scos din mînecă, am mai văzut eu chestii de-astea, spuse cu multă cumințenie Sir Ector. Da' altceva, mai știți să faceți ?

— Pom ! porunci Merlyn.

De îndată, în mijlocul curții crescu un dud enorm, cu poamele zemoase și albastre, gata să cadă una după alta pe pămînt. Trebuie recunoscut că treaba asta era cu atît mai remarcabilă, cu cît dudele și, respectiv, duzii au apărut în Anglia ceva mai tîrziu, și anume de-abia pe vremea lui Cromwell.

— Da, sigur, chestia asta se face cu niște oglinzi, comentă Sir Ector.

— Zăpadă, comandă Merlyn. Și o umbrelă, adăugă el în grabă.

Cît ai zice pește, arama cerului de vară se preschimbă într-un bronz rece și întunecat, și fulgii cei mai mari pe care-i văzuseră vreodată oamenii din acele locuri începură să cadă, plutind din cer, și se așternură pe creasta parapetului.

Nici n-apucară să deschidă bine gura și se și lăsase zăpadă de-o palmă și tremurau cu toții în bătaia vîntu-

lui stîrnit ca din senin. Nasul lui Sir Ector căpătase o îngrijorătoare culoare albastru-vineție și de vîrf îi atîrna un țurțure, în timp ce toți, în afară de Merlyn, aveau pe umeri un strat bun de zăpadă. Merlyn stătea în mijloc și ținea umbrela, sus deasupra capului, din pricina bufniței.

— Asta-i hipnotism, spuse Sir Ector, clănțănind din dinți. Ca indivizii ăia din Indii. Da' merge, merge — merge chiar foarte bine, adăugă el în grabă. Sînt sigur că sînteți foarte potrivit pentru slujba de preceptor și c-o să-i învățați o mulțime de lucruri folositoare pe băieții ăștia ai mei.

Zăpada se opri imediat și soarele apăru în toată strălucirea lui.

— Păi o treabă ca asta îi tocmai bună să-ți bage 'niomonia în oase, spuse doica, sau să înspăimînte pe toți comis-voiajorii cu elastice.

În vremea asta, Merlyn își strînse umbrela și i-o întinse înapoi văzduhului, care se grăbi s-o primească.

— Doamne, că mare-i grădina Domnului... Un băiat singur, să pornească de capu' lui într-o Expediție ca asta. Ei, ce să-i faci. Cît trăiești, tot înveți.

— N-aș prea zice că-i mare scofală de toată expediția asta a lui, spuse Kay. Dacă stai și socotești, n-a făcut altceva decît să pornească după șoim.

— Da, conașule, dar s-a întors cu șoimul, observă mustrător Hob.

— Ei, află de la mine, i-o întoarse Kay, că sînt oricînd gata să pun rămășag că bătrînul a prins șoimul, și nu el.

— Kay, spuse Merlyn, deodată înspăimîntător, adevăr grăiesc : limba ți-a fost mereu trufașă și otrăvită și aducătoare de nenorociri. Ascultă la mine ! Supărarea îți va veni din propria ta limbă vrăjmașă !

La aceste cuvinte, toată lumea se simți stînjenită, iar Kay, în loc să se înfurie cum îi era obiceiul, își înclină capul. Dacă stai și judeci drept, nu era o ființă cu adevărat rea, ci mai degrabă un băiat deștept, iute, mîndru, înflăcărat și ambițios. Era una din acele făpturi sortite să nu fie nici supus și nici conducător, căci avea o inimă plină de năzuințe, nerăbdătoare și frămîntată în corpul

prea slab care o închidea. Merlyn se căi de îndată pentru asprimea lui.

Făcu să apară din văzduh un cuțitaș de vînătoare, din argint, pe care i-l dărui băiatului ca să-l împace și să-și uite necazul. Plăselele cuțitului erau făcute din craniul unei hermeline, și era dat cu lac și lustruit ca fildeșul, și lui Kay îi plăcu tare mult.

CAPITOLUL V

Locuința lui Sir Ector se numea Castelul Pădurii Sălbatice. Semăna mai degrabă cu un orășel sau cu un sat decît cu locuința unui singur om — și chiar așa, în vremuri de restriște devenea un sat. Iar vremurile descrise în această carte sînt cu adevărat vremuri tare tulburi. Ori de cîte ori vreun tiran din vecinătate pornea un atac sau o invazie, toată suflarea de pe moșie se strîngea, cu mic, cu mare, în castel, mînînd în fața lor vitele înspăimîntate și rămîneau în curtea prejmuită a castelului, pînă ce trecea primejdia. Căsuțele din nuiele și tencuială ardeau aproape întotdeauna pînă-n temelii, și trebuiau apoi să fie reconstruite, fără a fi sfințite. Din pricina asta, nici nu merita să se construiască o biserică în sat, fiindcă tot ar fi trebuit mereu să fie reconstruită și mutată din loc în loc. Sătenii mergeau la biserică în capela castelului. Cu acest prilej, duminica, luau la purtare cele mai bune haine pe care le-aveau în scrinuri și se îngrămădeau pe stradă, spre biserică, pășind cu pasul plin de sine — cu mersul lor de Duminică — aruncînd în toate direcțiile priviri demne și nehotărîte, de parcă ar fi vrut să țină în taină locul spre care mergeau cu toții, iar în zilele obișnuite ale săptămînii veneau la liturghie și la vecernie îmbrăcați în hainele lor de toată ziua, însă pășeau cu mai mare bucurie și fără sfială. Pe vremea aceea mergeau cu toții la biserică și, pe deasupra, le mai și plăcea treaba asta.

Castelul Pădurii Sălbatice mai poate fi văzut și-n zilele noastre, cu zidurile lui minunate, azi năruite, acoperite de iederă, stînd vajnic, acoperit de răni, în calea

vînturilor și sub soarele arzător. În castel și-au găsit lăcașul cîteva șopîrle, iar cîteva vrăbii înfometate își caută adăpost de frigul iernii printre frunzele de iederă, iar o bufniță de hambar înzestrată cu spirit metodic le gonește mereu, fugărind prin aer stolul înspăimîntat și bătînd iedera cu aripile, ca să le facă să plece din binecuvîntatul adăpost. Bună parte din zidul de protecție e dărîmat pînă-n temelii, deși poți încă să-ți dai seama unde se găseau fundațiile celor douăsprezece turnuri rotunde care străjuiau castelul. Turnurile erau rotunde și se proiectau din zidul castelului pînă-n șanțul cu apă din jur, astfel încît arcașii puteau să tragă în toate direcțiile și să aibă sub ochi orice punct al zidului. Înăuntrul turnurilor se găseau scări în spirală. Scările ocoleau un fel de stîlp central și, din loc în loc, acesta era găurit ca să se poată slobozi săgețile pe acolo. Chiar dacă vrăjmașul ar fi pătruns în curte, trecînd de zidul exterior de protecție și și-ar fi croit drum pînă la baza turnurilor, apărătorii puteau oricînd să dea înapoi și să tragă din locurile unde se curba scara, prin aceste fante, în dușmanii care s-ar fi ținut după ei.

Partea din piatră a podului mobil, cu cele două turnulețe de pază de deasupra podului și cu foișoarele pentru santinelele care se adăposteau în gherete, sînt și azi în stare destul de bună. Toate acestea erau înzestrate cu felurite vicleșuguri. Chiar dacă, prin cine știe ce minune, dușmanii ar fi trecut peste podul de lemn, care oricum era ridicat la primul semn de primejdie, astfel încît inamicii să rămînă cu buza umflată, tot n-ar fi reușit să pătrundă în castel, fiindcă intrarea era închisă de o barieră-ghilotină, la care era adăugat un ditamai buștean, astfel că, la căderea ei, fie că ar fi fost zdrobiți, fie proniți la pămînt, fie amîndouă la un loc. Pe lîngă acestea, în podeaua turnului de pază exterior, se găsea un chepeng menit să azvîrle pînă la urmă dușmanii în șanțul umplut cu apă. La celălalt capăt al fortificației exterioare se găsea o altă barieră ghilotină, astfel încît vrăjmașii puteau fi prinși între cele două bariere și nimiciți de sus, deoarece foișoarele suspendate aveau în podele găuri prin

care apărătorii aruncau drept în capul lor, la nevoie, tot felul de lucruri prea puțin plăcute. În cele din urmă, trebuie amintit că, în ghereta de pază, se găsea în mijlocul tavanului boltit o gaură nu prea mare și tăiată cu grijă, împodobită cu ornamente și flori meșteșugit lucrate. Gura aceea ducea la camera de sus, unde se afla un cazan în care clocotea uleiul sau plumbul topit.

Ei, cam atît despre mijloacele exterioare de apărare. De cum treceai de zidul de protecție, te pomeneai într-un fel de gang mai larg, probabil plin de oi înspăimîntate, și în fața ochilor tăi se ridică castelul cu totul diferit. Era castelul din curtea interioară, cu cele opt tunuri ale sale, care se mai păstrează încă intacte. Ce plăcut e să te cațeri în cel mai înalt dintre ele și să stai acolo, întins, privind în depărtare spre ținutul de Graniță, denumit Marches, de unde veneau în trecut toate relele și primejdiile pămîntului, și deasupra ta să nu fie nimic altceva decît soarele pașnic și, cînd ți-arunci privirea în jos, să nu vezi nimic altceva decît niște turiști mititei, plimbîndu-se de colo-colo, fără să le pese de săgeți și smoală clocotindă... Și, gîndește-te numai cîtor secole a ținut piept turnul ăsta de necucerit! Și-a schimbat de mai multe ori stăpînii, o dată prin asediu, de două ori prin trădare, dar niciodată prin asalt. În turnul ăsta se urca caraula. De aici străjuia cu privirea deasupra codrilor albaștri pînă hăt-departe, spre Țara Galilor. Bătrînele oase albite ale străjerului zac acum sub pardoseala capelei, așa că în locul lui trebuie să veghezi tu.

Dacă nu ți-e teamă de înălțime și te vei apleca în jos (Societatea pentru Protecția a Nu-Mai-Știu-Ce a și ridicat de fapt o balustradă pentru protecția celor care suferă de amețeli) poți vedea întreaga anatomie a curții interioare, întinsă sub privirile tale ca o hartă. Poți să vezi capela, acum lipsită de acoperiș și deschisă de tot către Dumnezeu, precum și ferestrele sălii mari de primire cu solarul construit deasupra ei. Și mai poți să vezi hornurile gigantice și te cuprinde mirarea cu cîtă iscusință erau trase fumurile de pe lături în hogeacul principal; apoi un șir de private care au fost acum transformate în publice (— closete, vreau să spun —), și bucătăria enormă. Dacă îți plac asemenea lucruri, înseamnă c-ai să petreci zile întregi, poate chiar săptămîni la rînd, încercînd să-ți închipui, pas cu pas, unde se

găseau grajdurile, care erau sălașurile pentru șoimi, unde era ocolul vitelor, sala de arme, hulubăria, puțul fîntînii, potcovăria, cotețele cîinilor, tabăra soldaților, camera preotului și odăile Domnului și Doamnei. Pe nesimțite, se va înfiripa în fața ta o lume de mult dispărută.

Și toți omuleții ăștia — trebuie spus că erau mult mai mărunți decît oamenii din zilele noastre și că ne-ar fi destul de greu să intrăm în armurile care au mai rămas de la ei — ca la un semn, vor începe să se zorească printre razele puternice ale soarelui, oile or să-nceapă să behăie ca întotdeauna și poate că, de undeva, dinspre Țara Galilor, or să zbîrnîie iarăși săgețile cu trei pene care, cînd se înfig, arată de parcă nici nu s-ar fi urnit vreodată.

Locul acela era, fără îndoială, un adevărat rai pentru un băiețel ca Art. Alerga de dimineață pînă seara prin clădire ca un iepure de cîmp prin labirintul lui complicat, cunoștea fiecare colțișor din castel, știa totul despre el și-l puteai găsi pretutindeni ; îi cunoștea mirosurile, locurile unde te puteai cățăra să nu te mai găsească nimeni, culcușurile moi, ascunzișurile, parapetele de unde puteai sări cît îți poftea inima, balustradele bune pentru tocit fundul pantalonilor, ungherele cele mai nebănuite, cămările de provizii și, într-un cuvînt, toate binefacerile unui asemenea palat. Ca o pisică, își găsea în fiecare anotimp locul care-i plăcea cel mai mult și, cît e ziua de lungă, tot zbiera și fugea de colo pînă colo și se lupta și dădea peste oameni și-și băga nasul pretutindeni și visa cu ochii deschiși, jucîndu-se fără încetare de-a Cavaleru'—fără—de—prihană. Uite, chiar acum s-a băgat în cotețul cîinilor.

Adevărul e că oamenii din zilele acelea aveau idei întrucîtva diferite de cele actuale, despre felul cum trebuie dresați cîinii. Dresajul era mai mult o problemă de dragoste decît de rigurozitate. Imaginați-vă un maestru modern de vînătoare, culcîndu-se laolaltă cu haita de cîini... Și totuși Flavius Arrianus spune că „Cel mai bun lucru pentru ei este să poată dormi laolaltă cu o persoană anume destinată pentru aceasta, fiind acest lucru de bună folosință, căci îi face mai umani și fiindcă mult se bucură în tovărășia omului ; și, de asemenea, dacă noaptea le-a fost tulburată, sau cumva suferit-au de relele timpu-

lui, veți ști de acest fapt și nu-i veți folosi a doua zi la vînătoare."

La cotețele haitei lui Sir Ector se găsea un băiat de i se spunea Hăitarul, ce-avea poruncă să trăiască zi și noapte laolaltă cu animalele. El era un fel de Șef de Haită și treaba lui era să scoată ciinii de vînătoare în fiecare zi la plimbare, să le smulgă spinii din labe, să-i ferească de buboaie, să le lege sau să le pună la loc vreun oscior ce le ieșise din încheietură, să le dea leacuri pentru viermi, să-i țină de o parte și să-i îngrijească dacă se umpleau cu răpciugă, să le fie judecător și să-i împace cînd se luau la bătaie și să doarmă noaptea ghemuit printre ei. Și dacă o să-mi fie cu iertare, v-aș mai da un citat erudit asupra felului în care un asemenea Hăitar era descris, mult mai tîrziu, de Ducele de York — cel care a fost ucis la Agincourt [1] —, în lucrarea sa „Maestrul de vînătoare" : „Și, de asemeni, băiatul să fie învățat a scoate haita la plimbare de două ori pe zi, o dată dimineața și o dată pe seară, dar aceasta cînd soarele mai e încă pe cer, și mai cu seamă să bage de seamă la această poruncă pe vreme de iarnă. Apoi să lase ciinii să zburde în voie și să se joace la soare pe-o pajiște, și-apoi să ia fiece ciine la pieptănat, unul după celălalt, și să-i șteargă bine de sudoare cu o mînă de fîn, iar aceasta s-o facă cu luare aminte în toate diminețile anului. Și să-i ducă apoi într-un loc cu pămînt mănos, unde crește iarba fragedă și grîul și alte lucruri pe care Domnul le-a lăsat pre pămînt, ca astfel să fie în putință a se hrăni pe dînșii cu rodul pămîntului, căci leac și vindecare e acesta pentru ei". Și, astfel „fiind mintea și inima băiatului aceluia numai spre ciini îndreptate", bineînțeles că și ciinii de vînătoare deveneau „frumușei și prietenoși și curăței, bucuroși și veseli și jucăuși și plăcuți oricărui suflet de om, dară nu și pentru fiarele sălbatice, cu care se-arătau tare hapsîni, aprigi și vrăjmași".

Hăitarul lui Sir Ector nu era altul decît însuși cel care fusese lipsit de nas de către cumplitul Wat. Neavînd un nas ca tot omu' și, pe deasupra, fiind mereu supus batjocurii și pietrelor aruncate de ceilalți copii din sat, ajunsese să se simtă mai în largul său cu ani-

[1] La 25 octombrie 1415, lîngă Agincourt (Pas de Calais), arcașii englezi ai lui Henric al V-lea au înfrînt cavalerii francezi, neputincioși în armurile lor grele.

malele. Le vorbea, nu maimuțărindu-se și copilărindu-se ca o fetișcană care mîngîie un dulău, ci destul de corect, folosind tot felul de lătrături și mîrîituri. Îl iubeau toți cîinii cu adîncă slavă și recunoștință, fiindcă le scotea din talpă tot felul de țepi și spini care le-amărau viața și, imediat ce aveau un necaz sau o suferință, veneau la el. Înțelegea de îndată care era baiul și de obicei reușea să-i ajute. Cîinii erau norocoși să-și aibă mereu lîngă ei pe Dumnezeul lor, în formă vizibilă.

Lui Art îi plăcea tare mult de Hăitar, și-l considera un băiat foarte deștept, fiindcă putea să facă ce voia din cîinii lui — știa să-i pună să facă tot ce-i trecea prin minte numai prin gesturile mîinilor — în vreme ce Hăitaru' îl iubea pe Art cam cum îl iubeau cîinii pe el însuși și aproape că-l diviniza, fiindcă știa să citească și să scrie. Își petreceau multă vreme împreună, jucîndu-se cu cîinii din cotețe.

Locul în care se găseau cotețele era la parter, lîngă sălașuri și deasupra lor se construise o hulubărie, așa că acolo era cald iarna și răcoare vara. Haita era formată din tot felul de cîini și cățele. Îi chemau Clumsy, Trowneer, Phoebe, Colle, Gerland, Talbot, Luath, Luffra, Apollon, Orthros, Bran, Gelert Bounce, Boy, Lion, Bungery, Toby, și Diamond. Pe cel care-i aparținea numai lui Art îl chema Cavall și, tocmai cînd Merlyn intră în încăpere, se întîmplă că băiatul îl lingea pe Cavall pe nas și nu invers, cum s-ar putea crede — așa că Merlyn îl găsi în această postură.

— Peste-o vreme, așa ceva o să ajungă să fie considerat ca un obicei cu totul neigenic, observă Merlyn, deși eu personal nu sînt de-acord. În definitiv, tot Dumnezeu a făcut botul animalelor așa cum a făcut și limba ta. Dacă nu chiar mai bine, adăugă filozoful îngîndurat.

Art nu înțelegea nimic din ce vorbea Merlyn, dar îi plăcea să-l asculte. Nu-i plăceau oamenii mari care vorbeau cu el de parcă ar fi fost un țînc, ci numai cei care vorbeau ca de obicei și-i permiteau să sară de la un subiect la altul, pe urma gîndurilor lor, prinzînd cîte-un înțeles ascuns, mai ghicind, mai înțelegînd cîte-un cuvînt cunoscut sau rîzînd pe-nfundate de vreo glumă încurcată pe care-o pricepea de îndată. Simțea atunci voioșia

delfinului care se cufundă și țîșnește prin oceane necunoscute.

— Ce-ar fi să ieșim afară? întrebă Merlyn. Cred că ar cam fi vremea să începem lecțiile.

La aceste cuvinte, lui Art mai că i se înmuiară picioarele. Preceptorul său era la castel de-o lună de zile, și-acum era August, dar pînă atunci nu făcuseră nici o lecție. Își aminti acum deodată pentru ce venise Merlyn acolo și se gîndi cu groază la Summulae Logicales și la astrolabul jegos. Știa însă că n-are nici o scăpare, așa că se ridică resemnat în picioare, după ce-l mai mîngîie o dată fără nici o tragere de inimă pe iubitul său Cavall. Se mai gîndi apoi că, la urma urmei, poate că n-o fi chiar așa de rău să ia lecții cu Merlyn, care la o adică ar fi în stare să facă pînă și vechiul Cod de Legiuiri să fie mai interesant, în special dacă ar vrea să practice niște vrăjitorii.

Intrară în curte, sub un soare atît de arzător, încît fierbințeala din vremea strînsului fînului părea să fi fost o nimica toată. Simțeai pur și simplu că te coci de căldură. Norii de furtună care apar de obicei pe-o asemenea zăpușeală umpleau cerul, coloane înalte de nori cumulus cu marginile de-o strălucire orbitoare, dar n-avea totuși să fie nici o furtună. Era prea cald chiar și pentru așa ceva.

— Măcar dacă n-ar trebui să intrăm într-o clasă înăbușitoare, se gîndi Art, și de-aș putea să-mi lepăd hainele și să înot în șanțul cu apă al cetății.

Traversară curtea și traseră adînc aer în piept, înainte de a trece în fugă prin ea, de parcă ar fi mers printr-un cuptor încins. La umbra gheretei părea mai răcoare, dar în turnul de pază era aproape insuportabil de stat, fiindcă zidurile închise se înfierbîntaseră ca focul. Înc-o ultimă goană prin fierbințeala deșertului și ajunseră la podul mobil — te pomenești că Merlyn o fi ghicit la ce-i zburase gîndul? și se uitau amîndoi în jos la apa șanțului.

Era anotimpul nuferilor. Dacă Sir Ector n-ar fi pus să se curețe o porțiune din șanț de florile de nufăr, toată apa ar fi fost acoperită de flori albe, plutitoare. Dar așa, cam vreo douăzeci de metri de fiecare parte a podului erau curățați în toți anii și, dacă voiai, te puteai arunca fără grijă de pe pod. Șanțul era adînc, nu glumă. Era

folosit ca eleșteu, astfel încît locuitorii castelului aveau pește vinerea și, pentru acest motiv, constructorii avuseseră grijă ca să nu lase apele murdare să se scurgă în eleșteu, care era în fiecare an plin de pește.

— Aș vrea să fiu un pește, spuse Art.

— Ce fel de pește ?

Era așa de cald că-ți venea greu și să te gîndești cam ce fel de pește ai vrea să devii, dar Art își ațintì privirea în adîncurile reci de chihlimbar, unde se zbenguiau în voie o liotă de bibani mărunți.

— Cred c-aș vrea să fiu biban, spuse el. Bibanu' e mai curajos decît nătîngа de ocheană și nu e ucigaș ca știuca.

Merlyn își scoase pălăria, ridică în vazduh, cu deosebită amabilitate, bagheta de *lignum vitae* și pronunță alene :

— Ietnimsnart eletnemilpmoc elem iul nutpen iș lăgoar ăs cif tîta ed țugărd ăs etpecca ac lutaiăb atseca ăs ănived etșep.

De-ndată se auzi mare zarvă și vuiet, de parcă s-ar fi ciocnit între ele mii de scoici și cochilii și melcișori și, deasupra crestei zidului apăru un domn corpolent, c-o față de chefliu, care stătea comod pe un nor bine-umflat.

Pe burtă avea tatuată o ancoră, iar pe piept i se întindea tatuajul unei sirene vînjoase sub care scria Mabel. Domnul scuipă cît colo o bucată de tutun pe care o mestecа, îl salută cu cordialitate pe Merlyn, și își îndreptă tridentul spre Art. Art își dădu seama că nu mai are nici o haină pe el. Și mai descoperi că se dăduse peste cap de pe podul mobil, căzînd, cu o ploscăitură, pe-o parte, în apă. Văzu că, deodată, șanțul și podul se făcură de sute de ori mai mari. Și-atunci de-abia înțelese că se transformase într-un pește.

— Oh, Merlyn, strigă el, haide cu mine, te rog !

— De data asta, uite că vin, spuse chiar lîngа urechea lui un lin mare și grav. Da' să știi că pe viitor va trebui să te descurci de unul singur. Educație înseamnă experiență, iar esența experienței este încrederea în propriile tale puteri.

Art văzu că nu e un lucru chiar așa de ușor să devii deodată alt soi de făptură a Domnului. Nu merge să încerci sa înoți ca omul, fiindcă tot ce reușeai să faci

era să te miști ca un tirbușon și, pe deasupra, mai înaintai și ca melcul de-noiembrie. Necazul era că nu știa încă să înoate ca peștii.

— Nu așa, spuse linul cu glas înăbușit. Pune-ți bărbia pe umărul stîng și fă niște plonjeuri — așa, ca și cum te-ai da peste cap. Să lăsăm deocamdată aripioarele — ne ocupăm de ele mai la urmă.

Picioarele lui Art se uniseră și-i alcătuiau acum trupul ca un fuselaj, iar labele picioarelor deveniseră aripioara din coadă. Brațele i se transformaseră în alte două aripioare — de un roz delicat — și simțea că pe undeva, pe burtă, îi încolțiseră alte aripioare. Capul, nu știu cum, îl ținea astfel încît privea tot timpul peste umăr, așa că atunci cînd se îndoi din mijloc, degetele de la picioare i se apropiară de ureche în loc să-i atingă fruntea. Era de un verde-oliv foarte frumos, și tot corpul îi era parcă prins într-o armură zgrunțuroasă de argint, iar pe laturi avea niște dungi de culoare mai închisă. De fapt, nu era el prea sigur care îi erau laturile, unde-i era fața și unde dosul dar, în orice caz, ceea ce se pare că-i era acum pîntecul avea o culoare alburie care, după părerea lui, era foarte reușită, iar spatele îi era înarmat cu o aripioară mai mare, cu o înfățișare cu adevărat superbă și care, la nevoie, în caz de război, putea fi ridicată în sus și avea țepi în ea.

Se apucă să facă tot felul de plonjoane și să se dea peste cap, tot timpul sub supravegherea linului, pînă cînd își dădu deodată seama că înoată cu capul în jos, drept în nămolul de pe fund.

— Ei, fii atent! Folosește-ți picioarele ca s-o iei la stînga sau la dreapta, îl povățui linul. Pentru ce crezi, mă rog matale, că ai aripioarele alea de pe burtică, ia spune?! Dacă vrei să nu te răstorni, te rog să le folosești și să le întinzi ca lumea. Să știi că acum trăiești în două planuri, nu în unul, ca înainte.

Art descoperi atunci că poate să-și mențină oarecum echilibrul modificînd înclinația aripioarelor-brațe și ale celor care-i creșteau pe abdomen. Se distra de minune și, încet, încet, o porni răzleț.

— Vino imediat înapoi, spuse linul. Trebuie să-nveți să înoți ca lumea, înainte de-a porni de capul tău.

Art se întoarse spre dascălul său, într-o serie de zig-zaguri, și remarcă :

— Am impresia că nu prea țin direcția.

— Păi sigur că da. Asta din cauză că înoți din umăr. Înoți de parcă ai mai fi un băiat, și te îndoi mereu din șolduri. Uite, încearcă acum să faci plonjoane și să te arunci în jos cu gîtul înainte și fii atent, mișcă-ți corpul tot atît spre dreapta cît și spre stînga. Și nu uita să-ți folosești coada.

Art dădu de două ori cu toate puterile din coadă și dispăru cu o plescăitură într-un hățiș de mătasea broaștei ce se afla la cîțiva metri mai departe.

— Ei da, așa-i mai bine, spuse linul, care nu mai putea fi văzut în apa măslinie întunecată, în timp ce Art de-abia reuși să iasă din desișul de alge, zbătîndu-se și mișcîndu-și aripioarele-brațe. Porni în înot unduit, grăbindu-se apoi pe cît putea spre vocea pierdută în apă, numai așa, ca să facă pe grozavul.

— Bun, spuse linul, cînd se ciocniră cap în cap. Dar să știi că, fără orientare, tot curajul tău nu face două parale. Ia vezi, poți face și tu figura asta ? adăugă el.

Fără nici un efort aparent, linul se dădu peste cap și intră în adîncuri sub un nufăr. Fără nici un efort aparent — dar Art, care era un învățăcel cu multă inițiativă, urmărise cea mai mică fluturare a aripioarelor linului. Apoi își mișcă și el aripioarele în sensul contrar acelor de ceasornic, făcu cu vîrful cozii o ușoară mișcare bruscă, dovedind mare îndemînare, și uite că acum se afla întins lîngă lin.

— Bravo, măi băiete, exclamă Merlyn. Haide acum să facem și noi o plimbare înot.

Art învățase să-și țină echilibrul și era în stare, de bine — de rău, să se miște de colo pînă colo. Avea acum răgazul să privească universul extraordinar în care-l aruncase tridentul domnului aceluia tatuat. Era o lume cu totul diferită de cea cu care era obișnuit. În primul rînd, cerul sau firmamentul de deasupra lui era acum un cerc perfect. Orizontul se închisese.

Dacă vrei să-ți închipui cam ce vedea și simțea Art, atunci ar trebui să-ți imaginezi un orizont rotund, doar la cîteva degete deasupra capului tău, în locul orizontului întins pe care-l vezi de obicei. Și sub orizontul acesta de văzduh, ar trebui să-ți imaginezi un alt ori-

zont de sub apă, sferic și așezat în mod practic cu josul în sus — fiindcă suprafața apei era ca un fel de oglindă pentru tot ce se găsea sub ea. Da, trebuie să recunosc că nu e prea ușor să-ți înfățișezi lumea de acolo. Și ceea ce făcea ca totul să fie și mai complicat, era faptul că toate lucrurile pe care oamenii le consideră ca sălășluind deasupra apei erau refractate cu toate culorile curcubeului. De pildă, dacă stăteai pe malul apei și încercai să-i prinzi în undiță pe Art sau pe un altul ca el, el te-ar fi văzut dinăuntru, la marginea farfurioarei de ceai care era văzduhul de deasupra nivelului bălții, nu ca pe o singură persoană ținînd în mînă instrumentul ucigaș, ci ca pe șapte oameni, ale căror contururi erau desenate în culoarea roșie, portocalie, galben, verde, albastru, indigo și violet, toți șapte fluturînd deasupra apei o undiță în diverse culori. Așa că, vezi, de fapt pentru el ai fi fost un fel de om-curcubeu, o izbucnire de culori orbitoare, o învălmășeală de raze și de nuanțe care se topeau una în alta, un corp ciudat înconjurat de o aură mirifică. S-ar putea spune că, pentru Art, ardeai pe apă ca regina Cleopatra din poezie. [1]

Și-apoi mai era ceva grozav de plăcut în toată această experiență și, anume, că Art își pierduse orice greutate. Nu mai era legat de pămînt și nu mai trebuia să-și tîrșească pașii pe o suprafață întinsă și plicticoasă, apăsat de gravitate și de greutatea atmosferei. Putea acum să facă ceea ce doriseră oamenii dintotdeauna, adică putea, în fine, să zboare. Dacă stai să te gîndești bine, nu-i nici o diferență dacă zbori în apă sau în aer. Și cel mai grozav lucru este că Art nu trebuia să zboare într-o mașină, trăgînd de tot felul de manete și stînd țeapăn într-un scaun, ci avea deplina libertate de a face tot ce-i trăsnea prin cap cu propriul său trup, Era exact ca într-un vis, un vis frumos în care plutești și zbori după vrere.

Tocmai cînd să pornească în turul lor de inspecție, o ocheană tînără și, pare-se, grozav de timidă, apăru la vedere, palidă de emoție și de agitație, fîțîindu-se fără nici o noimă printre tufișurile de brădiș și mătasea broaștei, dîndu-le ocol și parcă neștiind ce să facă. Se uita la

[1] Referire la Shakespeare, *Antoniu și Cleopatra*, act. II. sc. 2, v. 199—200 :... „Precum un tron de flăcări, barca ei ardea pe riu"...

ei cu ochii mari și temători și era evident că voia ceva, dar nu era în stare să se hotărască.

— Apropie-te ! spuse cu gravitate Merlyn.

La acest semn de considerație, ocheana se năpusti ca o găină speriată, izbucni în lacrimi și începu să-și gîngăvească mesajul.

— D-d-d-dacă n-n-nu vă supărați, d-d-d-dom' doctor, bîlbîi sărmana creatură, vorbind ca o apucată, că de-abia puteau înțelege ce spunea, Doamne, d-d-dom' doctor, avem în fa-familie un c-c-caz ceva, o gro-grozăvie, v-v-vă rog, d-d-dom' doctor și m-mă gîndeam c-c-c-ați putea să veniți pu-pu-puțintel, s-săru' mîna ?... E să-să-săraca Mama noastră d-dragă, c-ca-care tot timpu' vrea s-să-noate cu burta-n sus, și zău așa a-arată g-groaznic și vo-vorbește așa ciu-ciu-ciudat, c-că ne-am gîndit c-ar t-t-t-trebui să-i facem r-r-rost de-un doctor, d-d-dacă nu vă supărați, d-d-dom' doctor ? C-C-C-Clara mi-a spus s-s-să vă zic așa, d-d-d-dom' doctor, eu zic că m-m-ați priceput, nu-nu-nu-i așa ?

Ajunsă aici, sărmana ocheană începu să gîlgîie și să se bîlbîie în așa măsură, încît una peste alta, gîngăveala și starea ei lăcrimoasă o făcură prea puțin lesne de înțeles, deveni cu totul incapabilă să-și mai exprime durerea și rămase tăcută, zgîindu-se la Merlyn cu ochi plini de jale.

— E-n regulă, drăguță, spuse Merlyn. Ei, haide, du-mă la Mama voastră, și-o să vedem ce putem face.

O porniră tustrei spre întunecimea de sub podul mobil, în solia lor de alinare a suferințelor.

— Cam nevropate ocheanele astea, în general, îi șuflă Merlyn în aripioara de lîngă ureche. E probabil un caz de isterie nervoasă, care-i de competența unui psihanalist mai curînd decît a unui medic internist.

Mama Ocheanei stătea întinsă pe spate, așa cum le fusese descrisă. Stătea cu ochii pe jumătate închiși, își încrucișase aripioarele pe piept și numai din cînd în cînd mai slobozea o bulă de aer. Toți copiii ei se strînseseră în cerc în jur, și de fiecare dată cînd sufla o bulă de aer, se înghionteau unul pe celălalt și oftau a mare durere. Mama avea întipărit pe față un zîmbet serafic.

— Ei, ia să vedem și noi, spuse Merlyn, învești-mîntîndu-se în atitudinea cea mai potrivită pentru suferința bolnavei, cum se mai simte astăzi Doamna Ocheană ?

Mîngîie pe cap pe micuții și micuțele strînse în jurul mamei lor și înainta apoi cu unduiri maiestuoase spre pacientă.

Cred că acum ar fi cazul să pomenim că Merlyn era un pește mare, de cîteva ocale bune, cu pielea frumos colorată, cu solzi mărunți, cu un strat de grăsime sub aripioarele lunecoase și avea niște ochi de un galben strălucitor — în general, se poate spune că avea o înfățișare cît se poate de respectabilă.

Doamna Ocheană întinse o aripioară fără vlagă, oftă cu afectare și spuse :

— Vai, doctore, vasazică ați venit în cele din urmă ?

— Mda, răspunse doctorul, cu voce profundă.

Apoi le ceru tuturor să închidă ochii. Art se făcu numai că-i închide și privi pe furiș — Doctorul începu să înoate în jurul suferindei într-un dans lent și maiestuos. În vreme ce dansa, murmura un descîntec, care suna cam așa :

Terapeutic,
Elefantic,
Diagnoză
Bum !
Pancreatic,
Microstatic
Anti-toxic,
Dum !
Să-ți fie normal :
metabolismul
catabolismul
hodorogismul
bolborosismul
Bum !
Snip — snap — snorum
taie-i abdonorum !
Bum !
Dispepsie,
Anemie
Toxemie
Un-doi-trei
Vin cu lupii după ei
care nu ești gata
te-am luat cu lopata

Fugi deochi dintre ochi
Și rămîi curat, curat și luminat
Cum Domnul te-a lăsat !

La sfîrșitul cîntecului, înotă atît de aproape de pacienta lui, încît o atinse, lipindu-și solzii netezi de pe lături de solzii ei, mai deschiși la culoare și mai aspri. Poate că avea de gînd s-o vindece prin atingerea trupului său vîscos — fiindcă se știe prea bine că toți peștii merg la lin după medicamente — sau poate că o vindeca prin masaje sau hipnotism. În orice caz, Doamna Ocheana încetă deodată să mai dea ochii peste cap, se întoarse pe față și spuse :

— O, domn' doctor, dragă domnule, nici nu știți ce bine mă simt. Știți, mă gîndesc că aș mînca puțin vierme acum.

— Nu. Absolut deloc viermi, decretă Merlyn, cel puțin pentru două zile. Uite, îți dau aici o rețetă pentru o fiertură tare de alge — s-o iei la fiecare două ore. Doamnă Ocheana, știți că trebuie să luăm în serios problema sănătății și să ne punem pe picioare ca lumea. În definitiv, nici Roma nu a fost ridicată într-o singură zi.

Apoi, mai mîngîie încă o dată pe toți puii de ocheană, le spuse să fie cuminți ca să crească și să se facă niște peștișori frumoși și curajoși ; după aceea, se depărtă înotînd în întuneric, cu un aer de mare importanță. Tot drumul, pufăia din gură ca o locomotivă.

— Ce-ați vrut să spuneți cu Roma ? întrebă Art, cînd se depărtară destul de mult ca să nu mai fie auziți de familia Ochenelor.

— Dumnezeu știe, habar n-am !

Înotau mereu înainte, unul lîngă altul. Merlyn îi dădea din cînd în cînd sfaturi și-i atrăgea atenția cînd uita să-și folosească coada, iar ciudata lume subacvatică începea să-și dezvăluie tainele ; era minunat de răcoare și plăcut după fierbințeala de-afară. Pădurile mari de brădiș se profilau delicat și printre tulpinele plantelor puteai zări grupe întregi de nisipari care mergeau la școală și învățau să-și facă exercițiile fizice într-un perfect unison. La cuvîntul UNU, toți luau poziția de drepți ; la DOI, făceau stînga-mprejur ; la TREI, toți țîșneau și se azvîrleau asupra unei scoici din care se putea ciupi ceva de mîncare. Melci de apă se tîrau agale pe tulpinile nuferilor sau pe spatele frunzelor lor, în timp ce midii de

apă dulce stăteau pe fundul apei, fără să facă nimic mai deosebit. Carnea lor avea o culoare roză ca cea a somonului și arătau ca niște pahare cu apetisantă înghețată de căpșuni. Ceata micilor bibani — ciudat lucru, dar se pare că toți peștii mai mari se ascunseseră — aveau pielea fină și obrazul subțire, așa că se înroșeau sau păleau la față ca o gingașă doamnă dintr-un roman din epoca victoriană. Numai că, vezi, cînd se înroșeau, aveau o culoare puternică măslinie, și nu se înroșeau de cine știe ce sfială, ci de furie. Cum se întîmpla ca Merlyn și tovarășul său să treacă pe lîngă ei, își ridicau aripioarele cu țepi de pe spate a amenințare, și le lăsau apoi în jos, numai cînd vedeau că Merlyn era un Lin. Dungile negre de pe laturi îi făceau să arate de parcă tocmai ar fi fost scoși de pe grătar, și era interesant că și aceste dungi își schimbau culoarea, devenind mai deschise sau mai închise, după starea lor de spirit. Apoi, cei doi călători trecură în drumul lor pe sub o lebădă. Pasărea albă plutea deasupra lor ca un zepelin, și nu se zărea nimic din ea în afară de ceea ce se găsea sub apă. Partea scufundată în apă era perfect vizibilă și-ți puteai da seama că lebăda plutea oarecum înclinată pe-o parte, cu un picior strîns sub ea.

— Uite, spuse Art, e sărmana lebădă care are un picior deformat. Poate să înoate numai cu un singur picior, că săracuța e ologită de celălalt.

— Prostii, spuse lebăda cu arțag, băgîndu-și capul în apă și încruntîndu-se cumplit la ei, de i se vedeau pările negre și fioroase. Lebedele se odihnesc întotdeauna în poziția asta și așa ne place nouă să stăm, așa că, măi individule, păstrează-ți mila aia de pește împuțit pentru tine. Așa să știi !

Continuă să se uite de sus cu ură la ei, ca un șarpe alb ce pătrunsese deodată prin tavanul lumii lor, și o pierdură din vedere numai cînd se mai îndepărtară.

— Tot înoți înainte ca năucu' — se supără linul — de parcă n-ai avea nimic de ce să-ți fie teamă. Tu nu vezi că locul în care te afli este la fel de periculos ca pădurea prin care-a trebuit să treci ca să mă găsești ?

— Nu zău ? !

Art se uită cu atenție și la început nu văzu nimic. Apoi zări o formă mică, aproape transparentă, stînd nemișcată, aproape de suprafață. Ieșea din umbra unui

nufăr și se bucura vădit de lumina și căldura soarelui. Era un pui de știucă, absolut țeapăn și care probabil atipise la căldură. Arăta ca o tijă de plantă sau ca un cal de mare întins pe burtă. Dar, oricum ar fi arătat, trebuie să știți că atunci cînd va crește mare, va deveni un adevărat bandit.

— Uite, am să te duc să vezi pe unul dintre aceștia, spuse Iinul, împăratul acestor locuri. Știi, ca doctor eu mă bucur de imunitate, și îndrăznesc să spun că te va respecta și pe tine, ca pe un companion — dar fii atent, păzește-ți coada, dacă cumva i-o trece prin cap să-și arate colții de tiran.

— El este Regele Șanțului ?

— Da, el e. Lumea de pe aici îi spune Bătrînul Jack, și unii îi spun Petru cel Negru, dar cei mai mulți nici nu-i pomenesc deloc numele. Îi zic doar Mr.P. Ai să vezi acum ce-nseamnă să fii un rege adevărat.

Art începu să rămînă puțintel mai în urma mentorului său și poate că bine făcu fiindcă, înainte de a-și fi dat seama, se și treziră la locul destinației lor. Cînd îl văzu pe bătrînul despot, simți cum i se scurg prin trup fiori reci ca gheața și se dădu înapoi cuprins de groază, fiindcă numitul Mr. P, avea patru picioare lungime și greutatea lui trebuie să fi fost de-a dreptul incalculabilă. Corpul enorm, pierdut într-un spațiu iluzoriu și aproape invizibil printre tulpinile plantelor de apă, se sfîrșea cu o față care fusese pustiită de toate pasiunile unui monarh absolut — de cruzime, durere, vîrstă, mîndrie, egoism, singurătate și gînduri prea împovărătoare pentru mintea unei singure ființe. Stătea acolo nemișcat sau de-abia planînd, cu gura lui mare și ironică, strîmbată permanent într-un rictus de melancolie, cu fălcile slabe, proaspăt-rase, care-i dădeau o expresie rapace tipic americană, ca aceea a Unchiului Sam. Era o ființă lipsită de scrupule, fără iluzii, logică, prădalnică, feroce, nemiloasă — dar nestemata ochiului lui era ca aceea a unei căprioare lovite — niște ochi mari, temători, simțitori și plini de mîhnire. Nu făcu nici o mișcare, dar se uită la ei cu ochiul său îndurerat.

Art se gîndi în sinea lui că nu-i prea plăcea Mr.P.

— Măria-ta, spuse Merlyn, fără să acorde nici cea mai mică atenție nervozității lui Art, am adus cu mine un tînăr învățăcel ce-ar vrea să profeseze.

— Să profeseze ce? întrebă încet Regele Șanțului, de-abia descleștîndu-și fălcile și vorbind pe nas.

— Puterea, răspunse Linul.

— Lasă-l să vorbească el singur.

— Vă rog, domnule spuse Art, eu nu știu ce-ar trebui să vă întreb.

— Nu există nimic, spuse monarhul, în afară de puterea pe care încerci s-o cucerești : puterea de a mușca și puterea de a digera, puterea de a căuta și puterea de a găsi, puterea de a aștepta și puterea de a pretinde, toată puterea și neîndurarea care izvorăște din capul tău.

— Vă mulțumesc, domnule.

— Dragostea este o farsă pe care n-o joacă forțele evoluției. Plăcerea este momeala pe care tot ele ne-o întind. Nu există nimic altceva decît putere. Puterea este a minții, dar ea nu e de ajuns. Pînă la urmă, puterea trupului este cea care hotărăște totul și dreptatea este întotdeauna de partea puterii. Și-acum, cred că e vremea să te cam duci, tinere, fiindcă găsesc că această conversație cu tine este foarte neinteresantă. Cred, de fapt, că s-ar cuveni să pleci chiar de îndată, căci gura mea îndelung dezamăgită s-ar putea hotărî brusc să te bage în gîtlejul meu imens și să te treacă printre dinții mei ascuțiți. Da, dragul meu, cred, cum să-ți spun, cu toată convingerea că ar fi înțelept din parte-ți să ștergi putina chiar în clipita asta. Da, da, zău că mă gîndesc c-ar trebui să fugi de să ți se piardă urma. Așa, un lung bun rămas întregii mele măreții.

Art era aproape hipnotizat de vorbele falnice ale suveranului și nu-și dădu seama că gura cu buzele închise se apropia de el tot mai mult. Totul s-a întîmplat pe nesimțite, fiindcă discursul îi distrăsese atenția și, deodată, gura se profilă amenințătoare nici la un deget de nasul lui. Și, odată cu ultimele cuvinte, gura se deschise, imensă și înfiorătoare, căscîndu-se hămesită cît o lăsau încheieturile. Înăuntru se pare că nu era altceva decît o mulțime de dinți, dinte lîngă dinte, niște dinți ascuțiți ca niște spini, așezați parcă pretutindeni în hăul gurii, în rînduri drepte și vălurite, cum sînt cuiele din cizmele călăului [1] și numai în ultima secundă fu în stare să se smulgă din vrajă și să-și recapete stăpînirea de

[1] Instrument medieval de tortură.

sine, să-și aducă aminte de învățămintele lui Merlyn și să scape. Toți dinții aceia clămpăniră în urma lui, cît pe ce să-i apuce vîrful cozii, tocmai atunci, cînd executa cea mai grozavă săritură pe care o încercase de cînd era pește.

Cînd să facă a doua săritură, se trezi din nou pe pămînt uscat, stînd lîngă Merlyn pe pașnicul pod mobil, sub soarele fierbinte, năduşind în hainele lui înăbuşitoare.

CAPITOLUL VI

Într-o joi după-amiază, băieții își făceau ca de obicei ora lor de tragere cu arcul. La cincizeci de iarzi depărtare una de alta, se găseau două ținte de paie și, după ce trăgeau cu arcurile într-una dintre momîile acelea, n-aveau altceva de făcut decît să se ducă la locul țintei, să strîngă săgețile, să facă stînga-mprejur și să tragă apoi în cealaltă țintă. Era încă o prea frumoasă zi de vară și la prînz mîncaseră un clapon bine rumenit, așa că Merlyn se retrăsese la marginea terenului lor de trageri și se așezase sub un copac umbros. Să fie din pricina căldurii și a claponului și a smîntînii grase pe care-o turnase din belșug peste budinca dulce, să fie din cauza mișcării continue a băieților de la o momîie la alta și a vîjîitului săgeților care intrau în paie — zgomotele acestea erau la fel de adormitoare pentru auz, ca fîșîitul coasei prin iarbă sau al unui meci de cricket la țară — sau să fie oare din vina dansului stropilor de soare care răzbăteau printre frunzele copacului, nu știu ; dar oricare ar fi fost motivul, venerabilul se cufundă în curînd într-un somn dulce, la ceasul siestei.

Tragerea cu arcul era pe vremea aceea o ocupație foarte serioasă. Încă nu fusese dată pe mîna indienilor sau a țîncilor care se jucau. Dacă se întîmpla să nu tragi bine cu arcul, te înfuriai, nu glumă, cam la fel cum fac în zilele noastre bogătașii care pornesc la vînătoare de fazani. Kay trăgea prost. Se căznea prea tare și încorda arcul peste măsură, slobozind chinuit săgeata, în loc să lase arcul să meargă lin și săgeata să pornească dintr-o bucată.

— Ei, ia mai dă-o încolo ! spuse el. M-am săturat de scîrbele astea de momîi. Haide să tragem în papagal.

Lăsară momîile și traseră cîteva săgeți în papagal — care era de fapt tot o țintă, făcută să semene cu un papagal, vopsită în culori aprinse și fixată în vîrful unei prăjini — și Kay ratâ și de data asta toate săgețile. La început, îi trecu prin cap : „Ei, află de la mine că o să lovesc pe ticălosul ăsta de papagal, de-ar fi să pierd și ceaiul de la ora cinci". Apoi, după un timp, se plictisi și de treaba asta.

Arthur propuse :

— Haide atunci să ne jucăm de-a „ținta pe drum". O să ne putem întoarce peste o juma' de oră și-o să-l trezim atunci pe Merlyn.

„Ținta pe drum" era de fapt o plimbare cu arcurile și cu săgețile la ei, din care se opreau din cînd în cînd și trăgeau într-o țintă pe care-o alegeau amîndoi. Uneori ținta era un mușuroi de cîrtițe, alteori un pîlc de rogoz, sau chiar vreun scaiete mai mare care se găsea chiar lîngă picioarele lor. Schimbau mereu distanța de la care trăgeau în toate aceste lucruri, alegînd uneori o țintă pînă la o sută douăzeci de iarzi depărtare — distanța maximă la care puteau trage arcurile băieților — și alteori greșind un scaiete care se afla la cîțiva pași, fiindcă săgeata sare întotdeauna în sus cu cîțiva centimetri, cînd părăsește arcul. Pentru o țintă atinsă în plin, primeai cinci puncte, iar dacă săgeata se înfigea la o lungime de un arc, primeai un singur punct, și la sfîrșit adunau toate punctele și vedeau cine-i cîștigătorul.

În joia aceea își alegeau cu multă grijă și chibzuință țintele ; pe lîngă asta, iarba de pe cîmpul cel mare fusese cosită nu de mult, așa că nu trebuiau să-și bată capul căutînd multă vreme săgețile rătăcite — ceea ce se întîmplă mai întotdeauna cînd săgeata nimerește prin vreun tufiș sau unde-i iarba mare, de fapt, la fel ca la golf, cînd îți cauți mingile de ți se urăște de tot și de toate. Rezultatul fu că se depărtară mai mult ca de obicei, și se găsiră curînd la marginea codrului sălbatic, în care-l pierduseră pe Cully.

— Eu zic să mergem în cîmpul de vînătoare, unde-s vizuinile iepurilor, să vedem dacă nu putem cumva să nimerim vreunul, propuse Kay. E oricum mai plăcut

decît să stăm și să tragem așa, în toate movilițele care ne ies în cale.

Așa că plecară pe loc într-acolo. Aleseseră doi copaci cam la vreo două sute de iarzi unul de celălalt și fiecare dintre ei se piti pe după un trunchi, așteptînd să se iveasca iarăși urechiații speriați. Stăteau nemișcați, cu arcurile ridicate și săgețile pregătite, astfel încît să facă cele mai puține mișcări cu putință, cînd iepurii ar ieși la promenadă. Nu le era prea greu nici unuia dintre ei să stea astfel, fiindcă prima probă pe care fuseseră siliți s-o treacă la tragerea cu arcul era tocmai aceea de a sta smirnă cu arcul ridicat și cu săgeata pusă — pe puțin o jumătate de oră — pînă ținta ce-avea s-apară. Fiecare avea șase săgeți și erau învățați să le sloboadă și să-ncarce iară arcul și-apoi să le tragă din nou, înainte ca iepurii să fi prins frică. Și numai după aceea trebuiau să tulbure liniștea animalelor, și mergeau să adune săgețile, sau, cine știe, iepurii uciși. Toate acestea, fiindcă o săgeată nu face atîta zgomot și nu-l tulbură decît cel mult pe cel căruia îi este adresată.

La a cincea săgeată, Kay avu mare noroc. Își potrivise lovitura tocmai cum trebuia, după distanța la care țintise și după tăria vîntului, și vîrful ucigaș lovi un iepure drept în cap. Prostul stătuse să se uite la Kay, întrebîndu-se parcă ce era ființa aceea ciudată care stătea nemișcată și îndreptase cine știe ce drăcovenie spre el.

— Bravo, bine țintit, strigă Art, și alergară amîndoi să ridice animalul ucis. Era de fapt primul iepure pe care-l nimeriseră vreodată și, din fericire, săgeata îl omorîse, așa că fură scutiți de spectacolul zvîrcolirilor iepurelui.

După ce-l curățiră cu grijă pe dinăuntru, despicîndu-l cu cuțitul de vînătoare pe care li-l dăduse Merlyn — asta ca să păstreze vînatul proaspăt și să nu prindă miros — și după ce trecură unul dintre picioarele din spate prin încheietura despicată a celuilalt, după cum grăiau legile vînătorii, ca să le fie mai ușor la cărat, cei doi băieți se pregătiră să se întoarcă acasă cu prada lor. Dar înainte de a-și slăbi arcurile, se învățaseră să respecte un fel de ceremonie. În fiecare joi după-amiază, după ce fusese trasă și ultima săgeată adevărată, li se recunoștea dreptul de a-și încorda arcul încă și mai mult și să sloboade — numai așa, în joacă, — o ultimă săgeată drept în sus, deasupra capetelor lor. Era în parte un gest de adio,

în parte de triumf, și orice-ai zice, era tare frumos cînd săgeata se înălța spre neant. Acuma, trăgeau săgeata asta în semn de salut pentru prima lor jertfă.

Art urmări cu privirea cum i se ducea săgeata în sus. Soarele se lăsase într-o rînă spre apus, a înserare, iar copacii, umbroși, își alungeau siluetele pînă spre locul în care se găseau ei, învăluindu-i în răcoarea serii ce-avea să vină. Așa că atunci cînd săgeata trecu de întunecimea copacilor și se înălță în soare, începu să ardă pe fîșia de cer a amurgului la fel de aprins și real ca și soarele. Și-apoi, cu dor de ducă, se înălță ca nebună mai sus și mai sus și încă și mai sus, nu șerpuitoare și șovăielnică, cum ar fi zburat dintr-un arc prea puțin încordat, ci avîntîndu-se spre înălțimi, înotînd, aspirînd către ceruri, statornică, aurie și superbă. Și tocmai cînd își pierduse din forță, cînd rîvna ei fusese întunecată de puterea destinului și era gata să-și piardă elanul, să se întoarcă, să se înfigă în sînul mamei-pămînt, tocmai atunci se întîmplă o mare minunăție. Din noaptea care se lăsa, apăru fîlfîind lenevos din aripi o coțofană. Veni țintă, nu șovăi nici un moment, și luă săgeata din zbor. Se depărtă apoi greoaie, înălțîndu-se și pierzîndu-se în zări, cu săgeata în plisc.

Kay fu tare înspăimîntat de semnul acesta rău, dar Art era pur și simplu furios. Îi plăcuse zvîcnetul săgeții, năzuința ei arzătoare de a atinge lumina soarelui care se stingea și, pe lîngă toate astea, nu-i vorbă, era și săgeata lui cea mai bună. Era de fapt singura deplin echilibrată, ascuțită, cu penele bine fixate, frumos tăiată să se potrivească în tăietura arcului, fiind perfect dreaptă și fără nici o ciobitură.

CAPITOLUL VII

Călăria și atacul cu lancea aveau rezervate două după-amiezi pe săptămînă, fiindcă erau cele mai importante materii ale educației unui nobil, în zilele acelea de mult apuse. Merlyn bombănea mereu nemulțumit de toate exercițiile fizice, spunînd că în zilele noastre oamenii cred că ești un om învățat, dacă poți să dobori pe un altul de pe cal și că mania asta cu tot felul de întreceri

însemna sfîrșitul silinței la învățătură. Adevărul e că nu se dădeau burse, ca pe vremurile copilăriei lui Merlyn, și toate școlile particulare fuseseră silite să-și coboare nivelul cerințelor lor, dar Sir Ector, care era un mare conservator și admirator al atacului cu lancea, spunea mereu că bătălia de la Crécy [1] a fost cîștigată pe terenurile de antrenament de la Camelot. [2]

Treaba asta l-a înfuriat pe Merlyn în așa hal, că l-a blagoslovit pe Sir Ector cu un reumatism chinuitor, două nopți la rînd, înainte de a se îndupleca de durerile lui. Atacul cu lancea era o mare artă și avea nevoie de multă practică. Cînd doi cavaleri luau parte la un turnir, își țineau lăncile în mîna dreaptă, dar își îndreptau caii unul spre celălalt, astfel încît fiecare să-și aibă adversarul în partea stîngă. Baza lancei, era de fapt ținută în partea opusă celeia spre care șarja dușmanul. Asta ar putea să pară un obicei cu totul nelalocul lui cuiva care, să zicem, își croiește drum lovind în dreapta și-n stînga cu o cravașă de vînătoare, dar obiceiul își avea motivele sale bine chibzuite. În primul rînd, asta însemna că scutul putea fi ținut pe brațul stîng, așa că adversarii se năpusteau scut în scut, pe deplin feriți de lovituri nimicitoare. Mai însemna că un om putea fi descălecat cu latura sau muchia lancei, cu un fel de lovitură puternică orizontală — dacă nu erai sigur că poți să-l dobori cu vîrful lancei. Aceasta era cea mai umilă sau cea mai puțin măiastră lovitură dintr-un turnir.

Un bun cavaler — luptător la turnire, cum era Lancelot sau Tristram — folosea întotdeauna lovitura cu vîrful lancei, fiindcă, deși mai pretențioasă și mai ușor de ratat în mîini neîndemînatice, avea avantajul unui contact mai rapid cu vrăjmașul. De pildă, dacă un cavaler pornea atacul cu lancea ținută rigid și pieziș, astfel încît în momentul ciocnirii să-și mături adversarul din șa, celălalt cavaler, ce și-ar fi ținut lancea cu vîrful îndreptat înainte, l-ar fi lovit și l-ar fi doborît de pe cal cu o lun-

[1] Bătălia de la Crécy (1346), o celebră victorie a armatei engleze asupra celei franceze, în timpul războiului de 100 de ani, deosebit de importantă în istoria războaielor.

[2] Expresia amintește celebra ripostă a lui Lloyd George, prim-ministru al Angliei în timpul primului război mondial, care a spus: „Bătălia Flandrei a fost cîștigată pe terenurile de antrenament de la Eton".

gime de lance, înainte ca lovitura plănuită de adversar să poată să-și atingă ținta.

Mai era apoi și modul în care trebuia ținută lancea pentru lovitura cu vîrful. N-avea nici un rost să te ghemuiești în șa ca o fiară înspăimîntată și să te-agăți de lance într-o strînsoare disperată și rigidă, înaintea marii ciocniri, fiindcă dacă o țineai așa țeapănă, însemna că vîrful ei căta tot timpul fie în sus, fie în jos, după galopul vijelios al calului, și puteai atunci să fii mai mult ca sigur că n-ai să-ți atingi ținta. Dimpotrivă, trebuiai să ai tăria să stai în șa, în largul tău, mai lăbărțat, să ții lancea ușor și în echilibru față de mișcările armăsarului. De-abia în ultimul moment al ciocnirii, îți încleștai coapsele pe laturile calului, îți aruncai toată greutatea trupului înainte, apucai lancea strîns cu toată mîna și n-o mai țineai ca înainte, numai între două degete, și-ți lipeai strîns de cap cotul drept ca să poți rezista la tăria izbiturii.

Să nu uităm de problema mărimii suliței. E clar că un om care ar fi avut o suliță de o sută de metri lungime, ar fi lovit și doborît mai curînd un adversar care ar fi avut o lance de numai trei sau patru metri, înainte ca acesta să poată măcar să se apropie de el. Da, asta-i drept ; dar era imposibil să se facă o lance de-o sută de metri și chiar dacă s-ar fi putut cumva face, ar fi fost peste puterile oricărui om s-o poarte și s-o mînuiască. De aceea, luptătorul trebuia să afle lancea de lungimea cea mai mare pe care ar fi putut s-o manevreze cu cea mai mare repeziciune în anume ocazie, și pe aceea trebuia s-o folosească, oricare ar fi fost dușmanul său.

Sir Lancelot, care va apare nițel mai tîrziu în povestea noastră, avea sulițe de mai multe dimensiuni și cerea, după nevoie și împrejurare, să i se aducă Sulița Mare sau Sulița Măruntă.

Trebuie apoi pomenită și problema locurilor în care trebuia lovit adversarul. În sala de heraldică a Castelului din Pădurea Sălbatică se găsea un tablou mare al unui cavaler în armură, care avea desenate niște cercuri în jurul punctelor sale vulnerabile. Aceste puncte variau în funcție de stilul de armură, așa că trebuia să-ți studiezi vrăjmașul înainte de a porni la atac și să alegi un punct în care să-l izbești. Armurierii buni — cei mai buni dintre ei — locuiau în Warrington, și mai locuiesc

și-acuma tot pe-acolo — aveau grijă să facă toate încheieturile și părțile din față ale costumelor de luptă din bucăți convexe, așa încît vîrful lancei să alunece pe ele. Aparent ciudat, scuturile armurilor gotice aveau în general tendința să fie concave. Aceasta fiindcă, oricum, era mai bine ca vîrful suliței să rămînă înfipt în scut, decît să alunece în sus sau în jos și să lovească, poate, vreun punct mai vulnerabil al trupului. Cel mai potrivit loc dintre toate pentru lovit adversarii erau chiar în panașul coifului de turnir, asta, bineînțeles, dacă respectivul cavaler era atît de înfumurat încît să poarte un panaș mare de metal, în a cărui lucrătură și podoabe vîrful lăncii își putea găsi lesne lăcaș de moarte. Și mulți erau cei atît de încrezuți, încît își împodobeau panașurile coifurilor cu tot felul de urși și balauri, ba unii chiar cu vase de război sau castele — dar Sir Lancelot se mulțumea întotdeauna cu un coif fără podoabe sau numai cu un mănunchi de pene prin care vîrful lăncii ar fi trecut ca prin iarbă sau, uneori, cu vreun prilej anume, purta legată o fîșie din mînecă unei preafrumoase domnițe.

Ne-ar lua cam prea multă vreme să intrăm în toate detaliile interesante ale atacului cu lancea și ale modului corect în care trebuia făcut acesta, toate amănuntele pe care se cuveneau să le învețe băieții, fiindcă în zilele acelea trebuia să fii mare meșter în ale luptei și să cunoști meseria armelor pînă în cele mai mici nimicuri. Trebuia să știi care-i lemnul cel mai potrivit pentru sulițe și de ce anume, și chiar felul în care trebuie să le faci, astfel încît să nu plesnească sau să se îndoaie. Erau o mie de probleme controversate în legătură cu armele și armura, și toate trebuiau să fie bine înțelese.

Cum ieșeai din Castelul lui Sir Ector, dădeai peste un cîmp de turnir — deși turniruri nu se mai puseseră la cale încă de pe cînd se născuse Kay. Terenul era o poiană înverzită, cu iarba tunsă mărunt, cu un val de pămînt acoperit și el de iarbă, ridicat în jurul terenului, pe care se puteau înălța la nevoie corturile. Într-o parte era un fel de tribună centrală din lemn, pe piloane, pentru ca doamnele de la curte să poată vedea mai bine. Acum, cîmpul era folosit numai ca teren de exerciții pentru atacul cu lancea și, în acest scop, la un capăt al terenului se făcuse o momîie, iar la celălalt se fixase

un inel. Momîia era un sarazin de lemn, urcat pe-o prăjină. Sarazinul avea fața zugrăvită într-un albastru ca sinceala, o barbă roșie și ochi de te băgau în sperieți. În mîna stîngă ținea un scut, iar în dreapta, un iatagan lat din lemn. Dacă-l loveai în mijlocul frunții, totul era în regulă, dar dacă îl izbeai cu lancea în scut sau în orice altă parte, fie în stînga, fie în dreapta liniei de mijloc, atunci se învîrtea cu mare iuțeală și îți altoia o lovitură din spate, de vedeai stele verzi, oricît te-ai fi ferit.

Vopseaua era scorojită și zgîriată pe ici, pe colo, și lemnul ciobit deasupra ochiului drept. Cît despre inel, era pur și simplu un inel obișnuit din fier, legat cu un fir de ață de un fel de spînzurătoare. Dacă reușeai să bagi prin inel vîrful suliței, atunci firul se rupea și puteai să te îndepărtezi în galopul calului, plin de mîndrie, purtînd în jurul suliței inelul victoriei.

În ziua aceea era mai răcoare ca de obicei, fiindcă bătea la ușă toamna și cei doi băieți se găseau pe terenul de turnir cu maestrul de arme și cu Merlyn.

Maestrul de arme sau majurul, cum i se mai zicea, era un domn țeapăn, palid la față, o namilă de om care își purta mustățile cu mare făloșenie, unse cu ceară și întoarse cu vîrful în sus. Defila întotdeauna cu pieptul scos în afară, de parcă era un porumbel îndrăgostit, și-i plăcea să strige cu orice prilej cu putință : „Ascultă la mine comanda ! La cuvîntul „UNU!“,... Își dădea atît de mare ostenceală să-și sugă burta, încît se poticnea deseori din mers, fiindcă nu reușea să vadă pe unde calcă, din pricina pieptului prea scos în afară. Îi plăcea grozav să-și facă mușchii să joace, lucru care îl supăra și-l plictisea pe Merlyn.

Art stătea întins lîngă Merlyn, la umbra tribunei oficiale, și se scărpina, căutîndu-se de căpușe. Secerile mari cît niște fierăstraie nu fuseseră lăsate de multă vreme din mînă și grîul era strîns în căpițe de opt picioare înălțime, care se ridicau printre spicele retezate spre capăt, cum se obișnuia pe vremea aceea.

Art avea niște mîncărimi teribile. Pe deasupra, îl mai dureau și umerii și îi ardea o ureche ca focul, de cînd greșise lovitura și îl pocnise sarazinul cu paloșul de lemn — fiindcă, bineînțeles, antrenamentul de turnir se făcea fără armură. Era încîntat că-i venise și lui Kay

rîndul acum să treacă prin încercarea cea grea și stătea întins lenevos la umbră, mai moțăind, mai scărpinîndu-se, mai tresărind ca un dulău ațipit și, îndeosebi, bucurîndu-se de petrecerea ce i se oferea.

Merlyn, care stătea cu spatele la toate isprăvile astea atletice, repeta și încerca să-și aducă aminte o vrajă pe care-o uitase. Era un descîntec de desfăcut — să-i desfacă majurului frumusețea de mustăți pe care și le tot răsucea, dar cum nu prea mai ținea bine minte vraja, nu-i descreților decît o mustață și majurul nici nu băgase măcar de seamă. De fiece dată, cum îi ieșea vraja lui Merlyn, și-o și răsucea distrat înapoi, iar Merlyn, cuprins de toți dracii, blestema și-o lua de la capăt. O dată, îi făcu majurului alt pocinog : urechile începură pe nepusă masă să-i fîlfîie și omul se uită surprins și cătrănit către cer.

De departe, din celălalt capăt al terenului de turnir, vocea majurului ajungea pînă la ei, plutind prin văzduhul liniștit.

— Păi nu, nu, i-auzi vorbă : Păi, conașule, vezi bine c-așa nu-l ochești cît îi lumea. Țineți cum se cade lancea, ce Dumnezeu ? ! Sulița se ține între degetu' mare și-arătătorul mîinii drepte, și scutul se ține în linie cu vipușca de la pantaloni...

Art își frecă urechea care-l durea și oftă a mare supărare.

— Ce te mîhnești așa ?

— Nimic. Mă gîndeam numai.

— La ce ?

— Oh, mai la nimica. Mă gîndeam la Kay, care învață să devină cavaler.

— Mda, și ce să zic că și ai motiv să fii supărat ! exclamă Merlyn cu vehemență. O grămadă de inorogi fără minte, care se tot fudulesc și se socotesc învățați și educați, numai fiindcă știu să se împingă jos de pe cal unul pe celălalt cu o prăjină ascuțită ! Ptiu, mă scîrbește ! Păi, ce mai, sînt convins că Sir Ector ar fi fost mai bucuros să aibă drept preceptor un ciupit de microbist al turnirelor, care să legene toată ziulica un băț între degete, ca o maimuță antropoidă, decît un vrăjitor de reputație internațională și de o probitate cunoscută pretutindeni — cu diplome de merit de mîna întîi de la universitățile din toată Europa Asta-i dom'le ! Nenorocirea cu aristo-

craţia asta normandă este că sînt cu toţii nebuni după competiţii sportive şi tot felul de drăcii d'astea, asta e, drăguţă, nebuni şi nimic altceva !

Se întrerupse plin de îndignare din vorbă şi făcu, de data asta cu bună ştiinţă, să-i fluture încet de două ori urechile bietului majur, şi amîndoua la unison.

— Nu mă gîndeam chiar la asta, spuse Art. Ca să fiu sincer, mă gîndeam ce bine-ar fi să devin şi eu un cavaler cum o să fie Kay.

— Şi ce-i cu asta, doar o să devii şi tu cavaler nu peste multă vreme, nu-i aşa ? ! întrebă bătrînul cu nerăbdare în glas.

Art nu răspunse.

— Ce, nu-i aşa ?

Merlyn se întoarse pe călcîie şi se uită cu luare aminte, prin ochelari, la băieţelul întristat.

— Ei, ia ascultă la mine, care-i baiul acum, mă rog matale, ei, ia spune ? întrebă el ameninţător.

Cercetarea feţei băiatului îi arătase că elevul lui făcea eforturi disperate să nu înceapă să plîngă, şi dacă i-ar fi vorbit cu voce blajină, fără îndoială că n-ar mai fi putut să se ţină şi ar fi izbucnit în lacrimi.

— Eu n-am să fiu cavaler, răspunse cu răceală în voce Art. Şmecheria lui Merlyn îşi făcuse efectul şi nu mai avea chef să-şi bocească soarta : dimpotrivă, avea chef să-i tragă una cu sete lui Merlyn. Eu n-am să fiu cavaler, fiindcă nu sînt de-adevăratelea fiul lui Sir Ector. Kay o să fie uns cavaler, iar eu am să-i fiu scutier.

Merlyn îi întoarse din nou spatele, dar ochii îi străluceau în dosul ochelarilor.

— Cu atît mai rău, spuse el, fără pic de milă.

Art nu mai îndură şi dădu frîu liber gîndurilor care-i frămîntau.

— Oh, strigă el, ce mult aş fi vrut să mă fi născut şi eu c-o mamă şi c-un tată numai ai mei, să pot şi eu deveni cavaler rătăcitor !

— Şi, mă rog, matale, ce-ai fi făcut atunci ?

— Vai, aş fi avut o armură splendidă şi zeci de suliţe şi un cal înalt, negru ca pana corbului, şi mi-aş fi spus Cavalerul cel Negru. Şi mi-aş fi îndemnat calul spre un izvor sau un vad de trecere, sau în vreun alt loc umblat şi i-aş fi provocat la luptă pe toţi cavalerii care treceau pe acolo, să ne batem pentru onoarea doamnelor

noastre, dar le-aș fi cruțat viețile, după ce i-aș fi doborît. Și-aș fi trăit tot anul în aer liber și-aș fi locuit într-un cort de campanie, și n-aș face tot timpul nimic altceva decît să mă lupt în turnire și să plec în Expediții de căutare și să cuceresc tot felul de premii la turnire și n-aș spune la nimeni cum mă cheamă.

— N-aș zice că nevastă-ta s-ar bucura cine știe ce de-o asemenea viață.

— Păi, nici n-am de gînd să am vreo nevastă. După mine, sînt toate niște proaste. Oricum, va trebui să am o domniță, adăugă cam stînjenit viitorul cavaler, fiindcă o să trebuiască să-i port năframa la coif și să fac tot felul de isprăvi în cinstea ei.

— Și ce-ai zice să vezi niște cavaleri rătăcitori adevărați, ai ? întrebă cu glas scăzut vrăjitorul. Numai așa, pentru educația ta ?

— Vai, sigur că da ! De cînd mă aflu aici, n-am văzut niciodată nici un turnir adevărat.

— Mda, mă gîndesc că s-ar putea aranja.

— Vai, te rog, te rog frumos. Sigur că da, ai putea să faci ceva și să mă duci acolo, așa cum ai făcut și cu peștii.

— Cred că într-o oarecare măsură, treaba asta ar putea fi considerată ca educativă.

— Păi, te cred și eu, e foarte educativă, întîi Art. Nici nu există ceva să fie mai educativ, decît să vezi niște calaveri adevărați care se luptă. Haide, te rog din suflet, te rog, fă asta !

— Ai vreo preferință pentru-un cavaler anume ?

— Regele Pellinore, spuse imediat băiatul.

Avea o slăbiciune pentru domnul acesta de la întîlnirea lor ciudată din Pădure.

Merlyn spuse :

— Bine, e în regulă. Te rog să-ți pui mîinile în șolduri și să-ți relaxezi mușchii... *Cabricias arci thurum, Catalamus, singulater, nominativa, haec musa.* Acum închide-ți ochii și ține-i bine închiși. *Bonus, bona, bonum.* Gata, am pornit-o. *Deus Sanctus, est-ne oratio Latinas ? Etiam, oui, quare ? Pourquoi ? Quai substantivo et adjectivum concordat in generi, numerum et casus.* Uite, c-am ajuns.

Pe cînd se desfășura această incantație, pacientul simți niște senzații cam ciudate. La început, îl auzea pe majur cum răcnea la Kay.

— Nu așa, nu așa, ține-ți călcîiele înapoi și aruncă-ți corpul înainte din șolduri.

Apoi cuvintele se făcură din ce în ce mai mici și mai mici, de parcă s-ar fi uitat la propriile lui picioare prin celălalt capăt al unui ochean și începu să se învîrtă ca un titirez, de parcă s-ar fi găsit la capătul unui vîrtej care-i sorbea în văzduh. Apoi nu mai auzi nimic decît un vîjîit puternic care se rotea și un zgomot șuierător care căpătă o asemenea intensitate de uragan, încît simți că nu-l mai poate îndura nici o clipă. Și tocmai atunci se lăsă o tăcere totală și se auzi vocea lui Merlyn, spunînd :

— Uite, c-am ajuns.

Toate acestea se petrecură în cam tot atîta vreme, cît i-ar trebui unei rachete de doi bani' jumate să pornească cu șuierătura ei de foc să se ridice în cer, să se întoarcă înapoi din înălțimi, și să se facă bucăți într-o furtună de stele aprinse în zeci de culori. Își deschise ochii tocmai atunci, cînd resturile invizibile ale rachetei ar fi atins pămîntul.

Stăteau întinși sub un mesteacăn din Pădurea Sălbatică.

— Uite, c-am ajuns, repetă Merlyn. Haide, scoală-te în picioare și scutură-ți hainele. Și iată, colo'șa se află prietenul matale, Regele Pellinore, dînd ghes spre noi peste cîmp — continuă vrăjitorul, cu un ton de vădită satisfacție, fiindcă toate farmecele îi ieșiseră dintr-un foc, fără nici o încurcătură.

— Hei, hei, strigă Regele Pellinore, ba lăsîndu-și în jos, ba ridicîndu-și viziera. Păi, ăsta-i băiețelul cu patul de puf, nu-i așa, ai, aud ?

— Da, așa-i spuse Art. Și sînt foarte bucuros să vă revăd. Ați reușit să prindeți Fiara ?

— Nu, răspunse Regele Pellinore. Nici gînd. Nici urmă de ea. Ei, vino aici, cățeaua naibii, lasă tufișul ăla în pace. Cuțu, cuțu. Vino-ncoace, răutate ce ești ! Aleargă tot timpul ca nebuna, nici nu știu ce să mă mai fac cu ea. Uite la ea, ce face ! E moartă după iepuri. Îți spun că nu-i nimic acolo, afurisită cățea. Cuțu, cuțu, hai, fi drăguță și vino încoace, haide, vino aici la călcîi, să arătăm și noi că știm să ne purtăm, haide, drăguțo, fir-ai a naibii. Și mai lasă odată tufișul ăla. Vino la călcîi

imediat, imediat aici, cum îți spun eu ! Nu vine niciodată la cîlcîi, adăugă el, cu disperare în glas.

La aceste cuvinte, cîinele stîrni din tufiș un fazan, care țîșni în sus cu un zgomot teribil, iar cățeaua se înfierbîntă într-atît, încît începu s-alerge ca apucată în jurul lui stăpînu-său de trei ori sau de patru ori la capătul funiei cu care era legată, gîfîind răgușită și înecată, de parcă ar fi avut astmă.

Calul Regelui Pellinore stătu răbdător, în vreme ce funia i se încolăcea în jurul picioarelor, iar Merlyn și Art trebuiră să prindă cățeaua și s-o dezlege înainte ca să poată continua conversația.

— Ei, bravo, spuse Regele Pellinore. Trebuie să vă spun că vă mulțumesc foarte mult. N-ai vrea să mă recomanzi prietenului dumitale, ai, aud ?!

— Dînsul este dascălul meu Merlyn, un mare vrăjitor.

— Încîntat de cunoștință, răspunse Regele. Îmi face întotdeauna plăcere să întîlnesc vrăjitori. De fapt, îmi face întotdeauna plăcere pe oricine-aș întîlni. Oricum, trece timpul mai ușor într-o Expediție.

— Salve, spuse Merlyn, în maniera sa cea mai misterioasă.

— Salve, răspunse și Regele, doritor să facă o impresie cît mai bună.

Dădură mîna unul cu celălalt.

— Ați spus „Salve", întrebă Regele, uitîndu-se cam nervos în jurul lui. Mă gîndeam că azi o să fie o zi liniștită, fără canonade.

— Voia să spună „Bună ziua", explică Art.

— Ah, da, bună ziua.

Își dădură din nou mîna.

— Bună ziua. spuse Regele Pellinore. Cum găsiți că e vremea astăzi ?

— Zic că arată a anticiclon.

— Ah, da, spuse Regele. Un anticiclon, care-va să zică. Mda. știți, mă gîndesc că e timpul să plec.

Spunînd aceste cuvinte, Regele fu cuprins de un tremurici ciudat, își închise și-și deschise de mai multe ori viziera, îl apucă tusea, făcu un nod din dîrlogii calului, exclamă : „Poftim, nu v-aud bine ?!" și arătă semne vădite c-ar avea intenția s-o pornească în galop mărunt.

— Știți, dînsul nu face decît magie albă, explică Art. Nu trebuie să vă fie frică de el. Este cel mai bun prieten

al meu, Maiestate, și-apoi să știți că în orice caz, de obicei încurcă vrăjile.

— A, da, înțeleg, replică Regele Pellinore. Magie albă. Ce mică-i lumea, nu-i așa ? Mda. Bună ziua, domnilor.

— Salve, spuse Merlyn.

— Salve, spuse Regele Pellinore.

Dădură a treia oară mîna unul cu celălalt.

— Dacă aș fi în locul dumneavoastră, spuse vrăjitorul, n-aș pleca tocmai acum. Sir Grummore Grummursum vine să vă provoace la o luptă cu lancea.

— Ei, nu zău. Și chiar vorbești serios ? Sir Nu-mai-știu-cum vine aici să mă provoace pe mine la luptă ?

— În mod absolut sigur.

— Îi dau clase, ce zici ?

— Păi, dimpotrivă, eu aș zice c-o să fie un meci destul de strîns.

— Ei, asta-i, exclamă Regele, stai și n-ai ce face cu lunile și acum uite, vin toate alea în salve.

— Salve, spuse Merlyn.

— Salve, spuse Regele Pellinore.

— Salve, spuse Art.

— Gata, gata, am terminat. Nu mai dau mîna cu nimeni, anunță monarhul. Trebuie să presupunem că ne-am mai întîlnit.

— Și e-adevărat că vine Sir Grummore — întrebă Art, schimbînd în grabă subiectul — ca să-l provoace pe Regele Pellinore la o bătălie ?

— Uită-te colo, îi arătă Merlyn și amîndoi se uitară în direcția degetului întins.

Sir Grummore Grummursum venea strunind calul în buiestru și tocmai trecea, îmbrăcat în armură completă de război, prin poiană. În locul coifului său obișnuit cu vizieră, purta de data asta un adevărat coif de turnir, care arăta ca o găleată mare de cărbuni și care i se bălăbănea pe cap în mersul calului.

Venea cîntînd vechiul său cîntec din școală .

„Haide, haideți, cu toții să mergem la turnire,
„Țineți-vă uniți, tot unul, din crupă pîn' la coamă
„Și nu lăsați vreodată, nici vrăjmaș, nici boală
„Să vă piardă ce-aveți mai scump — sfînta iubire
„Pentru vechea, draga și bătrîna voastră școală.
„Nu pierde timpu', ține pasu', haide și tu, oricît ai fi
de poamă,

„Și luptă, măi flăcău, pîn'ce ți-o suna și ceasu'
„Și-o răsuna puternic glasu'
„Celor ce sînt cu-adevărat bărbați
„Hai ține, ține pasu' !"

— Doamne, Dumnezeule, exclamă Regele Pellinore. Au trecut aproape două luni, de cînd n-am mai avut un turnir ca lumea, și iarna trecută a trebuit să particip la optsprezece. Cred că mai țineți minte, era în vremea turnirului de iarnă, cînd s-au lansat cei tineri, și la toți le-am acordat handicapuri.

În timp ce vorbeau, sosi și Sir Grummore, care-l recunoscu imediat pe Art.

— 'Mneața, i se adresă Sir Grummore. 'Mneața. ești băiatu' lu' Sir Ector, nu-i așa ? Și cine-i tipu' cu pălăria aia caraghioasă ?

— Acesta este preceptorul meu, spuse la repezeală Art. Știți, Merlyn, vrăjitorul.

Sir Grummore se uită la Merlyn — pe vremea aceea, vrăjitorii erau considerați mai degrabă a aparține stării de mijloc, de către adevărații luptători cu lancea — și spuse cu un aer distant :

— Ah, înțeleg, un vrăjitor. Încîntat, dom'le.

— Iar acesta este Regele Pellinore, îl prezentă Art. Faceți cunoștință : Sir Grummore Grummursum — Regele Pellinore.

— Bună ziua, spuse Sir Grummore.

— Salve, răspunse Regele Pellinore. Nu, nu, vreau să spun, totul o să fie în regulă, să nu mă-nțelegeți greșit...

— Frumoasă zi, spuse Sir Grummore.

— Da, foarte drăguță, nu-i așa ?

— Ați pornit în Expediție azi ?

— Oh, da, vă mulțumesc. Știți, eu sînt întotdeauna în Expediție. Urmăresc Fiara Căutărilor.

— Oricum, zic că i-o treabă foarte interesantă, nu-i așa ?

— Oh, da, bineînțeles, interesantă, interesantă. Vreți să vedeți niște rahat de la ea, vreau să zic, niște bălegar din acela, așa știți, cum scric la carte.

— Sfinte Sisoe, auzi întrebare ! Sigur că vreau să-l văd. Îl aveți la dumneavoastră ?

— Da, mă rog. Mai am acasă niște răhățișuri, dar să știți că și astea sînt foarte bune.

— Doamne sfinte, uite c-am apucat și ziua asta. Va să zică, astea sînt bucăți din bălegarul ei.

— Da, domnule, acestea sînt.

— Interesant bălegar.

— Da, nu-i așa că sînt interesante ? Numai că, vedeți, pînă la urmă ajungi să te plictisești și de ele, adăugă Regele Pellinore.

— Mda, mă rog. Și cum ziceam, e o zi frumoasă, nu-i așa ?

— Da, e destul de frumoasă.

— Și ce-ați zice, să ne batem în suliți, ai ?

— Da, mă gîndesc că ar fi mai bine să ne luptăm, da, da, mult mai bine, spuse Regele Pellinore.

— Și pentru ce o să ne batem ?

— Ei, poftim acuma ! Păi, ca de obicei. E cineva atît de amabil să mă ajute să-mi pun ca lumea coiful ?

Pînă la urmă, trebuiră să-l ajute toți trei, fiindcă era o adevărată performanță tehnică să reușești să deșurubezi și să desfaci toate șuruburile, bolțurile, buloanele și piulițele pe care Regele le pusese strîmb cînd se grăbise dimineața, și nu era prea ușor să-l scoți din coiful cela strîmb și să-i pui înapoi coiful de luptă. Coiful de luptă era ceva ce semăna cu o canistră de benzină, căptușit înăuntru cu două straturi bune de meșină moale și trei degete de paie.

De îndată ce fură gata, cei doi cavaleri se postară la cîte-un cap al poienii și apoi înaintară pentru a se întîlni la mijloc.

— Cinstite cavalere, începu Regele Pellinore, mă rog matale — numele să mi-l spui.

— Aceasta pre mine mă privește, raspunse Sir Grummore, folosind formula corectă.

— Astă vorbă nu fu cu respect grăită, spuse Regele Pellinore. Și cat să-ți spun că tot cavalerul e legat să-și mărturisească în văzul lumii numele, ci numai și-l ascunde pentru temei de ocară.

— Și fie chiar așa, eu hotărasc că numele nu mi-l vei afla cu nici un preț.

— Atunci trebuie să rămîi aci și să te bați în suliție cu mine, cavaler necredincios și prefăcut !

— Nu cumva ai greșit aici, Pellinore ? întrebă Sir Grummore. Dacă nu mă înșel, era altfel : nu, „trebuie să rămîi", ci „vei rămîne".

— Vai de mine, vă rog să mă iertați, Sir Grummore. Da, bineînțeles așa ar fi trebuit să spun ! — Atunci vei rămîne aci și te vei bate în sulițe cu mine, cavaler necredincios și prefăcut !

Fără alte cuvinte, cei doi domni se retraseră în capetele opuse ale terenului, își cumpăniră sulițele și se pregătiră să se năpustească unul spre celălalt în prima ciocnire.

— Eu zic că mai bine ne-am urca în copacu' ăsta, spuse Merlyn. Nu poți să știi niciodată ce se va întîmpla într-un turnir ca ăsta.

Se cățărară în fagul cel înalt de la marginea poienii, care-și întindea ramurile confortabile în toate direcțiile, și Art se așeză în capătul unei crăci solide, la aproape cinci metri înălțime, dintr-un loc din care avea o bună perspectivă. Nimic nu era mai comod decît să stai pe o cracă de fag.

Pentru ca să puteți să vă imaginați cumplita bătălie la care o să fiți martori, trebuie cunoscut un lucru. Un cavaler în armură completă din acele zile, sau în orice caz în zilele în care-și purta echipamentul complet, cără de obicei în spate ce-l puțin încă o dată greutatea lui, sub formă de metal. Deseori, cîntărea nu mai puțin de 140 de kilograme și ajungea uneori pînă la 160 și mai mult. Asta însemna că armăsarul lui trebuia să fie un cal de cărăușie, enorm și lent în mișcări, cum ar fi caii pe care-i întrebuințăm în zilele noastre la munca cîmpului și că, pe deasupra, mișcările cavalerului erau atît de stînjenite de propria sa greutate, de greutatea poverii sale de fier și de tot felul de căptușeli, încît era tras în jos și potolit în avîntul lui, așa că se mișca aidoma ca într-un film rulat cu încetinitorul.

— Au pornit ! strigă Art, ținîndu-și suflarea de emoție.

Încet și maiestuos [1], se urniră caii mătăhăloși la pas, greoi și huruind din toate încheieturile. Sulițele, care fuseseră ațintite spre văzduh, se înclinară pe o linie orizontală și căutau acum una spre cealaltă. Se vedea că Regele Pellinore și Sir Grummore dădeau pinteni din toate puterile cailor lor și încercau să scoată tot ce se

[1] Scena turnirului parodiază o scenă similară descrisă eroic de Walter Scott în *Ivanhoe*.

putea din ei, și numai după cîteva minute, puteai vedea cu uimire cum cele două splendide animale începură să tropăie într-o imitație de trap, care zguduia pămîntul sub ei.

Zornăind, huruind, bocănind, bufnind, hodorogind, caii se mișcau înainte și acum cei doi cavaleri își fluturau la unison coatele și picioarele, săltînd în șa în hurducăneala cailor. Apoi se observă un fel de schimbare a ritmului, și calul lui Sir Grummore se vedea cît colo că făcea eforturi mari să pornească în galop. Peste un minut, și calul Regelui Pellinore se apucă să facă același lucru. Era un spectacol cumplit.

— Vai de capu' meu, exclamă Art, simțindu-se rușinat la gîndul că setea lui de sînge era vinovată că-i făcuse pe acești doi bravi cavaleri să se bată în suliție în fața lui. Crezi cumva c-or să se omoare între ei ?

— Păi, știu eu ? E un sport cam periculos ăsta, spuse Merlyn, dînd din cap.

— Acuma ! strigă Art.

În bătaia asurzitoare a copitelor pe pămînt, care făcea să-ți înghețe sîngele în vine, cei doi preaputernici călăreți se apropiară și se ciocniră. Sulițele șovăiră o clipă, numai la cîteva degete de coifurile amîndurora — fiecare dintre ei alesese cel mai greu punct de atins — și apoi galopară înainte, în direcții opuse. În plin galop, Sir Grummore intră cu suliția drept în fagul unde se cocoțaseră cei doi și-o înfipse destul de adînc în trunchiul copacului, în care se opinti și rămase țeapănă.

Regele Pellinore, care își pierduse firea și fusese luat de valurile entuziasmului său, dispăru cu totul undeva, în desiș.

— Pot să mă uit ? întrebă Art care, în momentul de cumpănă, închisese ochii pentru mai multă siguranță.

— Poți, sigur că poți, totu-i în regulă, spuse Merlyn. O să mai dureze, pînă o să poată să revină fiecare la locul lui.

— Ptrr, Ptrr, ho boală, stai naibii, un'te duci ? strigă Regele Pellinore cu o voce înăbușită și cam pierită, de departe, printre tufișurile de ienupăr.

— Hei, alo ! Pellinore, u-huu ! strigă din toate puterile sir Grummore. Întoarce-te înapoi, colega, aicea sînt !

Interveni o lungă pauză, în care cei doi cavaleri făcură cele necesare, pentru a-și relua complicatele poziții

de start și, în cele din urmă, Regele Pellinore se găsea în capătul opus celui din care pornise înainte, în timp ce Sir Grummore îl privea din locul în care se găsise în prima ciocnire adversarul lui.

— Cavaler trădător ! strigă Sir Grummore.

— Predă-te, mișelule, ai, ce zici ? replică Regele Pellinore.

Își cumpăniră din nou lăncile, și se năpustiră la atac.

— Vai, spuse Art, sper să nu se răănească.

Dar cei doi cai înșeuați bîjbîiau cu răbdare drumul unul spre celălalt, iar cei doi cavaleri se hotărîră în același timp asupra loviturii de măturâ. Așa că fiecare își ținea sulița în unghi drept spre stînga, și înainte ca Art să mai apuce să mai spună măcar „pîș", se auzi o bufnitură grozavă, care avea totuși un clinchet melodios. Bang ! făcu armura, ca un omnibus izbit c-o lovitură de ciocan, și-n clipa următoare cei doi luptători stăteau unul lîngă celălalt pe pajiștea înverzită, în timp ce caii lor galopau în direcții contrare.

— Splendidă căzătură, comentă Merlyn.

Cei doi cai se opriră din goană și, cu datoria împlinită, începură resemnați să mănînce iarbă. Regele Pellinore și Sir Grummore stăteau uitîndu-se țintă drept în fața lor, fiecare încleștat încă, plin de speranță, de sulița celuilalt pe care-o ținea sub braț.

— Mamă Doamne ! spuse Art. Ce mai bușcală ! Dar, oricum, se pare că nimeni n-a pățit nimic pînă acuma.

Sir Grummore și Regele Pellinore se ridicară de jos cu multă ostenealâ.

— Păzea, strigă Regele Pellinore.

— Dumnezeu să te aibă în pază ! răcni Sir Grummore.

Cu aceste cuvinte, își traseră săbiile și se năpustiră cu atîta sălbăticie unul la celălalt, încît fiecare, după ce făcu celuilalt o crestătură în coif, se întinse pe neașteptate pe spate.

— Pfui, făcu Regele Pellinore.

— Ptiu, făcu și Sir Grummore, stînd de asemenea în șezut.

— Cerule ! exclamă Art. Ce mai luptă !

De dată asta, cavalerii își pierdură de-a binelea cumpătul și lupta se încinse cu toată seriozitatea. Nu se poate spune totuși că treaba asta avea prea mare importanță, fiindcă erau atît de bine ambalați și înveliți

din toate părțile în metal, încît oricum nu aveau cum să se deterioreze prea mult unul pe celălalt. Dura atît de mult ca fiecare adversar să se poată ridica în picioare după vreo căzătură, și orice lovitură, atunci cînd cîntăreai aproape o optime de tonă, era o sarcină atît de împovărătoare, încît fiecare etapă a luptei putea fi observată și cumpănită cu grijă.

În prima etapă, Regele Pellinore și Sir Grummore au stat în picioare, unul în fața celuilalt, cam o jumătate de oră și s-au pocnit fără încetare peste coifuri. Ținînd seama de faptul că nu există posibilitatea decît a unei singure lovituri o dată, treaba în general era făcută cu rîndul, Regele Pellinore lovind, în timp ce Sir Grummore își mai trăgea sufletul și viceversa. La început, dacă vreunul dintre ei scăpa sabia din mînă sau, cine știe cum, i se înfigea în pămînt, celălalt profita de ocazie și-i ardea adversarului cu sete vreo două sau trei lovituri în plus, în timp ce acesta din urmă bîjbîia după sabie sau încerca răbdător s-o scoată din pămînt. După un timp însă, cînd au mai obosit, intrară oarecum în ritm cam așa cum sînt jucăriile acelea mecanice de la tir, care încep să funcționeze cînd ai atins ținta și taie un buștean. În cele din urmă, mișcarea și monotonia le-au redat voia bună și începură să se plictisească și de această ocupație.

A doua fază a fost introdusă de comun acord ca un fel de schimbare.

Sir Grummore o porni, șontîcîind spre un capăt al poienii, în vreme ce Regele Pellinore se tîrî pînă-n celălalt capăt. Apoi, făcură stînga împrejur și se legănară o dată sau de două ori, înainte și înapoi, ca să se echilibreze și să lase cît mai mult din greutatea trupului pe degetele de la picioare și astfel să poată alerga. Căci, atunci cînd se înclinau înainte, trebuiau să alerge înainte, ca să-și mențină cît de cît echilibrul, iar dacă se întîmpla să se încline puțin prea mult pe spate, ar fi căzut imediat jos. Așa că, vezi bine, pînă și mersul obișnuit era o problemă complicată. Încît, de cum simțiră că își repartizaseră greutatea în față, cum trebuie, astfel că dacă ar mai fi stat o secundă nemișcați s-ar fi prăbușit pe burtă, fiecare dintre ei o porni la trap pe cît îl țineau puterile. Se repeziră înainte de parcă ar fi fost doi porci mistreți înfuriați.

Se întîlniră la mijloc, piept în piept, cu o zarvă de navă care naufragiază și de clopote de catedrală trase în ziua de Paști, și amîndoi, ricoșînd cu putere, se prăbușiră fără suflare pe spate. Rămaseră astfel întinși cîteva minute, gîfîind cu osteneală. Apoi începură încetîncet să se înalțe pe picioare, și era evident că de data asta își cam pierduseră calmul

Regele Pellinore nu numai că-și pierduse calmul, dar părea să fi fost un pic cam năucit de ciocnire. Se ridică în picioare cu fața în cealaltă parte și nu-l găsi nicăieri pe Sir Grummore. Lucrurile erau însă lesne de înțeles și de iertat, dacă stăm și ne gîndim că nu putea să vadă decît prin crăpătura îngustă care mai rămăsese după ce lăsase în jos viziera — și care mai era și la vreo trei degete depărtare de ochii lui, datorită căptușelii de paie a coifului — dar, oricum ar fi stat lucrurile, părea destul de încurcat. Poate că-și spărsese ochelarii.

Sir Grummore nu pierdu vremea și știu să profite de avantajul oferit.

— Na, ia-o și pe-asta ! răcni el, dîndu-i nefericitului monarh o lovitură puternică cu amîndouă mîinile peste tigvă, tocmai atunci cînd acesta își întorcea încet capul dintr-o parte în alta, privind în direcția opusă.

Regele Pellinore se întoarse morocănos, dar adversarul fu prea iute pentru el. Îl ocolise pe dimprejur, așa că acum se găsea iarăși în spatele Regelui, și-i mai dădu o lovitură înfiorătoare, în același loc.

— Unde ești ? întrebă Regele Pellinore.

— Aici, răspunse Sir Grummore, dîndu-i încă una.

Sărmanul Rege se întoarse pe cît putea de sprinten, dar Sir Grummore îl trase iarăși pe sfoară.

— Cucu, înapoi ! strigă Sir Grummore, pocnindu-l iarăși.

— Ești un nemernic, spuse Regele.

— Poc ! răspunse Sir Grummore, facînd întocmai ceea ce spusese.

Acum nu știu : ori că era din pricina ciocnirii dinainte, ori că loviturile repetate în moalele capului începeau să-l supere, sau poate din cauza caracterului viclean al adversarului său — fapt este că Regele Pellinore dădu semne vizibile că mintea i s-ar fi tulburat. Se legăna înainte și-napoi, sub grindina de lovituri, care-i erau administrate și-și mișca fără putere brațele.

— Sărmanul Rege, făcu Art. De-ar înceta să-l mai lovească.

De parcă ar fi auzit rugămintea lui, Sir Grummore se opri din trudă.

— Vrei Pax, întrebă el.

Regele Pellinore nu dădu nici un răspuns.

Sir Grummore îi mai ötînji una peste ceafă și spuse :

— Să știi că dacă nu spui Pax, îți tai capu'

— Nici vorbă, spuse Regele.

Bang ! făcu sabia în vîrful capului.

Bang ! îl pocni încă o dată.

Bang ! a treia oară.

— Pax ! zise Regele Pellinore, vorbind cam nedeslușit.

Apoi, tocmai cînd Sir Grummore se destindea, degustînd fructele victoriei sale, se întoarse cu o sută optzeci de grade, se năpusti asupra inamicului său, strigă din toate puterile „NON" ! și-l lovi zdravăn în capul pieptului.

Sir Grummore căzu lat pe spate.

— Ei, asta-i bună ! exclamă Art. Ce mai escrocherie ! Nu m-aș fi gîndit că-i capabil de așa ceva.

Regele Pellinore se așeză de îndată pe pieptul victimei sale, crescînd astfel greutatea ce-l apăsa pe bietul om cam la un sfert de tonă și făcînd cu totul imposibilă orice încercare de mișcare, și începu apoi să desfacă zoiful lui Sir Grummore.

— Ai spus Pax !

— Am spus Pax Non, numai că-n șoaptă, că nu mai aveam suflare.

— Asta-i curată pungășie !

— Ba nu e !

— Ești un nemernic !

— Ba nu sînt !

— Ba da, ești !

— Ba nu, nu sînt !

— Ba da, ești !

— Am spus Pax Non.

— Ba ai spus Pax.

— Ba nu, n-am spus.

— Ba da, ai spus.

— Ba n-am spus.

— Ba ai spus.

Tot discutînd așa, coiful lui Sir Grummore fu desfăcut și-i văzură capul descoperit uitîndu-se cu ură la Regele Pellinore, purpuriu la față.

— Predă-te, mișelule ! strigă Regele.

— Nici gînd ! spuse Sir Grummore.

— Păi n-ai ce-i face, trebuie să te predai, că dacă nu, să știi că-ți tai capul.

— Bine, n-ai decît să-l tai.

— Ei, haide, dom'le, doar știi că trebuie să te predai dacă ți-am scos coiful.

— Chiar că mă grăbesc ! Mă fac că mă predau, spuse Sir Grummore.

— Bine, atunci îți tai capul.

— Nu-mi pasă.

Regele își agită amenințător sabia.

— Haide, haide, ce mai aștepți ? Dă-i drumu', spuse Sir Grummore.

Regele își lăsă în jos sabia și spuse :

— Ei, hai, te rog frumos, predă-te !

— Tu să te predai, replică Sir Grummore.

— Bine, dar asta-i culmea. Cum să mă predau eu ? Păi nu vezi că stau pe tine. Ascultă, ce, în definitiv, tu stai pe mine sau eu pe tine ? !

— Bine, atunci tot ce pot face pentru tine este să mă fac că mă predau.

— Ei, haide, Grummore. Să știi că mă bate gîndul că ești un adevărat netrebnic că nu te predai. Știi foarte bine că nu pot să-ți tai capul.

— Nici prin cap nu-mi trece să cedez unui trișor care începe să lupte după ce-a spus PAX.

— Ma faci trișor ! Pe mine ! Să știi că nu sînt trișor !

— Ba ești un trișor !

— Nu sînt !

— Ba ești !

— Nu sînt !

— Ba ești !

— Foarte bine ! spuse Regele Pellinore. Poftim, scoală-te frumușel și pune-ți coiful și ne batem iarăși. N-o să-mi spună mie orice nătărău că sînt trișor. Ei, lasă, dom'le, că vedem noi !

— Trișorule ! strigă Sir Grummore.

Se ridicară în picioare și-și făcură de lucru cu coiful, șuierînd unul la altul. „Ba ești !" „Ba nu-s !" pînă ce în

cele din urmă coiful îi fu montat la loc. Apoi se retraseră în capetele opuse ale poienii, se înclinară, își lăsară toată greutatea în față și porniră huruind și duduind unul spre celălalt, ca două tramvaie care au prins viteză.

Din nefericire, erau acum atît de cătrăniți amîndoi, încît n-au mai fost atenți și, în furia momentului, nu reușiră să se ciocnească. Avîntul armurii lor era prea mare ca să-l poată stăpîni, așa că fugiră o bucată bună de drum, înainte de a se putea opri. Urmă apoi un lucru tare ciudat : se învîrtiră amîndoi mai multă vreme, fără ca nici unul dintre ei să ajungă să fie văzut de celălalt.

Era tare amuzant să-i poți urmări, fiindcă Regele Pellinore, care era pățit și nu mai voia cu nici un chip să fie iarăși prins pe neașteptate pe la spate, se învîrtea ca un titirez, încercînd să vadă ce se petrece în spatele lui, iar Sir Grummore, care folosise el însuși stratagema, făcea același lucru. Rătăciră astfel vreme de cinci minute, ba oprindu-se și rămînînd nemișcați în ascultare, ba zornăind și ghemuindu-se la pămînt, furișîndu-se, încercînd să-și vadă dușmanul, mergînd în vîrful picioarelor și, din cînd în cînd, dînd cîte o lovitură la întîmplare în spate.

La un moment dat, nu erau decît cîțiva metri între ei, și stăteau încordați, unul în spatele altuia, ca s-o pornească apoi iarăși, tiptil-tiptil, în direcții opuse, cu infinite precauțiuni ; o dată, Regele Pellinore l-a și izbit pe Sir Grummore cu una din loviturile lui în spate, dar apoi se răsuciră imediat amîndoi atît de repede și-n toate direcțiile, că iarăși se prostiră și se năuciră de-a binelea.

După vreo cinci minute de asemenea ciudată urmărire, Sir Grummore spuse :

— Haide, las-o baltă, Pellinore. N-are nici un rost să te-ascunzi. Să știi că te văd.

— Da' nu mă ascund deloc, ce, te-ai zurlit de tot ?! exclamă cu indignare Regele Pellinore. Spune-mi unde sînt ?

Se descoperiră unul pe celălalt și se apropiară, față în față.

— Netrebnicule ! strigă Sir Grummore.

— Ptiu ! Jigodie ! Mai și vorbești ! se burzului Regele Pellinore.

Își întoarseră spatele unul altuia și-o porniră spre locurile lor, fierbînd de indignare.

— Pungașule ! strigă Sir Grummore.

— Fanfaron nenorocit ! îi răspunse Regele Pellinore.

Spunînd aceste cuvinte, își adunară toate puterile pentru ciocnirea hotărîtoare, se înclinară în față, își lăsară capetele în jos ca doi țapi furioși și-o porniră cu mare îndîrjire să pună capăt luptei în izbitura finală. Dar, vai, nu s-ar putea spune că țînteau prea bine. Trecură cam pe la vreo cinci metri distanță unul de celălalt, în plină viteză, făcînd pe puțin opt noduri pe oră, ca vapoarele care se ating aproape în noapte, fără ca nimeni de pe punte să schimbe vreo vorbă, și se năpustiră înainte spre osînda ce-i aștepta. Ambii cavaleri începură să dea din mîini ca niște mori de vînt, în sensul opus acelor de ceasornic, într-un efort zadarnic de-a pune frîu înaintării lor vijelioase. Amîndoi înaintară cu ardoare neostoită. Apoi, Sir Grummore se buși cu capul de fagul în care se cocoțase Art, iar Regele Pellinore se ciocni de un castan, în celălalt capăt al poienii. Copacii se cutremurară, pădurea răsună. Mierlele și veveriţele blestemară îngrozite, iar porumbeii guleraţi zburătăciră din ascunzișurile lor înfrunzite, cale de-o poștă, de jur împrejurul cumplitei întîmplări. Cei doi cavaleri rămaseră încremeniți cît să numeri pînă la trei. Apoi, cu un ultim zăngănit unanim și melodios, căzură amîndoi sleiți de puteri pe pajiștea fatală.

— Aș zice că s-au sonat, spuse Merlyn.

— Vai de mine, exclamă Art. Nu s-ar cuveni să ne coborîm și să mergem să-i ajutăm ?

— Păi, știu eu ? Am putea la o adică să le turnăm apă în cap, dacă am avea apă, rosti Merlyn cu un aer gînditor. Dar nu prea cred c-or să fie mulțumiți că le ruginim armura. Las' c-or să se dezmeticească ei și-așa. Ca să nu mai vorbim c-ar fi și timpul să ne întoarcem acasă.

— Dar ar putea să moară, sau să fi și murit !

— Ascultă-mă pe mine cînd îți spun că n-au murit. Peste-un minut sau două să vezi c-or să-și vină-n fire și-or să se ducă fiecare la casa lui să-și pună burta la cale.

— Sărmanul Rege Pellinore, n-are nici un cămin un' să se adăpostească.

— Lasă, n-avea nici o grijă. O să-l invite Sir Grummore să stea peste noapte la el. Or să fie cei mai buni prieteni de pe lume, cînd or face iarăși ochi. Așa se întîmplă întotdeauna. Se împrietenesc la cataramă.

— Și chiar crezi c-așa o să fie ? !

— Măi, drăguță, eu nu cred ; eu știu ! Haide, că n-avem timp de pierdut, închide ochii și s-o pornim.

Art cedă în fața atotștiinței superioare a lui Merlyn.

— Și crezi, întrebă el cu ochii închiși, că Sir Grummore o să aibă un pat de puf ?

— Mai mult ca sigur !

— Ei, atunci îi bine ! Asta o să fie o răsplată a suferințelor, chiar dacă sărmanul a ieșit cam buimac din isprava asta.

Fură rostite apoi cuvintele acelea latinești și Merlyn făcu toate trucurile sale tainice de cuviință în asemenea ocazii. Vîrtejul larmei șuierătoare și spațiul îi primiră. Peste două secunde, stăteau întinși sub tribună, iar vocea majurului se auzea mugind din cealaltă parte a terenului de turnir.

— Păi nu, nu așa, conașu' Art, ce crezi matale, că așa merge ? ! Gata, ai moțăit destul la umbră. Ia hai mătăluță și fă-te 'ncoa, la soare, să te văd și eu la ochi, să stai aici cu conașu' Kay, haide, haide, fuguța. Ascultă la mine comanda ! : Un, doi, un', doi ! haide, haide să vedeți și voi ce-i aia turnir adevărat.

CAPITOLUL VIII

Era o seară rece și umedă, așa cum se întîmplă uneori să fie chiar și spre sfîrșitul lui august, și Art nu mai știa ce să facă în casă. Își petrecu cîtăva vreme printre cîini, vorbind cu Cavall, apoi o porni așa, de doru' lelii, pe la bucătărie, să ajute la curățatul și lustruitul vaselor. Dar acolo era prea cald. Era obligat să stea în casă din pricina ploii, de către femeile din gospodărie și asta îl călca pe nervi, așa cum se întîmplă prea adesea cu nefericiții copii ai generației noastre ; dar pe lîngă asta, tristețea și umezeala de afară îi tăiau orice elan să iasă din casă. Îi era tare urît și nu înghițea pe nimeni.

— Ei, fir-ar să fie, mă băiatule, spuse Sir Ector. Ia mai șterge putina de-aicea și nu mai sta tot timpu' lîngă fereastră să-ți plîngi aleanul. Haide, du-te și găsește-l pe dascălu' tău. Poftim, uite cum își pierde vremea! Păi, să știi de la mine, cînd eram eu de vîrsta ta, nu pierdeam un moment, și nu trecea o zi din asta umedă fără să mai studiem și noi cevașilea, să ne mai educăm și noi mințile.

— Art e un tîmpit! spuse Kay, de cum îl văzu.

— Haide, maică, fugi de-acilea, că n-am vreme de bîzdîcurile tale acuma, du-te că nu-mi văz nici capu' de treburi cu toate rufele astea care trebui' să le spăl! se plînse bătrîna lor doică.

— Păi, să nu-ți fie cu supărare, conașule, zise Hob. Da' mă rog, vezi-ți de treabă și du-te în odaia matale și lasă păsările în pace.

— Haidi, haidi, că n-am vreme, îl repezi majuru'. N-ai ce căuta ici-șa. N-am vreme de tine acu'. Am de lustruit toată armura asta, grijania ei!

Cînd se întoarse iarăși la cuștile cîinilor, pînă și Hăitarul lătră la el.

Atunci, Art își tîrî pasul șleampăt spre camera din turn, în care Merlyn era ocupat să-și tricoteze o scufie de noapte din lînă, pentru nopțile de iarnă.

— Uite-aici, nu știu ce Dumnezeu că tot scapă ochiu' ăsta. Fac ochiu' strîns și-l dau de două ori ca să iasă bine marginea, da' nu-mi dau seama de ce tot scapă, spuse vrăjitorul. Ochiurile astea de-aici trebuie prinse ca foile cepei și 'totdeauna cînd ajung la vîrful scufiei, îmi fac pocinogu'!

— M-am gîndit că n-ar fi rău să mai primesc și eu ceva edicățiune, spuse Art. Cît mi-am bătut capu', n-am găsit nimic de făcut.

— Aha, va să zică 'mneatale consideri că educația este ceva care se face cînd n-ai nimic mai bun de făcut?!, se interesă cu reavoință Merlyn, fiindcă nici el nu era în apele lui.

— Ei, nu chiar așa, da' oricum, oarecare educație tot s-ar putea face și ca să treacă vremea.

— Nu zău, educația mea, cu alte cuvinte!? întrebă Merlyn, cu ochii fulgerînd.

— Hai, Merlyn, exclamă Art fără să răspundă la întrebarea provocatoare a vrăjitorului, te rog frumos, dă-mi

și mie ceva de făcut, fiindcă mă simt atît de nefericit. Nimeni n-are nevoie azi de mine, și zău dacă pot să mai stau cuminte. Plouă afară, de mi s-a urît cu totul.

— Ar trebui să-nveți să tricotezi.

— Nu s-ar putea să ieșim afară și să mă fac ceva, știu eu, un pește sau ceva în genul ăsta ?

— Păi ai fost o dată pește ! Ce mai vrei acum ?! Cine are cap de învățat, nu-i nevoie să-l tot pisezi ! O dată-i de-ajuns !

— Bine, atunci poate că s-ar putea să mă fac pasăre ?

— Dacă ai avea ceva în tărtăcuță, ceea ce nu-i cazul, ai ști că unei păsări nu-i place să zboare pe ploaie, fiindcă își udă penele și i se lipesc. Dac-ar ieși pe o asemenea vreme, s-ar uda leoarcă.

— Aș putea să fiu șoim în sălașul lui Hob, spuse cu îndrăzneală Art. Asta ar însemna că stau înăuntru și nu mă ud.

— Ei, asta zic și eu că se numește pretenție, nu glumă ! se minună bătrînul. I-auzi ce mai idee, dom'le, îi trece prin cap copilului ăstuia ! Auzi, să-l fac șoim și altceva nu. Pfui !

— Știi că atunci cînd vrei o să mă faci și șoim, strigă Art, dar îți place să mă chinuiești, fiindcă n-am ce face și plouă afară. Nu mai pot să mai înghit viața asta !

— Hodoronc-tronc !

— Te rog, spuse Art, te rog din tot sufletul, dragă Merlyne! hai, fă-mă și pe mine șoim. Să știi, că dacă nu mă faci șoim, ai să vezi ce-am să fac. Nici măcar nu știu ce-am să fac !

Merlyn lăsă din mînă scufia tricotată și se uită la elevul lui peste ochelarii lăsați pe vîrful nasului.

— Băiete, spuse el, ai să fii tot ce-ți trece prin cap sau chiar mai mult, toate lucrurile din lumea animală, vegetală sau minerală, ai să te faci protozoar sau virus — asta am s-o fac înainte de-a termina tot ce trebuie să înveți de la mine — dar să știi că va trebui să ai încredere în puterea mea de a vedea lucrurile în viitor. Încă n-a venit timpul să fii șoim — uite, în primul rînd acum Hob este în sălaș și hrănește păsările — așa că cel mai bun lucru pe care poți să-l faci ar fi să te așezi frumușel pe scăunel aici și să înveți să fii ființă umană.

— Foarte bine, așa am să fac, dacă așa stă treaba, se resemnă Art și se așeză liniștit. După cîteva minute, adăugă : Acum aș vrea să știu : am voie să vorbesc ca o ființă umană sau trebuie să-mi țin gura ?

— Tot omul are voie să vorbească.

— Ei, atunci e bine, fiindcă tocmai voiam să-ți pomenesc că ți-ai tricotat barba în scufia de noapte și că pînă acuma ai împletit trei rînduri de barbă cu andreaua.

— Ce ? ! Ptiu, fir-ar să...

— Eu zic că cel mai bun lucru ar fi să tai capătul bărbii. Să aduc niște foarfeci ?

— De ce nu mi-ai spus mai înainte ?

— Am vrut să văd ce-o să se-ntîmple.

— Să știi, băiete, că îți asumi un mare risc, spuse vrăjitorul. S-ar putea să te transform într-o felie de pîine și să fii apoi prăjită.

Spunînd aceste cuvinte, începu să-și scoată barba din împletitură, bodogănind în sinea lui și fiind în același timp foarte atent ca nu care cumva să desfacă un ochi din scufia de noapte.

După un timp, cînd se gîndi că preceptorul său se mai calmase, Art îndrăzni să întrebe :

— E la fel de greu să zbori, cum a fost să învăț să înot ?

— Nici n-o să trebuiască să înveți să zbori. N-am de gînd să te fac șoim și să-ți dau apoi drumu' în largu' tău. Am să te bag în sălaș să stai acolo o noapte, să fii șoim în rîndul șoimilor și să vorbești cu ceilalți. Asta înseamnă să înveți : să-i asculți cu atenție pe experții în problemă.

— Or să vorbească ?

— I-auzi, păi te cred și eu ! Vorbesc în fiece noapte, cufundați în întuneric. Povestesc despre felul în care-au fost prinși, despre ceea ce își mai amintesc de casa părintească, despre spița din care se trag și despre faptele măreție ale strămoșilor lor, despre instrucția lor și despre ce-au învățat și despre ce-au să mai învețe. Zău că e o adevărată conversație militară, așa cum poți s-auzi la popota ofițerească a oricărui regiment de cavalerie care se respectă : tactică militară, armament, echipament de instrucție, șmotru, pariuri, vînători celebre, vin, femei

și cîntece. Și mai au un subiect favorit — continuă el — și acesta este mîncarea. Este un gînd deprimant dar, bineînțeles, toți voinicii ăștia sînt antrenați în special cu arma foamei. Fac sărmanii o foame, mai rău ca ultimu' cerșetor — și se tot gîndesc la cele mai bune restaurante, unde se duceau pe vremuri și ce chiolhanuri teribile trăgeau, cu șampanie, caviar și cu țiganu' care le cînta la ureche. Bineînțeles, toți se trag din neam de nobili.

— Ce rușine că trebuie să fie ținuți prizonieri și flămînzi tot timpul !

— Ei, nu-i chiar așa. Să știi că nu-și dau seama că sînt prizonieri, în orice caz nu mai mult decît pot să înțeleagă lucrul ăsta ofițerii de cavalerie. Se consideră că sînt destinați profesiunii lor, cum sînt închinați ordinului lor — cavalerii. Vezi tu, drăguță, ca să intri în rîndul celor din tagma sălașului, trebuie să fii pasăre de pradă și asta înseamnă ceva pentru ei. Ei știu în felul ăsta că nimeni din clasele inferioare nu va putea să intre printre ei. N-ai să vezi niciodată pe un leat de-al lor o mierlă sau mai știu eu ce pleavă din asta. Și-apoi, cît despre partea foamei, nimeni nu moare acolo de asta. Se poate socoti că se află la instrucție, mă-nțelegi, și ca oricine care se află în perioada de instrucție severă, bineînțeles că le zboară gîndul la mîncare.

— Și eu, eu cînd pot să încep ?

— Chiar și-acuma, dacă vrei. Intuiția mea îmi spune că Hob a terminat chiar în clipa asta treaba pe care-o avea în sălaș. Dar mai înainte de toate, aș vrea să știu ce fel de șoim ai vrea să fii.

— Cred că erete [1], spuse cu politețe Art.

Răspunsul îl măguli pe vrăjitor.

— O alegere cît se poate de bună și, dacă n-ai nimic împotrivă, o să începem acțiunea chiar acum.

Art se ridică de pe scăunelul lui cu trei picioare și se postă în fața dascălului său. Merlyn lăsă deoparte andrelele și lucrul de mînă.

— Mai întîi, fă-te mic, spuse el, apăsîndu-l pe creștetul capului, pînă ce se făcu puțintel mai mic decît un hulub. Așaa... Acum stai în vîrful picioarelor, îndoaie

[1] În limba engleză Merlin înseamnă erete.

genunchii, lipește-ți coatele de coaste, ridică-ți mîinile la nivelul umerilor și ține-ți primele două degete împreunate și la fel și cel de-al treilea și cel de-al patrulea. Uite, cam așa.

Spunînd aceste cuvinte, bătrînul necromant se ridică el însuși în vîrful degetelor.

Art îl imită cu grijă și se întrebă ce se va mai întîmpla. Ceea ce se întîmplă fu cu totul surprinzător: Merlyn, care spusese ultimele cuvinte ale vrăjii în șoaptă, se transformă deodată într-un condor, lăsîndu-l pe Art în vîrful picioarelor și complet neschimbat. Magicianul stătea de parcă s-ar fi uscat la soare, cu aripi gigantice de aproape trei metri, cu un cap portocaliu aprins și un moț ca purpura. Arăta foarte surprins de schimbare și părea destul de caraghios.

— Hei, întoarce-te, strigă Art. Ai făcut o schimbare greșită.

— Asta-i din cauza curățeniei generale, exclamă Merlyn, revenind la înfățișarea sa obișnuită. Dacă dai voie unei femei să-ți intre măcar o jumătate de oră în camera de lucru, nu mai știi unde-ai pus vraja și nu mai știi nici dacă o mai știai sau nu. Hai, ridică-te și-o să mai încercăm o dată!

De data aceasta, Art care era gata micșorat, simți cum îi zvîcnesc degetele de la picioare și cum încep să zgîrie podeaua. Mai simți cum i se înalță călcîiele și cum îi ies în afară și avu senzația că-i intră genunchii în burtă. Coapsele i se scurtară deodată. De la încheietura mîinii pînă la umeri îi crescu o pieliță subțire ca o pînză de păianjen, în timp ce din buricul degetelor de la mîini îi apărură pene moi care în cîteva clipe crescură și se întăriră, dînd la iveală o aripă de toată frumusețea. De-a lungul antebrațului, îi încolțiră cîteva pene și fulgi mai mărunți, iar din buricul degetelor mari îi crescură niște minunate pene de care putea să fie mîndru.

Cît ai clipi din ochi, îi crescură și penele din coadă, cu penajul suprapus și simți cum îi răsar din piele penele mari care-i acopereau spatele și umerii, ascunzînd sub ele puful și penele mai puțin însemnate. Art aruncă o privire iute spre Merlyn, își vîrî brusc capul printre picioare căutînd parcă nu știu ce, își înfoie penele și începu să se scarpine în bărbie cu gheara ascuțită a unuia dintre degetele de la picioare.

— Buun ! spuse Merlyn. Ei, acum ţuşti pe mîna mea ! Ei, fii atent şi nu te ţine aşa, că mă zgîrii ! Ascultă ce vreau să-ţi spun. Uite, am să te duc în sălaş, de unde iese Hob chiar acum, după ce l-a zăvorît pentru noapte, şi am să te las acolo, liber şi fără glugă, între Balin şi Balan. Şi-acum, fii cu mare băgare de seamă. Nu cumva să te apropii prea mult de vreunul din ei, fără să le vorbeşti mai înainte. Trebuie să te gîndeşti că cei mai mulţi dintre ei au gluga pe cap şi, dacă-i iei prin surprindere, ar putea să facă ceva necugetat. Poţi să te încrezi în Balin şi Balan, de asemenea în Vindereu şi în Coroi. Dar oricum, nu te apropia de-un şoim, dacă nu eşti chemat înainte. Şi, cu nici un chip, să nu care cumva să te apropii de colivia specială a lui Cully, fiindcă nu poartă gluga pe cap şi dacă are măcar cea mai mică ocazie, o să încerce să iasă prin plasa coliviei. Sărmanul, nu-i prea sănătos la cutiuţă şi dacă pune ghearа pe tine, atunci s-a terminat — n-ai nici cea mai mică şansă să scapi cu viaţă. Să ţii minte că o să te afli într-un fel de cazarmă spartană. Tipii de acolo sînt militari de carieră, adevăraţi mercenari, cu multă experienţă. Ca proaspăt recrut, singura ta treabă este să-ţi ţii clanţa închisă, să nu vorbeşti neîntrebat şi să nu întrerupi pe superiorii tăi ! Ne-am înţeles ?

— Ei, nu-i chiar aşa. Eu zic că sînt ceva mai mult decît un subaltern, dacă sînt ereţe, spuse Art.

— Mda, de fapt, eşti oarecum mai ceva decît soldat prost. Ai să vezi, de pildă, că Vindereul şi Coroiul or să fie foarte politicoşi, dar să nu dea naiba-n tine şi să-ntrerupi din vorbă pe ereţii şi şoimii cu grad mai mare. Vezi că e o şoimăniţă pelerină care are grad de colonel onorific al regimentului. Cît despre Cully, e şi el colonel, chiar dacă e la pifani, aşa că vezi cu cine ai de-a face şi deschide gura atît cît se cuvine într-o asemenea companie.

— Da, da, n-avea nici o grijă, am să fiu atent, îl asigură Art, care începea să se simtă înspăimîntat.

— Bine, atunci am să vin să te iau dimineaţa, înainte de a se trezi Hob.

Toţi şoimii păstrară tăcerea în timp ce Merlyn îl ducea pe noul lor tovarăş în sălaş şi rămaseră tăcuţi cîtăva vreme după aceea, cînd fură cu toţii înghiţiţi de liniştea şi întunericul nopţii. Ploaia încetase şi pe cer

se înălțase o lună plină ca un bostan iar noaptea de august era așa de senină, că puteai vedea în curte, la zincizeci de pași, o omidă păroasă cum se tîra în sus pe zidul de gresie al turnului principal. După numai cîteva momente, ochii i se obișnuiră cu lumina difuză din sălaș. Întunericul se subție din ce în ce și în lumina ciudată, argintie, care era parcă spulberată în văzduh, se ivi o priveliște cutremurătoare și misterioasă.

Fiecare șoim stătea învăluit în argint, într-un singur picior, cu celălalt strecurat sub pavăza aripii, și fiecare dintre ei era o statuie neclintită a unui cavaler în armură. Erau gravi, înzăuați din cap pînă-n picioare, cu coifurile lor de pene și cu pinteni la picioare.

Perdeaua de pînză groasă sau de sac a leațurilor pe care se găseau, se mișca maiestuos într-o pală de vînt, ca odăjdiile preoților într-o capelă, iar nobilimea fermecată a văzduhului stătea neabătută în cavalerescul priveghi cu o cavalerească răbdare. Pe vremea aceea, șoimarii acopereau cu glugă capetele tuturor păsărilor de vînătoare, chiar și uliul porumbar sau eretele, ceea ce în zilele noastre, conform practicii stabilite, nu se mai obișnuiește.

La vederea acestor siluete grandioase, stînd nemișcate de parcă ar fi fost tăiate în piatră, Art își ținu suflarea. Era atît de copleșit de măreția lor, încît n-ar mai fi fost nevoie de avertismentul lui Merlyn ca să-și cunoască lungul nasului și să se arate atît de umil pe cît se cuvenea într-o asemenea societate.

Curînd, se auzi un clinchet ușor de clopoțel. Marea Șoimană Pelerină se mișcase de-abia simțit și spuse cu vocea ei nazală, vorbită pe nasul atît de aristocratic:

— Domnilor, puteți conversa!

Urmă o tăcere mormîntală.

Numai dintr-un colț depărtat al camerei, care fusese împrejmuit cu o plasă pentru Cully — el stătea acolo fără glugă pe cap, nelegat și înconjurat de penele care-i căzuseră cînd năpîrlise — se auzi bodogăneala slabă a colericului colonel de infanterie.

— Negri afurisiți! mormăia el de-abia deslușit. Guvern afurisit! Politicieni afurisiți! Bolșevici afurisiți! Și ce văd oare aci nu este cumva un pumnal cu mînerul întors către mine? Ce ungher afurisit! Ce viață afurisită! Oh,

vai, Cully, mai ai în fața ta doar un ceas scurt de petrecut pe'această lume, și-apoi pe veci fi-vei blestemat!

— Colonele, spuse cu răceală Șoimana, te rog, nu înaintea ofițerilor mai tineri.

— Vă cer iertare, Doamnă, reveni imediat sărmanul colonel. Știți, capul meu mă mai lasă din cînd în cînd, vă rog să mă iertați. Ăsta-i blestemul meu, vai și amar de zilele mele!

Din nou se așternu tăcerea, formală, groaznică și neclintită.

— Cine este noul ofițer? întrebă prima voce, cumplită și, în același timp, melodioasă.

Nimeni nu răspunse.

— Vorbește, domnule! porunci Șoimanița Pelerină, privind țintă în fața ei, de parcă ar fi vorbit în somn.

Nici unul nu-l putea vedea prin gluga trasă peste cap.

— Dacă nu vă e cu supărare, eu sînt un erete... Se opri, înfricoșat de nemișcarea ce-l înconjura.

Balan, care era unul dintre ereții adevărați care stătea lîngă el, se aplecă și-i șopti cu amabilitate în ureche:

— Nu-ți fie frică; spune-i Doamnă, că așa-i place.

— Sînt un erete, Doamnă, de nu vă e cu supărare.

— Un erete. Aha, asta-i foarte bine. Și, mă rog, din ce ramură a ereților te tragi?

Art n-avea nici cea mai mică idee de ramura din care s-ar fi tras, și-i era grozav de teamă să nu fie prins cu ocaua mică.

— Madame, spuse el, sînt unul din ereții care-și au obîrșia în Pădurea Sălbatică.

Iarăși se așternu tăcerea, tăcerea de argint de care începuse să se teamă.

După un timp, colonelul onorific vorbi în cele din urmă cu vocea sa înceată:

— Sînt Eretsonii din Yorkshire, și Ereții Galezi, și familia Mc'Erett din Nord. Apoi mai sînt cei ce se înrudesc cu Salisbury d'Erét; ca să nu mai vorbim de cei din împrejurimile lui Exmoor sau familia O'Herret din Connaught. Dar nu mi-aduc aminte deloc de vreo familie din Forest Sauvage.

— Știți, Doamnă, îndrăznesc să spun că s-ar putea să fie cumva o ramură colaterală, vorbi Balan.

— Să-i dea Dumnezeu sănătate, gîndi Art. Mîine am

să-i prind o vrabie și am să i-o dau s-o mănînce, cînd n-o fi atent Hob.

— Da, fără îndoială, aceasta trebuie să fie soluția, căpitane Balan.

Din nou se lăsă tăcerea.

Într-un tîrziu, Șoimana pelerină sună din clopoțel și spuse :

— O să începem cu catehismul, înainte de a-l pune să jure.

Art îl auzi pe Coroiul din stînga lui începînd să tușească nervos la aceste cuvinte, dar Șoimănița pelerină nu-i acordă nici cea mai mică atenție.

— Erete de Pădurea Sălbatică, spuse Șoimănița, ce este Fiară de Picior ?

— O Fiară de Picior, răspunse Art, binecuvîntînd stelele că Sir Ector se îndurase să-i dea o edicațiune de prima clasă, este calul, ogarul sau șoimul.

— Și de ce sînt toate acestea denumite Fiare de Picior ?

— Fiindcă toate aceste dobitoace ale Domnului depind de puterea picioarelor lor, așa că după lege orice stricăciune adusă picioarelor unui șoim, ogar sau cal este socotită ca stricăciune pricinuită vieții lor. Un cal ologit este un cal mort.

— Bine, foarte bine, spuse Șoimănița. Acum, spune-mi, care sînt cele mai de seamă membre pe care ți le-a dat Cel de Sus ?

— Aripile mele, grăi Art după un moment de gîndire, mai mult la nimereală, fiindca nu-și prea dădea seama cam ce voia Șoimănița.

La auzul acestor cumplite vorbe, încăperea se umplu de clinchetul clopoțeilor de argint ale tuturora, și toate acele chipuri cioplite își lăsară, cu adîncă amărăciune, amîndouă picioarele pe pămînt. Mulți își încleștaseră ghearele de leat, tulburați și amenințători.

— Ce-ai spus ? ! chemă cu glas mare Șoimănița.

— A spus Aripile lui afurisite, spuse Colonelul Cully din colțul lui. Și-afurisit să fie ăla care-mi spune mie că nu sînt în toate mințile și să-l las în pace !

— Dar pînă și-un sturz are aripi !, strigă Vindereul, deschizîndu-și pentru prima dată cu îngrijorare ciocul ascuțit.

— Gîndește-te mai bine ! îi șuflă Balan, în șoaptă de-abia auzită.

Art se gîndi cu înfrigurare.

Un sturz are aripi, coadă, ochi, picioare — după cît se pare, nimic să-l deosebească de un șoim.

— Ghearele mele !

— Da, merge, e suficient, spuse cu blîndețe Șoimănița, după una dintre lungile și înspăimîntătoarele sale pauze. Răspunsul s-ar fi cuvenit să fie „Picioarele", la fel ca și la celelalte întrebări dar e suficient, dacă spui și „Ghearele". Toți șoimii — desigur că folosim termenul destul de vag, fiindcă se găseau acolo și șoimi, și vinderei, și ereți, și ulii — își ridicară iarăși piciorul la care purtau clopoțelul și se așezară din nou în poziția lor favorită de repaos.

— Care este prima lege a piciorului ?

(— Gîndește-te bine, îi spuse prietenos micul Balan, ascunzîndu-și pliscul în aripă.)

Art cugetă o vreme, și ghici :

— Să nu lase niciodată să-i scape nimica !, spuse el.

— Ultima întrebare, vesti Șoimănița. Cum vei putea să ucizi tu, în calitate de Erete, o hulubiță care-i mai mare decît tine ?

De data asta, Art avu noroc, căci tocmai îl auzise povestind pe Hob despre felul în care Balan făptuise o asemenea ispravă cu cîteva zile mai înainte, așa că răspunse cu prudență :

— Aș sugruma-o cu piciorul meu !

— Foarte bine ! zise Șoimănița.

— Bravo ! strigară și ceilalți, ridicîndu-și penele.

— Nouăzeci la sută, constată Coroiul, după ce făcu rapid adunarea. Asta numai dacă-i dați jumătate de punct pentru „Ghearc".

— S-o ia dracu' de treabă...

— Colonele, te rog !

Balan îi șopti lui Art :

— Colonelul Cully nu prea e în toate mințile. Se pare că are ceva la ficat, dar Vindereul crede că e din cauza tensiunii constante în care trebuie să trăiască, să-și ducă zilele sub stindardul măriei sale, Doamna. El zice că, odată, măria sa a vorbit cu el de la înălțimea rangului ei social, mă înțelegi, de la cavalerie la infanterie și el s-a uitat doar o dată la ea, în sus, a închis ochii și l-a

apucat, așa, un fel de-ameteală. Te rog să mă crezi, se spune că n-a mai fost niciodată același de-atunci.

— Căpitane Balan, nu e politicos să șoptești prin colțuri, spuse Șoimănița. Ei, și-acum o să trecem la jurămînt, să-l primim pe noul nostru ofițer în rîndul nobililor. Poftim, Padre, e rîndul domniei-tale.

Sărmanul Coroi, care de la un timp devenise din ce în ce mai nervos, se înroși pînă la rădăcina penelor și începu să îngăime un jurămînt complicat despre tot felul de glugi, inele și curelușe de piele pentru picior.

— Cu acest inel te leg spre... auzi ca prin vată Art... iubește, cinstește și supune-te... pînă ce această cureluș ne va despărți.

Dar înainte ca părintele să ajungă la sfîrșitul litaniei, izbucni în lacrimi și spuse printre hohote de plîns :

— Cruțare, măria ta, să mă ierți, dar am uitat să păstrez moaștele !

(— Moaștele sînt oase și alte chestii din astea, explică în șoaptă Balan, și bineînțeles că e musai să juri pe ele).

— Ai uitat să păstrezi moaștele ? ! Bine, dar este de datoria ta să le păstrezi.

— Ș-știu, știu, da'...

— Și ce-ai făcut cu ele ?

Vocea Coroiului tremură sub enormitatea confesiunii :

— Le... le-am cam mîncat, hohoti nefericitul preot.

Nimeni nu spuse nimic. Mîrșava abandonare a sfintei datorii era prea groaznică, pentru a putea fi exprimată în cuvinte. Toți se lăsară pe amîndouă picioarele și-și întoarseră capetele oarbe spre locul în care se găsea vinovatul. Nici măcar un cuvînt de reproș nu fu rostit. În liniștea profundă care se așternu, timp de vreo cîteva minute, nu se auzi nimic altceva decît depravatul preot, smiorcăindu-se și sughițînd de plîns.

— Ei, asta-i situația, zise în cele din urmă Șoimănița, inițierea va trebui să fie amînată pînă mîine.

— Dacă-mi este cu iertare, Măria ta, spuse Balin, poate că am reușit totuși să punem la cale Ordalia [1] și în noaptea aceasta ? Dacă nu mă-nșel, cred că prezentul can-

[1] **Probă judiciară cu caracter de tortură, considerată ca judecată divină și folosită în antichitate și în Evul Mediu, spre a se dovedi vinovăția sau nevinovăția unui împricinat.**

didat este liber, fiindcă n-am auzit ca omul care l-a adus să-l fi legat.

Cînd se pomeni de încercarea Ordaliei, Art simți că pe undeva, în trupul lui de om-pasăre, începe să-l ia cu tremurici și hotărî pe loc că Balin nu va căpăta nici măcar un oscior din vrabia pe care i-o va da lui Balan, a doua zi.

— Mulțumesc, căpitane Balin. Tocmai reflectam și eu asupra acestui subiect.

Balin nu răspunse nimic.

— Candidat, ești liber ?

— Oh, da, Doamnă, da, sînt liber, cu voia domniei-voastre ; dar știți, mă gîndesc că nu e nevoie de Ordalie, vreau să spun, că mă pot lipsi de ea.

— Ordalia este un lucru bine stabilit.

— Ia stai puțin, nu mai mi-aduc aminte, continuă gînditor colonelul onorific. Care a fost ultima Ordalie pe care am avut-o ? Căpitane Balan, îți mai aduci aminte ?

— Ordalia mea, Doamnă, spuse prietenosul erete, a fost să stau cu capul în jos, agățat de curelușe, în timpul celei de a treia strigări a caraulei din turn.

— Bine, dacă e liber, nu poate face așa ceva.

— Ei, ați putea s-o faceți dumneavoastră într-un fel.

— Trimiteți-l să stea lîngă Colonelul Cully, cît timp clopotim noi de trei ori, sugeră celălalt erete.

— Vai, nu ! strigă ca-n agonie smintitul colonel din colțul său întunecat. Oh, nu, nu, măria ta ! Te implor, să nu faci asta ! Căci, vai mie, sînt un ticălos sortit pieirii, măria ta, și nu pot să răspund pentru faptele mele. Cu plecată și smerită rugăciune, cruță-l și fie-ți milă de ăst sărman tinerel și nu ne du pre noi în ispită.

— Colonele, controlează-te te rog ! Ordalia aceasta este cît se poate de potrivită.

— Vai de mine, Doamnă, dar am fost prevenit să nu cumva să mă apropii de Colonelul Cully.

— Prevenit ? Și de cine mă rog ?

Sărmanul Art își dădu seama ce gafă făcuse și înțelese că are de ales între a se da în vileag ca ființă umană, ceea ce însemna evident și încetarea oricărei incursiuni în tainele șoimilor, sau trecerea prin cumplita încercare a Ordaliei, în scopul de a-și desăvîrși educația. Oricum, nu-i plăcea să fie laș.

— Voi sta lîngă Colonel, Doamnă ! spuse el, și-și dădu imediat seama că vocea îi sunase cam provocatoare și insolentă.

Șoimănița pelerină nu acordă însă nici cea mai mică atenție tonului vocii lui.

— Foarte bine atunci, spuse ea. Dar, mai înainte de a porni la o asemenea ispravă, se cuvine să înălțăm un imn. Ei, părinte, dacă nu cumva ți-ai mîncat și imnurile precum ai făcut cu sfintele moaște, ești atît de amabil să ne dai tonul și să dirijezi imnul vechi, nu cel modern, nr. 23 ? — Imnul Ordalici !

— Și dumneata, domnule V., se adresă ea Vindereului, ai face mai bine să renunți la cîntat, fiindcă urci întotdeauna prea mult și strici tot corul.

Șoimii stăteau nemișcați în lumina alburie a lunii, în timp ce Coroiul numără :

— Unu, doi, trei, și !...

Atunci toate ciocurile acelea coroiate sau ascuțite ca un pumnal se deschiseră la unison sub glugile care le acopereau capetele și iată ce psalm de glorie înălțară, unindu-și vocile de bronz :

Viața-i sînge, sînge vărsat ca sfînt prinos,
Ochiul de șoim sfidează osînda fără a se teme,
Doar fiara hăituită învață refrenul mincinos
TIMOR MORTIS CONTURBAT ME

Fiara de picior își cîntă imnul ! Apucă bine !
Căci carnea îi e vînă și ucigașe gheara
Tăria-i pentru tare ; stăpînă este fiara
TIMOR MORTIS EXULTAT ME

Rușine celui trîndav, durere celui slab și piară,
Moarte celui laș care fuge de voi
Sînge pentru sfîșietoarea fiară, cu aripă și cioc și gheară
TIMOR MORTIS — aflați : sîntem Noi !

— Foarte bine, spuse Șoimănița. Căpitane Balan, ai cam luat-o pe alături la Do-ul final. Ei, și-acum, candidat, te vei duce și vei sta lîngă plasa Colonelului Cully, cîtă vreme noi vom suna de trei ori din clopoței. La al treilea clinchet al clopoțeilor, vei putea să te depărtezi cît de repede vei dori.

— Prea bine, Doamnă, încuviința Art, căruia îi trecuse orice spaimă, atît era de plin de indignare față de această nedreaptă ordalie. Făcu un salt scurt, ajutîndu-se de aripi, și-n clipa următoare stătea în capătul cel mai depărtat al leațului de protecție, chiar lîngă plasa de frînghie a îngrăditurii lui Cully.

— Băiete, strigă Colonelul cu o voce de dincolo de mormînt, băiete, să nu care cumva să te apropii de mine, nu te-apropia! Oh, nu-l ispiti pe Satan, nu-l atîța pe necuratul din mine, nu mă duce la pierzanie!

— Nu mi-e teamă de dumneavoastră, domnule, spuse Art. Vă rog să nu vă zbuciumați, fiindcă n-o să ni se întîmple nimic rău.

— I-auzi, cică n-o să ni se întîmple nimic! O, dar pleacă, ființă nesăbuită, pleacă pînă nu-i prea tîrziu! Simt cum freamătă-n mine chemările străbune.

— Fiți calm, domnule. N-aveți de ce vă teme. Așteptați numai să sune de trei ori din clopoței.

La aceste vorbe, cavalerii își lăsară în jos piciorul ascuns sub aripă și umplură încăperea cu clinchetul gingaș și solemn al primului semnal.

— Oh, vai mie! Doamnă, doamnă! strigă Colonelul cuprins de chinurile lui Tantal. Îndură-te, îndură-te de o ființă însetată de sînge. *Sunați plecarea vechiului! Vestiți sosirea noului!* [1] Nu mai pot, nu mai pot să suport.

— Fiți curajos, domnule! spuse Art cu blîndețe și înțelegere.

— Auzi, să fiu curajos! Păi bine, doar două nopți trecut-au de cînd am stat față-n față, la miez de noapte, pe-o alee din spatele bisericii Sfîntu' Mark, cu ducele ce purta pe umăr piciorul unui om: Oh, groaznic mai răgea!

— Nu-i nimic, nu-i nimic, păstrați-vă calmul!

— Nimic! Spunea că-s lup, numa' că singura deosebire e că pielea lupului are părul pe dinafară, iar a mea e pe dinăuntru. Apucă dar un pumnal și sfîrtecă-mi carnea și vezi dacă te mint. Oh, în clipa obștescului sfîrșit, sfîrtecă-mi carnea!

Clopoțeii sunară pentru a doua oară.

[1] Două versuri celebre din poemul *New Year's Eve* de Alfred Tennyson.

Art simți că-i bate inima atît de tare de parcă voia să-i spargă pieptul, iar Colonelul începu să alunece spre el de-a lungul leaţului. Înainta sacadat, de parcă era în transă, înfigîndu-și ghearele în lemn într-o strînsoare convulsivă la fiecare pas pe care-l făcea spre Art. Sărmanii lui ochi, dementi și plini de sumbră meditație, priveau cu ură spre lumina lunii și străluceau sinistru în întunericul chinuit al frunții lui încruntate. Nu era de loc triumfător, tremura de groaza lui Art și știa totuși că va trebui să-l ucidă.

— Şi dacă n-ai încotro și trebuie s-o faci atunci cînd e timpul s-o faci, șoptea Colonelul cu mintea tulburată, atuncea-i mai bine s-o faci repede. Cine să-și închipuie că flăcăul ăsta are atîta vînă-n el ? !

— Colonele ! strigă Art, dar nu se mișcă din loc.

— Băiete, nu mă lăsa ! Vorbește cu mine, oprește-mă, oh, îndurare !

— În spatele tău e o pisică, spuse cu calm Art, sau un jder, nu văd prea bine. Ia uită-te acolo !

Colonelul se întoarse iute ca acul unei viespi și privi amenințător în întuneric. Nu văzu nimic. Își întoarse din nou cruzimea ochilor spre Art, ghicind păcăleala. Vorbi apoi, cu vocea rece a unei năpîrci :

— Mă stîrnește clopotul ! Să nu-l auzi, tu, Erete, căci dangătul lui te cheamă în rai sau în iad !

Şi, chiar așa, tocmai cînd Colonelul spuse aceste cuvinte, se auzi cel de-al treilea clinchet, și onoarea îi îngăduia să plece. Ordalia se terminase și Art putea să zboare. Dar cînd să se miște, mai iute ca orice mișcare sau zbor de pe lumea aceasta, groaznicele seceri ale ghearelor lui Cully țîșniră, fulgerară, trăzniră mai repede decît putea ochiul să vadă — și cu o lovitură puternică, cu o încleștare feroce, marile iatagane îl apucară pe Art ca un polițai înfuriat și se prinseră de penele lui.

Se prinseră, și strînsoarea lor era irevocabilă. Îl înșfăcară o dată, și încă o dată, mușchii enormi ai coapselor se încordară în două convulsii. Apoi, în clipa următoare, Art o zbughi la vreo doi stînjeni de colțul în care era să-și lase zilele, iar Colonelul Cully stătea într-un picior, cu cîteva bucăți din sfoara plasei care-i împrejmuia colțul și cîteva din pencle din aripă și coadă ale lui Art. Cîțiva fulgi mai zburătăceau prin aer, amintind de lupta nemiloasă ce avusese loc.

— Ei, un curaj pe cinste ! Ai stat cum se cade ! strigă cu mare încîntare în glas Balan.

— Iată o dovadă de curaj, cum numai un adevărat gentleman știe să dovedească, spuse cu admirație Șoimănița, fără să se supere că din nou Căpitanul Balan vorbise înaintea ei.

— Amin ! grăi Coroiul — preot.

— Vitează inimă ! adăugă Vindereul.

— Nu s-ar putea să-i închinăm Cîntecul Triumfului ? întrebă Balin, înduioșat.

— Bineînțeles, aprobă Șoimănița.

Și cu toții intonară în cor, conduși de Colonelul Cully care cînta cît îl ținea gura, mugind triumfător în lumina sinistră a lunii :

Muntele că de e-nalt,
Pasărea-i mai aprinsă
Valea că-i mai întinsă
Paserile-s mai grase, lașe și domoale.
Așa că mai drept e dacă socoți
ca cele dintîi să tragă foloasele
iar cele din urmă toate ponoasele.

Iepuraș-iepurel, iepure mititel
Ce-mi ieșii în cale,
C-acum e de jale ?
Iepurele ghem mi se face,
sufletu-i că se desface,
pîn' să se facă la loc
noi l-am și luat în cioc.
Sîngele-i ca mierea,
plînsetu-i ca fierea
plînsetu-i amar,
noi n-avem habar.
Unora le place,
ciocîrlia-n pene,
nor de puf să zboare,
gheara s-o omoare.
De la picioare unii
potîrnichea-o jumulesc.
Altora le place
capul să li-l frîngă
și-apoi să-l smulgă.

Dar Art al nostru
Rege e de șoimi,
căci al său picior
iute mai lovește,
tare mai izbește,
viața-o isprăvește.
Dobitoace, paseri
toate îi sînt jertfă.
Faptele-i mărețe sînt prinos,
corului de slavă, imn glorios.

— Fiți atenți la ce vă spun eu ! strigă frumosul Balan. O să avem un Rege pe cinste în tînărul ăsta candidat, cînd s-o mai mări niţeluș. Și-acum, hai băieți, să mai cîntăm o dată în cor, așa, ca încheiere :

Dar Art al nostru
Rege e de șoimi,
căci al său picior
iute mai lovește,
tare mai izbește,
viața-o isprăvește.
Dobitoace, paseri,
toate îi sînt jertfă.
Faptele-i măreţe sînt prinos
corului de slavă, imn glorios.

CAPITOLUL IX

— Ptiu ! făcu Art, de cum se sculă din pat, a doua zi dimineață. Ce mai adunătură de grozavi !

Kay se ridică în capul oaselor și începu să-l dojenească ca o veveriță înfuriată :

— Unde-ai fost ast' noapte ? strigă el. Cred că iarăși te-ai cățărat afară. Să știi că am să te spun lu' tata și să vezi ce-o să-ți mai tăbăcească pielea. Știi că n-ai voie să ieși afară după ce s-a dat stingerea. Ce-ai făcut ? Te-am căutat peste tot. Știu eu că te-ai lăsat în jos pe burlan.

Băieții aveau un sistem să alunece în jos pe un burlan, care se vărsa în șanțul castelului, în care puteau să

înoate cu prilejuri de taină, cînd ar fi fost nevoie să se găsească afară în vreme de noapte — cum ar fi, de exemplu, să stea la pîndă după vreun viezure sau să prindă lini care pot fi apucați cu undița, după cum se știe, numai înainte de crăpatul zorilor.

— Oh, tacă-ți gura ! spuse Art. Mi-e somn.

Kay urmă :

— Trezește-te, haide, trezește-te, dobitocule ! Spune-mi unde-ai fost.

— Nu-ți spun !

Știa că, fără nici o îndoială, Kay n-o să-i creadă istoria și o să-l facă mincinos sfruntat și apoi o să se înfurie mai rău ca întotdeauna.

— Să știi că dacă nu-mi spui, o să te omor !

— Păi nu mă omori tu pe mine, mă, acesta !

— Ba am să te omor !

Art se întoarse pe ealaltă parte, cu fundul la Kay.

— Dobitocule ! spuse Kay. Apucă o bucată bună din brațul lui Art, acolo unde-i carnea mai fragedă, și îl ciupi cît îl ținura puterile. Art zvîcni ca un somon care fusese deodată prins în undiță, și-l lovi cu toată puterea în ochi. Cît ai zice peşte sărira amîndoi din pat, palizi și cu mutre indignate, uitîndu-se cu furie unul la celălalt și avînd o înfățișare de iepuri jupuiți -- fiindcă în zilele acelea nimeni nu purta vreun veșmînt atunci cînd se culca — și dînd din mîini, precum niște mori de vînt, în încercarea de a-și face unul altuia cît mai mare rău.

Kay era mai mare, și ca vîrstă, și ca statură, decît Art, așa că pînă la urmă el ar fi trebuit să învingă, numai că era grozav de nervos și plin de imaginație. Vreau să zic că își putea imagina efectul fiecărei lovituri pe care ar fi primit-o, și aceasta îi slăbea apărarea. Art era ca un viforstîrnit :

— Lasă-mă în pace, nu vrei, nu-i așa ?!

Și, rostind aceste cuvinte, nici nu-i trecea prin cap să-l lase el în pace pe Kay ci, ținînd capul în pămînt, se îndesa mereu în dușman și-l pocnea cu brațele.

Începură să se lovească cu toată puterea peste față.

Kay avea o alonjă mai mare și un pumn mai greu. Își întinse brațul, mai mult ca să se apere decît de altceva, și Art se înfipse cu ochiul drept în pumnul lui. Cerul căpătă brusc o culoare neagră, și făcu un zgomot teribil, fiind brăzdat de o ploaie de meteoriți. Art începu

să plîngă cu sughițuri și să gîfîie din greu. Reuși să plaseze o lovitură în nasul adversarului, și acesta — atît nasul, cît și adversarul — începu să sîngereze. Kay renunță la gardă, se întoarse cu spatele la Art și spuse cu o voce rece, fonfăită și încărcată de reproșuri amare :

— Uite, mă, ce mi-ai făcut ! Uite că-mi curge sîngele !

Lupta se sfîrșise.

Kay se întinse pe podeaua de piatră, făcînd bășici de sînge pe nas, iar Art, care era împodobit cu un ochi vînăt de toată frumusețea, scoase o cheie enormă din ușă și-o puse sub spatele lui Kay, să-i oprească sîngele. Nici unul dintre ei nu scotea vreo vorbă.

Curînd după aceea, Kay se întoarse pe față și începu să suspine :

— Merlyn face totul pentru tine, dar nu face nimic niciodată pentru mine.

La aceste cuvinte Art simți că se purtase într-adevăr ca un măgar și se simți rușinat. Se îmbrăcă în tăcere și o porni în grabă să-l găsească pe magician.

Pe drum fu însă ajuns din urmă de doică.

— Of, mă pricăjitule ! exclamă ea scuturîndu-l de braț, iar te luași la bătaie cu conașu' Kay. Pe cinstea mea, ia te uită la ochiu' ăla că s-a umflat de-ar crăpa dă ciudă ș'un morun, zău așa !

— Lasă, că n-am pățit nimica ! E totul în regulă ! spuse Art.

— Pă' tocmai asta-i, că nu e, mă maimuțoiule, strigă doica înfuriindu-se și arătînd semne că ar cam avea chef să-i dea una după ceafă. Și, mă rog matale, cum te-ai oploșit cu asemenea podoabă, că puteai să rămîi și fără lumina ochilor, Doamne ferește de ceasu' rău ! Hai, ia spune, pînă nu mă aprind și-ți dau vreo cîteva bune pe spinare, să te înveți minte altă dată.

— M-am lovit de stîlpul de la pat, pe întuneric, răspunse Art, posac.

La aceste cuvinte, bătrîna doică îl cuprinse pe dată și-l strînse cu tărie la pieptu-i îmbelșugat, îl bătu înduioșată pe spate și spuse :

— Ei, haide, gata cu supărarea, sufletelu' meu. Uite, tot o istorie de-asta mi-a spus și Sir Ector cînd l-am prins c-un ochi vînăt, ce să zic, să tot fie vro douăzeci de ani și mai bine d-atuncea. Așchia nu sare departe de copac. Cum s-ar zice, familia de os bun ține la o min-

ciună bună, ai ?! Ei, haide, mă' băiete, hai cu mine în bucătărie și-o să cîrpim o bucată bună de carne-nsîngerată peste ochi și-o să se soarbă cît ai zice pește. Da' să știi de la mine, că nu se cade să te bați cu unu' care-i mai mare ca tine.

— Lasă-mă, doică, că ți-am zis că n-am nimica, nu mă doare, nu-i nimica — lasă-mă, c-am o treabă, replică Art, scîrbit de atîta tevatură.

Dar soarta era crudă de-astă dată și nu era chip să scapi din gheara grijulie a doicii. Îi trebui o jumătate de oră pînă să poată scăpa și atunci numai cu prețul unei hălci de carne umedă și crudă, scîrboasă, pe care se legase s-o țină pe ochi, pînă s-o dezumfla.

— Nimic mai bun ca o bucată din asta zemoasă ca să tragă tot rău' din tine, spuse cu adîncă știință doica, iar bucătăreasa adăugă :

— Păi da, zău așa, că n-am avut o bucată mai faină și mai în sînge de la Paște.

„Ei, dacă-i p-așa, atunci țin scîrboșenia asta pentru Balan, ca să-i mulțumesc de purtarea lui", gîndi Art, pornind iarăși în căutarea dascălului său.

Îl găsi, fără prea mare bătaie de cap, chiar în camera din turn, pe care acesta și-o alesese în ziua în care sosise la curtea lui Sir Ector. Tuturor filozofilor le place să locuiască în turnuri, ceea ce lesne se poate constata vizitînd camera pe care și-a ales-o Erasmus la colegiu la Cambridge, dar turnul lui Merlyn era chiar și mai frumos decît acela. Era odaia la cea mai mare înălțime din tot castelul, chiar sub lăcașul pîndarului din turnul principal, și de la fereastra ei puteai să-ți rătăcești privirile peste cîmpul deschis — care ținea loc și de crescătorie naturală de iepuri — de-a lungul parcului și terenului de vînătoare, pînă ce ochiul își pierdea puterea deasupra vîrfurilor albăstrii ale copacilor din Pădurea Sălbatică. Marea aceasta de arbori înalți și înfrunziți se întindea pînă hăt, departe și arăta, văzută de sus, cu pîlcurile de copaci, cu desișurile și luminișurile ei, ca un ceaun de terci, gata să dea în clocot și făcînd bășici sub pielița încinsă, care s-a închegat deasupra. Pădurea își întindea verdele de necuprins pînă spre munții îndepărtați, pe care nu se încumetase nimeni să-i calce vreodată, și spre turnurile și palatele fastuoase ale cerului, acoperite de nori.

Comentariile lui Merlyn asupra ochiului vînăt fură de o natură pur medicală.

— Schimbarea culorii, explică el, este cauzată de hemoragia din țesuturi — așa numita echimoză — și își schimbă culoarea de la purpuriu închis, la verde, apoi galben și de-abia după aceea dispare.

După cît se pare, la asemenea vorbe nu exista nici un răspuns logic.

— Dacă nu mă-nșel, ai făcut treaba asta, continuă Merlyn, bălîndu-te cu Kay ?

— Da. De unde știi ?

— Ei, cum să-ți explic eu, de aia.

— Aha. Știi, acum am venit să discutăm ceva în legătură cu Kay.

— Vorbește. Întreabă. Am să-ți răspund.

— Uite ce e : Kay gîndește că nu e frumos că tu mă faci pe mine tot felul de lucruri și pe el nu. Nu i-am spus nimic despre ce s-a întîmplat, dar cred că a ghicit singur ceva. Ca să nu mai vorbim că și eu gîndesc că nu prea e corect față de el.

— Da. Nu e corect.

— Va să zică data viitoare o să ne transformi pe amîndoi ?

Merlyn își terminase micul dejun și pufăia din pipa din spumă de mare, care îl făcea pe învățăcelul său să creadă că scotea foc din el. Mai trase cu sete un fum, se uită la Art, deschise gura să vorbească, se răzgîndi, scoase pe nări niște șerpi de fum și își umplu încă o dată plămînii.

— Uneori, trebuie să știi, viața pare să fie nedreaptă. Știi povestea cu Eliah și Rabinul Jachanan ?

— Nu, răspunse Art.

Se așeză plin de resemnare în cea mai confortabilă parte a podelei, dîndu-și seama că îl aștepta o poliloghie asemănătoare cu cea a oglinzii, de care își mai amintea încă.

— Rabinul acesta, spuse Merlyn, a pornit într-o călătorie împreună cu Profetul Eliah. Au mers, au tot mers ziua-ntreagă și au ajuns la căderea nopții în cocioaba umilă a unui sărăcan, a cărui singură avere era o vacă costelivă. Sărăcanu' și nevastă-sa au dat imediat fuguța și i-au întîmpinat cu bucurie pe cei doi străini, le-au dat bineț și le-au oferit toată ospitalitatea de care erau

în stare, după punga lor goală. Eliah și Rabinul au fost ospătați cu lapte cald, cu pîine și cu unt făcut în casă și au fost culcați în cel mai bun pat. Dar dimineața, cînd s-a sculat, săracanu' și-a găsit vaca moartă-n staul.

— Aha ! Zi-i 'nainte.

— Și iarăși au pornit-o la drum, și-au mers și-au tot mers, iar seara au ajuns la casa unui negustor foarte înstărit și i-au cerut cu umilință adăpost. Negustorul era rece și mîndru și bogat, iar tot ceea ce făcu pentru sfîntul profet și pentru tovarășul său de drum, fu să-i adăpostească în grajd și să-i hrănească cu pîine uscată și cu apă. Și totuși, dimineața, Eliah i-a mulțumit din toată inima pentru ceea ce făcuse și a trimis după un zidar, ca să-i repare negustorului unul dintre zidurile grajdului care stătea să cadă — asta în semn de recunoștință pentru bunătatea sa.

Rabinul Jachanan, incapabil să mai păstreze tăcerea, îl rugă pe sfînt să-i explice înțelesul purtării sale față de oamenii care-i adăpostiseră.

— În ceea ce privește pe sărmanul care ne-a primit cu atîta ospitalitate, răspunse profetul, se hotărîse că în acea noapte nevastă-sa să moară, dar ca răsplată pentru bunătatea lui, Dumnezeu Atotputernicul s-a îndurat să-i ia vaca în locul nevestei. Iar zidul zgîrcitului de bogătaș l-am reparat, fiindcă lîngă locul acela stătea ascuns un sipet cu galbeni, iar dacă zgîrie-brînză acela l-ar fi reparat el însuși, cu siguranță că ar fi descoperit comoara. Deci nu te ridica și spune Domnului : „Ce faci, Doamne ?" Ci spune în inima ta : Oare tot ce face Domnul poate să fie altfel decît drept ?

— Da, e o poveste frumoasă, spuse Art, fiindcă se pare că povestea se terminase.

— Îmi pare rău, spuse Merlyn, că trebuie să fii singurul care primește orele mele suplimentare, dar vezi, tu, drăguță, eu am fost trimis aici tocmai pentru asta.

— Dar nu văd ce rău ar putea să-i facă lui Kay să vină și el la orele mele.

— Nici eu nu văd. Dar nici Rabinul Jachanan n-a văzut de ce zgîrcitului trebuia să i se repare zidul.

— Da, înțeleg asta, spuse Art cu șovăială în glas, totuși mă gîndesc că a fost o adevărată porcărie că a murit vaca. Și cum, adică, Kay n-o să fie nici măcar o singură dată cu mine ?

Merlyn spuse cu blîndețe :

— Poate că ce-i bun pentru tine ar putea să fie rău pentru el. Ca să nu mai pomenim că nici nu m-a rugat vreodată să-l transform în ceva.

— Bine, da' știu eu că vrea să fie și el transformat. Să știi că eu îl iubesc tare mult pe Kay și multă lume nu-l înțelege. N-are ce face, trebuie să fie mîndru, fiindcă îi e frică.

— Văd că tot nu mă-nțelegi. Poftim, ia gîndește-te că ieri noapte s-ar fi transformat el în erete, ei, ce zici că s-ar fi întîmplat cu el dacă n-ar fi făcut față Ordaliei și și-ar fi căutat inima prin pantaloni ?

— De unde știi de Ordalie ?

— Uite-așa ! De data asta, tot de aia !

— Foarte bine ! spuse plin de încăpățînare Art. Dar dacă nu și-ar fi pierdut cumpătul, și-ar fi făcut față Ordaliei ? Nu văd de ce-ar trebui să se poarte așa cum crezi matale !

— Ei, ce mai pisălog de băiat ! Ia mai lasă-mă în pace ! strigă pătimaș vrăjitorul. Am impresia că azi dimineață nu ești în stare să pricepi nimica. Ascultă, de fapt, ce vrei tu de la mine acuma ?!

— Să mă prefaci pe mine și pe Kay în șerpi, sau în alte chestii din astea !

Merlyn își scoase ochelarii, îi trînti de pămînt și începu să sară pe ei cu amîndouă picioarele.

— Oh, Doamne, să mă ia Castor și Pollux în Bermuda ! exclamă el plin de furie, și pe dată dispăru într-un vîrtej înfiorător.

Art se mai holba încă la scaunul dascălului său cu deplină nedumerire cînd, peste cîteva momente, Merlyn reapăru. Își pierduse pălăria, iar părul și barba îi erau încîlcite, de parcă ar fi fost purtat de crivăț. Se așeză din nou, punîndu-și mantia în ordine cu degete tremurînde.

— De ce-ai făcut asta ? întrebă Art.

— Am făcut-o, pe naiba ! N-am vrut s-o fac.

— Vrei să spui că numiții Castor și Pollux te-au dus pînă-n Bermuda ?

— Gata ! Să-ți fie de învățătură, replică Merlyn, și să nu cumva să înjuri. Nu e frumos și, după cum vezi, nu e nici practic. Da' hai mai bine să schimbăm subiectul.

— Păi da, vorbeam de Kay !

— Da' și ceea ce tocmai voiam să-ți spun înainte de — hm, mda — vizita mea inoportună la Domnul Bermoothes, care se pare că mai este încă supărat, era că nu pot să-l prefac pe Kay în diverse lucruri. Cînd am fost trimis aci, nu mi-a fost încredințată o asemenea putere. De ce-i așa și nu altfel, nici eu și nici tu nu putem spune, dar asta e, asta-i situația și n-ai ce-i face! Am încercat să-ți sugerez oarecare motive pentru care stau lucrurile astfel, dar văd că nu vrei să le bagi la cap, așa că nu-ți mai rămîne altceva de făcut decît să accepți realitatea așa cum e ea. Și-acum te rog să nu mai vorbești pînă ce nu-mi recapăt suflarea, și pălăria bineînțeles.

Art se așează liniștit, în vreme ce Merlyn își închise ochii și începu să mormăie ceva în barbă. Curînd, pe creștetul capului îi apăru o ciudată pălărie neagră și cilindrică. Era un joben.

Merlyn îl luă de pe cap, și-l examină îndelung cu o expresie de dezgust și spuse cu înverșunare în glas :

— Poftim, și asta se numește la ei serviciu!

Apoi întinse jobenul înapoi văzduhului. În cele din urmă se ridică, cuprins de enervare și exclamă cu severitate :

— Vino imediat aici!

Art și Arhimede se uitară unul la celălalt, întrebîndu-se ce însemna toată povestea asta — Arhimede stătuse în tot acest timp pe pervazul ferestrei și se uitase la peisaj ; el nu-l părăsea niciodată pe stăpînu-său, dar Merlyn nu-i acordă nici o atenție.

— Ia ascultă aici, se adresă Merlyn furios, pe cît se pare vorbind nimănui — te crezi spiritual, ai ? Îți bați joc de mine ?!

. . . . . .

— Foarte bine, atunci te rog să-mi spui de ce-ai făcut poanta asta ?

. . . . . .

— Asta nu se numește scuză ? Te cred că am cerut-o pe asta pe care o purtam.

. . . . . .

— Bine, mă, prostule, bineînțeles că pe asta pe care-o purtam acum. N-am nevoie de-o pălărie pe care-o purtam în 1890. Ce, ți-ai pierdut cu totul simțul timpului ? !

Merlyn își scoase de pe cap tichia de marinar care tocmai îi apăruse pe creștet și i-o întinse din nou văzduhului să se uite la ea.

— Ei poftim, asta ce mai e? Asta-i curat anacronism, spuse el cu severitate. Chiar asta-i, o porcărie de anacronism.

Arhimede părea să fie obișnuit cu asemenea scene, fiindcă interveni cu o voce plină de bun simț :

— De ce nu-i spui pălăriei pe nume, stăpîne? Spune „Vreau pălăria mea de vrăjitor", în loc de „Vreau pălăria pe care-o purtam". Poate că săracu' nu poate să trăiască în direcția opusă ca matale.

— Vreau pălăria mea de vrăjitor, rosti bosumflat Merlyn.

Pe dată, pălăria cea conică, cu vîrful ei ascuțit și caraghios îi crescu pe cap.

Tensiunea din aer mai scăzu. Art se așeză înapoi pe podea, iar Arhimede își reluă complicata toaletă, trecîndu-și penele de pe aripi și din coadă prin cioc, ca să-și netezească fulgii : fiecare fulg avea sute de firișoare pe el, alcătuite în mii de cîrligele gingașe, care toate la un loc se uneau și țineau penele lipite una de cealaltă. Cu mișcări line, Arhimede își așeza penele, fiecare la locul ei.

Merlyn spuse :

— Te rog să mă ierți ; nu prea am o zi bună azi și nu mă simt în apele mele.

— Știi, în legătură cu Kay, reluă Art. Chiar dacă nu-l poți preface în nimic, nu s-ar putea oare să ne faci rost de-o aventură, fără să fie nevoie de nici o schimbare ?

Merlyn făcu un efort vizibil să-și stăpînească dracii și să ia în considerație problema cu calm și imparțialitate, fiindcă se sărurase de-a binelea de subiectul asta.

— Uite ce e, să fie clar odată pentru totdeauna. Nu pot să fac nici o vrajă pentru Kay, spuse el vorbind încet, în afară de propriile mele vrăji pe care le am oricum la dispoziție. Vreau să spun, retrospecția și introspecția, și cam asta-i tot. Ai vreo idee cam la ce ți-ar folosi toate astea ?

— Și ce face retrospecția ta ?

— Păi, ce să facă ?! Îmi spune ceea ce se numește la voi că se va întîmpla în viitor, iar introspecția îmi zice ce se întîmplă sau ce s-a întîmplat în alte locuri.

— Și se întîmplă ceva chiar acuma, ceva care ne-ar interesa pe mine și pe Kay și pe care-am putea merge să-l vedem ?

Merlyn își trase o palmă zdravănă peste frunte și exclamă foarte tulburat :

— Ptiu, păi sigur că da, cum nu ! Bineînțeles că da, și trebuie neapărat să vedeți treaba asta. Haide, ia-l pe Kay și grăbiți-vă. S-o porniți imediat după liturghie. Mîncați bine înainte și-apoi s-o porniți. Da, sigur că da. Să mergeți drept la fîșia de orz a lui Hob din cîmpul deschis și să țineți drumul ăsta pînă cînd o să ajungeți la ceva. Să vedeți, o să fie splendid, da, sigur că da, o să vă placă la culme, iar eu o să trag un pui de somn după-amiaza în loc de porcăria aia de Summulae Logicales. Sau, am și dormit ?

— Nu, nu, n-ai dormit încă, stăpîne, spuse Arhimede. Este încă în viitor.

— Splendid, splendid ! Și fii atent, Art, nu uita să-l iei cu tine și pe Kay, să pot și eu aţipi liniștit.

— Și ce-o să vedem ? întrebă Art.

— Ei, nu-mi mai bate capu' pentru un fleac ca ăsta. Hai, șterge-o acum, și fii băiat cuminte, și vezi nu cumva să uiți să-l iei și pe Kay cu tine. Nemaipomenit (dom'le). Cum de nu ți-a venit ideea asta mai înainte ? Auzi, să nu uiți să te ții după fîșia de orz. Mmm, ce bine-o să fie ! E prima zi liniștită pe care-o am și eu de cînd am început afurisita asta de dadăceală. Mai întîi de toate, mă bate gîndu' să trag un puișor de somn înainte de prînz, și după aia, n-ar fi rău să mai aţipesc puţin înainte de ceaiu' de la cinci. Mda, da' trebuie să mă gîndesc ce-o să fac înainte de cină ? Ei, Arhimede, ce să fac înainte de cină ?

— Păi, eu zic să trageți un pui de somn, răspunse cu glas rece bufniţa, întorcîndu-i stăpînului său spatele, deoarece lui, ca și lui Art, îi plăcea să vadă viaţa.

CAPITOLUL X

Art știa că dacă i-ar fi povestit prietenului său mai mare despre convorbirea cu Merlyn, Kay ar fi refuzat la gîndul că se milostivea careva de el și n-ar fi venit nici în ruptul capului. Așa că păstră tăcerea. Ciudat lucru, lupta pe care-o dăduseră dimineață îi împrietenise din nou, și fiecare se putea uita în ochii celuilalt cu un simțămînt nedesluşit de afecţiune. O porniră împreună

încă stînjeniți, fără explicații și, după vremea liturghiei, se aflară la capătul fișiei de orz a lui Hob. Art n-avu nevoie să-și bată prea mult capul să născocească vreo poveste. Cînd se găsiră acolo, totul deveni foarte simplu.

— Hai să mergem înainte, propuse el. Merlyn mi-a zis să-ți spun că dacă mergem înainte, o să se ivească ceva special pentru tine.

— Ce fel de lucru ? întrebă Kay.

— O aventură.

— Și cum ajungem la ea ?

— Păi, trebuie s-o ținem înainte pe linia care-o face fișia asta de orz și cred c-o să intrăm în pădure. Trebuie să avem tot timpul soarele în stînga, bineînțeles, socotind că înaintează mereu.

— S-a făcut, spuse Kay. Și care-i aventura ?

— Nu știu.

O porniră de-a lungul fișiei, și urmară linia ei imaginară prin parc și-apoi mai departe, peste terenul de vînătoare, încordîndu-și mereu ochii, doar, doar or vedea ceva miraculos. Se întrebau dacă nu cumva aveau ceva nemaivăzut cei cîțiva fazani pe care-i stîrniseră în drumul lor și Kay era gata să jure că unul dintre ei era alb. Dacă ar fi fost alb, și dacă din înălțimi s-ar fi prăvălit deodată un vultur negru, atunci ar fi știut că-i paște vreun miracol, sau că vreo aventură nemaivăzută și nemaipomenită le dă tîrcoale și că tot ce ar fi avut de făcut ar fi fost să se ia pe urmele fazanului — sau ale vulturului — pînă ce-ar fi ajuns la fecioara din castelul fermecat. Da, dar din nefericire, fazanul nu era alb.

La marginea codrului, Kay spuse :

— Va să zică, o să trebuiască să intrăm în el ?

— Știu eu, Merlyn mi-a spus să ținem tot mereu linia fișiei de orz.

— Bine, hai atunci, spuse Kay. Să știi că nu mi-e frică. Dacă aventura e făcută pentru mine, înseamnă că nu poate să fie rea.

Intrară în pădure și fură surprinși să vadă că drumul nu era rău. Nu era mai greu decît un drum neumblat dintr-o pădure mare din zilele noastre, în vreme ce codrii obișnuiți din vremurile acelea semănau mai degrabă cu o junglă de pe Amazon. Pe vremea aceea nu existau proprietari de terenuri de vînat fazani, care să aibă grijă să se mai tundă arbuștii, ca să nu te zgîrie

crengile ascuțite și nu existau încă nici a mia parte din numărul cherestigiilor din vremurile de azi, ca să aibă grijă să dea la tăiat copacii potriviți pentru treaba asta. Cea mai mare parte din Pădurea Sălbatică era aproape de nepătruns, un fel de barieră enormă din copaci eterni, cei morți prăbușindu-se peste cei vii și fiind legați de ei cu funii groase de iederă, iar cei vii, luptîndu-se unul cu celălalt să ajungă mai repede la soarele care le dădea viață ; pămîntul era mocirlos și apa mustea cu lunile printre șerpii rădăcinilor și, adeseori, pasul devenea primejdios, fiindcă straturi groase de iască sau lemn putrezit se așternuseră cu vremea și puteai să te prăbușești cînd nici cu gîndul nu gîndeai prin trunchiul găunos al unui copac doborît drept într-un furnicar uriaș, sau să te încurci în vrejurile de rug și de volbură și caprifoi și rochița rîndunelii și desișuri de tot felul, care să te zgîrie și să ți se încolăcească pe după mîini și picioare și să te umple de sînge, înainte a face trei pași.

Dar drumul ăsta era bun. Fișia lui Hob dădea spre ceea ce părea a fi o succesiune de luminișuri, locuri umbroase și pline de murmur tainic, în care florile de lămîiță sălbatică atrăgeau miriade de albine zumzăind fără-nețetare. Vremea insectelor trecuse în parte, și-acuma era vremea viespilor și a fructelor care dau în pîrg ; dar mai erau încă mulți fluturi zugrăviți în toate culorile pămîntului, amirali învești mîntați în purpură sau ciudate carapace de broască țestoasă, care culegeau nectarul izmei în floare. Art smulse o frunză de izmă și o plescăi, simțindu-și gura împrospătată la fel ca și băieții care mestecă în zilele noastre gumă de mestecat.

— Ciudat lucru, spuse el, da' uite c-au fost oameni călări pe aici. Uite, uite colo o urmă de potcoavă.

— Păi, nici nu-i de mirare, spuse Kay, uite-acolo și omu'nostru.

Și chiar așa, în capătul următorului luminiș, stătea un om cu un topor zdravăn lîngă un copac pe care-l doborise. Era un omuleț cu o înfățișare tare ciudată, cocoșat și cu o față ca lemnul de mahon, și era învești mîntat într-o mulțime de bucăți de piele veche pe care și le legase de trup, de picioarele și mîinile cafenii cu niște curmeie de care Domnul știe de unde făcuse rost. Mînca un coltuc de pîine și mușca dintr-o bucată de brînză de oaie, tăiată înainte cu un cuțit, pe care anii îndelun-

gaţi de ascuţit îl subţiaseră într-o lamă îngustă, cît degetul. Se sprijinea cu spatele de unul dintre cei mai înalţi copaci din cîţi văzuseră vreodată. Aşchii albe de lemn erau împrăştiate de jur împrejurul lui. Se vedea că ciotul copacului doborît fusese tăiat nu de multă vreme. Ochii îi erau luminoşi şi iuţi, precum ai unei vulpi.

— Eu zic că el o să fie aventura, şopti Art.

— Nu zău, ripostă Kay. Cavaleri înzăuaţi sau balauri sau alte lucruri asemănatoare sînt o aventură, da' nu nişte bătrîni jegoşi care taie lemne. Da' oricum, hai să-l întrebăm ce se mai întîmplă pe-aici.

Se îndreptară spre micutul pădurar care se ospăta cu mare osîrdie şi nu părea să-i fi văzut, şi-l întrebară unde duce tot şirul ăela de luminişuri. Îl întrebară de două sau de trei ori, înainte de a descoperi că sărmanul om era fie surd, fie nu în toate minţile, fie amîndouă. El nici nu le răspunse, nici nu se clinti din loc.

— Ei, hai să mergem, spuse Kay. Probabil că e într-o ureche, la fel ca şi Wat şi nici măcar nu ştie pe ce lume se găseşte. Hai să mergem şi să-l lăsăm naibii pe nebunu' ăsta bătrîn.

O porniră la drum şi mai merseră aşa aproape o milă, şi drumul mai era încă bun. Nu s-ar putea spune că erau chiar poteci şi luminişurile nu erau legate între ele. Oricine ar fi nimerit într-o asemenea poiană, s-ar fi gîndit că aceea era singura, dar cînd ajungea spre capătul ei, descoperea o alta, ascunsă de un pîlc de copaci. Din cînd în cînd, găseau cîte o buturugă de copac cu semne de topor pe ea, dar cei mai mulţi butuci fuseseră acoperiţi cu grijă de vrejuri de rug sau chiar smulşi de-a binelea din pămînt. Art se gîndi că şirul acela de luminişuri fusese făcut de mîna omului.

La marginea unei asemenea poiene, Kay se încleştă de braţul lui Art şi-i arătă în tăcere cu degetul spre celălalt capăt. Acolo se găsea un fel de val de pămînt înverzit, ridicîndu-se lin şi adăpostind pe culmea lui un platan gigantic, înalt de aproape treizeci de metri. În acel loc se mai găsea şi un om la fel de gigantic, întins de ţi-era mai mare dragul să te uiţi la el, iar lîngă el adăsta un dulău. Omul îţi sărea în ochi de cum îl vedeai, la fel ca şi platanul fiindcă, aşa întins cum stătea, îţi dădeai pe dată seama că avea peste doi metri înălţime,

asta dacă mergea desculț, iar ca îmbrăcăminte nu purta altceva decît o mîndrețe de fustanelă scoțiană, făcută din fir tors din lînă de Lincolu, vopsită în verde. Pe antebrațul stîng purta o apărătoare de piele. Pieptul lui enorm și cafeniu servea drept pernă pentru capul dulăului — care își ciulise urechile și-i urmărea atent din priviri pe cei doi băieți, dar altfel nu făcea nici o mișcare — și mușchii i se înălțau în ritmul calm al respirației. După cîte se părea, omul era adîncit în somn. Lîngă el se afla un arc lung de șapte picioare, cu cîteva săgeți, dintre care fiecare nu măsura mai puțin de un metru. Omul, la fel ca și tăietorul de lemne, avea culoarea lemnului de mahon, și firele de păr crescute în smocuri creț pe piept păreau spulberate cu praf de aur, de fiece dată cînd razele soarelui băteau în ele.

— Asta este ! șopti plin de emoție Kay.

Se apropiară cu mare precauție de uriașul întins, mai mult de teama zăvodului. Dar cîinele continua să nu facă nimic altceva decît să-i urmărească din ochi, apăsîndu-și botul de pieptul iubitului său stăpîn, și dînd din coadă fără cel mai mic semn de suspiciune. Își vîntura coada, fără s-o ridice de pe pămînt, de-abia măturînd iarba cu ea. Omul își deschise ochii — fără îndoială, se făcuse numai că doarme — zîmbi către cei doi băieți și făcu semn cu degetul cel mare, indicîndu-le să meargă mai departe, de-a lungul poienii. Apoi încetă brusc să le mai zîmbească și-și închise iară ochii.

— Vă rog să mă scuzați, spuse Kay, ce se întîmplă aici ?

Omul nu dădu nici un semn că ar avea de gînd să le răspundă și ținu mai departe ochii închiși, dar își ridică din nou mîna și le făcu semn cu degetul cel mare s-o pornească mai departe.

— Nu vezi că ne face semn să mergem mai departe, spuse Kay.

— Asta zic și eu că e aventură, răspunse Art. Mă întreb dacă nu cumva tăietorul cela de lemne cam surd sau nebun nu s-o fi urcat în copacul înalt de care se sprijinea și-o fi făcut semn spre copacul de-aici că venim ? După cîte s-ar zice, omu' de-aici mai mult ca sigur că ne aștepta să venim încoa.

La aceste cuvinte, uriașul pe jumătate dezgolit deschise un ochi și se uită la Art cu oarecare uimire. Își deschise apoi amîndoi ochii, rîse cu toată fața, se ridică

în capul oaselor, mîngîie dulăul, culese de pe pămînt arcul cel lung și se ridică în cele din urmă în picioare.

— Ei, foarte bine, dacă-i pe-așa, cuconași dumneavoastră, spuse el, rîzînd încă. Văz că nu-i chip să vă ducă cineva pe domniile voastre. Apăi știți cum se zice, că și ou' mai învață uneori găina.

Kay se uită la el cu desăvîrșire uimit.

— Cine ești ? întrebă el.

— Naylor, răspunse uriașul, John Naylor îmi fuse numele cînd fu să fie în lumea ceea largă d'apăi acuma, că-s om al pădurii, îmi zicea John Little pentr-o vreme, și, d'un timp încoace, ăi mai mulți s-au deprins să-mi zică de-a-ndoaselea, și mă cheamă Little John. [1]

— Vai ! strigă cu mare încîntare Art. Da' știi că am auzit de matale, zău așa, cînd ne spun pe seară povești saxone, despre dumneata și despre Robin Hood.

— Nu, nu Hood, spuse cu glas dojenitor Little John. Apăi ăsta nu-i chip să-l numești pe un om ca el, și nu aci, în codru', zi-i pe numele lui așa cum se cade.

— Bine, dar așa i se zice în toate poveștile, Robin Hood.

— Ei, vezi, ăsta-i păcatu' cu flăcăii ăștia prea-nvățați. Tot ce știu, știu pe dos. Da' hai acum, că-i vremea s-o pornim.

Mergeau cîte unul de fiece parte a vlăjganului, și trebuiau să alerge cîte trei pași, în vreme ce acesta făcea unul singur, și de-abia puteau să se țină după el, fiindcă deși era încet la vorbă, mergea tare repede pe picioroangele lui desculțe.

Cîinele pășea la trap, ținîndu-se la glezna lui stăpînu-său.

— Vă rog să-mi spuneți, dacă nu vă e cu supărare, întrebă Art, unde ne duceți ?

— I-auzi întrebare ! Păi mai e vorbă, la Robin 'ood, vezi bine. Ce, nu ești matale atît de ascuțit la minte să ghicești asta și singur, conașule Art ?

Uriașul strecură o aruncătură piezișă cu coada ochiului către cei doi băieți, fiindcă știa că-i înfundase cu vorbele acestea și le pusese două probleme, amîndouă tare greu de rezolvat — prima, care era numele adevărat al lui Robin Hood și a doua, de unde pînă unde să știe Little John numele lui Art ? !

[1] Micul John (engl.).

Art se hotărî să încerce să descopere mai întîi răspunsul la cea de-a doua întrebare.

— De unde-mi știi numele ?

— Ah, făcu Little John. Iac-așa, mai știu și io cîte ceva.

— Și Robin Hood știe că venim ?

— Hai, că nu mai merge așa ! Un cărturar ca matale, apăi trebe neapărat să-i zică numele cum se cade, așa, cărturărește.

— Ei bine, și care-i numele ? întrebă băiatul cu un strigăt ascuțit, atît din pricina exasperării, cît și a faptului că de-abia își mai trăgea suflarea, într-atît trebuia să fugă ca să se poată ține după mersul uriașului. Chiar acum ai zis că-l cheamă 'ood.

— Ei, așa zic și eu, Robin 'ood, care va să zică, precum codrii în care hălăduim tustrei. Și să știi, mă hulubaș, că mare nume-i asta !

— Ah, Robin Wood [1].

— Iac'așa, că bine ziseși. Robin 'ood. D-apoi cine alt' să fie, că nu-i dînsu' dregătoru' lor ? ! Vezi matale, codrii ăștia e locurile slobozeniei și-i locuri tare frumoase și dragi inimii noastre. Și cum să nu fie așa, că aici te leagănă somnu', c-o fi vară, c-o fi iarnă, și-aici vînezi, pentru tine și pentru cei de-un rînd cu tine, și niciodată nu flămînzești ; și-i știi miroasele și adierile cînd dau în mugur drăguțele de frunzulițe de pe copaci, atunci cînd le vine ceasu', și bagi de seamă numa' după prima pală de vînt cînd e timpu' să se scuture, tot după rînduiala Celui de Sus : și te-nveți să te furișezi că nici fiara nu te vede și te strecori unde ți-e pofta inimii și nici suflet nu te aude ; și tot Codru-i cela care te încălzește cînd te doboară oboseala — păi, da, mă puișori, adevăr vă zic, tare-i bun codru' pentru un om liber la mînă și la suflet.

Kay spuse :

— Da' după cîte știam eu, oamenii lu' Robin Wood purtau nădragi și veste din țesătură verde din Comitatul Lincoln ?

— Apăi chiar așa și facem, da' numa' iarna, cînd avem nevoie de ele, or le purtăm cu jambiere din piele, cînd lucrăm lemnul. Da' acu', că e vară, e mai nimerit

[1] *Wood* — pădure (engl.). *Hood* — glugă (engl.).

să te-mbraci astfel, mai cu seamă cînd stai ore întregi de strajă și n-ai altceva de făcut, numa' să te uiți și să vezi să fie totu'n pace și liniște.

— Care va să zică, erai de strajă cînd am venit noi?

— Vezi bine, și tot așa și Moș Much, ăl de-ai vorbit cu el cînd ați ajuns la copacu' cela doborît.

— Și eu cred, exclamă Kay triumfător, că fortăreața lui Robin Wood este acolo, în copacul acela înalt de care ne apropiem.

Se apropiau de locul unde sălășluia Voievodul Codrului. Era un tei mare cam cît cel care creștea pe vremuri la Moor Park, în Hutfordshire, și zău că n-avea mai puțin de treizeci de metri în înălțime și mai bine de cinci metri de jur împrejur, asta la un metru deasupra pămîntului. Trunchiul lui, asemenea cu al unui fag, era împodobit cu o puzderie de rămurele, iar mai sus, în locul în care ieșiseră din trunchi zecile de ramuri solide, coaja copacului crăpase și își pierduse acum culoarea din pricina apei de ploaie sau a zăpezii. Albinele zumzăiau printre frunzele lui lipicioase, strălucitoare în bătaia soarelui, și se ridicau mai sus și mai sus, spre ceruri, iar în frunziș se pierdea o scară de funie. Nimeni n-ar fi putut să se cațăre în tei, fără o scară, nici măcar cu harpoane.

— Și bine crezi, conașule Kay, spuse Little John, iară cela între rădăcinile copacului, e tocmai dînsul, Voievodu' Codrului, Robin Wood.

Băieții, care fuseseră atrași de pîndarul ghemuit într-un adăpost din vîrful acestei mîndrii a pămîntului, ce se legăna și șoptea în bătaia vîntului, își coborîră ochii de îndată și se holbară la marele haiduc.

Nu era, așa cum se așteptaseră, un om romantic — sau cel puțin nu părea așa la prima vedere — deși era aproape la fel de înalt ca și Little John. Dar orice s-ar zice, aceștia doi erau singurii oameni de pe pămîntul ăsta care au fost vreodată în stare să sloboade o săgeată la o distanță de o milă, cu acel arc englezesc lung, căruia i s-a dus vestea peste mări și țări. Era un ins numai vînă și n-avea pic de osînză pe trup. Nu era, ca John, dezbrăcat pe jumătate, ci învești mîntat cu discreție, din cap pînă-n picioare, numai într-un verde șters, și purta la șold un corn de argint. Avea fața proaspăt rasă, arsă de soare și plină de nerv și arăta ca un om ciudat și în-

tortocheat, asemenea rădăcinilor copacului sub care stătea ; dar era astfel din pricină că stătea mai tot timpul în aer liber și datorită aurii poetice care-l învăluia, mai degrabă decît din pricina vîrstei, fiindcă de-abia împlinise treizeci de ani (va trăi pînă la optzeci și șapte de ani, și viața lui lungă va fi atribuită faptului că respira mirosul de terebentină al pinilor). În clipa cînd îl văzură băieții, era întins pe spate și privea în sus, dar nu la cer.

Căci Robin Wood stătea întins în deplină fericire cu capul în poala Marianei. Ea se așezase între rădăcinile teiului și era îmbrăcată cu o tunică verde croită dintr-o bucată, și purta pe șold o tolbă cu săgeți, prinsă cu o centură de mijloc. Picioarele și mîinile îi erau goale. Își lăsase să-i cadă pe umeri cascadele strălucitoare ale părului cu reflexe roșietice, pe care îl ținea de obicei prins în ace, pentru ușurință la vînătoare sau la bucătărie, iar undele acestei minunate cascade îi atingeau lui Robin fruntea.

Cînta cu glas molcom un duet cu el, iar șuvițele ei îl gîdilau pe vîrful nasului și-l făceau să rîdă.

Maid Marian cînta :

„Sub copacul verde din pădure,
Stau cu cine mă-ndrăgește
Și vesel e cîntecul lui,
Vesel și dulce cum e viersul păsării."

— Haide, vino-ncoace, vino-ncoace, murmură Robin.

„Și nu-i dușman pe-aci
Doar vîntul,
Vîntul și frigul."

Izbucniră fericiți în rîs și reluară d-a capo, cîntînd alternativ versurile :

„Cui nu-i pasă de dorinți deșarte
Și-i place să stea întins pe spate,
Să caute hrana ce-o găsește
Și cu ea se mulțumește."

și apoi, cîntară din nou împreună :

„Vino încoace, vino-ncoace, vino-ncoace,
Aici n-o să ne vadă
Nici un vrăjmaș,

Decît iarna,
Iarna cu frig și zăpadă."

Cîntecul se isprăvi într-un hohot de rîs. Robin, care-și învălătucise degetele printre șuvițele gingașe ca mătasea, o cam smuci de păr pe drăguța lui și se ridică în picioare.

— Salut, John, spuse el, văzîndu-i dintr-o ochire.

— Salut, Domnule, spuse Little John.

— Ei, va să zică i-ai adus pe domnișorii aceștia ?

— Ba ei m-au adus pe mine !

— Ei, oricum ar fi, fiți bineveniți ! N-am auzit niciodată vorbe rele pe socoteala lui Sir Ector și n-am pricină să le fac vreun rău celor din sămînța lui. Fiți, dar, bineveniți, Kay și Art, și spuneți-mi cine v-a trimis în pădure prin poienile mele pînă aici, tocmai în ziua aceasta atît de potrivită, cînd aveam atîta nevoie de voi ?

— Oh, Robin, îl întrerupse doamna lui, doar n-o să-i iei !

— Și de ce nu, scumpa mea ?

— Fiindcă sînt copii.

— Adică exact de cine avem nevoie.

— Bine, dar asta-i inuman ! stărui ea supărată și începu să-și pună în ordine părul răvășit.

Haiducul se gîndi că ar fi mai sănătos să nu se ia la harță cu ea. Așa că, se întoarse spre băieți și-i întrebă :

— Știți să trageți cu arcul ?

— Bizuiți-vă pe mine, spuse Art.

— Dacă vreți, pot să-ncerc, răspunse Kay mai rezervat, în vreme ce toți rîdeau de încrederea în sine a lui Art.

— Haide, Marian, dă-mi unul dintre arcurile tale.

Ea îi dădu un arc și un pumn de săgeți de douăzeci și opt de inci lungime.

— Uite, trage în ținta aia de-acolo, spuse Robin, întinzîndu-i toate sculele de vînătoare lui Art.

Se uită și văzu un papagal împăiat care se găsea la o sută de pași depărtare. Își dădu seama că se purtase cum nu se cuvenea și spuse zîmbitor :

— Îmi pare rău, Robin Wood, dar mi-e teamă că e cam departe pentru puterile mele.

— Nu-i nimica, răspunse haiducul. Trage oricum ar fi, că mă lămuresc eu după felul cum tragi.

Art își potrivi săgeata pe cît putu mai repede și mai corect, se propti bine pe picioarele desfăcute și așezate pe direcția în care voia să zboare săgeata, își sumese umerii, trase arcul pînă la bărbie, luă ținta la ochi, ridică apoi vîrful la un unghi cam de douăzeci de grade, ochi apoi cu doi iarzi mai la dreapta, fiindcă întotdeauna trăgea spre stînga cînd arcul era mai moale, și slobozi apoi săgeata. Nu-i vorbă, nici gînd să nimerească dar, orice s-ar zice, nu ochi chiar atît de rău, fiindcă săgeata nu zbură prea departe de papagal.

— Ei, acuma tu, Kay.

Kay făcu exact aceleași mișcări și nici el nu trase prea prost.

— Bun ! spuse haiducul. Văd că n-avem de-a face cu cobzari pe-aici !

— Robin, îl dojeni cu asprime Marian, dar cine-ți dă ție voie să-i bagi pe băieții ăștia în bucluc ? Trimite-i, te rog, imediat înapoi, la tatăl lor.

— Să știi că asta n-am de gînd s-o fac, decît dacă vor ei să plece. Dacă stai și te gîndești bine, e pricina lor tot atît cît și a mea.

— Și care-i pricina ? întrebă Kay.

Haiducul își aruncă pe jos arcul și se așeză turcește pe pămînt, trăgînd-o pe Maid Marian lîngă el. Fața lui arăta că era pus în mare încurcătură.

— E vorba de Morgan the Fay [1], spuse el. E cam greu să știi ce-i cu ea.

— Eu nici n-aș încerca.

Robin se întoarse supărat spre iubita lui.

— Marian, spuse el. Știi că n-avem de-ales : ori ne folosim de ajutorul lor, ori va trebui să-i lăsăm pe ceilalți trei fără ajutor. Nu vreau să le cer băieților să meargă acolo, dar ori fac asta, ori îl las pe Tuck în mîinile ei.

Art se gîndi că acum ar fi timpul să pună o întrebare plină de bun-simț, așa că tuși politicos și spuse :

— Vă rog, cine este Morgan the Fay ?

Toți trei răspunseră într-un glas :

— Îi tare rea ! spuse Little John.

— E o nimfă, spuse Robin.

— Ba nu, nu e, spuse Marian. E o vrăjitoare.

[1] Fay — zînă, spiriduș, gnom (engl.).

— Ei, vedeți, tocmai àsta-i baiul, că nimeni nu știe exact ce este. După părerea mea, este o nimfă. Și să știi, adăugă el, privind țintă la soața lui, nimeni nu mă poate face să-mi schimb ideea asta.

Kay întrebă :

— Vreți să spuneți că e dintre acelea care poartă flori de clopoțel în loc de pălării și-și petrec timpul stînd pe ciupercile otrăvitoare ?

Răspunsul fu un hohot general de rîs.

— Doamne ferește, nici gînd de așa ceva ! Nici nu există asemenea făpturi. Crăiasa este adevărată și e una dintre cele mai rele.

— Uite ce-i, dacă tot ai de gînd să-i bagi pe băieții ăștia într-un asemenea bucluc, eu zic că ar fi mai bine barem să le explici totul de la început, ca să priceapă despre ce este vorba.

Haiducul trase adînc aer în piept, își scoase picioarele de sub el și pe față îi apăru din nou expresia aceea încurcată.

— Ei, spuse el, după cîte se pare, Morgan asta este crăiasa nimfelor, sau în orice caz are de-a face cu ele și să știți de la mine că nimfele astea nu sînt făpturile pe care vi le-a descris doica voastră. Unii zic că ele ar fi din Poporul-Celor-Vechi, adică au trăit în Anglia, înainte ca să vină aici romanii — înainte de noi, Saxonii, înaintea tuturor strămoșilor noștri — și se mai spune că au fost alungate sub pămînt. Unii zic că arată ca ființele omenești, alții că arată ca niște pitici, unii spun că nu e nici o deosebire între ele și ceilalți oameni, iar alții că nu seamănă cu nimic de pe lume, ci că pot îmbrăca diverse forme, după pofta inimii. Dar oricum ar arăta ele, au știința Galilor din vechime. În vizuinile în care-și duc traiul, își mai aduc aminte de lucruri pe care rasa umană le-a uitat de mult, și nu puține lucruri dintre acestea nu e bine nici măcar să le auzi.

— Ssst ! Hai să vorbim în șoaptă, spuse preafrumoasa doamnă cu o strălucire ciudată în priviri, și băieții băgară de seamă că pe toți parcă-i cuprinsese un fior și simțiră nevoia să strîngă cercul și să se apropie mai mult unul de celălalt.

— Ei, și-așa ! urmă Robin, coborîndu-și vocea, lucrul cel mai de seamă despre aceste ființe despre care vorbim, și mă veți ierta, vă rog, că n-am să le numesc din nou,

este că dînsele n-au inimă. Acum nu e atît vorba că sînt doritoare să facă rău, dar dacă s-ar întîmpla să prinzi vreo asemenea făptură și ai ucide-o și i-ai deschide pieptul, n-ai găsi înăuntru nici urmă de inimă. Au sîngele rece ca peștii. Se găsesc pretutindeni, chiar atunci cînd vorbesc oamenii.

Băieții se uitară primprejur.

— Haide, haide, nu vă speriați, continuă Robin. Dar mai bine să nu mai vorbim despre ele, că aduce ghinion. Vorba e că după cîte cred eu, Morgan asta este crăiasa, să zicem, a Bunului Neam și stă uneori într-un castel din nordul pădurii noastre, care e denumit Castelul Chariot. Marian afirmă că regina nu este chiar o nimfă, ci numai o necromantă, care se găsește în relații de prietenie cu persoanele amintite mai înainte. Alți oameni zic că e o fiică a Contelui de Cornwall. Dar nu asta-i important. Toată chestia este că în dimineața aceasta, datorită farmecelor ei, Poporul-Cel-Mai-Vechi-Dintre-Toate a luat în stăpînire pe unul din oamenii mei și pe unul de-al vostru.

— Nu cumva pe Tuck ? strigă Little John, care nu știa nimic despre ce se mai întîmplase în ultima vreme, fiindcă tot timpul ăsta fusese de pază.

Robin dădu cu amărăciune din cap.

— Da, vestea asta tristă a venit pe calea copacilor dinspre Nord, iar tu stăteai în Sud, și am primit știrea ta despre sosirea băieților doar la cîteva minute după cealaltă.

— Vai, sărmanul călugăr !

— Spune-le cum s-a întîmplat, zise Marian. Dar poate mai bine ai începe cu numele lor.

— Da. Unul dintre puținele lucruri pe care le știm despre Ființele Binecuvîntate, spuse Robin, este că ele vin cînd sînt strigate animalele pe nume. Stați să vă lămuresc puțin : de pildă, ele se numesc Vaca, Capra, Porcul și așa mai departe. Și astfel, dacă din întîmplare strigi după una din vacile tale, trebuie să ai întotdeauna grijă s-o arăți cu degetul cînd o chemi. Altfel s-ar putea crede că faci o invocație a vreunei nimfe — ptiu, ar fi trebuit să spun a unei Micuțe-Persoane, pe care o cheamă la fel și, hop !, te trezești cu ea pe capul tău și nici-una, nici-două, te-a și luat cu ea și iac-așa ai isprăvit cu lumea asta.

— Ceea ce pare să se fi întîmplat, interveni Marian, continuînd povestea, este că Hăitarul vostru de la Castel și-a scos zăvozii la plimbare la marginea codrului și acolo s-a întîlnit cu călugărul Tuck, care stătea la o parolă cu un sărman bătrîn pe care-l cheamă Wat și care trăiește prin împrejurimi.

— Iertare, strigară într-un glas cei doi băieți, da' nu cumva este bătrînul cela de-a trăit în satu' nostru înainte de a-și fi pierdut mințile? De fapt, el este cel care i-a mușcat nasul Hăitarului și acum trăiește în pădure și-i un fel de căpcăun?

— Mda, e aceeași persoană, răspunse Robin, numai că, vai de capul lui, de unde ați mai scos că ar fi un căpcăun? Își ține zilele numai cu iarbă, rădăcini și ghindă și n-ar face rău nici la o muscă. Mi-e teamă că ați cam încurcat lucrurile cu el.

— I-auzi măi, cică Wat se hrănește numa' cu ghindă!

— Și ce s-a mai întîmplat, continuă răbdătoare Marian, a fost cam așa. Mergeau tustrei ca să le treacă timpul mai repede, și unul dintre cîini (cred că era cel pe care-l cheamă Cavall) începe să sară la bietu' Wat, să-i lingă fața. Asta l-a înspăimîntat pe bătrîn și Hăitarul vostru a strigat „Vino aici, cuțu!", asta ca să-l facă să se oprească. Dar uite c-a uitat să-l arate cu degetul. Poftim, ce se întîmplă dacă uiți de asemenea lucruri!

— Și ce s-a întîmplat?

— Păi, iată ce s-a întîmplat. Un om de-al nostru, Scathelocke, sau Scarlett, cum îi zice în balade, tocmai tăia lemne nițeluș mai departe și zice că i-a văzut cum au dispărut, pur și simplu au pierit cu toții în văzduh, cu tot cu cîinele care era lîngă ei.

— Sărmanul meu Cavall!

— Va să zică, au pus mîna nimfele pe ei!

— Alo! Alo! Vrei să spui Poporul Păcii.

— Te rog să mă ierți!

— Dar vorba e, dacă Morgan este cu adevărat Regina acestor făpturi, și dacă vrem să-i scoatem de-acolo înainte ca să fie cu totul fermecați — una dintre fostele lor regine, pe care o chema Circe, îi schimba pe cei pe

care-i prindea în porci puși la îngrășat — atunci eu zic că cel mai bun lucru ar fi să-i căutăm pe prietenii noștri în castelul ei.

— Atunci trebuie să pornim într-acolo !

CAPITOLUL XI

Robin îi zîmbi flăcăului mai mare și-l bătu pe spate, în vreme ce Art se gîndi plin de disperare la ciinele său iubit. Atunci haiducul își clăti vocea și începu din nou să vorbească.

— Da, ai dreptate că trebuie să mergem acolo, dar trebuie să vă spun acuma și partea cea mai neplăcută. Nimeni nu poate intra în Castelul Chariot, în afară de un băiețel sau de-o fetiță.

— Adică, vrei să spui că voi nu puteți intra acolo ?

— *Voi* puteți intra.

— Cred că e la fel cum stă treaba și cu inorogii.

— Exact. Un inorog este un animal fermecat și numai o fecioară poate să-l prindă. Și nimfele sînt fermecate și numai nevinovații pot să pătrundă în castelul lor. De aceea răpesc ele copiii din leagăn, cînd încă nimic rău nu i-a spurcat.

Kay și Art stătură un moment tăcuți și îngînduraţi. Apoi Kay spuse :

— Ei bine, eu sînt pregătit. În fond, e aventura mea, nu-i așa ?

Art adăugă :

— Vreau să merg și eu. Știi cît țin la Cavall.

Robin se uită la Marian.

— Foarte bine, spuse el. Să nu facem prea multă zarvă despre treaba asta, dar să punem la cale planurile după cum se cuvine. Să știți că e foarte frumos din partea voastră că v-ați hotărît să mergeți acolo, să-i scăpați pe oamenii ăia, fără ca măcar să cunoașteți ce vă așteaptă, dar pe cinstea mea că totul o să se termine cu bine.

— Venim și noi cu voi, interveni Marian. Grupul nostru vă va însoți pînă la castel. Așa că voi va trebui să mergeți singuri numai spre sfîrșit, cînd o să intrați înăuntru.

— Da, și mai mult ca sigur, că după aceea vom fi atacați de grifonul ăla al ei.

— Aoleu, e și un grifon pe-acolo ?

— Te cred că e. Castelul Chariot este păzit de un grifon tare fioros, un cerber neînduplecat. Va trebui să ne strecurăm și să trecem de el cînd mergem spre castel, căci altfel va da alarma și nu veți putea intra. O să trebuiască să mergem tiptil-tiptil, să nu se audă nici măcar șoaptă de om.

— Va trebui să așteptăm pînă la noapte.

Băieții își petrecură dimineața în modul cel mai plăcut, obișnuindu-se cu două dintre arcurile lui Maid Marian. Robin stăruise să facă lucrul ăsta. Spunea că nimeni nu putea să se deprindă să tragă cu arcul altuia mai lesne decît să cosească cu coasa altuia. La prînz li se serviră turtițe reci din carne de căprioară însoțite de o cupă de mied, la fel cum se hrăniră toți ceilalți. Haiducii se strînseră pentru masă, de parcă un magician ar fi făcut o scamatorie. Cînd te uitai, nu vedeai picior de om la marginea poienii, și cînd să întorci capul, drept în mijlocul ei vedeai că apăruseră vreo jumătate de duzină — oameni îmbrăcați în verde și arși de soare, care se iviseră în tăcere din tufișurile de ferigă sau din copaci. Pînă la urmă se strînseră cam vreo sută, mîncînd cu poftă și veselie, și glumind între ei. Nu deveniseră haiduci fiindcă ar fi fost ucigași sau pentru vreo altă pricină din asta. Erau saxoni care se revoltaseră împotriva cuceririi de către Uther Pendragon [1] și refuzaseră să accepte un rege străin. Mlaștinile și codrii sălbatici ai vechii Anglii mișunau de ei. Păreau ca partizanii din rezistență ai ocupațiilor din alte vremuri. Hrana le era adusă dintr-un umbrar înfrunzit, unde găteau Marian împreună cu ajutoarele ei.

Partizanii postau de obicei o strajă ca să primească mesajele care veneau din pom în pom, de la distanțe foarte mari, și se culcau după-amiază, în parte răzbiți de oboseală, fiindcă vînatul cade cel mai bine atunci cînd oamenii din sat sînt de mult cufundați în somn, și în parte fiindcă dobitoacele codrului atipesc după-amiaza și la fel se cuvine să facă și vînătorii lor. În după-amiaza aceea, totuși, Robin îi chemă pe băieți la sfat :

— Uite cum stă treaba, spuse el, m-am gîndit că ar fi mai bine să știți ce-aveți de făcut. Ceata mea de o sută

[1] Uther Pendragon — rege al Britaniei în Legendele Arthuriene, tatăl lui Arthur.

de oameni va merge cu voi spre castelul lui Morgan the Fay și va fi împărțită în patru grupe. Voi doi vă veți găsi în grupa lui Maid Marian. Cînd vom ajunge la un stejar care a fost trăsnit de un fulger în anul marii furtuni, înseamnă că ne găsim la o milă de cerberul-grifon. Acela-i locul în care ne vom da întîlnire, iar după aceea va trebui să ne mișcăm ca niște umbre. Trebuie neapărat să trecem de grifon fără să ne simtă. Dacă reușim să trecem de el și dacă totul merge bine, ne vom opri, înainte de a ajunge la castel, cam la vreo trei-patru sute de metri. Nu ne putem apropia mai mult, din pricina fierului din vîrful săgeților noastre, iar din acel moment, va trebui ca voi doi să mergeți mai departe singuri-singurei.

Kay și Art, trebuie să va explic și vouă ce-i cu fierul. Dacă prietenii noștri au fost cu adevărat luați cu sila pe sus de... de Poporul cel Bun — și dacă Regina Morgan the Fay este cu adevărat crăiasa lor, avem de partea noastră un avantaj. Nimeni din Poporul cel Bun nu poate suferi apropierea fierului. Motivul este că Cei-Mai-Vechi-Dintre-Toți și-au început zilele pe vremea cînd toate armele și uneltele se făceau din cremene, cu mult înainte ca să fie descoperit fierul, și toate necazurile lor se trag de la noul metal. Cei ce i-au înfrînt aveau săbii de oțel (ceea ce e chiar mai ceva decît fierul) și datorită lor au reușit să-i alunge pe Cei-Vechi sub pămînt.

Aceasta este cauza pentru care noi trebuie să ne ținem departe la noapte, de teamă ca nu cumva să-i tulburăm. Dar voi doi, cu o lamă de cuțit de fier bine ascunsă în podul palmei, nu trebuie să vă temeți de Regină, atîta vreme cît nu vă veți da de gol. Niște cuțitașe ca acestea nu le vor tulbura, dacă nu le veți da la iveală. Tot ceea ce va trebui să faceți este să străbateți ultima porțiune din drum ținînd bine strînsă în mînă bucata aceea de fier. Intrați în castel în siguranță și croiți-vă drum spre celula în care se găsesc prizonierii. De îndată ce prietenii noștri vor fi protejați de metalul vostru, ei vor putea să iasă afară împreună cu voi. Ei, ați înțeles ce trebuie să faceți, Kay și Art ?

— Da, Domnule, spuseră ei. Am înțeles perfect.

— Mai e un lucru. Cel mai important este să țineți bine bucata de fier pe care-o purtați cu voi, dar poate la fel de important este ca nu cumva să mîncați. Oricine

mănîncă în cetatea Știți-Voi-Cui, va rămîne pe vecie acolo, așa că nu care cumva să mîncați ceva în castel, oricît de ispititor ar arăta. N-o să uitați asta, nu-i așa ?!

— Nu, nu uităm.

— După această amănunțită descriere a ceea ce îi aștepta, Robin se duse să dea ordine oamenilor săi. Le ținu o lungă cuvîntare, explicîndu-le despre grifon și felul în care trebuiau să se strecoare pe nesimțite, precum și despre ceea ce trebuiau să facă cei doi băieți.

După ce-și termină cuvîntarea, care fu ascultată în deplină tăcere, se întîmplă un lucru ciudat. O luă de la capăt și vorbi de la început pînă la sfîrșit, exact cu aceleași vorbe. Cînd termină de vorbit a doua oară, spuse :

— Ei, poftim acum, dumneavoastră, Căpitani ! iar suta de oameni se împărți în grupuri de cîte douăzeci, și se îndreptară în diverse părți ale poienii și se așezară în jurul lui Marian, Little John, Much, Scarlett și Robin. De la fiecare dintre aceste grupuri venea un zgomot zumzăit, de parcă erau niște călugări care înșirau litanii.

— Ce naiba fac ăștia ?

— Sst ! Ascultă ! spuse Art.

Ce să facă ?! repetau cuvîntarea lui Robin, cuvînt cu cuvînt. Probabil că nici unul dintre ei nu știa să scrie sau să citească, dar învățaseră să asculte și să-și amintească. În felul acesta putea Robin să aibă încredere în toți oamenii pe care-i strînsese în jurul lui și pe care-i trimitea noaptea în tot felul de misiuni — știind că fiece om știa pe dinafară tot ceea ce știa însuși conducătorul și că era în stare să acționeze de unul singur, atunci cînd ar fi necesar.

După ce oamenii repetară instrucțiunile, și fiecare cuvîntel era știut așa cumsecade, se distribuiră tuturor săgeți de război, cîte o duzină de cap. Săgețile acestea aveau vîrfurile mai mari, și ascuțite ca briciul, iar penele din coadă erau tăiate în pătrat. Urmă apoi o inspecție a arcurilor și doi sau trei oameni fură trimiși să le schimbe corzile. Apoi cu toții păstrară un moment de tăcere.

— Și-acum, la drum ! strigă vesel Robin.

Își ridică mîna și făcu un semn spre oamenii lui, iar aceștia, zîmbind, își ridicară arcurile în semn de salut. Se auzi apoi ceva ca un freamăt, un foșnet, un oftat pierit, pocnitura unei crenguțe călcată imprudent în picioare,

și-n clipa următoare luminișul din jurul teiului uriaș era la fel de pustiu cum fusese pe vremea cînd omul nici n-apăruse pe pămînt.

— Voi veniți cu mine ! spuse Marian, atingîndu-i pe băieți pe umăr.

În urma lor, albinele zumzăiau printre frunze.

Fu un drum greu și lung. Poienile artificiale care duceau la tei și erau așezate în forma unei cruci nu le mai fură de nici un folos după prima jumătate de oră. După aceea, trebuiră să-și croiască drum prin codrul virgin, fiecare după cît îl ținea puterile. Și n-ar fi fost chiar așa de rău, dacă ar fi putut măcar să calce în picioare sau să reteze crengile și tufișurile care le stăteau în cale, dar se înțeleseseră să meargă în cea mai perfectă tăcere. Marian le arătă cum să meargă pieziș, aducîndu-și un picior după altul ; cum să încremenească pe loc cînd se încurcau într-un tufiș și să iasă cu răbdare din el ; cum să-și lase cu mare luare aminte picioarele pe pămînt și să apese pe piciorul fixat, numai cînd erau siguri că nu nimeriseră peste un putreziș ; cum să deosebească, dintr-o ochire, locurile care promiteau să facă drumul mai lesne ; și cum un fel de ritm al mișcărilor îi putea ajuta la drum, în ciuda tuturor obstacolelor. Deși erau o sută de oameni, mergînd, umăr la umăr, cu toții spre aceeași țintă, fiecare nu-și auzea decît propria respirație.

Băieții se simțiseră nemulțumiți la început, fiindcă fuseseră băgați în ceata condusă de o femeie. Ar fi vrut să meargă cu Robin și li se părea că, fiind puși sub comanda lui Marian, nu era altceva decît un fel de dădăceală, ca și cum ar fi fost dați în grija unei guvernante. Dar nu peste multă vreme își dădură seama că greșiseră. Ea fusese împotriva venirii lor în această aventură, dar, odată intrați în grupul ei, îi accepta ca pe adevărați tovarăși. Și nu era deloc ușor să-i fii ei tovarăș de drum. În primul rînd, era cu neputință să ții pasul cu ea, dacă nu se oprea din mers ca să te-aștepte, fiindcă mergea de-a bușilea sau se tîra chiar ca un șarpe, aproape la fel de repede, pe cît puteau ei să meargă — iar în al doilea rînd — era un războinic desăvîrșit, ceea ce nu era cazul cu ei. Era o adevărată *Weyve*[1] — dacă nu țineai seama de părul ei lung, pe care cele mai multe dintre femeile

[1] Soție de haiduc în Evul Mediu.

în haiducie, din zilele acelea, îl purtau tuns scurt. Unul dintre sfaturile pe care li-l dăduse înainte de a porni la drum în tăcere, fusese acesta : ochește în sus cînd tragi cu arcul în luptă, mai degrabă decît în jos. Fiindcă o săgeată joasă o să se înfigă în pămînt, pe cînd vreme o săgeată înaltă s-ar putea să-și atingă ținta în al doilea șir de inamici.

„De-o fi să mă-nsor vreodată, gîndi în sinea lui Art — care avea de fapt mari îndoieli în privința aceasta — atunci neapărat am să mă însor c-o fată ca asta : un fel de vulpe de aur."

De fapt, deși băieții n-aveau habar de acest lucru, Marian mai era în stare de multe alte minunății : știa să scoată un țipăt exact ca cel al bufniței, suflînd într-un fel anume în pumni, ori să scoată un șuierat asurzitor printre limbă și dinți, băgînd unul sau două degete în gură ; știa să atragă toate păsările la ea, imitîndu-le chemările și înțelegea o mulțime din limba lor — cum ar fi, de pildă, ciripitul îngrozit cînd se apropia uliul ; și mai știa să facă niște tumbe minunate. Dar nici unul dintre aceste talente nu era necesar pentru moment.

Amurgul aduse cu sine o pîclă deasă — era prima ceață din toamna aceea — și în negură, familiile unite ale bufnițelor fumurii se chemau una pe cealaltă, cele tinere cu un fel de chițăit mărunt ; kii-uik, iară cele bătrîne, slobozeau un strigăt mai demn și mai grav : guu-ru ; guu-ru. Zgomotul cucu-vau, cucu-vau este de fapt chemarea păsărilor singuratice care-și caută familia.

Pe măsură ce tufișurile de rug și obstacolele de tot felul deveneau din ce în ce mai greu de văzut, deveneau totodată parcă mai ușor de pipăit. Era ciudat, dar în tăcerea tot mai profundă, Art își dădu seama că putea să se miște mai tăcut și nu invers, cum ar fi putut părea normal. Fiind acum redus numai la simțurile pipăitului și al auzului, în loc să recurgă la văz, el încercă și reuși să-și încordeze atît de bine simțurile de care se putea folosi, încît acum înainta cu mult mai mare ușurință, mai iute și mai tăcut.

Era vremea vecerniei sau, cu alte cuvinte, aproape ora nouă seara — și făcuseră cel puțin șapte mile din trudnica pădure — cînd deodată Marian îl atinse pe Kay pe umăr și-i arătă cu degetul ceva în întunecimea cu irizări albastre.

Vedeau acum destul de bine prin întunericul codrului, pe cît le stătea în puteri unor ființe omenești și, în orice caz, mult mai bine decît ați reușit voi, orășenii din zilele noastre, să vedeți vreodată. Drept în fața lor, după șapte mile străbătute prin pădurea neumblată, conduși de măiestria lui Marian în ale pădurii, se ridica stejarul lovit de trăsnet. Se hotărîră cu toții, fără să scoată măcar o șoaptă, să se strecoare pînă la el atît de tăcut, încît chiar membrii micii lui armate, care s-ar fi putut să-i și aștepte în acel loc, să nu știe de sosirea lor.

Dar un om care stă nemișcat are întotdeauna un avantaj față de cel care înaintează, și de-abia ajunseră la marginea rădăcinilor stejarului, care se întindeau departe de trunchi, că zeci de mîini prietenești îi apucară, îi bătură pe spate ușor ca fulgul și-i îndrumară spre locurile lor.

Rădăcinile teiului erau ticsite. Parcă erau un stol de graur sau niște corbi pe o ramură. În taina nopții, o sută de oameni respirau de amîndouă părțile și Art percepea sunetele pierite ale acestor răsuflări la fel cum ne auzim noi propriul sînge zvîcnind în vine, atunci cînd scriem sau citim în orele tîrzii și singuratice ale miezului de noapte. Stăteau cu toții cufundați în pîntecul întunecat și tăcut al nopții.

Curînd, Art băgă de seamă că o mulțime de greieri cîntau o melodie ciudată, cu note ascuțite și atît de încete, încît abia le puteai auzi și, în aerul pur al nopții, țiuitul lor amintea de țipătul liliacului. Curios în cîntecul lor era că sunetele scîrțîitoare se ridicau doar o dată și apoi piereau și numai după ce Marian făcu și ea ca greierul de trei ori, o dată pentru sine și de două ori pentru Art și Kay, înțelese Art că sunetele greierilor nu erau altceva decît apelul haiducilor. Și după ce greierii țistuiră de o sută de ori și toți haiducii se dovediră prezenți, veni din nou timpul de plecare.

Se auzi atunci un fremăt, de parcă ar fi trecut vîntul prin ultimele frunze ale stejarului împovărat de nouă sute de ani. Apoi o cucuvaie hulubră de-abia auzit, un șoarece de cîmp chițăi, un iepure bufni, un vulpoi își lătră tusea profundă și zvîcnită ca a unui leu, iar un liliac trecu în zbor nebun deasupra capetelor lor. Frunzele fremătară încă o dată prelung, cam cît i-ar trebui cuiva să numere pînă la o sută și, după aceea, Marian, care

făcuse bufnitura de iepure speriat, fu înconjurată de ceata ei de douăzeci și doi de oameni. Art simți cum, de fiecare parte, un om îl ia de mînă și se legară cu toții într-un cerc ; apoi băgă de seamă că iarăși începuseră greierii să țistuie, frecîndu-și picioarele. Cîntecul greierului mergea în cerc și venea spre el și, cînd ultimul greiere își frecă piciorușele și își cîntă viersul, omul din dreapta îl strînse de mînă. Atunci Art făcu și el ca greierele. Pe dată, omul din stînga slobozi și el un țîrîit și-i strînse și el mîna. Și astfel, înainte ca ceata Marianei să pornească la drum, pe drumul ei pitit și neauzit de nimeni, douăzeci și doi de greierași își cîntară cîntecul de ducă în noaptea calmă.

Ultima înaintare furișată s-ar fi putut să pară altuia un coșmar, dar pentru Art fu o plăcere dumnezeiască. Se simți deodată cuprins de exaltarea nopții și a întunericului, și corpul își pierdu substanța, totul era tăcere, și plutea transportat pe valurile de liniște care-l îmbrățișau protector. Înțelese c-ar putea să meargă pe urmele unui iepure atît de lin și încet, încît l-ar putea apuca de urechi înainte ca animalul să-și dea seama că era urmărit. Simți c-ar putea să alerge printre picioarele oamenilor care mergeau lîngă el, sau să le ia pumnalele strălucitoare din teacă, chiar pe loc, în vreme ce ei se strecurau cu urechile ciulite spre castel. Pasiunea tainei nocturne era ca un vin dulce în sîngele lui. Era de fapt prea mic și netrecut prin toate relele vieții, ca să fie în stare să se miște atît de tainic precum războinicii care-l însoțeau. Dar vîrsta și povara îi făceau pe aceștia mai greoi, în timp ce tinerețea și ușurința echipamentului îl făcea să fie mai mobil, în ciuda lipsei de experiență.

Dacă n-ar fi existat marele pericol care-i păștea, ar fi fost o pîndă ușoară. Tufișurile se mai răriseră și tulpinele de ferigă se mai împuținaseră pe pămîntul mocirlos pe care călcau acum, așa că se puteau mișca mai ușor. Mergeau ca într-un vis, fără să fie călăuziți de țipătul huhurezului sau de chițăitul liliacului, ci ținuți laolaltă numai de ritmul silit la care-i obliga codrul adormit. Unora li se făcuse inima cît un purice, pe alții îi ardea setea de răzbunare și dorința de a-și elibera tovarășii, iar alții nu se gîndeau la nimic și pășeau toropiți de somn în marșul lor ciudat, de vis haiducesc.

Se strecurau în tăcere nici măcar de douăzeci de minute, cînd Marian se opri deodată din mers și arătă spre stînga.

Nici unul dintre băieți nu citise cartea lui Sir John de Mandeville [1] așa că evident n-aveau de unde să știe că un grifon era de opt ori mai mare decît un leu. Dar acum, uitîndu-se spre stînga în bezna înghețată a nopții, văzură, profilîndu-se pe un cer presărat cu stele, ceva ce nu și-ar fi închipuit niciodată că ar fi putut exista aievea. Acel ceva era un grifon tînăr, de sex masculin, care nu-și schimbase încă niciodată penele.

Partea din față, pînă la labe și umeri, era ca a unui gigantic șoim. Arăta exact cum îl descrisese Sir John: și pliscul coroiat de vultur persan, și aripile lungi, acoperite de pene drepte și mari, și ghearele vînjoase — și, după cum pe drept cuvînt observase Mandeville, toată această nemaipomenită făptură era de opt ori mai mare decît un leu.

La umeri, puteai să-ți dai seama că nu aveai de-a face cu o pasăre, căci lucrurile începeau să se schimbe. Acolo unde un șoim sau un vultur obișnuit s-ar fi mulțumit cu cele douăsprezece pene care-i alcătuiau împreună coada, Falco Leonis Serpentis [2] dădea la iveală o spinare și un corp leonin, pe care, ca și picioarele dinapoi, le împrumutase de la Regele deșertului african, iar ca să termine tot acest conglomerat înfricoșător, luase coada de la un șarpe.

Și astfel, băieții putură vedea ridicîndu-se la peste șapte metri înălțime, în lumina misterioasă a lunii, un autentic grifon care, picotind de somn, își ținea capul coborît în piept, astfel încît ciocul cumplit se odihnea în penele pieptului. Trebuie să recunoaștem că o astfel de lighioană merita de o sută de ori mai mult să fie admirată decît un preaputernic condor. Răsuflarea le îngheță între dinți și-și continuară de îndată drumul în mare grabă, păstrînd în cămările minții imaginea grandioasă a unei copleșitoare viziuni de groază.

[1] *Sir John (de) Mandeville* (sec. al XIV-lea), presupusul autor al lucrării *The Voiage and Travaile of Sir John Mandeville* (scrisă, pare-se, între 1357 și 1371), o carte de călătorii și aventuri, în mare parte imaginare, apărută inițial în franceză.

[2] Denumirea latină a acestui fantastic animal care, după cît se vede, era o perfectă îmbinare feudală a șoimului, leului și șarpelui.

Ajunseră în cele din urmă aproape de castel și iată că veni și timpul să se despartă de haiduci. Își atinseră în tăcere mîinile cu Maid Marian, iar apoi cei doi băieți o porniră înainte prin pădurea rară, îndreptîndu-se spre o lumină slabă care licărea în spatele copacilor.

Se aflară în curînd într-un fel de cîmpie sau luminiș larg. Și, deodată, încremeniră amîndoi de uimire, nevenindu-le să-și creadă ochilor. Era un castel clădit în întregime din mîncare, poate doar atît că pe cel mai înalt dintre turnurile palatului era așezat un corb negru, ținînd în cioc o săgeată.

Adevărul e că Cei-Mai-Vechi-Dintre-Toți erau mari mîncăi. Asta poate și din pricină că rareori aveau mîncare atît cît să le ajungă. Și azi mai poți citi o poezie scrisă de unul dintre ei, care este cunoscută sub numele de *Viziunea lui Mac Couglinne*. În această viziune se găsește o descriere a unui castel făcut din diferite feluri de mîncare. Poemul ar suna cam așa :

„Un lac de lapte cald zăresc,
Pete albe pe-o cîmpie se lățesc,
Și văd cu ochii o casă bine-ntocmită,
Cu unt acoperită.
Ușa are doi stîlpi noi din budincă
Baldachinu-i din unt și brînză de vacă,
Patu-i din untură de porc minunată,
Și camera e toată presărată
Cu scuturi din brînză proaspăt frămîntată.

Scuturile le țin bărbați blajini
Făcuți din brînză dulce, bună.
Nici unul vreun Gal nu cată să răpună
Căci sulițele li-s din unt topit.

O uriașă oală, de carne, mustoasă
(Mă bate gîndul s-o atac),
Carne cu varză, fiartă, zemoasă
Și lîngă ea, un vas plin cu caimac,

O casă din patruzeci de bîrne de costiță afumată,
Gardu-i din caltaboș — sprijin pentru clanuri —
Și văd că fiece mîncare de la diverse neamuri
E-acolo adunată.

Căpriorii casei preafrumoase, divine,
Din mărunțaie proaspete de porc erau 'nălțați
Oh, ce minunate grinzi și ce stîlpi minunați
Din minunata, gustoasă carne de bovine.

Băieții stăteau neclintiți, cuprinși de uimire și scîrbă, în fața unei asemenea cetăți. Se înălța din lacul său de lapte într-o lumină ezoterică, ce izvora din puhoiul de materie hrănitoare, o lumină unsuroasă, alunecoasă, difuză. Tocmai acest aspect de basm al Castelului Chariot, sperau Cei-Vechi — temîndu-se de fapt de apariția unor cuțite ascunse, care le-ar putea distruge puterea — ar putea fi ispititoare pentru copii. Toată construcția asta de alimente era menită să-i facă să guste și să-i tîrască astfel în robie.

Locul mirosea a băcănie, a măcelărie, lăptărie și pescărie, toate amestecate la un loc. În aer plutea un miros oribil care depășea orice închipuire — un miros dulceag, grețos și pătrunzător — care le-ar fi tăiat și cea mai mică poftă să ciupească măcar o bucățică din castel. Ca să spunem lucrurilor pe nume, adevărata ispită ar fi fost de fapt s-o ia la goană, de să le sfîrîie călcîiele.

Dar n-aveai ce-i face, erau acolo oameni care trebuiau salvați.

O porniră greoi pe podul scîrbos care lega castelul de lumea dinafară — un pod făcut din unt, plin de fire din coada vacii — și se afundară în el pînă la glezne. Se cutremurară la vederea maldărului de caltaboși și mărunțaie de porc. Își ațintiră cuțitele lor de fier spre soldații făcuți din brînză bună, nouă și moale și aceștia se dădură înapoi înfricoșați.

În cele din urmă ajunseră la încăperea dinăuntru, în care Morgan the Fay însăși se tolănea pe patul din splendidă untură de porc.

Era o femeie între două vîrste, grasă și șleampătă, cu părul negru și o mustăcioară care-i mijea sub nas, dar, oricum ar fi fost, fără îndoială că era făcută din carne umană, muritoare, nici gînd de brînză, unt, sau alte materiale asemănătoare. Totuși, cînd văzu cuțitele, își închise ochii — de parcă era în transă. Cine știe, poate cînd era în afara acestui castel pe cît se poate de ciudat, sau cînd nu se ocupa cu genul ăsta de farmece străini, era în stare să capete o înfățișare mai plăcută ochiului.

Prizonierii erau legați de niște stîlpi întocmiți dintr-un minunat șoric.

— Vă rog să mă iertați, dacă vă enervez cu fierul ăsta, spuse Kay, dar știți, noi am venit să ne salvăm prietenii.

La aceste vorbe, crăiasa Morgan se cutremură din creștet pînă-n tălpi.

— N-ați vrea să le spuneți oamenilor de brînză ai domniei voastre să-i dezlege ?

Regina nu dădu semne că ar dori un asemenea lucru.

— Asta-i o chestie de farmece, spuse Art. Ce zici, s-ar cuveni oare să mergem s-o pupăm, sau să facem un alt asemenea lucru de groază ?

— Ce-ai zice dacă am atinge-o cu fierul ?

— Bine, fă tu asta.

— Ba fă-o tu.

— Nu, nu, fă-o tu.

— Bine, hai să mergem împreună.

Așa că își dădură mîna și se apropiară uniți de Crăiasă. Ea începu să se zvîrcolească de ceasul morții pe lavița ei de untură de porc și se chirci ca un melc pe care l-ai lovit peste coarne. Vezi bine, apropierea metalului îi provoca dureri cumplite și acum se chinuia în agonie.

În cele din urmă, chiar în momentul în care erau cît p-aci să o atingă, se auzi un fel de molfăit sau ghiorăit de mațe flămînde — și toată năluca vrăjită a Castelului Chariot se topi în ruină de parcă n-ar fi fost niciodată aievea, lăsîndu-i pe cei cinci și pe cîine laolaltă în poiana în care fusese cîndva castelul — mirosind încă slab a lapte scîrbos.

— Ptiu ! Fir-ar dracu' al dracului să fie ! spuse cuviosul călugăr Tuck. Să dea dracu-n pielea mea, dacă n-am crezut c-am mierlit-o de data asta !

— Stăpîne ! strigă Hăitarul.

Cavall se mulțumi să latre ca apucat, să-i apuce de picioare, să se tăvălească cu labele în aer, să încerce să-și apuce coada în poziția asta complicată și, în general, să se comporte ca un idiot. Bătrînul Wat se trăgea zăpăcit de moțul de pe frunte.

— Ei, asta a fost ! zise Kay. Asta-i aventura mea, și vă sfătuiesc s-o pornim repede spre casă.

CAPITOLUL XII

Dar Morgan the Fay, deși nu putea îndura fierul în înfățișarea ei de nimfă, mai avea încă în stăpînire grifonul. Printr-o vrajă, în clipa în care castelul ei dispăruse, îi dăduse drumul fiarei din lanțul ei de aur.

Haiducii erau tare mulțumiți de succesul lor și mai puțin atenți decît s-ar fi cuvenit. Se hotărîră să ocolească drumul pe care veniseră și unde îl văzuseră pe monstru, așa că o porniră, veseli și încîntați, printre copacii învăluiți de întuneric, fără să le treacă prin cap nici un gînd de pericol.

Se auzi un zgomot ca de locomotivă care-și anunța plecarea și, răspunzînd acestui semnal — suprapunîndu-i-se ca glasul unei păsări din deșerturile Arabiei — se înălță sunetul cornului de argint al lui Robin Wood.

„Ta-ta-ton-toon ! Ton-to-ooon, ta, ta, ton, tooon !" răsună puternic cornul.

Robin suflă cîntul de vînătoare și arcașii, ascunși prin desiș, se iviră cu toții, tocmai cînd grifonul porni la atac. Toți își proptiră în față piciorul stîng în același moment și în aceeași clipă slobozîră asemenea puzderie de săgeți, de aveai impresia că începuse să ningă.

Art văzu făptura aceea cum șovăie în mers, cu o săgeată zdravănă care îi ieșea dintre omoplați. Își văzu propria săgeată țîșnind din arc și se aplecă sirguincios să mai smulgă una de la brîu. Văzu cum șirul de arcași făcu aceeași mișcare, legănîndu-se pe picioare ca la un semnal și fiecare dintre ei se aplecă să tragă o a doua săgeată. Mai văzu strălucind în bătaia lunii falanga de săgeți, numai atît cît ai clipi o dată din ochi. De cînd se știa, nu făcuse altceva decît să tragă în momîi de paie care scoteau un zgomot caraghios, fîșîit, cînd se-nfigea săgeata în ele. De multe ori tînjise să audă zgomotul pe care l-ar face aceste ucigătoare și curate proiectile cînd se înfig în carne de dușman. Acum îl auzi.

Pielea grifonului era la fel de groasă ca cea a crocodilului și numai săgețile cele mai norocoase sau cu îndemînare trase, îi străpungeau crusta. Fiara venea, venea mereu mai aproape, schelălăind din toate puterile. Oamenii de pe margini începură să se prăbușească, măturați în stînga sau în dreapta de coada biciuitoare.

Art își potrivea o săgeată în arc, dar pana de cocoș nu voia să se așeze cum trebuie pe coarda arcului. Totul se mișca de parcă era filmat cu încetinitorul.

Văzu masa imensă a trupului fiarei întunecîndu-i totul în fața ochilor, răpindu-i lumina strălucitoare a lunii. Simți izbitura ghearei uriașe în piept. Mai simți cum se dă încet peste cap, în niște tumbe uriașe, fără sens, și cum îl apasă ceva groaznic de greu. Zări o clipită, în caruselul universului, fața lui Kay îmbujorată de emoție supremă, și în cealaltă parte, pe Maid Marian, cu gura larg deschisă, strigînd ceva. Înainte de a aluneca în beznă, se gîndi că strigă la el.

Săgeata lui Kay era adînc înfiptă în ochiul grifonului și, cînd împinseră la o parte matahala ucisă, îl găsiră pe sărmanul Art leșinat. Fiara murise tocmai cînd sărise asupra lui.

Urmă o bucată de timp foarte neplăcută, în care Robin îi trase la loc clavicula scoasă din încheieturi și îi făcu o eșarfă dintr-o fîșie ruptă din pelerina lui verde — și după aceea, toată ceata se întinse, sleită de puteri, lîngă trupul fiarei ucise. Era prea tîrziu ca să se mai întoarcă la castelul lui Sir Ector, sau chiar să o pornească înapoi spre tabăra haiducilor de lîngă copacul cel mare. Primejdiile expediției se sfîrșiseră și tot ceea ce se mai putea face acum era să aprindă niște focuri, să pună străji de pază și să cadă frînți de oboseală și de emoțiile zilei, acolo unde se găseau.

Art nu dormi mult. Se așeză rezemat de un copac, ui-tîndu-se la oamenii de pază, care se mișcau încolo și-n-coace învăluiți în lumina roșie a rugurilor în jăratec, ascultîndu-i cum schimbau între ei, cu voce înceată, parolele de trecere și gîndindu-se la emoțiile și întîmplările zilei.

Toate întîmplările se învălmășeau în capul lui, pierzîndu-și uneori ordinea firească și venindu-i în memorie pe apucate. Văzu grifonul care se pregătea să sară la el, o auzi pe Marian strigînd „Bine ochit!“, ascultă zumzetul albinelor amestecat cu țîrîitul greierilor și trase o dată, și încă o dată, trase de sute și mii de ori în papagali de paie care se schimbau pe loc în grifoni. Kay și Hăi-tarul eliberat dormeau un somn agitat lîngă el, avînd înfățișarea străină și de neînțeles a celor cufundați în

vise, iar Cavall, care-și lăsase capul pe umărul lui, îl lingea din cînd în cînd pe obrajii fierbinți. Zorile se ridicară încet, atît de încet și șovăitor încît era imposibil să-ți dai seama cînd se lumina cu adevărat de zi, așa cum se întîmplă în lunile de vară.

— Ei, băieți, spuse Robin, după ce făcură ochi și înfulecară pîinea și carnea rece de căprioară pe care le aduseseră cu ei, asta e! Mai vine omu', da' mai și pleacă! Altcumva, parcă-l văd pe Sir Ector pornind într-o expediție împotriva mea, să vă aducă înapoi. Și vă mulțumesc din inimă pentru ajutorul dat. Ia spuneți, ce vreți să vă dau, așa, drept amintire și recompensă?

— Mi-a plăcut grozav, spuse Kay. Zău că mi-a plăcut. Aș putea cumva să iau cu mine grifonul pe care l-am ucis?

— Știu eu?! Eu zic c-ar fi prea greu de cărat. Ce-ar fi să-i iei numai capul.

— Da, n-ar fi rău, răspunse Kay, dacă n-are nimeni nimic împotrivă să-i tai capul. Doar eu l-am omorît!

— Spune-mi, ce-aveți de gînd să faceți cu bătrînul Wat? întrebă Art.

— Depinde de ce-o vrea el să facă. Poate c-o vrea să hălăduiască de unul singur și să-și țină zilele cu ghindă, ca și pînă acuma, sau dac-o să vrea cumva să intre în ceata noastră, cu îl primesc cu dragă inimă. Pe vremuri, a fugit din satul vostru, așa că nu prea cred că-i arde să se mai întoarcă acolo. Tu ce crezi?

— Dacă ai de gînd să-mi dai și mie un dar, spuse Art încet, să știi că aș vrea să-l iau pe el. Ce zici, merge?

— Ca să-ți spun pe față, replică Robin, atunci să știi că nu merge deloc. După cîte gîndesc eu, nu poți să dai oameni drept cadouri: știi, s-ar putea întîmpla să nu le placă așa ceva. În orice caz, așa gîndim noi, saxonii. Și, mă rog, ce-ai avea de gînd să faci cu el?

— Nu vreau să-l țin în robie sau ceva în genul ăsta. Vezi tu, eu am un dascăl care este mare vrăjitor și doftor și m-am gîndit că poate i-ar sta în puteri să-i dea înapoi mințile.

— Ei, așa da. Ești un băiat bun și cuminte. Dacă-i vorba pe-așa, atunci cred că s-ar putea să meargă cu tine. Îmi pare rău că te-am judecat greșit. Oricum, o să-l întrebăm dacă vrea să meargă cu tine.

După ce unul dintre oamenii săi plecă să-l aducă pe Wat, Robin îl sfătui :

— N-ar fi rău să vorbești chiar tu cu el.

Îl aduseră pe sărmanul bătrîn, zîmbitor, zăpăcit, hidos și jegos, și-l puseră în fața lui Robin.

— Ei, haide, vorbește, îl îndemnă acesta.

Art nu prea știa cum să se descurce cu bătrînul slab la minte, dar în cele din urmă se hotărî și spuse :

— Ascultă, Wat, n-ai vrea te rog să mergi cu mine acasă, numai pentru cîtăva vreme ?

— Ana Nana Wara Ba Ba, răspunse Wat, trăgîndu-se de moțul din frunte, zîmbind, înclinîndu-se încoace și-n-colo și agitîndu-și brațele în toate direcțiile.

— Ei, vii cu mine ?

— Wana Baua Vana Vauna.

— Papi, papi ? întrebă Art, cuprins de disperare.

— Ahî ! strigă afirmativ sărmana creatură, și ochii îi sticlirá de plăcere la perspectiva de a primi ceva de mîncare.

— Pe-aicea, spuse Art, arătînd cu degetul în direcția în care știa, după soare, că se afla castelul tutorelui său. Papi, papi, masa. Tu vii. Eu duc.

— Conașu ! spuse Wat, amintindu-și deodată un cuvînt, cel pe care fusese dintotdeauna obișnuit să-l spună oamenilor puternici care îi dăruiseră vreodată ceva de mîncare, singura lui căpătuială din lumea oamenilor.

Cu aceste cuvinte, lucrurile se lămuriseră.

— Ei, dragii mei, concluse Robin, a fost o aventură plăcută și-mi pare rău că trebuie să plecați. Sper că vă voi revedea.

— Veniți oricînd vă poftește inima, adăugă Marian, dacă cumva vă plictisiți. Acuma știți, n-aveți altceva de făcut decît să urmați calea luminișurilor. Și tu, Art, bagă de seamă ce faci cu clavicula aceea scrîntită, și nu fugi prea tare cîteva zile.

— Am să trimit cîțiva dintre oamenii mei să vă însoțească pînă la marginea terenului de vînătoare. După aceea, va trebui să mergeți singuri. Eu zic că Hăitarul o să poată duce capul grifonului.

— Adio, spuse Kay.

— Adio, spuse Robin.

— Adio, spuse Art.

— Adio, spuse Marian zîmbind.

— Adio, strigară toți haiducii, agitîndu-și arcurile.

Apoi Kay și Art și Hăitarul și Wat și Cavall și escorta lor o porniră pe drumul cel lung spre casă.

Acasă îi aștepta o primire ca-n basme. Cu o zi înainte, întoarcerea tuturor cîinilor, în afară de Cavall și Hăitar. Iar seara, dispariția lui Kay și a lui Art, puseseră pe jăratec toată casa. Barem doica lor fusese cuprinsă de-a binelea de istericale. Hob stătuse pînă la miezul nopții pe afară, cutreierînd toate ungherele pădurii, doar, doar o da de băieți, bucătarii arseră friptura pregătită pentru cină, iar majurul, prevăzător, lustruise de două ori toată armura și ascuțise ca briciul toate săbiile și securile, pentru caz de cotropire. În cele din urmă, cineva se gîndise să-l consulte pe Merlyn, pe care-l găsiră cufundat în cel de-al treilea pui de somn.

Vrăjitorul, ca să fie lăsat în pace să-și continue odihna atît de vrednic începută, își folosise introspecția, pentru a-i spune exact lui Sir Ector ce anume făceau băieții în clipa aceea, unde se aflau, și pe cînd se puteau aștepta să se întoarcă. Prevestise întoarcerea lor la minut.

Așa încît, atunci cînd mica procesiune de războinici apăru la vedere lîngă podul mobil, fură întîmpinați cu mic, cu mare, de toată suflarea din gospodărie. Sir Ector stătea în mijloc, ținînd în mînă un baston gros cît brațul cu care-și propusese să le mai înmoaie nițel spinările, fiindcă nu fuseseră ascultători și ieșiseră din hotarele moșiei sale și-i provocaseră asemenea supărări ; doica stăruise să scoată un steag care era pe vremuri întotdeauna scos, cînd se întorcea Sir Ector acasă în vacanță, cînd era copil de școală — pe bucata de pînză scria „Bine ați venit acasă" ; Hob își uitase de iubiții lui șoimi și stătea într-o parte, umbrindu-și ochii de vultur ca să-i vadă el primul cînd s-or apropia ; bucătarii, și toată liota de la bucătărie zăngăneau, lovind în crătiți, ceaune și tingiri, cîntînd „M-am întors măicuță de la oaste" sau alt cîntec, a cărui melodie suna atît de fals, încît nu puteai fi sigur ce voiau să cînte ; pisica de la bucătărie miorlăia și mieuna de mama focului ; majurul își umfla pieptul cu atîta semeție, încît ți se făcea frică că ar putea plesni în orice moment, și poruncea fiștecui, cu o voce plină de importanță, să fie gata și să înceapă să strige „Ura" cînd va spune el „Unu, Doi !"

— Unu, doi ! strigă majurul.

— Ura ! strigă supusă toată lumea, inclusiv Sir Ector.

— Uitați ce-am adus, strigă fericit Kay. Am omorît un grifon și Art a fost rănit ?

— Hau, hau, hau, lătrară toți cîinii și săriră cu toții asupra Hăitarului, lingîndu-i fața, zgîriindu-l pe piept cu labele murdare adulmecîndu-l peste tot ca să vadă ce făcuse în tot timpul ăsta și uitîndu-se pofticioși și plini de speranță la capul grifonului, pe care Hăitarul îl ținea cît mai sus ca să nu-l poată înhăța ei.

— Doamne, Dumnezeule, iartă-mă pe mine, păcătosul ! exclamă Sir Ector.

— Vai de mine, ian te uita la Firfirică ăsta, strigă doica, aruncînd cît colo steagul de bun venit. Ai Doamne milă ! Uite, săracu brațu' lui, rupt și legat de gît c-o cîrpă verde, iartă-mă, Doamne !

— Lasă, doică, ca n-am nimic, spuse Art. Ai ! nu mă strînge, că mă doare !

— Spune, pot să-l împăiez ? întrebă Kay.

— Ian te uită ce mai veste și poveste, spuse Hob. Păi cine-i acilea ?! Nu-i ăsta moșu' ăla bătrîn, de-i veni nebunia la cap și fugi în codrú ? Ăsta e, uite-l pe Wat !

— Dragii, dragii mei flăcăi, spuse Sir Ector. Ce bucuros sînt să vă văd iarăși acasă.

— Poftim, uite la tontu' asta bătrîn ! exclamă în triumf doica. A uitat de reteveiu' de la brîu, și mamă-mamă, ce zicea că-i mai altoiește !

— Hm, mda ! făcu Sir Ector. Și mă rog dumneavoastră, domnilor, cum de-ați îndrăznit să ieșiți din hotarele moșiei noastre și să ne băgați pe toți în asemenea sperieți ? !

— Știi, tata, e un grifon adevărat, urmă Kay, care văzuse că n-are nimic de ce să se teamă. Am omorît zeci din ăștia ! Art și-a rupt clavicula. I-am salvat pe Hăitar și pe Wat.

— Asta-i numai fiin'că l-am învățat eu pă puștiu' ăsta toate șmecheriile, spuse cu mare mîndrie majurul.

Sir Ector îi sărută pe amîndoi băieții și porunci ca grifonul să fie pus în fața lui.

— Maica ta sfinte ! exclamă el. Ce mai dihanie ! Gata, am hotărît, îl dau la împăiat și-l punem în sala de mese. Cît de mare ziceai că e capu' ?

— Doi metri și opt centimetri de la o ureche la alta. Robin spunea că ar putea să fie un trofeu record.

— O să trebuiască să-l băgăm și-n cronici.

— Mda, nu e un trofeu prea rău, nu-i așa ? remarcă Kay cu un calm studiat.

— Da, sigur că da, am să-l dau la împăiat la Sir Rowland Ward continuă cu mare încîntare Sir Ector, și-o să punem sub el o plăcuță din fildeș cu cuvintele PRIMUL GRIFON AL LUI KAY scrise în negru, și-o să înscriem și data.

— Uf ! ! Ia mai lăsați, copilăriile astea ! exclamă doica. Și-acu, conașule Art, sufletelu' meu, hai dă fuguța de îndat' la culcare și nu mai pierde vremea. Și matale, Sir Ector, zău că ar putea să-ți fie puțintel rușine să te joci ca un rățoi cu capete de monștri, cînd sărmanul copil e pe moarte. Și, tu, dom' majur, ia nu-ți mai tot umfla pieptu' ăla, că nu sperii pe nimeni ! Ci hai, nu mai pierde vremea, încalecă și du-te de adu un chirurg de la Cardovie.

Își flutură șorțul în fața majurului, care pe dată își nărui pieptul falnic și bătu în retragere ca un pui de găină speriat.

— Da' ți-am spus că n-am nimica, doică ! stărui Art, zău așa, eu nu știu ce vrei mata de la mine. Mi s-a scrîntit numai puțin clavicula, și Robin mi-a pus-osu' la loc ieri noapte. Și-acum nu mă mai doare nici măcar atîtica.

— Doică, lasă băiatu' în pace ! porunci Sir Ector, luînd partea bărbaților împotriva capriciilor muierești și dornic să-și restabilească superioritatea după treaba cu bîta de care se făcuse că uitase. Merlyn știe să vadă și singur de sănătatea băiatului, dacă o să fie cumva nevoie, de asta să n-ai grijă. Da' acuma să-mi spuneți cine-i Robin ăla de care vorbiți ?

— Robin Wood ! strigară băieții într-un glas.

— N-am auzit niciodată de el.

— Voi îi spuneți Robin Hood, explică Kay cu un aer superior. Dar de fapt îl cheamă Wood, după numele codrilor în care-și duce zilele și al căror spirit este.

— Așa, așa, care va să zică cu hoțomanu' ăsta ați hălăduit ! Ei, hai acum la gustarea de dimineață și povestiți-mi în vremea asta despre el.

— Am luat masa, spuse Art, am mîncat de cîteva ceasuri. Spune-mi, pot să-l iau pe Wat cu mine să-l vadă Merlyn ?

— Poftim, ia te uită și la ăsta! Păi ăsta-i bătrînu' ceh care s-a scrîntit la cap și a pornit-o prin pădure. De unde l-ați mai cules și pe-ăsta?!

— Bunul Popor l-a luat și pe el prizonier, împreună cu Hăitarul și Cavall.

— Dar noi am omorît grifonul! se băgă și Kay în vorbă. Chiar eu l-am omorît.

— Acum vreau să văd dacă Merlyn poate să-i dea mințile înapoi.

— Conașule Art, interveni cu seriozitate doica. Pînă acum, rămăsese cu răsuflarea tăiată din pricina felului în care o repezise Sir Ector, dar acuma își mai revenise puțin din uimire. Conașule Art, te-așteaptă pătucu' si camera matale și asta fără nici o întîrziere, m-auzi! Om fi noi, bătrînii, niște proști da' ce mai vorbă lungă, că n-am slujit eu Familia cincizeci de anișori bătuți pe muche ca să mă-nvețe pe mine un mucos care-i datoria mea. Toată ziulica, toca-toca din gură. Ia mai lasă istoriile astea și p-altă dată, că acuma parcă văd că-ți cade brațu' rupt pă podea! Așa, și dumneata, curcan bătrîn! adăugă ea cu mînie, întorcîndu-se spre Sir Ector, să nu care cumva să te văz c-aduci pe vrăjitoru' ăla în odaia gîzei ăsteia dă copil, că nu știu ce-ți fac! S-adunară toți suciții cu tot felu' de dihanii și nebuni acilea, că nu mai poate un om de treabă să-și vadă de-ale lui în pace! continuă să bombăne doica triumfătoare, în timp ce se retrăgea de pe cîmpul de bătaie cu captivul ei neputincios. N-am mai auzit asemenea vorbe de cînd mama m-a făcut.

— Vă rog, să-i spună careva lui Merlyn să aibă grijă de Wat, strigă victima peste umăr, cu glas din ce în ce mai îndepărtat.

Se trezi în patul lui răcoros, simțindu-se mai bine. Bătrîna bătăioasă, care avea grijă de el, acoperise ferestrele cu o draperie, așa că acum odaia era întunecoasă și plăcută și putea să-și dea seama numai după o rază aurie de soare care se strecurase și bătea în podea, că era ceas tîrziu de amiază. Nu numai că se simțea bine. Se simțea chiar foarte bine, atît de bine, încît nu mai era chip să mai stea în pat. Se mișcă iute și vru să arunce de pe el cearșaful cu care era învelit, dar se opri săgetat de o durere în umăr, de care uitase cu totul în somn. Apoi,

alunecă mai cu grijă jos din pat și sprijinindu-se cu o mînă. se ridică în picioare, își virî tălpile goale într-o pereche de papuci și se înfășură într-un halat de casă. O porni tiptil prin coridorul de piatră, spre scara în spirală, care ducea la camera lui Merlyn.

Cînd ajunse în încăperea care-i ținea loc de sală de clasă, Kay tocmai își făcea Edicațiunea de Prima Categorie. Erau tocmai la dictare, fiindcă atunci cînd deschise binișor ușa, îl auzi pe Merlyn pronunțînd cu voce cîntată celebrul verset mnemotehnic medieval :

— Barabara Celarent Darii Ferioque Prioris,

iar Kay spunea :

— Așteptați o clipă, c-am rămas în urmă. Mi s-a crăpat pana.

— Să vezi ce-o iei tu pe coajă ! remarcă răutăcios Kay, cînd îl văzură. Știi că la ora asta trebuie să fii la pat, murind de cangrenă sau de altceva asemănător.

— Merlyn, spuse Art, spune-mi, rogu-te, ce s-a întîmplat cu Wat ?

— Te rog, te rog, încearcă să vorbești fără rime sau asonanțe. De pildă : „Știu că știi că știuca-i știucă, da' mai știu că știi că știuca-i pește", este cu totul nerecomandabil, chiar ca asonantă. Și-apoi, trebuie să fii foarte atent să eviți ambiguitățile. Ia spune, cum se zice, două ouă mouă sau doi oi moi ? ! Ai ? ! Ha, ha, măi băiete, măi ! Păi dacă vine la tine Regele Pellinore, care tînjește după un ceai cald, s-ar putea să discuți cu el în genu' ăsta :

— Ai ceai ?

— Am ceai !

— Ce ceai ai ?

— Eu am ceai.

— Ce ai ce ai, ai ?

— Ceai.

— Ah, ceai ! Ce ceai ai ?

Așa că, vezi, drăguță, nimeni nu poate fi din cale afară de atent cum se deprinde să vorbească.

Kay scrisese în mod evident bine la dictare și acum bătrînul domn era într-o dispoziție excelentă.

— Vai, Merlyn, da' știi despre ce vorbesc ! spuse Art. Ce s-a întîmplat cu bătrînul cela care n-avea nas ?

— L-a vindecat, răspunse Kay.

— Știu eu ce să zic, spuse Merlyn, dacă vrei tu să zici că l-am vindecat, poți să spui și-așa. Dar, desigur, cînd cineva a trăit pe lumea asta atît cît am trăit eu, și pe deasupra și-n sens invers decît celelalte făpturi ale lui Dumnezeu, atunci mai înveți cîte ceva despre patologie. Minunile psihologiei analitice și ale chirurgiei plastice, mi-e teamă că nu sînt decît o carte închisă pentru generația asta.

— Și ce i-ai făcut ?

— Oh, l-am supus la o psihanaliză, replică grandios magicianul. Și, bineînțeles, le-am cusut cîte un nas nou la amîndoi, și lui Wat și Hăitarului.

— Ce fel de nas ? întrebă Art.

— Să vezi caraghioslîcu' naibii, spuse Kay. El voia să-i dau nasul grifonului ca sa-l pună, da' ce, eram prost să-l dau. Așa că Merlyn a luat rîturile de la doi purcelușI care-i avem la cină și le-a folosit pe-acelea. După părerea mea, de-acum înainte ăștia doi or sa grohăie.

— O operație foarte delicată, comentă Merlyn, dar perfect reușită.

— Mda, bine, dacă zici matale, spuse Art, nu prea convins. Sper că o să fie totul în ordine. Și ce-au făcut după aia ?

— Păi s-au dus la cușlile cîinilor. Batrînul Wat a zis că-i pare tare rău de ce i-a făcut Hăitarului, da' zice că nu-și mai aduce aminte că i-a făcut ceva. Zice că i s-a făcut deodată așa, negru înaintea ochilor, pe vremuri, odată cînd dădeau copiii cu pietre după el, și de atunci nu poate să-și mai aducă aminte de nimica. Hăitaru' a zis că îl iartă și că nu-i poartă deloc pică. Și acuma or să lucreze amîndoi la cîini și-au zis că n-o să se mai gîndească la ce-a fost în trecut. Și Hăitaru zice că bătrînu' a fost tare bun cu el cît au fost prizonieri în castelu' Crăiesii Zînelor și că acuma știe că nu s-ar fi cuvenit să arunce cu pietre într-un om mai bătrîn. Zice că și-atunci cînd aruncau băieții cu pietre în Wat se gîndea la treaba asta și-i părea rau, da' acuma barem, îi pare rău de tot.

— Ei, bine, spuse Art. Mă bucur că totul s-a terminat cum nu se poate mai bine. Crezi c-aș putea să mă duc să le fac o vizită ?

— Pentru Dumnezeu, să nu cumva să faci ceva s-o superi pe doică, exclamă Merlyn, uitîndu-se neliniștit la

ei. Bătrîna asta m-a pocnit cu un măturoi în cap, cînd am venit să te văd azi înainte de prînz, și mi-a spart ochelarii. Nu s-ar putea eventual să aștepți pînă mîine?

A doua zi, Wat și Hăitarul erau cei mai buni prieteni. Încercările și suferințele lor comune, băieții din sat care aruncau cu pietre în ei și stîlpii din carne de porc de care fuseseră legați de Morgan the Fay, toate astea serveau și ca legătură între ei, și erau în același timp un subiect de care puteai oricînd să-ți aduci aminte și să mai schimbi o vorbă în nopțile lungi petrecute laolaltă cu dulăii. Aveau acum de ce vorbi tot restul vieții lor. Așa că, dimineața, cînd se sculară, își smulseră amîndoi nasurile pe care Merlyn cu atîta bunătate le cususe. Explicară cui voia, că s-au obișnuit acum să trăiască și fără nas și că, orice ar fi, mai bine să trăiască laolaltă cu cîinii decît cu oamenii.

CAPITOLUL XIII

În ciuda protestului său, nefericitul invalid fu închis în camera sa timp de trei zile agonizante. Tot timpul era singur-singurel, afară doar de ora culcării, cînd venea Kay, iar Merlyn era silit să-i facă edicațiunea strigînd pe gaura cheii, în răstimpul cînd știa că doica e ocupată cu spălatul.

Singura distracție a băiatului erau cuiburile de furnici — cele puse între farfurii de sticlă, pe care le-adusese Merlyn, cînd venise din căsuța din pădure.

— Spune-mi, nu s-ar putea să mă prefaci în ceva, cît vreme sînt închis în felul ăsta în odaie, schelălăi el prin crăpătura ușii, de îți-era mai mare mila.

— Păi n-am cum să fac farmece prin gaura cheii!

— Ce zici? Prin ce?

— Prin GAURA CHEII!

— Aha!

— Ești acolo?

— Da.

— Ce?

— Ce?

— Fir-ar al dracului cu urlatul ăsta, că o să răgușesc pînă la urmă! exclamă magicianul, călcîndu-și în picioare

cu furie pălăria. Să mă ia Castor și Polux și să... Nu, nu, pardon, am terminat cu asta! Ferește-mă, Doamne, de tensiune arterială!

— N-ai putea cumva să mă faci o furnică?

— O ce?

— O FURNICĂ! Eu zic că nu-i nevoie de farmece prea mari pentru ca să mă faci furnică, nu-i așa? Crezi că or să intre prin gaura cheii?

— Nu, nu cred că-i bine.

— De ce?

— Sînt periculoase.

— Păi poți să te folosești pe urmă de introspecția aia a matale și să mă faci înapoi iarăși om, dacă lucrurile merg prea rău. Hai, te rog, fă-mă ceva, că dacă mai stau mult aici, o să mă tîmpesc la cap.

— Mă băiete dragă, furnicile astea nu sînt furnicile noastre normande. Astea vin de pe țărmul Africii. Sînt beligerante.

— Beligerante? Ce-i aia?

În spatele ușii se lăsă o tăcere îndelungată.

— Bine, spuse în cele din urmă Merlyn. În orice caz e mult prea devreme pentru educația ta; da' o s-o faci odată și odată. Da. Să vedem ce putem face pentru moment. Ia spune, sînt două cuiburi în dărăcia aia din camera ta?

— Da, sînt două perechi de farfurii de sticlă.

— Ei, acuma ia de pe jos un fir de rogoz și sprijină-l între cele două cuiburi, ca un fel de pod. Ei, ai făcut-o?

— Da.

Locul unde se găsea semăna cu un cîmp mare plin de bolovani, într-un capăt cu un fel de fortăreață turtită — locul dintre farfuriile de sticlă. În fortăreață puteai intra prin tunele străpunse în stîncă, și deasupra fiecărui tunel se găsea o inscripție care glăsuia:

TOT CEEA CE NU ESTE INTERZIS ESTE OBLIGATORIU

Citi cuvintele acestea cu o senzație de neliniște și neplăcere, deși nu le înțelegea sensul. Se gîndi în sinea lui: „N-ar fi rău să mă mai uit puțintel primprejur, înainte de a intra înăuntru." Nu știu de ce, dar inscripția aceea ciudată îl făcea să nu aibă chef să meargă mai departe și tunelul tăiat în piatră îi păru pe dată sinistru și înfricoșător.

Își mișcă cu grijă antenele, gîndindu-se la cuvintele anunțului și, încet, încet, se obișnui cu noile sale simțuri, și-și înfipse bine picioarele în lumea aceea a insectelor de parcă dorea să se piardă în ea. Își curăță antenele cu picioarele din față, răsfirîndu-le și netezindu-le, astfel încît arăta ca un pezevenghi de pe vremea Reginei Victoria, răsucindu-și fermecător mustăcioara. Căscă a lene — fiindcă și furnicile cască — și se întinse, ce mai, exact ca oamenii. Apoi deveni conștient de ceva care-l sîcîia de mai multă vreme — ceva ciudat din capul lui, un fel de zgomot neașteptat și foarte clar. Nici măcar nu putea să spună exact dacă era vorba de un zgomot, de un miros complicat — cum să vă explic eu — simțea de parcă ar avea în cap un fel de aparat de radio. În orice caz, își dădu seama că toate semnalele care-l invadau veneau prin antene.

Muzica avea un ritm monoton, ca un puls, și cuvintele care o însoțeau erau mare-tare-sare-care, sau mami-mami-mami, sau mereu-releu-mereu, sau iubire-fericire-trăire.

La început îi plăcura în special cele cu iubire-fericire-trăire, pînă ce-și dădu seama că nu exista nici cea mai mică variație. De îndată ce înceta o serie, începea imediat alta. După o oră sau două, toată treaba asta îi făcea greață.

Între pauzele muzicii, în capul lui răsuna și o voce, o voce care părea să dea niște directive.

— Toți cei în vîrstă de două zile, vor fi mutați în ARIPA de Vest, spunea vocea, sau altcevă:

— Numărul 210397/WD va raporta la detașamentul terci, în locul lui 333105/WD, care a căzut din cuib.

Era o voce sonoră, dar părea întrucîtva impersonală — de parcă farmecul care se desprindea din ea era rezultatul unui lung exercițiu, ceva în genul unei scamatorii de circ. Era o voce moartă.

Băiatul nostru, sau poate că s-ar cuveni mai bine să spunem furnica, se depărtă de fortăreață de îndată ce se putu ține pe noile sale picioare de insectă. Începu cu greutate să exploreze deșertul de bolovani, fără să-l prea tragă inima să meargă spre locul din care veneau poruncile și plictisit, fiindcă nu putea să vadă nimic interesant. Găsi în cele din urmă niște poteci printre bolovani, drumuri fără țintă și totuși bine gîndite, ducînd spre magazia de cereale sau spre alte direcții pe care nu le

putea ghici. Una din aceste poteci sfîrșea la un bulgăre de pămînt, care ascundea sub el o groapă. În groapa aceea — iarăși aspectul acela ciudat care-l izbise din prima clipă : scopul fără țintă — găsi două furnici moarte. Erau așezate acolo cu bună rînduială și totuși la întîmplare, de parcă o persoană ordonată le-ar fi dus pînă acolo, dar în ultimul moment ar fi uitat motivul pentru care le adusese. Cadavrele se încovrigaseră și nu păreau să fie nici vesele, nici triste că erau moarte. Iată-le în gaura aceea, nemișcate și negre, ca o pereche de scaune.

În vreme ce se uita la cadavre, o furnică vie se coborî pe potecă, trăgînd după sine un al treilea leș.

Furnica îi spuse :

— Salut, Barbarus !

Băiatul răspunse cu politețe „Salut".

Avea mare noroc — deși el nu știa nimic despre asta — că Merlyn nu uitase. În ultima clipă, Merlyn își adusese aminte să-i dea mirosul potrivit pentru cuibul din care făcea parte — fiindcă, dacă ar fi mirosit alt cuib, furnicile l-ar fi ucis de îndată.

Dacă Miss Cavell [1] ar fi fost furnică, ar fi trebuit să i se construiască o statuie sub care să scrie :

MIROSUL NU ESTE DE AJUNS

Furnica cea nouă, cu o înfățișare indecisă, puse jos stîrvul și începu să tîrască cele două mortăciuni în diferite direcții. Nu prea părea că ar ști unde să le pună. Sau, mai curînd, știa ea că trebuia făcut un anume aranjament, dar nu-i trecea prin cap cum să-l facă. Era ca un om cu o ceașcă de ceai într-o mînă și o tartină în cealaltă și care vrea să-și aprindă o țigară cu un băț de chibrit. Dar, în vreme ce omului i-ar fi venit ideea să pună jos ceașca și sandvișul — înainte de a lua țigara și chibritul — furnica asta ar fi lăsat din mînă sandvișul și ar fi luat chibritul, apoi ar fi lăsat chibritul și ar fi luat țigara, apoi ar fi lăsat țigara și ar fi luat sandvișul, apoi ar fi lăsat ceașca și ar fi luat țigara, pînă ce, într-un tîrziu, ar fi lăsat sandvișul și ar fi luat chibritul. După cum se vede, furnica noastră avea ten-

[1] *Cavell, Edith Louisa* (1865—1915), soră de caritate și eroină națională britanică, executată de germani în primul război mondial ca spioană. În fața plutonului de execuție a rostit cuvintele devenite mai tîrziu celebre : „Patriotismul nu este de ajuns".

dința să-și atingă obiectivul propus, în urma unei serii de accidente. Era răbdătoare și nu gîndea. După ce ar fi tras cele trei furnici moarte și le-ar fi așezat în tot felul de poziții, probabil că în cele din urmă ar fi ajuns să le alinieze sub bulgărele de pămînt, și asta era de fapt sarcina pe care trebuia ea să o ducă la îndeplinire.

Art urmări toate aceste eforturi de a pune lucrurile în ordine cu o uimire care se schimbă apoi în iritare și, în fine, în antipatie. Avea chef s-o întrebe de ce nu se gîndește din timp la lucrurile pe care vrea să le facă — încerca simțămîntul de enervare care te cuprinde cînd vezi că o treabă este făcută de mîntuială, din prostie sau neștiință.

Mai tîrziu, ar fi vrut să o întrebe diverse lucruri, cum ar fi : „Îți place să fii cioclu ?“ sau „Ești sclav ?“ sau măcar „Ești fericit ?“

Lucrul nemaipomenit era că n-avea cum să pună toate întrebările acestea. Ca să poată întreba, ar fi trebuit să le pună într-o limbă pe care s-o transmită prin antenele sale — și descoperi acum, cu un simțămînt de neputință, că pur și simplu nu existau cuvinte pentru lucrurile pe care voia să le spună. Nu existau cuvinte pentru fericire, pentru plăcere, și nici măcar nu existau cuvinte pentru antonimele cuvintelor acestea. Se simți ca un mut care ar fi vrut să strige „Foc !“, cînd i-ar fi casa cuprinsă de flăcări. Cele mai apropiate cuvinte pe care le putea găsi erau „Corect“ și „Greșit“ și nici măcar asta nu putea să spună, ci trebuia să întrebuințeze în locul lor cuvintele Terminat și Neterminat.

Furnica sfîrși cu aranjatul hoiturilor și se întoarse înapoi pe cărare, lăsînd furnicile moarte într-o ordine perfect întîmplătoare. Descoperi că Art îi stătea în drum, așa că se opri, în fața sa, mișcîndu-și antenele de radiolocație, de parcă era un tanc de luptă. Cu coiful mut și amenințător, care-i ținea loc de față, cu pilozitatea sa, cu picioarele din față împodobite cu pinteni, semăna mai mult cu un cavaler înzăuat pe un cal învești mîntat în armură ; era mai degrabă o combinație de cal și călăreț, un centaur păros acoperit de armură.

Furnica repetă :

— Salut, Barbarus !

— Salut !

— Ce faci ?

Băiatul răspunse fără nici un gînd ascuns :

— Nu fac nimic.

Furnica rămase dezorientată cîteva secunde, de parcă Einstein i-ar fi expus ultimele sale idei despre teoria relativității și cosmos. Apoi își întinse toate cele douăsprezece segmente ale antenelor și emise în eter, fără să țină seama de el :

— 105978/UDC [1] raportează din careul 5. În careul 5 se găsește o furnică nebună. Terminat. Trec pe recepție.

De fapt, cuvîntul folosit pentru „nebună" era „Neterminată". Mai tîrziu, Art descoperi că existau numai două atribute în limbă, Terminat și Neterminat — ceea ce se putea aplica la toate problemele de comparație. Dacă semințele pe care le găsceau furnicile colectoare erau dulci, atunci erau semințe Terminate. Dacă vreun agricultor le tratase cu un sublimat coroziv, atunci erau semințe Neterminate și toată lumea știa despre ce fel de semințe e vorba. Chiar și substantivele iubire, mami, fericire și toate celelalte din emisiunile muzicale radio erau perfect descrise, dacă se spunea despre ele că erau Terminate.

Emisiunea se întrerupse un moment, iar vocea de stentor spuse :

— S. M. [2] către 105978/UDC. Care este numărul ei ? Terminat. Trec pe recepție.

Furnica întrebă :

— Care e numărul tău ?

— Nu știu.

După ce și această ultimă informare fu schimbată cu Statul Major, următorul mesaj ceru să dea, dacă e posibil, o descriere a ei însăși și a ceea ce i se întîmplase în ultima vreme. Furnica îl întrebă. Folosea exact aceleași cuvinte și aceeași voce ca și postul de radio. Asta îl făcu să se simtă foarte stînjenit și furios, două stări de spirit care-i displăceau.

— Da, răspunse el cu sarcasm, fiindcă era evident că făptura din fața lui nu putea să sesiseze sarcasmul, am căzut în cap și nu pot să-mi amintesc nimic.

— 105978/UDC raportează. Furnica Neterminată are o amnezie în urma unei căderi din cuib. Terminat. Trec pe recepție.

[1] UDC = Universal Decimal Classification : (Clasificarea zecimală universală).

[2] S.M. = Statul Major.

— S. M. către 105978/UDC. Furnica Neterminată este numărul 42436/WD [1], care a căzut azi-dimineață din cuib în timp ce lucra la detașamentul Terci. Dacă este competent să-și continue îndatoririle...

(Acum trebuie să vă spun ceva : Competent să-și continue îndatoririle era mult mai ușor de exprimat în limba furnicilor, fiindcă se spunea pur și simplu Terminat, așa cum tot ceea ce desemna o situație contrară primea calificativul Neterminat. Dar, de ajuns despre problemele lingvistice).

...Dacă este competent să-și continue îndatoririle, transmiteți lui 42436/WD să-și reia locul în detașamentul Terci, înlocuind pe 210021/WD, care a fost trimis să-i țină locul. Terminat.

Furnica din fața lui repetă mesajul.

După cît se pare, nici n-ar fi putut să născocească o explicație mai bună decît povestea cu amnezia în urma căderii în cap, chiar dacă ar fi știut și s-ar fi gîndit cine știe cît — fiindcă se întîmpla deseori ca furnicile să cadă din cuib. Furnicile noastre erau o specie denumită Messor Barbarus.

— Foarte bine.

Groparul nu-i mai acordă nici o atenție, ci o porni în jos pe cărare după alt cadavru, sau altceva care era bun de îngropat sau curățat.

Art o porni în direcția opusă, ca să găsească detașamentul Terci. Învăță pe dinafară propriul său număr și numărul celui pe care trebuia să-l înlocuiască.

Detașamentul Terci se găsea într-una din încăperile exterioare ale fortăreței, și toți erau așezați ca un cerc de credincioși. Intră și el în cerc, anunțînd că 210021/WD trebuie să se întoarcă la cuibul principal. Începu apoi să se îmbuibe, ca și ceilalți, cu terci dulce. Treaba asta se făcea răzuind semințele pe care le adunaseră ceilalți, mestecînd bucățelele pînă ce deveneau un fel de pastă sau de supă și apoi înghițind aceasta în propria lor gușă. La început, mîncarea avea un gust delicios, așa că mîncă cu lăcomie, dar peste cîteva clipe își dădu seama că era cu totul nesatisfăcut. Nu știa de ce. Tot mesteca și înghițea ca un apucat, în același ritm ca și restul detașa-

[1] W.D. — *War Department* — Ministerul de Război.

mentului, dar era ca și cum ai hăpăi un ospăț făcut din nimic, sau ca o masă îmbelșugată din mucava, pe scena unui teatru. Într-un fel era ca într-un coșmar, în care puteai să continui să consumi cantități uriașe de chit, fără să fii în stare să te oprești vreodată.

În jurul mormanului de semințe era un continuu du-te-vino. Furnicile care-și umpluseră gușile porneau înapoi spre fortăreața interioară, pentru a fi imediat înlocuite de o procesiune de furnici golite, care veneau din aceeași direcție. N-apăreau niciodată alte furnici în procesiune, ci doar aceleași și aceleași, nu prea multe la număr, mergînd înainte și înapoi, așa cum vor face toată viața.

Își dădu deodată seama că ceea ce mînca nu-i intra în stomac. La început, o parte mică din terci îi pătrunsese în stomac și-i făcuse plăcere întregii sale ființe, dar acum grosul din ceea ce mesteca, se ducea într-un fel de stomac-de-sus sau un fel de gușă, unde se strîngea și de unde putea oricînd s-o dea afară. Înțelese în același timp, că atunci cînd va intra în șirul care mergea spre vest, va trebui să verse ceea ce strînsese în gușă fie într-o cămară, fie într-o altă încăpere, de genul ăsta.

Furnicile din detașamentul Terci discutau în timp ce munceau. Se gîndi că, oricum, asta era un semn bun și trase cu urechea, să afle cîte ceva despre ce gîndeau.

— Ia ascultă! spunea unul din detașament. Auzi că vine iar cîntecul ăla cu Mami — mami — mami — mami. Eu zic că e un cîntec drăguț (terminat) cîntecul ăsta cu mami — mami — mami — mami. Este un cîntec de înaltă clasă (terminat).

O altă observație :

— Eu zic că iubitul nostru Conducător este minunat, nu-i așa? Se șoptește că în ultimul război a fost împuns de trei sute de ori și i s-a acordat FURNICRUCEA pentru vitejie.

— Ce noroc am avut să ne naștem în cuibul „A", nu-i așa? Ce îngroziitor ar fi fost să fim unul din nenorociții aia din „B".

— Da, și-ai auzit ce s-a întîmplat cu 310099/WD! Bineînțeles că a fost de îndată executat, din porunca specială a iubitului nostru Conducător.

— Ah, ia ascultă! Auzi că vine iar cîntecul ăla cu Mami — mami — mami — mami. Eu zic că...

O porni spre cuib cu guşa plină, lăsîndu-i să-şi continue munca. N-aveau nimic despre ce vorbi, nici o veste, nici un cancan. Nu se întîmpla niciodată absolut nimic. Chiar şi discuţiile despre execuţii se făceau după aceeaşi formulă şi diferau numai în ceea ce priveşte numărul criminalului. După ce terminau cu mami — mami — mami — mami, trebuiau să continue cu iubitul Conducător şi-apoi cu nenorociţii ăia de Barbarus B şi apoi ajungeau la cea mai recentă execuţie. Totul se desfăşura ca într-un cerc. Iubiţii, minunaţii, norocoşii erau toţi Terminaţi, iar cei groaznici, oribili, nenorociţi erau Neterminaţi.

Băiatul se găsi după un timp în sala cea mare a fortăreţei, unde sute şi sute de furnici lingeau şi se hrăneau în creşe, cărau larve în diverse colţuri ca să găsească o temperatură uniformă şi închideau sau deschideau canale de ventilaţie. În mijloc se găsea Conducătorul, care stătea mulţumit de sine, făcînd neîntrerupt ouă, urmărind emisiunile radiofonice, dînd directive şi poruncind execuţii, înconjurat de o mare de adoratori şi lingăi. (Mai tîrziu, află de la Merlyn cum stătea treaba cu succesiunea la conducere. Metoda de succesiune era diferită, în funcţie de rasa de furnici. La Bothriomymex, de exemplu, fondatorul ambiţios al unei Noi Ordini invada un cuib de Tapinoma şi sărea în spatele tiranului mai vechi. Acolo, ascuns în mirosul gazdei sale, tăia încetul cu încetul capul fostului tiran, pînă ce căpăta dreptul de Conducere).

Ajuns acolo, Art văzu că de fapt nu exista nici o cămară pentru terci. Dacă cineva voia să mănînce, îl oprea, îi deschidea gura şi se hrănea direct din ea. Nu-l tratau ca pe o persoană, şi pe bună dreptate, căci ei înşişi erau impersonali. Art devenise un chelner mut din care se ospătau meseni muţi. Nici măcar stomacul nu-i mai aparţinea.

Dar n-are rost să intrăm prea mult în detalii despre civilizaţia furnicilor — nu e un subiect prea plăcut. E de-ajuns să spunem că băiatul continuă să trăiască printre ele, conformîndu-se obiceiurilor lor, urmărindu-le ca să înţeleagă cît mai mult din viaţa lor, dar fără putinţa de a pune vreo întrebare. Nu-i vorba numai că limba lor nu avea cuvintele care ar putea prezenta interes pentru fiinţele umane — aşa încît ar fi fost imposibil să întrebi dacă aveau vreo credinţă în Viaţă, Libertate şi Fericire — dar era de-a dreptul periculos să pui orice în-

trebare, cît de mică și neînsemnată ar fi fost. O întrebare era pentru ele un semn de nebunie. Nu puteai pune întrebări în legătură cu viața lor : ea le era dictată. Așa că Art se tîrî de la cuib la semințe și iarăși înapoi, exclamă în glas cu ceilalți că acel cîntec cu Mami — mami — mami — mami era drăguț, deschise gura ca să-i hrănească pe ceilalți și încercă să priceapă cît mai bine și mai mult din ceea ce vedea în jurul lui.

Cîtva timp mai tîrziu, o furnică cercetașă se rătăci pe podul de rogoz pe care Merlyn îl pusese să-l construiască. Era o furnică din exact aceeași specie, dar venea din celălalt cuib. Furnica fu întîmpinată de una din furnicile cioclu și ucisă.

Emisiunile radiofonice se schimbară după ce se primi această știre — sau, mai curînd, se schimbară de îndată ce serviciul de informații raportă că unii spioni ai săi au descoperit că rezervele de semințe ale celuilalt cuib erau înfloritoare.

Cîntecul Mami — mami — mami — mami făcu loc imnului național „Furnland, Furnland über Alles" și seria de instrucțiuni și ordine era întreruptă din cînd în cînd de conferințe despre război, patriotism sau situația economică a țării. Vocea sonoră spunea că iubita lor țară e încercuită de o hoardă de murdari Xeno-Cuibași, la care corul radiofonic cînta :

Și Totul e mult prea bine
Cînd sîngele nu țîșnește din tine.
Ci e sînge de vrăjmaș
Ticălos Xeno Cuibaș.

Emisiunile radiofonice explicau de asemenea necontenit că Führnicul (acesta era titlul de război al Conducătorului) ordonase, în înțelepciunea sa nemărginită, ca Xenocuibașii să fie întotdeauna sclavii Naționalcuibașilor. Scumpa lor patrie avea în prezent numai o singură tavă — o stare deplorabilă de lucruri care trebuia în mod vital remediată, pentru ca iubita lor rasă să poată supraviețui. O a treia afirmație făcută de postul de radio central era că proprietatea sfîntă a Naționalcuibului era în primejdie de moarte. Astfel, hotarele urmau să-i fie încălcate, animalele domestice (gîndacii) aveau să fie răpite, iar stomacul obștesc secătuit. Art ascultă cu luare aminte

două dintre aceste emisiuni, ca să poată mai tîrziu să și le amintească.

Prima dintre ele era alcătuită după cum urmează :

A. Sîntem atît de numeroși, încît murim de foame.

B. Va trebui deci să încurajăm pe scară largă creșterea familiilor, încît să devenim și mai numeroși, și mai flămînzi.

C. Cînd vom fi atît de numeroși și înfometați, vom avea dreptul să luăm în stăpînire rezervele de grîne ale altor popoare. În afară de acest drept, noi vom avea atunci și posibilitatea de a avea o armată numeroasă și flămîndă.

Numai după ce această înlănțuire logică de gîndire a fost pusă în practică și producția creșelor se triplă — amîndouă cuiburile avînd posibilitatea între timp să-și facă terci din belșug pentru nevoile lor, din grîul pe care li-l dăduse Merlyn — fiindcă trebuie să admitem că națiunile înfometate nu par niciodată să fie chiar așa de înfometate încît să nu-și poată permite să aibă forțe armate mai scumpe și mai bine înzestrate decît vecinii lor — numai atunci fu transmis și al doilea tip de conferințe.

Iată ce conțineau acestea :

A. Sîntem mai numeroși decît ei, avem deci dreptul la terciul lor.

B. Ei sînt mai numeroși decît noi, deci încearcă cu ticăloșie să ne fure terciul de la gura copiilor noștri.

C. Sîntem o rasă puternică și invincibilă și avem dreptul natural de a subjuga rasa lor inferioară.

D. Ei sînt o rasă puternică și periculoasă și încearcă împotriva naturii să subjuge rasa noastră inofensivă.

E. Trebuie să-i atacăm ca mijloc de auto-apărare.

F. Apărîndu-se, ei ne atacă și vor deci să ne cotropească.

G. Dacă nu-i vom ataca astăzi, ei ne vor ataca mîine.

H. În orice caz, noi nu-i vom ataca niciodată. Dimpotrivă, noi le oferim avantaje incalculabile.

După ce fu transmis acest al doilea gen de proclamație, începură slujbele religioase. Acestea datau — Art descoperi mai tîrziu, — dintr-un trecut fabulos, atît de străvechi, încît nu puteai să-l definești cu precizie — pe vremea cînd furnicile încă nu trăiau în obște. Slujbele re-

ligioase veneau de pe vremea cînd furnicile erau încă la fel ca și oamenii, și multe din acele rugăciuni erau foarte impresionante.

Un psalm din una din slujbele religioase transmise în eter începea, ținînd bineînțeles seama de diferențele de limbă, cu celebrele cuvinte : „Pămîntul e al Paloșului, și tot ce viețuiește pe el este în stăpînirea bombardierului și al lor ce bombe aruncă" — și se termina cu înfiorătoarea concluzie : „O, voi, Porți cerești, zburați-ne creierii și sfărîmați-vă, o, voi, Porți Eterne, și Regele Gloriei să pătrundă. Cine-i oare Regele Gloriei ? Chiar Domnul Strigoilor, El e Regele Gloriei !"

Un lucru ciudat cu toate emisiunile acestea de radio era că furnicile de rînd nu erau deloc stîrnite de cîntece și nu păreau interesate de conferințe. Toate acestea erau acceptate ca lucruri normale. Pentru ele, acestea însemnau simple ritualuri, la fel cum erau și cîntecele cu mami — mami sau conversațiile lor despre Iubitul Conducător. Lucrurile acestea nu erau privite ca bune sau rele, emoționante, raționale sau groaznice. De fapt, nimeni nu le băga în seamă, ci le accepta ca Terminate.

Și veni curînd vremea de război. Pregătirile se terminaseră, soldații erau instruiți și gata de luptă pînă în vîrful unghiilor, zidurile cuiburilor erau împodobite cu lozinci cum ar fi „Mușcătura sau Terciul !" sau „Cu jurămînt mă leg ție, mirosul meu !" și Art își pierduse orice speranță. Vocile care nu încetau să repete mereu aceleași lucruri, răsunînd în capul lui fără să poată fi făcute să amuțească — lipsa de personalitate și intimitate, în vreme ce unii mîncau din stomacul lui, iar alții îi tot cîntau în creier — pustiul jalnic care înlocuia orice simțămînt — lipsa oricăror valori în afară de totala monotonie și senzația de ticăloșie : toate acestea începură să ucidă bucuria vieții care-i era proprie copilăriei lui Art.

Groaznicele oști erau gata să se ciocnească pe cîmpul de bătaie, pentru a-și împărți hotarul imaginar între tăvile lor de sticlă, cînd Merlyn se hotărî să-i vină în ajutor și să-l salveze. Îl trimise, cu ajutorul magiei sale, înapoi în pat pe bietul explorator al lumii animale, și zău că tare bucuros mai fu, cînd se găsi iarăși acolo.

CAPITOLUL XIV

Toamna, tot omul se pregătește pentru iarnă. Seara, stăteau strînși în jurul luminărilor sau candelelor și-și treceau vremea, alungînd țînțarii care se strîngeau la lumină. Ziua, băgau vacile în miriște și printre buruieni să pască ce mai rămăsese, după ce trecuseră pe-acolo cu secera. Porcii erau scoși la margine de pădure unde băieții scuturau stejarii și-i hrăneau astfel cu ghindă din belșug. Toți își vedeau de treabă. Din hambar se auzeau pocniturile neîncetate ale îmblăciului ; în cîmpie, acolo unde avea să se coacă recolta, plugurile încete și grozav de grele, făcute din lemn, brăzdau în sus și în jos pămîntul pentru grîu și pentru secară, în vreme ce semănătorii se legănau ritmic în mers, cu sacii de semințe legați pe după gît, aruncînd mîna dreaptă în timp ce pășeau cu piciorul stîng, și invers. Care cu roți cu crampoane de fier hodorogeau încărcate vîrf cu ierburi și furaje pentru animale, iar oamenii cocoțați pe ele cîntau cu mare înțelepciune :

Acum, mîndră că-i vara pe ducă
Mîna nu ți se usucă
Dacă strîngi iarbă cu spor
Și la iarnă pe cuptor,
că vitele pasc liniștite
Eu-ți zic doru-mi pe șoptite.

în vreme ce alții se cărau cu lemn de foc, să fie cald în castel. Toată pădurea răsuna de zgomotul maiurilor izbind în penele de lemn care despicau butucii îngroșați de veacuri.

Și, zău așa, toată lumea era fericită. Nu-i vorbă, Saxonii erau slugi la stăpînii lor Normanzi dar, dacă stai și cugeți bine, nu-i mare deosebire dintre viața lor și a argaților de la fermă, care își trag acum zilele de pe azi pe mîine cu cîțiva șilingi pe săptămînă. Și, orice-ai zice, nimeni nu flămînzea pe moșia aceea, fie că era șerb, fie că era argat cu plată, fiindcă stăpînul era un om ca Sir Ector, care-și știa datoria. Văzut-ați vreodată un văcar cu capul pe umeri care să-și flămînzească cu bună știință cireada ? Atunci, de ce și-ar fi flămînzit Sir Ector supușii ? Adevărul e că poate și astăzi argatul de la fermă primește atît de puțini bani, fiindcă știe că nu trebuie

să-și scoată sufletul muncind — așa cum de multe ori se întîmplă la oraș — și apoi are acea libertate a spiritului pe care a obținut-o omul de veacuri, din cele mai vechi timpuri, atunci cînd lucrează pămîntul. Șerbii de pe moșie erau plugari. Trăiau într-o colibă cu o singură odaie, laolaltă cu familiile lor, cu păsările din ogradă, cu vreo cîțiva purcelușI care grohăiau prin murdărie, sau cu vreo vacă pe care poate că o chema Crumbocke — ce mai, trebuie să recunoaștem că nu prea auziseră de regulile de higienă! Dar de bine de rău, nu se poate spune că nu le plăcea. Erau mai toți zdraveni și sănătoși și trăiau într-un aer care nu era îmbîcsit cu fumul de fabrică și, ceea ce era mai presus de orice, inima le era robită meșteșugului de a da rod din pămînt. Știau cu toții că Sir Ector era mîndru de ei. Pentru el, ei erau mai importanți chiar decît vitele și, fiindcă se știe că își prețuia vitele mai mult decît orice altceva pe lume, în afară de copiii săi, asta nu era chiar atît de puțin. Sir Ector nu se ținea deoparte, muncea și se amesteca printre săteni, se gîndea la bunăstarea lor și putea oricînd să-ți spună care om își vedea de treabă și căruia îi plăcea mai mult să stea cu burta la soare. La drept cuvînt, el era eternul fermier — unul dintre acei oameni care par să angajeze cîțiva argați, plătindu-le nu știu cîți șilingi pe săptămînă dar care, de fapt, se leagă de ei și le dă tot felul de lucruri pe nimica, pornind de la căsuța în care le oferă culcuș, pînă la ouăle și laptele și berea făcută în casă, pe care nu le mai pune la socoteală.

Fără îndoială că în alte părți ale ținutului Gramarye existau tot felul de stăpîni ticăloșiți în rele și despotici gangsteri feudali pe care îi va pedepsi Regele Arthur — dar răul nu se afla în sistem, ci în oamenii care abuzau.

Sir Ector se plimba cu fruntea înnegurată și cu mintea dusă hăt-departe printre oamenii care-și vedeau de treabă, cînd o bătrînă care se ascunsese după un gard de nuiele la marginea mirișteI și făcea pe sperietoarea de ciori, se ridică deodată lîngă el și slobozi un țipăt nepămîntean, agitîndu-și mîinile, Sir Ector sări în aer ca o minge. Era tare nervos și nu prea în apele lui.

— Piei, drace! strigă el. Apoi, uitîndu-se mai cu luare aminte la pricina sperieturii sale, adăugă cu voce tare și plină de indignare : Iartă-mă Doamne!

Scoase scrisoarea din buzunar și o citi din nou. Suveranul castelului din Pădurea Sălbatică era ceva mai mult decît un moșier. El era și un căpitan de oaste, ținut să fie întotdeauna gata să organizeze și să conducă apărarea moșiei sale împotriva briganzilor și mai era și un sportiv care, oricînd avea timp, își petrecea o zi făcînd exerciții de turnir. Pe lîngă acestea, Sir Ector era și Maestru de Vînătoare, sau mai bine zis Maestru de cerbi și cîini de vînătoare — și vînătoarea se făcea cu haita sa proprie. Clumsy, Trowneer, Phoebe, Colle, Gerland, Talbot, Luath, Luffra, Apollon, Orthros, Bran, Gelert, Bounce, Boy, Lion, Bungey, Toby, Diamond și Cavall nu erau ținuți numai de frumusețe. Ei erau constituiți în Haita de la Pădurea Sălbatică — fără plată de la tezaur, — ținuți spre plăcerea regelui două zile pe săptămînă, sub veghea stăpînului lor.

Iată ce spunea scrisoarea, dacă ar fi s-o traducem din latină :

„Regele către Sir Ector, etc.

Vă trimitem pe numitul William Twyti, hăitașul nostru, precum și pe soții săi, spre a vîna în Pădurea Sălbatică, cei pomeniți fiind a veni laolaltă cu haita noastră de cîini pentru mistreți (canibus nostris porkericis), pentru ca aceștia prin străduința lor să prindă doi sau trei mistreți. Și Domnia-ta ești ținut a porunci să fie pusă la sare carnea ce au ei a aduce și s-o ții în bună stare, iară pieile ce au ei a-ți da ești ținut a porunci să fie albite, precum numitul William îți va fi spus. Și poruncă îți dăm ca să le dai celor ce au să vină toate cele necesare traiului, atîta vreme cît vor sta la Domnia-ta și se vor afla sub porunca mea, iară despre cheltuieli, etc. toate vor fi socotite și știute după cum se cuvine, etc.

Dată și semnată de mîna noastră, la Turnul Londrei, 20 Noembrie, în al doisprezecelea an al domniei noastre.

Uther Pendragon"

12 Uther.

Acum, ce-i drept e drept : codrul întreg aparținea Regelui, și avea tot dreptul să-și trimită oamenii și cîinii să vîneze în el. De asemenea, să nu uităm că multe erau gurile flămînde ce le ținea pe lîngă el — fie că erau curteni, fie oameni din gardă — așa că nu era de mirare

că dorea să țină pentru caz de nevoie cît mai mulți mistreți, cerbi, ciute și altele de felul acesta la sare. Asta era dreptul său și nimeni nu se supăra. Vorba vine că nu se supăra, fiindcă Sir Ector considera pădurea ca o proprietate personală și nu-i plăcea defel să vîneze acolo cîinii regelui - auzi, comedie, parcă ai lui n-ar fi făcut treabă bună! Regele n-avea decît să trimită după cîțiva mistreți și ar fi putut și el singur să facă rost de ei, ba chiar i-ar fi făcut plăcere să-l servească pe măria sa. Lui Sir Ector îi era tare teamă ca ascunzișurile de vînătoare să nu fie răscolite de o șleahtă de slugi regești — nu știi niciodată de ce sînt în stare băieții ăștia — și nu i-ar fi plăcut ca hăitașul Regelui, individul ăla pe care-l chema Twyti, să strîmbe din nas la vederea adăpostului umil al haitei lui, și nici să-i tulbure pe hăitașii săi sau poate chiar să se amestece în aranjarea locașurilor propriilor lui cîini. De fapt, Sir Ector era speriat de-a binelea. Și-apoi, mai era un lucru. Ia spuneți, unde dracu' să mai țină și haita regală? Poftim, nu cumva ziceți să-și țină el, Sir Ector, propriii lui cîini în stradă, așa, ca potăile regelui să stea frumușel în cuști?!

— Iartă-mă. Doamne! repetă nefericitul moșier. Asta era chiar mai ceva decît plata zeciuielii.

Sir Ector vîrî blestemata de scrisoare în buzunar și calcă furios în picioare pămîntul tocmai arat. Iobagii, văzîndu-l că se depărtează, comentară între ei cu veselie:

— Ian te uită, bătrînu' iar o pornește creanga!

Ce mai, era o tiranie mizerabilă și nimic altceva, asta era! Să nu mai spunem că se întîmpla în fiecare an dar, oricum, nu se putea obișnui cu așa ceva și pace! De fiecare dată rezolva problema adăpostului pentru cîini în același fel, dar uite că și de data asta îl frămînta în aceeași măsură. Păi, în primul și în primul rînd trebuia să-și invite toți vecinii la locul de întîlnire al vînătorilor, anume ca să pară cît mai impresionant sub ochiul neîncrezător al hăitașului regal, și asta însemna că trebuie să trimiți vestitori prin pădure pînă la Sir Grummore și toți ceilalți. Apoi, trebuia să le arate la toți locurile de vînătoare. Regele scrisese devreme anul acela, așa că mai mult ca sigur avea de gînd să-și trimită oamenii chiar pe la începutul sezonului de vînătoare. Sezonul nu începea pînă la 25 decembrie. Probabil că individul acela o să-i bată capul să facă partida de vînătoare într-una

din neorocitele alea de reuniuni de Boxing Day[1] — care-s mai mult fandoseală și nu prea fac cine știe ce — și-o să se strîngă sute de slugi care or să strige și-or să asmută cîinii și-or să gonească mistreții și-or să calce în picioare semănăturile și, în general, or să strice toată vînătoarea. Și, dacă stai și te gîndești, cum dracu' să știe el de-acum, din noembrie, unde-or să se adune cei mai buni mistreți tocmai de Crăciun ?! Cu toți ăia pe capul lui, făcînd o asemenea zarvă fără rost, nu știai niciodată unde te afli.

Și, mai era un lucru. Un cîine pe care voiai să-l folosești pentru prima oară cum se cuvine pentru marea vînătoare de cerbi din vara următoare, trebuia să-l trimiți mai întîi, de Crăciun, după mistreți. Asta se numea că-i începutul edicațiunii lui — care pornește de la iepuri și mai știu eu ce alte jivine fără importanță și merge pînă la adevărata hăituială — și asta însemna că individul Twyti o să aducă cu sine tot felul de cățeluși neumblați pe la vînătoare, care or să fie un blestem pentru toți vînătorii.

— Piei, drace ! spuse Sir Ector, și dădu cu sete cu piciorul într-o movilită de pămînt.

Rămase întunecat cîteva clipe, uitîndu-se la cei doi băieți ai săi, care încercau să prindă din zbor frunzele ce se desprindeau de pe crenguțe. Nu ieșiseră afară cu această intenție și nici chiar în zilele acelea nu credeau de-adevăratelea că fiecare frunză pe care o prindeai însemna o lună fericită în anul ce-avea să vină. Doar atît că vîntul de la soare-apune, care spulbera zdrențele de aur ale copacilor, le făcea să pară fascinante și greu de prins. În joacă, de dragul de a le prinde din zbor, de a striga și rîde și a țipa veseli cînd amețeau de-atîta privit în sus, numai așa, ca să se repeadă și să pună mîna pe ființele acelea care fuseseră frunze liniștite pe ram și care acum cu siguranță că erau vii, fiindcă tare erau viclene și ți se strecurau printre degete, cei doi băieți țopăiau ca niște faune tineri în ceasul acela de ruină a anului. Umărul lui Art se vindecase și băiatul se simțea din nou bine ca mai înainte.

Singurul care ar putea fi cu adevărat folositor, ca să arate hăitașului regal locurile bune de vînat, reflectă mai

[1] Prima zi după Crăciun, sărbătoare legală în Anglia.

departe Sir Ector, era flăcăul acela, pe nume Robin Hood. Ba Robin Wood, după cum se pare că-i ziceau acuma — vreo idee nou-născocită, fără îndoială. Dar oricum l-o chema, Wood sau Hood, ăsta era omul care să știe unde se putea găsi un mistreț ca lumea. Poți să fii sigur că de luni de zile îi tot vînează, chiar și acuma, deși sezonul de vînătoare a fost închis de mult.

Da, sigur că da, da vezi matale că nu prea poți să-l rogi pe un om să-ți zică unde-i vînatul mai bun și să-ți arate toate ascunzișurile și-apoi să nu-l chemi la întîlnirea vînătorilor. Bine, atunci să-l chemăm ! ? Da, te cred, că bine i-ar mai fi stat lui Sir Ector, stăpîn de moșie și supus credincios al Regelui, lîngă un proscris ! Ce-ar fi zis hăitașul Regelui și toți vecinii săi de o asemenea ispravă ? Nu că Robin Wood ăsta n-ar fi fost băiat bun ; ba nici gînd, era un om cumsecade și să nu mai vorbim ce vecin bun era. De cîte ori nu-l înștiințase într-un fel sau în altul pe Sir Ector că dinspre Mlaștini se apropiau hiclenii cu gînd de pradă ? Și-apoi, făcuse el oare vreun rău cavalerului sau oamenilor săi de pe moșie ? Niciodată. Ei, și ce dacă mai vîna și el din cînd în cînd cîte o căprioară cu carnea dulce ? Ce, s-a terminat pădurea ? ! Se zice că sînt patru sau cinci sute de kilometri pătrați de pădure, și e de-ajuns pentru toată lumea. Trăiește și lasă și pe altul să trăiască, asta era deviza lui Sir Ector. Da, da asta nu făcea ca vecinii săi să-și schimbe ideile.

Un alt lucru care-i făcea mult sînge rău lui Sir Ector era balamucul și harababura ce-aveau să se nască dintr-o asemenea vînătoare. Mai mergea cum mai mergea cu toată adunătura asta de oameni și ciini neînvățați în pădurile în mod practic artificiale din Windsor, unde vîna măria-sa Regele, făcînd vînători de amuzament, dar altceva era să vînezi în Pădurea Sălbatică. Ia gîndește-te numai la grozavii ăștia de zăvozi ai Maiestății Sale care ar porni-o ca nebunii după vreun inorog sau mai știu eu ce naiba ? Și doar toată lumea știe că nu poți niciodată să prinzi un inorog, dacă n-ai la îndemînă o fată mare ca s-o ții drept momeală pentru fiară (în care caz, inorogul își lasă cu blîndețe capul său alb și cornul de sidef în poala ei) și astfel, toți cățelandrii ceia s-or tot duce prin pădure ca apucați, după inorog, și pas de-i mai găsește după aceea, și ce-o să spună atunci Sir Ector în fața suveranului său ? Ei, și dac-ar fi fost numai ino-

rogii, ar mai fi mers cum ar mai fi mers. Dar, nici gînd! Mai era și acea Fiară Glatisantă despre care se vorbea atît de mult. Dacă aveai capul de șarpe, corpul de leopard, coapsele de leu și picioarele de cerb, și, în special, dacă făceai un zgomot ca treizeci de perechi de ogari care au pornit în haită, apoi atunci nici nu-i de mirare că toți cățelandrii regali au să pornească după tine și n-or să se lase pînă nu te-or sfîșia. Asta-i menirea lor!

Ca să nu mai vorbim de marea supărare a Regelui Pellinore, dacă numitul William Twyti ar reuși să-i ucidă fiara pe care-o caută de ani de zile!

Și mai erau apoi și balaurii aceia mititei care trăiau ascunși sub bolovani și care șuierau ca un ibric care a dat în clocot — periculoase jivine, nu-i vorbă!

Vai de mine, sau ce-ai zice, dacă ai da peste niște balauri în toată firea! Sau peste un grifon!

O vreme, Sir Ector consideră cu arțag această perspectivă, apoi începu să se simtă mai bine. Știi că, la o adică, trase el concluzia, n-ar fi chiar așa de rău, dacă numitul Twyti și dobitocii ăia de cîini ai lui s-ar întîlni cu Fiara Căutărilor, zău așa, ba chiar ar fi foarte nimerit dacă ar fi cu toții înfulecați pînă la unul!

Înveselit de această imagine, se întoarse apoi la marginea arăturii, și o porni greoi spre casă. Cînd ajunse la gardul de nuiele unde bătrîna se întinsese la pîndă ca să sperie ciorile, avu norocul să zărească niște porumbei care se apropiaseră înainte ca să-i fi văzut ea, ceea ce îi dădu prilejul să sloboadă un asemenea răget, încît se simți pe deplin răzbunat pentru sperietura care o trăsese cînd auzise țipătul ei. „Ei, lasă dom'le, că pînă la urmă o să fie o seară plăcută!"

— Noapte bună, cucoană, spuse Sir Ector afabil, cînd bătrîna își mai venise în fire de-ajuns ca să-i poată face o reverență.

Această întîmplare îl făcu să se simtă atît de bine, încît atunci cînd îl întîlni pe popă mergînd pe ulița satului, îl invită de îndată la masă.

Se urcă apoi în solariu, care era camera lui preferată, și se așeză cu greutate la masă ca să scrie o misivă de supunere și umilință către Regele Uther, în cele două sau trei ore care-i mai rămîneau pînă la masă. Și poate că vi se pare că-i timpul cam prea lung pentru o scri-

soare, dar chiar de atîta avea nevoie, fiindcă amarnic se mai chinuia ba cu ascuțitul penelor, ba presăra prea mult nisip ca să sugă cerneala, ba trebuia să se ducă în capul scărilor și să-l întrebe pe chelar cum se scria un cuvînt sau altul și deseori trebuia să ia toată scrisoarea de la cap, cînd făcea vreo pată.

Sir Ector stătea în solariu, în vreme ce soarele, care pălise, își arunca ultimele raze portocalii pe chelia lui lucitoare. Se scărpina și bolborosea nedeslușit, și mușca, prins de chinurile creației, capătul penei, și în timp ce încetul cu încetul camera se întuneca, el continua să scrie. Încăperea era cam la fel de mare ca și sala principală a castelului deasupra căreia se găsea, și își putea permite să aibă ferestre largi, îndreptate spre sud, fiindcă se găsea la etajul doi. Erau două șemineuri, în care bușteni acoperiți de cenușă își schimbau culoarea din cenușiu în roșu, pe măsură ce se retrăgea lumina soarelui. În jurul focurilor, întinși în tihnă pe podea, cîțiva dintre dulăii săi favoriți fornăiau pe nas, învăluiți în visuri, sau se scărpinau de purici, sau rodeau oase de oaie, pe care le șterpeliseră de la bucătărie. Șoimul pelerin stătea pe un leat în colțul său, idol neclintit visînd la alte lumi.

Dacă te-ai duce acum să vizitezi solariul Castelului, n-ai mai găsi nici o mobilă înăuntru. Dar soarele încă și acum se revarsă prin ferestrele acelea tăiate într-un zid de aproape un metru grosime și, prins între cercevele, încălzește permanent gresia zidului și-l face să pară viu, transmițîndu-i lumina de ambră a timpului. Și, dacă ți-ar trece prin cap să te duci la vreun magazin cu vechituri, s-ar putea să găsești acolo imitații iscusite ale mobilei care poate că exista într-o asemenea încăpere. Erau scrinuri din stejar și bufete cu lambriuri gotice și fețe ciudate de oameni sau îngeri — sau diavoli — cioplite în lemnul negru, lustruite cu ceară de albine, mîncate de carii și lucitoare — mărturii întunecate ale unor vieți de mult apuse, strînse în sicriul trăiniciei. Dar să știți că mobila din solariu era întrucîtva diferită de cea din magazinul de vechituri. Capetele diavolilor și ale îngerilor erau acolo, la fel erau și lambriurile, dar lemnul avea cu vreo șase sau șapte sau opt secole mai puțin. Așa că, în lumina caldă a apusului de soare, nu numai cercevelele se învești mîntau în tonuri de purpură și chihlimbar. Tot

restul, scrinurile solide din cameră (descori folosite ca lavițe, fiind acoperite cu covoare vesele) erau cioplite din lemn de stejar tînăr, de culoarea aurului, și obrajii diavolilor și heruvimilor străluceau de parcă tocmai ar fi primit o săpunceală bună.

CAPITOLUL XV

Era în noaptea de Crăciun, în ajunul Reuniunii de Boxing Day. Mai întîi de toate, trebuie să vă aduceți aminte că aceasta se întîmplă în vesela Anglie a Gramaryei, cînd baronii rumeni în obraji apucau halca de carne cu mîna, pe vremea cînd fazanii erau serviți la masă cu pene cu tot, cînd mistreții erau întinși pe tavă rînjindu-și colții lungi și înfricoșători la tine — cînd nu exista încă șomaj, fiindcă erau prea puțini oameni care puteau fi angajați — cînd pădurile răsunau de zdrăngăneala armurilor, în vreme ce cavalerii se poceneau unul pe celălalt în cap, iar inorogii pășeau greoi în lumina înghețată a lunii cu picioarele lor de argint, gîfîind cu nobila lor respirație și scoțînd fuioare de aburi pe nas în văzduhul limpede.

Asemenea minuni erau curente, dar nu mai puțin însemnate și plăcute. În Bătrîna Anglie, însă, mai era o minune, una încă și mai mare. Anume că vremea știa să se poarte și nu-ți juca niciodată vreo festă.

Primăvara, floricelele se răspîndeau pe cîmpii, cuminți, la vremea potrivită, iar roua strălucea și păsările cîntau, așa cum le șade bine. Vara era o căldură strașnică, nu mai puțin de patru luni încheiate și, dacă ploua de-ajuns în scopuri pur agricole, atunci să știți că se aranja să plouă numai noaptea, cînd erai în pat. Toamna, frunzele se înroșeau ca flacăra și foșneau metalic, înainte de a veni vînturile din vest, îndulcindu-și tristul rămas bun într-o splendoare de culori. Și iarna, care era limitată după statut la numai două luni, zăpada se așternea frumușel și neted pe tot pămîntul, într-un strat de aproape un metru grosime, dar nu se transforma niciodată în zloată.

Așa... Și după cum vă spuneam, era în noaptea de Crăciun în Castelul din Pădurea Sălbatică, și de jur îm-

prejurul Castelului se așternuse un strat bun de zăpadă, după cum se și cuvenea. Omătul se pusese din belșug pe clădiri, ca un strat de zahăr pudră pe un tort de ciocolată și în cîteva locuri bine alese, se transformase cu modestie în turnurii cei mai cristalini și de cea mai mare lungime cu putință.

Ramurile copacilor din Pădurea Sălbatică erau împodobiți cu caltaboși rotunzi de zăpadă și străluceau de parcă ar fi dat în floare și, din cînd în cînd, neaua aluneca de pe acoperișul vreunei case din sat, atunci cînd băga de seamă că ar avea prilejul să cadă în capul unui om mai simpatic, spre plăcerea și veselia tuturor. Băieții făceau bineînțeles bulgări, dar nu puneau niciodată pietre înăuntru ca să se rănească — Doamne ferește — între ei, iar cîinii, cînd erau scoși la plimbare, nu tremurau de frig, ci se bucurau, mușcau zăpada, se rostogoleau prin ea și păreau grozav de surprinși și încîntați cînd dispăreau cu totul în vreun nămete mai înalt. În șanțul castelului te puteai da pe gheață, și era mare zarvă și vuiet din pricina oaselor lustruite pe care băieții le foloseau drept patine, în vreme ce pe mal li se servea la toți, fără excepție, mied parfumat și castane fierbinți. Bufnițele țipau. Bucătarii împrăștiau firimituri din belșug pentru păsările. Sătenii purtau cu toții șalurile lor roșii. Fața lui Sir Ector strălucea încă și mai roșie decît acestea. Și cele mai roșii dintre toate, străluceau focurile din căminele și sobele căsuțelor răspîndite pe ulița satului, în timp ce, în noaptea întunecată vînturile șuierau și vuiau în hornuri, iar vechii lupi englezi rătăceau fără țintă, urmărind să înșface ceva de mîncare cu gura lor băloasă, sau uitîndu-se uneori cu ochii lor sîngerii pe gaura cheii.

Era noaptea de Crăciun și, după cum vedeți, toate lucrurile care se cuveneau se făcuseră ca la carte. Toți oamenii din sat veniseră la ospățul din sala mare a palatului. Se serviseră mistreți, cu cap și colți cu tot, și carne de căprioară și purcelușă fraged și carne de vacă și de oaie și claponi rumeniți — numai că nu aveau curcan la tavă, fiindcă pasărea asta nu fusese încă inventată. Mîncaseră apoi budincă cu prune și gura leului flambat, și pe vîrful degetelor îți rămîneau stropi de foc albastru, și toți băură mied cît îi țineau baierele.

Sir Ector trebuie să fi fost foarte sănătos, fiindcă toți băură în sănătatea domniei-sale cu urări, cum ar fi „Hai, să ne trăiești Sir Ector!“ sau „Să te țină Dumnezeu sănătos, mărite doamne!“ și altele ca acestea. Unii vrură să joace o istorie grozav de dramatică, din acelea care te țin cu inima la gură și în care Sfîntul Gheorghe, un Sarazin și un Doftor caraghios făceau tot felul de treburi surprinzătoare; de asemeni cîntară cîteva colinde, cum ar fi „Steaua“ sau „Fecioara preacurată“, cu voci limpezi și frumoase de tenori. După aceea, copiii cărora nu li se făcuse rău după masa îmbelșugată, se jucară de-a Baba-Oarba și alte jocuri potrivite pentru asemenea împrejurare, în timp ce flăcăii și fetele din sat dansară în mijlocul sălii dansuri cîmpenești, după ce toate mesele fură strînse. Ai mai bătrîni se așezară pe lîngă ziduri, ținînd în mînă cîte un pahar cu mied dulce și simțindu-se recunoscători soartei că le trecuse cheful de asemenea tumbe, țopăieli și sărituri, în timp ce copiii cărora nici acum nu li se făcuse încă rău, li se jucau printre picioare; apoi se așezară și ei obosiți, și curînd adormiră, cu căpșoarele lor micuțe sprijinite, pline de visuri, pe umerii celor mai bătrîni. La masa cea mare stătea Sir Ector cu toată cavalerimea, care venise pentru vînătoarea de a doua zi, toți zîmbind și dînd aprobator din cap și bînd vin de Burgundia sau vin alb sec sau vin dulce de Madeira.

După un timp, bătură în pahare și Sir Grummore fu rugat să se producă. El se ridică în picioare și își cîntă vechiul lui cîntec de școală, într-un ropot de aplauze — dar din nefericire uitase cea mai mare parte din el și trebui să mormăie ceva pe sub mustață. Apoi îl înghiontiră pe Regele Pellinore să se ridice în picioare și acesta cîntă plin de sfiiciune:

Născutu-m-am un Pellinore,
În prea-frumosul Lincolnshire
Și blestemat,
Am căutat
Leat după leat
(Ani șaptespe, pe cinstea mea
Am numărat)

Pîn'ce-n sulițe m-am luat
Și m-am bătut. Și m-am luptat
Și nimeni nu a cîștigat.
Iar Sir Grummore ne-a chemat
Întru marea mea plăcere
Să beau o cană de bere
Și să dorm cuprins de lene
Într-un pat moale de pene.

— Păi, am să vă zic eu, explică Regele Pellinore înroșindu-se ca un rac cînd se așează jos, în vreme ce toți ceilalți se grăbeau să-l bată pe spate, vedeți, dumneavoastră, cinstite fețe, amicu' meu Grummore m-a invitat la domnia-sa, care va să zică, după ce ne băturăm de-ți era mai mare dragu' în sulițe, și de-atunci, am lăsat dracu' fiara aia de Fiară să meargă și să se spînzure de primu' gard, ai ? !

— Și bine-ai făcut, îi spuseră cu toții. O viață are omu' și trebuie s-o trăiască !

Apoi îi veni rîndul lui William Twyti, care sosise cu o seară înainte, și celebrul hăitaș se ridică, cu o față pe care nu se putea citi nici cel mai neînsemnat gînd și cu ochii vicleni ațintiți asupra lui Sir Ector, începu și dînsul să cînte :

Ia zi,
Îl știi
Pe William Twyti
Cel cu haina
Ruptă-n tur
Ce se ține tot fudul ?

Ia zi,
Îl știi
Pe William Twyti
Cel ce-ți face toată treaba
Pîn' să-ntoarcă capu' baba ?

Da, îl știu pe William Twyti
Și de stau și bine cat,
Zic c-ar trebui îmbuibat,
Mîngîiat și îmbătat
Și-o să facă treabă bună
Noaptea, cînd pe cer e lună,

Ziua, cînd străluce soarele
Și se-nfioară mioarele.
Cu săgeți în buzunare
Cu cîinele la picioare!

— Bravo! strigă Sir Ector. Bravo, măi băiatule! I-auzi dom'le chestia asta! Ce ziceți de asta?! Cică ar trebui îmbuibat, mîngîiat și îmbătat?! Drăguțul de el! Să n-apuc ziua de mîine, dacă n-am știut eu c-o să înceapă să se laude de cum a deschis gura. Grozavi băieți, hăitașii ăștia, nu-i așa? Ia dă-i lui Jupîn Twyti vinu' ăsta de Madeira, cu complimentele mele.

Băieții se făcuseră covrig sub lavițele de lîngă foc și Art îl ținea pe Cavall în brațe. Lui Cavall nu-i prea plăceau căldura și țipetele mesenilor și mirosul de mied și tare ar mai fi vrut s-o șteargă, dar Art îl ținea strîns, fiindcă simțea nevoia să îndrăgească pe cineva, și săracul Cavall trebuia să stea vrînd-nevrînd cu el, gîfîind de căldură și scoțînd limba lungă și roz.

— Și-acu, e rîndul lui Ralph Passelewe.

— Haide, Ralph! Săracu Ralph, ce băiat era!

— Ia zi bătrîne, cine-a omorît vaca?!

— Gata, gata, liniște pentru Jupîn Passelewe, care n-a mai rezistat!

La aceste cuvinte, un bătrîn sprinten se ridică în cel mai depărtat și umil colț al sălii, așa cum făcuse cu toate prilejurile asemănătoare în ultima jumătate de veac. N-avea o zi mai puțin de optzeci și cinci de anișori, era aproape orb, aproape surd, dar mai putea și încă mai voia cu mare bucurie să cînte cu voce tremurătoare același cîntecel de chef pe care-l zisese spre delectarea celor din castel încă de pe vremea cînd Sir Ector era în scutece și se odihnea în leagăn. Fără îndoială, că cei de la masa înaltă n-aveau cum să-l audă — omul era prea bătrîn, ca să meargă atîta drum și vocea-i era prea slabă — dar toată lumea știa ce cînta vocea aceea sleită și toată lumea se bucura. Iată cam ce cînta bătrînul venerabil:

„Cînd bătrînul King-Cole
Se plimba pe uliță
Văzu o gingașă domniță
Ce călcă-ntr-un rahat.

Și ce făcu, ce făcu, ce făcu
Hai zi-ne, zi-ne, ce făcu ? !
C-un gest elegant,
Prea-frumoasa domniță
Își ridică încet
A sa dulce rochiță.
Și bătrînul King-Cole
Văzu numai nițel,
Un pic de sub fustiță.
Ah, ce-ncîntare,
și ce delectare,
și ce mai savoare !
Bătrînu n-a mai rezistat
Și pe dată-i s-adresat.

Mai erau vreo douăzeci de strofe din acest cîntec, în care bătrînul King Cole vedea neputincios tot mai multe lucruri, pe care nu s-ar fi cuvenit să le vadă și, la sfîrșitul fiecărei strofe, fiecare se înveselea de mama focului, pînă ce, la încheierea cupletului său, bătrînul Ralph fu copleșit de urale și felicitări și se așeză zîmbind pierit în fața unei halbe umplută vîrf cu mied.

Era acum rîndul lui Sir Ector să încheie cu discursul său. Se ridică în picioare cu un aer plin de importanță și ținu următoarea cuvîntare :

— Prieteni, arendași și ceilalți. Așa neobișnuit cum sînt să vorbesc în public...

La aceste vorbe se auziră mai multe chicoteli și mulți comeseni își ascunseră un zîmbet pe sub mustață, fiindcă toată lumea recunoscu discursul pe care-l ținuse Sir Ector în ultimii douăzeci de ani, și toți îl întîmpinară ca pe un frate.

— ...Așa neobișnuit cum sînt să vorbesc în public, este de plăcuta mea datorie — aș putea spune de *foarte* plăcuta mea datorie — să urez tuturor bun venit la această sărbătoare modestă. Am avut un an bun, și aș putea spune, fără teamă de contrazicere, că a fost un an bun și pe pășune și pe arătură. Știm cu toții cum a cîștigat vaca Crumbocke de la Pădurea Sălbatică premiul întîi la expoziția de vite de la Cardoyle — și asta pentru a doua oară, iar dacă o mai cîștigăm o dată, cupa se va odihni pentru totdeauna în castelul nostru. Tot mai multă

putere și cinstire pentru noi. Astă-seară, strînși cu toții în jurul mesei, am văzut cu tristețe, cum unele fețe au dispărut dintre noi și altele s-au adăugat la marea familie pe care o reprezentăm noi, cei adunați aci. Asemenea lucruri sînt pe de-a-ntregul în mîinile Providenței atotputernice, căreia toți trebuie să-i fim recunoscători. Noi înșine am fost creați și lăsați, spre a ne bucura de plăcerile acestei seri. Eu zic că trebuie să fim cu toții plini de recunoștință pentru binefacerile care ne-au fost date și arătate de Cel de Sus. Astăzi îl salutăm în mijlocul nostru pe celebrul Rege Pellinore, ale cărui strădanii de a scăpa Codrul nostru de înfricoșătoarea Fiară a Căutărilor sînt, cred eu, cunoscute tuturor. („Așa e, așa e!"). Și, de asemeni, Sir Grummore Grummursum, un adevărat sportiv și vînător, care, trebuie să i-o spun verde-n față, va tot sta pe muntele său cîtă vreme îl va aștepta Expediția sa! („Hip-hip-ura!"). În fine, nu trebuie să uităm să pomenim că sîntem onorați de vizita celui mai celebru hăitaș al măriei sale, Jupîn William Twyti, carele, sînt sigur, ne va arăta mîine o asemenea vînătoare, că nu ne va veni să credem ochilor și vom dori ca o haită regală să vîneze tot timpul căprioarele și mistrețiii din pădurea pe care o iubim atît („ia-ba-dii-u-ha-luu!" și alte strigăte care imitau cornul care sună adunarea cîinilor). Vă mulțumesc, domnilor și prieteni dragi, pentru salutul spontan pe care l-ați adresat acestor onorate fețe. Sînt convins că vor accepta acest omagiu în spiritul sincer și cald în care le-a fost oferit. Și acum, domnilor, este timpul să-mi încheiu această scurtă replică. Iată că aproape a mai trecut un an și noi privim cu toții la viitorul care sperăm să ne aducă numai bucurii. Să vedem ce va spune juriul la Expoziția de Vite de la anu? Prieteni, nu pot altceva decît să vă urez un an bun și îmbelșugat și un Crăciun fericit și după ce Părintele Sidebottom va fi rostit „Ave Maria" pentru noi, vom încheia cîntînd Imnul Național.

Uralele care izbucniră la sfîrșitul cuvîntării lui Sir Ector fură stinse de apelurile la liniște ale celor care voiau să-l lase pe vicar să-și murmure rugăciunea în Latină; apoi se ridicară cu toții în picioare și cîntară cu lojalitate, luminați de flăcările roșiatice ale buștenilor în jăratec:

Doamne, apără-l pe Regele nostru Pendragon
Și fă ca domnia-i să-i fie în ton,
În ton cu măreția, groaza și tumultul
Sîngele, cruzimea, spada-i și cuvîntul.
Păzește-l Doamne de orișice ghinion
Pe-al nostru Rege, bunul Pendragon !

Ultimele note se stinseră și sala se goli curînd de omenirea în sărbătoare. Felinarele pilpîiră afară pe uliță și toată lumea se îndreptă spre case în grupuri cît mai mari, de teama lupilor ce vînează la lumina lunii, iar Castelul Pădurea Sălbatică se cufundă în somnul lui pașnic și întunecat, în ciudata tăcere a sfîntului omăt.

CAPITOLUL XVI

Art se sculă a doua zi cu noaptea-n cap. Chiar în clipa în care deschise ochii, făcu un efort disperat și azvîrli cît colo blana de urs care-i servea drept plapumă, și-și avîntă trupul în aerul rece, mușcător. Se îmbrăcă, cuprins de o febră ciudată, furios, tremurînd, sărind ca o broască, doar-doar s-o mai încălzi puțintel, suflîndu-și în mîini aburi care se împrăștiau în aerul înghețat al camerei și frecîndu-se cu putere, de parcă țesăla un cal. Sparse gheața care se prinsese într-un lighean și își afundă fața în apa rece, strîmbîndu-se ca cineva care mănîncă o lămîie acră, făcu „A-a-ah !“ și-și frecă cu toată puterea, cu un prosop aspru, obrajii care-l înțepau. După treaba asta, se încălzi din nou și o tuli degrabă la cotețele cîinilor, ca să-l vadă pe hăitașul Regelui cum își făcea ultimele preparative pentru vînătoare.

Jupîn Willian Twyti se arătă în lumina zilei a fi un bărbat zbîrcit, cu înfățișare chinuită și hărțuită, purtînd pe față o invariabilă expresie de melancolie. Toată viața sa fusese silit de meseria-i de vînător să urmărească tot felul de jivine pentru ospățul regal și, după ce le prindea, trebuia să le taie în bucățile potrivite pentru masă. Se pricepea la treaba asta mai abitir ca o calfă de măcelar. Trebuia să știe ce bucăți aveau să fie date cîinilor, și care anume ajutoarelor sale. Trebuia să taie totul exact ca la carte, lăsînd în coadă două vertebre ca să pară bucățile de fileu și mai atrăgătoare, și multă vreme după

o asemenea vînătoare tot ce-și mai putea aminti era fie că urmărise un cerb falnic sau îl făcuse bucăți și-l pregătise pe porții ca să fie servit la masă.

Ca să fim sinceri, nu-i prea plăcea să facă asemenea treabă. Cerbii și căprioarele în turmă, mistreții singuratici, tigvele vulpilor, blana jderilor, cetele sperioase de ciute, ascunzișurile viezurilor și haitele de lupi — toate acestea nu însemnau pentru el nimic decît ceva pe care erai pus să-l jupoi și-apoi să-l tai în bucăți potrivite și să-l duci la bucătărie să-l gătească bucatarul. N-aveai decît să-i vorbești despre tot felul de lucruri legate de vînătoare, de ascunzișuri și de pînde, de unsoare și seu, de piei și cuțitașe, de balega lăsată de căprioare sau alte jivine, de mirosul animalelor sau de vizuinile lor. El știa că toate astea erau pentru tine numai vorbe, pe care le-ai folosit ca să-i arăți că nu ești ageamiu, în vreme ce pentru el toate astea erau viața și meseria lui. N-aveai decît să-i povestești despre un mistreț solid care era cît pe-aci să te ia în colț, și-asta nu mai departe decît iarna trecută, dar singurul rezultat era că-și păstra înfățișarea politicoasă și se uita țintă la tine cu ochii lui reci și distanți. El fusese împuns și tăiat de șaisprezece ori de colții mistreților, și picioarele lui purtau cicatrici albite, de piele de-abia prinsă, care-i presărau trupul pînă la coaste. În timp ce vorbeai, își vedea mai departe de treabă. Numai un singur lucru era în stare să-l miște pe Jupîn William Twyti. Vara sau iarna, pe ploaie, pe burniță, pe ninsoare sau pe soare el alerga sau galopa după mistreți sau cerbi, dar în tot acest timp sufletul lui se găsea în altă parte. Pomenește-i numai de un *iepure* lui Jupîn Twyti și, cu toate c-o să-l vezi galopînd mai departe după blestematul cela de cerb care-i este sortit, tot o să-și arunce un ochi la vînatul după care-i tînjește inima. Asta era singurul lucru despre care-i plăcea să vorbească. Tot timpul era trimis de la un castel la altul, în tot întinsul Angliei și, cînd era acolo, supușii regelui îl sărbătoreau și-i umpleau paharul și-l îmbiau să vorbească despre marile sale vînători. El răspundea întotdeauna numai în monosilabe, posac și cu mintea aiurea. Dar, dacă cineva pomenea în treacăt de-o vînătoare de iepuri, ciulea de îndată urechile, și apoi dădea cu paharul în masă și pomenea despre minunile acestei uimitoare jivine, declarînd că nu puteai niciodată să sufli din corn cîntul de atac, căci același

iepure putea fi o dată bărbătuș și altă dată femelă, în vreme ce purta și seu, lăsa murdăria și rodea, care lucruri nici o jivină de pe ăst pămînt nu le face, în afara sa.

Art îl privi pe acest mare om cîtăva vreme în cea mai deplină tăcere, apoi se întoarse în odaia lui, ca să vadă dacă nu cumva exista vreo speranță să găsească ceva de mîncare la asemenea oră timpurie. Descoperi spre plăcerea și mirarea lui, că în casă se găsea mîncare din belșug, fiindcă întregul castel fusese cuprins de aceeași tulburare nervoasă care-l scosese și pe el din pat atît de devreme, și chiar Merlyn îmbrăcase o pereche de pantaloni bufanți care fuseseră moderni cu cîteva secole după aceea la Asociația de Vînătoare „Copoii Universității".

Vînătoarea de mistreți era pe aceea vreme mare distracție. Nu semăna deloc cu vînătoarea de bursuci la vizuină sau la refugiu, sau cu vînătoarea de vulpi din Anglia zilelor noastre. Poate că cel mai apropiat lucru ar fi vînătoarea de iepuri cu dihori domestici — numai că în loc de dihori foloseai cîini, în loc de iepuri de vizuină aveai un mistreț, care putea cu ușurință să te doboare, și în loc de pușcă cu alice, aveai o suliță pentru mistreți, de care depindea toată viața ta. De obicei mistreții nu se vînau de pe cal. Probabil că motivul pentru aceasta era că sezonul de vînătoare al mistreților avea loc în cele două luni de iarnă, cînd zăpada Bătrînei Anglii avea obiceiul să împiedice mersul calului, prinzîndu-i-se de copită și făcîndu-i galopul prea primejdios. Rezultatul era că porneai la o asemenea vînătoare pe jos, înarmat numai cu fierul ucigaș, împotriva unui adversar care cîntărea ceva mai mult, nu glumă, decît tine și care putea să te sfîșie cît ai zice peșteră de la buric pînă-n fălci și să-ți reteze capul dintr-o mișcare și să ți-l aburce pe spinarea lui. În vînătoarea de mistreți nu exista decît o singură regulă. Aceasta era: Ține-te bine și nu te da bătut! Dacă mistrețul ataca, singurul lucru pe care trebuia să-l faci era să te lași într-un genunchi și să întinzi sulița specială pentru mistreți în direcția lui. Mînerul îl țineai cu dreapta și-l propteai de pămînt, ca să reziste șocului ciocnirii, în vreme ce cu stînga, pe care-o țineai cît mai întinsă pe suliță, îndreptai vîrful spre fiara care ataca. Sulița era ascuțită ca un brici și, cam la jumătate de metru de la vîrf avea o bucată de metal pusă în cruce.

Această bară orizontală era menită să împiedice ca vîrful să intre mai mult de jumătate de metru în pieptul mistreţului. Fără acea bară pusă în cruce pe lance, un mistreţ furios în plin atac era în stare să se năpustească înainte, în ciuda suliţei care-i intrase în trup, şi tot ar fi ajuns la vînător. Dar, datorită acelei cruci, mistreţul putea fi ţinut la o distanţă de-o suliţă, avînd în acelaşi timp cincizeci de centimetri de oţel în trup. În această situaţie, trebuia să nu te dai bătut.

Animalul cîntărea între o sută şi aproape două sute de kilograme, şi singurul lui scop în viaţă era să se ţină pe picioare, să se strecoare şi să se ferească pînă ce putea să ajungă la duşmanul lui şi să-l facă bucăţi-bucăţi, în vreme ce singurul obiectiv al atacatorului lui era ca nu cumva să lase să-i scape suliţa, strînsă zdravăn la subsoară, pînă venea cineva să-i dea mistreţului lovitura de graţie. Dacă vînătorul era în stare să ţină de mînerul suliţei, în timp ce vîrful se afla înfipt în mistreţ, atunci era sigur că între el şi fiară se găsea cel puţin o lungime de suliţă, oricît s-ar fi zbătut mistreţul şi oricît l-ar mai fi putut fugări prin pădure. Dacă te gîndeşti la felul în care luptau vînătorii împotriva acestor mistreţi, poate că ai să înţelegi atunci de ce se sculaseră dis-de-dimineaţă toţi vînătorii în acea zi de Reuniune de Boxing Day şi de ce îşi mîncau merindea cu noduri în gît.

— Ah, zise Sir Grummore, rozînd dintr-o halcă de carne de porc pe care o ţinea între degete, venişi la vreme pentru gustare, nu-i aşa ?

— Da, domnule, răspunse Art.

— Faină vînătoare pe ziua de azi, ai să vezi ! adăugă Sir Grummore. Ia spune, ţi-ai ascuţit bine suliţa ?

— Da, bineînţeles, vă mulţumesc de întrebare, spuse Art. Se duse apoi spre bufet să-şi ia şi el o bucată de carne.

— Ei, haide, Pellinore, îl îndemnă Sir Ector. Ia cîţiva pui din ăştia bine rumeniţi. Nu mănînci nimica azi dimineaţă. Nu ştiu ce-i cu tine.

Regele Pellinore spuse :

— Nu prea cred c-am să mănînc ceva, dar vă mulţumesc pentru amabilitate. Ştiţi, nu prea mă simt în apele mele, ai ?

Sir Grummore îşi ridică nasul din halca de carne pe care-o înfuleca şi întrebă cu voce tăioasă :

— Nervi ?

— Oh, mici gînd de așa ceva, strigă Regele Pellinore. Nu, zău că nu-i vorba de asta. Da' mă gîndesc c-am mîncat ceva aseară care nu mi-a prea priit.

— Hai, lasă prostiile astea, dragul meu, se supără Sir Ector, uite, poftim niște puișori ca să te pui pe picioare.

Îl servi pe nefericitul Rege cu doi sau trei claponi, și acesta se așeză, într-o stare jalnică, la un capăt al mesei, încercînd să înghită cu chiu cu vai cîteva bucăți din mîncare.

— Fii atent, că o să ai nevoie de mîncarea asta pînă la sfîrșitul zilei, dacă nu cumva mă înșel, îl avertiză Sir Grummore, aruncîndu-i o privire semnificativă.

— Așa crezi ?

— Păi, te cred, urmă Sir Grummore, și făcu cu ochiul gazdei lor.

Art băgă de seamă că Sir Grummore și Sir Ector mîncau cu o ardoare mai degrabă exagerată.

În ceea ce îl privea, simți că nu poate face față la mai mult de o friptură de porc, iar cît despre Kay, el nici măcar nu intrase în sufragerie.

După ce terminară micul dejun și fu consultat Jupîn Twyti, toată lumea o porni spre locul Reuniunii de Boxing Day. Poate că toți cîinii aceia adunați în haită ar putea părea grozavi de pestriți unui maestru de vînătoare din zilele noastre. Erau vreo șase zăvozi alb cu negru, care arătau ca niște corcituri de ogari cu bullterrieri, sau chiar mai rău. Aceștia erau de fapt cîinii cei mai potriviți pentru vînătoarea de mistreți și erau așa de răi că pînă și acum purtau botnițe. Mai fuseseră luați și doi ogari, numai așa pentru orice eventualitate, precum și niște copoi de urmărire, corciți cu setteri roșii. Aceștia din urmă purtau zgardă. Mai erau și niște cățele de vînătoare cu capul prelung, care mergeau întotdeauna la genunchiul stăpînului și țineau un trap mărunt ca niște ponei bine dresați.

Lîngă haită, se țineau aproape și pedeștrii. Merlyn, cu pantalonii lui de golf, arăta mai degrabă ca Lordul Baden-Powell [1], în afară de faptul că, bineînțeles, acesta din

[1] *Lord Baden-Powell, Robert Stephenson Smyth,* (1857—1941) fondatorul asociației *Boy Scouts* (cercetași) (1908).

urmă nu purta barbă. Sir Ector era îmbrăcat în haine „prudente" din piele groasă — nu era considerat sportiv să vînezi în armură — și pășea lîngă Jupîn Twyti, purtînd pe față acea expresie plictisită și importantă pe care și-o arogă întotdeauna proprietarii de cîini. Sir Grummore, care mergea imediat după ei, se umfla în pene și-i întreba pe toți dacă-și ascuțiseră bine sulițele. Regele Pellinore se retrăsese mai în urmă, printre săteni, apreciind siguranța pe care ți-o dă numărul mare de oameni. Se aflau acolo toți țăranii, orice suflet de bărbat de pe moșie, de la Hob șoimarul pînă la bătrînul Wat, cel fără de nas; tot omul ducea o armă în mînă, fie o suliță, fie o furcă sau o coasă tocită prinsă pe cîte o bîtă zdravănă. Veniseră chiar și vreo cîteva femei mai tinere îndrăgostite de soții lor sau fete în vorbă cu vreun băiat din ceată, purtînd coșuri cu merinde pentru oamenii lor. Ce mai, era o adevărată Reuniune de Boxing Day.

La marginea pădurii îi aștepta ultimul participant la partida de vînătoare. Era un bărbat înalt, cu înfățișare distinsă, îmbracat în verde din cap pînă-n picioare, și purta cu sine un arc lung de șapte picioare.

— Bună dimineața, Jupîne, i se adresă el cu prietenie lui Sir Ector.

— Ah, da, spuse Sir Ector. Da, da, sigur că da, e o dimineață bună, nu-i așa. Păi, da, cum să zic eu, bună, bună dimineață!

Îl luă apoi de-o parte pe bărbatul îmbrăcat în verde și-i zise pe șoptite, dar cu o asemenea voce că fu auzit de toți ceilalți:

— Pentru Dumnezeu, dragul meu, te rog să bagi de seamă. Uite, cel de colo e propriul hăitaș al măriei-sale Regele Pendragon, iar ceilalți doi sînt Regele Pellinore și Sir Grummore. Și acum, te rog, zău așa, fii băiat bun și să nu spui nimic ce nu se cade și nu contrazice pe nimeni. Hai, te rog eu frumos, ia zi: cine-o să fie băiat bun?!

— N-avea nici o grijă, spuse omul verde cu un glas care-l mai liniști pe bietul Sir Ector, dar mă gîndesc că ar fi cazul să mă prezinți domnilor.

Sir Ector se înroși pînă în vîrful urechilor și strigă:

— Alo, Grummore, vrei să vii aici un minut? Uite, vreau să-ți prezint un prieten de-al meu, știi, un vechi amic, știi, pe dînsul îl cheamă Wood, adică vreau să zic

Wood cu W, adică nu cu H. Așaa, da. Uite, fă cunoștință și cu Regele Pellinore. Așa. Ei, uite-așa, foarte bine. Jupîn Wood — Regele Pellinore.

— Salve ! spuse Regele Pellinore, care nu scăpase încă de obiceiul ăsta cînd era nervos.

— Hai să trăiești ! spuse Sir Grummore. N-ai nici o legătură cu Robin Hood, dacă nu mă înșel.

— Oh, nu, nici cea mai mică legătură, întrerupse Sir Ector în grabă. Ți-am spus, numele lui se scrie, dublu *v*, dublu *o* și *d* — adicătele Wood-lemn, ce-i așa de greu de priceput, treaba aia din care se face mobila, mobila — știi ce-i aia mobilă, nu-i așa ? — și sulițe și, și — păi, astea, sulițe și, cum îi zice, asta... mobilă !

— Bună ziua, domnilor, spuse Robin.

— Salve, spuse Regele Pellinore.

— Mda, da' știi ce mi se pare nostim e că și dînsul și numitul Hood, poartă numai culoarea verde.

— Da, sigur că da, e nostim, nu-i așa ? spuse neliniștit Sir Ector. Știi că dînsul poartă doliu după o mătușă de-a sa, care a murit căzînd dintr-un copac.

— Oh, cer atunci iertare cu plecăciune, domniei-tale, spuse Sir Grummore, plin de tact și necăjit că fără vrerea lui atinsese un asemenea subiect dureros — și totul se încheie cu bine.

— Ei, ia spune-ți-mi, domnule Wood, reluă Sir Ector, cînd lucrurile se liniștiră. Unde să pornim vînătoarea ?

De îndată ce fu pusă această întrebare, fu invitat și Jupîn Twyti să ia parte la conversație și urmă un scurt taifas, în care schimbară un număr impresionant de tot felul de termeni tehnici din arta vînătorii, precum ar fi lesses, care înseamnă bălegar de mistreț. Apoi începu un lung marș prin pădurea întroienită și porni marea distracție.

Art scăpase de senzația aceea de panică, ce pusese stăpînire pe stomacul lui cînd se dusese dimineața în sufragerie. Mișcarea și vîntul care-i spulbera zăpada în față îl înviorașeră și ochii îi străluceau acum la fel ca și cristalele de gheață în lumina albă a soarelui de iarnă, iar sîngele începea să-i zvîrnească în vine la gîndul vînătorii care se apropia. Se uită la hăitașul care ținea de lesă ciinii învățați la mistreț, și văzu cum animalele trag din ce în ce mai tare de zgardă, pe măsură ce se apropiau de locul unde se găsea adăpostul mistrețului. Văzu apoi,

cum unul cîte unul și terminînd cu ogarii — care nu au un miros chiar atît de bun — toți ciinii începură să dea semne de neliniște și să scheune de nerăbdare. Îl văzu pe Robin cum se apleacă să culeagă cîteva murdării de mistreț pe care le întinse lui Jupîn Twyti, care dădu aprobator din cap și apoi întreaga adunare se opri din mers. Ajunseseră la locul primejdios.

Vînătoarea de mistreți semăna atît cu vînătoarea de pui de lupi, încît erai ispitit să lupți cît mai mult cu mistrețul ; numai că scopul vînătorii acesteia era să ucizi fiara cît mai repede. Art ocupă poziția în cercul făcut în jurul vizuinii monstrului și puse un genunchi în zăpadă, înfigînd mînerul suliței în pămînt, gata pentru orice împrejurare. Simți tăcerea așternîndu-se peste întreaga asistență și-l văzu pe Jupîn Twyti făcînd un semn tăcut spre omul ce ținea de lesă ciinii. Cei doi ciini învățați să se dea la mistreți se repeziră imediat în refugiul pe care-l înconjurau vînătorii. Ciinii alergară fără să scoată nici măcar o mîrîitură.

Trecura cinci minute lungi în cursul cărora nu se întîmplă nimic. Inimile le băteau ca niște tunete în piept și cîte o vinișoară de pe gîtul fiecăruia din cerc zvîcnea în ritmul inimii. Toți își întorceau capul cu neliniște dintr-o parte în alta, de parcă fiecare ar fi vrut să se asigure de vecinii săi, și aburii de viață pe care-i scoteau pe nas și pe gură erau purtați lin de vîntul din nord, în vreme ce fiecare dintre vînători își dădea seama ce frumoasă e viața pe care un colț puturos de mistreț ar putea, în cîteva clipe, să o răpească unuia sau altuia dintre ei, dacă lucrurile ar fi luat o întorsătură proastă.

Mistrețul nu dădu glas furiei lui. Nu se auzi nici un grohăit din refugiu, și nici ciinii nu sloboziră vreun lătrat. Numai că deodată, cam la vreo sută de metri depărtare de Art, se ivi o făptură neagră, ce se înălța la marginea luminișului. Nu părea să fie un mistreț, cel puțin nu în primele clipe în care stăteau acolo ; era numai o pată de un negru intens pe albeața orbitoare a zăpezii. Apăruse prea repede ca să-ți dai seama că era într-adevăr fiara pe care o așteptaseră. Înainte ca Art să fi putut să-și dea seama bine ce era, se năpusti la Sir Grummore.

Lucrul acela negru se învălmăși în albul zăpezii, ridicînd nori de nea. Sir Grummore, care se proiecta de asemeni la fel de întunecat pe omăt, — făcu rapid o

tumbă într-un nor de zăpadă spulberată. Vîntul de nord purtă un fel de grohăit și sunetul unui gîfîit furios, dar nu se auzi nici un zgomot de cădere. Cînd fiara se depărtă, dar nu înainte de aceasta, Art știa cîteva lucruri despre fiară — lucruri pe care nu avusese vreme să le vadă atunci cînd mistreţul mai era încă acolo. Își aduse aminte de coama îmbelșugată și aspră din ţepi care i se ridicau pe spate ca o lamă de cuțit, de fulgerul colţului său ucigaș, de coastele acoperite cu păr zbîrlit, de capul pe care-l ţinea aplecat în pămînt și de flacăra roșie din ochiul lui porcesc.

Sir Grummore se ridică în picioare, teafăr și nevătămat, scuturînd zăpada care i se prinsese de haine, înjurînd și dînd vina pe nenorocita de suliță care nu era bună de nimic. Cîţiva stropi de sînge spumegau pe omăt îmbibîndu-se în albul zăpezii. Jupîn Twyti își duse cornul de vînătoare la buze. Cîinii tărcaţi alb cu negru se desperecheaseră de cum se înălţară sunetele înalte și tăioase ale cîntecului de atac, și apoi întreaga scenă se schimbă cu repeziciune. Cîinii care-i căzuseră în spate mistreţului — ăsta-i termenul care ar trebui folosit pentru scoaterea din bîrlog — fură lăsaţi să-l urmărească pentru ca să înveţe și mai bine să se ţină de mistreţi. Cățelele lătrau pe de lături, de parcă le venea să cînte. Ogarii o porniseră la galop, hămăind prin nămeţi. Toată lumea începu să strige îndemnuri de vînătoare și să alerge.

— *Avoy, avoy!* strigară hăitașii. *Shahou, Shahou! Avaunt, sire, avaunt!* [1]

— *Swef, swef!* strigă neliniștit Jupîn Twyti. Acum, acuma! Toată lumea să sloboadă cîinii!

— Hei, ascultaţi! strigă Regele Pellinore. A văzut careva în ce parte a luat-o? Vai, ce zi agitată, ai? *Sa sa cy avaunt, cy sa avaunt, sa cy avaunt!*

— Ţin'te tare, Pellinore! strigă Sir Ector. Vezi de cîini, ţin'te de cîini! Știi că nu-l poţi prinde de unul singur! *Il est hault! Il est hault!*

Hăitașii făcură și ei :

— *Til est ho!*

— *Tilly-ho,* cîntară copacii pădurii.

[1] Majoritatea strigăturilor și interjecțiilor de vînătoare sînt alterații ale unor cuvinte franceze ; nu trebuie uitat că nobilimea franco-normandă era cea care își putea permite să ducă trena unor asemenea vînători.

— *Tally-ho!* murmurară troienii din depărtare, în vreme ce ramurile încărcate de zăpadă, tulburate de vibrații, lăsară să cadă nori de pulbere strălucitoare pe pământul învelit în stratul gros de omăt.

Art se trezi alergînd cot la cot cu Jupîn Twyti. Totul începea acum să semene cu vînătoarea cu ogari, numai că era o mică diferență: țineai urma fiarei într-o pădure unde era greu chiar să te și miști. Totul depindea de felul în care lătrau cîinii, mai învrăjbiți sau mai domol, cît și de melodia pe care o sufla hăitașul în corn și care spunea celor învățați să-i priceapă notele unde se afla și ce făcea — astfel încît și ceilalți știau ce au de făcut. Fără aceste semnale, întreaga adunare s-ar fi risipit în două minute — lasă, că și cu ele tot se pierdu cam jumătate din oameni, e adevărat însă că nu în două minute, ci în trei.

Art se lipi de Twyti ca un scaiete. Se putea mișca la fel de iute ca și hăitașul fiindcă, deși acesta din urmă avea în urma sa experiență de-o viață de om, Art era mai mieuț și putea să se strecoare mai ușor printre obstacole, ca să nu mai pomenim că fusese învățat cum să meargă în pădure de către însăși Maid Marian. Și Robin ținea pasul cu ei, dar curînd răsuflarea greoaie a lui Sir Ector și gîngăvitul lui Pellinore rămaseră în urma lor. Sir Grummore se predase mai de mult, cînd își pierduse mai toată suflarea în urma izbiturii pe care o primise de la mistreț, și stătea acum departe în ariergardă, declarînd că, oricum, sulița lui nu mai era așa de ascuțită pe cît trebuia să fie. Kay rămăsese cu el, ca nu cumva să se rătăcească. Argații și sătenii pierdusera de la bun început orice șansă de a se mai ține după ei, fiindcă nu pricepeau graiul cornului de vînătoare. Merlyn își rupsese nădragii și se oprise să și-i dreagă prin magie.

Majurul își scoase atîta pieptul în afară, strigînd cu glas cumplit „Șo pă el" și spunînd fiecăruia în ce parte ar trebui să alerge, încît își pierdu de-a binelea orice simț al orientării și conducea, în șir indian, o grupă nefericită de săteni, în pas alergător, cu genunchii la piept, în direcția greșită. Hob se mai ținea încă după ei.

— Swef, swef, gîfîi hăitașul regal, adresîndu-i-se lui Art, de parcă ar fi fost un dulău. Nu așa de repede, băiete, că au luat-o pieziș.

Chiar cînd vorbea în felul acesta, Art băgă de seamă că hămăiala cîinilor slăbise în intensitate și aducea mai mult a scheunat și mirîit.

— Stați, îi opri Robin, că acuma dăm peste mistreț. Hărmălaia se stinse aproape de tot.

— *Swef, Swef!* strigă Jupîn Twyti din toate puterile. Țineți-vă bine, flăcăii mei, că vin acuși! Aici-s, uite-mă-s aicea! Își aruncă înainte cureaua care-i ținea cornul de vînătoare pe umăr și, ducîndu-și-l la gură, începu să sufle melodia de chemare a cîinilor.

Numai un singur ogar îi răspunse cu o hămăitură stingheră.

— Acu' m-ațin! *Hoo arere!* strigă hăitașul.

Lătratul ogarului prinse să răsune mai cu încredere, șovăi, apoi se ridică din nou în toată vigoarea.

— *Hoo arere!* Uite-aicea sînt, *amy!* I-auzi-l pe Beaumont cel viteaz! *Ho moy, ho moy, hole, hole, hole! hole!*

Ogarul fu acoperit de lătrăturile de tenor ale căţelelor. Hărmălaia crescu apoi într-un crescendo furios pe măsură ce tunetul însetat de sînge al hămăiturilor zăvozilor răzbătu dintre celelalte glasuri mai slabe.

— Gata, l-au prins! spuse scurt Twyti, și cei trei începură din nou să alerge, în vreme ce hăitașul sufla din corn semnale de îmbărbătare pentru haita sa.

Într-un tufăriș mărunt, cumplitul mistreț stătea prins la mare ananghie. Își proptise picioarele din spate în putregaiul unui copac doborît de furtună și cum stătea așa, cu spatele acoperit, nu putea fi apucat de cîini, dar nici nu se putea clinti din loc. Stătea în defensivă, cu buza de sus a rîtului răsucită într-un fel de rînjet feroce, care-i descoperea colții nu mai puțin înspăimîntători. Sîngele din rana pe care i-o crestase în carne lancea lui Sir Grummore izvora din abundență și se prelingea printre țepii de pe spate și apoi în jos, de-a lungul piciorului, în vreme ce spuma bojocilor îi șiroia din rît și pica pe zăpada înroșită de sînge, topind-o.

Ochișorii îngropați în cap, azvîrleau priviri în toate direcțiile. Cîinii stăteau în jurul lui, chefnind și scheunînd și lătrînd din toate puterile la fiara încolțită, iar Beaumont, cu spatele rupt, se chircea la picioarele lui. Nu-i mai acorda nici o atenție cîinelui, care se răsucea de durere și care nu-i mai putea face nici un rău. Se ridica

acolo, singur, înconjurat de dușmani, negru, cuprins de patimă și vrăjmășie, setos de sînge.

— Ei, haide scîrbă! Haide, vino! *So-ho!* strigă hăitașul.

Înaintă cu sulița ținută în fața lui, iar ciinii, încurajați de stăpînul lor, înaintau împreună cu el, pas cu pas.

Scena se schimbă la fel de repede pe cît se prăbușește un castel din cărți de joc. Mistrețul nu mai era încolțit, ci se năpusti cu toată furia împotriva lui Jupîn Twyti. Pe cînd se repezea spre stăpînul lor, ciinii se dădură la el, apucîndu-l de umăr sau de beregată sau de picioare și se aninară de trupul lui, așa că ceea ce venea cu iuțeala fulgerului spre Jupîn Twyti, nu mai era un mistreț, ci un ciorchine de ciini prinși de fiară. Vînătorul nu îndrăzni să-și folosească sulița de teamă să nu omoare vreun ciine. Ciorchinele înainta fără oprire, de parcă toți ciinii încleștați de el n-ar fi fost în stare să-l oprească cîtuși de puțin. Twyti începu să-și întoarcă sulița, ca să oprească înaintarea cu mînerul dar chiar cînd mai încerca încă să apuce sulița de celălalt capăt, toată masa aceea de ciini încăierați cu fiara se năpusti peste el.

Se dădu înapoi, făcu o săritură, se potiveni de o rădăcină care ieșea de sub zăpadă, se întinse cît era lung pe jos și fu acoperit de animalele care se luptau. Art țopăia pe margine, agitîndu-și în disperare sulița, dar nu se zărea nici un colțișor în care ar fi putut să lovească fără teamă. Robin își zvîrli cu aceeași mișcare sulița și-și trase iataganul, se vîrî în ghemul de mîrîituri și apuca foarte calm un ciine de picior și-l trase de-o parte. Ciinele nu se lasă, și rămase cu dinții înfipți în carnea mistrețului dar, oricum, în spațiul unde fusese corpul lui, se zărea acum carnea acoperită cu țepi însîngerați a mistrețului. În acest spațiu se coborî încet iataganul: o dată, de două ori, de trei ori. Întregul eșafodaj se clătină, se îndreptă iarăși, se împiedică din nou și se lăsă greoi pe stînga. Vînătoarea se terminase.

Jupîn Twyti își trase încet un picior de sub mistreț, se ridică, cu mîna dreaptă își apucă genunchiul, îl mișcă iscoditor în diverse direcții, dădu din cap parcă vorbind cu sine însuși și-și îndreptă spatele, întinzîndu-se de-i pîrîiră oasele. Își culese apoi sulița de jos fără să spună un cuvînt și o porni șchiopătînd spre Beaumont.

Îngenunche lîngă el și-i luă capul în poală. Îl mîngîie pe Beaumont pe cap și spuse :

— Ian ascultă-l pe Beaumont, uite la el, dragul de el. Ușurel, ușurel, *Beaumont, mon amy. Oyez à Beaumont,* Beaumont cel viteaz. *Swef, le douce Beaumont, swef, swef.* [1]

Beaumont îi linse mîna, dar nici măcar nu putu să dea din coadă. Hăitașul dădu din cap către Robin, care stătea în spate și se uită adînc în ochii cîinelui. Vorbi :

— Hai, dormi acum, scumpule, Beaumont cel viteaz, feciorașul tatii, dormi, sărmănelul de tine.

Apoi paloșul lui Robin îl eliberă pe Beaumont din lumea asta, și-l trimise să zburde liber cu Orion [2] și să se rostogolească printre stele.

O clipă, Art simți ceva care îl împiedica să se uite la Jupîn Twyti. Bărbatul acesta ciudat, învesmîntat în piele, se ridică fără să spună un cuvînt și mătură cu un gest hotărît cîinii de pe cadavrul mistrețului, un gest cu care era obișnuit. Duse cornul la buze și cîntă cele patru note prelungi ale melodiei de moarte și de încheiere a vînătorii, fără nici cel mai mic tremur în glas. Dar notele triste ale acestui cînt erau înălțate acum pentru un motiv diferit, și Art tresări fiindcă i se păru că zărise lacrimi în ochii vînătorului.

Cîntul de moarte îi adună pe toți cei rătăciți la timpul oportun. Hob îi ajunsese din urmă și după aceea veni Sir Ector, dînd la o parte tufele de rug cu sulița de mistreți, pufăind cu un aer plin de importanță și strigînd cu glas mare :

— Bravo. Bravo. Ai dus-o bine, Twyti. Splendidă vînătoare, foarte. Ce mai, așa trebuie vînată o fiară și nu altfel. Bravo. Bravo. Ia zi, cît cîntărește ?

Ceilalți se strînseră în grupuri, Regele Pellinore țopăind în coadă și tot strigînd :

— Șo pă el ! Șo pă el !, neștiind că vînătoarea se terminase.

Cînd fu informat de acest eveniment, se opri și spuse cu o voce pierdută :

— Șo pă el, ai ?! după care se cufundă în tăcere.

[1] Beaumont, prietenul meu. Ascultați-l pe Beaumont... Ușurel, dulce Beaumont... (în franceza veche).

[2] Soi stelație sudică, reprezentată ca un vînător.

În cele din urmă ajunse la locul isprăvii chiar și șirul indian al majurului, care-și ducea încă oamenii în pas alergător cu genunchii la bărbie, și primiră comanda „Pe loc!“ și „atenție, stai!“ de-abia cînd ajunseră în poiană, în vreme ce majurul îi lămurea cu vădită satisfacție, că dacă n-ar fi fost el, s-ar fi rătăcit cu toții. Apăru și Merlyn, ținîndu-și pantalonii cu o mînă, deoarece se pare că nu-i prea reușiseră vrăjile. Veni și Sir Grummore, călcînd apăsat și fiind însoțit de Kay, spunînd că aceasta a fost una dintre cele mai frumoase vînători din cîte văzuse, deși nu o văzuse, și apoi se trecu fără preget la munca de măcelărie.

Mistrețul fu spintecat și golit de măruntaie, cîinii își primiră răsplata, iar sătenii și argații, stînd în picioare în cete și sporovăind de una și de alta, își înfulecară merindele aduse de-acasă de iubitoarele nevestici ; nici unul nu se așeză pe jos, fiindcă și-ar fi udat straiele. Dădură cep unui butoiaș de vin pe care Sir Ector, cu mult spirit de prevedere, pusese să fie cărat, și toți se împărtășiră din parfumul unei înghițituri bune de nectar. Picioarele mistrețului fură legate împreună și printre ele se trecu o prăjină, iar doi oameni îl aburcară pe umeri. William Twyti se dădu înapoi și sună după datină, plin de respect, cîntul de pornire cu prada regală.

Tocmai în acel moment reapăru și Regele Pellinore. Chiar înainte de a se ivi, îl auziră cum călca în picioare crenguțele și tufișurile, strigînd cît îl țineau puterile :

— Hei, ascultați ! Hei, veniți cu toții aici, imediat ! Veniți, că s-a întîmplat ceva groaznic !

Apăru cu o figură descompusă la marginea poienii, tocmai cînd o cracă plină de zăpadă, pe care o atinse din greșeală, își scuturâ povara în capul lui. Regele Pellinore nu-i acordă nici cea mai mică atenție. Ieși din troianul de zăpadă ca și cum nu l-ar fi băgat în seamă, strigînd înainte :

— Hei, ascultați !

— Ce s-a întîmplat, Pellinore ? strigă Sir Ector.

— Oh, veniți iute 'ncoace ! strigă Regele ca scos din minți și, făcînd stînga-mprejur, dispăru iarăși printre copaci.

— Ce-i cu ăsta, am impresia că s-a zurlit de-a binelea, ce zici ? se interesă Sir Ector.

— Mda, e un tip foarte emotiv, spuse Sir Grummore. Foarte.

— Ia hai mai bine să mergem și noi acolo, să vedem ce i s-a mai năzărit.

Procesiunea o porni fără grabă spre Regele Pellinore, urmind pe zăpadă cursul neregulat al pașilor lui, imprimați în moliciunea omătului.

Spectacolul care li se înfățișă înaintea ochilor îi luă pe nepregătite. Regele Pellinore stătea între niște arbuști desfrunziți, cu lacrimi șiroindu-i pe față. Ținea în poală capul unui șarpe enorm, pe care-l mîngîia cu duioșie. Capul se continua cu un trup lung, slab și gălbejit, cu pete pe el. Trupul acesta ciudat se sfîrșea cu niște picioare de leu, care la rîndul lor se terminau cu niște copite de cerb.

— Haide, haide, fii băiat bun, spunea Regele. Zău că n-aveam de gînd să te părăsesc de tot. Ziceam și eu să dorm numai cîteva zile într-un pat de puf. Zău, pe cinstea mea că mă întorceam la tine, uite, îți dau cuvîntul meu de cavaler că mă întorceam. Vai de mine, te rog din suflet, Fiara mea dulce, scumpa mea, nu muri și nu mă lăsa fără bălegarul tău drag.

Cînd îl văzu pe Sir Ector, Regele luă în mînă situația cu hotărire. Disperarea îi dăduse autoritate.

— Ei, și-acu', Ector, nu mai sta acolo ca o nătăfleață. Adu imediat aici butoiașul cela de vin!

Aduseră butoiașul și turnară o dușcă zdravănă pentru Fiara Căutărilor.

— Sărmana făptură, spuse Regele Pellinore, plin de indignare. Uite la ea cum s-a stins cu zile, ce mai, pur și simplu e pe moarte, și-asta pentru că nu mai e nimeni care să se întrebe de soarta ei. Zău, că nu mă duce capul, cum de m-a răbdat pe mine inima să fac una ca asta. Auzi, să stau tot timpul la Sir Grummore și să nu mă gîndesc nici măcar o clipită la buna mea fiară! Uite la coastele ei, uite cum i-au ieșit prin piele! Doamne, arată ca doagele unui butoi. Și ce mîndrețe de fiară mai era! Uitați-vă, oameni buni, la ea, cum zace fără puteri în zăpadă, aproape fără pic de vlagă și fără să mai vrea să-și ducă zilele! Aide, hai, hai Fiara mea dragă, ia vezi dacă nu poți să mai iei o înghițitură din vinișoru' ăsta bun. Hai, drăguța mea, ia o înghițitură pentru mine, să vezi ce bine-o să-ți facă! Auzi, să mă răsucesc în pat, într-un pat de puf — adăugă monarhul cuprins de

remușcări, privind cu ură la Sir Grummore — ca un rinichi într-o tavă !

— Bine, da' cum asta, cum de-ai găsit-o ? gîngăvi Sir Grummore.

— Ei, uite așa, că a vrut Cel de Sus. Și să știi că n-am ce-ți mulțumi pentru treaba asta. Auzi, să fugim de colo-colo ca niște nerozi și să-l lovești pe un nevinovat cu latura sabiei unde-l doare mai rău ! Pfui, ce oameni ! Uite, am dat de sărmana ființă în tufișul acela, și era toată acoperită cu zăpadă pe săracu-ț' ei de spate și avea lacrimi în ochi și nimănui în toată lumea asta nu-i păsa de sufletelul ei ! Asta înseamnă să începi să nu mai duci o viață regulată. Înainte vreme, totul era în regulă. Ne sculam amîndoi la aceeași oră, porneam în expediție la aceeași oră, fugeam unul de celălalt același număr de ore și, pe la zece și jumătate, gata, la culcare cu noi. Poftim, poftim ce rezultate are viața asta neregulată. Uite în ce hal fără de hal a ajuns, sărmana de ea ! Să știi că dacă, Doamne ferește, o să moară, e numai și numai vina ta ! A ta și a nenorocitului ăla de pat al tău !

— Bine, Pellinore ! Dar știi că,... începu Sir Grummore.

— Ține-ți gura ! replică scurt monarhul. Și nu mai sta acolo să behăi ca un prost, omule. Fă ceva ! Fă rost de încă o prăjină să o ducem acasă pe sărmana Glatisantă. Poftim, și Ector ăsta ! Ce, ți-ai pierdut mințile ? Știi că trebuie s-o cărăm și s-o punem în fața focului de la bucătărie. Trimite iute pe cineva să pregătească pîine caldă și lapte. Și tu, ăsta, Twyti, sau cum te-o mai fi chemînd, ia termină-te cu suflatul în goarna aia tîmpită și dă o fugă și adu imediat niște pături încălzite. Primul lucru pe care trebuie să-l facem cînd ajungem acasă — conchise Regele Pellinore, va fi să-i dăm sărmanei niște mîncare hrănitoare și apoi, dacă totul merge bine, îi dau avans cîteva ore și apoi, ține-te băiete și hălăduiește iarăși ca mai-nainte. Ei, ce zici de asta, Glatisanto, ai ? Așa ! Tu o apuci în sus și eu o iau în jos, ai, ce zici ? Ei, și tu ăla de-acolo, Robin Hood, sau cine-oi mai fi, — tu crezi că eu nu știu, da' vezi că nu-i chiar așa — ia mai termină-te cu arcul ăla pe care te tot sprijini și cu aerele tale de mare vînător. Hai, pune și tu mîna, că nu ți s-o face rău din atîta, și ia-l și pe majurul ăla cu febră musculară să te ajute. Haide, haide, atenție ! Ridicați-o ușurel, așa ! Și-acum, dați-i drumul, mă aceștia, găgăuță,

și fiți atenți să nu care cumva să vă împiedicați. Ce-aveți voi în cap, ai ? Haide, haide, lasă vorba acolo, dă-i drumu', nu mai pierde timpu', că te văd ! Înainte, marș ! Niște capete de pisică, asta sînteți !

Și cît despre tine, Grummore, adăugă Regele, chiar și după ce trase severa concluzie de mai sus, n-ai decît să te tăvălești în patul tău de puf pîn-o da Domnu' să te înăbuși în el !

CAPITOLUL XVII

— Mă gîndesc că a venit timpul să mai iei o doză de educație, spuse Merlyn, într-o după-amiază, uitîndu-se la Art peste ochelarii lăsați pe nas. Vreau să spun, Timpul în direcția în care trăiți voi.

Era o după-amiază de primăvară timpurie și toată ființa arăta mai frumoasă și mai proaspătă cînd te uitai pe fereastră. Mantia iernii pierise, luînd cu sine pe Sir Grummore, Jupîn Twyti, Regele Pellinore și Fiara sa a Căutărilor — aceasta din urmă se pusese pe picioare sub influența dragostei și preocupării, cît și a pîinii înmuiate în lapte. O pornise țopăind prin zăpadă, dînd semne vădite de recunoștință, pentru a fi apoi urmată la două ore distanță de Regele cuprins de emoție, iar pîndarii din turnuri se uitară la fiară, cum își încurca urmele prin zăpadă, dovedind o mare ingeniozitate ; fiara începu această operațiune de camuflare de îndată ce ajunse la marginea terenului de vînătoare. Alerga cu spatele, sărind douăzeci de picioare pieziș, ștergîndu-și urmele cu coada, cățărîndu-se prin copaci și sărind din creacă în creacă și, în general, executînd tot felul de scamatorii și giumbușlucuri cu evidentă plăcere și bucurie. Îl văzură de asemenea pe Regele Pellinore — care își ținuse ascultător ochii închiși, numărînd pînă la zece mii, în vreme ce fiara se depărta — arătînd foarte încurcat atunci cînd ajunse la liziera pădurii și, în cele din urmă, decizîndu-se și pornind-o în galop în direcția greșită, cu cățeaua tărîndu-se după el.

Era o după-amiază minunată. Pe fereastra clasei se zărea pădurea îndepărtată care se învește mîntase toată într-un verde aprins, orbitor, întreg pămîntul scăpăra și fremăta în milioane de stropi neliniștiți și toate păsările

de pe lume se întorceau acasă să cînte și să se iubească. Sătenii ieșeau în fiece seară în grădinile lor și plantau fasole țucără și se părea că odată cu ivirea fasolei, care se cățăra pe garduri și-și agăța cîrceii fragezi de araci și odată cu ascensiunile melcilor (care se cățărau pe toate celea mai abitir decît fasolea), mugurii, mielușeii și păsările, tot ceea ce era viu pe lumea asta, conspirase să iasă afară și să se înalțe spre soare.

— Ia spune, ce-ai vrea să fii ? întrebă Merlyn.

Art se uită pe fereastră, ascultînd cîntecul îngînat al sturzului care vestea noul. El spuse :

— Am fost o dată pasăre, dar asta numai noaptea și numai în sălaș, și n-am avut nici o clipă prilejul să zbor. Știu că n-are rost să înveți același lucru de două ori, da' zic totuși că aș putea să mă fac pasăre și să mai învăț cîte ceva despre ele ?

Se pare că băiatul nostru fusese cuprins de mania păsărilor, ceea ce se întîmplă foarte adesea tuturor oamenilor cu scaun la cap în primăvară, și care uneori duce la asemenea excese, cum ar fi construirea unor cuiburi pentru păsărele.

— Nu văd nici un motiv pentru care să nu te faci pasăre, spuse vrăjitorul. Ce-ar fi să-ncercăm la noapte ?

— Bine, da la noapte dorm toate păsările.

— Cu atît mai bine, asta-i o șansă în plus să nu le pui pe fugă. Uite, o să mergi la noapte împreună cu Arhimede, și el o să-ți povestească tot felul de lucruri despre ele.

— Zău, Arhimede ?

— Da, cu cea mai mare plăcere, răspunse bufnița. Și eu aveam chef de-o plimbărică.

— Spune-mi, știi cum și de ce cîntă păsările ? întrebă Art, gîndindu-se la sturzul pe care-l auzise. Asta-i limba lor ?

— Bineînțeles că au și ele o limbă. Nu este o limbă atît de bogată ca cea a oamenilor dar, oricum, e destul de mare.

— Gilbert White [1], spuse Merlyn, a arătat, sau va arăta — depinde din ce unghi vezi problema — că „limba păsărilor este foarte veche și, la fel ca și alte moduri

[1] *White Gilbert* (1720—1793), naturalist englez, autor al lucrării *Istoria Naturală și Antichitățile din Selborne* (1789).

vechi de vorbire, spune foarte puțin, dar se înțelege foarte mult." Mai zice de asemenea undeva : „coțofenele, în sezonul reproducerii, încearcă uneori, — datorită veseliei din inima lor — să cînte, dar fără prea mare succes".

— Mie-mi plac coțofenele, spuse Art. Ciudat lucru, dar eu zic că sînt chiar păsările mele favorite.

— Și de ce mă rog ? întrebă Arhimede.

— Ei, uite-așa, îmi place mie de ele. Îmi place obrăznicia lor.

— Părinți neglijenți, comentă Merlyn, care se găsea într-o dispoziție pedagogică, și copii obraznici și încăpățînați.

— Mda, e-adevărat, spuse Arhimede gînditor, că toate coroidele au un oarecare simț denaturat al umorului.

Art simți nevoia să se facă înțeles :

— Îmi place felul în care iubesc zborul. Vedeți, ele nu zboară doar așa, ca celelalte păsări, ele zboară de multe ori de distracție. Ce frumos e cînd se întorc la casele lor în stol, pe înserate, toate bucurîndu-se de viață, și vesele, și făcînd tot felul de poante cam din topor și năpustindu-se una asupra alteia, ca niște bădărani veseli care se întorc de la cîmp. Se întorc uneori pe spate în aer și se dau peste cap, numai așa, ca să pară ridicole, sau poate fiindcă au uitat că zboară și au început să se scarpine, fără pic de bună creștere, căutîndu-se de purici.

— Să știi că sînt păsări inteligente, urmă Arhimede, în ciuda umorului lor de speță inferioară. Ele fac parte din păsările care au parlamente, să știi de la mine, și au o orînduire socială bine stabilită.

— Vrei să spui că au legi ?

— Bineînțeles că au legi. Și se întîlnesc întotdeauna toamna, pe un cîmp, ca să le ia în discuție.

— Ce fel de legi ?

— Păi, cum să-ți explic eu, în primul rînd legi pentru apărarea statului de coțofană, și căsătoriilor, și așa mai departe. Nu ai voie să te căsătorești în afara tribului respectiv al coțofenelor, și dacă, din cine știe ce întîmplare, îți pierzi într-atîta orice simț al decenței și educației și te întorci în familie cu o neagră fecioară din împrejurimi, atunci o să te trezești că toți cei din preajmă o să-ți distrugă cuibul tot atît de repede pe cît ai să fii tu în stare să-l construiești. Așa că, pînă la urmă, ești obligat să mergi la mahala, mă înțelegi, și de aceea au

să vezi întotdeauna că în jurul fiecărei colonii, sînt unele cuiburi așezate mai lăturalnic, la cîțiva copaci depărtare de celelalte.

— Un alt lucru care-mi place la ele, spuse Art, este tevatura lor. Or fi ele cam hoațe și le plac cam prea mult bancurile și se ceartă și se bat tot timpul și cîrîie ca niște apucate, dar trebuie să recunoașteți că au curajul să se strîngă gloată în jurul dușmanilor lor. Eu zic că e nevoie de ceva curaj ca să ataci un uliu, chiar dacă ai toată gloata cu tine. Și-apoi, chiar atunci cînd fac o asemenea treabă primejdioasă, tot sînt niște clovni și le place să glumească.

— Gloată. E așa cum ai spus tu, sînt gloată și nimic altceva. Tu ai spus, nu eu ! trînti Arhimede cu dispreț.

— Mă rog, or fi ele neam prost, dar sînt zvăpăiate și mie-mi.plac !

— Și care-i pasărea ta preferată, întrebă Merlyn cu politețe, ca să nu iasă ceartă.

Arhimede cumpăni întrebarea aceasta cîtăva vreme, și apoi răspunse :

— Vedeți dumneavoastră, aceasta este o întrebare complexă. Aș spune că seamănă întrucîtva cu întrebarea „care-i cartea ta favorită ?" Oricum, luînd lucrurile în ansamblu, trebuie să vă mărturisesc că prefer porumbelul.

— Ca să-l mănînci ?

— Nu, nu mă refeream la acest aspect al problemei, răspunse bufnița pe un ton împăciuitor. De fapt, trebuie să recunosc că porumbelul este mîncarea favorită a tuturor răpitoarelor înaripate, bineînțeles dacă sînt destul de mari ca să poată vîna un porumbel gras și bine făcut, dar eu mă gîndeam doar la deprinderile sale.

— Descrie-le.

— Porumbelul, spuse Arhimede, este un fel de Quaker [1]. Se îmbracă întotdeauna în cenușiu. Este un copil care-și respectă părinții, un îndrăgostit credincios și un părinte înțelept și știe, la fel ca toți filozofii, că mîna tuturor se ridică împotriva lui. De-a lungul secolelor a învățat, aș putea spune că s-a specializat, să evadeze.

[1] Sectă religioasă creștină, fondată spre mijlocul secolului al XVII-lea, în Anglia. Au puține rituri și întîlnirile lor sînt caracterizate prin multă tăcere și rugăciuni libere. În general, sînt împotriva războiului, mulți refuzînd să participe la acesta.

Nici un porumbel nu a comis vreodată un act de agresiune și nici nu s-a îndreptat cu gînd rău împotriva dușmanilor săi.

O adevărată rasă de iubitori de pace, gonind de colo-colo în caravane de căruțe cu coviltir din calea Indianului distrugător.[1] Ei sînt niște individualiști iubitori, supraviețuind forțelor masacrului numai prin înțelepciunea fugii lor.

Știați oare, adăugă Arhimede, că o pereche de porumbei se odihnește întotdeuna spate în spate, ca să poată arunca priviri în toate direcțiile ?

— Da, am văzut asta la porumbeii noștri domesticiți, spuse Art. Eu cred că motivul pentru care oamenii încearcă întotdeauna să-i ucidă, este că porumbeii sînt foarte lacomi. Știți, ce-mi place mie la porumbeii de pădure este fîlfîiala aripilor și felul în care se avîntă și apoi își închid brusc aripile și se prăbușesc atunci cînd zboară unul în jurul altuia, în zborurile lor de dragoste. Ai zice că sînt niște ghionoaie.

— Aiurea, ghionoaie ; nici gînd de așa ceva ! spuse Merlyn.

— Da, nu-i chiar așa, recunoscu Art.

— Și care-i pasărea dumitale preferată ? întrebă Arhimede, considerînd că și stăpînul său ar trebui să-și spună punctul de vedere.

Merlyn își împreună degetele în maniera lui Sherlock Holmes, și răspunse imediat :

— Eu prefer pițigoiul. Prietenul meu Linnaeus[2] îl denumește pasărea burlac *(coelebs)*. Stolurile au bunulsimț ca pe timpul iernii să se despartă, așa încît bărbățușii rămîn într-un stol și femelele în altul. Și astfel, măcar în lunile de iarnă, este liniște și pace.

— Îmi permit să vă reamintesc, observă Arhimede, că am început conversația în legătură cu posibilitatea păsărilor de a vorbi.

— Un alt prieten de-al meu, adăugă Merlyn imediat cu vocea sa cea mai erudită, afirmă, sau va afirma, că limbajul păsărilor este un rezultat al imitației. Știți, și Aristotel atribuie tragedia imitației.

[1] Aluzie ironică la Quakerii americani care au fost coloniști destul de perseverenți, în dauna Piilor Roșii.

[2] *Linnaeus, Carolus* (Carl Linné, 1707—1778), botanist suedez care a pus la punct sistemul clasificării binomiale, folosit și în zilele noastre.

Arhimede oftă din greu și observă cu o voce profetică:

— Ei, haide, dacă trebuie neapărat, dă-i drumul și descarcă-ți sufletul.

— Da, și după cum vă spuneam, continuă Merlyn. Vindereul se aruncă asupra unui șoarece, și sărmanul șoricel, străpuns de acele necruțătoare ale ghearelor, scoate unicul său țipăt de agonie : K-e-e-e ! Data viitoare cînd vindereul va vedea un șoricel, sufletul său va striga de la sine Kee, într-un fel de imitație a durerii celuilalt. Un alt vindereu, poate chiar perechea lui, va veni la acest țipăt și, după cîteva milioane de ani, toți vindereii se vor striga unul pe celălalt cu această chemare de Kee-Kee-Kee.

— Bine, dar nu poți spune același lucru despre toate păsările.

— Nici nu vreau așa ceva. Ulii țipă ca prada lor. Rața sălbatică orăcăie ca broaștele pe care le mănîncă. Sfrînciocul la fel, repetă țipătul de moarte al victimelor lui. Mierlele și sturzii țăcăne ca și cochiliile melcilor pe care le sparg cu ciocul. Cintezoii fac zgomotul semințelor pe care le dezghioacă, iar ciocănitoarea imită zgomotul bătăilor în lemnul copacilor din care-și scoate larvele.

— Bine, dar păsările nu scot doar o singură notă !

— Nu, bineînțeles că nu. Prima chemare a venit dintr-o imitare, și toate melodiile păsărilor, care îți încîntă urechea, nu sînt altceva decît repetarea chemării lor și cîntecul care se naște din această repetare.

— Aha, înțeleg acum care e părerea dumitale despre graiul păsărilor, spuse Arhimede cu răceală în glas. Și ce poți spune despre mine ?

— Poftim, dar știi foarte bine cum stă treaba, răspunse Merlyn, știi doar că șoarecele de cîmp, asupra căruia vă năpustiți, chițăie kuik, kuik ! Uite, de aceea, tinerii din specia voastră strigă kee — Uick !

— Aha, cei tineri ? ! Dar ăia bătrîni ? ! întrebă Arhimede cu sarcasm.

— Huru — Huru, strigă Merlyn, refuzînd să se lase domolit. E evident, dragul meu. După prima iarnă, încep să imite vîntul care șuieră printre copacii desfrunziți, în scorburile unde se ascund și unde preferă să doarmă.

— Aha, așa stă chestia ! spuse Arhimede, mai rece și mai distant ca întotdeauna. Va să zică, de data asta observăm că nu mai este deloc problema de pradă.

— Ei, haide, dom'le nu te mai preface, replică Merlyn. Mai sînt și alte lucruri în afară de cele pe care le mănînci. Chiar și o pasăre bea din cînd în cînd, de exemplu, sau se scaldă în apă. Uite, în cîntecul unui prihor auzim notele lichide ale unui rîu, care șopotește curgînd la vale.

— Ei, da, mă rog, acum nu mai am ce spune. După cîte se pare, acum nu mai e vorba de ceea ce mîncăm, ci și de ceea ce bem sau auzim.

— Și de ce nu ?

Bufnița spuse resemnată :

— Bine, să nu mai discutăm !

— După părerea mea, este o idee deosebit de interesantă, interveni Art pentru a-și încuraja dascălul. Dar tot nu înțeleg cum apare din aceste imitații un grai ?

— Păi să vezi : la început le tot repetă, spuse Merlyn, și apoi încep să facă tot felul de variațiuni pe tema lor. Nici nu-ți poți imagina cîte înțelesuri diferite se pot găsi în tonul și iuțeala vorbirii. Ia gîndește-te că aș spune „Ce zi frumoasă !“ așa, dintr-o suflare, tu ai răspunde „Da, așa e“. Dar dacă aș spune „Ce zi *frumoasă*“, așa cu tonuri mîngîietoare pe „frumoasă“, ai putea să te gîndești că am avut, cine știe, noroc în ziua aceea. Și-apoi, dacă aș zice așa, șoptit și din adîncul pieptului „Ce zi frumoasă !“, te-ai uita probabil primprejur ca să vezi ce m-a înspăimîntat. Ei, uite-așa, încetul cu încetul, și-au alcătuit și păsările un grai.

— Ei, dacă astfel se prezintă lucrurile, sper că n-aveți nimic împotrivă să ne spuneți și nouă, reluă Arhimede, din moment ce știți atîtea lucruri interesante despre graiul nostru, cîte lucruri diferite sîntem noi păsările în stare să exprimăm, modificînd ritmul și accentul trilurilor a ceea ce dumneata denumești „chemarea“ noastră?

— O, un foarte mare număr de lucruri. Puteți, de pildă, striga Kee-uick cu accente tandre, dacă sînteți cumva îndrăgostiți, sau Kee-uick cu furie, cînd vreți să vă speriați dușmanul sau sînteți cuprinși de ură ; puteți să o strigați urcînd glasul ca un țipăt, dacă nu știți unde vă este tovarășul, sau dacă vreți să-i atrageți atenția că vreun străin s-a rătăcit pe lîngă cuibul vostru ; dacă vă apropiați vreodată iarna de vechiul vostru cuib, s-ar putea să strigați Kee-uick cu dragoste, un reflex condiționat al plăcerilor pe care le-ați încercat odată

în el, iar dacă mă voi apropia prea mult și prea repede de vreunul dintre voi, s-ar putea să strigați Keewick — Keewick — Keewick, ca un strigăt zgomotos de alarmă.

— Așa ! Ei, fiindcă veni vorba de reflexe condiționate, remarcă cu acreală Arhimede, știi că prefer să caut un șoricel.

— N-ai decît. Și cînd îl vei găsi, îndrăznesc să spun că vei scoate un alt sunet caracteristic pentru bufnițe, deși nu ești prea des menționat în cărțile de ornitologie. Mă refer la sunetul „Tock" sau „Tck", pe care ființele umane l-ar denumi un plescăit din buze.

— Și ăsta ce sunet mai imită ?

— Evident, spargerea oaselor de șoarece.

— Ei, ești mare meșter dumneatale, spuse Arhimede, și văd că în ceea ce ne privește pe noi, sărmanele bufnițe, o să găsești întotdeauna o explicație pentru toate. Ce pot să-ți spun din experiența mea personală este că tot ce-ai spus pînă acum nu face două parale. Un țipăt poate să-ți spună nu numai că există un pericol, dar și ce fel de pericol. Un țipăt al unei păsări poate să-ți spună cu precizie, așa cum ai spune dumneata „Bună ziua" : „Păzea că vine pisica", sau „Ascunde-te că vine uliul", sau „Uite că se apropie bufnița".

— Dar nici prin cap nu mi-a trecut să te contrazic, se apără Merlyn. Am spus numai că așa stăteau lucrurile la începuturile limbii voastre. Uite, dacă vrei, încearcă să-mi pomenești de o pasăre, o singură pasăre al cărei cîntec n-am să-l pot atribui, la origine, unei imitații ?

— Păpăluda, spuse Art.

— Bîzîitul aripilor de bondar, replică dascălul său pe dată.

— Privighetoarea, strigă în culmea disperării Arhimede.

— Ah, spuse Merlyn, lăsîndu-se pe spate în scaunul lui confortabil. Ei. acum să imităm cîntecul de inimă albastră a iubitei noastre Proserpina, înălțînd trilurile ei de trezie, pe cînd încearcă să se dezmeticească în tot eul ei lichid.

— Tru-tru, spuse cu blîndețe Art.

— Pieu-pieu, adăugă bufnița încet.

— Muzică ! conchise necromantul în extaz, incapabil să aducă nici cele mai mici semne ale vreunei imitații.

— Ei, salut, spuse Kay, deschizînd ușa clasei în care se ținea lecția de după-amiază. Vă rog să mă iertați că am întîrziat la geografie. Dar știți, încercam să dobor cîteva păsărele cu arcul. Uite, am ucis un sturz.

CAPITOLUL XVIII

Art rămase treaz, după cum i se spusese. Trebuia să aștepte pînă ce-o adormi Kay și apoi Arhimede avea să vină să-i aducă farmecul lui Merlyn. Stătea întins sub blana cea mare de urs și se zgîia pe fereastră la stelele primăverii, care-și pierduseră înfățișarea înghețată și metalică, de parcă ar fi fost spălate de curînd și s-ar fi umflat de apă. Era o seară frumoasă de primăvară, fără urme de ploaie sau nori. Cerul presărat de stele avea adîncimea și culoarea unei catifele din orient. Încadrate în fereastra care dădea spre apus, stelele Alderbaran și Betelgeuse îl goneau pe Sirius, departe, spre orizont, în vreme ce ogarul-stea privea înapoi spre stăpînul său Orion, care încă nu se ridicase deasupra pervazului ferestrei. Pe fereastră mai pătrundea și mireasma de-abia simțită a florilor de ceas tîrziu, fiindcă arbuștii de coacăz, vișinii sălbatici, prunii și măceșii dăduseră în floare și nu mai puțin de cinci privighetori îți încîntau urechea întrecîndu-se în frumusețea trilurilor printre copacii de-abia deslușiți, învăluiți în umbra nopții.

Art stătea întins pe spate, pe jumătate dezvelit de blana călduroasă de urs, cu mîinile încleștate sub ceafă. Era prea frumos ca să poți dormi, prea cald să te poți înveli. Se uita afară la stele cuprins de un fel de transă. Iată, curînd va veni iarăși vara și va putea dormi pe metereze și-și va pierde privirea în frumusețea stelelor plutind deasupra feței lui ca niște fluturi de noapte — și avînd parcă ceva din polenul lor, cel puțin în stelele din Calea Laptelui. Vor fi aproape de el, și în același timp atît de depărtate, încît gînduri fără cuvinte, despre spațiu și eternitate, se vor învălmăși în pieptul lui micuț, făcîndu-l să ofteze fără rost. Își va închipui cum se prăbușește în sus, tot mai sus și mai sus, tăvălindu-se printre ele, fără să le-ajungă vreodată, fără sfîrșit, lăsînd totul în urmă și pierzînd totul, în graba calmă a spațiului necuprins.

Cînd Arhimede veni dupa el, tocmai aţipise.

— Mănîncă asta, spuse bufniţa, şi-i întinse un şoarece mort.

Art se simţea atît de ciudat, încît luă fără nici un protest mortăciunea acoperită cu blană şi o vîrî în gură, fără ca măcar să-i treacă prin cap că ar putea fi ceva scîrbos. Aşa că nu fu deloc surprins cînd şoricelul se dovedi a fi o hrană excelentă, cu un gust de fruct zemos, cum ar fi o piersică pe care-o mănînci cu pieliţă cu tot, deşi bineînţeles că pieliţa nu avea un gust la fel de bun ca şoarecele.

— Ei, şi-acum eu zic că cel mai bun lucru ar fi să zburăm puţintel, spuse bufniţa. Haide, sări deocamdată pe pervazul ferestrei de aici, să te obişnuieşti cu tine însuţi înainte de a ne lua zborul.

Art sări pe pervaz şi, în acelaşi timp, dădu fără voie din aripi, la fel cum un săritor în înălţime îşi leagănă braţele. Aterizâ cu o bufnitură pe pervazul ferestrei deschise, aşa cum ştiu întotdeauna bufniţele să facă, dar nu se opri la vreme, îşi pierdu echilibrul şi se răsturnă de pe fereastră, prăbuşindu-se în gol. „Ei, uite-aşa!", se gîndi în sinea lui, fără nici un necaz şi cuprins de o veselie nefirească, „Uite-aşa o să-mi frîng gîtul". Lucru de mirare, dar nu putea să ia viaţa în serios. Văzu cum zidurile castelului treceau ca fulgerul pe lîngă el şi cum pămîntul şi şanţul cu apă se înălţau spre el. Dădu brusc din aripi şi pămîntul se lăsă din nou în jos, ca apa într-un puţ care seacă. Peste o clipă, mişcarea aripilor îşi pierduse efectul şi pămîntul se ridica din nou spre el. Dădu iarăşi din aripi. Era o senzaţie cu totul nebănuită mai înainte, să înaintezi cu pămîntul care se retrăgea şi se înălţa sub tine ca un pîntec de uriaş adormit, învăluit în tăcerea absolută a aripilor desfăcute.

— Pentru Dumnezeu! gîfîi Arhimede lîngă el, planînd în întuneric, încetează odată cu zborul ăsta ca de ghionoaie. Oricine te-ar lua drept o ciovică, dacă fiinţele astea ar fi fost importate în Anglia. Păi tu ştii ce faci?! Prinzi viteză şi te înalţi puţin cînd dai o dată ca speriatu' din aripi. Te ridici niţel şi apoi începi să pierzi din viteză şi să te opreşti. Şi tocmai cînd să te prăbuşeşti, mai dai o dată din aripi şi apoi o ici iarăşi d-a capo Zău că nu mă pot ţine după tine în felul ăsta!

— Și atunci ce-ai vrea să fac ? întrebă Art nepăsător. Dacă nu fac așa, o să mă prăbușesc de-a binelea.

— Tîmpitule ! zise bufnița. Trebuie să-ți fluturi tot timpul aripile, uite-așa, ca mine, în loc să faci toate săriturile astea ridicole.

Art făcu ceea ce i se spusese și fu surprins să vadă că pămîntul devine stabil, fără să mai salte ca înainte, și se mișcă sub el lin, într-o scurgere calmă de rîu de șes. Acum nici măcar nu mai simțea că se mișcă.

— Ei da, așa-i mai bine.

— Ce curios arată toate lucrurile, observă băiatul cu mirare, acum că avea vreme să se uite în jur.

Și zău așa, că tare ciudată înfățișare mai căpătase toată lumea. În unele privințe, cea mai bună descriere a ei ar fi fost să spui că totul arăta ca negativul unei fotografii, fiindcă acum Art vedea mai mult decît spectrul care este vizibil ființelor umane. Un aparat de fotografiat cu infraroșii va face fotografii în întuneric, atunci cînd nu putem să vedem nimic, dar va face niște poze la fel de bune și pe lumină. Cam același lucru și cu bufnițele, fiindcă este cu totul neadevărat că ele pot vedea numai noaptea. Nici gînd de-așa ceva. Văd la fel de bine și ziua, numai că ele au și avantajul că pot vedea la perfecție și în timpul nopții. Așa că, bineînțeles, n-or fi proaste să vîneze ziua, dacă pot să vîneze noaptea, cînd toate celelalte ființe sînt mai mult ca întotdeauna la voia lor. Lui Art, copacii verzi i-ar fi apărut în timpul zilei învești mîntați într-o culoare alburie, de parcă ar fi fost încărcați cu flori albe de măr, dar acum, noaptea, totul căpăta o altfel de înfățișare. Era ca și cum ar fi zburat în amurg, într-un amurg în care toate lucrurile ar fi fost reduse la nuanțe ale unei aceleiași culori și, la fel ca și la asfințit, contururile lucrurilor nu erau chiar atît de clare, fiind uneori ascunse de întuneric.

— Ei, îți place ? întrebă bufnița.

— Oho, te cred ! Îmi place chiar foarte mult. Știi, pe vremea cînd eram pește, am văzut că în apă erau porțiuni cu apa mai caldă sau unele cu apă mai rece și văd că același lucru se întîmplă și în aer.

— Temperatura depinde de vegetația de jos, spuse Arhimede. Pădurea sau ierburile fac ca deasupra lor aerul să fie mai cald.

— Ei, da, replică Art. Acum îmi dau seama de ce reptilele care au renunțat să mai fie pești, s-au hotărît să devină păsări. Ce mai, nu începe discuție, e colosal aici sus.

— Așa, așa, vezi că începi să înțelegi și tu cum stau lucrurile, remarcă Arhimede. Ia spune-mi, ai ceva împotrivă să ne-așezăm puțin ?

— Da cum să mă așez ?

— În primul rînd trebuie să te oprești din zbor. Asta înseamnă că trebuie să te înalți pînă ce pierzi din viteză, și apoi, tocmai în clipa în care-ți dai seama că începi să cazi — te așezi ușurel, ușurel. Ai înțeles ? N-ai observat că păsările zboară întotdeauna în sus cînd vor să se cocoațe pe o cracă ? Ele nu se lasă niciodată direct în jos pe cracă, ci se lasă în jos pe lîngă ea și apoi de-abia se ridică. Și, la capătul scurtului lor zbor, pierd din viteză și pot să se așeze.

— Bine, dar păsările se așază și pe pămînt. Sau rațele sălbatice ? Ele se pot lăsa și pe apă ? Și doar nu se pot ridica pentru ca să se așeze pe apă...

— Mda, este perfect posibil să aterizezi pe lucruri netede, deși mult mai greu. Trebuie, pentru asta, să aluneci cu o viteză din ce în ce mai mică o bucată bună de drum, și apoi să-ți sporești rezistența la vînt, făcîndu-ți aripile căuș, lăsîndu-ți în jos picioarele și coada, și așa mai departe. Și nu se poate să nu fi băgat de seamă că sînt foarte rare păsările cărora să le reușească bine figura asta. N-ai decît să-ți amintești cum se trîntește cioara greoi la pămînt și cum stropește rața sălbatică. Se pare însă că păsările care au aripile ca un căuș sau ca o lingură, reușesc să facă treaba asta cel mai bine și bîtlanul sau nagîțul sînt mari specialiști într-o asemenea performanță. De fapt, trebuie să recunosc cu toată modestia că și noi, bufnițele, nu sîntem chiar atît de slabe la aterizat pe sol.

— Iar păsările cu aripi lungi cum ar fi lăstunii mari, bănuiesc că sînt cele mai proaste, fiindcă ele nu se pot ridica deloc de pe o suprafață plană ?

— Mda, motivele sînt diferite, spuse Arhimede, totuși faptul rămîne adevărat. Dar spune-mi, te rog, e neapărată nevoie să vorbim zburînd ? Știi, că am început să obosesc.

— Și eu.

— Asta din pricină că noi, bufnițele, preferăm să ne așezăm la ficcare sută de metri.

Art copie exact mișcarile lui Arhimede, avîntîndu-se spre ramura pe care o aleseseră. Se lăsă în jos chiar cînd era deasupra ei, se prinse de ea cu picioarele lui îmbrăcate în puf, chiar în ultimul moment, se bălăbăni înainte și înapoi de vreo două ori și apoi constată cu bucurie că aterizase cu succes. Își strînse aripile.

În vreme ce Art stătea liniștit și admira peisajul, prietenul său începu să-i țină o conferință despre zborul la păsări. Îi spuse că, deși lăstunul mare era un zburător atît de iscusit încît putea să doarmă în zbor toată noaptea și, cu toate că lui Art îi plăcuse grozav felul în care se distrau cotofenele în zbor, adevăratul aeronaut al văzduhului — care nici n-avea treabă cu lăstunul mare — era nagîțul. Îi explică cum aceste păsări se lăsau în voia acrobațiilor aeriene și făceau de fapt asemenea figuri, cum ar fi vrile, întoarceri fără viteză, lupinguri sau chiar rostogoliri, numai de dragul perfecțiunii. Ele erau singurele păsări care-și făceau un obicei din a se azvîrli din înălțime în picaj spre pămînt — poate uneori în afara acelui aeronaut, cel mai vechi, cel mai vesel și cel mai frumos dintre toți aeronauții înzestrați cu inteligență, corbul. Art nu prea acordă mare atenție conferinței, ci folosi acest răgaz, pentru a-și obișnui ochii cu tonurile ciudate ale luminii, așa cum le vedea el. Îl privi pe Arhimede cu coada ochiului. În tot acest timp, în vreme ce-i vorbea și-l povățuia, Arhimede iscodea distrat pămîntul, încercînd să-și dibuiască vreun ospăț. Această operațiune era un spectacol ieșit din comun.

Un titirez care-și pierde din viteză descrie încet cercuri cu vîrful de sus, înainte de a cădea. Piciorul titirezului rămîne în același loc, dar celălalt cap va descrie niște cercuri care vor deveni, în cele din urmă, din ce în ce mai largi.

Tocmai asta făcea și Arhimede, păstrînd tot timpul un aer de profesor distrat și vorbindu-i neîncetat. Picioarele lui rămîneau nemișcate, dar își mișca partea de sus a corpului de jur împrejur, cum ar face cineva care ar încerca să vadă la cinema ce e pe ecran, dacă ar fi avut ghinionul să stea în spatele unei doamne cam trupeșe și nu putea să se decidă care parte îi oferea cea mai bună perspectivă a ecranului. Cum trebuie să mai pomenim și de faptul că Arhimede era în stare să-și învîrte capul

aproape complet pe umeri, vă puteți imagina că bufoneriile lui meritau să fie contemplate.

— Ce faci, dragă ? întrebă Art.

Chiar în momentul în care întrebă, Arhimede dispăru. Cu o clipă înainte, se găsea pe cracă o bufniță liniștită, care conferența despre isprăvile nagîțului, și hop ! la bufnița de unde nu-i ! Numai de departe, de undeva de jos, se auzi o bufnitură și un fîșîit de frunze, cînd torpila aeriană se năpusti în mijlocul unui tufiș, fără să țină seama de piedici.

Peste un minut, bufnița stătea din nou lîngă el pe cracă, zdrobind gînditoare în cioc o vrabie ucisă.

— Pot să fac și eu așa ceva ? întrebă Art, căruia îi venea să fie setos de sînge.

— De fapt, spuse Arhimede, după ce așteptă un pic să-i tihnească dumicatul, nu prea poți. Vreau să zic că șoarecele fermecat care te-a făcut bufniță o să-ți fie de-ajuns o vreme — în definitiv, nu știu ce mai vrei, ai mîncat toată ziua ca ființă umană — și nici o bufniță nu ucide de plăcere. Ca să nu mai vorbim că e cazul să te iau cu mine și să te duc să-ți faci educația și, imediat ce-mi termin gustărica, chiar așa o să trebuiască să facem.

— Și unde-o să mă duci ?

Arhimede își isprăvi vrabia, își șterse, binecrescut, pliscul pe cracă și-și îndreptă ochii larg deschiși spre Art. Ochii aceia mari și rotunzi aveau, după cum a spus un celebru scriitor, o pată de lumină în ei, ca roșul de purpură al unui strugure.

— Ei, acum c-ai învățat să zbori ca bufniță, spuse el, Merlyn vrea să încerci și ca Gîscă Sălbatică.

Locul în care se găsea era absolut întins și neted. În lumea umană vedem rareori întinderea plată, fiindcă toți copacii și casele și tufișurile dau peisajului un fel de margine dințată. Chiar și iarba străpunge pămîntul cu mii și mii de cuțite verzi. Dar aici, în pîntecul nopții, nămolul umed, întins și fără de margini era la fel de lipsit de orice trăsătură ca un cheag de lapte negru. Dacă ar fi fost nisip ud, ar fi avut măcar valurile acelea de-abia simțite, ca cele din cerul gurii.

În întinderea aceasta plată și enormă, exista un singur element — vîntul. Cu adevărat un element distinctiv. Era o dimensiune, puterea întunericului. În lumea umană,

vîntul vine de undeva și merge undeva și, circulînd, trece pe undeva sau prin ceva — printre copaci sau străzi sau printr-un șir de arbuști. Vîntul acesta nu venea de nicăieri. Sufla printr-o întindere de nicăieri, spre nici un loc. Orizontală, fără nici un sunet, în afară de un fel de vuiet specific, tangibilă, infinită, uimitoarea sa povară dimensională străbătea nămolul. Puteai să-i trasezi urma cu o linie dreaptă. Linia lui, cenușie și gigantică era solidă și neșovăielnică. Ți-ai fi putut agăța mînerul umbrelei de ea, și să știi că ar fi rămas acolo, fără să se clintească.

Art, cu fața la acest vînt, simți că nu era făptură împlinită. În afară de soliditatea umedă de sub labele lui cu membrană între degete, simțea că trăiește în nimic — un nimic solid, la fel ca și haosul. Ale lui erau senzațiile — senzația unui punct geometric, existînd misterios undeva pe drumul cel mai scurt între două puncte ; sau a unei linii, trase pe o suprafață plană care avea lungime, lățime, dar nu avea nici o dimensiune. Nici o dimensiune ! Cuprindea în sine însăși esența dimensiunii. Era energie, curent, forță, direcție, un șuvoi continuu, atotcuprinzător, în pragul iadului.

Acest purgatoriu mirean avea niște granițe. În depărtare, spre răsărit, poate cam la vreo milă mai încolo, se găsea un zid neatins de sunet. Se ridica puțin, părînd să se întindă sau să se contracte, dar era solid. Era un zid amenințător, doritor de victime — fiindcă era marea, marea gigantică și fără cruțare.

La două mile spre apus, se aflau într-un triunghi trei puncte de lumină. Erau feștilele care aruncau o scînteiere slabă din colibele pescarilor, sculați cu noaptea în cap să prindă fluxul în lanțul de golfulețe din mlaștina sărată. Apele fluxului se zbăteau uneori în direcție contrară celor ale oceanului. Acestea erau trăsăturile lumii care îl înconjura — sunetul mării și cele trei luminițe : întunecime, întindere, vastitate, umezeală ; și, în golful nopții, golfstromul vîntului.

Cînd se făcu ziuă, cuprins de un presentiment tulbure, băiatul își dădu seama că se afla în mijlocul unei mulțimi de făpturi asemănătoare lui. Unele stăteau așezate în nămolul care acum începu să fie răvășit de valurile subțirele, dar din ce în ce mai furioase ale mării care se în-

torcea, iar altele se lăsaseră purtate de apa care le scu-lase din somn și se depărtaseră de-ajuns de mult ca să scape de plesniturile de bici ale mării ce se izbea de mal. Cele așezate arătau ca niște ceainice mari, cu gîturile vîrîte sub aripi. Cele care înotau își cufundau din cînd în cînd capetele în apă și apoi și le scuturau. Cîteva, trezindu-se pe nămol, se ridicau și-și fluturau aripile din toate puterile.

Tăcerea profundă care-i învăluise mai înainte era sfîșiată din timp în timp de o bolboroseală și de freamătul conversațiilor. Erau cam patru sute risipite pe întinderea aceea cenușie — făpturi prea frumoase, sălbaticele Gîște Albe, cele pe care dacă le-ai văzut vreodată de aproape, nu le mai poți uita în vecii vecilor.

Cu mult înainte ca să răsară soarele, se și pregătiseră de zbor. Cele născute din aceeași familie veneau în cete, și toate aceste grupuri căutau să se unească unele cu altele, poate sub comanda vreunui bunic sau a vreunui străbunic, sau a vreunui conducător din străini. Cînd detașamentele fură întocmite, în zumzăiala discuțiilor se ridică un fel de rumoare de emoție. Începură să-și miște capetele de colo pînă colo, urmărind parcă ceva ce nu putea fi văzut. Și apoi, azvîrlindu-se în vînt, se ridicau toate laolaltă în văzduh, cu zecile deodată, cu aripile larg deschise lopătînd întunericul, și un strigăt de triumf le gîlgîia în gîtlej. Dădeau un rotocol, se înălțau apoi fără veste drept în sus și dispăreau din vedere. Cînd se ridicau la douăzeci de metri, ochiul nu le mai putea zări, ascunse în întunericul nopții care nu se ridicase încă. Primele decolări nu erau zgomotoase. Aveau tendința să nu dea glas bucuriei înainte de a răsări soarele și erau tăcute, făcînd remarci numai rareori sau strigîndu-și unicul țipăt de avertisment, dacă le amenința vreun pericol. Și atunci, la acest strigăt de primejdie, s-ar fi ridicat cu toatele de pe pămînt, înălțîndu-se grabnic și dispărînd.

Art începu să fie stăpînit de un simțămînt de stinghereală. Escadroanele de-abia zărite de lîngă el, care porneau din minut în minut, îl molipseau de o dorință arzătoare. Deveni neliniștit și nerăbdător să le urmeze exemplul, dar îi era teamă. Poate că grupurile lor, familiile în care se strîngeau, ar fi fost împotriva amestecului său. Și totuși simțea nevoia de a nu sta singur și izolat. Voia

din tot sufletul să li se alăture și să se bucure de exercițiul zborului de dimineață, care era, atît de vădit, o plăcere nespusă. Toate ființele acelea aveau un spirit de camaraderie, o disciplină liber consimțită și o adevărată *joie de vivre*.[1]

Cînd gîsca de lîngă Art își întinse aripile și țîșni în sus, făcu și el la fel, fără să mai stea pe gînduri. Vreo opt dintre cele din apropiere își scuturaseră pliscurile, gest pe care el îl imitase de parcă ar fi prins ceva în el, și acum, cu aceleași opt păsări, se trezi zburînd în văzduhul întins. În momentul în care părăsise pămîntul, vîntul dispăruse ca prin farmec. Senzația lui de tulburare și dorințele ciudate care-l frămîntau pieriră și ele, de parcă ar fi fost retezate cu cuțitul. Era înfășurat în curentul de aer, se lăsa purtat de el și liniștea poposi în inima lui.

Cele opt gîște se răspîndiră în linie, una în spatele celeilalte, iar el încheia șirul. O porniră spre răsărit, de unde licăriseră luminițele acelea, și acum, în fața lor, începea să se ridice soarele măreț.

Hăt departe, undeva, în spatele pămîntului, zăgazul de întuneric al nopții plesnise și lăsa să se prelingă primele raze de purpură și aur. Nimbul soarelui se întindea văzînd cu ochii, iar mlaștina sărată de jos începea să se deslușească. O vedea din înălțime ca pe o baltă sau o mocirlă fără formă, care fusese din întîmplare cotropită de apele mării — buruienile ei avînd încă înfățișare de buruieni, se împerecheaseră cu iarba de mare, pînă ce deveniseră un fel de plantă de apă sărată, dînd la iveală frunze umede și lunecoase. Pîrîiașele care șiroiau prin mlaștină nu erau de apă dulce, ci din apă de mare, tulbure de mîl albăstrui. Din loc în loc se ridicau plase lungi, întinse pe prăjini, în care gîștele neștiutoare s-ar fi putut prinde în zborul lor fără grijă. Va să zică asta fusese cauza acelor strigăte de avertisment. De una dintre prăjini atîrnau cîteva becațe ucise și, departe, spre răsărit, un om care arăta cît o furnică, se trudea cu îndîrjire să-și ridice sacul din noroi.

Soarele, pe cînd se ridica, tivea argintul viu al băltoacelor de apă și clisa lucitoare cu o cunună de flăcări. Corlele, care-și piuiseră jalea încă mult înainte de ivirea

[1] Bucurie de a trăi. (fr.).

zorilor, zburătăcirâ din stuful de pe mal. Lișițele, care dormiseră pe apă, veniră fluierîndu-și șuierăturile, ca niște pocnitori de Crăciun. Rațele sălbatice se înălțară greoi, luînd vîntul pieptiș. Fluierarii, cu picioare roșii, țîșniră și se îmboldiră ca niște șoricei speriați. Un nor de rîndunele de mare micuțe, mai dens decît cel de grauri, s-a ridicat în aer cu vuietul unui tren. Șleahta ciorilor se ridică din pinii de pe dune, scoțînd strigăte de mare veselie. Păsări de țărm de tot soiul populau linia mareei, umplînd-o cu freamătul unei zarve fericite și cu nespusă frumusețe.

Zorile, aurora mării și desăvîrșirea zborului desfășurat într-o ordine perfectă erau de o frumusețe atît de intensă, încît băiatul simți o dorință nestăpînită de a cînta. Voia să înalțe un cor frumuseții vieții și, fiindcă în aer se mai găseau o mie de gîște la fel ca și el, nu trebui să aștepte prea mult. Lanțurile de zburătoare, unduindu-se ca fumul pe cer pe cînd înfruntau răsăritul soarelui, se avîntară deodată în muzică, rîs și bucurie.

La venirea zilei, se găsea într-o cîmpie răvășită. Tovarășii săi de zbor pășteau în jurul lui, ciugulind iarba cu smucituri piezișe ale pliscurilor mici și moi, aplecîndu-și gîtul cu zvîcniri neașteptate, cu totul diferite de arcurile boltite ale grațioasei lebede. Întotdeauna, în timp ce se hrăneau, unul dintre ei stătea de pază, cu capul ridicat, ca un șarpe înfuriat și șuierător. Gîștele se împerecheară în lunile de iarnă, sau în iernile de dinainte, așa că erau înclinate să se hrănească în perechi, în familie sau în stol. Femela tînără, vecina lui de locuință de pe întinderea de mîl, era în primul ei an de viață. Din cînd în cînd, arunca o privire plină de inteligență spre el.

Băiatul, urmărind-o cu atenție, îi observă trupul grăsuliu și bine făcut și cîteva cute gingașe pe gît. Aceste cute, văzu el trăgînd cu coada ochiului, erau provocate de o diferență în așezarea penelor. Penele erau concave, ceea ce le separa pe una de cealaltă întocmind o țesătură de încrețituri, care lui i se părură grațioase.

Curînd, tînăra îl împinse cu pliscul. Pînă atunci, ea făcuse pe sentinela.

— Ei, acum e rîndul tău, îi spuse.

Își lăsă capul în jos, fără să aștepte răspunsul lui și începu să pască cu aceeași mișcare. Ocupația aceasta o făcu să se îndepărteze de el.

Rămase el de pază. Habar n-avea ce trebuie să păzească și de cine, și nu vedea nici urmă de vrăjmaș, nimic în afară de smocurile de iarbă și de tovarășii săi care ciuguleau fără încetare. Dar în orice caz, îi plăcea să facă pe santinela și-i părea bine că avuseseră încredere în el.

— Ce faci ? îl întrebă ea, trecînd pe lîngă dînsul cam după vreo jumătate de oră.

— Păi, ce să fac, stau de gardă.

— Ei, asta-i bună ! îi răspunse cu un chicotit (sau să zicem că era un gîgîit ?). Măi, da' prost mai ești !

— De ce ?

— Ei, las' că știi tu !

— Pe cinstea mea, că nu știu. Ce, e ceva în neregulă ? Nu-mi văd de treabă cum se cade ? Zău că nu-nțeleg.

— Dă mai departe paza. Stai de pază de cel puțin două rînduri.

Făcu așa cum i se spusese și lovi ușor cu pliscul pe cel care se găsea cel mai aproape de ei. Acesta preluă fără vorbă schimbul. Se duse apoi lîngă ea să se hrănească. Ciuguleau firele de iarbă, uitîndu-se unul la celălalt cu ochii ca mărgelele.

— Tu zici că sînt un prost, spuse cu timiditate, mărturisind pentru prima oară unui animal secretul speciei căreia îi aparținea cu adevărat, dar să știi că ai părerea asta despre mine fiindcă eu nu sînt cu adevărat o gîscă. Eu m-am născut om. De fapt, ăsta e primul meu zbor.

Ea fu într-o oarecare măsură surprinsă.

— Asta-i cam neobișnuit. În general, oamenii preferă lebedele. Ultima serie care a venit au fost copiii lui Lir [1] Dar, mă rog, sîntem și noi din familia anseriformelor, așa că e explicabil.

— Da, am auzit de copiii lui Lir.

— Știi că nu prea le-a plăcut. Erau grozav de naționaliști și religioși și se strîngeau mereu în jurul uneia dintre bisericile din Irlanda. Zău că se putea spune că de-abia băgau în seamă celelalte lebede.

— Dar mie-mi place, și încă foarte mult.

— Ei, te cred ! Pentru ce-ai fost trimis la noi ?

— Să-mi fac educația.

[1] Personaje dintr-o legendă cu caracter religios din folclorul irlandez.

Păscură apoi în liniște, pînă ce propriile lui cuvinte îi reamintiră de ceva care dorea să întrebe.

— Sentinelele, întrebă el. Sîntem în război ?

Ea nu păru să înțeleagă cuvîntul.

— Război ?

— Sîntem un neam luptător ?

— Luptător ? întrebă ea încă nelămurită. Bărbații noștri se luptă uneori pentru nevestele lor. Dar bineînțeles că nu e nici o vărsare de sînge — numai o mică încăierare, ca să se dovedească cine-i mai tare și mai bun. La asta te referi ?

— Nu, voiam să întreb dacă nu luptăm împotriva unor armate — de pildă, împotriva altor gîște.

Fu grozav de amuzată.

— Ce ridicol ! Vrei să spui, o mulțime de gîște, toate încăierîndu-se în același timp ? ! Ei, știi, asta ar fi chiar un spectacol distractiv !

Tonul vocii ei îl surprinse, fiindcă inima lui era încă blîndă, o inimă bună de băiețel.

— Cum distractiv ? E un spectacol distractiv să vezi o armată de gîște ucigîndu-se una pe cealaltă ?

— Ucigîndu-se una pe cealaltă ? O armată de gîște ucigîndu-se una pe cealalta ?

Ea începu, încetul cu încetul, șovăielnic, să priceapă această idee cumplită și pe față îi apăru o expresie de silă. După ce i se întipări pe chip expresia de dezgust, se depărtă de el. Porni fără nici un cuvînt spre alt capăt al cîmpiei. Art o urmă, dar ea îi întoarse spatele. Rotindu-se în jurul ei să-i prindă privirea, fu uimit să-i vadă scîrba oglindită în ochi — o uitătură de parcă i-ar fi făcut vreo aluzie obscenă.

Zise cu stinghereală în glas :

— Te rog să mă ierți. Nu înțeleg despre ce-i vorba.

— Să nu mai discutăm despre asta.

— Te rog să mă ierți.

Mai tîrziu, Art adăugă, cu necaz :

— Eu zic că ai voie să pui întrebări, nu-i așa ? Mie mi s-a părut o întrebare la locul ei, cu toate sentinelele astea care stau de pază.

Dar ea era înfuriată de-a binelea.

— Nu vrei să încetezi odată cu murdăria asta ! Ce minte perversă trebuie să ai ! N-ai nici un drept să spui asemenea vorbe. Și bineînțeles că există sentinele.

Există ulii și ereți, nu-i așa ? Și-apoi sînt tot felul de vulpi și hermine și oameni care întind plase. Toți aceștia sînt vrăjmașii noștri naturali. Dar ce făpturi pot să fie atît de josnice, încît să se strîngă într-o șleahtă și să ucidă alte ființe de-același sînge cu ele ?

— Furnicile. Furnicile fac așa, zău ! spuse el cu îndărătnicie. Și eu nu făceam nimic altceva decît să încerc să-mi fac un picuț de educație.

Ea se înduplecă, într-un efort de a fi bună la suflet. Voia să aibă vederi largi dacă putea, fiindcă era oarecum o snoabă intelectuală.

— Pe mine mă cheamă Lyo-lyok. Eu zic că ai face mai bine să spui că te cheamă Kee-Kwa, și-atunci ceilalți or să creadă că vii din Ungaria.

— Cu toții veniți aici din locuri diferite ?

— Da, dar bineînțeles, în grupuri. Sînt aici cîteva din Siberia, cîțiva din Laponia și văd vreo doi din Islanda.

— Bine, dar nu se luptă un grup cu celălalt pentru pășune ?

— Vai, dragul meu, dar prostuț mai ești, spuse ea. La gîște nu există granițe.

— Ce sînt granițele, dacă nu te superi ?

— Linii imaginare de pămînt, dacă nu mă înșel. Cum poți avea granițe dacă zbori ? Furnicile acelea ale tale — și la fel și oamenii — ar trebui să înceteze lupta dacă ar trăi în văzduh, ca noi.

— Mie-mi place să lupt, spuse Art. Este ceva cavaleresc.

— Ei, asta-i fiindcă ești încă un țînc.

CAPITOLUL XIX

Se pare că spațiul și timpul pe care-l comanda Merlyn avea ceva magic, fiindcă Art își petrecu multe zile și nopți printre gîște, în cursul unei singure nopți de primăvară, cînd își lăsase trupul să doarmă sub blana de urs.

Ajunse să se îndrăgostească de Lyo-lyok, în ciuda faptului că ea era o fată. Îi punea mereu întrebări despre gîște și viața lor. Și ea îl învăță tot ce știa, cu blîndețe și bunătate, și, cu cît învăța mai mult, cu atît ajungea mai mult să-i iubească pe semenii ei, viteji, nobili, tăcuți și

deștepți. Ea îi spuse cum fiecare Piept-Alb era o persoană — necălăuzită de legi sau conducători, decît atunci cînd aceștia apăreau spontan, datorită necesităților de moment. Nu aveau regi cum era Regele Uther, și nici legi, ca cele strașnice ale Normanzilor. Nu stăpîneau lucrurile în comun. Orice gîscă care găsea ceva bun de mîncare, considera că lucrul acela era al ei și ar fi lovit cu ciocul pe oricare alta care ar fi încercat să-i mănînce prada. În același timp, nici o gîscă nu se gîndea măcar să-și aroge vreun drept de exclusivitate teritorială în nici o parte a lumii — în afară de cuibul ei, care era, fără îndoială, proprietate privată. Lyo-lyok îl învăță o mulțime de lucruri despre migrare.

Cînd se făcu ziuă, ceva se schimbase în mlaștina sărată și prin băltoacele întinse. Omul care se vedea cît o furnică, și care la fiecare revărsat de zori ieșise afară cu plasele lui lungi și ținînd minte mersul fluxului și refluxului (dacă ar fi făcut o greșeală, aceasta ar fi putut să însemne oricînd pieirea lui), auzi un vuiet îndepărtat în înaltul cerului. Pe întinderile de nămol nu se mai zăreau miile de păsări, și nici picior de gîscă nu se mai vedea pe imașurile de unde venise. În felul lui, omul era un tip simpatic, fiindcă rămase neclintit, solemn, și-și scoase boneta de piele care-i acoperea capul. În fiece primăvară făcea lucrul acesta cu religiozitate, atunci cînd îl părăseau gîștele sălbatice și, la fel, în fiecare toamnă, cînd auzea primele gîgîituri ale șirurilor care se întorceau acasă.

Dacă mergi cu vaporul, durează cam două sau trei zile să treci Marea Nordului — atîtea ore în șir să te tîrăști prin apa vîscoasă. Dar pentru gîștele sălbatice, pentru navigatorii văzduhului, pentru aceste sulițe înaripate care sfîșie norii în zdrențe, pentru cîntăreții cerului mînați de furtuna care bate cu șaptezeci de mile pe oră, fugărindu-le zborul la fel de iute, pentru acești misterioși geografi, care călătoresc la trei mile înălțime, după cîte se zice, văzînd sub ele pardoseala de cumulus în loc de întinderea de apă, pentru ele era un lucru cu totul diferit.

Cîntecele pe care le înălțau cerului erau pline de înțelegerea acestui lucru. Unele dintre cîntece erau cam

vulgare, altele erau saga-uri, unele erau cîntece de chef. Uite unul cam tîmpit, care-l amuza grozav pe Art :

Ah, ce viață măreață, o adevărată dulceață !
Rătăcim pe cer cu familia Cronk
Pășunăm pe cîmpii cu clanul Plonk
Adevărat măreață, această dulceață de viață !
Hank-hank, Hink-hink, Honk-honk.

Eu nu sînt o rață, fleață-nătăfleață, care-ți face greață.
Uite la mine, cum gîtul mi-l aplec
Și-n zbor eu trec, mă-nalț și plec
Și eu, și Plonk, și tu, și Cronk, și Hink și Hank și Honk !
Nici unul nu-i fleață, o fleață-nătăfleață, să-ți facă
greață !
Honk-honk, Hank-hank, Hink-hink.

Ah, ce dulceață de viață, să nu fii nătăfleață !
Cu bună-cuviință, ne hrănim cu toate
Și smulgeam iarba prezis, și fiecare paște cît poate.
Și eu și Cronk, și tu și Plonk, și Hink și Hank și Honk
Mîncăm, ne-mbuibăm, ne-ngrășăm și nu-i unul să zică
că-i greață
Hink-hink- Hank-hank, Honk-honk.

Unul sentimental începe cam așa :

Liber, liber și fără stăpîn,
Cu tine, cu tine, iubita mea
Gîscă, cu tine aș vrea,
Pe veci să rămîn.

Și odată, în timp ce zburau deasupra unei insule stîncoase, populate de gîștele cu gîtul alb, ce mai sînt cunoscute pe numele lor de familie ca Branta Bernicla ; și care arătau ca niște fete bătrîne cu mănuși negre de piele, tocă cenușie și mătănii din onix negru, întregul escadron izbucni în bătaie de joc cu :

Branta Bernicla stă în noroi,
sîc — sîc
Mînjită de zoi,
sîc — sîc

Nu ca noi, nu ca noi.
sîc — sîc
În vreme ce noi
sîc — sîc
Trecem în vînt, trecem în cînt.
sîc — sîc
Uite la noi, gîște de soi.
sîc — sîc
Glorie, glorie, aleluia,
Nimeni nu-i ca noi
sîc — sîc
Glorie, glorie, aleluia,
Cine-i mai de soi —
sîc — sîc
Glorie, glorie, aleluia,
Vesele mai sîntem noi
sîc — sîc
Purtate de vînt, pe aripi de cînt,
Spre Polul de Nord.
sîc — sîc
Unde-ai văzut, gîște ca noi
Așa niște gîște de soi
sîc — sîc

Unul dintre cîntecele în stil mai scandinav, de tip saga, era numit „Darurile Vieții" :

Și răspunse atunci Ky-yow : Binecuvîntarea vieții este sănătatea,
Căci lor : lui Picior-Vîslă, Pană-dreaptă, Gît-mlădios și Ochi de bumb
Lor le e dat al lumii necurmat belșug.

Și iată ce zice acel ce pe nume se cheamă că-i Ank cel bătrîn : Onoarea și Cinstea e-a noastră a tuturora, Tu, călăuză, tu harnic gospodar, tu înțelept ce planuri întocmești,
Și voi comandanți, ce ne îndreptați spre locul unde zorile se pierd.
Voi toți, chemarea cinstei ascultați.

Și zise apoi Lyo-lyok, cea cît fulgul de ușoară :
Eu dragostea mai bucuroasă aș zice că ne este podoabă vieții dată,

Mîngîiere de fulg, pas de iubire, căldura de cuib și zborul
în vînie
Toate acestea pe veci dăinui-vor.

Aahng era pentru Pofta-de-mîncare. Ah, spuse el.
Ce oare binecuvîntare mai mare pe lume-i lăsată decît
gustul bun de mîncare ?
Hulpav hăpăie gînsacul,
Iute înfulecă firul de iarbă.
Minunat e să smulgi floarea, frunza, tulpina, rădăcina
Să mesteci, să clefăi, să-nghiți,
S-aduni grăunțele dulci ce rămîn
Cînd recolta e strînsă.
Din aripi bați, te zbați.
De viața-i o luptă,
Nu uita de te-nfruptă.

Wink-wink slăvește prietenia :
Acea cinstită caldă camaraderie
Laudă aduce-a fraternității falnică, sfîntă flamură.
În linie la pupa,
Eșalon
Cap de săgeată, deasupra peste nori,
Sfîșie, flutură, șuieră, gîgîie
Merg înainte,
Înapoi nu privesc :
Toate acestea Eternitatea o învață.

Cît despre mine,
Eu liniștea lîncedă lumii lăsată o-aleg
Sau ritmul răpăit al zborului rapid
Și gălăgia gîgîită a gîștelor glumețe,
Și cîntul de corn și melodia
de cristal a rîsului fără zăgaz, lăsat să se reverse.
Și povestea ce te leagănă-n versete
fără de sfîrșit,
Despre o dragoste de mult apusă
Și toate acestea, ce maimuțăreli și nebunii
Sînt socotite a fi
Toate acestea lumii sînt lăsate și eu le-aleg,
Eu, Lyow,
al dumneavoastră
înlăcrimat
rapsod.

Uneori, cînd se coborau din norii Cirus, ca să prindă o pală de vînt mai bun, se trezeau în îngrămădirea norilor cumulus — turnuri gigantice de abur sculptat, albe ca rufăria proaspăt spălată și la fel de solizi ca niște bezele bune să ți se topească în gură. Poate că una dintre aceste flori uriașe ale cerului, aceste resturi albe ca neaua ale superbului Pegasus, se întindea în fața lor kilometri fără de sfîrșit. Își îndreptau zborul spre norul îndepărtat, văzîndu-l cum crește mai mare și mai mare, tăcut și imperceptibil, o creștere neclintită — și apoi, cînd ajungeau la el, cînd erau cît pe-aci să se ciocnească puternic de masa lui aparent solidă, soarele se întuneca deodată. O clipă, fantome sinistre de negură, mișcîndu-se ca niște șerpi ai văzduhului, se încolăceau în jurul lor. Din toate părțile îi înconjura o atmosferă jilavă, și soarele, un bănuț de aramă, se topea pe nesimțite. Aripile de lîngă el se zbăteau în gol, pînă ce fiecare pasăre era un răsunet singuratic într-un neant de gheață, o ființă după apocalips. Și erau suspendați apoi un timp într-un nimic fără capăt, înconjurați de haos și nimicnicie, fără viteză, fără dreapta sau stînga, sus sau jos, pînă ce, deodată, de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat, bănuțul de aramă strălucea iarăși cu licărirea lui roșietică și șerpii apăreau iarăși încolăcindu-se vremelnic în jurul trupului lor. Și-apoi, cît ai clipi din ochi, erau iarăși în lumea nestemată — cu marea strălucind sub ei ca o imensă piatră de peruzea și cu fastuoasele palate ale cerului din nou înălțate, cu roua Edenului care încă nu se uscase.

Unul dintre punctele mai importante ale migrației fu acela al trecerii peste țărmul stîncos al oceanului. Veniră apoi alte și alte culmi ale călătoriei lor minunate, cînd, de pildă, șirul lor de zburătoare fu intersectat de șirul indian al Lebedelor Bewick care-o porniseră spre Abisco, făcînd un zgomot și-o larmă de parcă erau o haită de cățelandri lătrînd cu boturile acoperite de batiste ; sau cînd depășiră în zbor o cucuvea crestată, croindu-și cu bărbăție drumul înainte — se zice cum că între penele calde ale spatelui acesteia, o pitulice cît un gîndăcel călătorea gratuit. Dar pînă la urmă, adevăratul apogeu al zborului lor fu insula singuratică.

Nici nu era cu adevărat o insulă izolată. Era un adevărat oraș al păsărilor. Pe vîrful falezei stîncoase, unde

creștea o iarbă măruntă ca o blană de miel, erau miriade de păsări de mare care se trudeau să-și înjghebe un cuibușor cît mai confortabil. Sus, pe acest bulevard pietruit se întindea strada cufundarilor, în care păsările erau atît de înghesuite și se rezemau pe niște ieșituri atît de înguste, încît trebuiau să stea cu spatele la mare, ținîndu-se din răsputeri cu ghearele zdravene. Pe strada Alcidelor, dedesubtul celei pomenite anterior, păsările își îndreptau spre cer fețele ascuțite de bibelouri, la fel cum fac sturzii cînd clocesc ouăle. Jos de tot se găsea Mahalaua Pescărușilor. Și toate aceste păsări — care, la fel ca și oamenii, nu aveau mai mult de un pui fiecare — erau înghesuite atît de strîns, încît de multe ori capetele li se încurcau de nu mai știau care cine e, și trebuie spus că, zău așa, aveau atît de puțin din celebrul nostru spațiu vital încît, atunci cînd o pasăre stăruia să se așeze pe o stîncă plină, una dintre celelalte păsări era obligată să-și ia zborul sau să cadă în mare. Și totuși erau toate vesele, bine dispuse, puse pe șagă și glume de tot soiul, cam așa, cum e pe la noi la mahala. Erau ca o mulțime fără număr de țățici cu mîinile-n șolduri așezate în rînd, în cea mai mare tribună din lume, izbucnind în tot felul de gîlceve intime, mîncînd semințe din cornete făcute din hîrtie galbenă de ziar, sărind cu gura la chibiți, cîntînd tot felul de cîntece deocheate, trăgîndu-și de urechi copiii obraznici și plîngîndu-se de bărbații care nu-și văd de casă.

— Ia fă-te mai încoa, mătușică, le-auzeai spunînd, sau :

— Hai, dă-te mai hacana, bunico, să intru și eu !

— Ia te uită, fa, că Flossie aia care-a fugit, știi tu cum, a pus laba pe niște creveți, mamă, mamă !...

— Ia pune carameaua aia deoparte, puișor mamă, și mai șterge-te la nas.

— Io-te-te la unchiu' Albert, că vine cu berea !

— Hei, nu mai te-mpinge așa, nu vezi că-i ăsta micu' aici, ce, n-ai loc ? !

— Uite, că trece tușa Emma, iar a căzut pe scară !

— Ce zici, dragă, îmi stă bine pălăria asta ?

— Maica ta, ce crezi bă, că ține să mă fraierești ?

De obicei nu se amestecau între ei, dar se mai întîmpla și astfel. Pe ici, pe colo, pe strada Alcidelor de-o pildă, se întîmpla să vezi cîte-un pescăruș de la mahala care

se așeza pe cîte un locșor și nu se lăsa pînă ce nu-și cucerea și el o palmă de pămînt sub soare, apărîndu-și cu neostoită rîvnă drepturile. Erau acolo cam zece mii de păsări și zgomotul pe care-l făceau era de-a dreptul asurzitor.

Ajunseră apoi la fiordurile și insulițele Norvegiei. În treacăt fie spus, despre una dintre aceste insule a povestit marele W. H. Hudson[1] o poveste adevărată cu o gîscă, poveste care ar trebui să facă pe mulți oameni să înțeleagă ce înseamnă o gîscă sălbatică. Iată ce ne povestește el : Un fermier de pe coastă, al cărui pămînt era risipit pe mai multe ostrovuri dintre acestea, avea pierderi mari datorită pagubelor pricinuite de vulpi — așa că puse pe una dintre insulițe o capcană. Cînd trecu a doua zi pe la capcană, văzu spre surprinderea sa că se prinsese acolo o gîscă sălbatică bătrînă, evident un Mare Amiral, atît din pricina corpolenței sale, cît și a galoanelor cu care pasărea era împodobită. Țăranul duse gîsca vie acasă, îi tăie vîrfurile aripilor, o legă de un picior și o băgă laolaltă cu rațele și celelalte păsări de curte, pe care le ținea pe lîngă casă. Unul dintre efectele neplăcute ale înmulțirii excesive a vulpilor era și acela că fermierul trebuia în fiece noapte să ferece cotețele găinilor. Pentru treaba asta, omul își făcuse obiceiul să intre în curtea păsărilor, să le gonească cu mare osteneală în coteț și apoi să închidă portița. După un timp însă, începu să bage de seamă un lucru tare ciudat, și anume acela că păsările de curte, în loc să trebuiască să fie adunate cu multă alergătură și pierdere de vreme, îl așteptau frumușel în cotețe, fiecare la locul ei. Cuprins de mirare, se așeză într-o seară la pîndă și descoperi că autarhul captiv își luase asupra sa sarcina de a aduna și băga în cotețe păsările, treabă pe care o făcea înzestrat cu o vădită inteligență. În fiece noapte, cînd venea ceasul stingerii și zăvorîrii cotețelor, istețul amiral își strîngea

[1] *Hudson, William Henry* (1841—1922), naturalist și scriitor englez născut în Argentina. Este celebru pentru cărțile sale în legătură cu viața din pampas și pentru cărțile despre viața la țară.

tovarășii de captivitate, pe care se hotărîse să-i conducă spre binele tuturor și îi băga cu multă prudență în coteţe, de parcă ar fi înţeles situaţia de primejdie în care se aflau. Amiralul își sfîrși zilele acolo, iar gîștele sălbatice libere, supușii săi de odinioară, nu mai poposiră niciodată pe insula de pe care fusese răpit bătrînul lor conducător, deși, înainte, aceasta fusese un loc în care se opreau adesea din zborul lor îndelungat.

Și după multă osteneală, iată că ajunseră în cele din urmă la locul spre care ţinteau după prima zi de zbor, lăsînd în urmă insulele singuratice. Ei, dragii mei, să fi văzut atunci ce mai fîlfîit de aripi și strigăte de bucurie, ce mai vînzoleală, ce încîntare și schimburi de amabilităţi și felicitări ! Se rostogoleau din cer, se aruncau ca nebunele în picaj, făceau tot felul de figuri de mari zburători, glisade și bucle, de-ţi îngheţa sîngele în vine cînd te uitai la ele. Erau mîndre, tare mîndre de ele și de călăuza lor și stăteau ca pe ghimpi în așteptarea plăcerilor familiare pe care le prevedeau.

În ultima parte a drumului, planară cu aripile curbate în jos. În ultima clipă, mai lopătară o dată văzduhul, fluturîndu-le cu putere. Și apoi — hop — uite că se lăsară pe pămînt. Mai rămaseră puţin cu aripile deschise deasupra capetelor și după aceea le strînseră cu multă dibăcie și iuţeală. Marea Nordului fusese traversată.

— Ia ascultă, Art, — spuse Kay cu un glas care arăta că era scos de-a binelea din sărite, — vrei chiar să mă dezvelești și să-mi iei toată blana ? Și nu înţeleg ce ai de gîfîi și mormăi întruna ? ! Și, pe deasupra, sforăi de n-ai pereche !

— Eu nu sforăi niciodată ! replică Art cu îndignare.

— Oho, și încă cum !

— Ba nu !

— Ba da ! Și gîfîi ca o gîscă.

— Nu-i adevărat !

— Ba da.

— Ba nu. Tu sforăi mai rău decît mine !

— I-auzi ce obraz la el !

— Ba da, sforăi.

— Și cum, mă rog, să sforăi eu mai rău decît tine, dacă tu nu sforăi deloc ? Cît se ciondăniră pe socoteala

sforăitului, tocmai bine întîrziară la masa de dimineață. Așa că, fără vorbă multă, se îmbrăcară în grabă și ieșiră afară în îmbrățișarea primăverii.

CAPITOLUL XX

Și iarăși veni vremea de strîns fînul, și iată că Merlyn stătea la ei de un an de zile. Îi bătuse vîntul, îi ninsese ninsoarea, îi plouase ploaia și-i arsese soarele. Băieții se lungiseră și picioarele li se întinseseră caraghioase, dar altfel nimic nu se schimbase.

Și uite-așa, pe nesimțite, trecură nici mai mult, nici mai puțin, decît șase ani bătuți pe muchie.

Uneori venea în vizită la ei Sir Grummore. Alteori, puteai să-l vezi pe Regele Pellinore galopînd prin împrejurimi în căutarea Fiarei lui, sau cu Fiară după el, dacă se întîmpla ca lucrurile să se mai încurce din cînd în cînd. Cully își pierdu dungile verticale din anul întîi de viață și devenea pe zi ce trecea tot mai cenușiu, tot mai crunt, tot mai dement și se fălea acum cu niște splendide dungi orizontale care-i vîrstau pieptul acolo unde în tinerețe se aflaseră galoanele verticale. În fiece iarnă li se dădea drumul ereților și în fiece an erau prinși alții. Părul credincioșului Hob încărunți. Majurul făcu o burtă cît cazanul regimentului și nu mai putea de rușine din pricina asta, dar nu se lăsa : striga fără încetare „un-doi, un-doi", cu o voce și mai răgușită, la orice ocazie potrivită sau nu. Cu alte cuvinte, nimeni nu prea părea să se fi schimbat cu adevărat, în afara celor doi flăcăi.

Ei creșteau mereu, se făceau tot mai înalți și mai voinici. Alergau ca și mai înainte ca niște mînji sălbatici și, cînd aveau chef, dădeau o fugă prin pădure să-l vadă pe Robin, și în tot acest timp avură nenumărate aventuri, care sînt prea lungi pentru a fi amintite.

Orele suplimentare ale lui Merlyn continuară ca și mai înainte fiindcă, evident, în zilele acelea chiar și adulții erau atît de copilărești, încît nu vedeau nimic plictisitor în faptul că un om era prefăcut din cînd în cînd în bufniță. Așa că, vedeți, Art fu schimbat în tot acest timp în jivine de tot felul. Singura deosebire era că acum, în lecțiile lor de scrimă și luptă, Kay și cu tovarășul său

erau adversari pe potriva majurului burtos și, cum să vă spun, nu de puține ori se întîmpla ca din greșeală să le mai scape cîte una mai zdravănă, așa ca plată pentru zilele amare pe care le înghițiseră de la el. Primeau și-acum daruri de la cei care-i iubeau și aveau grijă de ei, dar acum cadourile erau de obicei arme din ce în ce mai potrivite cu lupta și cu vîrsta lor și, cînd se măriră în ani, începură să aibă propriile lor armuri și arcuri de aproape șase picioare lungime, care trăgeau cu săgeți lungi de aproape nouăzeci de centimetri. Arcul cu care trăgeai nu trebuia să fie mai lung decît înălțimea ta, fiindcă se considera pe bună dreptate că, altminteri, riscai să-ți risipești inutil energia, cam la fel cum ar face cineva care ar folosi o mitralieră ca să împuște o pitulice. În orice caz, oamenii modești și cu scaun la cap aveau întotdeauna grijă să nu se împovăreze cu arcuri prea mari ; de fapt, obiceiul de a purta arcuri mai mari decît propria înălțime era un fel de fudulie nesăbuită.

Pe măsură ce treceau anii, Kay devenea din ce în ce mai năbădăios. Folosea întotdeauna arcuri prea mari pentru el, și nici măcar nu reușea să tragă ca lumea cu ele. Cînd nu te așteptai, își pierdea cumpătul și provoca pe toată lumea la luptă și în acele puține cazuri cînd îl băga cineva în seamă și primea lupta, era în mod invariabil înfrînt. Devenise de asemenea și grozav de sarcastic. Își rîdea de sărmanul majur, tot cicălindu-l și făcînd aluzii nesărate în legătură cu burta acestuia, care, e adevărat, se mărise peste poate. Pe Art îl necăjea mereu, pomenind de părinții săi inexistenți, și asta ori de cîte ori se întîmpla ca Sir Ector să nu fie de față. După cîte se părea, nu voia să facă toate răutățile acestea. Lucrurile stăteau cam așa : era ca și cum nu i-ar fi plăcut să le facă, dar nu se putea stăpîni.

Art continua să fie un prost, să-l iubească și să-l admire pe Kay și să fie atras de păsări.

Merlyn arăta an de an tot mai tînăr — ceea ce era foarte normal și în firea lucrurilor, deoarece întinerea.

Arhimede se căsători, și era acum părintele a mai multor familii de tineri, acoperiți cu o mîndreță de pene de-abia mijite. Locuiau cu toții în camera din turn.

Sir Ector se îmbolnăvi de sciatică. Trei copaci fuseseră doborîți de trăsnet. Jupîn Twyti venea de fiecare Crăciun, păstrîndu-și aceiași înfățișare, fără să-și schimbe măcar

un fir de păr. Jupin Passelewe își mai aminti o strofă despre Regele Cole.

Anii treceau în mod obișnuit și Vechea zăpadă Engleză se așternea, așa cum se cuvenea să facă — uneori cu un măcăleandru cu pieptul roșu într-un colț al tabloului, un clopot de biserică sau o fereastră luminată în celălalt — și iată că, în cele din urmă, veni vremea inițierii lui Kay drept cavaler cu drepturi depline. Pe măsură ce se apropia ziua ceremoniei, cei doi băieți se depărtau tot mai mult unul de celălalt — fiindcă lui Kay nu-i prea convenea să mai aibă de-a face cu Art, păstrînd aceleași relații, deoarece acum, cînd urma să devină cavaler, trebuia să se poarte mai demn și nu mai putea să-și permită să fie intim cu el. Art, care trebuia să devină scutierul lui, se ținea nemîngîiat tot timpul după el, cîtă vreme i se permitea, iar cînd era trimis la plimbare, se ducea cu coada între picioare să se distreze de unul singur, atît cît putea.

Se duse la bucătărie.

„Ei, uite că am ajuns un fel de Cenușăreasă, își spuse el. Asta e; chiar dacă pînă acuma am avut tot felul de noroace și nu știu pentru care pricină am primit asemenea educație aleasă, uite că a venit și ceasul să plătesc pentru toate plăcerile mele și pentru faptul că am putut vedea toți balaurii aceia minunați, toate vrăjitoarele, peștii, girafele, furnicile, gîștele sălbatice și altele asemănătoare. N-ai ce-i face, o să fiu acuma un prăpădit de scutier, bun numai să-i țin sulițele lui Kay, în vreme ce el o să se fălească și o să provoace la luptă pe toți cavalerii pe care-i întîlnește. Las' că nu-i nici o nenorocire, ce-a fost a fost și barem nu-mi pare rău după zilele care-au trecut și, dacă stai și te gîndești bine, nici nu-i chiar așa de rău să fii Cenușăreasă, dacă poți să faci treaba asta stînd într-o bucătărie cu o vatră atît de mare, că poți să rumenești și-un bou la focul ei."

Și Art se uită cu amară afecțiune la bucătăria care fremăta de activitate și pe care flăcările din vatră o făceau să pară ca o anticameră a iadului.

Educația oricărui domn care se respecta consta în zilele acelea din trei faze principale și anume: paj, scutier și cavaler, și, orice s-ar zice, Art trecuse prin primele două. Era cam același lucru ca și educația care se dă fiului unui gentleman din timpurile noastre, fiindcă

și pe vremea aceea o asemenea învățătură pornea de la cea mai umilă treaptă ca să ajungă la adevărata poziție socială, pentru care era destinată. Ca paj, Art învățase să pună masa, întinzînd pe ea trei fețe de masă și un covoraș, să aducă de la cuhnie carnea pe o tavă și să-l servească pe Sir Ector sau pe oaspeții săi, ținînd un genunchi îndoit la pămînt și purtînd pe umăr ștergare curate, unul pentru fiecare oaspe și unul de rezervă pentru șters castroanele. Fusese instruit în toate nobilele arte ale servituții și, încă din cele mai îndepărtate timpuri pe care și le putea aminti, păstra în nări tot felul de mirosuri — parfumul de izmă — folosit ca să împrospăteze apa din ulcior — sau mireasma busuiocului, romaniței, chimenului dulce, isopului și levănțicii — pe care fusese învățat să le presare pe podelele acoperite cu rogojini — sau aroma aglicii, șofranului, anasonului și tarhonului, care erau folosite spre a se drege bucatele pe care trebuia să le ducă la masă. Așa că, orice s-ar spune, era obișnuit cu odaia cuhniei, ca să nu mai pomenim de faptul că tot omul care locuia la castel îi era prieten și se putea duce să-i dea binețe cînd i se năzărea.

Art stătea în lumina rugului imens și se uita cu plăcere în jurul lui. Își rătăcea privirea, holbîndu-se la frigările lungi, pe care le întorsese și el deseori, pe cînd era mai mic, adăpostindu-se în spatele unei trențe de rogojină muiată în apă, ca nu cumva să se pîrjolească la focul ucigător, și la lingurile și linguroaiele ale căror mînere le înfricoșau prin lungimea lor și cu care fusese învățat să stropească cu untură hălcile de carne în vreme ce se rumeneau. Privea, lăsîndu-i gura apă, la pregătirile pentru ospățul de seară : un cap de mistreț cu o lămîie între fălci și împodobit cu mustăți de migdale pisate, care avea să fie servit în sunetul trîmbițelor ; un fel de plăcintă de carne de porc, cu umplutură piperată și servită cu suc acrișor de mere — din plăcintă răsăreau picioare de pasăre și frunze de plante aromate, lăsînd să se vadă prin crusta spartă conținutul care te făcea să înghiți în sec ; și, în fine, un desert savuros de boabe de grîu cu scorțișoară fierte în lapte îndulcit, ceea ce promitea să dea mari plăceri mîncăilor din castel. Așa că băiatul nostru își spuse, slobozind un oftat :

— Eh, la o adică nu-i chiar așa de rău să fii slugă.

— Ce tot oftezi ? întrebă Merlyn, care apăruse nu se știe de unde. Tot așa, ca în ziua aceea cînd am mers împreună să privim lupta regelui Pellinore cu Sir Grummore ?

— Oh, nu, spuse Art. Sau, știu eu, mai degrabă da, și pentru același motiv. Da' să știi că de fapt nici că-mi pasă. Și, oricum, sînt sigur că o să devin un scutier mai bun decît ar deveni amicul Kay. Ia uite la șofranul care se prelinge în grîul cu lapte. Uite că are exact aceeași culoare ca lumina focului cînd bate în tigaia cu șuncă din cuptor.

— Da, e foarte frumos aci, la bucătărie, spuse magicianul. Să știi că numai proștii vor să fie oameni mari.

— Kay nu vrea să-mi zică, urmă Art, ce se întîmplă cînd te face cavaler. Spune că e un lucru prea sfînt ca să vorbești despre el. Care-i adevărul, ce se întîmplă atunci ?

— Ei, o aiureală, numai zarvă fără rost. Păi uite, în primul rînd îl dezbraci pe omul pe care vrei să-l faci cavaler și-l bagi într-o baie înconjurată de draperii scumpe, și după aia apar doi cavaleri cu experiență — probabil că Sir Ector o să facă rost pentru treaba asta de bătrînul Grummore și de Regele Pellinore — și apoi ăștia doi se așază pe marginea băii și-i țin o conferință lungă despre idealurile cavalerismului și ce înseamnă el. Ei, și cînd au terminat și cu treaba asta, toarnă niște apă din baie peste el și fac semnul crucii deasupra lui și după asta îl duc și-l bagă într-un pat cu așternuturile curate și-l lasă acolo pînă se usucă apa pe el. După aia, îl învestmîntează ca pe un pustnic și-l duc la capelă să stea acolo treaz toată noaptea, uitîndu-se la armura lui și rostind tot felul de rugăciuni. Știi, se zice că e grozav de greu să fii singur-singurel în ceasul cela de veghe și cumpănă, dar dacă stai și te gîndești, nu-i el chiar așa de singur, fiindcă mai sînt primprejur și popa, și omul care vede de lumînări să nu se stingă, și un străjer înarmat și mai mult ca sigur și tu, ca scutier ce te afli, va trebui să stai și tu treaz toată noaptea. Ei, și-așa ! Dimineața, îl lasă să se bage în pat și să tragă un pui de somn — asta, bineînțeles, după ce mai întîi s-a împărtășit și a ascultat slujba religioasă și i s-a dat o lumînare în care au vîrît un bănuț de metal, cît mai aproape de capătul aprins — iar apoi, după ce se

odihnește un pic toată lumea, îl îmbracă iarăși cu cele mai bune straie și-l pregătesc de ospăț. Dar înainte de asta, îl duc în sala cea mare a palatului și matale ții la îndemînă sabia și pintenii, iară Regele Pellinore o să-i pună primul pinten, Sir Grummore cel de-al doilea, iar Sir Ector o să-l încingă cu sabia și-o să-l pupe tare înduioșat și-o să-l lovească pe umăr și-o să zică: „Fii dară un bun cavaler!"

— Asta-i totul?

— Nu, nu încă. Toată lumea o pornește din nou spre capelă, iar Kay o să-și ofere sabia popii, popa i-o dă înapoi și după aceea buna noastră bucătăreasă îl așteaptă la ușa bisericii și-i cere pintenii ca răsplată pentru mesele bune ce i le-a dat și zice: „Păstra-voi pintenii aceștia pentru tine, iar de nu te vei ține cum se cuvine unui adevărat cavaler, să știi că-n supă ți-i voi da!"

— Și ăsta-i sfîrșitul?

— Mda, cam asta-i totul, dacă nu mai pomenim despre ospăț.

— Dacă ar fi să mă facă pe mine cavaler, spuse Art, uitîndu-se visător la focul din vatră, nu m-aș lăsa pînă ce nu mi-ar da voie să fac veghea nopții de unul singur, așa cum face Hob cu șoimii lui, și m-aș ruga la Domnul să mă facă să întîlnesc tot răul din lume și să-l adun în ființa mea, așa că dacă l-oi înfrînge, să nu mai rămînă nici sămînță pe lumea asta, iar de-aș fi înfrînt, să fiu singurul care să sufăr din pricina asta.

— Asta ar dovedi mare îngîmfare din partea ta, spuse Merlyn, și să știi că ai pierde și mult ai mai răbda din pricina asta.

— Și ce dacă?! Nu-mi pasă!

— A, nu-ți pasă!... Ei, atunci așteaptă pînă ce s-o întîmpla, și mai vorbim noi.

— Spune-mi, Merlyn, de ce nu gîndesc oamenii cînd se fac mari, la fel ca mine, acuma, cît sînt mic?

— Ei, drăguțul meu, răspunse Merlyn. Știi că mă pui în încurcătură. Ia zi, ce-ar fi să mai aștepți nițeluș pîn' ce-ai mai crește și-o să afli tu atunci răspunsul?

— Eu zic că ăsta nu-i un răspuns, replică Art pe bună dreptate.

Merlyn își frînse mîinile.

— Ei, mă rog... și ce mai atîta vorbă, de unde știi c-o să te lase să te ridici împotriva tot răului din lume?

— Da, da' tot aș putea să mă rog să mă lase, spuse Art.

— Da, ai putea, repetă Merlyn.

Își bagă vîrful bărbii în gură, se holbă cu o înfățișare tragică la focul ce pilpîia în vatră și începu să-și cleflie cu sîrg barba.

CAPITOLUL XXI

Ziua ceremoniei se apropia tot mai mult, fură trimise și invitațiile pentru Regele Pellinore și Sir Grummore, iar Art se trăgea tot mai necăjit și tot mai singur în fundul cuhnicii.

— Ei, lasă mă băiete, ce te amărăști așa? întrebă plin de compasiune Sir Ector. Zău, nu mă gîndeam c-ai să iei lucrurile în rău chiar în halul ăsta. Să mă bată Domnu', dacă te-am mai văzut vreodată așa de botos și ursuz.

— Da' nu sînt deloc supărat. Nu-mi pasă nici cît negru sub unghie și sînt foarte bucuros că o să fie Kay cavaler. Vă rog să nu credeți că sînt cumva bosumflat, sau altele asemănătoare.

— Ei, las' că știu eu că ești băiat bun, spuse Sir Ector. Știu eu că nu te-ai îmbufnat de-adevăratelea, dar hai, înveselește-te și nu mai sta așa pe-aicea, ca o cloșcă pe ouă. Știi tu că, în felul lui, Kay nu-i chiar așa o belea pe capu' omului.

— Kay e un băiat excepțional, spuse Art. Numai că sînt trist că nu vrea să mai meargă cu mine la vînătoare cu șoimi, sau altundeva. Parcă nici n-aș mai exista.

— Ei, drăguțule, asta-i din pricina tinereții, spuse Sir Ector. N-avea grijă că se lămuresc lucrurile ș-o să fiți iară împreună.

— Știu, știu c-o să fie totul bine. Da' numai că deocamdată nu vrea să merg cu el nicăieri, și-atunci bineînțeles că nu pot să mă duc singur. Dar dac-o să mă cheme, o să fac tot ce-o să-mi ceară. Nu zău, Kay i-un băiat tare bun, și nu eram bosumflat.

— Ei, haide, bea paharu' ăsta de vin dulce, îl îndemnă Sir Ector, și du-te de vezi dacă n-o putea bătrînu' Merlyn să-ți mai descrețească fruntea.

— Sir Ector mi-a dat un pahar de vin dulce, îl anunță Art, și m-a trimis la matale să văd dacă nu poți să-mi descrețești fruntea.

— Sir Ector, spuse Merlyn, este un om înțelept.

— Ei, ce poți să faci ?

— Cel mai bun leac atunci cînd ești trist, răspunse Merlyn începînd să pufăie și să sufle, este să înveți ceva. Asta e singura metodă care nu dă niciodată greș. Poți să îmbătrînești și să tremuri din toate mădularele, poți să stai toată noaptea treaz și să-ți asculți zbaterea sîngelui în vine, poți să pierzi singura iubire care-ai avut-o pe pămîntul ăsta, s-ar putea să vezi tot universul răvășit de răutatea nebunilor, sau să ți se mînjească onoarea de cloaca minților celor mai josnice. La toate astea nu există decît un singur leac — să înveți. Să înveți de ce se mișcă lumea și ce o mișcă. Asta e singurul lucru pe care mintea nu va putea niciodată să-l epuizeze, să-l înstrăineze, acesta este singurul lucru care nu o va chinui, și mintea nu se va îndepărta niciodată cu teamă sau bănuială de învățătură. Învățătura e singurul lucru care nu-ți dă nici măcar umbra regretului. Învățătura e lucrul de care ai tu nevoie. Uite cîte lucruri te așteaptă să le înveți. Știința pură este singura, adevărata puritate care există. Poți învăța într-o viață de om astronomia, istoria naturală în trei vieți, literatura în șase. Și apoi, după ce-ai cheltuit un miliard de vieți pentru biologie și medicină și teologie și geografie și istorie și economie — ei bine, după aceea poți începe să faci o roată de căruță din lemnul cel mai potrivit sau să-ți petreci cincizeci de ani învățînd cum să începi să înveți să-ți bați adversarul la scrimă. Și după asta, poți începe din nou cu matematica, pînă ce va veni vremea să înveți să ari.

— Bine, bine, da' dacă lăsăm toate lucrurile astea la o parte, ce mă sfătuiești să fac acum, pe loc ?

— Mda, stai să mă gîndesc puțin, spuse vrăjitorul, luînd în considerație cererea lui Art. Ne-am petrecut un răstimp de șase ani făcîndu-ți educația și, în vremea asta, cred că nu greșesc dacă spun că ai fost multe feluri de elemente animale, vegetale, minerale etc. — cu alte cuvinte, multe lucruri de pe pămînt, aer, foc și apă ?

— Nu știu prea multe lucruri despre animalele pămîntului.

— Atunci mă gîndesc că cel mai bun lucru ar fi să te întîlnești cu prietenul meu viezurele.

— Nu m-am întîlnit niciodată cu un viezure.

— Bine, spuse Merlyn. În afară de Arhimede, el este ființa cea mai învățată pe care-o cunosc. Sînt convins că o să-ți placă foarte mult. Fiindcă veni vorba, adăugă magicianul, oprindu-se în mijlocul vrajei sale, mai am să-ți spun ceva : este ultima oară că pot să te prefac în vreun lucru. S-a consumat toată magia pe care am avut-o la dispoziție pentru treburi din astea, așa că, vezi, se apropie și sfîrșitul educației tale. După ce Kay va fi fost uns cavaler, s-au terminat și grijile mele. Va trebui atunci să te duci cu el în lumea largă și să-i fii scutier, iar eu voi pleca în altă parte. Ei, ce crezi, ți-am fost de vreun ajutor ? Ai învățat ceva de la mine ?

— Da, am învățat multe și am fost foarte fericit.

— Ei, atunci e în ordine. Încearcă întotdeauna să-ți aduci aminte de ce-ai învățat.

După care bătrînul continuă cu vrăjile, ținti beţigașul de *lignum vitae* spre Ursa Mică, care tocmai începuse să strălucească în întunericul cerului, de parcă ar fi fost agățată cu coada de Steaua Nordului și spuse deodată cu voce tare și voioasă :

— Petrecere bună în ultima ta vizită. Transmite-i urările mele de fericire Viezurelui.

Vocea lui Merlyn răsună de undeva, din depărtare, și Art se găsi stînd în picioare lîngă un gorgan din timpuri imemorabile, semănînd cu un imens mușuroi de cîrtiță, care avea o gaură întunecată în față.

— Aha, va să zică aici locuiește Viezurele la care m-a trimis Merlyn și, după cîte a spus, ar trebui să mă duc și să vorbesc cu el. Dar n-am de gînd, și-așa e destul de rău că n-am să ajung niciodată să fiu cavaler, și-acum poftim, uite că și iubitul meu dascăl, singurul dascăl pe care l-am găsit în singura Expediție de care am avut și eu parte, o să mă părăsească și el, și gata, s-a terminat cu istoria naturală. Ei, foarte bine, atunci, înainte de a fi condamnat, o să mai am și eu o noapte de bucurie și fiindcă acum sînt un animal sălbatic, asta am de gînd să și fiu.

Așa că o porni, dîndu-se de-a dura cu sălbăticie prin zăpadă, în ceasul acela de asfințit din miez de iarnă.

Dacă cumva te simți disperat, un viezure este un lucru foarte potrivit pentru o asemenea stare. Fiind o rudă de-a ursilor, vidrelor și nevăstuicilor, vei fi animalul cel mai apropiat de un urs care a mai rămas în Anglia, și pielea ta va fi atît de groasă încît dacă te mușcă cineva, nici că-ți pasă. Pe de altă parte, în ceea ce privește propria-ți mușcătură, fălcile tale au ceva în alcătuirea lor care le face să fie aproape imposibil de dislocat — și uite așa, oricît de mult s-ar zbate animalul pe care l-ai prins în fălci, nu există nici cea mai neînsemnată cale de scăpare pentru el. Viezurii sînt una dintre puținele ființe care pot să înfulece fără nici o grijă aricii, la fel de bine cum pot de fapt să mănînce orice altceva, de la cuiburile de viespi și rădăcini, pînă la pui de iepuri.

Se întîmplă ca prima ființă care ieși în calea lui Art să fie un arici care dormea.

— Porc de arici, exclamă Art, cercetîndu-și victima cu ochii săi miopi și întunecați, să știi că am să te înfulec!

Ariciul, care-și ascunsese ochișorii strălucitori ca niște nasturi și nasul lung și foarte sensibil sub peria de ace, și care-și împodobise țepii cu o mulțime de frunze moarte aranjate fără gust, înainte de a se culca pentru iarnă în cuibul său tapetat cu iarbă și frunziș uscat, se trezi la aceste vorbe și scheună jalnic.

— Cu cît scheuni mai mult, spuse Art, cu atît mai mult simt că-mi vine să scrîșnesc din dinți. Asta mă face să-mi fiarbă sîngele în vine.

— Hauliu, coane Bursuc, strigă ariciul, strîngîndu-se ghem încă și mai tare. Vai dă zilele mele care le-am avut, ai milostenie de un biet golan și nu te-arăta mai rău decît ești. Zău așa, conașule, că n-ai nici ce roade la mine, vai de capu' și amaru' meu, ce ți-a cășunat să mă halești așa, pă nepusă masă, că-s tot numai ațe și oase, și te și plictisești să mă tot clefăiești și molfăiești în gură. Iartă-mă, conaș mare, zău, îndură-te de un pîrlit rupt în spate și mîncat de păduchi, că n-am făcut nici un rău și nici dreapta n-o știu de stînga!

— Ariciule, spuse Art, fără pic de remușcare, termină cu valetele astea și să nu mai aud o vorbă!

— Maică, măiculiță care m-ai făcut, de ce mă lași Doamne să pier, că-mi rămîne nevasta și copiii pă drumuri!

— Pun rămășag că n-ai pe nimeni. Hai, ieși afară, derbedeule ! Pregătește-te să-ți primești osînda.

— Coane Bursuc, imploră nefericitul arici, zău așa, nu te îndîrji, că eu te știam ăl mai bun dă pă lume, mîncați-ași ochișorii, puișorule. Ascultă și mata la ce te roagă un pricăjit. Iaca, este multe bucurii pă lumea asta, da' nici una nu-i ca viața. Lasă-mă și pă mine să trăiesc, domnu', și uite, dacă vrei, îți cînt și eu niște cîntecele de inimă albastră sau cum vrei matale, sau dacă n-ai chef, te învăț cum să sugi țîța vacii, cînd dă roua de mărgăritar.

— Vrei să cînți ? întrebă Art, surprins de-a binelea.

— Îhî, să cînt, strigă ariciul. Și începu în grabă să cînte cu gînd de împăciuire, dar suntele glasului lui se auzeau cam înfundate, fiindcă nu îndrăznea să iasă din ghemul în care se strînsese :

— „Oh, Genevieve", cînta el din stomac, cu inflexiuni tragice de bocet în glasul care părea că vine de undeva, din burtă :

„Oh, dulce Genevieve,
Trec zile după zile
Vin zile după zile
Dar încă mai strălucc
Al amintirii tale dulce
Vis neadormit, vis neostoit.
Și eu încă mă mai legăn
Purtat de blînde visuri
Despre iubiri apuse,
Din vremuri de mult duse"

Cîntă de asemenea, fără să-și tragă suflarea între cîntece, *Home Sweet Home* [1] și *The Old Rustic Bridge by the Mill* [2]. Apoi, fiindcă își terminase repertoriul, își trase iute și tremurător suflarea și începu din nou cu *Genevieve*. După acesta, cîntă *Home Sweet Home* și iarăși *The Old Rustic Bridge by the Mill*.

— Ei, haide, haide, spuse Art, gata, oprește-te ! N-am să te mușc.

[1] Cămin, dulce cămin.

[2] Vechiul pod de țară de lîngă moară (Cîntece de largă popularitate în Marea Britanie).

— Oh, bogdaproste, ce bun și milos sînteți, conașule, șopti plin de umilință ariciul. Să-ți dea Dumnezeu sănătate și să știi că mă rog pentru 'mneatale la toți sfinții din ceruri și la toți mucenicii, că-ți făcuși pomană cu un suflet nevinovat, că nici gînd să mușți un biet golan păduchios și ne lași pă noi toți să trăim, și pă mine și pă păduchi.

Apoi, de teamă ca nu cumva această scurtă revenire la domeniul prozei să împietrească din nou inima tiranului, se lansă iarăși fără suflare în *Genevieve,* pentru a treia oară.

— Termină, dom'le, odată cu cîntecul ăsta, se înfurie Art. Și desfă-te ! Hai, că nu-ți fac nici un rău. Hai, măi derbedeule, și spune-mi de unde-ai învățat cîntecele astea ?

— Păi da, sigur că da ! „Desfă-te" este și el un cuvințel, răspunse individul tremurător — nu se simțea deloc arțăgos în momentul acela — dar știi că și „ghemuiește-te" nu e cu nimic mai prejos. Și, știi matale, dacă s-ar întîmpla care cumva să-mi vezi nasu' la vremea asta nepotrivită, s-ar cam putea să simți așa, un fel de mîncărici în ceru' gurii și să-ți lase așa, cînd mi-e lumea mai dragă, gura apă. Ei, și-atunci, ce te faci neneacă ! Știi matale cum e, că și fata mare și înjunghiatu' țipă la fel, da' nu tot d-aia ! Așa că vezi, conașule, n-ar fi la o adică mai bine să-ți mai cînt o dată cinticelu' ăla cu moara aia de la țară ?

— Nu, nu. Nu vreau să-l mai aud ! Îl cînți foarte bine, dar mi-a ajuns. Desfă-te, măi idiotule, și spune-mi unde-ai învățat să cînți.

— Asta-mi vine de la aia că eu nu-s un golan ca orișicare, vorbi cu tremur în glas sărmana făptură, rămînînd la fel de bine strîns și ghemuit ca și mai înainte. Păi să vezi, conașule, cînd eram eu mai mititel, pentru ca să zic așa cînd eram la, scuzați vă rog, țîța mamii, m-a luat și pă mine un domn d'ăla dă n-avea treabă cu nimenea. Ah, da' să știi matale că nici c-un deget nu s-a atins de viața mea, nu, că dînsu' era un domn mare, să-mi crape ochii dacă te mint. Și m-a crescut, și mi-a dat lapte dulce de vacă, da, și nu beam decît ca boierii, din farfurie de domn. Eh, am fost și eu cineva la zilele mele, nu că mă vezi acuma c-am ajuns ca vai de capu' meu, că vrei matale să-mi faci asemenea osîndă.

Nu au fost mulți golani ca mine pă lumea asta carele să bea apă din cană de porțelan, așa să știi !

— Nu înțeleg despre ce vorbești, spuse Art.

— Uite, să n-apuc eu să mai văd mormîntu' lu' mama, dacă te mint. Zău că era un domn mare, strigă ariciul plin de disperare. Uite-așa cum îți spusei. M-a luat cînd eram prunc și m-a hrănit și m-a ținut pînă cînd m-am mai mărit și eu. Era un domn, d-adevăratelea, și mă ducea la dînsu-n salon, ce mai, trai pă vătrai. Auzi matale, să bei ca un boier mare din porțelanuri din alea fine și-apoi, fleoșc, cînd să zici și tu, „bravo, neneacă", să te trezești iar golan pă stradă, făr-un gologan în buzunar, doar cu fudulia, sufletu' ei de viață !

— Și care era mă rog numele domnului aceluia ?

— Așa, așa, ca să știi matale că era un domn, un domn și nu altceva. Da, și-avea și nume, nu așa un nume ușor, să ți-l aduci aminte cînd vrei, un nume tare frumos și greu, și uite că acum nu-l mai țin minte, da' avea un nume de domn, și te hrănea din porțelanuri. da' din alea adevărate.

— Nu cumva-l chema Merlyn, întrebă cu curiozitate Art.

— Iac-așa, zău că ăsta era numele. Da, purta un nume frumos și mîndru, da' n-avea nimica rău în el și nici prin cap nu i-a trecut să mă mănînce, sau alte asemenea răutăți. Așa, așa, Merlyn îl chema pe dînsu', și te hrănea din porțelanuri, așa ca un domn care și era.

— Ei, haide, desfă-te, exclamă Art. Îl cunosc pe cel care te-a ținut și cred că te-am văzut și pe tine, cînd erai un țînc în vată și trăiai în căsuța lui din pădure. Haide, măi băiete, zău că-mi pare rău că te-am speriat. Uite, sîntem între prieteni acuma, și vreau să-ți văd năsucul tău umed și neastîmpărat, numai așa, ca să-mi aduc și eu aminte de zilele copilăriei.

— Da, neastîmpărat e o vorbă, răspunse cu încăpățînare ariciul, și nu zic nu, neastîmpărat e, da' ce-ai coane cu el, de vrei să-l astîmperi ?! Și-acum, dă-i drumu'-nainte, coane Bursuc, scumpule, și lasă-l pe un pricăjit ca mine să-și picotească în pace somnu' de iarnă. Ia mai gîndește-te puțintel și la niște gîndăcei gustoși sau la miere dulce, boier mare, și lasă-mă pe mine-n plata Domnului, și-ai să vezi că toți îngerii cerului o să-ți păzească visele și-o să-ți cînte la ureche

cîntece de aromeală sa te odihnești și matale cu sufleţelu' împăcat.

— Bine, da' asta-i o absurditate ! exclamă Art. Nu înţelegi că n-am de gînd să-ţi fac nici un rău, fiindcă te-am cunoscut cînd erai mititel ?

— Da' cum nu ? ! Ce ţi-e și cu viezurii ăștia ? spuse sărmanul strîngîndu-se mai bine ghemotoc și vorbind din burtă, uite-așa o pornesc ei cu tărăboanţa de colo pînă colo și li-e inima senină ca ochii de copil. Să-i binecuvînteze Domnul, da' nu știu ce au că uite-așa te-apucă în cleşte cînd ţi-e lumea mai dragă și dacă te-apucă o dată, apăi gata, să-l binecuvînteze Domnul pă ăla de l-au apucat, că nu mai are zile, și-uite așa scapă lumea de un prost de sihastru care n-a făcut toată viaţa lui nici un rău nimănui. Ce-o fi, Doamne, că-i apucă așa deodată ? ! O fi pielea de pe ei care-i a dracu', că de cînd era copil la mă-sa acasă tot se-apucă unu' pă altu-n gură și trag și trag și trag și de pielea lor și de pielea mă-sii, și nici una nu simte nimica, așa că vezi, că li se pare de glumă să te strîngă și pe tine-n fălci, numa' așa, niţeluș. Ei, săracu domnu' meu, Mearn sau cum zici matale că-l cheamă, întotdeauna se dădeau la picioarele lui și-l muşcau de glezne, cînd aveau chef să înfulece ceva, erau din ăia care-i ţinea dinsu' dă cînd erau mititei — și, maică Precistă, ce mai ţipa ! Da, da, nu-i lucru dă șagă să ai de-a face cu viezurii, de asta poţi să fii sigur ! Lasă, nu mai spune nimica ! adăugă ariciul, înainte ca Art să poată protesta. Mergi pe dibuite, așa, ca unul de-ai lor, cu picioarele învelite în cîrpe și strînse în curele să nu te-audă nici suflet dă făptură și dai peste mine. Ce făceam eu acolo ? Îţi stăteam în drum, voiam eu să sar la matale ? ! Tot ce-aș putea să fac cu unul ca matale, zău așa, e să-l izbesc bine peste nas. Adică, se zice în scriptura lor, ăla e călcîiul lu' unu, Achilu. Dă-i tîlharului peste nas, poc-poc, să se înveţe minte, arde-l, pocnește-l, fă-l praf, pînă i-o trece poftа să se mai ia de un suflet nevinovat ; Așa, să-l faci knock-out, asta ar trebui. Da, numai că vezi, asta ar trebui. Da' cum să facă așa o treabă un biet amărît ca mine ? Cum să pocnesc un viezure peste bot, cînd n-am nici cu ce, nici nu pot să ajung la el, și nici nu pot să-l apuc măcar ? Ei, și-atunci ce să fac ? Doar atît, tac și-nghit ! Şi după toate astea, tot ei

e ăia care vin la tine și zice să te desfaci, să nu mai stai ghem, că-l înţepi la fălci, ai ?

— Gata, gata ! Lasă, nu te mai desface ! spuse Art cu resemnare. Te rog să mă ierți, măi băiete, că te-am trezit și-mi pare rău că te-am speriat. Să știi că ești un arici încîntător și reîntîlnirea noastră mi-a făcut o deosebită plăcere și m-a mai înveselit puţin. Ei, acuma culcă-te înapoi și dormi ca atunci cînd te-am întîlnit, iar eu am să mă duc să-l caut pe prietenul meu Viezurele, după cum mi s-a spus. Ei, noapte bună, măi golane, și s-auzim de bine. Vezi să nu-ngheți în zăpadă !

— Da. Poa' să fie și noapte bună. Şi dacă stai și te gîndești, poa' și să nu fie. Va să zică întîi desfă-te și după aia strînge-te ! O dată un lucru, și-n clipa ailaltă, altceva. Vai de mama noastră, ce lume sucită ! Dar, fie, hai treacă de la mine : Noapte bună ! Gata, acum poți să pleci ! Doamnelor, am avut plăcerea ! Veniți zăpadă, veniți stimată grindină, iară noi să continuăm ce-am început !

Cu aceste cuvinte, umilul animal se ghemui încă și mai zdravăn, se cuibări bine în gaura din pămînt în care se afla, slobozi cîteva grohăituri cîrîite, și pe dată se depărtă într-o lume de vis care era cu atît mai profundă decît tărîmul visurilor noastre umane, cu cît este mai lung somnul de-o iarnă decît liniștea unei singure nopți.

„Ei bine, gîndi Art, nu se poate spune că pune prea mult la inimă necazurile. I-auzi, dom'le, să adoarmă cît ai zice pește ! M-aș încumeta să spun că nu s-a trezit decît pe jumătate și cînd o să se dezmeticească în primăvară, o să creadă că totul n-a fost decît un vis urît."

Se uită o clipă la ghemul murdar de frunze putrezite, iarbă și păduchi, cum se cuibărise înăuntrul găurii sale, apoi o porni mormăind spre vizuina Viezurelui, urmărindu-și propriile sale urme dreptunghiulare întipărite pe zăpadă.

— Așa, va să zică Merlyn te-a trimis la mine, spuse Viezurele, ca să-ți termini educaţia. Ei, dragul meu, eu pot să te învăţ numai două lucruri — să sapi și să-ți iubești căminul. Acestea sînt bazele adevăratei filozofii.

— Vrei să-mi arăți casa ta ?

— Fără discuție, spuse viezurele, deși, desigur, nu o folosesc pe toată. Știi, este o căsoaie din acelea mari, demodată, în care poți să te și rătăcești, mult prea mare pentru o singură persoană. Bănuiesc că unele părți ale casei mele trebuie să aibă mai bine de o mie de ani. De fapt, locuim patru familii în ea, unul aici, altul în altă parte, în general vorbind, din pivniță pînă în pod, dar casa este așa de mare că se întîmplă să nu ne întîlnim luni de zile. Știu că vouă, ăstora mai moderni, s-ar putea să vi se pară o hardughie pe ducă, dar să știi că înăuntru e foarte plăcut și confortabil.

O porni agale în jos pe coridoarele castelului său fermecat, rostogolindu-și picioarele unul după altul, cu mersul vîslit, ca de rață, al viezurilor, fața lui albă cu dungi negre căpătînd o înfățișare fantomatică în penumbră.

— Uite, ia-o pe aici, spuse el, dacă vrei să te speli pe mîini.

Bursucii nu sînt ca vulpile. Au un loc special unde aruncă oasele roase și gunoiul, încăperi de pămînt bine întocmite și dormitoare al căror așternut îl schimbă deseori ca să-l păstreze curat. Art fu cu adevărat încîntat de tot ce văzu. Cel mai mult îi plăcu Sala Mare, fiindcă asta era camera centrală a gorganului — era de fapt destul de greu să-ți dai seama dacă trebuia să consideri locuința lui ca pe un castel sau o universitate — ca și apartamentele spațioase și culoarele care porneau de la ea. Totul era acolo un pic cam prăfuit și acoperit de pînze de păianjeni, fiindcă încăperea era folosită în devălmășie de mai multe familii și nu exista cineva care să aibă ca sarcină curățenia spațiilor comune dar, orice s-ar zice, camera avea o înfățișare solemnă.

Viezurele o denumea Camera Comună. De jur împrejurul pereților acoperiți cu lambriuri se aflau picturi de demult ale strămoșilor viezuri, celebri pe vremea lor pentru învățătura sau cuviosenia lor, și toate aceste capodopere ale picturii erau luminate de deasupra de licurici cu abajur. Se mai găseau acolo și niște scaune solide cu blazonul viezurelui imprimat cu pecete de aur pe locul de șezut, care era făcut din piele fină spaniolă — pielea se cam rosese — și deasupra șemineului era atîrnat un portret al Fondatorului. Scaunele erau așezate într-un semicerc în jurul focului, și fiecare avea lîngă el evantaie

de mahon cu care-ți puteai feri fața de flăcări ; mai era acolo și un fel de masă înclinată cu ajutorul căreia carafele cu băutură puteau fi trecute de la un capăt al semicercului la celălalt. Pe culoarul care dădea afară erau atîrnate cîteva robe negre și totul părea grozav de vechi.

— Știi, pentru moment eu sînt burlac, spuse viezurele în chip de scuză, după ce se întoarseră în propria sa cameră confortabilă, ai cărei pereți erau acoperiți cu un tapet înflorat — așa că regret, dar nu am decît un scaun. Dacă nu te superi, va trebui să te așezi pe pat. Te rog să te simți ca acasă, dragul meu, cît timp am să pregătesc eu un punci, și mai povestește-mi ce mai e prin lumea largă.

— Ei, nimic nou. Merlyn se simte bine, iar Kay urmează săptămîna viitoare să fie făcut cavaler.

— Ah, da, o ceremonie interesantă.

— Ce brațe enorme ai, remarcă Art, privindu-l cum amestecă alcoolul cu o lingură. Adică, vreau să spun, că și eu am acuma.

Și își privi propriile sale brațe musculoase. Era alcătuit în special, dintr-un piept zdravăn, care era legat de o pereche de brațe solide ca niște coapse de ciclist.

— Astea sînt pentru ca să poți săpa cu ele, spuse cu satisfacție eruditul viezure. Cîrtița și cu mine sîntem mari specialiști în săpat, și-ți dai seama că-ți trebuie ceva exercițiu ca să te poți măsura cu noi.

— Știi, cînd veneam aici am întîlnit un arici.

— Chiar acum ? În zilele noastre se zice că aricii te molipsesc de febră porcină și febră aftoasă.

— Știu eu, mie mi s-a părut destul de simpatic...

— Mda, au ei așa un fel de chemare patetică, spuse cu tristețe bursucul, dar mi-e teamă că în general cînd îi întîlnesc îi cam înfulec. Nu știu cum să-ți explic, dar întotdeauna simt ceva, așa, irezistibil de plăcut în felul cum îți trosnesc între dinți oscioarele lor. Egiptenii, adăugă el — și prin aceasta bătrînul viezure înțelegea pe țigani — se dau și ei în vînt după arici, pe care-i socotesc niște delicatese.

— Al meu n-a vrut deloc să se desfacă.

— Ei, ar fi trebuit să-l fi împins în vreo baltă, și atunci să fi văzut cum ți-ar fi arătat el sărăcuțele lui de

picioruşe, repede-repejor. Ei, haide, punciul e gata. Stai jos lîngă foc şi simte-te în largul tău.

— Da, e foarte plăcut să stai aici. cînd ştii că afară viscoleşte şi ninge.

— Da, aşa e. Hai acum să bem în sănătatea lui Kay şi pentru succesul lui în lumea cavalerilor.

— În sănătatea lui Kay.

— Aşaa, făcu viezurele, lăsînd jos paharul cu un oftat. Acum, spune-mi, rogu-te, ce l-a apucat pe Merlyn de te-a trimis tocmai la mine ?

— Vorbea ceva despre învăţătură. spuse Art.

— Ei, dacă aşa stă treaba şi dacă umbli după învăţătură, atunci să ştii că ai nimerit exact la locul unde trebuia. Da' spune-mi, nu ţi se pare cam plicticoasă toată treaba asta ?

— Uneori e cam plicticoasă, mărturisi Art, dar alteori nu. Una peste alta, trebuie să-ţi mărturisesc că suport o cantitate destul de mare de învăţătură, dacă e vorba despre istoria naturală.

— Ştii că eu tocmai scriu un tratat, spuse viezurele tuşind cu modestie, pentru a arăta că se pornise să explice lecţia de istorie naturală. Tratatul meu urmăreşte să arate de ce a devenit Omul stăpînul animalelor. Poate că te-ar interesa să auzi teoria mea ? Ştii, e pentru doctoratul meu, adăugă el în grabă, înainte ca Art să poată protesta.

Avea foarte puţine şanse de a citi cuiva tratatele şi conferinţele lui, aşa că nu putea răbda să lase să-i scape o asemenea ocazie grasă.

— Mulţumesc foarte mult, spuse Art.

— Să ştii, măi băiete, că o să fie o treabă foarte bună pentru tine. Este exact lucrul de care ai nevoie ca să-ţi încununeze educaţia. Să studiezi păsările şi peştii şi animalele ; şi-apoi să termini cu Omul. Ce bine c-ai venit ! Ei, şi-acum, unde dracu' am pus manuscrisul ăla ?

Bătrînul scotoci cu labele lui pînă ce dădu la iveală un vraf de hîrtii murdare, din care cineva rupsese cîteva colţuri ca să aprindă focul. Se aşeză apoi în fotoliul său de piele, care avea o adîncă depresiune în mijloc ; îşi puse tichia de catifea cu ciucure ; şi scoase la iveală o pereche de ochelari gigantici, pe care-i aşeză în echilibru pe vîrful nasului.

— Hm, făcu viezurele.

Imediat fu cuprins de o sfiiciune care-l paraliza și stătu o vreme înroșindu-se la față și uitîndu-se țintă la hîrtiile pe care le avea dinainte, incapabil să înceapă a vorbi.

— Ei, haide, dă-i drumul ! îl îndemnă Art.

— Știi, să nu-ți închipui că-i cine știe ce de capul lui, explică el plin de timiditate. E numai o schiță făcută în fugă, să știi. În orice caz, înainte de a o susține, am de gînd s-o schimb radical.

— Sînt sigur că o să fie cît se poate de interesantă.

— Ah, vai de mine, nu-i deloc interesantă. E numai așa, o nimica toată, pe care am făcut-o și eu printre picături, doar ca să treacă timpul mai ușor. Dar, în fine, uite cum începe.

„Hm !" își drese glasul viezurele. Adoptă apoi cea mai imposibilă voce în falsetto și începu să citească cît mai repede cu putință :

„Ne întrebăm adeseori, cu totul nejustificat, dacă procesul de evoluție a început cu oul sau cu găina. Ce a fost mai întîi, oul din care a ieșit prima găină, sau dimpotrivă, o găină a făcut primul ou de pe lume ? În ceea ce mă privește, mă aflu în situația de a spune că primul lucru creat pe lumea aceasta a fost oul.

Cînd Dumnezeu a făptuit toate ouăle din care aveau să iasă în cele din urmă peștii și reptilele și păsările și mamiferele și chiar și ornitorincul cu cioc de rață, el a chemat în fața Sa toate embrioanele și a văzut că erau bine întocmite."

— Poate că s-ar cuveni să adaug, sublinie viezurele lăsînd jos hîrtiile pentru o clipă și uitîndu-se nervos la Art peste ele, că *toate embrioanele acestea sînt foarte asemănătoare unele cu celelalte*. Ele sînt ceea ce ai fost și tu înainte de a te naște — fetuși — și fie că ai să devii un mormoloc sau un păun sau o girafă sau un om, cînd ești în stadiul de fetus, cu toții arată la fel de scîrboși și lipsiți de apărare ca și o ființă umană. Mă rog, dar acum să continui :

„Embrioanele se așezară toate în fața lui Dumnezeu, ținîndu-și mîinile lor slabe încrucișate pe burtă și capetele lor grele lăsate în jos, în semn de respect, și iată că Dumnezeu li se adresă după cum urmează :

— Ascultați, voi, embrioane, iată-vă în fața mea, arătînd cu toate întocmai la fel, și iată că Noi, în bunătatea Noastră, Ne-am hotărît să vă dăm posibilitatea de a alege ceea ce vreți să fiți. Cînd vă veți dezvolta, oricum veți deveni mai mari, însă Noi ne-am hotărît să vă mai dăm încă un dar. Cine vrea să-și transforme mîinile într-o pereche de lopeți sau în furci de grădină, va putea să facă așa precum îi e voia. Sau, ca să Mă exprim altfel, în prezent aveți posibilitatea de a vă folosi gura ca să mîncați cu ea; ei bine, pe viitor, cine dorește să-și folosească gura ca pe o armă puternică de atac sau apărare, poate să facă așa, numai la simpla cerere și să devină atunci un crocodil sau un tigru. Ei, haide, faceți un pas înainte și alegeți-vă uneltele pe care le vreți, dar amintiți-vă că ceea ce v-ați ales, e bun ales, și astea vă vor fi uneltele de viață și de luptă și cu ele veți rămîne cît o fi lumea lume.

Ei, și toate embrioanele se gîndiră și cumpăniră lucrurile după cum se cuvenea într-o asemenea ocazie importantă și apoi, unul cîte unul, păși în fața tronului etern.

Fiecăruia i se permisese să-și aleagă două sau trei caracteristici, așa că unii doriră să-și folosească brațele ca mașini de zburat, iar gura să le fie o armă de temut, sau un fel de clește de spart nuci, sau burghiu, sau lingură de mîncat, în vreme ce alții aleseră să-și folosească corpurile ca bărci și mîinile ca vîsle.

În ceea ce ne privește pe noi, viezurii, ne-am gîndit bine și am decis să cerem să ni se schimbe pielea în scut, gura în armă de luptă și brațele în furci.

Și iată că toate acestea ne-au fost dăruite. Astfel că toată lumea se specializă într-un fel sau altul, și cîțiva dintre noi avură chiar niște idei năstrușnice. De pildă, una dintre șopîrlele deșertului se hotărî să-și schimbe întregul corp într-o sugativă, iar una dintre broaștele rîioase care trăiau la antipozii secetei, se decise pur și simplu să se schimbe într-o sticlă de apă.

Toată această acțiune de alegere și dăruire a puterilor animalelor de pe lume dură două zile întregi — dacă nu mă înșel, erau zilele a cincea și a șasea — și chiar la sfîrșitul celei de-a șasea zile, numai cu cîteva zile înainte de odihna binemeritată a zilei de duminică, se terminaseră

toate embrioanele, în afară de unul singur. Acest embrion era Omul.

— Ei, micuțule, spuse Dumnezeu. Ai tot așteptat pînă ai ajuns cel din urmă, te-ai tot gîndit și răzgîndit și ai avut vreme destulă să te hotărăști. Ia spune, ce-ai vrea să facem pentru tine ?

— Te rog, Doamne, spuse embrionul, după cîte gîndesc eu, m-ai făcut în forma pe care o am acum pentru motive pe care cel mai bine tot matale le cunoști și atunci zic eu că n-ar fi frumos din partea mea să mă schimb. Și dacă tot am voie să aleg ce-mi convine mai bine, atunci să știi că am să rămîn așa cum sînt. Nu-mi voi schimba nimic din ce mi-ai dat pentru unelte, care fără nici o îndoială vor fi mai proaste decît cele pe care mi le-ai ales. Am să rămîn toată viața mea un embrion fără apărare, făcînd tot ce-mi va sta în putere să alcătuiesc eu însumi cîteva unelte slabe, după slabele mele puteri, din lemn, fier și alte materiale pe care Măria Ta ai fost atît de îndurător să mi le așterni în față. Dacă voi dori o barcă, atunci voi încerca s-o înjghebez din lemnul copacilor, și dacă voi dori să zbor, oi meșteri eu o căruță sau altceva și-am s-o fac pînă la urmă. Poate că am fost prost că am refuzat darurile pe care Domnia Ta mi le-ai oferit cu atîta bunătate, dar să știi că m-am gîndit din răsputeri și sper acuma că tot ce-am hotărît cu mintea mea slabă va găsi îndurarea și iertarea Ta.

— Bravo, mă băiete, bine-ai vorbit ! exclamă Creatorul cu un aer încîntat. Ei, ascultați aici cu toții, embrioanelor, veniți cu toții aici cu ciocurile și labele și aripioarele și mai știu eu ce mai aveți și uitați-vă cu toții cu uimire la primul Nostru Om. El, el e singurul dintre toți care a ghicit șarada pe care am vrut s-o rezolvați. El singur, dintre voi toți ! Și iată, acum avem marea plăcere de a-i conferi Ordinul Dominației asupra tuturor zburătoarelor Văzduhului, Fiarelor Pămîntului și Peștilor Mării. Ei, și-acum duceți-vă cu toții și iubiți-vă și înmulțiți-vă, fiindcă iată că a venit ceasul odihnei mele. Cît despre tine, Omule, toată viața ta nu vei fi decît o unealtă dezbrăcată, dar vei avea darul de a te folosi de unelte. Vei arăta tot timpul ca un embrion, pîn' ce te-or îngropa în țărînă, dar toți ceilalți nu vor fi decît embrioane în fața puterii tale. În veci vei rămîne neschimbat și vei fi întotdeauna imaginea Noastră, vei putea să vezi cîteva

din necazurile Noastre și să simți cîteva din bucuriile Noastre. În parte. Ne pare rău pentru tine, Omule, dar în parte sperăm că lucrurile au să iasă bine. Ei, haide, șterge-o acum și încearcă să te descurci ; și ascultă, Omule, înainte de-a pleca...

— Da, vă rog ? întrebă Adam, întorcîndu-se înapoi.

— Nu, nimic, voiam numai să spunem... ăăă.... voiam..., spuse Domnul rușinat, răsucindu-și mîinile. Ei, voiam numai să-ți spunem : „Să te binecuvînteze Dumnezeu".

— Da, e o poveste drăguță, spuse Art cam șovăielnic. Mi-a plăcut chiar mai mult decît povestea lui Merlyn despre Rabin. Și este și foarte interesantă.

Viezurele fu cuprins de jenă :

— Nu, nu, băiete dragă. Exagerezi. Cel mult a fost o parabolă minoră. Ca să nu mai vorbim că mi-e teamă că e nițeluș cam prea optimistă.

— Cum vine asta ?

— Păi, să vezi, e adevărat că omul a primit Ordinul Dominației și este cel mai puternic dintre animale — poți chiar să spui cel mai cumplit — dar personal mă cam îndoiesc că este chiar cel mai binecuvîntat dintre toate.

— Eu nu cred că Sir Ector este foarte cumplit.

— Știu eu, așa o fi, dar vezi că dacă Sir Ector al dumitale face o plimbare pe lîngă rîu, nu numai că toate păsările și fiarele o să se ascundă de el, dar chiar și peștii s-or grăbi să se depărteze de el. Și să știi că nimeni nu face așa ceva cu cel pe care-l iubește.

— Omul este Regele Animalelor.

— Poate, nu zic nu. Sau poate că s-ar cuveni să zicem tiranul lor ? Și apoi, trebuie să admitem că are cam prea multe vicii.

— Regele Pellinore nu are multe.

— Ei, nu-i chiar așa. Ar merge imediat la război, dacă Regele Uther ar declara unul. Știi că Homo Sapiens este aproape singurul animal care poartă războaie ?

— Ba și furnicile fac la fel !

— Nu mai spune așa, în joacă, „și furnicile" ! Să știi, dragul meu, că există mai mult de patru mii de specii de furnici și, din toate acestea, nu cred să existe mai mult de cinci care sînt beligerante. Deci, după cîte știu eu, sînt cinci specii de furnici, una de termite și Omul.

— Bine, dar în fiecare iarnă haitele de lupi din Pădurea Sălbatică atacă turmele de oi și ucid o mulțime.

— Amice, după cum știi, lupii și oile nu sînt de-un sînge. Adevăratul război este cel ce are loc între grupe de indivizi din aceleași specii. Din sutele de mii de specii pe care le cunosc, nu-mi pot aminti decît cel mult șapte care să fie cu adevărat războinice. Chiar și Omul are cîteva varietăți cum ar fi Eschimosul sau Țiganul sau Laponul și anumite grupuri de Nomazi Arabi care nu poartă război, fiindcă nu au pretenții asupra unor granițe. Adevăratul Război este mai rar în natură decît canibalismul. Nu crezi că este într-o oarecare măsură ceva cu totul împotriva legilor firii ?

— În ce mă privește, spuse Art, mie mi-ar fi plăcut să merg la război, dacă aș fi avut norocul să fiu făcut cavaler. Da, mi-ar fi plăcut stindardele și trompetele, armurile strălucitoare și atacurile pline de vitejie. Ah, ce mult mi-ar fi plăcut să înfăptuiesc isprăvi mărețe și să fiu un viteaz și să-mi înfrîng propriile mele temeri. Spune-mi, Viezure, nu-i așa că în război îți poți găsi cu adevărat curajul și răbdarea și tovarășii pe care-i iubești ?

Eruditul animal se gîndi o vreme, uitîndu-se fix la focul care ardea în vatră.

În cele din urmă, păru să decidă ca cel mai bun lucru ar fi să schimbe subiectul.

— Ia spune-mi, care ți-au plăcut mai mult, întrebă el, furnicile sau gîștele sălbatice ?

CAPITOLUL XXII

Regele Pellinore sosi pentru importanta petrecere de la sfîrșitul săptămînii într-o deosebită stare de agitație.

— Ei, ascultați, exclamă el, ați aflat ? S-a auzit și pe la voi, ai ? Nu cumva e un lucru de taină, aud ? ! Ai ?

— Și, mă rog, ce-i așa de taină, ai ? îl întrebară cu toții.

— I-auzi vorbă ! Păi cum ce ? Regele ! Regele, maiestatea sa ! Asta vă întreb, ați auzit de Rege ?

— Ce s-a întîmplat cu Regele ? se interesă Sir Ector. Să nu-mi spui că vine iarăși să vîneze cu toți blestematii ăia de cățelandri ai săi, că nu știu ce mă fac !

— Oh, a murit ! A murit ! strigă cu voce tragică Regele Pellinore. A murit, sărmanul de el, și gata, nu mai poate vîna niciodată.

Sir Grummore se ridică în picioare plin de respect și-și scoase tichia ce-i apăra țeasta.

Toți ceilalți simțiră că se cuvenea să se ridice în picioare, iar doica izbucni în lacrimi.

— Da, măiculiță, da, da, rosti ea printre suspine, Măria-Sa e mort și dus, și ce mai mîndrețe de bărbat era ! Ce de poze grozave cu el am tăiat eu din Biblia Ilustrată, da, și pe toate le-am lipit deasupra prichiciului. Încă de pe vremea cînd era săracu' în scutece, și uite că te-ai du-u-us și cui m-ai lăsat — le-am tot strîns, poză după poză.

— Ține-ți firea, doică, spuse Sir Ector.

— Ai ? Solemn moment, ce ziceți, nu-i așa, ai ? zise Regele Pellinore. Uther Cuceritorul, 1066—1216.

— Un moment solemn, spuse Sir Grummore. Regele-a murit. Trăiască Regele !

— Ar trebui să tragem perdelele, spuse Kay, care era întotdeauna foarte pedant cu respectarea formelor, și să lăsăm drapelele în bernă.

— Da, așa e, spuse Sir Ector. Să se ducă cineva și să-l anunțe pe majur.

Era vădit că această sarcină îi reveni lui Art, fiindcă era cel mai mic în grad dintre cei prezenți, așa că o șterse în goană să-l găsească pe majur. Curînd, cei care rămaseră în solariu, auziră o voce mare strigînd din răsputeri :

— Haidi, haidi, un-doi, un-doi, atenție la mine, comanda ! Jale generală pentru Maiestatea sa Regele, toată lumea coboară drapelul la comanda „doi" ! și apoi filfiitul tuturor steagurilor, stindardelor, fanioanelor, flamurilor, steguleților de lance, drapelelor de detașamente și, în general, a tuturor semnelor distinctive care împodobeau turnurile castelului și care puteau, într-un fel sau altul, să fie lăsate în bernă.

— Cum ai auzit de chestia asta ? întrebă Sir Ector.

— Îi dădeam ghes prin coclaurile din codru după fiara mea, știți voi, cînd dădui de un călugăr solemn, îmbrăcat după obiceiul Ordinului său în rasă cenușie, și

acela îmi spuse toată istoria. Ei, ce ziceți de-asta, noutățile cele mai fierbinți !

— Săracu' Pendragon, spuse Sir Ector.

— Regele a murit, spuse cu o voce solemnă Sir Grummore. Trăiască Regele !

— Bine, bine, foarte frumos din partea matale că nu încetezi să pomenești de asta, dragul meu Grummore, exclamă enervat Regele Pellinore, dar care-i, mă rog, după părerea matale, regele ăsta care trebuie să trăiască, ai ?

— Păi cum cine ? Urmașul lui ! spuse Sir Grummore, luat cam prin surprindere.

— Binecuvîntatu' nostru monarh, spuse doica cu voce lăcrimoasă, n-avut picior de urmaș. Orișicine care a studiat familia regală poa' să știe treaba asta.

— Doamne-Dumnezeule ! exclamă Sir Ector. Bine, da' trebuie el să fi avut vreo rudă de sînge mai apropiată !

— Păi tocmai asta-i tot baiul ! strigă Regele Pellinore cu profundă emoție. Tocmai asta-i toată frumusețea, dragii mei, pricepeți, ai ? Nu tu urmaș, nu tu rudă de sînge, și atunci cine-i ăla care-i urmează la tron, ai ? Iaca de ce era așa de stîrnit și călugăru' cela pe care l-am întîlnit și se tot întreba cine-o fi ăl' de i-o urma regelui la tron ; ei, de-asta ce mai ziceți, ai ?

— Adică vrei dumneatale să-mi spui mie, exclamă plin de indignare Sir Grummore, cum că la ora actuală nu avem nici un Rege al Gramaryei ?

— Nici urmă de rege, strigă Regele Pellinore, simțindu-se deodată deosebit de important. Și, pe deasupra, au apărut tot felul de semne și minuni care nu sînt deloc de luat în rîs.

— Ăsta-i curat scandal, strigă Sir Grummore. Dumnezeu știe unde-o să ajungă țara asta ! Și asta-i numai din cauza tuturor reformatorilor și anarhiștilor ăștia !

— Ia zi, ce fel de semne și minuni ? întrebă Sir Ector.

— Păi să vedeți, mai întîi a apărut un fel de spadă într-o stîncă, asta e, într-un fel de biserică. Adicătele, vreau să zic, nu într-o biserică, nu știu dacă mă-nțelegeți dumneavoastră, și nu într-o stîncă, dar știi, cam așa ceva, dacă se poate spune astfel, ați priceput, ai ?

— Să mă bată Domnu' dacă înțeleg ceva. Ce-are a face aicea biserica și spada ceea ? spuse Sir Grummore.

— E într-o nicovală, explică Regele Pellinore.

— Biserica ?

— Nu, dom'le, spada, spada.

— Păi nu ziceai că spada e în stîncă ?

— Nu, spuse Regele Pellinore. Piatra, adică bolovanu', adică stînca se află afară din biserică.

— Uite aicea, Pellinore, tată, spuse Sir Ector. Eu zic să te odihnești puțintel, mă băiete. Stai așa puțin, c-ai obosit, și p-ormă o pornești iarăși. Ia-o încet că nu fuge nimeni după tine. Ia de-aici, bea și tu un corn de miel și dă-i drumu' c-avem vreme destulă.

— Spada, explică Regele Pellinore, este prinsă într-o nicovală care stă pe-o stîncă. Într-o nicovală și-n stîncă. Nicovala e prinsă de stîncă. Stînca-i lîngă o biserică. Ia mai dă-mi niște miel.

— Și care-i minunea aici ? remarcă Sir Grummore. Ce mă mir eu e că se permite să se întîmple asemenea isprăvi. Da' asta e ! Ce pretenții mai poți să ai în zilele noastre, cu toți agitatorii ăștia saxoni ?

— Păi stai să vezi, colega, strigă Pellinore, stîrnindu-se din nou, nu-i vorba de unde-i stînca, lasă-mă dom'le să vorbesc și eu, ai ? ; e vorba de ce e scris pe stîncă, mă-nțelegeți, ai ?

— Ei, ce e scris ?

— Adicătele, vreau să spun, pe mîneru' sabiei.

— Ei, haide, Pellinore, dragușule, spuse Sir Ector. Uite-aici, întoarce-te tu puțin cu fața la perete, și stai jos așa, frumușel, și după aia ne spui tu despre ce vrei să vorbești. Stai mă, nu te-agita, ia-o încetișor. Nu-i nici o grabă. Așa, stai așa cu fața la perete — uite ce băiat bun e, ai văzut ? — și vorbește așa, cît poți tu de încet.

— Sînt scrise niște cuvinte pe mînerul spadei din stînca de lîngă biserică, strigă Regele Pellinore de ți se rupea inima și aceste cuvinte sînt după cum urmează : — da' vă rog din tot sufletul, încercați odată să mă ascultați amîndoi, în loc să mă întrerupeți tot timpul pentru nimica toată, că nu se mai poate omu' gîndi ca lumea și-mi fug toate ideile.

— Ei, care sînt acele cuvinte ? întrebă Kay.

— Acele cuvinte grăiesc așa, spuse Regele Pellinore, după cîte am înțeles eu de la călugărul îmbrăcat în rasă cenușie.

— Ei, haí, dă-i drumul ! stărui Kay, fiindcă Regele se oprise iarăși din vorbă.

— Dă-i drumul, îl îndemnă și Sir Ector, ce spun cuvintele alea de pe sabia, de pe nicovala de pe stînca de lîngă biserică ?

— Propagandă de stînga, fără nici o îndoială ! remarcă Sir Grummore.

Regele Pellinore își închise ochii strîns, își întinse brațele în amîndouă direcțiile și anunță cu voce de stentor :

— „Cel ce va smulge astă spadă din stîncă și nicovală, va fi dreptul Rege al întregii Anglii !"

— Cine-a spus asta ? întrebă Sir Grummore.

— Păi spada, nu ți-am spus ?

— Vorbăreață spadă, remarcă Sir Grummore cu scepticism.

— Scrie pe ea, strigă mîniat Regele Pellinore. Scrie pe ea cu litere de aur.

— Păi de ce n-ai tras-o tu afară, atunci ? întrebă Sir Grummore.

— Cum, dom'le, nu ți-am zis că n-am fost acolo ?! Tot ceea ce ți-am spus mi-a fost povestit de călugărul de care ți-am pomenit, și eu n-am făcut decît să-ți repet cuvintele lui.

— Ei, și-au scos din piatră și nicovală sabia asta ? întrebă Sir Ector.

— Nu, șopti dramatic Regele Pellinore. Asta-i toată chestia, că nu se poate. Nimeni n-a putut să clintească sabia nici atîtica, deși toată lumea a încercat, mai în joacă, mai în serios, așa că n-au avut ce face și pîn-la urmă au trebuit să convoace un turnir în toată Anglia, de Anul Nou, așa că omul care o să fie în stare la turnir să scoată spada din piatră, ăla o să fie și Regele întregii Anglii. Ei, ce ziceți de asta, ai ?

— Oh, tată, strigă Kay. Omul care va smulge spada din piatră va fi Regele Angliei. Zău, tată, nu s-ar putea cumva să mergem și noi la turnir și să facem o încercare ?

— I-auzi, nici gînd de-așa ceva ! spuse Sir Ector.

— Da, e drum lung pînă la Londra, observă Sir Grummore, dînd din cap.

— Taică-miu s-a dus odată acolo, spuse Regele Pellinore.

Kay reluă :

— Zău că putem să mergem și noi. Cînd voi fi uns cavaler, va trebui să particip și eu la un turnir, și ăsta

de-acuma se întîmplă să cadă tocmai la momentul potrivit. Cei mai vajnici luptători or să fie acolo, și-o să putem să-i vedem și noi pe toți cavalerii renumiți și pe marii regi. Te cred că nu-i vorba de sabia aceea, dar gîndiți-vă la turnirul care-o să se facă, poate cel mai mare care s-a organizat vreodată în Gramarye, ca să nu spunem nimic despre toate lucrurile pe care-o să le vedem și pe care-o să le facem. Dragă tată, lasă-mă și pe mine să particip la turnirul ăsta, dacă mă iubești, să încerc și eu să cîștig marele premiu în prima mea bătălie.

— Bine, mă, Kay, da' eu n-am fost niciodată la Londra.

— Asta-i o pricină în plus ca să mergi acuma. Eu zic că omul care nu se duce la un turnir ca acesta dovedește că n-are sînge de nobil în vine. Gîndește-te numai ce-o să zică lumea de noi, dacă nu mergem să ne încercăm și noi norocul cu sabia aia. Or să spună cu toții că familia lui Sir Ector e prea de rînd și știa că n-are nici o șansă.

— Păi, drăguță, cam așa și e : știm cu toții că cei din familia noastră nu au nici o posibilitate, replică Sir Ector, vreau să zic cu sabia aceea.

— Îs o groază de oameni la Londra, remarcă Sir Grummore, cu un început de nebunesc avînt în glas. Barem, așa se spune.

Trase adînc aerul în piept și se zgîi la gazda sa, cu ochii atît de holbați, de parcă erau făcuți din marmură albă.

— Da, și-o mulțime de prăvălii, adăugă deodată Regele Pellinore, începînd și el să respire din greu.

— La naiba cu totul ! strigă Sir Ector, dînd cu cornul în masă cu atîta putere, încît se crăpă. Ia hai, dom'le, atuncea cu toții la Londra, să-l vedem și noi pe Regele cel Nou.

Toți se ridicară în picioare ca un singur om.

— Sigur că da, de ce n-aș fi și eu tot atît de bun ca taică-miu ? exclamă Regele Pellinore.

— Ce mama ei, strigă Sir Grummore. Să nu vedem noi capitala ?

— Ura ! strigă Kay.

— Păzește-i Doamne, se închină doica.

În acel moment intrară Art și Merlyn, dar toată lumea era prea emoționată ca să mai observe așa ceva, și de

n-ar fi fost acum niţeluş mai mare, băiatul nostru ar fi fost cu siguranţă cuprins de lacrimi.

— Oh, Art, strigă Kay, uitînd pentru moment că i se adresa numai scutierului său şi revenind la familiaritatea vechilor zile ale copilăriei. Ai auzit ? Plecăm cu toţii la Londra să luăm parte la marele turnir de Anul Nou !

— Nu zău ?

— Da, iar tu-mi vei purta scutul şi lănciile pentru turnir, iar eu voi cîştiga laurii tuturor şi voi deveni un mare cavaler !

— Ei, să ştii că-mi pare bine că plecăm, spuse Art, fiindcă Merlyn pleacă şi el de la noi.

— Oh, n-o să avem nevoie de Merlyn.

— Pleacă de la noi, repetă Art.

— Cum adică, pleacă ? întrebă Sir Ector. Eu ziceam că noi sîntem ăia care pleacă ?

— Pleacă de la castelul nostru.

Sir Ector spuse :

— Ei poftim, asta ce mai e, Merlyn ? Ei, haide, ca nu mai înţeleg nimic.

— Am venit să-mi iau rămas bun, Sir Ector, spuse bătrînul magician. Mîine, elevul meu Kay va fi uns cavaler, iar săptămîna viitoare celălalt elev al meu va pleca să-l însoţească în peregrinările sale, ca scutier. Mi-am terminat treaba aici şi a venit timpul să plec.

— Ei, cum poţi să vorbeşti aşa ? se miră Sir Ector. Eu zic că tu eşti folositor pe la casa omului orice s-ar întîmpla. Zău, dacă vrei, poţi să rămîi şi să mă înveţi pe mine, sau să te faci bibliotecar sau mai ştiu eu ce. Nu face să pleci şi să laşi un bătrîn singur-singurel, după ce l-au părăsit şi copiii.

— N-avea nici o grijă, ne mai întîlnim noi, spuse Merlyn. N-are nici un rost să fii aşa de trist.

— Nu pleca, Merlyn, îl rugă Kay.

— Trebuie să plec, răspunse dascălul lor. Ne-am simţit bine împreună cît eraţi voi mititei, dar firea Timpului îl face să zboare mereu. Şi-apoi, mai sînt multe lucruri în alte părţi ale regatului de care s-ar cuveni să am grijă, uite, chiar în clipa asta, aşa că vedeţi că sînt grozav de ocupat. M-aşteaptă o groază de treburi. Haide, Arhimede, spune frumos „la revedere“ la toată lumea.

— La revedere, spuse Arhimede, privind cu duioşie spre Art.

— La revedere, răspunse Art, fără să-și ridice ochii din podea.

— Bine, da' nu poți să pleci așa, strigă Sir Ector, în orice caz nu poți să pleci fără un preaviz de-o lună.

— Ei, nu zău ? Chiar nu pot pleca ? replică Merlyn, adoptînd pe dată poziția folosită de filozofii care își propun să se volatilizeze. Se ridică în vîrful picioarelor, în vreme ce Arhimede se ținea strîns de umărul lui, începu apoi să se rotească în vîrful degetelor, încetișor-încetișor ca un titirez, apoi din ce în ce mai repede și mai repede pînă ce ajunse să se vadă ca o pată de lumină cenușie și uite că în cîteva secunde dispăru de tot.

— La revedere, Art, strigară două voci slabe, de undeva, din afara ferestrei solarului.

— La revedere, spuse Art pentru ultima oară și apoi, sărmanul, ieși iute din cameră.

CAPITOLUL XXIII

Pregătirea pentru ceremonia de trecere a lui Kay în rîndul cavalerilor avu loc în mijlocul unui vîrtej de treburi, fiindcă toți se găteau pentru plecarea la Londra.

Somptuoasa cadă a lui Kay a trebuit să fie așezată într-o cămăruță, între două bare pentru prosoape și o cutie veche de materiale sportive care conținea o țintă de paie pentru săgeți — pe vremea aceea, așa ceva se numea *fléchette* — fiindcă toate celelalte odăi erau ocupate de pachete.

Doica își petrecea tot timpul cosind izmene călduroase pentru toată lumea, pornind de la principiul că vremea din orice altă parte a țării, cu excepția Castelului din Pădurea Sălbatică, trebuia neapărat să fie grozav de păcătoasă, cît despre majur, el lustrui toată armura pînă ce ajunse să se subțieze și să se fărîme, și ascuți săbiile pînă ce se îngustară aproape de tot.

În fine, veni și vremea s-o pornească.

Mă rog, dacă se întîmplă cumva să nu fi trăit pe vremea Vechii Anglii a secolului al doisprezecelea, sau știu eu cînd o fi fost treaba asta, și dacă nu v-ați născut într-un castel îndepărtat lîngă Mlaștini, atunci tare mă tem că nu vă va fi prea ușor să vă imaginați toate minunățiile prin care au trecut în cursul călătoriei lor.

Drumul, sau mai degrabă poteca, ducea mai tot timpul pe creasta înaltă a dealurilor sau movilelor sterpe, așa că puteau să vadă jos, de amîndouă părțile potecii, mlaștinile pustii pe care suspinau tulpinile de trestie acoperite cu zăpadă, puteau auzi trosnetul ghetii și rațele sălbatice măcăind zgomotos în văzduhul purpuriu al apusurilor de iarnă. Tot ținutul era așa. Se mai întîmpla cîteodată să aibă într-o parte a potecii o mlaștină clipocitoare, iar în cealaltă un codru nesfîrșit, purtînd pe ramuri o poiană albă de nea. Mai vedeau din cînd în cînd cîte o șuviță de fum ridicîndu-se dintre copaci, sau mai zăreau în depărtare, peste stufărișul de netrecut, cîteva case risipite, și de două ori intrară în niște orășele respectabile care se puteau lăuda chiar cu cîteva hanuri, dar una peste alta trebuie să recunoaștem că Anglia acelor timpuri era lipsită de civilizație. Drumurile mai bune erau despădurite de amîndouă părțile atît cît putea bate un arc, ca nu cumva călătorul să fie măcelărit de tîlharii ascunși în pădure.

Dormiră și ei pe unde apucară, uneori în coliba vreunui țăran care era întotdeauna gata să-i primească cu brațele deschise, alteori în castelul vreunui cavaler care-i invita să se mai hodinească după greutățile drumului, de vreo cîteva ori se adăpostiră în vreo cocîlnie plină de purici și jegoasă nevoie mare, care avea însă o vatră călduroasă și era împodobită la intrare cu o coadă stufoasă de vulpe legată de o prăjină — aceasta era pe vremuri firma folosită la hanuri — și o dată sau de două ori dormiră chiar pe pămîntul gol, strînși unul într-altul să-și mai țină de cald, înconjurați de caii de rădvan care mai păsteau cîte un petec de iarbă ce răzbătea de sub pătura de zăpadă. Și oriunde mergeau și oriunde dormeau, vîntul de răsărit fluiera printre trestii și gîștele sălbatice își fluturau aripile în înaltul cerului, gîgîind la stelele înghețate

Londra era plină pînă la refuz. Dacă Sir Ector n-ar fi avut norocul să stăpînească o bucată de teren în Pie Street [1], pe care se ridicase o mîndrețe de han, ar fi avut mare bătaie de cap să găsească un locșor unde să-și poată odihni oasele Dar cum întîmplarea făcea ca Sir

[1] Strada Plăcintu.

Ector nu numai să stăpînească acea bucată de teren, dar să mai și scoată o bună parte a venitului său din această sursă, putură să capete trei paturi la cinci persoane. Și se socotiră de-a dreptul norocoși și pentru asta.

În prima zi a turnirului, Sir Kay făcu ce făcu și-i puse pe drum spre arenă cu cel puțin o oră mai înainte de începerea luptei. Toată noaptea nu închisese un ochi, închipuindu-și cum avea să-i înfrîngă pe cei mai viteji baroni ai Angliei, iar dimineața nu putu să pună gura pe mîncarea ce i se pregătise. Acum călărea în fruntea cortegiului, cu obrajii palizi, și Art nu mai știa ce să mai facă pentru ca să-l liniștească.

Pentru provincialii care cunoșteau numai terenul deșelat pe care-și făceau băieții antrenamentele de luptă, la castelul lui Sir Ector, scena de care dădură cu ochii fu de-a dreptul nemaipomenită. Arena de turnir era un fel de groapă imensă, toată înverzită, acoperită de gazon proaspăt, și cam la fel de mare ca un teren de fotbal. Se găsea la vreo zece picioare mai jos decît terenul din jur, cu marginile înclinate, și zăpada fusese curățată cu grijă de pe toată întinderea ei. Terenul fusese apoi acoperit și încălzit cu fîn, care în dimineața acelei zile fusese înlăturat și acum iarba deasă strălucea încărcată de clorofilă în mijlocul peisajului alb. În jurul arenei, tribunele erau înveșmîntate în culori atît de orbitoare, pline de strălucire și în continuă mișcare, încît nu te puteai uita la ele fără să nu-ți vină să clipești. Tribunele de lemn erau zugrăvite în alb și stacojiu. Corturile de mătase ale celebrităților, ridicate de fiecare parte a tribunelor, erau verzi și azurii și galbene ca șofranul sau vopsite în tot felul de culori, ca o tablă de șah. Flamurile și steguleţele care fluturau pretutindeni umpleau întinderea de toate culorile curcubeului, întinzîndu-se și plesnind văzduhul cu minunatele lor nuanțe.

Bariera ce despărțea arena în două era făcută și ea din pătrate ca o tablă de șah, în alb și negru. Cei mai mulți dintre luptători și dintre prietenii care-i întovărășeau nu veniseră încă, dar după puținii care sosiseră puteai să vezi că mulțimea care se va aduna va transforma scena într-o mare de flori și puteai ghici cum vor fulgera armurile și cum vor fîlfîi în vînd mînecile spintecate ale heralzilor, cînd vor ridica la buze trîmbițele lor de

alamă și vor sfîșia și cutremura norii de lînă ai iernii cu bucuria dezlănțuită a fanfarelor.

— Doamne sfinte! strigă deodată Sir Kay. Mi-am uitat sabia la han.

— Fără sabie nu poți să lupți! spuse Sir Grummore. Nu e în regulă.

— Mai bine te-ai duce să ți-o aduci. Mai ai încă vreme.

— O să mi-o aducă scutierul meu, spuse Sir Kay. Ce greșeală afurisită! Ei, scutier, încalecă repede și dă fuguța pîn' la han și adu-mi sabia. Vei avea un șiling de la mine, dacă o aduci la vreme.

Art păli la fel de tare ca și Sir Kay și căpătă o înfățișare de parcă avea de gînd să-l pocnească. Apoi spuse:

— Se face, stăpîne! și-și întoarse buiestrașul spre șirul de oameni venind la turnir. Începu să-și croiască drum, după puterile lui, spre han.

— Auzi, porcărie, să-mi ofere mie bani, strigă Art în sinea lui. Să se uite la mine, pe nenorocitul ăsta de căluț care arată mai mult a măgar, de la înălțimea armăsarului său și să-mi spună: „scutier!" Oh, Merlyn, dă-mi răbdare cu dobitocul ăsta și fă-mă să nu-i arunc în mutră scîrba lui de șiling.

Cînd ajunse la han, totul era zăvorît. Toată lumea se îmbulzise să vadă faimosul turnir și tot omul, cu mic, cu mare, se dusese după gloată, să nu scape asemenea spectacol. Zilele acelea erau nesigure și nu era întreg la minte cel ce nu și-ar fi păzit bine casa, chiar atunci cînd dormea în ea, și nu s-ar fi asigurat mai înainte că era de nepătruns. Obloanele de lemn zăvorîte peste ferestrele de la parter erau de cinci degete grosime, iar ușile erau bine încuiate și ferecate cu drugi groși.

„Ei, poftim, acum ce mă fac? se întrebă Art; cum îmi cîștig eu șilingul?"

Se uită cu tristețe la hanul pustiu și începu apoi să rîdă.

„Săracu' Kay, spuse el. Toată povestea asta cu nenorocitul ăla de șiling e numai fiindcă-i era frică și se simțea tare nenorocit, și uite că acum chiar că are toate motivele să fie. Da' nu mă las, mă fac eu luntre și punte și tot îi găsesc o spadă, chiar de-ar fi să intru în Turnul Londrei. Da, dar cum să fac rost de-o spadă? continuă el. De unde să fur una? Să atac la drumu' mare vreun cavaler, așa călare cum sînt pe un bleg de buiestraș și

să-i iau arma cu forța? Ce naiba, mai bine să caut o prăvălie! Trebuie să mai fi rămas într-un oraș mare ca ăsta vreun fierar sau vreun armurier care să nu fi tras încă obloanele la dugheană!"

Își întoarse calul și o porni în galop mărunt pe uliță. La capătul ei se găsea o bisericuță, cu un loc de veci și un fel de piață mică în fața ușii bisericii. În mijlocul acelui scuar se găsea un bolovan uriaș cu o nicovală înfiptă în el, iar prin nicovală trecea o frumusețe de sabie, nou-nouță.

— Ia te uită, spuse Art, cred că trebuie să fie vreun mormînt de război, dar n-ai ce face, eu zic că tot o să meargă. Cred că nimeni nu i-ar purta pică lui Kay pentru un monument de război, dacă ar ști în ce nevoie se zbate.

Legă frîul calului de gard, păși pe cărarea de pietriș și apucă sabia.

— Haide, sabie! spuse el. Trebuie să-ți cer iertare și să te iau pentru o cauză mai bună.

„Ce lucru extraordinar, gîndi Art. Cînd apuc sabia asta mă simt tare ciudat și totul mi se pare mai clar. Uite capetele astea de balauri sculptate pe biserică și pe mănăstirea de lîngă ea. Ce minunat flutură toate drapelele acelea vestite de pe latura ei! Ce mîndru își înalță tisa solzii roșietici spre bîrnele de lemn ale bisericii, parcă vrînd să-l slăvească pe Domnul! Ce curată e zăpada! Și simt un miros ciudat care mă cuprinde, ceva ca de smirnă și măceș dulce — și ce-aud, să fie oare o muzică?"

Era muzică, sunete de nai sau flaut, și lumina din cimitir deveni atît de limpede, fără să fie totuși orbitoare, încît puteai să găsești un ac și la douăzeci de metri.

— E ceva în locul ăsta, spuse Art. Sînt oameni. Ce vreți, oameni buni?

Nimeni nu-i răspunse, dar muzica se înălță mai tare și mai tare și lumina era prea frumoasă.

— Oameni buni, strigă Art. Trebuie să iau spada asta! Zău că nu e pentru mine, e pentru Kay. Și-o aduc înapoi, pe cuvîntul meu!

Nici acum nu se auzi nici un răspuns, și Art se întoarse la nicovală. Văzu literele de aur, pe care nu le citi și nestematele bătute în mînerul săbiei, care azvîrleau fulgere minunate în lumina caldă.

— Haide, sabie ! se rugă Art.

Apucă de mîner cu amîndouă mîinile și se încordă, sprijinindu-și piciorul în stîncă. Flautele îi însoțiră efortul cu o unduire ușoară, dar nimic nu se clinti.

Art lăsă din mînă plăselele, cînd începură să-l doară palmele, și se dădu înapoi, văzînd stele verzi.

— E bine înțepenită, spuse el.

O apucă iarăși și trase cu toată puterea. Muzica se auzi iarăși mai puternic, și lumina căpătă o strălucire de ametist ; dar sabia rămase mai departe fixată în piatră.

— Oh, Merlyn. strigă Art, ajută-mă să iau arma asta !

Se auzi atunci un zgomot ca de îmbulzeală, și o strună vibră prelung. De jur împrejur, se adunară sute de vechi prieteni. Se cățăraseră cu toții pe zidul cimitirului, ca la un teatru de marionete — fantome ale zilelor spulberate — și găseai acolo viezuri și privighetori și coțofene vulgare și iepuri și gîște sălbatice și șoimi și pești și cîini și drăguții de inorogi și viespi singuratice și guști și crocodili și arici și grifoni și mii de alte animale pe care le întîlnise. De-abia se deslușeau, pe zidul care înconjura bisericuța, toți cei ce-l iubeau și-l ajutau pe Art și cu toții vorbiră solemn rînd pe rînd. Unii dintre ei se coborîseră de pe stindardele agățate de zidurile bisericii, unde erau pictați pe stemele heraldice, alții ieșiseră din ape și cerul și cîmpiile de primprejur — dar cu toții, pînă la micuțul șoricel de cîmp, cu toții veniră în ajutorul celui pe care-l iubeau. Art simți cum îi crește puterea.

— Haide, trage tare, îl îndemnă o știucă de pe unul dintre stindardele heraldice, așa ca pe vremea cînd era să te înhaț. Amintește-ți că toată puterea îți vine din ceafă.

— Ei, ce faci cu brațele ? întrebă cu gravitate viezurele. Haide, embrionul meu drag, găsește-ți unealta.

Un erete cocoțat în vîrful arborelui de tisă strigă :

— Hei, ia spune, căpitane Art, care-i prima lege a piciorului ? Parcă am auzit ceva despre cineva care nu lăsa niciodată nimic să-i scape ?

— Ei, nu mai lucra ca o ciocănitoare îmbălmăjită, îl sfătui cu dragoste o bufniță. Trage continuu, puiul meu drag, și-ai să vezi c-ai s-o scoți la capăt.

Un piept-alb îi spuse :

— Haide, Art, dacă ai fost tu în stare să zbori peste Marea de Nord, cred că poți sa-ți stăpînești cîțiva mușchi de la aripă ? Adună-ți puterile și taria minții și spada o să iasă din piatră ca din unt. Ei, haide odată, Homo Sapiens, nu vezi că toți umilii tăi prieteni așteaptă să te aclame ?

Art se duse din nou la spada uriașă, de data asta pentru a treia oară. Puse drcapta pe ea și o trase afară din nicovală de parcă fusese înfiptă într-o teacă.

Se auziră o mulțime de ovații și un zgomot ca de flașnetă care tot cînta neîntrerupt. În mijlocul acestei gălăgii, după multă vreme, îl văzu pe Kay și-i dădu spada. Oamenii de la turnir făceau un tărăboi grozav.

— Bine, dar asta nu e a mea !

— E singura pe care-am putut-o găsi, spuse Art. Hanul era înciuat.

— Mda, drăguță spadă. De unde-ai luat-o ?

— Am găsit-o înfiptă într-o stîncă, lîngă o biserică.

Sir Kay urmărea cu nervozitate atacul cu lancea, așteptîndu-și rîndul. Nu-i acordase prea multă atenție scutierului său.

— Ce loc aiurit pentru o spadă, comentă el.

— Da, era înfiptă în piatră și trecea printr-o nicovală.

— Ce ? strigă Sir Kay, întorcîndu-se deodată pe călcîie. Ai spus că spada asta era înfiptă într-o stîncă ? Printr-o nicovală ?

— Da, spuse Art. Era un fel de monument de război.

Sir Kay rămase cu ochii holbați la el cîteva secunde, privindu-l cu uimire, își deschise gura, o închise la loc, își trecu limba peste buze, apoi îi întoarse spatele și se cufundă în mulțime. Îl căuta pe Sir Ector, și Art se ținu după el.

— Tată, strigă Sir Kay, vino aici un moment !

— Da, băiete. Ce mai căzături reușesc, dom'le, profesioniștii ăștia, nemaipomenit ! Ei, ce s-a întîmplat, Kay ? Arăți alb ca un cearceaf.

— Îți aduci aminte de spada aceea pe care numai Regele Angliei va putea să o smulgă ?

— Da.

— Ei, poftim, uite-o aici. O am. E în mîna mea. Eu am scos-o.

Sir Ector nu spuse nimic necugetat. Se uită la Kay și apoi se uită lung la Art. Privi apoi iarăși fix și drăgăstos la Kay și spuse :

— Hai să ne întoarcem la biserică.

— Ei, și-acuma. Kay drăguțule, spuse el, cînd ajunseră la ușa bisericii. Se uită la urmașul lui cu bunătate, dar privindu-l drept în ochi. Uite aici stînca, și în mînă ai spada. Asta te va face Regele Angliei. Ești fiul meu de care sînt mîndru, și de care voi fi întotdeauna mîndru, orice ai face. Îmi juri că ai scos spada din stîncă prin propriile tale puteri ?

Kay se uită la taică-său. Privi apoi spada și pe Art. Apoi, încet, încet, i-o întinse lui Art. Spuse :

— Sînt un mincinos. Art a scos-o.

Cît despre Art, urmară după aceea cîteva momente confuze, în care Sir Ector îi tot poruncea să bage spada înapoi în stîncă — ceea ce el și făcu — după care Sir Ector și Kay încercară zadarnic să o scoată. Art puse din nou mîna pe ea și o scoase într-o clipită, după care îl puseră să mai repete această operație încă o dată sau de două ori. După aceasta, urmă un alt moment care fu încă și mai neplăcut și dureros.

Îl văzu pe scumpul său tutore că arăta deodată mult mai bătrîn și neputincios și apoi că îngenunche în fața lui cu multă greutate, lăsîndu-se pe genunchiul bolnav de gută.

— Sire, spuse Sir Ector, fără să-și ridice privirea, deși vorbea cu propriul lui copil.

— Tată, te rog să nu faci așa ceva, strigă Art, îngenunchiind și el. Dă-mi voie să te ajut să te ridici, Sir Ector, că zău așa, mă faci tare nefericit.

— Ba nu, ba nu, măria ta, spuse Sir Ector, cu lacrimi în glas. Nu v-am fost niciodată tată și nici nu sînteți din sîngele meu. Dar cat acum că sînteți de neam mai mare decît am ghicit.

— O mulțime de oameni mi-au spus că nu-mi ești tată, răspunse Art, dar nu contează, nu-mi pasă nici cît negru sub unghie.

— Sire, urmă Sir Ector cu umilință, fi-veți oare Stăpînul meu bun și milostiv cînd ne veți fi Rege?

— Nu mai vorbi așa, tată! se rugă Art.

— Sire, urmă Sir Ector, nu vă rog nimic mai mult decît să faceți din fiul meu, fratele vitreg al domnieivoastre, Sir Kay, senești[1] pămînturilor voastre.

Kay îngenunche și el și asta era mai mult decît putea Art să îndure.

— Oh, terminați odată! strigă el. Bineînțeles că poate să fie seneșal dacă o să fie nevoie să fiu Rege, dar te rog, tată, nu mai îngenunchea așa, fiindcă-mi rupi inima. Te rog, Sir Ector, ridică-te și nu mai face ca toată viața să-mi pară o grozăvie. Oh, Doamne Dumnezeule, să nu fi văzut niciodată scîrboasa asta de sabie!

După care, izbucni și Art în lacrimi.

CAPITOLUL XXIV

Mă gîndesc că ar trebui să consacru un capitol aparte încoronării. Baronii făcură fără îndoială mare zarvă, dar cum Art era gata să bage sabia înapoi în stîncă și apoi s-o scoată iarăși pînă în ziua Judecății de Apoi și cum nimeni altcineva nu fu în stare să o clintească măcar din loc, pînă la urmă fură nevoiți să se împace cu gîndul că au un nou rege. Cîțiva nobili Galici se răsculară, dar mai tîrziu fură puși cu botul pe labe; în general însă oamenii Angliei și haiducii ca Robin au fost bucuroși că lucrurile se lămuriseră. Erau sătui de anarhia pe care o îndurașeră sub domnia lui Uther Pendragon; sătui de suzerani și stăpîni și de giganți feudali, de cavaleri care făceau ce le trăsnea prin cap, sătui de discriminarea rasială împotriva saxonilor, sătui de domnia Bunului Plac.

Încoronarea a fost o ceremonie grozavă. Dar încă și mai grozav a fost că semăna foarte mult cu ziua de naștere sau cu Crăciunul. Toată lumea i-a trimis cadouri lui Art pentru îndemînarea lui de a smulge săbii din

[1] Majordomul unei mari gospodării medievale, un fel de administrator al moșiilor feudale.

stînci, și mai mulți cetățeni din tîrgul Londrei îl rugară să-i ajute să scoată dopurile din blestematele de sticle neascultătoare, să desfacă robinete care s-au înțepenit și să le dea o mînă de ajutor la alte asemenea urgențe gospodărești care depășeau slabele lor puteri. Hăitarul și Wat s-au sfătuit și s-au gîndit pînă în cele din urmă de i-au trimis un leac împotriva răpciugii, care conținea chinină și era de neprețuit. Lyo-lyok îi trimise cîteva săgeți făcute din propriile ei pene. Cavall veni pur și simplu și îi dădu inima și sufletul său. Doica de la Pădurea Sălbatică îi trimise un sirop de tuse, treizeci de duzini de batiste toate cu monogramă, o pereche de izmene și cămăși din pînză dată în două. Majurul îi trimise medaliile sale obținute pe cîmpul de bătaie, pentru a fi păstrate de națiune. Hob nu închise un ochi toată noaptea (și se zbătu de ceasul morții) și îl trimise apoi pe Cully, împodobit cu curelușă și inel de picior din argint, toate nou-nouțe și, pe deasupra, cu un clopoțel tot de argint și tot nou. Robin și Marian au pornit într-o expediție care le-a luat șase săptămîni și îi trimiseră apoi o mantie făcută numai și numai din pielea a nenumărați jderi. Little John adăugă la acest dar și un arc din lemn de tisă de șapte picioare lungime, pe care nici el nu era în stare să-l folosească. Un arici anonim trimise patru sau cinci frunze murdare cu purici pe ele. Fiara Căutărilor și Regele Pellinore își uniră gîndirea și îi trimiseră cîteva dintre cele mai perfecte bucăți de bălegar pe care le-au putut găsi, învelite în frunzele verzi ale primăverii, așezate apoi într-un corn aurit și însoțite de o minunată cingătoare de catifea roșie. Sir Grummore îi trimise douăsprezece duzini de sulițe, toate purtînd însemnele colegiului său. Bucătarii, pălmașii, dijmașii și șerbii Castelului Pădurea Sălbatică, care primiseră fiecare o monedă de aur și fuseseră apoi trimiși la ceremonie într-o ditamai căruță plină cu bănci și trasă de boi, aduseră cu ei o enormă copie de argint a vacii Crumbocke, care cucerise pentru a treia oară campionatul și, pe lîngă aceasta, și pe Jupîn Ralph Passelewe să le facă o cîntare la banchetul de încoronare. Arhimede îl trimise pe propriul său stră-strănepot, ca să poată ședea pe spătarul tronului Regelui la ospățuri și să facă murdării pe podea.

Lordul Primar și Membrii consiliului municipal ai Tîrgului Londrei făcură o colectă pentru construirea în Turn a unui spațios menajerio — grajdo — acvarium în care toate făpturile să fie, spre binele stomacului lor, înfometate o zi pe săptămînă — și aici, la apusul vieții lor fericite, la bătrînețea aripii, piciorului sau aripioarei lor, prietenii lui Art se strîngeau ca să primească hrană proaspătă, culcuș bun, grijă neîntreruptă și tot confortul modern. Cetățenii Londrei trimiseră cincizeci de milioane de lire sterline pentru întreținerea menajeriei, iar organizația „Ladies of Britain" [1] trimise o pereche de papuci de catifea neagră cu inițialele lui Art brodate cu fir de aur. Kay trimise propriul său trofeu — capul de grifon — însoțit de cea mai sinceră dragoste de frate. Mai erau o mulțime de alte cadouri bine alese, de la tot felul de baroni, arhiepiscopi, prinți, conți, regi vasali coroanei Angliei, papi, sultani, comisii și comisari regali, consilii orășenești, țari, boi, mahatme indiene, și așa mai departe, dar cel mai frumos cadou dintre toate i-a fost trimis, cu deosebită dragoste, de propriul său tutore, bătrînul Sir Ector. Acest cadou era o tichie de prostănac, lunguiață și înaltă, care arăta ca un șarpe al faraonului [2], pe care puteai s-o aprinzi la un capăt. Art o aprinse și privi cum o mistuie focul. Cînd flacăra se stinse, în locul ei apăru Merlyn, care stătea în fața lui, purtînd pălăria-i fermecată.

— Ei bine, dragul meu Art, iată că sîntem — sau am fost — din nou aici. Ce drăguț arăți cu minunata ta coroană nouă! Știi, nu mi s-a dat voie să-ți spun dinainte sau după aceea, dar tatăl tău a fost, sau va fi, Regele Uther Pendragon și chiar eu, deghizat în cerșetor, am fost acela care te-am dus pentru prima oară la castelul lui Sir Ector, înfășurat în scutecele tale aurite. Știu totul despre tine, despre nașterea și spița ta și despre cel care ți-a dat numele adevărat. Cunosc necazurile și bucuriile care te așteaptă și mai știu că nimeni de-acum înainte nu va mai îndrăzni să te cheme pe numele de flăcău, Art.

[1] Doamnele Britaniei (engl.).

[2] Șarpele faraonului: foc de artificii care dă naștere unei dîre de foc în formă de șarpe.

Pe viitor, destinul tău glorios va fi să porți povara țării și să lași nobilimea să-și bucure buzele, pronunțîndu-ți titlul : așa că acum am să-ți cer privilegiul de a fi primul dintre supușii mării tale care să-ți zică așa cum meriți și cum se cuvine — dragul meu senior, Rege Arthur.

— Și o să stai cu mine mai multă vreme acum, nu-i așa ? întrebă Art, nu prea înțelegînd despre ce vorbea vrăjitorul.

— Da, Art, spuse Merlyn. Sau mai degrabă, s-ar cuveni să spun (ori am și spus ?), da, Rege Arthur.

EXPLICIT LIBER PRIMUS

INCIPIT LIBER SECUNDUS

REGINA VĂZDUHULUI ȘI A ÎNTUNERICULUI

Cînd am să mor și-am să mă socot scăpat
De răul ce datorită tatii s-a'ntîmplat ?
Cît timp, cît timp s-o scurge pîn-ce dricu' și lopata
Or spune că blestemul mamii își primește plata ?

Era un turn rotund, în vîrf cu o giruetă. Girueta era de fapt un corb ținînd în cioc o săgeată cu care indica direcția vîntului.

În capătul turnului se afla o cameră rotundă, ciudat de neplăcută. Era grozav de vîntoasă și, oriunde te așezai, te trăgea curentul. În partea de răsărit era un fel de nișă sau dulap în perete, care avea o gaură în podea. Prin acea gaură sau ieșire se ajungea la ușile dinafară ale turnului, care erau două la număr și, la caz de nevoie, în vreme de asediu, puteai să arunci pietre prin acel orificiu, drept în capul atacatorilor. Din nefericire, vîntul sufla și se înălța prin hornul acesta ad-hoc și vîjîia nestînjenit prin ferestrele înguste fără geamuri sau se ridica șuierînd sinistru prin coș — dacă nu cumva se întîmpla dimpotrivă să sufle în cealaltă direcție, coborînd în jos pe gaură ca apa printr-un burlan. Gaura era ca un fel de gură uriașă de aerisire.

Un al doilea dezavantaj era că odaia era tot timpul plină de fum înecăcios de turbă, nu de la propriul ei foc, ci de la soba din camera de dedesubt. Complicatul sistem de vînturi (care nu prea funcționa bine), trăgea fumul de pe coș. Pe vreme jilavă, zidurile din piatră se acopereau cu broboane de apă. Chiar și mobila din odaie era neconfortabilă. Ea consta exclusiv din maldăre de pietroaie — care erau pregătite din vreme acolo, pentru a fi aruncate în jos pe gaură — laolaltă cu niscai arbalete genoveze ruginite și cîteva săgeți și o grămadă de turbă pentru soba stinsă. Cei patru copii nu aveau nici un pat. Dacă ar fi fost o cameră pătrată, poate că ar fi dormit și ei pe niște lavițe dar, așa cum era, trebuiau să doarmă pe podea — unde se acopereau cu paie sau

cuverturi, pe cît puteau mai bine, ca să nu înghețe peste noapte.

Copiii înjghebaseră din pleduri, deasupra capetelor lor, un fel de cort, sub care se întindeau strîns lipiți unul de celălalt și-și spuneau o poveste. În camera de jos o auzeau pe mama lor, cum zădăra focul cu vătraiul, ceea ce îi făcea să vorbească în șoaptă de teamă ca nu cumva să îi audă. Nu e vorba că le-ar fi fost teamă de bătaie, dacă mama ar fi venit la ei. O adorau pur și simplu — mut și fără reproșuri — deoarece caracterul ei era mai puternic decît al lor. Și nici măcar nu li se interzisese să vorbească între ei după ceasul culcării. Numai că le transmisese — poate prin indiferență, lene sau printr-un fel de cruzime posesivă — un simț imperfect al binelui și răului. Copiii se purtau de parcă ar fi fost crescuți să nu știe niciodată dacă se purtau bine sau rău.

Limba pe care o vorbeau șoptind era limba gaelică sau celtică folosită în Scoția. Sau, mai bine zis, era un fel de amestec ciudat de celtică și vechea limbă a cavalerismului — care le fusese predată, fiindcă vor avea nevoie de ea cînd vor crește mari. Nu prea știau grozav engleza. Mai tîrziu, cînd aveau să devină cavaleri celebri la curtea slăvitului rege, aveau să vorbească cu toții o engleză perfectă — toți, cu excepția lui Gawaine, care, ca șef al clanului, trebuia să-și păstreze cu bună-știință accentul scoțian ca să arate că nu se rușina de obîrșia sa.

Gawaine era cel care spunea povestea, fiindcă era cel mai mare. Stăteau întinși laolaltă, ca niște broscuțe ciudate și tainice, cu trupurile osoase dar bine făcute, gata să se împlinească în putere de îndată ce-ar fi primit o hrană ca lumea. Erau cu toții blonzi. Părul lui Gawaine era roșcat deschis, iar al lui Gareth mai alb decît paiul uscat. Vîrsta lor era între zece și paisprezece ani, Gareth fiind cel mai mic dintre toți. Gaheris era un copil apatic. Agravaine, cel ce venea al doilea după Gawaine, era pacostea familiei — mare pișicher, nu știai niciodată ce-i trece prin cap, era înclinat să plîngă mereu și-i era teamă de durere. Asta din cauză că avea o imaginație prea înfierbîntată și-și folosea capul mai mult decît ceilalți.

— Cu multă vreme în urmă, vitejii mei, spunea Gawaine, cu mult înainte ca noi înșine să ne fi născut sau

ca cineva să se fi gîndit la noi, aveam o prea frumoasă bunică, pe nume Igraine.

— Ea e Contesa de Cornwall, spuse Agravaine.

— Bunica noastră este contesa de Cornwall, încuviință Gawaine, iar singerosul rege al Angliei se îndrăgosti de ea.

— Numele său era Uther Pendragon, spuse Agravaine.

— Ia ascultă, cine spune povestea asta ? întrebă cu mînie Gareth. Ia mai ține-ți gura !

— Regele Uther Pendragon, continuă Gawaine, puse să se trimită după Contele și Contesa de Cornwall...

— Bunicul și bunicuța noastră, precizează Gaheris.

— ... și le declară sus și tare că trebuie să stea cu el împreună în casa sa din Turnul Londrei. Apoi, cînd se mutară în acel loc, el îi ceru bunicii noastre să-i devină soție, în loc să mai rămînă cu bunicul. Dar preacinstita și preafrumoasa Contesă de Cornwall...

— Bunica, precizează Gaheris.

Gareth exclamă :

— Ei, fir-ar al ciorilor ! Nu vrei să ne dai odată pace !

Urmă o scurtă gîlceavă înfundată, punctată de țipete, lovituri și vaiete.

— Preacinstita și preafrumoasa Contesă de Cornwall, reluă Gawaine, refuză cu dispreț avansurile Regelui Uther Pendragon și îi povesti bunicului nostru despre ele. Ea spuse : „Văd că am fost chemați aici pentru a fi dezonorați. Drept care, bărbate, cu socot că se cuvine să plecăm pe dată, să ajungem chiar în noaptea aceasta la castelele noastre." Așa că porniră dinșii din castelul Regelui la miez de noapte...

— În cumpăna nopții, îl corectă Gareth.

— Cînd toți cei din casă erau cufundați în somn, își înșeuară la lumina tremurîndă a unui felinar armăsarii focoși, iuți de picior, bine făcuți, cu ochii de fulgere, cu capul mic și buze groase, nebuni și năbădăioși, și iată că o porniră călare spre Cornwall, pe cît de repede putea să-i ducă goana bidiviilor lor.

— Fu o goană grozavă, precizează Gaheris.

— Și-au ucis caii sub ei, adăugă Agravaine.

— Ei nu, asta nu se poate, spuse Gareth. Bunicul și bunicuța n-ar fi alergat nici un cal atîta încît să-l omoare !

— I-au omorît ? întrebă Gaheris.

— Nu, nu i-au omorît, răspunse Gawaine, după ce se gîndi un moment. Dar nici mult n-a lipsit.

Își continuă mai departe povestirea :

— Cînd Regele Uther Pendragon află a doua zi de dimineață ce se întîmplase, fu cumplit de mîniat.

— Fu nemaipomenit de mîniat, corectă Gareth.

— Ba cumplit de mîniat, spuse Gawaine. Regele Uther Pendragon fu cumplit de mîniat. El spuse : „Pe sfînta născătoare dacă n-am să pun să mi se facă o plăcintă din capul acelui Conte de Cornwall". Așa că el trimise bunicului nostru o scrisoare în care-i poruncea să se împănezc și să se garnisească, fiindcă peste patruzeci de zile avea să-l scoată din cel mai puternic castel pe care-l stăpînea.

— Avea două castele, sublinie cu semeție Agravaine. Castelul Tintagil și Castelul Terrabil.

— Așa că bunul Conte de Cornwall o trimise pe bunica noastră la Tintagil, iar el se închise în Terrabil, și Regele Pendragon veni să-i asedieze.

— Iară Regele înalță multe corturi de război, strigă Gareth, nemaiputînd să rabde să mai tacă, și se întinse de amîndouă părțile mare război, și multă pustiire și mare măcel se înfăptui.

— O mie ? sugeră Gaheris.

— Pe puțin două mii, spuse Agravaine. Noi cei din neamul Celtic nici nu ne-am fi încurcat cu mai puțin de două mii. Ca să spunem adevărul, trebuie să fi fost un milion.

— Și tocmai cînd să cîștige bunicu' și bunicuța asediile, și cînd lucrurile arătau că Regele Uther va fi înfrînt fără putință de tăgadă, uite că veni un ticălos de vrăjitor pe nume Merlyn...

—Un necromant, spuse Gareth.

— ...și acest necromant, de vă este cu crezare, prin mijlocirea infernalului său meșteșug, a reușit să-l bage pe acel perfid de Uther Pendragon înăuntrul castelului bunicuței noastre. Bunicul făcu de îndată o ieșire din castelul Terrabil, dar în bătălie fu ucis...

— Mișelește.

— Și sărmana Contesă de Cornwall...

— Preacinstita și preafrumoasa Igraine...

— Bunicuța noastră...

— ... fu luată prizonieră de necredinciosul, mîrșavul, întunecatul, nemilosul, ticălosul de Rege al Dragonului, și apoi, în ciuda faptului că dînsa avea trei minunate fiice...

— Frumoasele surori Cornwall.

— Mătușa Elaine.

— Mătușa Morgan.

— Și mămica.

— Și deși avea aceste preafrumoase fiice, ea fu silită să-l ia de bărbat pe Regele Anglici — omul care-i ucisese soțul !

Cu toții judecară în tăcere imensa ticăloșie englezească, copleșiți de deznodămîntul acestei cumplite istorii. Aceasta era povestirea favorită a mamei lor, pe care le-o spunea în rarele ocazii în care se ostenea să le spună vreo istorie, așa că o învățaseră pe dinafară. În cele din urmă, Agravaine cită un proverb Gaelic, pe care-l învățaseră de la ea.

— De patru lucruri, șopti el, trebuie să se ferească un Lothian în viață : de cornul vacii, de copita calului, de mușcătura cîinelui și de rîsul englezului.

Se mișcară neliniștiți în paie, ascultînd mișcările tainice din încăperea de dedesubt.

Camera de sub povestitorii noștri era luminată de o singură lumînare și de lumina gălbuie, palidă, a focului de turbă. Era o cameră cam sărăcăcioasă pentru un os domnesc, dar avea cel puțin un pat — marele baldachin care în timpul zilei era folosit ca tron. Deasupra focului fierbea un ceaun mare de fier, sprijinit pe trei picioare. Lumînarea stătea în fața unei foi de alamă lustruită, care servea drept oglindă. În acea încăpere se aflau două ființe vii : o Regină și o pisică. Amîndouă aveau părul negru și ochii albaștri.

Pisica neagră stătea întinsă pe-o parte la căldura focului, de parcă era moartă. Aceasta fiindcă picioarele îi erau legate împreună, ca picioarele unei căprioare care trebuie dusă acasă după ce-a fost doborîtă. Renunțase să se mai zbată și stătea acum întinsă, ațintindu-și privirea spre foc, cu ochii pe jumătate închiși, răsuflînd din greu, ciudat de resemnată. Sau era poate sleită — fiindcă animalele știu cînd li se apropie sfîrșitul. Cele mai multe au o demnitate în clipa morții pe care ființele umane nu reușesc să o capete. Pisica aceasta, cu flăcă-

ruile dansîndu-i în ochii pieziși, vedea probabil în clipa aceea cortegiul celor opt vieți ale sale care se scurseseră, privindu-le cu un stoicism de animal, lăsînd în urmă orice speranță sau teamă.

Regina apucă pisica. Încerca una dintre cele mai cunoscute vrăji, numai ca să se distreze sau, în orice caz, să-și mai treacă timpul cît erau bărbații la război. Era o metodă de a deveni invizibil. Nu era o vrăjitoare profesionistă ca sora-sa Morgan the Fay — fiindcă îi era prea gol capul ca să ia în serios orice meșteșug însemnat, chiar dacă era vorba despre unul Negru. Făcea asta numai fiindcă otrava magiei îi curgea în vine — așa cum se întîmplase cu toate femeile din neamul ei.

În apa clocotindă, pisica se zbătu și se chirci în cîteva înfiorătoare convulsiuni și slobozi un țipăt înspăimîntător. Blana ei udă se răsuci în apă și se zări printre aburi, strălucind ca pielea unei balene prinse în harpon, pe cînd pisica făcea eforturi nebune să sară sau să înoate cu picioarele legate. Gura i se deschise hidos, dînd la iveală gîtlejul roz și dinții ei de felină, albi și ascuțiți ca niște spini. După primul țipat, nu mai fu în stare să articuleze nici un sunet, ci numai să zvîcnească din labe. Apoi muri.

Regina Morgause a regatului Lothian și Orkney stătea lîngă ceaun și aștepta. Din vreme în vreme mai învîrtea cu un linguroi de lemn pisica. Putoarea blănii fierte în apă începu să umple întreaga odaie. Cel ce-ar fi privit-o ar fi văzut, în lumina mîngîietoare a focului de turbă, ce minunată făptură era ea în seara aceea: ochii adînci și mari, părul strălucind metalic cu un luciu întunecat, trupul bine făcut și aerul acela de pîndă în timp ce asculta soaptele din camera de deasupra ei.

Gawaine spuse:

— Răzbunare!

— Ei nu făcuseră nici un rău lui Pendragon!

— Ei ceruseră numai să fie lăsați în pace!

Mișelia silniciei la care fusese supusă bunica lor din Cornwall era cea care-l durea cel mai mult pe Gareth — imaginea oamenilor slabi și nevinovați, victime ale unei tiranii căreia nu i te puteai împotrivi — vechea tiranie a Galului — care era resimțită ca o nedreptate personală de către orice pălmaș al Insulelor. Gareth era un băietan tare generos. Ura ideea puterii îndreptate împotriva

slăbiciunii. Simțea cum i se umflă inima, de parcă se sufoca. Gawaine, pe de altă parte, era furios fiindcă această mișelie se făcuse împotriva familiei sale. El nu credea că este nedrept ca puterea să-și croiască drum, ci numai că era cu totul mișelesc ca ceva sau cineva să încerce și să mai și reușească să facă ceva rău împotriva clanului său. Băiatul nu era nici deștept, nici prea sensibil, dar era loial — credincios pînă la încăpățînare, și uneori, în viața de mai tîrziu, prostește și supărător de devotat. Pentru el, atunci, ca și mai tîrziu, era valabilă o singură idee, o singură lozincă : „Trăiască Orkney, fie pe drept sau nu !" Cel de-al treilea frate, Agravaine, era mișcat fiindcă era o chestiune care se referea la mama lui. Avea simțăminte ciudate față de ea, pe care și le ținea ascunse în adîncul sufletului. Cît despre Gaheris, el făcea și simțea tot ce făceau și simțeau ceilalți.

Pisica se desfăcu în bucăți. Clocotitul îndelungat îi făcuse carnea fîșii-fîșii, pînă ce nu mai rămase nimic în ceaun decît o spumă groasă de păr și grăsime și firișoare de carne. Sub ea, oasele albe se ridicau în bulboanele de apă, cele mai grele rămînînd nemișcate la fund, cele mai ușoare ridicîndu-se grațios înconjurate de pielițe eterice, ca niște frunze în bătaia vîntului de toamnă. Regina, strîmbîndu-și ușor nasul de putoarea înăbușitoare a fierturii nesărate, strecură lichidul în alt vas. Pe bucata de cîrpă pe care o folosise drept strecurătoare, rămase o drojdie de pisică, o masă îmbibată constituită din păr încîlcit și fărîme de carne și oscioare și zgîrciuri. Suflă asupra acestei drojdii și începu s-o amestece cu mînerul lingurii, agitînd-o ca să se mai răcească. Mai tîrziu, fu în stare să-și bage degetele înăuntru și să aleagă oasele.

Regina știa că orice pisică pe deplin neagră avea un anume oscior care, dacă era ținut în gură după ce fierbeai pisica de vie, putea să te facă invizibil. Dar nimeni nu știa cu precizie, chiar și pe vremea aceea, care era osul cu pricina. De aceea, farmecul trebuia făcut în fața unei oglinzi, astfel încît osul potrivit urma să fie descoperit pe calea practicii.

Nu-i vorba, Morgause nu ardea neapărat să devină invizibilă — ba chiar, ca să fim cinstiți, ar fi detestat o

asemenea situație, fiindcă era frumoasă foc. Dar bărbații erau plecați. Oricum, era o treabă plăcută, ceva ușor — un farmec pe care-l știai bine și-ți trecea și vremea mai ușor în felul ăsta. Pe lîngă astea, mai era și o scuză să zăbovești în fața oglinzii.

Regina adună rămășițele pisicii în două grămezi, una dintre ele o grămadă ordonată de oase calde, cealaltă o masă informă de carne cu oase și zgîrciuri din care ieșeau încă aburi. Apoi, alese unul dintre oase și-l duse la buzele ei roșii, ridicîndu-și grațios degețelul mic, ca o petală. Ținu o clipă osciorul între dinți și stătu în fața oglinzii de alamă lustruită, privindu-se cu somnoroasă plăcere. Aruncă apoi osul în foc și luă un altul.

Nu era nimeni s-o vadă. Ciudat, chiar și în aceste împrejurări, era felul în care se tot întorcea de la oglindă la grămăjoara de oase, băgînd mereu cîte un os în gură și uitîndu-se iar să vadă dacă nu dispăruse și apoi aruncînd osul în foc. Se mișca atît de grațios de parcă dansa, ca și cum ar fi fost cineva acolo s-o vadă și s-o admire, sau poate ca și cum i-ar fi fost deajuns să se vadă ea însăși.

În cele din urmă, înainte de a fi încercat toate oasele, își pierdu orice interes pentru această treabă. Aruncă ultimele oase pe jos și pierzîndu-și răbdarea, azvîrli toată mizeria pe fereastră, fără să-i pese unde-o să cadă. Înveli apoi focul în cenușă și se întinse cu o mișcare ciudată în patul ei mare și rămase culcată în întuneric multă vreme fără să doarmă — mișcîndu-și nemulțumită trupul.

— Și acesta, vitejii mei, conchise Gawaine, este motivul pentru care noi, cei din Cornwall și Orkney, trebuie să ne ridicăm întotdeauna împotriva mîrșavilor Regi ai Angliei și, mai ales, împotriva celor din clanul Mac Pendragon. De aceea s-a dus tăticul nostru să lupte împotriva Regelui Arthur, fiindcă Arthur este un Pendragon. Așa a spus mămica noastră.

— Iar noi va trebui să ținem vrajba mereu vie, spuse Agravaine, fiindcă mămica noastră este o Cornwall. Doamna Igraine este bunicuța noastră.

— Trebuie să ne răzbunăm familia !

— Fiindcă mămica noastră este cea mai frumoasă femeie din lumea aceasta măreață, plictisitoare, întinsă sau voioasă a munților înalți.

— Și fiindcă noi o iubim tare mult.

Și zău așa, că tare mult o mai iubeau. Poate că toți ne dăruim astfel inimile, fără preget, celor care nici măcar nu se gîndesc în schimb la noi.

CAPITOLUL II

Pe parapetele castelului lor din Camelot, în cursul unui răstimp de pace între cele două războaie gaelice, tînărul rege al Angliei stătea împreună cu dascălul său, privind scînteierile de purpură ale serii. O lumină blîndă inunda pămîntul de sub ei și rîul leneș șerpuia printre venerabila mănăstire și castelul grandios, în timp ce apa cuprinsă de flăcările apusului reflecta clopotnițele și turlele și foișoarele și stindardele care atîrnau neclintite în văzduhul liniștit.

Lumea se așternea în fața celor doi spectatori ca o jucărie, fiindcă se cățăraseră într-un turn înalt de pază care domina întreg orașul. Vedeau la picioarele lor iarba ce crescuse la poalele turnului — te treceau toate sudorile dacă te uitai în jos — și un omuleț micșorat, cu două găleți pe o cumpănă, îndreptîndu-se spre menajerie. Mai vedeai, departe, spre poarta cetății, unde te puteai uita fără să ți se facă rău, fiindcă nu se găsea chiar sub ochii tăi, un străjer de pază care prelua postul de la sergent. Pocneau din călcîie și salutau și prezentau arma și schimbau tot felul de parole cu voce veselă ca un clopot de nuntă — dar totul se petrecea în cea mai perfectă liniște pentru cei doi, fiindcă erau hăt departe, cu mult sub ei. Oamenii arătau ca niște soldăței de plumb, deși erau adevărați oșteni din garda irlandeză și pașii lor nu se auzeau pe iarba bogată, de un verde violent, hrană mănoasă pentru oile regale.

Apoi, în afara zidurilor incintei, se auzea zgomotul sporovăielii cumetrelor care se tîrguiau și se sfădeau pentru nimica toată, a strengarilor ce se luau la trîntă, a căprarilor ce mai trăgeau cîte-o dușcă și, la toată această zarvă și frămîntare, se mai adăugau și cîteva

capre behăind de mama focului, doi sau trei leproși purtînd glugi albe și sunînd clopoțeii să se ferească tot omul din calea lor, un șir de călugărițe învesmîntate în sutane foșnitoare, care mergeau, două cîte două, să aducă alinare celor săraci, precum și gălăgioasa licitație a unor domni interesați de geambașlîcul de cai. De cealaltă parte a rîului care curgea chiar sub zidul castelului, se vedea un om arînd pe cîmp, cu plugul legat de coada calului. Plugul de lemn scîrțîia la fiecare mișcare. Nu departe de plugar, pe malul rîului, un ins tăcut dădea la pești, hrănind somonii cu niște viermi grași — pe vremea aceea, rîurile nu erau poluate și mișunau de tot felul de pești — și, mai departe, un măgar oferea un concert, întîmpinînd în felul său noaptea care se lăsa. Toate zgomotele acestea ajungeau aproape pierite la cei doi, de parcă ascultau la capătul greșit al unui megafon.

Arthur era acum un tinerel, gata să se cațere pe pragul vieții. Avea părul blond și o față stupidă sau, în orice caz, puteai citi pe ea lipsa oricărei violenii. Era o față deschisă, cu ochi blînzi și o expresie care-ți inspira siguranță, de parcă era un învățăcel silitor care se bucura de viață și nu credea în păcatul originar. Nu fusese niciodată tratat cu nedreptate, de asta puteai fi sigur, așa că era înclinat să fie bun cu toți oamenii.

Regele era învesmîntat într-o mantie de catifea care aparținuse lui Uther Cuceritorul, tatăl său, și această mantie era garnisită cu bărbile a patrusprezece regi care fuseseră înfrînți în zilele trecutului. Din nefericire, unii dintre acești regi avuseseră părul roșu, alții negru, alții cărunt, iar felul în care le crescuse barba era și el neregulat. Drept urmare, garnitura aceea de bărbi arăta mai degrabă ca o eșarfă de pene cum mai poartă în zilele noastre actrițele de varieteu. Cît privește mustățile respectivilor regi, ele erau prinse cu nasturi.

Merlyn avea o barbă lungă, albă, care-i ajungea pînă la brîu, ochelari cu ramă de baga și o pălărie conică, pe care o purta în semn de omagiu adus iobagilor saxoni, al căror acoperămînt tradițional era fie un fel de cască de baie, fie boneta frigiană sau această pălărie conică, făcută din paie împletite.

Cei doi vorbeau între ei, schimbînd din cînd în cînd cîteva vorbe care le treceau prin cap, în intervalele de tăcere în care ascultau amîndoi murmurele înserării.

— Ei, asta e, spuse Arthur. Trebuie să-ți spun că e un lucru agreabil să fii rege. A fost o bătălie cu adevărat splendidă.

— Așa crezi ?

— Zău că da. Măcar dacă te gîndești cum a luat-o la sănătoasa Lot din Orkney, după ce-am început să folosesc Excalibur.

— El te-a doborît primul.

— Asta nu înseamnă nimica. S-a întîmplat numai din cauza că nu foloseam Excalibur. Dar cum mi-am tras credincioasa mea sabie, au șters-o ca niște iepuri.

— Da, dar or să vină din nou, toți șase, spuse vrăjitorul. Regii din Orkney, Garloth, Gore, Scoția, Turnul și cei o Sută de Cavaleri au și pornit-o — de fapt, au și format ceea ce se va numi Confederația Gaelică. Trebuie să-ți reamintești că pretenția ta la tron nu este chiar atît de convențională.

— N-au decît să vină, răspunse Regele. Nu-mi pasă nici atîtica. De data asta am de gînd să-i bat de să-i zvînt, și vedem noi după aia cine-i stăpînul.

Bătrînul își îndesă barba în gură și începu s-o mestece, ca întotdeauna cînd se enerva sau era pus în încurcătură. Mestecă barba pînă rămase cu un fir de păr între dinți. Încercă să-l scoată cu limba și în cele din urmă reuși să-l scoată cu degetele. Odată această operațiune terminată, începu să-și despartă barba în două, făcîndu-i două vîrfuri ascuțite.

— Cred c-o să reușești tu într-o zi să înveți treaba asta, dar numai Domnul știe ce trudă și durere înseamnă.

— Hî ?

— Păi da, strigă Merlyn cuprins de enervare. Hî, Hî, Hî ? Asta-i tot ce știi să spui. Ca un elev tîmpit !

— Dacă nu vorbești cum se cuvine, am să dau poruncă să-ți reteze capul.

— Așa, așa, să mi-l taie ! Sigur că da, uite, asta ar fi o treabă bună ! Barem n-ar trebui să mi-l mai bat învățîndu-te cum să te porți în pîrdalnica asta de viață !

Arthur își schimbă cotul pe parapet și se uită la bunul și vechiul său prieten.

— Ei, ce s-a întîmplat, Merlyn ? întrebă el. Am făcut ceva ce nu trebuia ? Te rog să mă ierți !

Magicianul își descreți barba și-și suflă nasul.

— Nu e vorba chiar atît de mult de ceea ce faci, spuse el. Contează mai mult cum gîndești. Dacă e un lucru pe lumea asta pe care nu pot să-l înghit, atunci ăsta este prostia omenească. De cînd mă știu, am spus că Prostia este cel mai mare păcat împotriva Sfîntului Duh.

— Ei, lasă, că atunci ești și tu un mare păcătos !

— Poftim, acum mai e și sarcastic domnul !

Regele îl apucă pe bătrîn de umăr și-l întoarse cu fața la el.

— Ascultă, care-i baiul ? Ce, nu ești în apele tale ? Dacă am făcut ceva prostesc, atunci spune-mi și nu mă mai fierbe așa ! Și nu mai fii așa nervos, că nu are rost.

Această încercare de împăciuire avu efectul contrar de a-l face pe bătrînul necromant încă și mai furios ca mai înainte.

— Să-ți spun ! tună el. Și, mă rog matale, ce-o să se întîmple cînd n-o să mai fie nimeni să-ți spună ? N-o să fii niciodată în stare să gîndești cu propria ta tărtăcuță ? Ce-o să se întîmple cînd voi fi închis în blestemata aceea de movilă a mea, ei, asta să-mi spui dumneata !

— Nu știu despre ce movilă vorbești.

— La naiba cu movila aia ! Ce movilă ? Despre ce vorbeam ?

— Prostia omenească, spuse Arthur. De la prostie am pornit-o.

— Exact.

— N-are nici un rost să spui „exact". Voiai să-mi spui ceva despre ea.

— Nu știu ce voiam să-ți spun despre ea. Asta-i din pricină că-l bagi pe om în asemenea draci cu toate întrebările tale tîmpite, că sînt sigur că nimeni n-ar putea să țină minte nici două minute despre ce vorbea. Cum a început toată discuția noastră ?

— A început cu bătălia.

— Așa, acum îmi amintesc, spuse Merlyn. Exact acolo a început.

— Și eu am spus că a fost o bătălie bună.

— Da, da. Așa-mi amintesc și eu.

— Da' să știi, Merlyn, că a fost chiar o bătălie foarte bună, repetă Regele în defensivă. A fost o frumusețe de bătălie, și eu am cîștigat-o și a fost foarte distractiv.

Ochii magicianului se împăienjeniră ca ai vulturului, în timp ce își cerceta străfundurile minții. Timp de cîteva

minute, pe parapete se așternu liniștea, în vreme ce o pereche de șoimi pelerini, care erau antrenați într-un cîmp din apropiere, zburară deasupra capetelor lor, gonindu-se în joacă unul pe celălalt, strigînd Kik-Kik-Kik și clopoțind argintiu. Ochii lui Merlyn se limpeziră, apărînd din neștiute adîncimi.

— Ai fost grozav de deștept, spuse el încet, că ai cîștigat bătălia.

Arthur fusese îndelung învățat să fie modest și era prea simplu ca să observe că vulturul avea de gînd să se năpustească.

— Ei, nu-i chiar așa. M-a ajutat norocul.

— Nu, nu, ai fost foarte, foarte deștept, repetă Merlyn. Cîți dintre argații curții au fost uciși ?

— Nu-mi amintesc.

— Nu.

— Kay spunea... Regele se opri în mijlocul frazei și se uită la el. Da, așa e, spuse el. Bine, n-a fost distractiv. Nu mă gîndisem la asta.

— Războjul a însemnat mai mult de șapte sute. Bineînțeles, erau cu toții pălmași. Nici unul dintre cavaleri nu a fost măcar rănit, în afară de cel ce și-a rupt piciorul cînd a căzut de pe cal.

Cînd văzu că Arthur nu avea de gînd să-i răspundă, bătrînul continuă cu amară voce.

— Da, uitam că și tu ai avut cîteva vînătăi și julituri neplăcute, adăugă el.

Arthur se uita cu atenție la unghiile de la mîini

— Te urăsc cînd ești așa de nesuferit.

Merlyn era încîntat.

— Așa te vreau, flăcăule ! Asta înseamnă să ai minte în cap și sufiet în tine, spuse el, luîndu-l pe Rege de braț și zîmbind vesel. De asta avem noi nevoie, să stăm pe propriile noastre picioare. Dacă ceri altuia sfaturi, atunci n-am făcut nimica. Ca să nu mai vorbim că nu peste multă vreme n-am să mai fiu cu tine să-ți spun ce să faci.

— Despre ce tot vorbești, că n-ai să mai fii aici și despre movila aceea și mai știu eu ce altele ?

— Nu-i nimic. Nu-i nimic. Numai că vezi, mi-a venit timpul să mă îndrăgostesc curînd de-o fată pe nume Nimue, care o să-mi fure vrăjile și-o să mă ferece într-o

hrubă mai multe secole la rînd. Asta este unul din lucrurile, care o să se întîmple.

— Bine, Merlyn, dar e groaznic ! Să fii ţintuit într-o peşteră timp de secole, ca o broască rîioasă într-o gaură ! Trebuie neapărat să facem ceva în legătură cu asta !

— Aiurea, spuse magicianul. Despre ce vorbeam ?

— Despre fata aia...

— Nu. Vorbeam despre sfaturi, şi cum trebuie să ai grijă să nu le urmezi niciodată. Ei, poftim, chiar acum am să-ţi dau cîteva deosebit de preţioase. Te sfătuiesc să te gîndeşti bine la bătălii şi la domeniul tău al Gramaryei, şi la toate lucrurile pe care se cuvine să le facă un rege. Ei, ai să faci toate ce-ţi spun ?

— Da. Bineînţeles că le voi face. Ştii, dar în legătură cu fata aceea care o să înveţe de la tine vrăjile...

— Vezi tu, dragul meu, trebuie să ţii seama de norod, la fel ca şi de regi. Cînd ai spus că bătălia a fost splendidă, gîndeai ca taică-tu. Dar eu vreau să gîndeşti ca tine însuţi, şi să faci cinste educaţiei pe care ţi-am dat-o — să-mi aduc aminte cu plăcere de totul, după aceea, cînd voi fi numai un biet bătrîn ferecat într-o hrubă.

— Merlyn !

— Haide, haide, că am făcut numai pe nebunu' ! N-ai de ce să-ţi fie milă de mine. Am spus-o numai aşa, pentru efect. De fapt, o să fie chiar foarte plăcut să mă mai hodinesc şi eu un picuţ, aşa, vreo cîteva sute de ani, cît despre Nimue, aştept cu nerăbdare să vină timpul (sau să se întoarcă ?) s-o întîlnesc. Nu, nu, singurul lucru cu adevărat important este treaba asta cu gînditul pentru tine şi chestia cu bătăliile. Te-ai gîndit vreodată serios la starea ţării tale, de pildă, sau ai de gînd să te porţi toată viaţa de parcă ai fi Regele Pendragon ? În definitiv, tu eşti Regele Ţării.

— Nu prea m-am gîndit mult la asta.

— Nu. Ei, atunci dă-mi voie să ne gîndim împreună. Ce-ar fi să ne gîndim puţintel la amicul dumitale Gaelic, Sir Bruce Sans Pitié [1].

— Hm ! Individul ăla !

— Exact. Ei, de ce vorbeşti aşa despre el ?

— Este un porc. Ucide fecioare şi, de îndată ce un adevărat cavaler porneşte în apărarea lor, o tulceşte în

[1] Bruce cel nemilos.

galop cît îl ţin puterile. Creşte un sort de cai de rasă, iuţi şi uşori, aşa că nimeni nu-l poate prinde din urmă, şi mai are obiceiul de înjunghie omul pe la spate. E un tîlhar prădalnic. L-aş ucide de îndată cu mîinile mele, dacă l-aş putea prinde.

— Ia te uită ! spuse Merlyn. Eu zic că nu e prea deosebit de ceilalţi. Ce e de fapt toată această artă a cavalerismului ? Nu înseamnă nimic altceva decît să fii de-ajuns de bogat ca să stăpîneşti un castel şi o armură, şi apoi, după ce le ai, poţi să-i pui pe Saxoni să facă ce-ţi pofteşte inima. Singurul risc pe care ţi-l asumi este să te alegi cu cîteva zgîrieturi şi vînătăi, dacă se întîmplă cumva să te lupţi cu un alt cavaler. Aminteşte-ţi numai de lupta dintre Pellinore şi Grummore, cînd erai încă mic. Totul este o chestie de armură. Toţi baronii tăi pot face felii-felii pe sărmanii oameni din popor după cum le trăzneşte prin cap, însă e-o treabă de-o zi întreagă de trudă ca să se poată răni uşor unul pe celălalt. Şi uite aşa, rezultatul este că ţara întreagă este pustiită. Puterea e Dreptatea, asta e deviza lor. Bruce Sans Pitié este numai un exemplu al situaţiei generale. Uită-te la Lot şi la Nentres şi Uriens şi toată gaşca aia Galică, care luptă împotriva ta să-ţi răpească coroana. Trebuie să recunosc că scosul săbiilor din stînci nu este o dovadă legală de paternitate, dar Regii celor Vechi [1] nu luptă împotriva ta pentru asta. S-ar fi răsculat, chiar dacă ai fi fost suveranul lor pe drept, pur şi simplu fiindcă tronul e nesigur. Pe vremea mea se spunea „Necazurile Angliei, bucuriile Irlandei". Asta e singurul lor prilej de a se răfui cu tine pentru nedreptăţile pe care le suferă neamul lor, de a mai lăsa puţin sînge aşa, ca distracţie, precum şi de a mai aduna nişte bani de pe urma răscumpărărilor. Da, da' numai că vezi, vînzoleala şi răscoala lor nu-i costă mai nimic pe ei înşişi fiindcă sînt înţoliţi în armură din cap pînă-n picioare, şi asta se pare că te amuză şi pe tine. Dar uită-te la biata ţărişoară. Uită-te la hambarele arse, la oamenii înecaţi ale căror picioare ies din iazuri, la caii care au crăpat cu burţile umflate la margine de drum, la morile care zac ruinate, vezi că nimeni nu mai îndrăzneşte să mai meargă pe stradă cu haine împodo-

[1] Aluzie la faptul că populaţia gaelică era mai veche în ţară decît normanzii, şi chiar decît saxonii.

bite cu bijuterii. Asta înseamnă nobila artă a cavalerismului din zilele noastre! Asta e moștenirea lui Uther Pendragon! Și mai vorbești de o bătălie ca de o distracție grozavă!

— Mă gîndeam la distracția mea.

— Știu.

— S-ar fi cuvenit să mă fi gîndit la cei ce nu au armură.

— Cam așa.

— Puterea nu-i Dreptatea, nu-i așa Merlyn?

— Aha! replică vrăjitorul, radios. Aha! Ești un flăcău șiret, Arthur, dar nu-l prinzi tu cu una, cu două pe dascălul tău. Încerci să mă zădărăști și să mă faci să gîndesc eu pentru tine. Dar nu mă duci tu chiar așa ușor. Sînt vulpe bătrînă, mă băiete! Va trebui să gîndești tu însuți. Puterea este sau nu dreptatea — și dacă nu, de ce nu, și să-mi dai motivele și să întocmești un plan. Ei, acum să te vedem, cum te descurci?

— Dar ce... începu Regele, dar văzu cum se strîng sprîncenele bătrînului într-o cumplită încruntătură. Foarte bine, urmă el. Ma gîndesc singur la treaba asta.

Și începu să se gîndească, mîngîindu-și buza superioară, unde avea să-i crească mustața.

Înainte de a părăsi turnul, se petrecu un mic incident. Omul care dusese două găleți la menajerie, se întoarse cu ele goale. Trecu chiar pe sub ei, nu mai mare decît un gîndăcel care se tîra spre ușa de la bucătărie. Arthur care se jucase cu o piatră pe care o desprinsese din zid, obosise de atîta gîndit și se plecă peste parapet, cu piatra în mînă.

— Uite ce mic arată Curselaine!

— Da, micuț de tot.

— Mă întreb ce s-ar întîmpla dacă i-aș arunca piatra asta în cap.

Merlyn măsură distanța.

— La viteza de zece metri pe secundă, spuse el, cred că l-ar omorî de-a binelea.

— N-am omorît pe nimeni niciodată în felul ăsta, spuse băiatul, cu o nuanță de curiozitate în voce.

Merlyn stătea la pîndă.

— N-ai decît, doar ești Regele. Apoi adăugă: Nimeni nu ți-ar putea spune nimic dacă ai face-o.

Arthur rămase nemișcat, aplecat peste parapet, cu piatra în mînă. Apoi, fără să-și miște trupul, ochii lui

alunecară în lături pentru a-i întîlni pe ai dascălului său.

Piatra zbură în tichia lui Merlyn și bătrînul domn îl fugări vitejește în jos pe scări, agitîndu-și bagheta de *lignum vitae*.

Arthur era fericit. Precum omul Edenului înainte de a fi alungat, el se bucura de nevinovăția și norocul lui. În loc să fie un pîrlit de scutier, era rege. În loc să fie un biet orfan, era iubit de toată lumea, cu excepția Gaelilor, și la rîndul lui iubea pe toată lumea.

După el, s-ar fi putut să nu încapă în lumea asta, strălucind de roua bucuriei și de dulceața fericirii, nici un strop din amăreala necazurilor.

CAPITOLUL III

Sir Kay auzise o groază de povești despre Regina din Orkney și era foarte curios să afle mai mult despre ea.

— Cine este Regina Morgause? întrebă el într-o zi. Mi s-a spus că e foarte frumoasă. Ce le-a venit celor Vechi să lupte împotriva noastră? Și cum e soțul ei. Regele Lot? Care-i numele lui adevărat? Am auzit că cineva îi spunea Regele Insulelor din Afară, iar alții Regele de Lothian și Orkney. Unde se află Lothian? Este lîngă Brazilia? Nu înțeleg ce urmărește revolta asta. Toată lumea știe că Regele Angliei este suzeranul lor feudal. Am auzit că ea are patru fii. E adevărat că nu se înțelege cu bărbatu-său?

Se întorceau călare de la munte, unde petrecuseră o zi vînînd potîrnichi cu șoimul, și Merlyn mersese cu ei numai așa, de dragul de a mai călări puțintel. În ultima vreme devenise vegetarian — și în general un adversar din principiu al vînătorilor sîngeroase — deși în tinerețea lui zănatică făcuse tot felul de răutăți — și chiar și-acum îi plăcea grozav să se uite în taină la zborul minunat la șoimilor. Cercurile lor măiestre, descrise perfect în înaltul cerului — stropi negri pe bolta de sineală — și vîjîitul cu care se prăbușeau asupra potîrnichilor de munte și felul în care nenorocita pradă, ucisă pe loc, se dădea peste cap în iarbă — toate acestea erau ispite ale ochiului cărora le ceda cu simțămîntul neplăcut că păcătuia. Se mîngîia, spunîndu-și că asta a fost dintot-

deauna soarta potîrnichii, să sfîrșească în tigaie. Dar era o justificare ușor de înlăturat, fiindcă el nu mai admitea măcar folosirea cărnii drept hrană.

Arthur, care călărea atent ca un tînăr monarh ce era, își luă ochii de pe niște tufișuri de osul iepurelui care ar fi putut, în acele zile de început de domnie și de dezmăț și anarhie în regat, să ascundă mai știi ce dușmani care să stea la pîndă și ridică sprînceana, privind spre dascălul lui. Se întreba cu jumătate din mintea sa la care dintre întrebările lui Kay va alege vrăjitorul să răspundă mai întîi, dar cealaltă jumătate rămînea trează, pîndind perspectivele războinice ale peisajului. Știa cît de departe rămăseseră în urmă șoimarii — pălmașul care purta șoimii cu glugă așezați pe cadrul pătrat ce-i atîrna de umeri, prins cu niște curele, și cei doi oameni înarmați ce mergeau de fiece parte a purtătorului de șoimi — și cît de departe putea să-i atingă vreo săgeată rătăcită, ca aceea care l-a ucis pe William Rufus [1].

Merlyn alese cea de-a doua întrebare.

— Războaiele nu se poartă niciodată numai pentru o singură pricină, spuse el. Oamenii se luptă pentru zeci de motive, luate de-a valma. Același lucru se întîmplă și cu răscoalele.

— Bine, dar trebuie să existe și un motiv mai de seamă, spuse Kay.

— Nu neapărat.

Arthur observă :

— Eu zic că acum putem să mergem la trap. De la tufișurile acelea de osul iepurelui, drumul se întinde neted ca-n palmă și-o să putem după aceea călări în galop mărunt, să ne ținem aproape de oamenii noștri. Aș vrea să las puțin caii să mai răsufle și ei.

Vîntul îi doborî pălăria lui Merlyn. Trebui să se oprească s-o culeagă de jos. După aceea, își lăsară caii să meargă în șir la pas.

— Un motiv, spuse vrăjitorul, este dușmănia fără moarte a Gaelului și a Galului. Confederația Gaelică este constituită din reprezentanții unei rase din vechime care a fost pusă pe goană din Anglia de mai multe rase

[1] William II „Rufus", rege al Angliei (1087—1100), ucis de-o săgeată rătăcită în timp ce vîna în New Forest, un codru din comitatul Hampshire.

care sînt reprezentate de voi. Bineînțeles că atunci cînd pot, vă plătesc și ei cu aceeași monedă.

— Istoria raselor mă depășește, spuse Kay. Nimeni nu poate ști din ce rasă e fiecare. Tot ce știu eu e că pricăjiții ăia nu sînt decît niște șerbi.

Bătrînul se uită la el cu o față care-i trăda amuzamentul.

— Unul dintre cele mai uimitoare lucruri la Normanzi, spuse el, este că nu știu nimic despre ceilalți dinafara lor. Și tu, Kay, ca un gentleman Normand, duci această trăsătură specifică la limita ei extremă. Mă întreb dacă știi măcar ce este un Gael? Unii oameni îi denumesc Celți.

— Un Celt[1] este un fel de secure de luptă, spuse Arthur, surprinzîndu-l pe vrăjitor cu această informație, mai mult decît fusese vreodată uimit de mai multe generații. Fiindcă era adevărat, cel puțin în ceea ce privește unul dintre înțelesurile cuvîntului, deși Arthur n-ar fi avut de unde să-l știe.

— Nu, nu genul ăsta de Celt. Eu vorbesc de oameni. Hai mai bine să-i numim ca pînă acuma, Gaeli. Vreau să spun, cei Vechi care trăiesc acum în Bretania și în Cornwall și în Țara Galilor și în Irlanda și Scoția. Mă înțelegeți. Picții[2] și toți ceilalți.

— Picții? întrebă Kay. Cred c-am auzit de Picți. Ăi pictați. Se vopseau în albastru.

— Ptiu! Și care va să zică, eu sînt ăla care ți-am făcut educația!

Regele spuse gînditor:

— Ai ceva împotrivă să-mi spui cîte ceva despre rase, Merlyn? Cred că ar trebui să înțeleg situația, dacă trebuie să mai avem un război.

De data aceasta, fu rîndul lui Kay să se arate surprins.

— Un alt război? Asta-i prima oară că aud de așa ceva. După cîte știam, revolta a fost zdrobită anul trecut?

— Da, dar au făcut o nouă confederație de cînd s-au întors acasă, și li s-au alăturat alți cinci regi, ceea ce face ca acum să fie unsprezece cu toții. Regii care au

[1] Celt are în engleză două înțelesuri: unul desemnează poporul din antichitate, vorbind limba celtică; celălalt sens al cuvîntului desemnează o unealtă preistorică de piatră sau metal, asemănătoare unei dalte.

[2] Popor războinic din nord-estul Scoției în timpul ocupației romane a Britaniei.

intrat acum în confederație sînt și ei de-un neam cu ceilalți, din rîndul celor Vechi. Sînt Clariance din Humberlandul de Nord, Idres din Cornwall, Cradelmas din Nordul Țării Galilor, Brandegoris din Stranggore și Anguish din Irlanda. De data asta mi-e teamă c-o să fie un război în toată regula.

— Și toate astea din cauza raselor, spuse cu dezgust fratele său vitreg. Oricum, o să fie halima mare.

Regele se făcu că nu-l aude.

— Zi mai departe, îi ceru lui Merlyn. Vreau să-mi explici. Numai că nu cu prea multe amănunte, adăugă el, tocmai cînd magicianul își deschise gura.

Merlyn își deschise și-și închise gura de două ori, înainte de a fi capabil să se împace cu asemenea restricție.

— Cam acum trei mii de ani, începu el, ținutul prin care mergem noi acum aparținea unei rase Gaelice care lupta cu securi de aramă. Acum două mii de ani, aceștia fură alungați spre vest de o altă rasă Gaelică, care lupta cu săbii de bronz. Acum o mie de ani, a avut loc o invazie Teutonă făcută de un popor care avea arme de fier, dar aceștia n-au ajuns să cucerească toate insulele Picților, fiindcă au sosit Romanii și s-au amestecat în toate. Ei, dar acum vreo opt sute de ani, Romanii au plecat și atunci a venit o altă invazie — a unor oameni care erau denumiți în general Saxoni — și ăștia bineînțeles că i-au împins și ei la rîndul lor pe ceilalți de dinainte spre vest, ca de obicei. Cînd să se așeze și Saxonii ăștia ca lumea, uite că a venit tatăl tău Cuceritorul, însoțit de armata lui de Normanzi și așa, încetul cu încetul, am ajuns pînă-n zilele noastre. Robin Wood, cel pe care l-ați întîlnit, este un partizan saxon.

— Saxon ? Hm, și eu credeam că purtăm numele de Insulele Britanice !

— Păi da, așa și este. Numai că vezi, oamenii simpli au cam încurcat ițele. Nimeni nu se compară cu cei din rasa teutonă la încurcat consoanele, zău așa. În Irlanda încă se mai vorbește despre un popor care s-ar numi Fomorieni, în vreme ce, de fapt, aceștia nu sînt decît Pomeranieni, iar...

Arthur îl întrerupse chiar în momentul critic.

— Așa că am ajuns în situația, spuse el, că noi, Normanzii, îi avem pe Saxoni de șerbi și slugi, pe cînd

Saxonii au avut cîndva și ei șerbii lor, care erau denumiți Gaeli — cu alte cuvinte Cei Vechi. În acest caz, nu văd de ce Confederația Gaelică ar vrea să lupte împotriva mea — ca rege Normand — cînd de fapt Saxonii au fost aceia care i-au gonit și i-au ucis și, în orice caz, treaba asta s-a întîmplat cu sute și sute de ani în urmă.

— Ei, băiete dragă, subestimezi memoria Gaelică. Și-apoi ei nu fac nici o deosebire între voi. Normanzii sînt o rasă teutonică, ca și Saxonii pe care i-a supus tatăl tău. În ceea ce-i privește pe Vechii Gaeli, ei nu fac altceva decît să considere amîndouă rasele voastre ca ramuri ale aceluiași popor străin, care i-a izgonit de pe mănoasele pămînturi ale părinților lor spre pustietățile din Nord și Vest.

Kay spuse cu hotărîre :

— Gata. Eu nu mai suport nici un strop de istorie. În definitiv, am crescut și noi, ei, fir-ar să fie ! Dacă-i dăm drumul tot așa, o să ajungem și la dictare !

Arthur rînji și începu cu o voce monotonă, pe care și-o aminteau amîndoi atît de bine :

— *Barabara Celarent Darii Ferioque Prioris*, în vreme ce Kay îi ținea isonul cu celelalte patru versete.

Merlyn spuse :

— Bine, dar voi mi-ați cerut-o !

— Da, și-am primit ce-am cerut !

— Lucrul cel mai de seamă este că războiul se va purta, fiindcă Teutonii sau Galii sau cum i-o mai chema, i-au alungat pe Gaeli cu multă vreme în urmă.

— Nici gînd de-așa ceva ! exclamă vrăjitorul. N-am spus niciodată așa ceva.

Rămaseră amîndoi cu gura căscată.

— Ce-am spus eu este că războiul va avea loc pentru zeci de motive, nu pentru unul singur. Un altul dintre motivele acestui război este că Regina Morgause poartă nădragi. Ba mai curînd, ar trebui să zic, fustanelă scoțiană.

Arthur vorbi cu vocea unui elev sîrguincios :

— Stai să lămurim un pic lucrurile. Mai întîi mi s-a dat a înțelege că Lot și restul s-au răsculat fiindcă ei sînt Gaeli și noi Gali, iar acum mi se spune că totul e legat de nădragii Reginei din Orkney. Nu s-ar putea cumva să fii puțin mai clar ?

— Noi vorbim despre dușmănia dintre Gaeli și Gali, dar să știți că mai există și alte motive de vrajbă. Sper că nu ai uitat că tatăl tău l-a ucis pe Contele de Cornwall înainte ca tu să te fi născut ? Regina Morgause e una dintre fiicele acelui Conte.

— Frumoasele surori Cornwall, observă Kay.

— Exact. V-ați întîlnit cu una dintre ele — Regina Morgan the Fay, atunci cînd ați fost cu prietenii lui Robin Wood, și ați găsit-o pe un pat de untură. Cea de-a treia soră este Elaine. Toate trei sînt vrăjitoare într-un fel sau altul, dar numai Morgan este cea care se ține serios de treabă.

— Dacă tatăl meu, spuse Regele, l-a ucis pe tatăl Reginei din Orkney, atunci mă gîndesc că ea are un motiv temeinic să dorească răzvrătirea soțului ei împotriva mea.

— Mda, numai un motiv personal. Motivele personale nu sînt o scuză pentru războaie.

— Și pe lîngă asta, continuă Regele, dacă rasa mea a izgonit de pe pămînturile sale rasa Gaelică, atunci mă gîndesc că și supușii Reginei din Orkney au un motiv la fel de temeinic.

Merlyn se scărpină în bărbie, în mijlocul bărbii sale bogate, cu mîna în care ținea dîrlogii, și cugetă o vreme.

— Uther, spuse el după un răstimp, regretatul tău tată, a fost un agresor. La fel au fost și predecesorii săi, Saxonii, care i-au izgonit pe Cei Vechi. Dar dacă vom continua să ne răzbunăm pentru isprăvile trecutului, n-am mai termina nici în vecii vecilor. Și Cei Vechi au fost la rîndul lor agresori, împotriva rasei mai vechi a securilor de aramă și chiar indivizii aceia cu securi de aramă, au fost și ei agresori împotriva vreunui alt neam de Eschimoși care se hrăneau cu scoici. Poți în felul acesta să mergi mereu mai departe, pîn' ce ajungi la Cain și Abel. Dar vorba e că acea Cucerire Saxonă a reușit și la fel și Cucerirea Normandă. Tatăl tău i-a supus pe nefericiții de Saxoni cu mulți ani în urmă, și după ce a trecut atîta amar de vreme se cuvine să fii gata să accepți un *status quo*. Aș vrea de asemenea să arăt că ultima Cucerire Normandă a fost un proces de sudare a mai multor unități mici în entități mai mari — în vreme ce revolta de-acum a Confederației Gaelice este un proces de dezintegrare. De aceea zic eu că motivul lor nu este

reca ce s-ar putea numi un motiv bun. Își scărpină din nou bărbia și se înfurie. N-am putut niciodată să-i înghit pe naționaliștii ăștia, exclamă el. Destinul Omului este să se unească, nu să se dezbine. Dacă o să ne tot izolăm unul de celălalt, o să sfîrșim ca o adunătură de maimuțe aruncînd cu nuci de cocos una în cealaltă, din copaci izolați.

— Oricum, spuse Regele, se pare că au fost la mijloc destul de multe provocări. Poate că s-ar cuveni să nu primesc lupta ?

— Și să cedezi ? întrebă Kay, mai mult amuzat decît dezamăgit.

— Aș putea să abdic.

Se uitară amîndoi la Merlyn, care-și întoarse privirile. Călărea mai departe, uitîndu-se țintă drept în fața lui și clefăindu-și barba în gură.

— S-ar cuveni să cedez ?

— Tu ești Regele, răspunse cu încăpățînare bătrînul. Nimeni nu ți-ar putea spune un cuvînt dacă ai face-o.

Mai tîrziu, începu să vorbească pe un ton mai blînd.

— Știai, întrebă el cu o nuanță de nostalgie în glas, că și eu am fost unul dintre Cei Vechi ? Tatăl meu a fost un demon, așa se zice, dar mama mea a fost Gaelă. Singurul sînge uman care-mi curge în vine, este sînge de Gael. Și uite totuși că eu denunț ideile lor de naționalism îngust, fiind ceea ce politicienii lor ar denumi un trădător — fiindcă, dînd asemenea nume injurioase adversarilor lor, pot să marchez victorii ieftine în discursurile politice. Și mai știi un lucru, Arthur ? Viața este și-așa destul de amară, fără tot felul de teorii și războaie și vrăjmășii între nobili.

CAPITOLUL IV

Finul fusese strîns și grîul urma să se coacă peste o săptămînă. Stăteau la umbră, la marginea unui cîmp semănat cu grîu, privind la oamenii arși de soare, cu dinți albi, sclipitori, care trebăluiau în lumina orbitoare a soarelui, ciocănindu-și coasele, ascuțindu-și secerile și, în general, pregătindu-se să întîmpine cum se cuvine sfîrșitul anului de muncă la cîmp. Era liniște și pace pe cîmpul de lîngă castel și nu aveai a te teme de vreo

săgeată ucigașă. În vreme ce se uitau la țărani cum strîngeau recolta, smulgeau cîte un bob pe jumătate copt din spic și-l mușcau cu gîndul dus, simțind pe limbă laptele ciudat al bobului de grîu și carnea aspră a boabelor de ovăz. Gustul sticlos al boabelor de orz le era încă străin, fiindcă planta aceasta nu pătrunsese încă în regatul Gramaryei.

Merlyn le explică :

— Cînd eram eu tinerel, era larg răspîndită ideea că nu e bine să lupți în nici un fel de război. O mulțime de oameni în zilele acelea declarau sus și tare că n-ar lupta cu nici un chip.

— Poate că aveau dreptate, spuse Regele.

— Nu. Există un motiv întemeiat pentru luptă, și anume, dacă celălalt o pornește. Vedeți voi, războaiele sînt ticăloșia ticăloșiilor. Sînt atît de ticăloase încît nu trebuie permise. Cînd poți fi perfect sigur că celălalt a pornit războiul, atunci ți-a venit și ție rîndul să faci tot ce-ți stă în putere ca să-l oprești.

— Dar amîndouă părțile spun întotdeauna că cealaltă parte este cea care a început războiul.

— Cred și eu, și zău că asta e un lucru foarte bun. Cel puțin, arată că amîndouă părțile își dau seama, în sinea lor, că cel mai ticălos lucru la un război este începutul.

— Bine, dar există și motive, protestă Arthur. Dacă o parte o înfometează pe cealaltă printr-un mijloc sau altul — există și mijloace pașnice, economice, care nu sînt de fapt război — atunci cei care mor de foame trebuie să-și croiască drum afară — nu știu dacă mă înțelegi ce vreau să spun ?

— Văd eu ce vrei să spui, răspunse vrăjitorul, dar nu ai dreptate. Nu există nici o scuză pentru război, dar absolut nici una, și orice nedreptate pe care ar face-o națiunea ta poporului meu — în afară de război — noi am fi cei care ar greși dacă *am începe* un război ca să îndreptăm nedreptatea. Unui ucigaș, de exemplu, nu i se permite să pledeze că victima sa era bogată și-l năpăstuia — atunci, de ce i s ar permite unei națiuni ? Nedreptățile trebuie îndreptate prin rațiune și bună înțelegere, nu prin forță.

Kay spuse :

— Ia gîndește-te că Regele Lot din Orkney și-ar alinia armata de-a lungul frontierei noastre din nord, ce-ar putea face Regele nostru pe care-l avem aici decît să-și trimită și el propria lui armată și să se posteze pe aceeași linie? Și gîndește-te că toți oamenii lui Lot și-ar scoate săbiile din teacă, ce-ar putea face ai noștri decît să-i imite? Situația ar putea chiar să fie mai complicată decît atîta. După mine, este greu să fii sigur dacă și cînd ai de-a face cu o agresiune.

Merlyn se enervă :

— Numai pentru că vrei tu să ți se pară așa, spuse el. Evident că Lot ar fi atunci agresorul, fiindcă a folosit amenințarea cu forța. Dacă mintea ți-e dreaptă, poți întotdeauna să-ți dai seama cine-i agresorul. În ultimă instanță, ticălosul este cel care lovește primul.

Kay stărui cu argumentele sale :

— Bine, să luăm atunci doi oameni, în loc de două armate. Stau unul în fața celuilalt — își scot săbiile, dintr-o pricină oarecare — se mișcă de colo pînă colo ca să reușească să prindă punctul mai slab al dușmanului, fac chiar tot felul de fente și figuri cu sabia, făcîndu-se că lovesc, dar se fac numai. Și vrei să spui că în acest caz agresorul este cel care lovește primul ?

— Da, dacă n-a mai rămas nimic altceva după care se poate hotărî. Dar în cazul de mai înainte, vinovat este evident cel ce și-a dus mai întîi armata la frontieră.

— Toată istoria asta cu cel care lovește primul mi se pare vorbărie goală. Dar dacă presupunem că amîndouă armatele ar lovi în aceiași clipă sau dacă n-ai putea vedea cine a dat prima lovitură, fiindcă erau atît de mulți care stăteau față în față ?

— Există aproape întotdeauna altceva după care să se poată decide, exclamă bătrînul. Și mai folosește-ți, domnule, bunul-simț. Ia, de pildă, revolta Gaelică. Ce motiv are Regele de aici să fie agresorul ? El este suzeranul lor feudal. Numai cineva care n-ar fi în toate mințile ar putea susține că el este cel care atacă. Nu-i nimeni nebun să-și atace propriile domenii.

— Asta așa e ! Pot să vă spun că nu mă simt cîtuși de puțin vinovat că aș fi început războiul. Zău așa, nici n-am știut c-o să înceapă pînă ce n-am văzut că începuse de-a binelea. Asta trebuie să fie datorită faptului că am crescut la țară.

— Orice om cu judecată, continuă dascălul său, făcîndu-se că nu bagă în seamă întreruperea, va putea spune cu ușurință de care parte se află agresorul în nouăzeci de războaie dintr-o sută. Va putea să-și dea seama care parte trage profitul de pe urma războiului, și să știți că acesta este un motiv serios de bănuială. Va putea de asemenea să vadă care dintre părți a început cu amenințările sau care a fost prima ce și-a înarmat brațul. În fine, de cele mai multe ori va putea să-l arate cu degetul pe cel care a lovit cel dintîi.

— Dar ce-ai zice, întrebă Kay, dacă un adversar ar începe cu amenințările de război, iar celălalt ar lovi primul ?

— Ah, ia mai du-te și-ți bagă capul într-o galeată cu apă rece ! Eu n-am spus că în toate cazurile se poate decide cine-i agresorul. Spuneam numai, de la începutul discuției noastre, că sînt multe războaie în care agresiunea este limpede ca lumina zilei și, în acele războaie, în orice caz, datoria fiecărui om la locul lui este să lupte împotriva criminalului. Dacă nu ești sigur că el e criminalul — și trebuie pentru aceasta să cugeți bine și să măsori fiecare dram de dreptate — atunci cel mai bun lucru este să te dovedești pacifist. Îmi aduc aminte că și eu am fost cîndva un pacifist fervent, pe vremea războiului cu Burii, cînd țara mea a fost agresorul și o femeie tînără a aruncat cu o pocnitoare în mine în noaptea de Mafeking.

— Spune-ne ceva despre Mafeking, zise Kay. Haide, că m-am săturat de toate discuțiile astea despre ce e drept și ce e nedrept.

— În noaptea de Mafeking... începu vrăjitorul, care era gata să spună oricui despre orice. Dar Regele îl împiedică.

— Vorbește-ne despre Lot, grăi el. Vreau să știu despre el, dacă va trebui să mă lupt cu el. Pe mine personal a început să mă intereseze ce e drept și ce e nedrept.

— Regele Lot... începu Merlyn, cu același glas, numai pentru a fi imediat întrerupt de Kay.

— Nu, spuse Kay, vorbește-ne despre Regină. Mi se pare că ea e mult mai interesantă.

— Regina Morgause...

Arthur își arogă pentru prima oară în viața lui dreptul de veto. Merlyn, zărind zvîcnitura sprîncenei regale, se întoarse la Regele din Orkney cu neașteptată umilință.

— Regele Lot, spuse el, nu este decît unul dintre numeroșii nobili ai măriei tale, un prințișor cu ceva pămînt. E un zero, o nulitate. Nici măcar nu face să te gîndești la el.

— De ce nu ?

— În primul rînd, el este ceea ce în zilele tinereții mele se numea un Domn de Ascendență. Supușii săi sînt Gaeli și la fel și nevastă-sa, dar el însuși este marfă din import, din Norvegia. Așa că vezi, este și el un Gal ca și tine, un membru al clasei conducătoare care a cucerit acum multă vreme Insulele acestea. Asta înseamnă că atitudinea lui față de război este cam aceeași cum ar fi fost a lui taică-tău. Nu-i pasă nici cît negru sub unghie de Gali sau Gaeli, ci pornește la război în același fel cum porneau prietenii mei din epoca Victoriană la vînătoare de vulpi sau poate și pentru pradă și răscumpărări. Ca să nu mai vorbim de faptul că la ei în ogradă cîntă mai abitir găina.

— Știi, Merlyn, spuse Regele, uneori tare mult aș mai fi vrut să te fi născut și tu în direcția timpului, ca toată lumea. Ce Dumnezeu îmi tot bați capul cu nu știu ce victorieni și Noaptea de la Mafeking și...

Merlyn fu cuprins de indignare.

— Legătura dintre sistemul de război normand și vînătoarea victoriană de vulpi este perfectă. Să-i lăsăm deocamdată pe taică-tu și pe Regele Lot la o parte și să studiem literatura de specialitate. Ia de exemplu miturile normande despre figurile legendare cum ar fi Regii Angevini. De la William Cuceritorul pînă la Henric al III-lea, făceau un fel de război sezonier. Venea sezonul de războaie și, ținți ! o și porneau la întîlnire în armura lor splendidă care reducea riscul unei răniri la acela la care este supus și un vînător de vulpi. Asta este moștenirea pe care ai primit-o, Arthur. Ai devenit regele unei țări în care agitatorii poporului se urăsc între ei pentru motive rasiale, în vreme ce nobilii se luptă între ei pentru distracție, și nici nebunul de rasist și nici suzeranul plictisit nu iau în seamă soarta oșteanului de rînd, singura persoană care iese păgubită din toată această vrajbă. Și dacă nu vei reuși să faci ca lumea

să meargă mai bine decît acum. atunci află de la mine, Rege Arthur, că domnia ta nu va fi decît un șir neîntrerupt de bătălii mărunte, în care agresiunile vor porni fie din motive de pizmă și ură, fie din căutarea distracției și în toate aceste bătălii numai sărmanul va fi acela care va pieri. De aceea ți-am cerut să te gîndești. De aceea...

— Eu zic, interveni Kay, că ăla de-acolo este Dinadan care ne face semn cu mîna să venim. Probabil că e gata masa.

CAPITOLUL V

Casa Maicii Morlan din Insulele-din-Afară nu era cu mult mai mare decît o cușcă bine întocmită pentru zăvozii regali — dar era plăcută și plină de lucruri interesante. Deasupra ușii erau două potcoave, bătute în cuie. Se mai găseau acolo cinci statuete cumpărate de la pelerini, cu șiraguri de mătănii folosite și sparte, agățate de gîtul lor (mărgelele de la mătănii se sparg dacă le folosești cu prea multă ardoare); cîteva legături de in albit așezate pe o cutie cu sare; cîteva gulere de sutană răsucite în jurul unui vătrai; douăzeci de butelcuțe cu rouă de munte (așa se numește whiskyul scoțian), toate golite, în afară de una singură; aproape o baniță de frunze uscate de palmier, relicvă a Duminicilor Palmicrului[1] din ultimii șaptezeci de ani; și, în fine, o mulțime de ghemotoace de lînă cu care puteai lega coada vacii cînd făta. Se mai găsea acolo și o ditamai lamă de coasă pe care bătrîna doamnă spera să o poată folosi pe vreun hoț — dacă ar exista vreunul atît de prost încît să treacă pe acolo — iar pe cămin cîteva bețe de frasin, cu care răposatul ei soț avusese de gînd să facă niște împletituri, strînse de-a valma cu bucăți de piele de țipar și de cal. Sub pieile de țipar se găsea o sticlă enormă cu agheasmă, iar în fața focului de turbă stătea pe un scăunel unul dintre sfinții irlandezi care locuia într-o chilie cît un stup și care ținea în mînă un pahar cu răchie. Era un sfînt păcătos, care căzuse în erezia Pelagiană[2] a lui Celestius și credea

[1] Duminica dinaintea Paștelui.

[2] Erezie stîrnită de Pelagius (360—422), călugăr englez, stabilit la Roma, care nega păcatul originar și necesitatea botezului.

de aceea că sufletul era capabil de propria sa salvare. Acum era ocupat să explice această teorie Măicuții Morlan și rachiului scoțian.

— Domnul și Sfînta Fecioară cu tine, Măicuță Morlan, spuse Gawaine. Am venit să ne spuneți o poveste, doamnă, una frumoasă cu războaie.

— Domnul și Sfînta Fecioară și Sfîntu' Andrei cu voi, exclamă bătrînica. Și-mi cereți să vă spun o poveste, acum că e sfinția sa acilea, în fața focului!

— Ah, bună seara, Sfinte Toirdealbhach, nu te-am observat din pricina întunericului.

— Să vă binecuvînteze Domnul.

— La fel și pe dumneata.

— Trebuie să fie una cu crime, spuse Agravaine. Despre crime și despre niște corbi care-ți scot ochii din cap și ți-i ciugulesc.

— Nu, nu, strigă Gareth. Să fie una despre o fată misterioasă care se căsătorește cu un bărbat, fiindcă el a furat calul fermecat al uriașului.

— Cinstită să fie fapta Domnului, remarcă Sfîntul Toirdealbhach. Da' văz că 'mneavoastră doriți musai o istorie din acelea ciudate, să-ți încrețească pielea pe spinare?

— Ei, haide, Sfinte Toirdealbhach, spune-ne chiar matale una, zău așa!

— Spune-ne una despre Irlanda.

— Spune-ne despre Regina Maeve, care tînjea după taur.

— Sau dansează-ne o gigă!

— Iartă-i Doamne, pe copiii ăștia că nu știu ce vorbesc! I-auzi ce le mai trăznește prin cap, să-l pună pe sfinția sa să danseze o gigă!

Cei patru reprezentanți ai nobilimii se așezară care pe unde putură — erau numai două scăunele în odaie — și se holbară la sfînt, păstrînd o tăcere îmbietoare.

— Care va să zică, 'mneavoastră ați vrea o poveste cu tîlc?

— Nu, nu. Nici gînd de-așa ceva. Nouă ne plac poveștile cu lupte. Haide, Sfinte Toirdealbhach, zi-ne aia cînd i-ai spart capu' episcopului!

Sfîntul trase o dușcă zdravănă din whiskyul alb și scuipă în foc.

— Era pe vremuri un rege, spuse el, și întreaga asistență fremătă, așezîndu-se mai bine pe fund ca să nu obosească pîn' s-o desfășura povestea.

— Așa, și cum vă spusei, era pe vremuri un rege, urmă Sfîntul Toirdealbhach, și ce să vă mai port cu vorba, că pe regele acesta îl chema Regele Conor Mac Nessa. Și era dînsul un gogeamite omul, mare cît o balenă, și trăia împreună cu rubedeniile lui într-un loc denumit Tara-of-the-Kings. Și nu trecu multă vreme și regele trebui să pornească la război împotriva sîngerosîlor O'Hara și iaca, dragii mei, că fu dînsul lovit în luptă de un glonte vrăjit. Acu' voi trebuie să aflați că vitejii din vechime obicinuiau să facă, cu mîinile lor, gloanțe din creierul vrăjmașilor — iac-așa, ce mi ți le învîrteau ei în podu' palmii, pîn'să făceau mititele și rotunjoare și le lăsau dup'aia să se usuce la soare, pîn' se-ntăreau, de se făceau ca piatra. Eu zic că le trăgeau cu archebuza, știți, de parcă ar fi fost o praștie sau o săgeată. Ei, și dacă făcură cum vă spusei, iaca Regele ăsta săracu' fu lovit în tîmplă tocmai cu așa un glonte fermecat și-i intră glontele în cap și se opri pe undeva, prinăuntru, lîngă țeastă. „M-au copt și m-au răscopt", zise Regele și trimise pe dat' după doftorii lui și după sfetnici și după toți cei de l-ar fi putut ajuta într-o asemenea ispravă de obstetrică. Și zice primu' sfetnic „Ești un om mort, Rege Conor. Glonțu' a ajuns în lobu' creierului." Da, și tot așa ziseră și toți jupînii ceia medicali, fără pic de rișpect nici de persoană și nici de crez. „Și cu acuma ce mă fac, vai de capu' meu, zice Regele. Că grea soartă mă mai așteaptă, nici în groapă, nici pe tron, să nu pot eu să mă bat nițel cînd am chef, că cum mă bat, o și mierlesc!" Da' doftorii îi zice „Da' nu mai vorbi și matale cu păcat, că e ceva ce se poate face și atunci ai să trăiești mai bine ca un tinerel, da' nu care cumva să te-nfurii sau mai știu eu ce, că gata cu viața matale. Așa că, de-acum încolo să te păzești ca de foc de oarece emoție firească sau nefirească, iar de nu faci așa, să știi că glonțu' ceela din cap o să-ți cauzeze o ruptură, iară ruptura se face un flux, care se tot ridică și se ridică pînă'ce dai în conflamație și dac'ai ajuns acilea, apoi se știe că nu mai ai mult și-ai și făcut o abrupție absolută la toate funcțiunile vitale ale vieții. Așa că să știi, Rege Conor, zice ei, asta-i singura matale nădejde, și dacă nu te ții de ce zicem noi, te-or mînca viermii de te fac numai găuri-găurele, oale și ulcele". Și-acum, să n-

fie cu iertăciune, da' bine mai stăteau lucrurile, după cum și domniile voastre pot a-și da seama. Și uite așa-mi stătea săracu' Conor în Castelu' lui, și nici că putea să se rîdă sau să se lupte și nici tu un gît de apă din aceea care-ți încălzește mațele și nici să se uite nu putea dînsul la sîn dalb de muiere, că cum s-ar uita, pe loc și crăpa. Iară glonțu' cela fermecat îi stătea în tîmplă, jumate înauntru, jumate afară și ăsta-i era blestemu' pînă la capătu' zilelor sale.

— Halal doftori! spuse Măicuța Morlan. Ptiu! că isteți mai sîntără!

— Și cu el ce mai fu? întrebă Gawaine. A trăit multă vreme în camera aceea întunecoasă?

— Zici că ce i s-a întîmplat? Iaca ajung și la asta. Uite că într-o bună zi se pornește o furtună grozavă, și trăsnea și fulgera și tuna, că se sculturau zidurile castelului ca niște plase întinse pe prăjini, iară o parte din zidul de dinafară se prăbuși. Așa o vijelie grozavă nici că mai bîntuise prin părțile celea, iară Regele Conor ieși afară să vadă ce putea face. Și uite că găsește el acolo un sfetnic de-al lui și zice că ce mai e și zarvura asta; iară omul cela era învățat, așa că i-a spus lu' Regele Conor. I-a zis cum l-au agățat iudeii pe Mîntuitoru' nostru d'un copac tocmai în ziua aia și că de asta s-a stîrnit furtuna și i-a zis de vorbele Domnului. Ei, și ce să vezi atunci. Regele Conor al Irlandei dă fuguța 'napoi în palat la el, că voia să-și caute sabia, fiind dînsu', coprins de furia dreptății, și-mi fuge săracu' afară în năpraznă cu sabia ridicată — și uite așa a și murit.

— Și a murit?

— Da.

— Vezi bine!

— Ce frumoasă moarte! exclamă Gareth. Nu i-a fost de nici un folos, dar a fost ceva măreț!

Agravaine spuse:

— Dacă mie mi s-ar spune de către doctori să fiu atent, nu mi-aș pierde cumpătul pentru nimica toată. M-aș gîndi mai înainte de toate la ce se poate întîmpla. Dar ar fi cavaleresc?

Gawaine începu să-și miște plin de neastîmpăr degetele de la picioare.

— A fost o prostie, spuse el în cele din urmă. N-a avut nici un rost.

— Bine, dar încerca să facă și el ceva bun.

— Nu pentru familia lui, spuse Gawaine. Nu înțeleg de ce s-a aprins așa de tare.

— Ba cum să nu fie pentru familia lui. Era pentru Domnul, care reprezintă familia tuturor. Regele Conor a pornit în apărarea dreptății și și-a dat viața pentru asta.

Agravaine dădu nerăbdător cu piciorul în cenușa moale și ruginie lăsată de turbă. El îl considera pe Gareth un mare prostănac.

— Spune-ne povestea, ceru el ca să mai schimbe subiectul, despre felul cum au fost făcuți porcii.

— Sau cea despre marele Conon care a fost vrăjit pe cînd stătea pe-un scaun, spuse Gawaine. S-a lipit de scaun și n-au mai putut să-l desprindă. Așa că l-au smuls cu forța și apoi a fost nevoie să-i facă o grefă și să-i lipească pe fund o bucată de piele — dar n-au avut la îndemînă decît piele de oaie, și de-atunci încolo toți ciorapii tricotați de Fianna au fost făcuți din lîna care creștea pe fundul lui Conan !

— Nu, nu, nu mai vrem povești. Hai mai bine să stăm și să vorbim serios, vitejii mei ! Hai să vorbim despre tatăl nostru, care a plecat acum la război, spuse Gawaine.

Sfîntul Toirdealbhach mai trase o dușcă de rachiu, după care scuipă din nou în foc.

— Nu-i așa că războiul e lucru mare ? întrebă el cu un ton de nostalgie în glas. Pe vremuri mergeam și eu la războaie, da' asta era demult, înainte de m-au sfințit. Numai că m-am plictisit de el.

Gawaine spuse :

— Eu nu pot să înțeleg cum e posibil să te plictisești de război. Sînt sigur că n-am să mă plictisesc în vecii vecilor. În definitiv, asta-i treaba unui adevărat gentleman. Vreau să zic că asta ar însemna să te plictisești de vînătoarea cu șoimii sau de vînat în general.

— Războiul, spuse Toirdealbhach, ar mai fi el cum ar mai fi, de n-ar fi atîția oameni în el. Cînd este atîția oameni care se luptă, cum să mai știi de ce și cu cine te bați ? Ei, erau pe vremuri niște frumuseți de războaie în Bătrîna Irlandă, dar atunci te băteai pentru un bou, sau o chestie din astea, și puneai de la început toată inima în luptă.

— De ce te-ai plictisit de războaie?

— Păi, nu v-am spus, e prea multă lume. Asta a făcut să nu mai aibă nimic haz. Păi cine-i ăla să omoare un om sau să-şi lase el oasele pe pămînt pentru un lucru pe care nu-l pricepe sau pentru nimica toată? De-atunci, m-am apucat de lupta individuală.

— Asta trebuie să fi fost cu multă vreme în urmă.

— Da, feţii mei, spuse plin de regret sfîntul. Ştii, gloanţele celea de vă spusei de ele, nu fac doi parale dacă nu le foloseşti în lupta corp la corp. Asta-i virtutea lor.

— Eu sînt de acord cu Toirdealbhach, spuse Gareth. La urma urmei, ce rost are să omori nişte nenorociţi de ţărani care nu ştiu nimic? Ar fi fost mult mai potrivit ca cei care se supără să se lupte unul cu celălalt, cavaler faţă-n faţă cu alt cavaler.

— Bine, dar unde ajungem în felul ăsta? Aşa înseamnă că n-o să mai putem avea deloc războaie! exclamă Gaheris.

— Da, ar fi cu totul absurd, întări Gawaine. Într-un război trebuie să fie întotdeauna o mulţime de oameni.

— Altfel n-ai mai avea pe cine ucide, explică Agravaine.

Sfîntul se mai servi cu o doză nouă de whisky, îngînă cîteva versuri din „Să-mi trăiască, păhărelu' ca să-i sorb eu nectărelu'" şi apoi aruncă o privire spre Măicuţa Morlan. Simţea cum îl furnică prin vine o nouă erezie care-l copleşea fără putinţă de tăgadă, poate cumva ca rezultat al băuturilor spirtoase îngurgitate şi, neîndoielnic, această nouă erezie avea ceva de-a face cu celibatul clerului. Mai avusese el şi alte erezii, una în legătură cu forma tonsurii lui, alta mai banală, în legătură cu data Paştelui, precum şi propria lui erezie Pelagiană. În orice caz, ultima erezie care îl cuprinsese uitîndu-se la Măicuţa Morlan începea să-l facă să-şi spună cum că prezenţa copiilor în odaie nu era chiar atît de necesară.

— Războaiele! spuse el cu dezgust. Şi, mă rog vouă, de unde pînă unde să vorbească nişte mucoşi ca voi despre asemenea lucruri? Ia, hai, ştergeţi-o de-acilea, pînă nu mă apuc toţi dracii!

Sfinţii, aşa cum ştiau întreg poporul Celor Vechi, erau o specie de oameni de care trebuia să te fereşti să-i înfurii, aşa că băieţii se ridicară în mare grabă.

— Vai de mine, dar nu vă supărați, Sfinția Ta ! spuseră ei. Zău așa, n-am avut nici un gînd rău să vă supărăm cu ceva. Voiam numai să facem și noi un schimb de idei.

— Idei ! exclamă el, întinzîndu-se să apuce vătraiul — și cît ai clipi din ochi o tulură cu toții pe ușă, oprindu-se doar în mijlocul uliței acoperită cu nisip, învăluiți în razele soarelui, în vreme ce din interiorul casei întunecate se auzeau afurisenile lui.

Pe uliță, doi măgăruși prăpădiți căutau cîteva frunzulițe de buruieni printre spărturile zidului de piatră.

Picioarele le erau legate așa că de-abia puteau să saltăpete și copitele le crescuseră într-atîta, încît arătau ca niște coarne de țap sau ca niște patine răsucite. Băieții își achiziționară de îndată, o idee nouă trecîndu-le prin cap de cum văzură animalele și acum erau gata s-o ducă la îndeplinire. Cel mai bun lucru, acum după ce ascultaseră povești și discutaseră chestiuni militare, era să-i dreagă pe cei doi măgari pînă la portul micuț de după dealele de nisip, ca să le fie de folos oamenilor care porniseră cu bărcile să prindă pești. Măgarii erau tocmai potriviți să care peștele.

Gavaine și Gareth încălecau pe rînd măgarul mai slab, unul dintre ei pălindu-l cu o bîtă în timp ce celălalt îl călărea fără șa. Măgarul sălta și dădea din cînd în cînd din picioare, dar se îndîrjea să nu pornească la trap. Agravaine și Gaheris călăreau amîndoi pe măgarul mai slab, cel dintîi stînd cu spatele la frate-său astfel încît se așezase cu fața la fundul animalului pe care îl poceea din răsputeri cu o rădăcină groasă de iarbă de mare. Îl izbea mereu în jurul părților mai sensibile, ca să-l doară mai tare.

Cînd ajunseră la mare, ofereau ochilor o scenă cu adevărat ciudată — copiii slabi, cărora le curgea din vîrful nasului ascuțit cîte un strop strălucitor, cu mîinile osoase ieșindu-le din hăinuțele care le rămăseseră mici și măgărușii galopînd cît îi țineau picioarele, în cercuri mărunte, executînd din cînd în cînd cîte un salt caraghios, atunci cînd biciuștile improvizate le mușcau din carne. Totul era ciudat, în special fiindcă măgarii mergeau într-un cerc aproape perfect, în jurul unui punct nevăzut. S-ar fi putut să fie și ei un sistem solar aparte, fără nimic altceva în spațiu, așa cum mergeau mereu de jur

împrejurul dunelor și ierbii uscate și aspre a estuarului. Probabil că nici planetele nu prea au multe idei în cap.

Ideea pe care o aveau băieții era să le facă măgarilor cît mai mult rău. Nimeni nu le spusese că era un lucru de mare cruzime să-i chinuiască, dar nimeni nu le spusese nimic nici măgarilor. La marginea aceea de lume ei știau prea mult despre cruzime ca să mai poată fi surprinși de ea. Așa că micul circ reprezenta un fel de entitate — dobitoacele opunînd o rezistență feroce la mișcare și băieții făcînd tot posibilul ca să le urnească, cele două partide fiind legate împreună prin legătura durerii pe care ambii adversari o acceptaseră fără discuție. Durerea în sine era într-o asemenea măsură o chestiune de la sine înțeleasă, încît dispăruse din cadru, ca printr-un miraculos proces de negare. Animalele nu păreau să sufere și copiii nu păreau să se bucure de suferința lor. Singura diferență era doar că băieții erau violent însuflețiți, în vreme ce măgarii erau cît mai statici cu putință.

În această scenă de Eden și aproape mainte ca amintirea interiorului încăperii Măieuții Morlan să se fi șters din memoria lor, dinspre mare se apropie o ciudată barcă cu pînze, o barcă vrăjită, împodobită cu vele albe țesute cu fir, o barcă minunată, mistică, care slobozea parcă o muzică de pe altă lume cînd chila ei sfîșia valurile. Înăuntrul ei se găseau trei cavaleri și o cățea bolnavă de rău de mare. Ar fi fost greu de imaginat ceva mai puțin potrivit cu tradiția lumii Gaelice decît cele de mai sus.

— Ia ascultă, spuse vocea unuia dintre cavalerii din barcă, cînd erau încă departe în larg, dacă nu mă înșală ochii, acolo e un castel, ai ? Ascultă la mine, zău că e unu' și încă frumușel, ai ?

— Hei, nu mai zgudui barca, drăguțule, că acușica ne vezi pe toți în mare, spuse al doilea cavaler.

Entuziasmul Regelui Pellinore se evaporă pe dată în urma mustrării și îi uimi pe băieții rămași stană de piatră, izbucnind în lacrimi amare. Îi puteau auzi hohotele și suspinele, amestecate cu plescăitul valurilor și cu muzica bărcii, în vreme ce aceasta se apropia necontenit de mal.

— Oh, mare, oh, aș fi vrut să mă fi înghițit, ai ? Aș vrea să mă găsesc la doi stînjeni sub apă, asta aș fi vrut. Aiii ! Aiii ! Aiii !

— Ifei, n-are rost s-o oprești așa, băiete. Ce crezi că-i proasta să se oprească cînd îi spui tu? Barca asta se oprește cînd vrea, că e fermecată!

— Dar nu strigam la ea să se oprească, i-o întoarse Regele, ziceam numai de durere, aiii! aiii!

— Și ce dacă strigai, tot n-o să stea!

— Ce-mi pasă mie dacă stă sau ba. Eu am spus Aiii! Ce, e cal să-i zici aiii sau ptrr!

— Ei, poftim, mai zi și-acum aiii! că se oprește, poftim ce-ai făcut!

Și, într-adevăr, barca fermecată se opri la țărm, tocmai în locul unde erau trase de obicei bărcile pescarilor. Trei cavaleri se dădură jos din ea și se putea desluși clar acum că cel de-al treilea era un om negru. Era un păgîn tare învățat, un sarazin, pe nume Sir Palomides.

— Plăcută debarcare, spuse Sir Palomides, pe toți dracii!

Oamenii veneau de pretutindeni, în tăcere și nehotărîți. Cînd se apropiau de cavaleri, începeau să meargă mai încet, dar cînd se aflau la distanță, veneau fugind cît îi țineau picioarele. Bărbați, femei și copii veneau în goană peste dune sau în jos de sub meterezele castelului, numai pentru a înainta cu pas tîrît cînd ajungeau nu departe de ei. La o distanță de douăzeci de metri se opreau de-a binelea. Făcură în jurul lor un cerc, holbîndu-se mulțește la noii veniți, ca oamenii care se holbează la picturile de la Galeria Uffizzi. Îi studiau. Acum nu mai era nici o grabă, n-aveau de ce să dea fuga la alt tablou. Zău așa, nici măcar nu mai era vreun alt tablou — și nici nu fusese vreodată vreunul atît de interesant ca acela de sub ochii lor, doar scenele obișnuite, de zi cu zi, din Lothian; aceleași de cînd se născuseră. Stăteau și se zgîiau la ei, și nu s-ar putea spune că privirea lor era dușmănoasă, dar nici prietenoasă. Tablourile există pentru a fi privite pînă te plictisești. Se uitau tacticos, pornind de la picioare, în special fiindcă străinii erau îmbrăcați în straie ciudate, cum sînt înveșmîntați cavalerii în armură, și puteai să privești cu atenție la ansamblul construcției lor, la articulațiile meșteșugit lucrate și să le evaluezi din ochi prețul. Apoi, privirea li se urca pe genunchiere, pe apărătoarele de pulpe și așa mai departe. Putea să dureze și o jumătate de oră pînă

ce ajungeai la față, care urma să fie examinată cea din urmă.

Gaelii se strînseseră în jurul Galilor, ținîndu-și gura deschisă, în vreme ce copiii satului strigau la distanță vestea nemaipomenită, iar Măicuța Morlan venea hurducăindu-se, cu fustele suflecate, și pescarii de pe mare se îndreptau vîslind nebunește spre mal. Tinerii prințișori de Lothian descălecară de pe măgarii lor, ca în transă, și intrară și ei în cercul care se formase și se tot îngroșa în jurul cavalerilor. Cercul însuși începea să se împingă înainte, pe măsură ce se adăugau alți oameni, mișcîndu-se la fel de încet și de silențios ca minutarul unui ceas, tăcerea fiind numai din cînd în cînd întreruptă de strigătele repede înfundate ale ultimilor veniți, care tăceau și ei de îndată ce intrau în cerc și cădeau sub influența lui vrăjită. Cercul se mișora fiindcă, cuprins parcă de o viață proprie, voia să atingă cavalerii — nu acum, nu peste o jumătate de oră sau cam așa ceva, nu pînă ce examenul se va fi terminat, sau poate, cine știe, niciodată de fapt. Dar oricum, în cele din urmă, ar fi vrut să poată să-i atingă, în parte ca să fie siguri că erau adevărați, în parte ca să poată să-și dea seama mai bine de prețul veșmintelor străinilor. Și, pe măsură ce evaluarea continua, începură să se întîmple trei lucruri. Măicuța Morlan și cumetrele mai în etate porniseră să spună Tatăl Nostru și alte rugăciuni, atari, în vreme ce femeiuștile tinere se pișcau una pe cealaltă și chicoteau ; bărbații, care-și scoseseră tichiile în semn de respect pentru rugăciune, porniră să schimbe în Gaelică asemenea remarci ca :

— Ia te uită, frate, la ăla negru, să ne ferească Domnul de-așa ceva !

Sau :

— Și-n pat intră cu oalele astea pe ei, sau și le scot ? Și dacă și le scot, cum naiba și le scot și cum și le mai agață înapoi ?

Și în fine, atît în mințile bărbaților, cît și în cele ale muierilor, fără deosebire de vîrsta sau starea lor, începu să crească, aproape vizibil, aproape tangibil, enorma, incalculabila încîlceală care este trăsătura de căpetenie a creierului Gaelic.

Aceștia erau cavaleri ai Sassenachilor[1], gîndeau ei — asta puteai să ghicești de îndată după armura lor — și dacă e așa, erau cavaleri chiar ai acelui Rege Arthur împotriva căruia se ridicase pentru a doua oară propriul lor Rege. Aha, va să zică, veniseră, cu viclenia lor de Sassenachi, să-i cadă Regelui Lot în spinare ?! Veniseră, poate, ca reprezentanți ai suzeranului feudal — stăpînul — să facă o evaluare a dărilor pe care vor trebui să le plătească bieții oameni ? Erau poate niște membri ai celei de-a Cincea Coloane ? Ba poate mai complicat — că doar nici un Sassenach nu putea să fie atît de simplu încît să vie în țara dușmanului îmbrăcat în veșminte de Sassenach — poate că nu erau cîtuși de puțin reprezentanții Regelui Arthur ? Aha, atunci înseamnă că, pentru vreun motiv prea viclean ca să te ducă măcar mintea la el, se travestiseră în ei înșiși ? Unde se ascundea șiretlicul ? Că la mijloc era un șiretlic, asta nu mai încape vorbă. Întotdeauna se află un șiretlic ascuns în orișice lucru.

Oamenii din cerc se apropiau tot mai mult, cu trupurile aplecate, de forma unor saci sau a unor sperietori de ciori, cu ochii lor mici licărind în toate părțile cu insondabilă viclenie, cu fețele căpătînd o expresie de tîmpenie animalică mai desăvîrșită decît cea pe care o aveau cu adevărat.

Cavalerii se traseră mai aproape unul de celălalt. Ca să fim sinceri, nici unul nu știa măcar că Anglia se găsea în stare de război cu Orkney. O porniseră mai de multă vreme într-o Expediție, care-i îndepărtaseră de ultimele evenimente. Și nimeni din Orkney nu părea să aibă de gînd să-i înștiințeze.

— Auzi, nu te uita chiar acum, spuse Regele Pellinore, dar sînt niște oameni în jurul nostru. Crezi că au ceva cu noi ?

CAPITOLUL VI

La Carlion totul era vraiște datorită pregătirilor pentru cea de a doua campanie. Merlyn făcuse cîteva recomandări despre felul în care va fi cîștigată bătălia, dar, deoa-

[1] Termen celtic, desemnînd pe englezi sau saxoni.

rece acestea prevedeau o ambuscadă cu ajutor tainic primit din străinătate, trebuiseră să le țină în secret. Armata lui Lot, care se apropia încet dar sigur, era mult mai numeroasă decît forțele Regelui, încît fusese necesar să se recurgă la tot felul de stratageme. Modul în care avea să fie purtată bătălia era un secret pe care-l cunoșteau doar patru oameni.

Cetățenii de rînd, care trăiau într-o deplină ignoranță a înaltei politici de stat, aveau și ei o mulțime de făcut. Țepușele trebuiau ascuțite bine, așa că pretutindeni în oraș pietrele de moară huruiau cît îi ziua și noaptea ; erau mii și mii de săgeți de întocmit, așa ca în atelierele meșterilor de săgeți, cărora li se spunea Fletcheri, ardea lumina la orice oră din noapte, iar sărmanele gîște de pe islaz erau tot timpul fugărite de răzeșii pe care îi apucase o furie ciudată și le tot smulgeau penele. Păunii regali erau dezgoliți ca o mătură jumulită, fiindcă cei mai mulți dintre țintașii de mîna întîi preferau să aibă ceea ce Chaucer denumea „ale păunului ucigașe pene", deoarece erau considerate mai elegante. Mirosul cleiului clocotind se ridica pînă la cer, mutînd celor de pe pămînt nasul din loc. Armurierii, desăvîrșind protecția cavalerilor, tot ciocăneau în fier scoțînd clinchete muzicale, lucrînd în două schimburi, ca să meargă treaba mai cu spor, iar fierarii potcoveau caii, în vreme ce călugărițele nu se opreau o clipă din împletit fulare de lînă pentru soldați sau din pregătirea feluritelor bandaje pentru răniții ce nu vor întîrzia să vină. Regele Lot fixase locul de întîlnire a celor două oști la Bedegraine.

Regele Angliei se cățără cu trudă pe cele două sute opt scări care duceau la camera din turn a lui Merlyn și ciocăni la ușă. Vrăjitorul era înăuntru, cu Arhimede care stătea pe spătarul scaunului său, și încerca de zor să găsească rădăcina pătrată a lui minus unu. Uitase cum se face treaba asta.

— Merlyn, începu regele gîfîind din greu, vreau să vorbesc ceva cu tine.

Bătrînul închise cartea cu un pocnet furios, sări în picioare și, apucînd bagheta de *lignum vitae*, se năpusti la Arthur de parcă încerca să izgonească o găină răzleță.

— Cară-te imediat de aici ! urlă el. Ce faci aici ? Ce înseamnă porcăria asta ? Nu ești tu Regele Angliei ?

Marș imediat afară și trimite după mine! Șterge-o din camera mea! C'e rușine! N-am mai auzit niciodată așa o nesimțire! Marș afară și trimite după mine, ca un rege ce te afli!

— Bine, da' acum tot am venit, și dacă sînt aici...

— Ba nu, nu ești aici, i-o întoarse bătrînul plin de ingeniozitate. Și-l împinse pe Rege afară pe ușă, după care i-o trînti în nas.

— Ei, ce să-i faci, spuse Regele Arthur și-o porni trist și încet în jos pe cele două sute opt scări.

Peste o oră, Merlyn se prezentă în apartamentele regale, ca răspuns la o invitație oficială ce-i fusese transmisă printr-un paj.

— Ei, așa mai merge, spuse el, și se așeză confortabil, picior peste picior, într-un jilț moale.

— Ridică-te, spuse Arthur și bătu din palme să vină un paj și să ia scaunul de sub el.

Merlyn se ridică, clocotind de indignare. Degetele i se albiră din pricina tăriei cu care le strîngea, ca nu cumva să izbucnească.

— În legătură cu conversația noastră asupra subiectului cavalerilor, începu Regele cu un aer afectat...

— Nu-mi amintesc o asemenea conversație.

— Nu?

— În viața mea n-am fost insultat în halul ăsta!

— Bine, dar eu sînt Regele, spuse Arthur. Nu poți să stai jos în fața unui Rege.

— Aiurea!

Art începu să rîdă mai mult decît se cuvenea, iar fratele lui vitreg, Sir Kay, și fostul său tutore, Sir Ector, ieșiră din spatele tronului unde se ascunseseră. Kay luă tichia lui Merlyn și i-o puse lui Sir Ector, iar Sir Ector spuse:

— Iaca, pe onoarea mea, că m-am făcut și necromant. Hocus-Pocus!

Începură apoi să rîdă cu toții ca niște proști, și în cele din urmă nici Merlyn nu se mai putu stăpîni și se alătură și el corului de hohote, după care se trimise după scaune și se așezară cu toții și li se aduseră o mulțime de sticle cu vin, astfel încît sfatul său nu le fie prea sec.

— Ei, vedeți, spuse Arthur mîndru, am convocat un consiliu.

Urmă o pauză, fiindcă era prima oară că Regele Arthur ținea o cuvîntare, și voia să-și adune gîndurile ca să iasă bine.

— Ei, începu Regele. Ceea ce vreau să vă spun se referă la cavaleri. Vreau să vă vorbesc despre acest subiect.

Merlyn îl prinde deodată cu un ochi atent. Degetele-i noduroase se plimbau agitate printre stelele și semnele tainice ale mantiei sale, dar nu dădu nici un semn că ar dori să-l ajute pe vorbitor. Puteai crede că momentul acela era momentul critic al carierei sale — clipa spre care trăise de-a-ndăratelea Dumnezeu știe cîte veacuri și acum avea să vadă în sfîrșit dacă trăise sau nu în zadar.

— M-am gîndit, urmă Arthur, la Putere și Dreptate. Nu cred că ar trebui să faci anumite lucruri numai pentru că *poți* să le faci. Cred că ar trebui făcute pentru că *se cuvine* să le faci. La urma urmelor, un bănuț rămîne tot un bănuț, indiferent cîtă Putere s-ar exercita asupra ta ca să ți se dovedească fie că e un bănuț, fie că nu. Nu știu dacă e clar ?

Nimeni nu răspunse.

— Într-o zi vorbeam cu Merlyn sus pe parapetul cetății și el a pomenit că ultima bătălie pe care am purtat-o — și în care au fost uciși șapte sute de ostași de rînd — nu ar fi fost chiar atît de distractivă pe cît o socotisem eu. Fără îndoială, dacă te gîndești mai bine la toate bătăliile astea, atunci chiar că nu sînt cine știe ce distracție. Vreau să spun că oamenii n-ar trebui să fie uciși, nu-i așa ? Adică, e totuși mai bine să trăiască. Bine ! Dar lucrul ciudat mi s-a părut mie faptul că totuși Merlyn mă ajuta să cîștig bătăliile. Ba mai mult, mă ajută și acum, și cu toții sperăm să cîștigăm bătălia de la Bedegraine, atunci cînd îi va suna ceasul.

— Cîștigăm noi, nici o grijă, strigă Sir Ector, care cunoștea taina.

— Ei, asta mi se pare mie că nu se potrivește. De ce mă rog să mă ajute să duc războaie, dacă ele sînt un lucru atît de rău ?

Nici acum nu veni de la nimeni nici un răspuns, și Regele continuă să vorbească cu înflăcărare.

— M-am gîndit atunci, spuse el, începînd să se înroșească la față, m-am gîndit că eu... că noi... că el... că el voia ca eu să cîștig luptele astea pentru un motiv oarecare.

Se opri din vorbă și se uită la Merlyn, care-și întoarse capul într-o parte.

— Motivul era (așa să fie ?) cum că dacă eu aș ajunge să fiu cu adevărat stăpînul Regatului meu în urma acestor două victorii, asta ar însemna că pe viitor voi putea să opresc bătăliile și să fac apoi ceva în legătură cu problema Puterii. Ei, am ghicit ? Am dreptate ?

Vrăjitorul nu-și întoarse capul și își ținea acum mîinile liniștite în poală.

— Am ghicit ! exclamă Arthur.

Și începu să vorbească atît de repede încît de-abia se mai putea înțelege ce spune.

— Vedeți, spuse el, Puterea nu este Dreptatea. Dar în lumea asta e o grămadă de Putere care umblă creanga și-și face de cap și trebuie neapărat să hotărîm ceva în legătură cu asta. E ca și cum oamenii ar fi pe jumătate răi și pe jumătate buni. Poate că sînt chiar mai mult de jumătate răi și cînd sînt lăsați de capul lor devin sălbatici de-a binelea. N-aveți decît să vă uitați la baronul obișnuit din zilele noastre, oameni ca Sir Bruce Sans Pitié, care-și plimbă țopîrlănia prin țară, îmbrăcat din cap pînă-n picioare în zale de oțel și nu face nimic altceva decît ce-i trăsnește prin căpățîna de dobitoc, numai așa, pentru distracție. Asta vine de la ideea noastră normandă, cum că nobilii dețin monopolul puterii, fără să ne gîndim măcar că mai există și Dreptatea. Și-atunci, partea cea mai rea din om biruie, și-așa toată țara e semănată de hoție și viol și jaf și tortură. Și oamenii devin fiare. Dar, vedeți voi, Merlyn mă ajută să cîștig cele două bătălii tocmai pentru ca să pot pune capăt acestei stări de lucruri. El vrea să pun lucrurile în ordine.

Lot și Uriens și Anguish și toți ceilalți — ei reprezintă lumea cea veche, ordinea învechită a celor care vor să se conducă numai după propria lor voință. Va trebui să-i înfrîng cu propriile lor arme — mă silesc să fac asta, fiindcă ei trăiesc numai prin silnicie — și de-abia atunci va începe adevărata mea muncă. Bătălia de la Bedegraine este numai începutul. Merlyn vrea ca eu să mă gîndesc la ceea ce va veni *după* bătălie, înțelegeți ?

Arthur se opri din nou ca să aștepte vreun comentariu sau vreo încurajare din partea bătrînului său dascăl, dar fața magicianului rămase întoarsă într-o parte. Numai Sir Ector, care stătea lîngă el, putea să-i vadă ochii.

— Și iată la ce m-am gîndit, continuă Arthur. De ce

să nu înhămăm Puterea și s-o punem să tragă la carul Dreptății ? Știu că ar putea să pară un lucru fără cap și coadă, dar nimeni nu poate să-mi spună că asemenea lucru nu poate să existe. Puterea se află în partea cea rea a oamenilor, și asta nu poate fi trecut cu vederea. Știu că nu poți s-o tai din trupul omului, dar poate că merge s-o îndrepți, s-o dirijezi, astfel încît să fie folositoare în loc să fie o pacoste. Nu știu dacă ați înțeles ce-am vrut să spun ?

Ascultătorii erau cu toții interesați de spusele Regelui. Se aplecară înainte să asculte mai bine, în afară de Merlyn.

— Ideea mea este că dacă vom putea cîștiga această bătălie din fața noastră și să ținem bine toată țara în mînă, atunci voi institui un fel de ordin al cavalerismului. Nu-i voi pedepsi pe cavalerii cei răi și nici nu-l voi spînzura pe Lot, ci voi încerca să-i integrez pe toți în Ordinul nostru. Acesta va trebui să fie un lucru de mare cinste, vedeți, și va fi ceva foarte elegant și așa mai departe. Toată lumea va dori să reușească să intre în Ordin. Și-am să fac atunci ca jurămîntul Ordinului să sune așa : „Puterea va fi folosită numai pentru Dreptate". Mă urmăriți ? Cavalerii din Ordinul meu vor călări în lumea largă, îmbrăcați ca și-acum în oțel, și lovind în dreapta și-n stînga cu sabia — și le voi da posibilitatea să lovească cu sabia, mă înțelegeți, îi voi lăsa să se lupte și să dea frîu liber la ceea ce Merlyn denumește „spiritul de vînător de vulpi" — dar ei vor fi legați prin jurămînt să lovească numai în apărarea a ceea ce este bun, să apere fecioarele împotriva lui Sir Bruce și să dreagă ce s-a făcut rău în trecut și să-i ajute pe cei năpăstuiți și așa mai departe. Ei, ați înțeles ce voiam să vă spun ? În felul acesta, Dreptatea va folosi Puterea în loc să lupte împotriva ei și un lucru rău va fi schimbat într-unul bun. Ei, Merlyn, asta-i tot la ce m-a dus capul. M-am gîndit cît m-au ținut puterile și probabil că am greșit, ca de obicei. Dar, oricum, m-am gîndit. Mai bine n-am ce să fac. Te rog, spune ceva !

Vrăjitorul se ridică în picioare, drept ca un stîlp. își întinse brațele în amîndouă direcțiile, privi la tavan și începu să spună primele cuvinte din *Nunc Dimittis*. [1]

[1] Cîntare bisericească, folosită în anumite slujbe religioase.

CAPITOLUL VII

Situația la Dunlothian era complicată. De fapt, aproape orice situație tindea să fie complicată cînd avea într-un fel de-a face cu Regele Pellinore, chiar și în Nordul Sălbatic. Trebuie pomenit, în primul rînd, că el era îndrăgostit — de aceea și plînsese în barcă. El se grăbi, cu prima ocazie, să-i explice toate aceste detalii Reginei Morgause, ceea ce arăta că avea rău de dragoste și nu de mare, cum s-ar fi putut crede.

Iată ce se întîmplase. Regele fusese pe urma Fiarei sale în urmă cu cîteva luni pe coasta de Sud a Gramaryei, cînd deodată animalul o porni pe mare. Înota îndepărtîndu-se în larg, și numai capul i se mai zărea unduind în apa mării ca un șarpe de iarbă care s-ar fi apucat de înot. Regele nu avusese altceva de făcut decît să strige după o corabie care tocmai trecea pe acolo și care arăta de parcă ar fi pornit-o la Cruciadă. Pe corabie se găseau Sir Grummore și Sir Palomides și dînșii avuseseră bunătatea sa întoarcă vasul din drum și s-o pornească în urmărirea Fiarei lui Pellinore. Și-n felul acesta, ajunseră cei trei pe coasta Flandrei, unde Fiara se grăbi să dispară într-un codru și iată că acolo, în timp ce erau adăpostiți într-un castel primitor, Pellinore se îndragostise de fiica Reginei din Flandra. Totul era în regulă atîta vreme cît lucrurile au mers pe făgașul lor obișnuit — fiindcă doamna inimii sale era o făptură între două vîrste, întreprinzătoare și cu o inimă bărbată și care, pe lîngă toate aceste calități, mai știa să și gătească, să călărească în linie dreaptă și să facă patul — dar iată că speranțele tuturora fură spulberate de sosirea bărcii fermecate. Cei trei cavaleri se urcară de îndată în ea, după cum se și cuvenea, și se așezară să vadă ce se va întîmpla, deoarece un cavaler, după cum îndeobște se cunoaște, nu poată să refuze aventura. Dar barca o porni degrabă după capul ei, lăsînd-o în urmă pe fiica Reginei din Flandra fluturînd neliniștită batistuța ei muiată în lacrimi. Fiara Căutărilor își scoase capul de după unul dintre copacii din pădure înainte ca ei să se fi îndepărtat prea mult de pămînt și, după cîte putură ei să-și dea seama de la distanță, părea încă și mai surprinsă decît Dulcineea lui Pellinore. După aceasta, corabia fermecată tot navigă și navigă de una singură pînă ce

ajunseră în Insulele-de-Afară, și cu cît se depărtau mai mult de dulcele pămînt al Flandrei, cu atît mai bolnav de rău-de-dragoste se arăta a fi bunul nostru Rege Pellinore, ceea ce îl făcea cu totul insuportabil pentru tovarășii săi de drum. Își petrecea timpul scriind poezele și scrisori care n-au putut fi niciodată expediate, sau le povestea companionilor săi despre prințesa, a cărei poreclă în cercul familial era Piggy. [1]

O stare de lucruri ca cea descrisă mai sus ar fi putut eventual să fie suportabilă în Anglia, unde oameni ca Pellinore apăreau din cînd în cînd și își cucereau chiar și un anumit gen de toleranță din partea semenilor lor. Dar în Lothian și Orkney, unde englezii erau socotiți niște tirani blestemați, situația în care se găsea Pellinore dobîndea aproape o imposibilitate supranaturală. Nici unul dintre locuitorii insulei nu reușea să înțeleagă ce încerca să-i păcălească Regele Pellinore — pretinzînd a nu fi altceva decît el însuși — așa că s-a considerat mai înțelept și mai sănătos ca nici unul dintre cavalerii din grup să nu fie încunoștiințat de realitatea războiului cu Regele Arthur. Cel mai bun lucru era să se aștepte cu răbdare pînă ce le vor fi date în vileag toate intrigile.

Colac peste pupăză, mai era un necaz care-i tulbura în special pe cei patru copii ai Reginei. Regina Morgause — după cîte se pare, cam rea de muscă — le pusese gînd rău vizitatorilor.

— Și ce a făcut mama noastră pe munte cu toți cavalerii ăia ? întrebă Gawaine, într-o dimineață, pe cînd mergeau spre Chilia Sfîntului Toirdealbhach.

Gaheris răspunse cu oarecare greutate, după un lung răstimp :

— Au vînat un inorog.

— Și cum se face asta ?

— Păi trebuie să fie o fecioară care să-l atragă.

— Mama noastră, spuse Agravaine, care și el cunoștea toate detaliile, a pornit la o vînătoare de inorogi, și ea a fost fecioara lor.

Vocea îi răsună ciudat cînd făcu această declarație. Gareth protestă :

[1] Purcica.

— Nu știam că vrea un inorog. Nu a spus un cuvînt despre asta.

Agravaine se uită pieziș la el, își drese glasul și ciută :

— O jumătate de cuvînt este deajuns pentru cel înțelept.

— Și cum a-ți aflat de treaba asta ? întrebă Gawaine.

— Am ascultat.

Aveau ei un fel propriu de a asculta pe scările în spirală, atunci cînd erau excluși din sfera de preocupări a mamei lor.

Gaheris îi lămuri, cu un debit verbal neobișnuit pentru el care era atît de tăcut :

— I-a spus lui Sir Grummore că melancolia amoroasă a Regelui putea fi risipită numai dacă îi trezește iarăși vechea lui pasiune pentru vînători. Ei au răspuns că Regele ăsta are obiceiul să vîneze o Fiară, care însă acum s-a pierdut de tot. Așa că mama a sugerat că n-ar fi rău să vîneze un inorog în locul Fiarei și s-a oferit să le fie ea virgina. Eu zic că dînșii s-au arătat uimiți, nu glumă.

Merseră înainte în tăcere, pînă ce Gawaine vorbi, de parcă ar fi întrebat :

— Am auzit zicîndu-se cum că Regele ar fi în vorbă cu o femeie de prin Flandra, iar Sir Grummore e însurat. Cît despre Sarazin, e negru la piele ?

Nici un răspuns.

— A fost o vînătoare lungă. Am auzit că n-au prins nimic.

— Și cavalerilor le place să joace jocul ăsta cu mama noastră ?

Gaheris explică a doua oară — o fi fost el băiat tăcut, dar asta nu însemna că era nepăsător.

— Nu cred că înțeleg ei mai nimic.

Merseră înainte, tîrîndu-și picioarele, fiecare adîncit în propriile sale gînduri și nu prea doritor să și le dezvăluie.

Sfîntul Toirdealbhach avea o chilie din papură, ca un stup învechit, numai că era ceva mai mare și făcută din piatră. N-avea nici o fereastră și intrai în ea pe o singură ușiță, pe care trebuia de fapt să te tîrăști.

— Sfinția ta, strigară ei, cînd ajunseră acolo, dînd cu picioarele în pietrele așezate una peste alta, fără a fi legate cu mortar. Sfinția ta, am venit să auzim o poveste.

Sfîntul era o sursă de hrană spirituală pentru ei — un fel de *guru* [1], tot așa cum fusese Merlyn pentru Arthur și el era cel care le dădea puțina cultură pe care o vor obține vreodată.

Se întorceau la el ca niște pui de fiară nesătui, doritori să înfulece orice le-o cădea în gură, atunci cînd mama lor îi alungase. El era cel care-i învățase să citească și să scrie.

— Io-te cine a venit ! spuse Sfîntul, scoțînd capul pe ușă. Să vă dea Domnul toate cele ce vă doriți în dimineața asta !

— La fel și matale.

— Ei, ce mai e nou pe la voi pe-acasă ?

— Nimic nou, spuse Gawaine, lăsînd la o parte istoria cu inorogul.

Sfîntul Toirdealbhach slobozi un oftat din adîncul inimii.

— Nici la mine.

— Ne-ai putea spune și nouă o poveste ?

— Ei, iară cu poveștile astea ? Ce bine aveți de pe urma lor ? Și de ce să vă spun tocmai eu o poveste, eu carele mă chinui cu ereziile mele ? Uite că s-au făcut patruzeci de ani de zile de cînd nu m-am mai bătut în luptă ca un bărbat adevărat și-o dată nu m-am mai uitat și eu la o muiere așa cum se cade — și atunci, cum să vă spun eu vouă povești ?

— Ai putea să ne spui o poveste fără bătălii și fără muieri.

— Da ! Și ce rost ar mai avea, mă rog, o asemenea poveste, exclamă el cu indignare, ieșind la lumina soarelui.

— Dacă ar fi să te lupți într-o bătălie, spuse Gawaine, lăsînd la o parte muierile, sînt sigur că te-ai simți mai bine.

— Vai și amar ! strigă Toirdealbhach. Știi ce nu pot să înțeleg eu ? La ce-mi trebuie mie să fiu un sfînt ? Mamă, Doamne, să pun eu mîna pe unu' și să mi ți-l pocnesc, cu bătrînul meu *shillelagh* [2] — la aceste cuvinte scoase la iveală de sub veșminte o armă înfricoșătoare —

[1] Mentor în religia Hindu și sfătuitor spiritual.

[2] Armă irlandeză, asemănătoare cu o măciucă.

ei, ia ziceți voi, n-ar fi asta mai bine decît toți sfinții din Irlanda ?

— Spune-ne despre *shillelagh*.

Examinară cu atenție bîta, în vreme ce sfinția sa le povestea cum trebuie făcut așa ceva. Această activitate de informare și educație fiind terminată, sărută plin de respect arma mult iubită și o vîrî la loc sub haină, însoțită de un oftat amar. Juca teatru și șarja fără rușine.

— Spune-ne povestea cu brațul cel negru care ieșea pe coș.

— Nu, n-am chef, da' știți, nici urmă ! Zău, nu știu ce am, parcă sînt vrăjit.

— Și noi la fel, spuse Gareth. Totul pare să meargă pe dos.

— Eh, iacă așa, povestea noastră e una frumoasă și e o poveste cu o muiere. Cu femeia asta trăia și un soț și locuiau ei împreună la Malainn Vig. Și n-aveau decît o fetiță. Într-o zi merse omul nostru să trebăluiască în mlaștină și cînd veni vremea mesei, muierea asta îi trimise pe fetiță cu ceva de-ale gurii. Și cum stătea taică-său așa și mînca, uite că deodată sloboade fata un țipăt : „Uite, tatucă, vezi matale corabia ceea mare de colo-șa, departe, unde se îngînă cerul cu marea ? Și știi matale c-aș putea s-o fac să vină pîn-la noi, la țărm ?" Da' tat-su zice : „Fugi d-acilea cu vorbe din astea ! Eu, că-s mai mare și mai tare decît tine, și tot nu m-ar ține puterile să fac așa o ispravă". Și fata zice : „Dacă-i pe-așa, poftim matale și te uită la mine." Și unde nu-mi merge fetica noastră pin' la o gaură de unde țîșnea niște apă dulce și făcu ce făcu de se învolbură apa. Iară corabia veni pînă la coastă.

— Aha, era o vrăjitoare, explică Gaheris.

— Mă-sa era vrăjitoare, zise Sfîntul, și-și continuă povestea : Ei, și-atuncea zice ea : „Aș putea să fac să se izbească corabia de mal". Da' tat-su zice : „Ba pe naiba". Și-atuncea fata zice : „Bine, te uită la mine acu ce fac" și fără prea multă vorbă, sări cu picioarele în apa izvorului. Corabia se izbi de coastă și se făcu bucăți-bucățele. „Cine te-a învățat pe tine să faci asemenea lucruri ?", o întrebă tat-su. „Mămica. Și cînd pleci tu la treabă, mă învață să fac tot felul de lucruri cu albia de-acasă".

— De ce-a sărit în apa izvorului ? întrebă Agravaine. S-a udat ?

— Sst ! Liniște !

— Cînd ajunse omul nostru acasă la nevastă-sa, lăsă din mînă toporișca cu care tăia turba din mlaștină și se afundă într-un jilț. Apoi spuse dînsul „Ia ascultă, femeie, ce-ai învățat-o pe fetița noastră ? Nu-mi place să țin în casă otravă din asta, și cu tine împreună ; să știi că eu nu mai stau.“ Așa că plecă el de-acasă, și nu l-au mai văzut niciodată. Și după aceea, eu nu mai știu cum s-au descurcat.

— Trebuie să fie groaznic să ai o vrăjitoare drept mamă, zise Gareth cînd se sfîrși povestea.

— Sau de nevastă, spuse Gawaine.

— Ehei, feții mei, ba mai rău e să nu ai deloc nevastă, oftă sfîntul și dispăru în stupul lui cu o iuțeala uimitoare, ca omulețul din ceasornicele elvețiene care arată cum o să fie vremea și apoi se retrage într-o gaură de cum se face frumos afară.

Băieții, fără să dovedească prea mare uimire, se așezară în jurul ușii, așteptînd să se mai întîmple ceva. Cîntăreau în minte problema izvorului, vrăjitoarelor, inorogilor și diversele obiceiuri ale mamelor.

— Știți ce zic eu, vitejii mei, vorbi pe neașteptate Gareth, ce-ar fi să pornim și noi la o vînătoare de inorogi, de capul nostru !

Se uitară cu toții la el.

— Tot e ceva ; oricum e mai bine decît să stăm fără să facem nimica. N-am mai văzut-o pe mămica de mai bine de-o săptămînă.

— A uitat de noi, spuse Agravaine cu amărăciune.

— Ba nici gînd de-așa ceva. Și să nu mai vorbești în felul ăsta despre mama noastră.

— Ba e adevărat. N-am mers nici măcar să servim la masă.

— Asta fiindcă ea are obligația să fie primitoare cu cavalerii aceia.

— Nu-i adevărat.

— Atunci, care-i motivul, poftim, spune-l ?

— Nu vreau.

— Dacă am putea noi să pornim la vînătoarea de inorogi, spuse Gareth, și să-i aducem inorogul de care are trebuință, ce ziceți, poate că atunci ne-ar lăsa pe noi să servim la masă ?

Problema fu luată în considerare cu un început de speranță.

— Sfinte Toirdealbhach, strigară ei în gura mare, ei, sfinte, ia ieși afară ! Vrem să prindem un inorog.

Sfîntul își scoase capul pe gaură și-i scrută bănuitor.

— Ce este un inorog ? Cum arată ? Cum îl prinzi ?

Bătrînul dădu solemn din cap și dispăru pentru a doua oară, numai pentru a se reîntoarce peste cîteva clipe, mergînd în patru labe și purtînd cu sine ditamai cărțoiul, singura lucrare laică din posesiunea sa. Ca cei mai mulți dintre sfinți, el își cîștiga traiul copiind diverse manuscrise și făcînd desene pentru ele.

— Ai nevoie de-o fecioară drept momeală, îi spuseră ei.

— Nu de fete mari ducem noi lipsă, spuse Gareth. Eu zic că am putea să luăm oricare dintre fetele în casă sau chiar și dintre bucătărese.

— N-or să vrea să vină.

— Ei, chiar c-o să stăm să le-ntrebăm. Am putea s-o luăm pe fata de la bucătărie. Am putea s-o facem să vină.

— Și dup-aia, după ce-am prins inorogul de care avem nevoie, o să-l aducem acasă în triumf și-o să-l dăm mamei noastre ! Și-atunci o să servim noi la masă în fiecare seară !

— Da, o să fie încîntată.

— Și poate că mai rămînem și după masă, mai știi ? !

— Iar Sir Grummore ne va unge cavaleri. O să zică „Nici că s-a mai văzut asemenea faptă de vitejie, pe altarul bisericii mele !“

Sfîntul Toirdealbhach lăsă prețioasa sa carte pe iarbă, chiar în fața găurii care ținea loc de ușă chiliei sale. Iarba era plină de nisip și presărată cu cochilii de melci morți, mici rămășițe gălbui, cu dungi spiralate în culoarea purpurei. Își deschise cartea, care era un Bestiarium denumit *Liber de Natura Quorundam Animalium* [1] și avea desene felurite pe fiecare pagină.

Băieții îl puseră să întoarcă repede foile de pergament, împodobite de frumosul scris gotic, sărind peste fermecătorii Grifoni, Bonaconi, Cocodrili, Manticori, Chaladri, Cinomulgi, Sirene, Peridexioni, Dragoni și Aspidoche-

[1] Cartea despre felul de a fi al anumitor animale.

loni [1]. Ei bine, nici una dintre ființele de mai sus nu i-a făcut să se oprească mai cu luare aminte asupra acestor pagini pline de învățăminte neprețuite. Se opriră fericiți într-un tîrziu, de-abia cînd ajunseră la ce căutau, și anume la inorog, pe care grecii îl numeau Rinocer.

După cîte se părea, inorogul acesta era o făptură la fel de iute și de sălbatică precum Antalopa și putea fi prinsă numai într-un singur fel. Trebuia pentru asta să ai la îndemînă o fecioară drept momeală, și cînd Inorogul o vedea singură-singurică, hop! uite că și venea imediat să-și pună cornul în poala ei. Cartea era împodobită cu un desen al unei virgine cu o înfățișare care nu prea inspira încredere și care ținea cu o mînă cornul sărmanei făpturi, în vreme ce cu cealaltă făcea semne cîtorva sulițași. Expresia ei de duplicitate era întrucîtva compensată de încrederea prosteacă cu care o privea inorogul.

Gawaine plecă în mare grabă, de îndată ce fură citite instrucțiunile și însușite învățămintele trase de pe urma ilustrației, să găsească și s-o aducă fără întîrziere pe fata de la bucătărie.

— Haide, spuse el, trebuie să vii cu noi pe munte să prindem un inorog.

— Oh, conașule Gawaine, strigă fata pe care o apucase strins și pe care o chema Meg.

— Da, da, trebuie neapărat. Tu ai să fii momeala. Și el o să vină și-o să-și pună capul în poala ta.

Meg începu să plîngă.

— Ei haide, nu fi proastă.

— Oh, conașule Gawaine, eu nu vreau un inorog. Eu îs o fată cuminte, zău așa, și-apoi mai am și toate vasele astea de spălat și dacă mă prinde Coana Truelove că trag chiulul, zău că mă ciomăgește, zău așa, Conașule Gawaine.

La care el o apucă zdravăn de cozi și o duse afară. În bătaia vîntului care sufla de pe înălțimi și ajungea pînă-n mlaștină, băieții puseră la cale toate amănuntele vînătorii. Meg, care plîngea neîncetat, era ținută de păr ca s-o împiedice să șteargă putina și, din vreme în vreme, trecea de la un băiat la altul, dacă cel care-o ținea se întîmpla să aibă nevoie de amîndouă mîinile ca să poată gesticula.

[1] Animale fantastice, inventate de ignoranța Evului Mediu.

— Acuma ascultați aici, spuse Gawaine. Eu sînt căpitanul ! Eu sînt cel mai mare, așa că eu trebuie să fiu căpitanul.

— Mie mi-a venit ideea asta, protestă Gareth.

— Problema este următoarea : în carte se spune că momeala trebuie să fie lăsată singură.

— O s-o șteargă imediat.

— Meg, o ștergi ?

— Da, vă rog, conașu' Gawaine.

— Auzi, c-o șterge.

— Atunci trebuie legată.

— Oh, conașule Gaheris, zău, așa ți-e voia, nu-i chip să nu mă legați ?

— Ține-ți gura. Tu nu ești decît o fată.

— N-avem nimic cu ce s-o legăm.

— Eu sînt căpitanul, vitejii mei, și poruncesc precum să numitul Gareth să dea o fugă pînă acasă și s-aducă o frînghie.

— Vezi să nu !

— Bine, da' nu înțelegi că nu iese nimica dacă nu faci ce spun ?!

— Nu văd de ce m-aș duce eu. La urma urmelor, mie mi-a venit ideea !

— Atunci îi poruncesc lui Agravaine al nostru să se ducă el.

— Nu, nu eu !

— Să se ducă Gaheris !

— Nu vreau.

— Meg, fată nemernică ce ești, să nu te prind c-o ștergi; m-auzi ?

— Da, conașule Gawaine. Dar, vai, conașule Gawaine...

— Dacă am găsi o rădăcină de buruiană, spuse Agravaine, am putea să-i legăm cozile de ea, și s-o ținem mai ușor.

— Așa o să facem.

— Oh, oh !

După ce problema fecioarei fu rezolvată, cei patru băieți se așezară în jurul ei, discutînd faza următoare. Subtilizaseră din camera de arme niște adevărate sulițe de mistreț, așa că erau la ora aceea perfect înarmați.

— Fata asta, spuse Agravaine, era ca mama mea. Asta făcea ieri mama. Și eu eram Sir Grummore.

— Și eu Pellinore.

— Agravaine poate să fie Grummore dacă vrea, dar momeala trebuie lăsată singură. Așa scrie la carte.

— Oh, conașu' Gawaine, oh, conașu' Agravaine !

— Termină odată cu bocitu'. O să sperii inorogul.

— Și apoi noi o să mergem și-o să ne ascundem. De-aia nu l-a prins mama noastră, fiindcă stăteau cavalerii cu ea.

— Și-atunci eu eram Finn Mac Coul.

— Și eu eram Sir Palomides.

— Oh, conașu' Gawaine, te rog, nu mă lăsa singură.

— Lasă gălăgia, spuse Gawaine. Ești o proastă. Ar trebui să fii mîndră că ești momeală. Și mama noastră a fost, chiar ieri.

Gareth adăugă :

— Ei, haide, Meg, nu mai pune totul la inimă și nu mai plînge. Nu-l lăsăm noi să-ți facă vreun rău.

— La urma urmelor, nu poate să-ți facă altceva decît să te omoare, spuse cu brutalitate Agravaine.

La aceste vorbe, nefericita fată începu să plîngă încă și mai cu foc.

— De ce-ai spus asta ? întrebă furios Gawaine. Întotdeauna îți place să bagi groaza în oameni. Poftim, acuma plînge și mai abitir ca înainte.

— Ei haide, spuse Gareth. Uite-aici, Meg. Săraca de Meg, haide, nu mai plînge. Uite, cînd ajungem acasă îți promit că te las să tragi de vreo cîteva ori cu catapulta mea.

— Oh, conașule Gareth !

— Hai să ne vedem de treabă. Nu putem să ne pierdem timpul cu ea.

— Oh, oh !

— Meg, spuse Gawaine, făcînd o mutră înspăimîntătoare, dacă nu încetezi să tot bîzîi, să știi că așa am să mă uit la tine.

Pe dată, ea își șterse lacrimile.

— Ei, spuse el, de îndată ce-o veni inorogul, trebuie să sărim cu toții și să-l luăm în pripoane. Ne-am înțeles ?

— Trebuie să-l omorîm ?

— Da, trebuie să-l omorîm de-a binelea.

— Aha !

— Sper să nu-l doară, exclamă Gareth.

— Sigur că da, ăsta-i genul de speranță prostească care ți se potrivește, spuse Agravaine.

— Dar nu văd de ce-ar trebui să-l omorîm.

— Ca să-l ducem acasă mamei noastre, măi neghiobule!

— Ce ziceți, întrebă Gareth, nu s-ar putea cumva să-l prindem și să-l ducem de viu lu' mama? Vreau să zic, am putea s-o facem pe Meg să-l ia cu binișorul, dacă se arată blînd.

Gawaine și Gaheris fură de acord cu propunerea.

— Dacă e blînd, spuseră ei, atunci cel mai bun lucru e să-l prindem de viu. Asta înseamnă să fii un bun vînător.

— L-am putea face să meargă unde vrem noi, spuse Agravaine. Am putea să-l gonim cu lovituri de băț.

— Am putea s-o gonim și pe Meg, la o adică, adăugă el, după un răstimp de gîndire.

Se ascunseră apoi formînd o ambuscadă și se hotărîră să păstreze tăcerea. Nu se mai auzea nimic altceva decît adierea blîndă a vîntului, albinele din iarbă, ciocîrliile în înaltul cerului și cîteva smiorcăituri de la Meg.

Cînd veni inorogul, lucrurile fură cu totul diferite de ceea ce se așteptară ei. În primul rînd trebuie să vă spun că era un animal atît de nobil, că purta în fiecare mișcare o frumusețe nespusă. Pe toți cei care erau în apropierea lui îi fermeca.

Inorogul era alb, cu copite de argint și un preafrumos corn de mărgăritar. Pășea grațios peste iarbă și buruieni, părînd că de-abia o calcă cu mersul său eteric, și vîntul îi învălurea coama-i lungă care fusese de curînd țesălată. Dar cel mai frumos lucru la el erau ochii. De fiece parte a nasului avea cîte o cută albăstruie care ducea pînă la găvanele ochilor și le dădea o umbră de melancolică meditație. Ochii aceia, încercuiți de această întunecime tristă și plină de frumusețe, erau atît de îndurerați, de singuri, de blînzi și de tragici în noblețea lor, încît ucideau pe loc orice altă emoție în afară de iubire.

Inorogul merse drept la Meg, fata de la bucătărie, și-și plecă în fața ei capul. Pentru aceasta, își arcui înduioșător de frumos gîtul, iar cornul de mărgăritar ținti pămîntul de la picioarele ei și copita-i de argint scurmă țărîna în semn de salut. Meg își uitase de lacrimile-i de frică. Făcu un gest regal de răspuns la salutul inorogului și-și întinse mîna spre animal.

— Haide, vino, inorogule, spuse ea. Lasă-ți capul în poala mea, dacă vrei.

Inorogul slobozi un fel de nechezat și rîcîi din nou pămîntul cu copita. Apoi, cu multă grijă, se lăsă în jos mai întîi pe un genunchi, apoi pe celălalt, pînă ce se plecă cu totul în fața ei. Se uită la ea în sus din această poziție, cu ochi topiți de dragoste, și, în cele din urmă, își lăsă capul pe genunchiul ei. Își mîngîie obrazul lui alb și întins de netezimea rochiei fetei, uitîndu-se fierbinte spre ea. Albul ochilor săi arunca fulgere, rostogolindu-se s-o învăluie toată în adorația lui.

Își lăsă apoi cu sfiiciune pe pămînt și picioarele de dinapoi și se întinse liniștit, uitîndu-se în sus spre ea. Ochii îi erau plini de încredere și credință și-și ridică piciorul din față de parcă ar fi vrut să lovească pămîntul. Fu o mișcare scurtă în aer, care spunea „Și acum, ai puțină grijă de mine. Dă-mi puțină dragoste. Mîngîie-mi coama, vrei, te rog ?"

Din locul de unde se ascunsese Agravaine, se auzi un zgomot de parcă cineva s-ar fi sufocat, și pe dată el se și năpusti spre inorog, purtînd în mîini lancea ascuțită pentru vînat porcii mistreți. Ceilalți băieți se ridicară pe călcîie ca să-l vadă mai bine.

Agravaine se duse la inorog, și începu să-l împungă din răsputeri cu sulița în coaste, în pîntecul lui fîrav, în picioare. Țipa în vreme ce împungea cu sulița, și inorogul se uita, cuprins de suferință, la Meg. Sări în picioare și se mișcă brusc, uitîndu-se încă plin de reproșuri la ea, și Meg îi luă în mînă cornul de mărgăritar. Fata părea căzută în transă, incapabilă să-l ajute în vreun fel. Iar inorogul nu părea să poată să se smulgă din dulcea strînsoare a mînuței sale. Sîngele, stîrnit de sulița lui Agravaine, țîșni împroșcîndu-i părul alb-albăstrui care-i acoperea trupul.

Gareth începu să alerge, cu Gawaine ținîndu-se după el.

— Nu ! Nu ! Oprește-te ! strigă Gareth. Lasă-l în pace ! Nu-l ucide !

Gawaine ajunse lîngă el, tocmai cînd sulița lui Agravaine pătrunsese sub coasta a cincea. Inorogul se cutremură. Tremura din tot trupul și-și întinse deodată picioarele din spate. Se întinseră, aproape drepte, de parcă animalul ar fi vrut să facă cea mai fantastică săritură a vieții lui — și apoi tremurară pentru ultima oară,

în agonia morții. Tot timpul ochii lui erau fixați în ochii lui Meg, care se mai uita încă în jos spre el.

— Ce faci ? Ce faci ? strigă Gawaine. Lasă-l în pace. Să nu-i faci vreun rău !

— Oh, inorogule, șopti Meg.

Picioarele inorogului se întinseră orizontal sub el și se opriră din tremur. Capul îi căzu în poala lui Meg. După o ultimă tresărire, se înțepeni și pleoapa albastră acoperi pe jumătate ochiul. Făptura se sfîrșise din viață.

— Ce-ai făcut ? spuse Gareth. L-ai ucis. Și uite cît era de frumos.

Agravaine zbieră :

— Fata asta era mama mea. Și el și-a pus capul în poala ei. Trebuia să moară !

— Păi n-am spus c-o să-l ținem în viață ? răcni Gawaine. Am spus c-o să-l ducem acasă și-o să ni se dea și nouă voie să servim la cină.

— Săracu' inorogu', se văită Meg.

— Uite, spuse Gaheris, mi-e teamă c-a murit.

Gareth se postă drept în fața lui Agravaine, care era cu trei ani mai mare decît el și-ar fi putut să-l bată cu ușurință.

— De ce-ai făcut asta ? întrebă el. Ești un ucigaș. Era un inorog atît de frumos. De ce l-ai ucis ?

— Capul lui era în poala mamei noastre.

— Și ce rău era în asta ? Copitele-i erau de argint.

— Era un inorog și trebuia să fie ucis. Ar fi trebuit s-o fi ucis și pe Meg.

— Ești un trădător, spuse Gawaine. L-am fi putut duce acasă și ni s-ar fi dat voie să servim la cină.

— Orice-ar fi fost, acum e mort.

Meg își aplecă fruntea peste cea dalbă a inorogului și începu din nou să boccească.

Gareth mîngîie capul animalului ucis. Trebuí să se întoarcă cu spatele ca să-și ascundă lacrimile. Palma mai simțea încă moliciunea și netezimea nemaiîntîlnită a părului acestui animal minunat. Îi văzuse de-aproape ochiul, pe care viața îl părăsea cu grabă și această imagine îi reaminti de tragedia pe care o trăise.

— Ei, haide acum, e mort și n-ai ce-i face ! declară Gaheris pentru a treia oară. Hai mai bine să-l ducem acasă.

— Am reușit să prindem unul, spuse Gawaine, care de-abia acum începu să-și dea seama de fantastica lor realizare.

— Ei, ce era altceva decît o fiară ?

— Și l-am prins ! L-am prins noi singuri !

— Sir Grummore n-a reușit să-l prindă.

— Dar noi, da !

Gawaine își uitase de necazul lui cu inorogul. Începu să danseze în jurul trupului, fluturîndu-și lancea de mistreț, și slobozind niște țipete groaznice.

— Și acum trebuie să-l jupuim, spuse Gaheris. Treaba asta se cere s-o facem ca lumea, să-i scoatem mațele și să-l aburcăm pe-un căluț și să-l ducem acasă, la castel, ca niște adevărați vînători.

— Și să vezi ce încîntată o să fie mama !

— O să zică „Maică Precistă, da' băieții ăștia ai mei că mult îs voinici !"

— Și-o să ni se dea voie să fim și noi ca Sir Grummore și Regele Pellinore. De-acuma înainte, să vedeți că totul o să ne meargă ca uns !

— Și cum începem treaba ?

— Păi hai să-i scoatem mațele ! spuse Agravaine.

Gareth se ridică în picioare și pătrunse între buruienile înalte. Spuse :

— Nu vreau să văd cum îl tăiați. Dar tu, Meg ?

Meg, care simțea că i se face rău, nu-i dădu nici un răspuns. Gareth îi desfăcu părul — și deodată ea o porni ca din pușcă, luînd-o la sănătoasa pe cît putea de iute, departe de locul tragediei, spre castel.

Gareth alergă după ea.

— Meg ! Meg ! strigă el. Așteaptă-mă ! Nu alerga !

Dar Meg continuă să fugă, iute ca o antaopă, cu picioarele-i goale arătîndu-i tălpile, iar Gareth renunță. Se aruncă în iarbă și începu să plîngă de-adevăratelea — nici el nu știa de ce.

Cu jupuitul și curățatul, cei trei vînători care rămăseseră erau puși în mare încurcătură. Începuseră ei să despice pielea de pe burtă, dar nu știau cum se face o asemenea trebușoară și pînă una, alta, găuriseră intestinele animalului. Totul începea să fie oribil, și animalul care fusese odată frumos și mîndru arăta acum de-ți întorcea mațele pe dos. Fiecare din cei trei iubea inorogul

în felul său, Agravaine în felul cel mai sucit și, pe măsură ce creștea răspunderea lor pentru distrugerea frumuseții acestui trup, cu atît începeau să-l urască și mai mult pentru vina lor. Gawaine îndeosebi începu să urască leșul. Îl ura pentru că era mort, fiindcă fusese frumos, fiindcă-l făcea să se simtă o bestie. Îl iubise și ajutase să fie prins, așa că acum nu mai rămăsese nimic altceva de făcut decît să-și verse rușinea, mînia și ura pe cadavrul neputincios. Îl hăcuia și-l tăia și-l ciopîrțea și simțea că-i vine să plîngă.

— N-o să terminăm niciodată cu treaba asta, gîfîiau ei. Și chiar dacă reușim să-l curățăm, cum îl ducem pînă jos ?

— Bine, dar trebuie, spuse Gaheris. Trebuie. Dacă nu reușim, la ce-am mai început vînătoarea ? Trebuie să-l ducem acasă.

— Nu-l putem căra.

— N-avem un căluț.

— După ce curățăm animalul trebuie pus pe un căluț și dus acasă, așa fac oamenii mari.

— Atunci trebuie să-i tăiem capul, propuse Agravaine. Trebuie cumva să-i tăiem căpățîna și s-o ducem măcar pe ea pînă acasă. Eu zic că dacă punem toți mîna, o scoatem noi la capăt.

Așa că se puseră cu toții pe treabă, o trudă dezgustătoare, care le făcea greață, dar nu se lăsară și ciopîrțirá gîtul.

Gareth se opri din plîns în iarba înaltă. Se rostogoli pe spate și ochii i se ațintiră spre bolta cerească. Norii, care pluteau maiestuos în adîncimile fără de sfîrșit ale înălțimilor îl făceau să amețească. Se gîndi : Cît e oare pînă la norul acela ? Un kilometru ? Și pînă la cel de deasupra ? Doi, trei kilometri ? Și după kilometrul ăsta, încă un kilometru, și încă unul și un milion de milioane de kilometri, numai albastru pustiu. Poate c-am să cad acum de pe pămînt, dacă pămîntul ar fi cu dosul în sus, și-atunci am să plutesc departe și mai departe. Am să încerc să mă prind de nori cînd trec pe lîngă ei, dar n-o să mă oprească, și-am să merg mereu înainte. Unde oare ?

Gîndul acesta îl făcu pe Gareth să se simtă prost, și cum îi era rușine că fugise de muncă, se simți și mai

stînjenit. În aceste împrejurări, singurul lucru care-i mai rămînea de făcut era să părăsească locul în care nu se simțea bine, în speranța că va lăsa în urmă senzația de nemulțumire. Se ridică și se duse la ceilalți.

— Hei, ai prins-o ? întreabă Gawaine.

— Nu, a fugit spre castel.

— Sper că n-o să-i spună nimănui nimic, spuse Gaheris. Totu-i să rămînă în secret vînătoarea, că altfel ne-am dus pe copcă.

Cei trei măcelari erau mînjiți din cap pînă-n picioare cu sînge și praf și sudoare și arătau ca vai de mama lor. Lui Agravaine îi venise de două ori să verse. Și totuși, își văzură înainte de treabă și îi ajută și Gareth.

— N-are nici un rost să ne oprim tocmai acum, spuse Gawaine. Gîndește-te numai cum o să fie dacă-l putem duce lu' mama.

— Da. O să vină probabil sus la noi să ne spună noapte bună, dacă o să putem să-i aducem ce și-a dorit.

— Da, și-o să rîdă bucuroasă, și-o să spună că uite ce mai vînători are !

După ce în fine, cu chiu, cu vai, reușiră să taie sinistrul os al șirei spinării care lega capul de restul trupului, își dădură seama că nu puteau cără ditamai căpățîna pînă acasă. Se mînjiră de sînge din cap pînă-n picioare încercînd să ridice capul. Atunci, Gawaine propuse să-l tîrască pînă acasă, legat cu o funie. Dar n-aveau nici una.

— Știu eu, l-am putea trage de corn, ce ziceți ? propuse Gareth. În orice caz, l-am putea urni din loc cît merge drumul în vale.

Numai unul dintre ei putea să apuce ca lumea de corn și să-l tragă, așa că făceau cu schimbul la tras, în vreme ce ceilalți îl împingeau din spate, cînd capul se încurca în vreo rădăcină de buruiană. Chiar și-așa era treabă nu glumă, și la fiecare douăzeci de metri (sau cam așa) trebuiau să se oprească și să se schimbe.

— Cînd ajungem la castel, spuse gîfîind Gawaine, îl punem pe banca din grădină. Știți că mama trebuie să treacă pe acolo, că ăsta-i locul ei de plimbare înainte de cină. Ne așezăm cu toții în fața lui pînă cînd vine lîngă noi, și după aia ne dăm cu toții la o parte, și ea o să-l vadă.

— Ptiii, ce-o să se mai minuneze ! se bucură Gaheris. Cînd ajunseră în cele din urmă în josul dealului, îi aștepta altă piedică. Era peste putință să tragă capul pe pămînt plat, fiindcă nu mai aveai cum să apuci cornul.

În mare grabă, fiindcă se apropia ora cinei, Gareth se oferi voluntar să dea o fugă pînă acasă și s-aducă o frînghie. Și astfel, legară frînghia în jurul a ceea ce mai rămăsese din cap și, cu chiu cu vai, cu ochii scurși, cu carnea ruptă și sfîșiată, atîrnînd de pe oase, murdar, înnoroiat, însîngerat, sfîrtecat de buruieni, ultimele rămășițe glorioase ale inorogului — jalnic obiect de expoziție — fură transportate în ultima fază a călătoriei sale pînă în grădina de plante medicinale. Îl ridicară și-l așezară pe bancă și-i aranjară coama cît mai bine cu putință. Gareth îndeosebi încercă s-o ridice, ca să dea cît de cît o vagă idee a frumuseții pe care și-o amintea.

Regina vrăjitoare sosi punctuală în plimbarea ei de seară, conversînd cu Sir Grummore și urmată de cîinii ei favoriți : Tray, Blanche și Sweetheart. Nici nu-i observă pe cei patru fii ai domniei-sale. Stăteau respectuoși în front, murdari, emoționați, cu piepturile umflate de speranță.

— Acum ! strigă Gawaine, și se dădură într-o parte.

Regina Morgause nu văzu inorogul. Mintea îi era ocupată cu alte lucruri. Împreună cu Sir Grummore, ea trecu mai departe.

— Mamă ! strigă Gareth cu o voce ciudată și alergă după ea, s-o tragă de fustă.

— Ce-i, bălănelule, ce vrei ?

— Oh, mamă ! Ți-am adus un inorog.

— Ce amuzanți sînt, Sir Grummore, nu-i așa ? spuse ea. Bine, bine, porumbeii mei, haide, ștergeți-o acuma și cereți la bucătărie să vă dea niște lapte.

— Bine, mămico, dar...

— Da, da, urmă ea cu voce joasă. Altă dată, altă dată.

Și Regina trecu mai departe cu nedumeritul cavaler din Pădurea Sălbatică, la fel cum venise, liniștită și încărcată de electricitate. Nu băgase de seamă că hainele copiilor ei erau rupte ; nici măcar nu-i certase pentru asta. Cînd află, spre seară, despre inorog, puse să-i biciuie pentru isprava asta, fiindcă își petrecuse o zi nereușită cu cavalerii englezi.

CAPITOLUL VIII

Cîmpia de la Bedegraine era o pădure de corturi de război. Acestea arătau ca niște corturi de plajă demodate, vopsite în toate culorile curcubeului. Vreo cîteva erau în dungi, chiar ca niște veritabile corturi de plajă, dar cele mai multe erau vopsite într-o singură culoare, în gălben, în verde și așa mai departe. Pe laturile cortului erau țesute sau imprimate însemnele heraldice — enormi vulturi negri, cu două capete, probabil, sau balauri sau lăncii ori stejari sau semne-calambur care se referea la numele proprietarilor lor. De pildă, Sir Kay avea pe cort desenată o cheie [1] neagră, iar Sir Ulbawes, ce se găsea în tabăra adversă, avea pe cort o pereche de coate [2] îmbrăcate în mînecă bufante. Numele corect pentru acestea era acela de manșete. Erau apoi o mulțime de flamuri care fluturau în vîrful corturilor și lîngă fiecare cort puteai vedea snopi de sulițe. Baronii mai bătăioși aveau la intrarea în cort scuturi imense, ca niște ligheane de aramă, în care, dacă n-aveai ce face, puteai să izbești cu mînerul lanciei; și nici una, nici două, baronul ieșea din cort, ca o albină înfuriată, gata să se ia la bătaie cu tine, aproape înainte ca sunetul de clopot al ligheanului lovit să se fi stins. Sir Dinadin, care era un tip grozav de vesel, își atîrnase la intrarea în cort o oliță de noapte. Pretutindeni în jurul corturilor forfoteau bucătari care se luau la harță cu dulăii ce mîncaseră porția de la prînz a stăpînului; paji mititei care își scriau porcăriile unul pe spatele celuilalt, de îndată ce vreunul nu era atent, menestreli eleganți cu lăute care cîntau melodii la modă pline de sentimente înduioșătoare, scutieri care încercau, cu cea mai nevinovată mutră posibilă, să-și vîndă unul altuia cai ologiți, flașnetari care încercau să cîștige și ei un gologan, călcîndu-te pe nervi cu muzica lor, țigănci care-ți ghiceau soarta care te-așteptă în bătălie, cavaleri uriași cu capetele învelite în turbane făcute la întîmplare, care jucau șah, vivandiere stînd pe genunchii unora dintre ei, și — pentru distracția cinstiților luptători — se mai găseau pe acea cîmpie: comici, cîntăreți, acrobați, harpiști, trubaduri, contorsioniști, clovni, menestreli,

[1] Key pronunțat cam la fel ca și Kay, înseamnă cheie.
[2] Elbows — coate (engl.).

bufoni, scamatori, echilibriști, jongleri, dansatori pe sîrmă, dansatori pe scară, dansatori pe pămînt, dansatori pe cărbuni încinși (ăștia erau urșii, însoțiți de ursarii respectivi), mîncători de foc, precum și o serie de strigători de bîlci și șarlatani. Într-un fel, semăna cu ziua derbiului. Imensul codru din Sherwood se întindea în jurul pădurii de corturi mai departe decît putea să bată ochiul omului — și toată această înfricoșătoare întindere era plină de mistreți sălbatici, cerbi veritabili, haiduci, dragoni, și fluturi. În această pădure se mai pusese de asemenea la cale și o ambuscadă, dar despre asta chipurile, nu trebuia să știe nimeni.

Regele Arthur nu acorda nici cea mai mică atenție bătăliei ce se apropia. Stătea, nevăzut de nimeni, în cortul său, în centrul forfotei, și ținea zi de zi sfat cu Sir Ector și Kay și Merlyn. Căpeteniile mai mărunte erau încîntate să se gîndească la Regele lor, care ținea atîtea și atîtea sfaturi de război, fiindcă vedeau lampa cum arde înăuntrul cortului de mătase la orice oră din zi și din noapte, ceea ce îi făcea să se simtă siguri că Domnia-Sa punea la cale un splendid plan de campanie. Ca să spunem însă lucrurilor pe nume, conversația se purta despre cu totul alte lucruri.

— O să se iște o mulțime de gelozii, spuse Kay. Toți cavalerii ăștia ai tăi din ordinul pe care ai de gînd să-l organizezi, o să pretindă că ei sînt mai buni și-or să vrea să stea în capu' mesii.

— Ei, atunci trebuie să facem rost de-o masă rotundă, ca să nu mai avem discuții cu capu' mesii.

— Bine, Arthur, da' nu-ți dai seama, n-ai să poți niciodată să așezi o sută și cincizeci de cavaleri în jurul unei mese. Ia stai puțin...

Merlyn, care nu prea se mai băga acum în discuții, ci ședea cu mîinile încrucișate pe burtă și zîmbea cu satisfacție, îl scoase pe Kay din încurcătură.

— Un diametru cam de cincizeci de metri, spuse el. Știți, 2 Π r.

— Bine atunci. Hai să zicem că sînt cincizeci de metri. Gîndește-te numai la spațiul din mijloc. Ar însemna să fie o mare de lemn cu o margine subțire de oameni. Și nici măcar nu poți să pui mîncare la mijloc, fiindcă nimeni n-o să poată să ajungă la ea.

— Atunci o să facem o masă circulară, nu una rotundă. Nu știu care e cuvîntul potrivit pentru asta. Vreau să spun că aș vrea o masă ca obada unei roți, iar slugile ar putea să meargă printre spațiile goale, acolo unde-ar fi spițele roții. Am putea să-i numim Cavalerii Mesei Rotunde.

— Ce nume potrivit !

— Și, continuă Regele care se făcea tot mai înțelept pe măsură ce gîndea mai mult, cel mai important lucru ar fi să-i strîngem cît sînt încă tineri. Cavalerii bătrîni, cei împotriva cărora luptăm, sînt în general prea bătrîni ca să apuce să mai învețe ceva. Eu zic c-o să putem să-i avem în mînă și să-i facem să lupte pentru cauza cea bună, dar ei tot vor fi înclinați să se țină de vechile lor obiceiuri, la fel ca Sir Bruce, Grummore și Pellinore — ei da, pe ei putem să-i luăm — chiar mă întreb unde-or mai fi și ăștia ? Grummore și Pellinore, ziceam, or să se potrivească foarte bine cu ordinul meu, fiindcă întotdeauna au fost oameni cumsecade. Dar nu prea-mi vine să cred că oamenii lui Lot or să se împace vreodată cu noi. De aceea zic eu că cel mai bun lucru ar fi să-i prindem de tineri. Trebuie să creștem o nouă generație a cavalerismului pentru viitor. Copilul ăsta, Lancelot, care a venit Știți-Voi-Cu-Cine. Uite, ăsta e un exemplu bun. De băieți ca ăștia avem noi nevoie. Ei or să fie adevărata Masă.

— Apropó de Masa asta, spuse Merlyn. Nu văd de ce nu ți-aș spune că Regele Leodegrance are una care ți s-ar potrivi de minune. Și cum tot o să te căsătorești cu fiică-sa, am putea să-l convingem să-ți dea masa ca dar de nuntă.

— Eu, să mă însor cu fiică-sa ?

— Păi sigur. O cheamă Guenever.

— Ascultă, Merlyn, nu-mi place să cunosc viitorul și, să-ți spun sincer, nu prea cred în el...

— Sînt cîteva lucruri pe care trebuie să ți le spun, fie că o să crezi sau nu în ele. Chestia e că nu mă pot împiedica să nu mă gîndesc că mai e un lucru pe care am uitat să ți-l spun. Adu-mi aminte altă dată să te avertizez în legătură cu Guenever.

— Vai de mine, nu mai înțeleg nimic, spuse Arthur pe un ton jalnic. Uit cel puțin o jumătate din întrebările pe care vreau să ți le pun. De exemplu, cine era...

— Și vei da petreceri speciale, întrerupse Kay, de Rusalii și așa mai departe, cînd toți cavalerii vor veni la masă și vor povesti ce-au făcut. Asta-i va face să dorească să lupte în felul acesta nou al tău, ca să poată după aia să aibă ce povesti. Iar Merlyn ar putea să le scrie prin farmece numele pe locul fiecăruia și deasupra jilțurilor li s-ar putea grava blazoanele! Asta zic și eu c-ar fi ceva!

Această idee atrăgătoare îl făcu pe Rege să-și uite întrebarea și amîndoi tinerii se așezară de îndată să-și deseneze propriile lor blazoane, ca nu cumva vrăjitorul să greșească cu ceva culorile. Cînd erau în mijlocul acestei operațiuni, Kay privi în sus, cu limba între dinți și remarcă:

— Ah! Bine că mi-am adus aminte. Vă amintiți de discuția aceea pe care am avut-o despre agresiune? Ei, aflați că m-am gîndit la un motiv foarte bun pentru ca să începi un război.

Merlyn îngheță:

— Aș vrea să-l aud și eu.

— Un motiv bun ca să începi un război este pur și simplu să ai un motiv bun! De exemplu, s-ar putea să fie un rege care ar descoperi un mod nou de viață pentru oameni — mă înțelegeți, vreau să spun ceva care ar fi bun pentru ei. S-ar putea chiar să fie singurul mod de a-i salva de la distrugere. Ei bine, dacă oamenii ar fi prea ticăloșiți sau prea proști ca să accepte calea lui, atunci s-ar putea ca el să fie silit să le-o impună cu forța, spre propriul lor interes. Arthur duce războiul de acum ca să-i impună regelui Lot ideile lui, încheie Kay.

CAPITOLUL IX

Propunerea Reginei de a vîna inorogi a avut un rezultat curios. Cu cît devenea mai nemîngîiat în iubirea sa Regele Pellinore, cu atît mai evident era că trebuia să fie făcut ceva pentru el. Sir Palomides avu o inspirație.

— Melancolia regală, spuse el, poate fi împrăștiată numai de Fiara Căutărilor. Acesta este subiectul cu care Maharajah Sahib a fost obișnuit de-o viață. Așa spuneați domniile voastre că stau lucrurile.

— Personal, adăugă Grummore, eu cred că Fiara Căutărilor a murit. Și chiar dacă n-ar fi așa, a rămas în Flandra.

— Atunci trebuie să-i îmbrăcăm noi veșmintele, propuse Sir Palomides. Trebuie să ne asumăm noi rolul de Fiară a Căutărilor și să ne lăsăm vînați.

— Păi, nu prea cred că putem să facem pe Fiara asta, e cam greu, știți...

Dar Sarazinul era prea mult atras de ideea aceasta năstrușnică.

— Și de ce nu, mă rog ? întrebă el. De ce nu, pe toți dracii Gheenei ? Contorsioniștii și acrobații nu dau forma animalelor — cerbi, capre și altele asemănătoare — și nu dansează în sunetul clopoțeilor și al tamburinelor făcînd tot felul de figuri ? Și noi să nu putem ?

— Bine, Palomides, dar noi nu sîntem contorsioniști.

— Atunci trebuie să învățăm să fim!

— Acrobați !

Un acrobat era considerat în acea perioadă un fel de specie inferioară de menestrel, și Sir Grummore nu aprecia deloc ideea de a se cobori pînă la a se da în spectacol.

— Și cum am putea să ne îmbrăcăm ca Fiara Căutărilor ? întrebă el cu voce pierită. E un animal al naibii de complicat.

— Descrie-l.

— S-o ia toți dracii ! Uite, are un cap de șarpe și corpul de leopard și șoldurile ca de leu și copite de cerb. Și-apoi, ia spune-mi, omule, cum dracu' vrei matale să facem tot zgomotul ăla din pîntecele ei, ca treizeci de perechi de cîini care umblă după vînat ?

— Ei, las' că nu-i mare lucru, putem noi să fim și pîntecele ei și să-i dăm glas după cum urmează, replică Sir Palomides și începu să sloboade niște iodlere tiroleze.

— Stt ! Liniște ! strigă Sir Grummore. O să trezești tot castelul.

— Atunci ne-am înțeles ?

— Nu ne-am înțeles deloc ! N-am auzit în viața mea așa o tîmpenie. Ca să nu mai vorbim că ea nu face un zgomot ca tine. Uite așa face, ca mine.

Și Sir Grummore începu să cotcodăcească și să gîgîie ascuțit și fără nici o melodie, ca mii de gîște sălbatice pe întinderea de smîrcuri.

— Liniște ! Liniște ! strigă Sir Palomides.

— Ba n-am să tac deloc. Zgomotul pe care-l făceai tu era ca un grohăit de porci.

Și astfel, cei doi naturaliști începură să huhure, să grohăie, să cîrîie, să schelălăie, să croncăne, să guițe, să mugească, să latre, să mîrîie, să fornăie, să behăie, să miaune, să cotcodăcească, să măcăie, să ragă și să necheze unul la celălalt, pînă ce se înroșiră la față.

— Capul, spuse Sir Grummore, oprindu-se deodată, va trebui să fie din carton.

— Sau din pînză, replică Sir Palomides. Pescarii de pe aici trebuie să aibă niște pînză groasă.

— Și pentru copite putem să facem rost de niște bocanci de piele.

— Și zugrăvim pe tot corpul niște pete.

— Și va trebui de jur împrejurul trupului, cam pe la mijloc să coasem niște nasturi...

— ...Și acolo intrăm noi.

— Iară tu, adăugă cu generozitate Sir Palomides, poți să fii partea din spate și să faci pe haita de cîini. Se știe în mod clar că zgomotul vine din burtă.

Sir Grummore roși de plăcere și răspunse cu glas de bădăran, în stilul său specific normand :

— Hai să trăiești, băi Palomides. Ce mai încoace și-ncolo, trebuie să-ți zic că ești un băiat pă cinste.

— Cu plăcere.

Cam o săptămînă de zile, Regele Pellinore nu-și prea văzu amicii.

— Hai, te du și mai scrie o poezie, Pellinore, îi spuseră dînșii, sau ieși afară și oftează pe faleză, haide fii băiat bun.

Așa că el n-avea altceva de făcut decît să rătăcească de colo-colo, și să strige din cînd în cînd „Flandră minunată-binecuvîntată“ sau „Fiică de regină — frunză de pătlagină“ ori de cîte ori îi venea în cap cîte o idee pentru un vers de iubire, în vreme ce întunecata Regină apărea în fața ochilor minții sale.

Între timp, în camera lui Sir Palomides, la care se ținea tot timpul ușa zăvorîtă, se desfășura o vastă activitate de croitorie și cusătorie și tigheleală și zugrăvit și, în special, multă ceartă și discuții, lucruri care nu se văzuseră mai înainte în acea pașnică încăpere.

— Ascultă, dragul meu, îți spun că un leopard are pete negre.

— Negru-roșcat, ca puricele, susținu cu încăpățînare Sir Palomides.

— Purice ?! Și de unde mă rog să luăm acuma purici ?

Se uitară unul la celălalt cuprinși de întreaga furie a creatorilor.

— Ia încearcă capu'.

— Poftim, uite că l-ai rupt. Ți-am spus eu c-o să-i rupi.

— Păi era prost întocmit.

— Acum trebuie s-o luăm de la capăt.

Cînd reconstrucția fu terminată, păginul se dădu înapoi ca s-o admire mai bine.

— Ei, fii atent la pete, Palomides. Păzea ! Poftim, uite că ai întins vopseaua.

— Mii de iertăciuni !

— Să te uiți mai bine pe unde calci !

— Da, și mă rog, cine și-a scos piciorul prin coaste ?

A doua zi, avură necazuri cu partea din spate.

— Picioarele astea din spate sînt prea strîmte.

— Nu te încorda prea tare și nu te-apleca.

— Păi trebuie să mă aplec, că eu sînt spatele.

— Ei lasă, că n-o să crape.

— Ba bine că nu.

— Ba n-o să crape.

— Ei, uite c-a și crăpat !

— Fii atent la coada mea, spuse în a treia zi Sir Grummore. Vezi că o să calci pe ea !

— Nu mai trage așa, Sir Grummore. Mi s-a răsucit gîtul.

— Și ce, nu vezi din cauza asta ?

— Nu, nu văd. N-auzi că mi s-a sucit gîtul ?

— S-a dus coada mea !

Urmă o pauză în care se puseră în ordine.

— Ei, hai, de data asta mai multă atenție ! Să mergi în pas.

— Bine, dă tu comanda !

— Stîngu', stîngu', stîng, drept, stîngu' !

— Nu știu ce naiba da' parcă-mi cad șoldurile.

— Păi dacă nu le ții pe spatele dumitale adevărat, să știi c-o să ajungem să arătăm ca o pisică opărită.

— Și ce vrei să fac ? Dacă nu pot, nu pot și asta-i !

— Uite c-au sărit nasturii.
— Să dea dracu-n butonii ăştia !
— Că bine zici !
Aşa că în cursul celei de-a patra zile îşi petrecură vremea cosînd nasturii şi apoi o luară iarăşi de la capăt.
— Ei, pot să încep acum să fac exerciţii de lătrat?
— Da, sigur că da.
— Ei, cum sună lătratul meu de-aici, dinăuntru ?
— Splendid, Sir Grummore, sună absolut splendid. Numai că e cam ciudat, oarecum, că vine din spate, nu ştiu dacă mă înţelegi ce vreau să spun.
— Mă gîndeam numai să nu sune prea înfundat.
— Ei, puţin cam înfundat, da nu cine ştie ce.
— Poate că afară sună bine.
În a cincea zi, ajunseseră foarte departe
— Ar trebui acum să facem exerciţii de galop. În definitiv, nu putem să mergem tot timpul la pas şi, în orice caz, nu cînd ne fugăreşte el.
— Foarte bine.
— Cînd spun „Înainte, Marş !“ o pornim amîndoi ; 'nainte, Marş !
— Ei, Grummore, vezi dom'le că mă loveşti !

— Te lovesc ?
— Fii atent la pat !
— Ce-ai zis ?
— O, vai de mine ! Mamă, ce doare !
— Arză-l-ar focu' să-l arză de pat nenorocit, că mi-a rupt picioru' !
— Ai rupt iarăşi toţi nasturii.
— Dă-i dracu' de nasturi ! Mi-ai rupt un deget de la picior !
— Ei lasă, că nu mai ai mult şi rămîi şi fără cap !
— N-ai ce-i face, trebuie să ne mulţumim cu mersul la pas.
— Ar fi mai uşor să galopăm, spuse Sir Grummore în a şasea zi, dacă am avea nişte muzică. Ceva, aşa, în stil de galop impetuos.
— Mă rog, da' n-avem muzică şi pace !
— Nu.
— Ia zi, Palomides, n-ai putea tu să faci o cîntare, drăguţule, cît timp latru eu ?
— Zău c-am putea încerca.

— Foarte bine, atunci hai s-o pornim !

— Halei-hop ! Diii ! Halei-hop !

— Ptiu, fir-ar al naibii !

— Va trebui să construim din nou toată treaba, n-avem de ales, spuse spre sfîrșitul săptămînii Sir Palomides. Oricum, putem încă să-i folosim copitele.

— Ei, și-apoi afară n-o să ne doară atît de tare cînd o să cădem — nu doare cînd cazi pe mușchi, știi asta, nu-i așa ?

— Și poate că nici pînza n-o să se rupă în halul ăsta!

— Oricum, punem una de două ori mai groasă.

— Da, neapărat.

— Și-mi pare bine că mai putem încă folosi copitele.

— Zău așa, măi Palomides, că de data asta chiar că arată ca un monstru !

— Da, de data asta am izbutit o realizare de mîna întîi.

— Pacat că nu putem să-l facem să scoată foc pe gură sau ceva în genu' ăsta.

— Nu, nu, e pericol de incendiu.

— Ce-ar fi să mai încercăm un galop, Palomides ?

— Fără discuție.

— Hai atunci să-mpingem patul într-un colț.

— Fii atent la nasturi.

— Și dacă vezi ceva în care intrăm, să te oprești imediat, ai priceput ?

— Da, da. Nici o grijă.

— Să fii cu ochii-n patru, Palomides.

— S-a fé, Grummore.

— Gata, atunci ?

— Gata.

— Pornim.

— Splendidă distracție, Palomides, exclamă cavalerul de la Pădurea Sălbatică.

— Un galop perfect.

— Și-ai văzut cum lătram tot timpul ?

— Păi nici nu se putea să nu bag de seamă, Sir Grummore.

— Ei, află de la mine că nu știu să mă fi simțit vreodată așa de bine.

Gîfîiau de bucuria triumfului, vîrîți în monstrul lor.

— Ascultă, Palomides, ia uită-te la mine cum dau din coadă.

— Încîntător, Sir Grummore. Da' ia uită-te și matale la mine cum fac eu ochiul.

— Nu, nu, măi Palomides. Uită-te tu la coada mea. Zău că n-ar trebui să pierzi spectacolul.

— Păi nu, dacă mă uit eu cum dai tu din coadă, atunci trebuie să te uiți și tu cum fac eu cu ochiul. Eu zic c-așa e drept.

— Bine, da' eu nu văd nimic dinăuntru.

— Ei, da' prin gaura fundului, care va să zică orificiul anal, tot vezi ceva !

— Ei, și-acuma, să mai facem o încercare și gata. Eu dau din coadă ca dintr-un bici tot timpul și latru ca turbat. Mamă, ce spectacol de groază o să fie !

— Iară eu o să fac tot timpul ba dintr-un ochi, ba din altul.

— Ia zi, Palomides, n-am putea să mai băgăm și cîte-o săritură, așa, în galop, numai așa, din cînd în cînd? Știi, cum se cabrează calul ?

— Păi asemenea figură s-ar putea face mai natural și mai bine de către partea din spate solo.

— Solo ? Vrei să zici că cu singur ?

— Chiar așa.

— Ei, trebuie să-ți spun, dragă Palomides, că este deosebit de frumușel din partea ta să mă lași pe mine singur să fac treaba asta. Ești un băiat de zahăr.

— Vezi, numai că tare mult am vrea să vă mai temperați și să folosiți cu atenție membrele trupului, ca nu care cumva, în ardoarea săriturilor, să aplicați lovituri neplăcute în posteriorul părții dinainte a Fiarei.

— Adică sa nu-ți dau picioare în pardon ? Nici o grijă, Palomides.

— Dă-i bătaie, Sir Grummore !

— Dii, căluțule !

— Dii, căluțule ! Hop-la ! Hop-la ! la vînătoare mergem noi, la vînătoa-a-a-re mer-gem-noi ! Hop-la ! Hop-la !

Regina fusese nevoită să recunoască imposibilul. Chiar și în aburii minții sale Gaelice, tot ajunsese și ea să-și dea seama că măgarii nu se pot împerechea cu pitonii. N-avea nici un rost să continue să-și pună în valoare farmecele și talentele pentru păcătoșii aștia de cavaleri ridicoli — n-avea nici un sens să continue să-i vîneze

cu ispitele năprasnice a ceea ce credea ea că e dragostea. Schimbîndu-și deodată sentimentele față de ei, descoperi că-i ura. Erau niște imbecili, pe lîngă faptul că erau Sassenachi, iar ea — ei bine, — ea nu era altceva decît o sfîntă.

N-o intereșa nimic altceva, descoperi ea cu o subită schimbare de rol, nimic decît iubiții ei copii. Le era cea mai bună mamă de pe lume! O durea inima de ei, și pieptul ei matern era plin de calde simțăminte.

Cînd Gareth îi aduse, înfricoșat, în cameră, niște flori de cîmp ca semn de umilință și îndurare, fiindcă fuseseră niște băieți atît de răi încît trebuiseră să fie biciuiți, ea-l acoperi de sărutări, aruncînd din cînd în cînd cîte-o privire în oglindă.

Băiatul scăpă din îmbrățișarea ei și-și șterse lacrimile, — în parte stînjenit, în parte extaziat. Florile de cîmp pe care le adusese fuseseră puse dramatic într-o vază care nu avea un strop de apă — era pînă-n vîrful unghiilor o ființă casnică — și băiatul putu în cele din urmă să plece. O șterse din camera regală purtînd cu sine vestea iertării și se prăvăli ca un titirez, mișcîndu-și iute piciorușele pe scara circulară. Era un castel cu totul diferit de cel în care își petrecuse zilele copilăriei și în care gonise cel ce era acum Regele Arthur. Un Normand nici nu l-ar fi recunoscut ca pe un castel, poate în afară de turnul de pază. Asta fiindcă era cu o mie de ani mai vechi decît orice construcție normandă.

Castelul acesta, prin care alerga copilul ca să ducă fraților lui vestea cea bună a iubirii materne, fusese ridicat la început, în negurile trecutului, ca un simbol ciudat al puterii Celor Vechi — un fort pe un promontoriu adîncindu-se în mare. Goniți spre mare de vulcanul istoriei, ei fuseseră prinși la strîmtoare pe ultima dintre peninsule. Cu marea, în adevăratul sens al cuvîntului, în spatele lor, pe o limbă stîncoasă de pămînt, își construiseră singurul lor zid la baza acelei întinderi de pămînt.

Marea, care le era oșînda, fusese de asemenea ultimul lor apărător de amîndouă părțile peninsulei. Acolo, pe acel promontoriu, acolo își îngrămădiseră canibalii zugrăviți cu vopsea albastră zidul lor uriaș de pietre așezate una peste alta, fără să fie prinse cu mortar, de paisprezece picioare înălțime și tot atît de groase, avînd în partea de dinăuntru un fel de terasă, de pe care oamenii puteau

arunca pietroaiele în vrăjmaș. Pe toată întinderea, de-a lungul zidului, în afară, înfipseseră în pământ pietre ascuțite, fiecare fiind ațintită în sus într-o alcătuire de *chevaux de frise* [1], care semăna cu un arici pietrificat. În spatele acestui arici de piatră și în spatele enormului zid, se îngrămădeau peste noapte în cocioabe de lemn, împreună cu animalele de pe lîngă casă. Ca să împodobească construcția, ridicaseră pe prăjini capete de dușmani, iar regele lor își construise pentru avuțiile sale o cămară subterană care era în același timp și o trecere subterană pentru ultima scăpare. Tunelul mergea pe sub zid, așa că, dacă printr-o întîmplare fortul era luat cu asalt, regele tot putea să scape, strecurîndu-se pe sub picioarele atacanților săi. Era un tunel prin care se putea tîrî doar un singur om și fusese construit cu un fel de cotitură, astfel încît cel din față, ajungînd acolo, să se poată întoarce și izbi în cap pe urmăritor, în vreme ce acesta din urmă trecea peste obstacol. Cei ce săpaseră subterana fuseseră executați de propriul lor preot-rege, ca secretul subteranei să rămînă numai al lui pe vecie.

Toate cele de mai sus se întîmplaseră cu o mie de ani în urmă.

Dunlothian crescuse în conservatorismul Celor Vechi. Aici, la un atac scandinav, se înălțase o căsoaie de lemn pentru ostași — acolo, pietrele care fuseseră așezate unele peste altele ca să alcătuiască zidul exterior fuseseră dărîmate pentru a se construi un turn rotund pentru preoți. Turnul înalt, cu ocolul pentru vite care se găsea sub cele două camere de locuit, fusese construit ultimul.

Așa că băiatul ăsta, pe nume Gareth, alerga printre ruinele risipite la întîmplare, și alerga iute, ca să ducă mai curînd vestea cea bună fraților lui ; alerga printre șoproane și stîlpi cu poeme irlandeze — pietre frumoase ale trecutului pline de scrisul irlandez al oghamului, comemorînd pe un oarecare Deag, fiul lui No, mort cu sute de ani înainte, toate aceste pietre fiind acum răsturnate cu dosul în sus, la temelia unui bastion construit mai tîrziu. Locul se găsea pe vîrful unei stînci măturate de vînturi, curățat în fiecare zi de curenții de aer ai Atlanticului și dedesubtul ei se întindea micul sat pescăresc, pierdut printre dunele de nisip. Satul se integra

[1] Scînduri acoperite cu țepușe ascuțite de fier îndreptate în toate direcțiile ca armă defensivă împotriva cavaleriei.

perfect în peisaj, un fel de moștenitor al zecilor de kilometri de dune și valuri de nisip, al sutelor de kilometri de nori cumulus, îngrămădiți deasupra lui.

De-a lungul liniei de coastă, sfinții și învățații de la Eriu locuiau în igluurile lor de piatră într-o sfîntă mizerie — recitînd cincizeci de psalmi în stupurile lor și cincizeci în aer liber și cincizeci cu trupurile cufundate în apă rece, în scîrba lor pentru lumea aceasta efemeră. Sfîntul Toirdealbhach era departe de a fi tipic pentru această specie.

Gareth își găsi frații în cămară.

Mirosea a uruială de ovăz, șuncă, somn afumat, cod uscat, ceapă, seu de rechin, heringi murați în butoaie, funii de cînepă, păpușoi, fulgi de găină, pînză groasă de in, lapte — aici se bătea untul în fiecare joi — lemn uscat de pin, mere, ierburi uscate, clei de pește și lac folosit de meșterii care întocmeau săgețile, mirodenii de peste mări, șobolani morți în capcană, carne de căprioară, iarbă de mare, surcele de lemn, murdărie de pisici, lînă de la oile de pe munte care nu fusese încă vîndută, precum și mirosul înțepător al catranului.

Gawaine, Agravaine și Gaheris stăteau pe grămezile de lînă, mîncînd mere. Se găseau tocmai în mijlocul unei discuții aprinse.

— Asta nu-i treaba noastră, declară Gawaine cu încăpățînare.

Agravaine spuse tînguitor :

— Da' cum să nu fie treaba noastră. Ne privește mai mult decît pe oricare altul și să știți că nu e în regulă.

— Cum îndrăznești să spui că mama noastră nu are dreptate ?

— Păi n-are.

— Ba are, dacă nu ești în stare decît să mă contrazici...

— Sînt oameni destul de cumsecade pentru niște Sassenachi, spuse Gawaine. Sir Grummore m-a lăsat ieri seară să-i încerc și coiful.

— Asta n-are nimic de-a face cu ce spuneam eu.

Gawaine decretă :

— Nici nu vreau să vorbesc despre asta. E prea josnic.

— Uite la Gawaine cel pur !

Cînd Gareth intră, îl văzu pe Gawaine îmbujorîndu-se la față sub căpița de păr roșu și privindu-l cu ură pe

Agravaine. Era evident că iar avea să facă unul din accesele lui de furie — dar Agravaine era unul dintre intelectualii aceia ghiftuiți care sînt prea mîndri ca să cedeze în fața forței brute. Era tipul de om care e întotdeauna bătut măr într-o ceartă, fiindcă nu e în stare să se apere, dar continuă totuși cearta pe podea mîrîind :

— Ei hai, poftim, mai lovește-mă o dată ca să arăți ce deștept ești.

Gawaine îl privi cu ură :

— Tacă-ți gura !

— Na, că nu vreau !

— Ei, las' că te fac eu să taci !

— Chiar dacă mă faci sau nu să tac, să știi că **tot** una e !

Gareth spuse :

— Hai, termină, Agravaine. Gawaine, lasă-l în pace. Agravaine, să știi că dacă nu te-astîmperi, o să te omoare.

— Nu-mi pasă dacă mă omoară. N-am spus decît adevărul.

— Lasă gălăgia !

— Nu vreau. Eu zic că trebuie să-i scriem lui tata o scrisoare despre cavalerii ăștia. Ar trebui să-i spunem despre mama. Ar trebui să...

Gawaine se năpustise asupra lui înainte ca să poată termina fraza.

— Să te ia toți dracii ! urlă el. Trădătorule, coadă de topor ce ești ! Lacă, că ți-arăt eu ție !

Fiindcă Agravaine făcuse ceva nemaivăzut în certurile de familie. El era cel mai slab dintre cei doi și pe deasupra îi era grozav de teamă de durere. Așa că, pe cînd se prăbușea la pămînt, se repezise la frate-său cu pumnalul scurt pe care-l avea asupra lui.

— Păzea, fii atent că a scos cuțitu' ! strigă Gareth.

Cei doi se rostogoleau, cînd unul deasupra, cînd celălalt, printre maldărele de lînă de oaie nedărăcită.

— Gaheris, prinde-i mîna ! Gawaine, lasă-l în pace ! Agravaine, dă drumul la cuțit, dă drumul, n-auzi, măi nebunule ! Agravaine, dacă nu-i dai drumul imediat să știi c-o să te omoare ! Ah, dobitocule !

Fața băiatului se făcuse vînătă și pumnalul nu se vedea nicăieri. Gawaine, cu mîinile în jurul beregatei lui Agravaine, îl dădea cu sălbăticie cu capul de podea. Gareth îl apucă pe Gawaine de gulerul cămășii ca să-l sugrume

și să-i mai ia din putere. Gaheris, jucînd în jurul celor doi combatanți, se întindea după cuțit.

— Lasă-mă, gîfîi Gawaine. Lasă-mă să-l termin. Slobozi o tuse sau un zgomot înecat, din piept, ca un leu tînăr care-și înalță răgetul de furie.

Curios lucru, cînd era cuprins de o asemenea furie oarbă, părea să nu mai țină seama de nimic, să uite de orice respect pentru viața omului. Mai tîrziu, în viața lui a omorît chiar mai multe femei, atunci cînd se întîmpla să-l apuce asemenea stare — deși după aceea își regreta amarnic fapta.

Cînd Fiara contrafăcută fu terminată, cavalerii o luară și o ascunseră într-o peșteră de la poalele falezei stîncoase, deasupra nivelului la care se ridica apa în zilele de flux maxim. Apoi, dădură de dușcă niște whisky ca să-și sărbătorească împlinirea trudei și de îndată ce se lăsă întunericul, o porniră în căutarea Regelui.

Îl găsiră în camera lui, cu o pană de gîscă și o foaie de pergament. Pe pergament nu era scrisă nici o poezie — ci numai un desen care intenționa să fie o inimă străpunsă de o săgeată, inimă care avea în interior doi P împletiți în semn de dragoste.

Regele își sufla nasul.

— Te rog să mă scuzi, Pellinore, spuse Sir Grummore, dar am văzut ceva pe faleză.

— Ceva scîrbos ?

— Știu eu, nu chiar...

— Speram să fie ceva scîrbos.

Sir Grummore cumpăni situația și-l trase pe Sarazin deoparte. Deciseră că era nevoie de mult tact.

— Oh, Pellinore, spuse cu deplină nonșalanță Sir Grummore, ia spune-mi tu mie, ce desenezi acolo ?

— Și tu ce crezi că e ?

— Știu eu ? Arată de parcă ar fi un desen !

— Păi asta și e, spuse Regele. Și-acuma, știți ceva, zău că tare mult aș vrea să fiți atît de buni și să plecați. Adică, vreau să spun, dacă pricepeți cumva aluzia.

— Ar fi mai bine să tragi o linie aici, continuă netulburat Sir Grummore.

— Unde ?

— Uite-aici, unde e porcu'.

— Ascultă, dragul meu, nu știu despre ce vorbești.

— Îmi pare rău, Pellinore, credeam că desenezi un porc cu ochii închiși.

Sir Palomides gîndi că a venit vremea să intervină.

— Sir Grummore, spuse el cu timiditate, a observat un fenomen să nu-ți vină să crezi, pe toți sfinții !

— Un fenomen ?

— Un lucru, explică Sir Grummore.

— Ce fel de lucru ? întrebă cu suspiciune Regele.

— Ceva ce-o să-ți placă.

— Ia ghici ce e ! ? Ceva ce are patru picioare, adăugă Sarazinul.

— Ce e ? întrebă Regele. Animal, vegetal sau mineral ?

— Animal.

— Un porc ? se interesă Regele, care începea să simtă că amicii lui urmăreau ei ceva.

— Nu, nu, Pellinore ! Nu-i un porc. Și mai scoate-ți, domnule, din minte porcii ăștia. Lucrul ăsta face un zgomot ca o haită de cîini.

— Mai precis, ca șaizeci de cîini, explică Sir Palomides.

— A, gata ! Știu ! E o balenă ! strigă Regele.

— Nu, nu Pellinore dragă ! Ai văzut tu o balenă cu picioare ? !

— Care face așa un zgomot !

— O balenă face așa ceva ?

— Dragul meu, de unde să știu eu asta ? ! Trebuie să încerci să lămurești problema.

— Mă rog, mă rog, dar care-i problema ? Ai ? Mie mi se pare că-i un fel de joc de-a menajeria.

— Nu, nu, Pellinore. E ceva ce-am văzut noi cu ochii noștri și care latră.

— Ascultați, vă rog, spuse el tînguitor. Știți ce-aș vrea de la voi ? ! Ori tăceți, ori plecați de-aicea ! Ce-mi tot bateți capul cu balene și porci și acum cu tot felul de lucruri care latră ! Zău, nici nu mai știu pe ce lume mă aflu ! Și chiar nu puteți voi să lăsați un om în pace, să deseneze și el ce vrea și apoi să se spînzure și el liniștit ai ? Ce părere aveți, nu vă cer prea mult, ai, ce ziceți ?

— Pellinore, spuse Sir Grummore, vino-ți în fire, omule. Păi știi tu ce-am văzut noi, măi băiatule ? Am văzut Fiara Căutărilor !

— De ce ?

— De ce ?

— Da, de ce ?

— De ce spui de ce ?

— Vreau să spun, explică Sir Grummore, puteai întreba „unde ?“ sau „cînd ?“ Da' de ce, de ce ?

— De ce nu de ce ?

— Pellinore, ți-ai pierdut orice simț al bunei-cuviințe ? N-auzi, domnule, am văzut *Fiara Căutărilor*, nu pricepi — l-am văzut pe faleza de-aici.

— Nu e un *el*. Este o Ea.

— Dragă colega, nu contează, zău așa, nu contează ce este. Principalul e c-am văzut-o.

— Și-atunci de ce nu mergeți s-o prindeți ?

— Păi nu e treaba noastră, Pellinore dragă ! Asta e treaba ta. La urma urmelor, e opera vieții tale, nu-i așa ?

— E-o proastă ! spuse Regele.

— O fi ea proastă sau nu, asta nu-i treaba noastră, conchise Sir Grummore pe un ton ofensat. Vorba e, este sau nu este ea *magnum opus*[1] al tău ? Numai un Pellinore poate s-o prindă. Ia spune, de cîte ori nu ne-ai repetat asta ? !

— Și ce rost are s-o prinzi ? întrebă monarhul. Ei, ia spune-mi și mie ? La urma urmelor, e și ea poate o dată fericită pe faleza aia. Nu înțeleg de ce faceți atîta scandal, nu înțeleg și pace ! Ce lucru trist, adăugă el, schimbînd brusc subiectul, ce mizerie că oamenii nu se pot căsători cînd vor. Vreau să spun, ce-mi folosește mie animalul ăsta, ai ? Ce, m-am însurat cu Fiara asta ? Ei, și-atunci de ce s-o tot fugăresc zi și noapte ? Mie nu mi se pare ceva logic.

— Ascultă-mă pe mine, Pellinore, tu ai nevoie de o vînătoare bună. Haide, haide, nu mai lenevi !

Îi luară pana din mînă și îi turnară cîteva pahare pline de whisky scoțian, neuitînd să mai guste și ei paținteL

— Se pare că e singurul lucru care-mi mai rămîne de făcut, spuse el deodată. La urma urmelor, numai un Pellinore poate s-o prindă.

— Ei, așa, ai văzut ce băiat curajos ? !

— Numai că mă simt uneori atît de trist, adăugă el, înainte ca ei să-l poată opri, și mă gîndesc tot timpul la fiica Reginei din Flandra. Nu era frumoasă, Grummore, dar zău că tare bine mă mai înțelegeam cu ea. Eu zic

[1] Cea mai mare realizare a unui artist (lat.).

că eram făcuți unul pentru altul, nu știu dacă mă înțelegi. Poate că n-oi fi eu prea deștept, și poate că întru întotdeauna într-un bucluc cînd sînt lăsat de capul meu, dar cînd eram cu Piggy, ea știa întotdeauna ce e de făcut. Și unde mai pui că aveam cine-mi ține companie. Nu-i chiar așa de rău să simți că ai și tu un suflet de om lîngă tine, cînd nu mai ești chiar așa de tînăr, în special cînd toată viețișoara ta n-ai făcut nimic altceva decît să fii tot timpul pe urmele nenorocitei ăleia de Fiare, ei, ce ziceți de asta? În pădure te simți puțin cam singur. Acuma, nu pot să mă plîng și să zic că în felul ei nu era și Fiara Căutărilor o tovarășă de viață. Numai că nu poți să discuți despre ce-ți trece prin minte, și-n orice caz nu așa cum poți să faci cu Piggy. Și nici nu știa să gătească. Acum eu nu știu, măi băieți, de ce vă plictisesc cu toată vorbăria asta, da' zău așa că uneori îți vine un bîzdîc, și nu poți să mai suporți. Vedeți voi, nu-i același lucru de parcă Piggy ar fi o codană oarecare. Zău așa, Grummore, o iubesc dom'le, o iubesc de mă rup, și n-ai idee ce fericit aș fi, dacă s-ar îndura măcar să-mi răspundă la o singură scrisoare.

— Săracu' Pellinore, spuseră ei.

— Azi am văzut șapte gaițe, Palomides. Zburau ca niște tigăi. Una pentru supărare, explică Regele. Două pentru bucurie, trei pentru cununie, și patru pentru un băiat. Așa că fiind șapte ar trebui să fie patru băieți, nu-i așa, ai?

— Nici vorbă că da! spuse Sir Grummore.

— O să-i cheme Aglovale, Percivale și Lamorak, și mai era unul cu un nume caraghios, care nu pot să mi-l amintesc. Acum, că tot s-a dus de rîpă, nu mai ai ce să-i faci! Oricum, trebuie să spun că mi-ar fi plăcut să fi avut un băiat pe care să-l cheme Dornar.

— Ascultă aici, Pellinore, trebuie să înveți să lași morții cu morții. Dac-o tot ții așa, ai să te prăpădești de tot, măi băiatule! Ia zi tu, de ce să nu fii tu un băiat cuminte și curajos și să te ții de Fiara aia a ta?

— Da, cred că e musai.

— Ei, asta-i. Și mai lasă grijile astea!

— De optsprezece ani mă tot țin de capul Fiarei, urmă Regele gînditor. Nu zic, ar fi o idee s-o prind. Unde mi-o fi cățeaua?

— Ei, ce-ai zice ca stimabilul nostru monarh s-o pornească chiar acum ?

— Ce ? ! Chiar în seara asta, Palomides ? Pe întuneric ?

Sir Palomides îi dădu în mare taină un ghiont între coaste lui Sir Grummore.

— Bate fierul cît e cald, șopti el.

— Aha ! Pricep.

— Eu zic că nu contează, spuse Regele. Nimic nu mai contează, de fapt.

— Ei, atunci s-a aranjat, strigă Sir Grummore, punînd stăpînire pe situație. Uite cum o să facem. Îl punem pe Pellinore într-un capăt al falezei chiar în seara asta, la pîndă, iar noi o să facem pe hăitașii și gonim Fiara spre el. Fiara trebuie neapărat să fie acolo, că ai văzut-o doar azi după-masă.

— Ei, ce părere ai, întrebă el, în vreme ce se gătea pe întuneric, nu-i așa c-a fost o idee grozavă, c-am spus să venim aici ca să gonim fiara ?

— Curată inspirație, răspunse Sir Palomides. Mi-e capul drept ?

— Dragă amice, îmi pare rău da' nu pot să văd nici pînă-n vîrfu' nasului.

Vocea Sarazinului sună neliniștită.

— Întunericul ăsta, spuse el, pare strașnic de negru, poți să-ți bagi și degetele-n ochi.

— Las' că nu-i nimic. Mai bine așa, că ne mai ascunde greșelile de machiaj. Poate c-o să lasă luna ceva mai tîrziu.

— Slavă Domnului că sabia lui e de obicei tocită.

— Ei, haide, haide, Palomides dragă, ce dîrdîi așa de frică ? Eu nu știu de ce, da' mă simt absolut splendid. Poate c-o fi din pricina whiskyului. Orice o fi, ai să vezi c-am să latru și-am să dau din copite astă-noapte ca niciodată.

— Vezi că te prinzi de mine cînd te închei. Ăștia sînt nasturii mei.

— Iertare, Palomides.

— Ia spune, n-ar fi poate mai bine dacă în loc să dai din copite, ai da din coadă ? Știi, cînd te cabrezi, partea din față aș zice mai degrabă că este oarecum deranjată.

— Nu ! Am să dau și din coadă și-am să mă și cabrez, spuse Sir Grummore cu fermitate.

— Bine, cum zici matale.

— Ia-ţi te rog o clipă coada de pe coada mea, Palomides.

— Nu s-ar putea să-ţi duci coada pe braţ în prima parte a drumului ?

— Păi nu mi se pare c-ar fi prea natural.

— Nu.

— Şi acum, poftim, uite că-ncepe să plouă, adă..gă plin de amărăciune Sir Palomides. Cînd ţi-e lumea mai dragă, începe să plouă prin părţile astea, de te-apucă şi nebunia, nu alta !

Îşi scoase mîna neagră pe gura şarpelui şi simţi picăturile de ploaie. Pînza sub care se aflau zornăia de parcă ar fi dat grindina.

— Haide, haide, draga mea parte-din-faţă, spuse cu mare veselie Sir Grummore, sub efectul paharelor îmbelşugate cu whisky pe care le dăduse pe gît, tu eşti ăla care te-ai gîndit primul la expediţie. Hai, negruţule, haide, te înveseleşte ! ia gîndeşte-te numai un pic la Pellinore săracu', pentru el e şi mai rău că n-are nici măcar o bucată de pînză cu pete pe ea să se adăpostească de ploaie.

— Poate c-o să se oprească după un timp.

— Te cred c-o să stea. Întotdeauna stă ploaia după un timp, bătrîne păgîn ! Ei, şi-acum, sîntem gata ?

— Da.

— Ei, atunci dă comanda.

— Stîngu ! Stîngu' ! Stîng ! Drept ! Stîngu' !

— Şi nu uita Hop-la !

— Stîngu ! Dreptu ! Hop-la ! Hop-la ! Diii ! Poftim ? !

— N-am zis nimica, lătram doar !

— Hop-la ! Hop-la !

— Şi-acum să ne cabrăm puţin !

— Aoleu, Sir Grummore !

— Pardon, Palomides !

— Să vezi că nici n-o să mai pot sta pe fund.

Sub faleza care picura stropi grei de ploaie, Regele Pellinore stătea liniştit, privind indecis în faţa lui. Căţeaua lui, legată cu o sfoară lungă, se răsucise de mai multe ori în jurul lui. Cavalerul era îmbrăcat în armură completă, care începea să ruginească, şi ploaia intra înăuntru prin cinci locuri. Curgea de-a lungul picioarelor şi braţelor, dar locul cel mai neplăcut era viziera. Aceasta

era construită pe principiul rîtului de porc, deoarece se considera că dacă aveai un coif urît, puteai cu mai mare ușurință să-ți înspăimînți adversarul. În felul acesta, Regele Pellinore arăta ca un porc care-și băga rîtul pretutindeni. Tot datorită acestei construcții, ploaia îi intra pe nările rîtului și apa i se prelingea în jos pe piept, gîdilîndu-l. Regele cugeta: „Ei, ce să-i faci, se gîndea el, poate că treaba asta o să-i mai liniștească". Nu era prea plăcut pe ploaia asta scîrboasă și cu armura pe tine, dar iubiții lui camarazi păreau s-o dorească din toată inima. Ar fi greu să găsești pe cineva mai cumsecade decît bătrînul Grum, iar Palomides părea să fie un tip prietenos, deși era păgîn. Dacă voiau și ei să se distreze un pic, era de datoria lui să-i mai înveselească. Pe lîngă asta, și cățeaua mai trebuia să fie scoasă la plimbare. Păcat că nu puteai s-o faci să nu se răsucească în jurul tău, dar asta e, nu poți să lupți împotriva naturii. Mîine va trebui să-și petreacă toată ziua frecîndu-și armura cu peria.

Oricum, tot o să aibă barem ceva de făcut, reflectă jalnic Regele, ceva care era mai bine decît să rătăcești de colo-colo tot timpul, numai cu durerea ta eternă, frămîntîndu-ți inima. Și uite așa, începu iar să se gîndească la Piggy.

Cel mai de seamă și cel mai frumos lucru în legătură cu fiica Reginei de Flandra era că ea nu a rîs de el. O mulțime de oameni rîdeau de tine cînd o porneai tot timpul după Fiara Căutărilor și nu o prindeai niciodată, dar Piggy nu încercase niciodată să rîdă de el. După cîte se părea, ea a înțeles de îndată cît de interesantă era toată treaba asta, și făcuse cîteva sugestii interesante asupra felului în care s-ar putea să i se întindă o capcană. Bineînțeles, nimeni nu pretinde să îl socotești cine știe ce deștept sau să zici că e mare scofală de capul lui dar, orice s-ar zice, era un lucru grozav de plăcut să nu fii luat în bătaie de joc. La urma urmelor, făcea și el ce putea.

Și apoi uite c-a venit și ziua aceea groaznică, cînd s-a ivit la țărm nenorocita aia de barcă. Se urcaseră în ea, fiindcă, orice-ar fi, cavalerii se cuvine întotdeauna să accepte aventura, și nici una, nici două, barca o și pornise cu ei. Îi făcuseră cu mîna lui Piggy, iar Fiara își scosese capul din pădure, și-o pornise cu greu prin

apă după ei, avînd o figură foarte jignită. Dar corabia lor mersese mai departe și mai departe, iar micuțele siluete de pe țărm se micșoraseră tot mai mult, pînă ce de-abia putură să mai vadă năframa pe care o flutura Piggy, și-apoi se pierdură de-a binelea, iar cățelei i se făcu rău.

Îi scrisese din toate porturile. Dăduse scrisori hangiilor de pretutindeni, și cu toții se juraseră pe ce-aveau mai sfînt că o să le trimită mai departe. Dar ea, ea nu-i trimisese nici măcar un cuvîntel de răspuns.

Și asta numai fiindcă el nu merita, decise Regele. Era nehotărît și nu era prea deștept și mereu intra în vreo încurcătură. Și de ce-ar scrie fiica Reginei din Flandra unei asemenea persoane, în special după ce el plecase și se urcase într-o barcă fermecată și se dusese în necunoscutul mărilor? Asta semăna foarte mult cu o dezertare și, bineînțeles, avea toate motivele să fie furioasă. Și între timp, tot ploua înainte, și apa i se prelingea pe piele și uite că acum și cățeaua începu să strănute. Armura ruginise, și simțea ca un fel de curent la ceafă, acolo unde era înșurubat coiful. Era întuneric și scîrbos. De pe falcză picura nu știu ce lipicios.

— Te rog să mă scuzi, Sir Grummore, matale ești ăl care-mi fornăie în ureche?

— Nu, nu, dragă colega. Dă-i drumul, dă-i drumul înainte. Eu nu fac altceva decît să latru cît pot mai bine.

— Nu mă refer la lătrat, Sir Grummore, dar e un fel de zgomot de suflare, așa, de o natură cam ciudată și răgușită.

— Dragule, n-are rost să mă întrebi pe mine. Tot ce poți auzi aici este un fel de scîrțiit, ca de foale.

— Eu zic că ploaia are de gînd să stea. Ce-ar fi să stăm și noi un pic?

— Știu eu, Palomides, dacă trebuie să te oprești, oprește-te-te. Da' mi-e teamă că dacă nu terminăm repede cu treaba asta, m-apucă iarăși junghiu' ăla. De ce vrei să te oprești?

— Nu-mi place că-i așa întuneric.

— Bine, da' nu te poți opri numai fiindcă-i întuneric.

— Nu. Asta e adevărat.

— Ei, dă-i drumu' atunci, băiete. Hai! Stîngu'! Dreptu'! Asta-i treaba!

— :cultă Grummore ! spuse după cîtăva vreme Sir Palon.. es. Uite că-i iarăși !

— Ce ? Ce e ?

— Pufăitul, Sir Grummore.

— Ești sigur că nu sînt eu ? se interesă Sir Grummore.

— Absolut. E un pufăit amenințător sau amoros, asemănător cu al unei balene. Păgînul de față ar dori fierbinte să nu fie atît de întuneric.

— Ei, ce să-i facem, nu-i numai cum vrem noi. Și-acuma, dă-i drumul. Palomides, hai, fii băiat bun și înainte marș !

După cîteva momente, Sir Grummore spuse cu o voce sepulcrală :

— Ascultă, dragă amice, nu s-ar putea să termini odată cu împinsu' și lovitu' ăsta ? !

— Ce-ți veni, Sir Grummore ? Nu împing deloc !

— Bine, da' atunci ce e ? !

— Eu zău că nu simt nici o lovitură !

— Bine, da' nu pricepi că pe mine mă împinge cineva din spate ?

— Poate că e coada matale ?

— Nu, c-am răsucit-o în jurul meu.

— În orice caz, ar fi imposibil să te-mping de la spate, fiindcă picioarele din față sînt în față.

— Uite, poftim, iarăși !

Ce iarăși ?

— Lovitura ! De data asta a fost un atac clar. Palomides, ne atacă !

— Nu, nu, Sir Grummore. Ți se năzar tot felul de lucruri.

— Palomides, trebuie să ne întoarcem înapoi !

— De ce, Sir Grummore ?

— Păi ca să vedem ce mă lovește din spate !

— Da' tot n-ai cum vedea nimica, Sir Grummore. E prea întuneric.

— Ia scoate mîna pe gură, și vezi ce simți în spate.

— Simt un fel de chestie rotundă.

— Păi ăsta sînt eu, Sir Palomides. Ăsta sînt eu, că mă pipăi pe fund.

— Sincere scuze, Sir Grummore.

— Nu face nimic, amice, nu face nimic. Ei, ce mai simți altceva ?

Vocea bunului Sarazin începu să tremure.

— Ă,... ă... ceva rece, spuse el, și... și lunecos.
— Se mișcă, Palomides ?
— Se mișcă și... și fornăie !
— Fornăie ?
— Fornăie !
Chiar în acel moment se ivi și luna.
— Doamne, sfințească-se numele tău ! strigă Sir Palomides, cu voce înaltă și ascuțită, după ce aruncă o privire pe gură. Fugi, Grummore, fugi ! Stîngu', dreptu' ! Marș rapid ! Pas alergător, înainte marș ! Mai repede, mai repede! Ține pasu'! Au, călcîiele mele! Oh, Dumnezeule! Oh, pălăria mea !

N-avea nici un rost, decise Regele. Probabil că se pierduseră, sau umblau creanga pe undeva, ca să se distreze. Era al dracului de umed, cum era aproape întotdeauna în Lothian, și făcuse tot ce-i stătea în putere ca să le fie pe plac. Și-acum, poftim, ei se rătăciseră — s-ar putea spune cu o lipsă de respect și un egoism fără pereche — și l-au lăsat aici cu blestemata asta de cățea ca să rugincască în pace. Asta era prea de tot.

Cu un pas hotărît, o porni spre camera lui de culcare, trăgînd cățeaua după el.

La jumătatea drumului în sus, pe o falie, în una dintre cele mai abrupte părți ale falezei stîncoase, cu cea mai mare parte a nasturilor ei săriți. Fiara contrafăcută se certa cu stomacul ei.

— Bine, dragă cavalere, da' de unde pînă unde era să prevăd eu o calamitate de asemenea natură ?

— Lasă, că te-ai gîndit tu la ea, răspunse furioasă burta. Tu ai avut ideea să ne îmbrăcăm în Fiara Căutărilor. A ta e vina !

La poalele dealului aștepta chiar Fiara Căutărilor, într-o atitudine sentimentală, stătea și-și aștepta jumătatea. În spatele ei se întindea marea de argint. În diferite părți ale peisajului, cîteva zeci din Cei Vechi, strîmbi și cocoșați, stăteau pitiți și examinau cu zel situația din ascunzișurile lor, de după stînci, dune de nisip, movile de scoici, igluuri și așa mai departe, — încercînd însă în van să înțeleagă subtilele secrete ale Englezilor.

CAPITOLUL X

Pe cîmpia de la Bedegraine era noaptea dinaintea marii bătălii. O serie de episcopi binecuvîntau armatele din amîndouă taberele, ascultînd spovedaniii și spunînd rugăciuni. Oamenii lui Arthur erau cu toții plini de respect față de această sfîntă activitate, dar cei ai Regelui Lot nu — fiindcă așa era obiceiul la toate armatele care urmau să fie înfrînte. Episcopii asigurau amîndouă taberele că ei erau absolut siguri că vor învinge, fiindcă Dumnezeu e cu ei, dar oamenii Regelui Arthur știau că erau depășiți ca număr în proporția de unu la trei, așa încît se gîndiră că cel mai bun lucru pe care-l puteau face era să se spovedească. Oamenii Regelui Lot, care cunoșteau de asemenea diferența dintre armata lor și cea a inamicului, își petrecură noaptea dansînd, bînd, jucînd barbut și spunîndu-și unul altuia bancuri porcoase. Cel puțin, așa afirmă cronicile.

În cortul Regelui Angliei, tocmai fusese ținută o ultimă reuniune a statului major, și Merlyn rămăsese la urmă ca să mai discute ceva. Arăta foarte îngrijorat.

— De ce ești așa de îngrijorat, Merlyn ? Vasăzică, pînă la urmă, tot o să pierdem bătălia ?

— Nu. Ai să cîștigi bătălia, după cum ți-am spus. N-are rost să ți-o ascund. O să faci tot ce-ți stă în putință, și-ai să lupți cu vitejie, și-ai să chemi la momentul potrivit ajutorul Știi-tu-Cui. Îți stă în putere să cîștigi bătălia, așa că nu contează dacă-ți spun. Nu. E altceva despre care trebuie să-ți vorbesc și care mă îngrijorează grozav acum.

— Despre ce-i vorba ?

— Doamne, Dumnezeule ! Păi de ce-aș mai fi așa de îngrijorat dacă aș putea să-mi amintesc despre ce-i vorba ?

— E vorba cumva de fata aia pe care o cheamă Nimue?

— Nu. Nu. Nu. Nu. Asta-i cu totul altă chestie. E ceva... E ceva de care nu-mi pot aminti, și pace !

După un timp, Merlyn își scoase barba din gură și începu să numere pe degete.

— Despre Guenever ți-am spus, nu-i așa ?

— Nu cred.

— Nu contează. Și te-am avertizat despre ea și Lancelot.

— Avertismentul acesta, răspunse Regele, ar fi oricum unul josnic, chiar dacă ar fi adevărat.

— Și-apoi ți-am spus treaba aia cu Excalibur și cum trebuie să fii atent la teacă ?

— Da.

— Ți-am spus despre taică-tu, așa că nu poate să fie vorba despre asta, și ți-am făcut și aluzia aceea în legătură cu persoana. Ah, știi ce mă încurcă, exclamă magicianul, trăgînd de păr în smocuri, e că nu-mi pot aduce aminte dacă-i vorba de trecut sau viitor.

— Ei, lasă, nu-ți mai face atîtea griji, îl consolă Arthur. Oricum, nu-mi place să cunosc viitorul. Zău, mai bine nu ți-ai mai bate atîta capul cu chestia asta, fiindcă îmi faci și mie griji.

— Bine, da' e ceva care trebuie neapărat să-ți spun. E ceva vital !

— Gata ! Nu te mai gîndi la asta ! propuse Regele. Poate că așa o să-ți aduci aminte. Cred că ar trebui să-ți iei un concediu. Ai lucrat prea mult cu capul în ultima vreme, cu toate avertismentele astea și cu pregătirile pentru bătălie.

— Păi chiar că *vreau* să-mi iau un concediu, exclamă Merlyn. Cum se termină bătălia, o și pornesc pe jos pînă în Humberlandul de Nord. Am acolo un Maestru pe nume Bleise, care stă în Humberlandul de Nord, și poate c-o să poată el să-mi spună ce încerc să-mi amintesc. Și-apoi, s-ar putea să mai vînăm cîteva găinușe sălbatice. E mare expert în vînatul găinușelor.

— Bine, ia-ți o vacanță mai lungă. Și după aia, cînd vii înapoi, ne vom putea gîndi la ceva ca s-o evităm pe Nimue.

Bătrînul se opri din număratul pe degete și se uită pe neașteptate țintă la Rege.

— Zău, tu ești un mare inocent, Arthur. Și un băiat tare bun.

— De ce ?

— Îți amintești ceva de farmecele pe care ți le-am făcut cînd erai mic ?

— Nu. Mi-ai făcut farmece ? Îmi amintesc numai că mă interesau tot felul de fiare și păsări. Și de-aia chiar

și țin menajeria aceea din Turn. Dar nu-mi aduc aminte să-mi fi făcut farmece.

— Da. Oamenii nu-și amintesc, oftă Merlyn. Și cred că nu-ți amintești nici de parabolele pe care ți le spuneam, cînd încercam să-ți explic diverse lucruri.

— Ba cum nu ?! Sigur că-mi amintesc. Era una cu un Rabin, pe care nu știu cum îl chema, pe care mi-ai spus-o cînd voiam să-l iau și pe Kay nu mai știu unde. N-am putut niciodată să înțeleg de ce-a murit vaca.

— Bine. Atunci vreau să-ți mai spun încă o poveste acuma.

— Sigur că da. O să-mi facă plăcere.

— În Orient, poate că în același loc de unde a venit și Rabinul Iachanan, se găsea un anume om care mergea în piața din Damasc, cînd, ce să vezi, se întîlni față în față cu Moartea. Văzu pe groaznicul chip al spectrului o expresie de surpriză, dar trecură mai departe și unul, și celălalt, fără să-și vorbească. Omul fu cuprins de groază, și merse la un înțelept să-l întrebe ce-ar trebui să facă. Înțeleptul îi spuse că, probabil, Moartea venise la Damasc să-l ia a doua zi de dimineață. Sărmanul om fu înspăimîntat și-l întrebă pe înțelept cum ar putea face să scape. Singurul chip în care ar putea să scape — se gîndiră ei — ar fi ca sărmana victimă să călărească toată noaptea pînă la Alep, și să o tragă astfel pe sfoară pe hîrca cu coasă.

Așa că omul nostru călări și goni toată noaptea pînă la Alep — nimeni nu mai văzuse o asemenea goană într-o singură noapte — și cînd ajunse acolo, descălecă și merse în piața orașului, felicitîndu-se că a păcălit Moartea.

Și tocmai atunci. Moartea veni la el și-l bătu ușor pe umăr. „Te rog să mă ierți, spuse ea, dar am venit să te iau". „Păi cum asta, exclamă omul îngrozit, eu ziceam că te-am întîlnit ieri la Damasc!" „Chiar așa, spuse Moartea. De aceea am și fost așa de surprinsă — fiindcă mi se spusese că trebuie să te întîlnesc astăzi la Alep."

Arthur reflectă cîtăva vreme la povestea asta de groază și apoi întrebă :

— Așa că n-are nici un rost să încerci să scapi de Nimue ?

— Chiar dacă aș vrea să scap, spuse Merlyn, n-ar avea nici un rost. Este un lucru despre problema Spa-

ţiului şi a Timpului pe care o să-l descopere filozoful Einstein. Unii numesc treaba asta Destin.

— Da' eu nu m-aş putea împăca să cad într-o asemenea capcană, ca o broască într-o gaură.

— Mda, rînji Merlyn, oamenii fac o mulţime pentru amor. Şi-apoi, să ştii de la mine, nu-i neapărat necesar ca broasca să fie nefericită în gaura ei, nu mai mult decît atunci cînd dormi, de pildă. Am să mă mai gîndesc la diverse probleme, pînă cînd am să pot iarăşi ieşi afară.

— Ah, va să zică pînă la urmă o să te lase să ieşi afară !

— Am să-ţi mai spun ceva, Rege, ceva care ar putea să fie o surpriză pentru tine. N-o să se întîmple sute de ani de zile, dar să ştii că apoi vom veni iarăşi pe lume amîndoi. Ştii ce-o să scrie pe mormîntul tău ? *Hic jacet Arthurus Rex quondam Rexque futurus.*[1] Îţi mai aduci aminte ce-ai învăţat la latină ? Asta înseamnă, cel ce-a fost şi fi-va Rege.

— Şi-am să mă reîntorc şi eu, ca şi tine ?

— Unii zic că din valea de la Avilion.[2]

Regele cugetă în tăcere la această problemă. Afară era o noapte întunecoasă, şi în cortul luminat o tăcere perfectă. Străjerii, mergînd pe iarbă, nu puteau fi auziţi înăuntru.

— Mă întreb, spuse el în cele din urmă, dacă o să-şi mai amintească cineva de Masa noastră Rotundă ?

Merlyn nu răspunse. Capul îi era aplecat pe barba albă şi mîinile strînse între genunchi.

— Ce fel de oameni or să fie aceia, Merlyn ? strigă vocea tînărului, plină de nefericire.

CAPITOLUL XI

Regina de Lothian se retrăsese în camera ei, tăind orice fel de legături cu oaspeţii, aşa că Pellinore rupse de unul singur postul de peste noapte. După aceea, o porni într-o plimbare de-a lungul plajei, admirînd pescăruşii care zburau deasupra lui ca nişte pene de scris, ale căror ca-

[1] Aci zace Regele Arthurus, ce fi-va iară Rege în viitor (lat.).

[2] Locul mitic în care ar sălăşlui sufletul lui Arthur.

pete fuseseră cu grijă înmuiate în cerneală. Bătrînii cormorani stăteau ca niște crucifixuri pe stînci, uscîndu-și aripile. Se simțea ca de obicei trist, dar pe deasupra se mai simțea și destul de stînjenit, fiindcă-i lipsea ceva. Dacă ar fi fost în stare să-și aducă aminte, și-ar fi dat seama că e vorba despre Palomides și Grummore.

Nu peste multă vreme atenția îi fu atrasă de niște strigăte, și merse spre direcția aceea să cerceteze ce se întîmplase.

— Aici, Pellinore ! Hei ! Aici sîntem !

— Asta-i bună, Grummore, întrebă el cu interes, ce naiba faci acolo sus, pe faleză ?

— Uită-te la Fiară, măi omule, uită-te la Fiară !

— Poftim, uite-ți bătrîna ta Glatisantă !

— Colega, pentru Dumnezeu, fă, domnule, ceva ! Am stat aici toată noaptea !

— Da de ce ești îmbrăcat așa, Grummore ? Văd că ești tot plin de pete, sau așa ceva. Și ce-are Palomides pe cap ?

— Lasă, dom'le, discuția !

— Hei, Grummore, da' văd că ai un fel de coadă. Îți atîrnă la spate.

— Te cred că am coadă. Nu poți să termini odată cu vorbăria asta și să faci ceva ? Am stat în blestemata asta de crăpătură toată noaptea și picăm de oboseală. Hai, măi Pellinore, omoară-ți odată Fiara aia a ta !

— Și de ce, mă rog, s-o omor ?

— Iartă-mă, sfinte, că nu știu ce-i fac ! Păi, bine măi, omule, nu încerci tu de optsprezece ani de zile s-o omori ? Ei, haide, Pellinore dragă, fii om cumsecade și fă ceva. Zău, dacă nu faci repede ceva, să știi că o să cădem de-aici.

— Ce nu pot eu să înțeleg, spuse Regele plîngăreț, este ce căutați voi aici pe stîncile astea ? Și de ce v-ați îmbrăcat așa ? Arătați de parcă v-ați fi mascat în Fiara Căutărilor. Și-apoi, de unde a apărut și Fiara, ai ? Toate lucrurile astea sînt prea neașteptate pentru mine, asta-i.

— Pellinore, odată pentru totdeauna, vrei sau nu să ucizi fiara ?

— De ce ?

— Fiindcă ne-a gonit aici, sus, pe stînci.

— E cam neobișnuit pentru Fiară, remarcă Regele. În general, nu se interesează în felul ăsta de oameni.

— Palomides zice că el crede că s-a îndrăgostit de noi, răspunse Sir Grummore cu voce răguşită.

— S-a îndrăgostit de voi ? !

— Păi, să vezi cum stă chestia, eram îmbrăcaţi ca o Fiară.

— Cine se aseamănă, se adună ! explică cu voce pierită Sir Palomides.

Regele Pellinore începu să rîdă încetişor, pentru prima dată de cînd sosise în Lothian.

— Ei, asta-i bună, spuse el. Păzeşte-mă, Doamne ! Aţi mai auzit, oameni buni, de asemenea istorie ? Şi de ce crede Palomides că i-a căşunat pe el ?

— Fiara, spuse plin de demnitate Sir Grummore, s-a tot plimbat în jurul stîncii aşteia cît e noaptea de lungă. S-a tot frecat de stîncă şi a tors ca o pisică. Şi uneori îşi răsuceşte gîtul în jurul vreunei pietre şi se uită în sus la noi într-un fel, hm, într-un fel că ţi-e ruşine să spui.

— Ei, ce fel de fel ?

— Păi, dragă colega, eu zic că mai bine te-ai uita chiar acum la ea.

Fiara Căutărilor, care nu acordase nici cea mai mică atenţie sosirii stăpînului ei, se holba în sus la Sir Palomides, punînd tot sufletul în această privire arzătoare. Bărbia şi-o sprijinea de pietrele de la poalele stîncii, cuprinsă de pasiunea devoţiunii şi, din cînd în cînd, dădea prietenește din coadă. O mişca lateral pe suprafaţa prundişului, unde numeroasele sale smocuri şi foliaţiuni heraldice făceau un zgomot zornăitor, şi uneori scurma pămîntul falezei, scoţînd nişte scîncete nostalgice. Apoi, simţind că fusese prea directă, îşi arcuia gîtul graţios şi îşi ascundea capul pe după pîntec, azvîrlind cîte o privire scurtă şi plină de iubire cu coada ochiului.

— Ei, Grummore, şi ce vrei să fac ?

— Vreau să coborîm, spuse Sir Grummore.

— Bine, asta pot să văd şi eu, spuse Regele. Şi mi se pare chiar o idee perfect justificată. Pe cinstea mea, nu înţeleg cum a început toată tevatura asta, ai ? Dar nici vorbă, zău că-mi dau seama că vreţi să coboriţi.

— Ei, atunci omoar-o, Pellinore. Omoară creatura asta blestemată.

— Ce vorbeşti, dom'le ! spuse Regele. Ia te uită la el ! Şi de unde ţi-a mai venit şi ideea asta, ai ? Şi spune-mi

și mie, ce rău ți-a făcut ea, ai? Toată lumea iubește pe cel ce iubește. Și nu văd de ce-ar trebui ucisă sărmana ființă, așa, numai fiindcă cunoaște și ea pasiunea vieții sale. Și la o adică, și eu sînt îndrăgostit, nu-i așa, ai? Asta îmi dă un simțămînt de camaraderie.

— Rege Pellinore, spuse cu hotărîre Sir Palomides, dacă nu se iau odată a dracului de repede niște măsuri urgente, atunci află de la mine că sluga domniei tale o să fie rapid și la moment martirizat, R.I.P.

— Bine, dragă Palomides, dar nici nu pot să omor săraca fiară, fiindcă sabia mi-e tocită.

— Atunci amețește-o, năucește-o, zăpăcește-o, dă-i la cap, Pellinore. Dă-i o lovitură zdravănă în cap cu sabia, omule, și poate că face dracu' o comoție.

— Ție ce-ți pasă, Grummore? Sigur că da, să-i dau la cap!... Da' ia gîndește-te că n-o năucesc, ei, atunci eu ce pat, ai? S-ar putea ca lovitura s-o scoată din fire. Personal, eu nu văd de ce vreți voi cu orice preț să atac eu sărmana ființă. În definitiv, ce, v-a făcut ceva? Doar s-a îndrăgostit de voi, ai?

— Oricare ar fi motivele purtării animalului, eu știu una și bună, vorba e că noi stăm aici cocoțați pe buza prăpastiei.

— Atunci tot ce trebuie să faceți este să vă dați jos.

— Adică ce zici tu, să ne dăm jos și să ne atace Fiara?

— Ei, o să fie un atac din dragoste, îi asigură Regele. Un fel de a vă face avansuri. Nu cred să vă pricinuiască vreun rău. Tot ce va trebui să faceți este să mergeți în fața ei pînă ce ajungeți la castel, ce ziceți, ai? De fapt, ați putea s-o mai și încurajați un pic. La urma urmelor, fiecăruia îi place să i se întoarcă afecțiunea pe care o mărturisește.

— Și vasăzică dumneatale sugerezi, întrebă cu răceală Grummore, ca noi să cochetăm cu reptila asta?

— Fără îndoială că asta ar ușura mult lucrurile. Vreau să spun, întoarcerea înapoi.

— Și cum să facem asta, mă rog?

— Păi, știu eu, mă gîndesc că Palomides ar putea să-și răsucească din cînd în cînd gîtul în jurul gîtului ei, mă înțelegi, iar tu ai putea să dai din coadă. Bănuiesc că n-ai putea s-o lingi pe nas, ce zici, ai?

— Sluga dumitale, spuse cu voce slabă și plină de dezgust Sir Palomides, nu va putea nici să lingă și nici

să se răsucească. De asemenea, el se află acum pe punctul de a se prăbuși. Adio.

Cu aceste cuvinte, nefericitul păgîn dădu drumul falezei de care se ținuse cu amîndouă mîinile și păru gata să se scufunde în gîtlejul monstrului — dar Sir Grummore îl prinse de nasturii care mai rămăseseră și îl ținu în această poziție.

— Ei, poftim ! strigă Sir Grummore. Uite ce-ai făcut !

— Dar, dragul meu...

— Nu sînt dragul tău. Pur și simplu ne abandonezi în ghearele disperării și pierzaniei.

— Vai de mine, ascultă !...

— Da, asta faci ! Fără pic de inimă !

Regele se scărpină în cap.

— Mă gîndesc, spuse el șovăielnic, că aș putea s-o țin de coadă, cît timp o luați voi la sănătoasa.

— Atunci așa să faci. Dacă nu faci imediat ceva, Palomides o să cadă și ajungem pe jumătate, vreau să spun că nu rămîne decît o jumate de fiară.

— Și eu încă nu pot să-mi dau seama, spuse cu tristețe Regele, de ce-a trebuit să vă mascați voi în felul ăsta. Totul este un mister pentru mine. Oricum, adăugă el, apucînd Fiara de coadă, haide, draga mea, haide. Heirup ! Va trebui sa facem tot ce ne stă în puteri în împrejurările date. Ei, voi doi, alergați acum cît vă țin puterile, alergați să va scăpați pielea ! Haide, grăbește-te, Grummore, nu mi se pare că Fiara e prea încîntată, după cîte o simt la mînă. Și tu, obraznico, lasă-l ! Haide, fugi, fugi, Grummore ! Fiară obraznică ! Ptiu ! Scîrbă ce ești ! Lasă-l ! Iute, omule, iute ! Șterge-o acum ! Nu-l atinge ! Fii cuminte ! Stai jos ! Stai jos, la picior ! Nu se-aude, vino la picior ! Vezi că nu mai pot s-o mai țin ! Culcat, culcat ! Vino aici ! Înapoi ! Ah, Fiară dracului ! Cum îndrăznești ? Păzea, mă, că vine ! Nu vrei să te-astîmperi ? Poftim, uite că m-a mușcat !

Ajunseră la podul mobil numai cu o lungime de cap înaintea ei, și podul fu tras după ei tocmai la timp ca să scape.

— Pfui, făcu Sir Grummore, desfăcînd nasturii de la partea din spate și ridicîndu-se sa-și șteargă fruntea.

— Huo, huideo ! strigară toate cumătrele care se aflau în castel ca să vîndă ouă și alte merînde proaspete.

Unii din castel mai vorbeau ceva engleză, cam stîlcită e drept, între aceștia numărîndu-se Sfîntul Toirdealbhach și Maica Morlan.

— Ha! Ce fiară mică și tîmpită. Nu mi-e frică de ea! Neputincioaso! Căcăcioaso! Fricoaso! spuse podarul, după ce ridică podul mobil. Ah, ce tremuri toată de noi!

— Hai, te du de-aici! Valea! strigară diverșii spectatori.

— Frumușelu' de Sir Palomides, spuseră cîțiva dintre Cei Vechi care aveau cunoștință de halul fără de hal în care se găseau după ce stătuseră toată noaptea pe buza prăpastiei — fără să spună însă nimic despre acest lucru, după cum le era obiceiul, de teamă ca nu cumva să fie prinși cu mîța în sac — să vezi ce-o să facă frumușelu' de Sir Palomides, îl lasă el lat imediat pe monstru ăsta!

Se întoarseră să-l vadă pe păgîn, și constatară că lucrurile stăteau exact așa cum spuseseră. Numai că cel care căzuse lat era Sir Palomides însuși, care se prăbușise pe o lespede de piatră, fără să se mai osteneacă să-și mai scoată capul contrafăcut al fiarei, și respira acum din greu. I-l scoaseră ei și-i aruncară o găleată de apă în față. Apoi, femeile îi făcură vînt cu șorțurile, ca să-și vină în fire.

— 'Ai dă noi, 'aracan dă cin' l-a făcut! ziseră ele pline de compasiune. Sassenaghu'! Uite ce mîndrețe de bărbat, negru ca ceaunu' de tuci! Ce zici, țațo, nu-și mai vine în simțiri? Ia mai stropește-l o lecuță! Așa, pleosc, zdravănă udătură!

Sir Palomides reveni încetul cu încetul la viață, făcînd băsici pe nas.

— Unde se află al dumneavoastră servitor? întrebă el.

— Iaca am ajuns, băiete. Gata! Sîntem teferi și nevătămați! Fiara e afară.

Prin bariera-ghilotină care închidea intrarea în cetate se auzi un urlet nostalgic care nu făcu altceva decît să întărească spusele lui Sir Grummore; părea că sînt treizeci de perechi de zăvozi ce lătrau la lună. Sir Palomides se cutremură.

— Ar trebui să vedem dacă nu cumva vine și Regele Pellinore.

— Da, Sir Grummore. Dă-mi numai o secundă să-mi vin în fire.

— Fiara se poate să-i fi făcut vreun rău

— Săracu'.

— Da' tu cum te simți ?

— Indispoziția e trecătoare, spuse cu curaj Sir Palomides.

— N-avem multă vreme de pierdut. Poate că-l mănîncă chiar acuma.

— Dă-i drumu', atunci, spuse păgînul, ridicîndu-se în picioare. Înainte, spre metereze !

Așa că întreaga ceată o porni să se cațere pe scările înguste ale turnului.

Sub ei, arătînd mică și cu susul în jos de la o asemenea înălțime, Fiara Căutărilor putea fi zărită în rîpa care mărginea castelul pe latura aceasta. Stătea cocoțată pe un pietroi, cu coada într-un pîrîiaș, și se uita în sus la podul basculant, ținîndu-și capul într-o parte. Limba îi atîrna afară. Nu se vedea nici urmă de Pellinore.

— E clar că nu-l mănîncă, spuse Sir Grummore.

— Dacă nu l-a și mîncat.

— Nu prea cred că a avut timp s-o facă, dragul meu.

— Da, și ar fi lăsat niscai oase, sau alte resturi. În orice caz armura.

— Întocmai.

— Și ce zici că s-ar cuveni să facem acu' ?

— Știu și eu ce să zic ?

— Zici că ar trebui să facem o ieșire la atac ?

— Mai bine am aștepta să vedem ce se întîmplă. Palomides, tu ce crezi ?

— Graba strică treaba. Întîi să te uiți, și p-ormă să pornești, consimți Sir Palomides.

După ce-au stat să se uite cam o jumătate de oră sau așa ceva, grupul Celor Vechi începu să se plictisească datorită lipsei de amuzament. O pornire zgomotos în jos pe scări, ca să arunce cu pietre de pe creasta zidului în Fiara Căutărilor. Cei doi cavaleri rămaseră mai departe la postul lor de observație.

— Grozavă situație.

— Zău așa !

— Vreau să zic, cînd stai și-o ici la bani mărunți.

— Păi da !

— Poftim ! Una la mînă : Regina de Orkney s-a supărat nu știu pentru ce — nu m-am putut opri să nu bag de seamă că toată povestea aia cu inorogul era cam ciudată. Doi la mînă : Pe Pellinore l-au apucat toate nă-

bădăile și-ți oftează în cap cît îi ziulica de lungă. Și, dacă nu mă înșel, și tu ești îndrăgostit de La Beale Isoud, nu-i așa? Și-acum, poftim, ca să pună capac la toate, se ține și Fiara asta de capul nostru.

— Încurcată situație.

— Dragostea, spuse cu un simțămînt de jenă Sir Grummore, este un lucru foarte mare, a zis odată unu'. Mare pasiune, domnule, dacă stai și te gîndești mai bine.

Chiar în acel moment, de parcă numai ca să confirme părerea lui Sir Grummore, de-a lungul drumului de pe faleză zăriră o pereche de siluete înlănțuite care umblau creanga.

— Sfinte Sisoe! exclamă Sir Grummore. Asta ce mai e?

Cînd persoanele în chestiune se apropiară, identitatea lor deveni clară. Unul dintre cei doi era Regele Pellinore, care-și pusese brațul în jurul taliei unei doamne trupețe, între două vîrste, îmbrăcată cu o fustă de amazoană. Doamna avea o față lungă, de cal și roșie ca o fleica, și purta în mîna liberă (cealaltă fiind plasată în jurul lui Pellinore) o cravașă de călărie. Părul îi era strîns într-un coc.

— Trebuie să fie fiica Reginei de Flandra!

— Hei, ascultați, voi doi! strigă Regele Pellinore, de îndată ce-i observă. Ascultați, măi, ia uite aici, ai? Cine s-ar fi gîndit, ia ghiciți, ai? Ce ziceți că am găsit, ai?

— Aha! strigă trupeșa doamnă cu o voce tunătoare, lovindu-l ușor și șăgalnic pe iubitul ei Pellinore cu cravașa. Da' cine-a găsit pe cine, aha!?

— Da, da știu! Nu eu am găsit-o, nu, nu! Ea m-a găsit pe mine! Ei, ce ziceți, de-asta!? Și mai știți ceva? continuă Regele, în culmea încîntării. Nu putea să răspundă la nici una din epistolele mele! Nu mi-am pus niciodată adresa pe vreo scrisoare! Auzi, pe nici una! Nici n-aveam cum să le primim! Tot timpul am știut eu că era ceva în neregulă. Așa că Piggy s-a urcat pe cal, chiar așa, și-a pornit-o în căutarea mea, peste munți și peste văi, peste mlaștini și bălți! Fiara Căutărilor a ajutat-o, nu-i vorbă — are un nas excelent — și corabia aia fermecată a noastră, ei, n-o să mă credeți, da' să știți că are ceva în cap, fiindcă s-a întors să-i ia cînd a văzut cît sînt de supărat și trist! Ce drăguț din partea ei! Au găsit-o undeva, pe-un riuleț, și uite c-au venit!

Da' de ce stăm noi aici ? strigă Regele. Era așa de emoționat că nimeni nu mai avea timp să vorbească. Adică, de ce strigăm așa ca proștii ? Nici nu-i frumos, ce ziceți ? Hei, nu vă hotăriți odată, voi doi de-acolo, să vă coboriți și să ne deschideți ? Ce-i cu podul ăsta ? De ce-i ridicat ?

— Păi e Fiara, Pellinore, Fiara ! E în rîpă, colo-șa !

— Și ce-i cu Fiara ?

— Asediază Castelul !

— Ah, da, da, spuse Regele. Acum mi-aduc aminte. M-a și mușcat, obrăznicătura ! Și ce credeți voi ? continuă el, agitîndu-și o mînă în aer ca să le-arate că era bandajat. Piggy m-a legat la mînă prima-ntîi ! M-a legat cu o fișie din... mă rog, înțelegeți voi.

— Jupon, tună fiica Reginei de Flandra.

— Da, da, din juponul ei !

Regele fu cuprins de un acces de chicoteli.

— Totu-i foarte bine, Pellinore, totu-i foarte bine. Da' ce faci cu Fiara ?

Maiestatea Sa era beat de fericire.

— I-auzi, Fiara ! strigă el. Ăsta-i tot necazul ! Las' c-o potolesc eu cît ai zice pește ! Hei, hei, ia ascultă ! exclamă el, mergînd pînă la marginea rîpei și fluturîndu-și sabia. Ha'de haide, cară-te de a'ci ! Marș, marș de-aici !

Fiara Căutărilor îl privi absentă. Dădu din coadă cu o vagă mișcare de recunoaștere, dar apoi își îndreptă din nou atenția spre poarta castelului.

Cele cîteva pietre cu care aruncaseră în ea Cei Vechi fuseseră prinse cu mare îndemînare și înghițite pe dată, în stilul puișorilor care prind grăunțele sau pietricelele, și la fel ca și ei te scotea din fire prin refuzul încăpățînat de a părăsi scena.

— Ia lăsați podul în jos, porunci Regele. Am eu grijă de ea ! Marș, acum, marș de-aici !

Podul basculant fu coborît cu oarecare ezitare. Fiara se trase imediat mai aproape de el, avînd pe față o expresie plină de speranță.

— Acum ! strigă Regele. Fugi înăuntru, cît timp acopăr eu retragerea.

Podul era aproape de pămînt și Piggy o luă la goană înainte de a-l atinge. Regele Pellinore, mai puțin agil sau mai blegit de nobila pasiune, se ciocni de ea chiar în poartă. Fiara Căutărilor intră în ei din urmă, doborîndu-l pe Rege cît era de lat.

— Păzea! Păzea! strigară toți servitorii, țaților, șoimarii, armurierii și toți ceilalți binevoitori care erau adunați în castel.

Fiica Reginei de Flandra se întoarse ca o tigresă, pentru a-și apăra junele.

— Marș imediat de-aici, obrăznicătură fără pereche ce ești! strigă ea, pocnind-o peste bot cu cravașa de călărie pe sărmana creatură. Fiara Căutărilor dădu înapoi, cu lacrimi țîșnindu-i din ochi, iar poarta-ghilotină se lăsă între ei.

Seara apăru alt necaz. Deveni evident că Glatisanta avea intenția să asedieze castelul pînă ce i s-ar da înapoi perechea mult iubită și, în aceste împrejurări, oamenii care aduseseră ouă la piață refuzau să plece din cetate fără o escortă.

În cele din urmă, cei trei cavaleri din sud trebuiră să-i escorteze pînă la poalele stîncilor, cu săbiile în mîini.

Pe ulița satului, Sfîntul Toirdealbhach aștepta să primească convoiul, un Silenus[1] scandalagiu sprijinit de patru băieți. Suflarea îi duhnea a whisky și era turbat de-a binelea, agitîndu-și cu furie măciuca.

— Ga-ta! 'ă nu ma' aud po'ești din astea! strigă el. Ia 'ceți voi icișa lu' bătrînu'! Ce, păi nu mă-nsor io cu Maica Morlan și-o să mă bat chiar acu cu Duncan, și-am terminat-o cu 'finstenia, ...cu sfîncția... cu fițenia... ...cu sfințenia, na c-am nimerit-o!

— Felicitări! îi spuseră copiii pentru a o suta oară.

— Da, și cu noi s-a aranjat bine, adăugă Gareth. Ni se dă voie să servim în fiecare zi la masă.

— Slavit fie Domnul! În fiecare zi, nu-i așa?

— Da, și mama ne ia la plimbare.

— Ei, bravo. Bravo, puștimea. Ai văzut, ăla care se ține de-o treabă tot face ce vrea el pîn' la urmă.

Sfîntul zări convoiul și începu să urle ca un irochez.

— La luptă, trăiască ribelii contra Sassenachilor!

— Haide, haide, astîmpără-te acuma, îi spuseră ei. Liniștește-te, Sfînția ta. Săbiile astea nu sînt pentru luptă, hai, stai calm.

— Și de ce nu sînt pentru luptă? se interesă el in-

[1] Satir din păduri, slujitor al lui Dionyscs (mitol. greacă).

dignat, și-apoi porni să-l sărute pe Regele Pellinore și să-i duhnească în nas.

Regele spuse :

— Ascultă, și chiar ai de gînd să te-nsori ? Și eu la fel. Ești emoționat ?

Drept răspuns, sfîntul îl apucă pe Rege pe după umeri și-l trase în cîrciuma Măicuței Morlan — nu chiar spre totala satisfacție a lui Pellinore, fiindcă ar fi vrut să se întoarcă mai repede la Piggy a lui — dar era evident că trebuia să se tragă un chef între burlaci în cinstea fericitului eveniment. Tot aburul gaelic se risipise ca o negură ce era — fie sub influența dragostei sau a whiskyului sau a propriei sale naturi de negură care trebuia pînă la urmă să se ridice — și cei trei cavaleri din Sud fură într-un tîrziu acceptați ca indivizi și oaspeți, fără deosebire de traumă rasială, în inima fierbinte a Nordului.

CAPITOLUL XII

Bătălia de la Bedegraine fu purtată lîngă Sorhaute în pădurea Sherwood, în Duminica Rusaliilor. Fu o bătălie decisivă, fiindcă, într-un fel, era echivalentul pentru secolul al XII-lea a ceea ce mai tîrziu avea să fie cunoscut sub numele de Război Total.

Cei unsprezece Regi erau pregătiți să lupte împotriva suveranului lor în stilul Normand — stilul „vînătoare de vulpi" al lui Henric al II-lea și al urmașilor lui — pentru distracție și pradă și fără intenția reală de a-și face unul altuia vreun rău personal. Ei — regii și cavalerii lor ca niște tancuri blindate, aparținînd cu toții nobilimii — erau pregătiți să-și asume un risc asemănător celui pe care l-ar fi înfruntat la o vînătoare. Era genul de risc despre care a vorbit Jorrocks.[1] Regele Lot ar fi putut spune pe bună dreptate că răscoala pe care o conducea împotriva lui Arthur era imaginea unei vînători de vulpi fără sentimentul de vinovăție al acesteia și cu numai douăzeci și cinci la sută din pericolul ei.

[1] Jorrocks, John personaj principal al unui ciclu de romane de *R. S. Surtees* (1805—64). Jorrocks este un pasionat vînător de vulpi și devine în cele din urmă maestru de vînătoare.

Dar cei Unsprezece Regi aveau nevoie pentru isprăvile lor de un anumit decor, de o anumită atmosferă. E adevărat că respectivii cavaleri nu aveau nici cea mai mică dorință de a se ucide unii pe ceilalți pe scară mare, dar pe de altă parte nu exista nici un motiv pentru care n-ar putea să ucidă șerbii. Într-adevăr, ce fel de vînătoare ar mai fi aceea în care, la sfîrșitul zilei, n-ai avea ce trofee să numeri ?

Astfel ca războiul, așa cum dorcau să-l ducă lorzii rebeli, era un fel de dublă bătălie, sau un război în cadrul altui război. În cercul din afară erau șaizeci de mii de șerbi și mercenari irlandezi care mărșăluiau de partea Celor Unsprezece, și acești ostași prost echipați și inarmați ai Celor Vechi erau asmuțiți împotriva celor douăzeci de mii de pedeștri ai armatei Sassenac'ie a lui Arthur de gîndul tragediei neamului Gaelic.

Între armate era o serioasă vrajbă rasială. Dar era o dușmănie controlată de sus — de nobilii, care nu erau chiar așa de setoși de sînge de nobil. Armatele erau niște haite de cîini care trebuiau să se lupte sub comanda hăitașilor, pentru care toată povestea nu era altceva decît un joc care te distra și te stîrnea. Dacă haita s-ar fi răzvrătit, de pildă, Lot și aliații săi ar fi fost gata să treacă de partea cavalerilor lui Arthur, înăbușind în sînge ceea ce ar fi considerat ca fiind adevărată răzmeriță.

Nobilii din cercul interior din amîndouă taberele erau, după tradiție oarecum mai prietenoși unul cu celălalt decît cu propriii lor oameni. Pentru ei, oastea era necesară de dragul trofeelor și pentru motive scenice. Pentru ei, un război frumos trebuia să fie plin de „brațe, umeri și capete zburînd pe cîmpul de bătaie și lovituri răsunînd pe apă și pe pămînt“ [1] Dar brațele, umerii și capetele erau acelea ale mișeilor de iobagi, în timp ce loviturile care răsunau, fără să zboare vreun mădular, erau cele ale nobilimii de fier. Asta era, în orice caz, ideea despre bătălie a statului major a lui Lot. După ce vor fi fost descăpățînați îndeajuns de mulți țărănoi și după ce căpitanii englezi vor fi primit îndeajuns de multe lovituri peste armură, Arthur va recunoaște imposibilitatea oricărei alte rezistențe. Și-atunci o să capituleze. Se va cădea

[1] Citatul acesta, la fel ca și celelalte, provin din *Morte Durthur* a lui Malory, principala sursă documentară a autorului.

de acord asupra termenilor finali de pace — care vor oferi un profit excelent în răscumpărări — și totul va rămîne mai mult sau mai puțin la fel ca și mai înainte — în afară de faptul că ficțiunea suzeranității feudale va fi abolită, ceea ce nu va fi nici o pierdere fiindcă, oricum, nu era altceva decît o ficțiune.

Fără îndoială, un război de felul acesta trebuia probabil să fie îngrădit de etichetă, la fel cum este îngrădită de regulile etichetei și vînătoarea de vulpi. Va începe la locul fixat mai dinainte, dacă va permite vremea, și va fi dus conform regulilor fixate de precedentele războaie.

Dar Arthur avea alte idei în cap. Nu i se părea deloc sportiv ca optzeci de mii de oameni umili să fie împinși la măcel, în timp ce o fracțiune închisă în carapace ca într-un blindaj de tanc, să umble numai după obținerea unor posibilități mai mari de răscumpărare. El începuse să pună un preț pe capete, umeri și brațe — pe vitejia posesorilor lor, chiar dacă aceștia nu erau altceva decît niște șerbi. Merlyn îl învățase să nu aibă încredere în teorie conform căreia satele puteau fi pustiite pentru rechiziționări militare, gospodarii ruinați, soldații măcelăriți, asta numai ca să plătească el o răscumpărare intactă, cum făcuse Coeur de Lion [1] din legende.

Regele Angliei poruncise ca în felul lui de a duce războiul să nu existe nici o răscumpărare. Cavalerii lui trebuiau să lupte, nu împotriva mercenarilor pedeștri, ci împotriva cavalerilor confederației Gaelice. N-au decît să se lupte mercenarii între ei, dacă tot trebuie să se lupte — pe bună dreptate, dacă aveau ceva de împărțit, lăsînd la o parte problema răscumpărărilor — lasă-i să lupte pe măsura puterilor lor. Cît despre nobili, ei trebuiau să atace pe nobilii rebelilor, de parcă ar fi fost niște mercenari și nimic mai mult. Nu trebuiau să accepte nici un compromis, nu aveau voie să respecte nici o regulă de dans de salon. Trebuiau să ducă războiul acasă la stăpînii lui și să-i lovească cu îndîrjire — pînă ce ei înșiși vor fi gata să-și înfrîneze pofta de război, atunci cînd vor fi confruntați cu realitatea lui.

După aceea, știa acum cu siguranță, soarta vieții lui avea să fie lupta, sub orice chip, pentru a face ca amenințarea puterii să nu înfrîngă legile bunei-cuviințe.

[1] Inimă de Leu — (fr.).

Așa că, putem eventual crede că oamenii Regelui s-au spovedit în noaptea dinaintea luptei. Ceva din viziunea tînărului lor conducător ajunsese și la căpeteniile și la soldații săi. Ceva din noul ideal al Mesei Rotunde, care avea să se nască în dureri, ceva despre o acțiune periculoasă și nesuferită închinată pe altarul dreptei purtări — fiindcă știau acum că lupta lor avea să fie dusă cu prețul sîngelui și al morții, fără nici o răsplată. Nu vor obține nimic altceva decît conștiința fără de preț de a fi făcut ce se cuvenea să facă, în ciuda fricii care îi cuprindea — ceva pe care oamenii netrebnici adesea au denumit-o glorie, cu prea mult sentiment, dar care, indiferent de vorbele lor, rămîne pînă la urmă glorie și nimic altceva. Această idee sălășluia în inimile tinerilor care îngenuncheară în fața episcopilor-distribuitori de dumnezeire — știind că vrăjmașul era de trei ori mai numeros decît ei și că propriile lor trupuri fierbinți puteau fi reci la apusul soarelui.

Arthur începu cu o faptă cumplită și continuă cu altele asemănătoare. Prima dintre nelegiuirile lui fu că nu așteptă să vină ora potrivită conform etichetei. Trebuia să-și fi dispus trupele în fața celor ale lui Lot, de îndată ce s-ar fi terminat micul dejun, și apoi, cam pe la amiază, cînd liniile lor erau așezate în ordine, ar fi trebuit să dea poruncă să înceapă lupta.

Fiind dat semnalul, s-ar fi cuvenit să șarjeze șirurile de pedeștri ai lui Lot cu cavalerii săi înzăuați, în vreme ce cavalerii lui Lot ar fi atacat proprii săi pedeștri, și atunci ar fi fost un splendid măcel.

În loc să facă ce se cuvenea, el atacă noaptea. Pe întuneric, cu un cumplit strigăt de luptă — o tactică cu totul deplorabilă, de grobian — se năpusti asupra taberei rebelilor cu sîngele zvîcnindu-i în vinele gîtului și cu Excalibur dansîndu-i în mînă. Acceptase proporția de trei la unu. Era cu mult depășit în privința numărului de cavaleri. Un singur Rege al rebelilor — Regele celor o Sută de Cavaleri — avea cu sine forțe care reprezentau două treimi din numărul total al celor care vor ajunge mai tîrziu Masa Rotundă. Și nu Arthur începuse războiul. El lupta în propria lui țară, la sute de mile înăuntrul granițelor, împotriva unei agresiuni pe care nu o provocase.

Corturile se prăbușiră la pamînt, torțele se înălțară cu flacără vie, săbiile zburară din teacă și strigătele de luptă se amestecară cu lamentările de surpriză. Tumultul, măcelul, demonii spintecați, negri în lumina roșie a flăcărilor — ce cumplite scene au cunoscut codrii liniștiți și umbroși din Sherwood !

Fu un început de mare maestru și fu răsplătit cu succes. Cei unsprezece Regi și baronii lor erau învești-mîntați în armură — dura atîta să-l îmbraci pe un asemenea nobil în fierul armurii, încît, de obicei, treaba asta se făcea de peste noapte. De nu s-ar fi întîmplat ca nobilii Gaeli să fie înzăuați, apoi trebuie spus că ar fi fost o bătălie fără istorie și fără vărsare de sînge, fiindcă ce luptă s-ar mai fi putut purta ? Dar așa, atacul lui Arthur fu doar o inițiativă, și inițiativa aduse avantajele dorite. Cavalerii Celor Vechi își croiră drum cu săbiile din tabăra distrusă, luptînd corp la corp cu vrăjmașul. Reușiră să se reunească într-o masă de armură — care, oricum, era încă de cîteva ori mai mare decît armata înveșmîntată în armură pe care ar fi putut-o strînge Regele — dar acum cavalerii Gaeli erau lipsiți de ecranul lor obișnuit de protecție, întocmit din trupurile șerbilor și mercenarilor pedeștri. Nu fusese destulă vreme ca mercenarii să se poată organiza și aceia care mai rămăseseră cu nobilimea erau demoralizați sau fără căpetenii. Arthur își trimise propriii săi pedeștri, sub conducerea lui Merlyn, să se ocupe cu lupta de infanterie care se dădea îndeosebi în jurul taberei, iar el însuși, împreună cu cavalerii lui, se aruncară asupra Regilor rebeli. Îi puse pe fugă și-și dădu seama că nu trebuie să-i scape din mînă. Erau cuprinși de o uimire plină de indignare datorită a ceea ce considerau ca fiind o jignire personală, nedemnă de un cavaler — era jignitor să fii atacat cu gîndul de a fi ucis, de parcă un baron ar putea să fie omorît la fel ca un iobag saxon.

Cea de a doua necuviință a Regelui a fost aceea că a neglijat lupta cu șerbii. Acea parte a bătăliei, lupta rasială, care avea o anumită realitate chiar dacă aparținea mișcării, el o lăsă pe seama norodului — a infanteriei de sub comanda lui Merlyn, în tabăra de unde cavalerii o și tuliseră. Printre corturi erau cam trei Gaeli la fiecare Gal, dar surprinși și luați pe nepregătite, se aflau în evident dezavantaj. Arthur nu voia neapărtat să le facă

vreun rău — își concentra indignarea asupra conducătorilor care le umpluseră tigvele smintite cu idei dușmănoase — dar știa că aveau și ei dreptul la porția lor de luptă. Spera că lupta va fi victorioasă, în ceea ce privește propriile lui trupe. Între timp, el se ocupa de conducători — și, pe măsură ce se crăpa de ziuă, atrocitatea purtării lui devenea evidentă.

Fiindcă cei Unsprezece Regi adunaseră de bine de rău, un fel de surogat de paravan de infanterie, în spatele căruia îi așteptau atacurile de cavalerie, s-ar fi cuvenit să fi pornit o șarjă de cavalerie asupra acestui scut de protecție format din pedeștri îngroziți, ceea ce ar fi avut ca rezultat o enormă execuție în masă. În loc să facă așa ceva, el pur și simplu îi neglija. Galopă prin rîndurile de infanteriști de parcă nu i-ar fi fost dușmani — nici măcar nu se osteni să-i lovească — și-și năpusti atacul împotriva sîmburelui învelit în armură. Infanteria, dinspre partea ei, acceptă îndurarea, plină de recunoștință și mulțumire. Cu alte cuvinte, pedeștrii se comportară de parcă nu era o onoare să ți se dea voie să mori pentru Lothian. Disciplina, așa cum au spus după aceea generalii rebeli, nu era partea tare a Picților.

Șarjele de cavalerie începură odată cu răsăritul soarelui.

Dacă ați asistat vreodată la o paradă militară cu cavalerie sau la un cortegiu-spectacol al trecerii vreunui circ prin orașul dumneavoastră, atunci se poate întîmpla să fi văzut o șarjă de cavalerie. Dacă așa stau lucrurile, înseamnă că știți că „a vedea" nu este cuvîntul potrivit. Mai curînd „a auzi" — ropotul de tunet zguduind pămîntul ca o serie întreagă de baterii de artilerie care trag în foc continuu, învălmășeala și răpăiala pe pămînt a copitelor cailor! Da, și chiar în această situație, vă gîndiți probabil la o șarjă de cavalerie, și nu la una de cavaleri!

Imaginați-vă acum, cu cai de două ori mai grei decît căluții noștri de circ din cortegiile de torțe de la miezul nopții, și călăreții, ei înșiși de două ori mai grei datorită armelor și armurii. Mai adăugați la aceasta, muzica de talgere a armurii și zornăitul harnașamentului. Și mai schimbați uniformele cu niște armuri, pe care hățurile zdrăngăne asurzitor. Și schimbați uniformele cu niște oglinzi, aruncînd flăcări orbitoare în lumina soarelui,

iar lănciile colorate schimbați-le cu niște sulițe de oțel. Lănciile acum se înclină, acum se ridică a moarte. Pământul se cutremură sub picioare. În urmă, printre bulgării de lut zburînd în aer, pământul se umplea de urmele potcoavelor cailor. Nu de oameni trebuie să te temi, nu de săbiile lor, nici măcar de sulițe, ci de copite și de cai — de avîntul acelei falange distrugătoare de fier — întinsă pe toată lungimea frontului, inevitabilă, pulverizantă, mai zgomotoasă decît mii de bețe bătînd darabana în vasta tobă a pămîntului.

Cavalerii confederației făcură față jignirii după cum le stătu în puteri. Se ridicară în fața inamicului și se retraseră luptînd. Dar noutatea situației lor ca obiecte ale ferocității, în ciuda rangului lor, precum și cea de unitate militară mai mare, atacată cu nerușinare și aroganță de o armată care număra mai puțin de un sfert din propriul ei număr — și pe deasupra mai era și necontenit asaltată — toate acestea avură un efect neplăcut asupra moralului lor. Cedară teren în fața atacurilor inamicului, încă în ordine, dar se retraseră mereu și se adunară ca o turmă de oi într-un luminiș al Pădurii Sherwood — o poiană largă ca un estuar de iarbă împrejmuită de copaci.

În cursul acestei faze a bătăliei, o serie de indivizi făcură dovadă de o deosebită vitejie. Regele Lot cunoscu un succes personal în fața lui Sir Meliot de la Roche și împotriva lui Sir Clariance. Fu descălecat de către Kay, încălecă din nou cu ajutorul scutierilor numai pentru ca să fie apoi rănit la umăr de către însuși Arthur — care era pretutindeni — plin de tinerețe, triumfător, încălzit de vîltoarea luptei.

Ca general, se pare că Lot fusese un pedant și nici nu dăduse dovadă de prea mare curaj. Dar în ciuda pedanteriei lui, era un bun tactician. Cam pe la amiază, se pare că-și dăduse seama că se afla în fața unui nou mod de a purta războiul, ceea ce cerea un nou sistem de apărare. Demonii cavaleriei lui Arthur nu erau cîtuși de puțin preocupați de răscumpărări, asta devenise clar acum, și erau gata să se dea cu capul de zidul cavaleriei lui pînă ce vor fi nevoiți să cedeze. Se decise că cel mai bun lucru era să-i osteneaască. La un consiliu strîns în pripă, în spatele liniilor sale, se căzu de acord ca el însuși, cu alți patru regi și jumătate din apărători să

se retragă de-a lungul luminișului pentru ca să pregătească o poziție de rezistență. Ceilalți șase regi erau suficienți ca să-i țină în loc pe englezi, în vreme ce oamenii lui Lot s-ar odihni și s-ar regrupa. Apoi, cînd pozițiile ar fi fost bine pregătite, cei șase regi din prima linie urmau să se retragă în spatele pozițiilor ocupate de Lot, lăsîndu-l pe acesta în prima linie, în timp ce ei înșiși s-ar putea regrupa.

Marea armată se împărți în două, după înțelegerea la care căzuseră.

Arthur acceptă acest moment de diviziune ca pe ocazia după care tînjise. Trimise în goana calului un aghiotant, care se pierdu printre copaci. Încheiase un pact de întrajutorare reciprocă cu doi prinți francezi pe nume Ban și Bors — și acești doi aliați veniseră din Franța cu aproape zece mii de oameni pentru ca să-i acorde sprijin. Francezii se ascunseseră în codru, de ambele părți ale luminișului, ca rezerve. Tocmai în direcția lor încercase Regele să-și împingă dușmanul. Aghiotantul galopă, printre stejarii înfrunziți licări o clipă armura sa, și mintea lui Lot întrezări capcana. Se uită numai într-o parte a luminișului, unde Bors îl și ataca din flanc, dar nu-și dădu încă seama că în cealaltă aripă se aflau trupele lui Ban.

În acest stadiu al luptei, pe Lot începu să-l părăsească curajul. Era rănit la umăr, atacat de un dușman care părea să accepte moartea domnilor ca parte integrantă a războiului, și acum mai căzuse și într-o cursă.

— Oh, apără-ne de moarte și de durerea schilodului, se spune că ar fi zis el, căci prea bine văd, Doamne, că în primejdie de moarte ne aflăm !

Îl trimise pe Regele Carados cu un puternic detașament să-l întîmpine pe Regele Bors, numai ca să afle peste cîteva clipe că un alt aghiotant al Regelui Angliei îl asmuțise asupra lui pe Regele Ban, care-l izbea acum din cealaltă parte. Mai avea încă superioritatea numerică, dar curajul i se dusese de-a binelea.

— Vai, îi spuse el Ducelui de Cambenet, dezumflați trebuie că mai arătăm !

Se zice chiar că și-ar fi plîns „rușinea și amarul ursitei".

Carados fu el însuși descălecat, iar escadronul său spulberat de oamenii Regelui Bors. Avangarda celor șase regi fu pusă pe goană de șarja de cavalerie a lui Arthur.

Lot, împreună cu oamenii Regelui Morganore, făcură stînga împrejur ca să facă faţă atacului din coastă a Regelui Ban.

Rebeliunea ar fi fost sugrumată chiar în ziua aceea de-ar mai fi fost măcar o oră de lumină. Dar soarele apuse, venind în ajutorul şi spre salvarea Poporului Celor Vechi şi încă nu apăruse luna. Arthur îşi strînse oastea, judecînd pe bună dreptate că răzvrătiţii erau demoralizaţi, şi permise oamenilor săi să doarmă în voie, punîndu-şi armele pe sub cap, nelăsînd decît cîteva santinele, puţine dar cu ochii în patru.

Armata epuizată a vrăjmaşilor săi, care noaptea trecută nu se gîndiseră la nimic altceva decît să petreacă şi să joace zaruri, petrecu acum iarăşi ore în şir de nesomn pe întuneric, stînd de pază sau strîngîndu-se la sfat. Ca toate armatele de munteni care o porniseră împotriva Gramaryei, n-avea nici unul încredere în celălalt. Pe deasupra, se mai aşteptau ca duşmanul să-i mai lovească o dată în noaptea aceea. Erau cuprinşi de panică şi teamă, datorită suferinţelor din acea zi. Erau împărţiţi în privinţa capitulării sau rezistenţei în continuare. Dădură zorile înainte ca Regele Lot să poată să ia vreo decizie.

Infanteria care mai rămăsese la ordinele sale trebuia să se întoarcă din drum, împreună cu mulţimea de vite ce o însoţea, şi să se răzleţească ca să-şi scape picioarele dezgolite, care cum o putea. Cavalerii trebuiau să se unească într-o singură falangă, pentru ca să reziste şarjelor, şi oricine ar fi fugit după aceea, trebuia să fie pe dată doborît pentru laşitate.

Dimineaţa, aproape înainte ca să se fi alcătuit în formaţie după vrerea lor, Arthur îi atacă. Urmîndu-şi propria sa tactică, trimise numai o trupă mică de patruzeci de suliţe să înceapă lupta. Oamenii aceştia, o adevărată forţă de şoc, aleasă pe sprînceană dintre cei mai viteji, reluară atacurile furibunde din după-amiaza anterioară. O porniră într-un galop neastîmpărat, loviră cu putere în rîndurile rebelilor şi le rupseră, se regrupară şi veniră iarăşi în atac. Regimentul încăpăţînat se retrăgea din calea lor, posac, abătut, zăpăcit, fără putere să mai ducă lupta.

La amiază, cei trei regi ai aliaţilor loviră cu toată forţa, într-un atac final. Urmă un moment de învălmăşeală,

însoțit de un zgomot ca de tunet — spectacolul lăncilor în țăndări plutind prin aer în vreme ce caii le loveau cu copitele înainte de a le îngropa în țărînă. Țipetele, urletele, zbieretele, vaietele, chiotele zguduiră pădurea. După aceasta, peste brazdele de iarbă călcate în picioare, peste bulgării de clisă azvîrliți printre urmele de copite, peste rămășițele de arme de atac se așternu o tăcere nefirească. Pe ici, pe colo, cîțiva oameni călăreau la pas fără țintă. Dar nici urmă nu se mai vedea de cavaleria organizată a Gaelilor.

Merlyn îl întîlni pe Rege pe cînd se întorcea călare venind dinspre Sorhaute — un vrăjitor destul de obosit, mergînd încă pe jos. Era îmbrăcat în vesta de zale a infanteriei, cu care insistase să lupte. Aduse cu sine vestea că toate clanurile pedestre capitulaseră.

CAPITOLUL XIII

Învăluit în razele de argint ale lunii, într-o zi de septembrie, după cîteva săptămîni de la bătălie, Regele Pellinore stătea pe vîrful stîncii împreună cu logodnica lui, privind țintă spre mare. Curînd aveau s-o pornească spre Anglia ca să se căsătorească. Brațul îi era petrecut în jurul taliei ei, iar urechea îi era turtită de creștetul capului ei. Erau cu totul inconștienți de lumea din jurul lor.

— Bine, dar Dornar e un nume așa de caraghios, spunea Regele. Nici nu-mi dau seama cum de ți-a trecut prin cap.

— Dar tu te-ai gîndit la el, Pellinore.

— Nu zău ?

— Da. Aglovale, Percivale, Lamorak și Dornar.

— Or să fie ca niște heruvimi, spuse Regele cu înflăcărare. Ca niște heruvimi ! Dar ce sînt heruvimii ?

În spatele lor, vechiul castel se profila pe cerul presărat de stele. Din vîrful Turnului Rotund se auzea un zgomot slab de strigăte, de la Grummore și Palomides care se ciorovăiau cu Fiara Căutărilor. Dînsa mai era încă îndrăgostită de contrafăcutul ei și mai ținea castelul sub stare de asediu — asediu care fusese întrerupt numai pentru

cîteva ore în ziua întoarcerii lui Lot cu armia să înfrîntă. Fusese o adevărată surpriză pentru cavalerii englezi să afle că se găsiseră tot timpul în război cu Regatul Orkney, dar acum, că războiul se terminase, nu mai aveau ce face. Acum toată lumea se retrăsese înăuntru, podul era mereu tras și Glatisanta stătea întinsă la lumina lunii, la poalele turnului, cu capul care-i strălucea ca argintul. Pellinore refuzase să facă ceva pentru a o ucide.

Merlyn sosise într-o după amiază, în cursul turului său spre nord, pe care-l făcea pe jos, purtînd în spinare o raniță cu merinde și în picioare o pereche de bocanci monstruoși. Era curățel și alb și strălucea în totul, ca un țipar gata s-o pornească în călătoria sa spre Marea Sargaselor, fiindcă se apropia timpul întîlnirii cu Nimue. Dar era distrat, incapabil să-și amintească de lucrul pe care ar fi trebuit să-l spună elevului lui și nu-și aplecă decît în grabă și cu nerăbdare urechea la greutățile lor.

— Scuză-mă, îi strigară cei de pe creasta zidului, pe cînd vrăjitorul stătea afară, dar e vorba de Fiara Căutărilor. Regina de Lothian și Orkney e grozav de furioasă din pricina ei.

— Sînteți siguri că-i din cauza Fiarei ?

— Păi sigur că da, dragul meu. Vezi, ne-a asediat.

— Noi ne-am mascat, zbieră jalnic Sir Palomides, într-un fel de Fiară, stimate domn, și adevărata fiară ne-a văzut intrînd în castel. Și poftim, acum dă semne de înflăcărată afecțiune. Creatura asta nu vrea să se care, fiindcă își închipuie cum că perechea dînsei s-ar afla înăuntru, și este o problemă de maximă primejdie să deschidem poarta sau să lăsăm podul.

— Mai bine i-ați explica. Urcați-vă pe metereze și explicați-i eroarea.

— Și crezi c-o să înțeleagă ?

— Eh, orice s-ar zice, este o fiară fermecată, replică magicianul. Pare posibil.

Dar explicația fu un eșec total — se uită la ei de parcă ar fi gîndit că se țin de minciuni.

— Hei, ascultă, Merlyn ! Mai stai, nu pleca !

— Trebuie să plec, spuse el cu un aer absent. Trebuie să fac ceva, undeva, cumva, dar nu pot să-mi aduc aminte despre ce e vorba. Între timp, va trebui să-mi

continui turul meu pe jos. Și-apoi trebuie să mă întîlnesc cu maestrul meu Bleise din Humberlandul de Nord, ca să poată să aștearnă pe pergament cronicile bătăliei, și-apoi o să stăm la pîndă după gîște sălbatice și după aia... asta e, n-ai ce-i face, nu-mi pot aminti !

— Bine, Merlyn, da' fiara asta nu vrea să ne creadă !

— Nu-i nimic. Nu-i nimic. Vocea îi era vagă și tulburată. Nu pot să mă opresc. Cu regrete. Vă rog să mă scuzați la Regina Morgause, dar nu pot să mai stau... Vreți, vă rog, să-i spuneți că am întrebat cum o mai duce cu sănătatea ?

Începu să se răsucească pe degetele de la picioare, gata să dispară în văzduh. După cît se vede, nu chiar așa de mult din turul său pe jos era executat chiar pe jos, și-n orice caz, nu cu piciorul.

— Merlyn, Merlyn ! stai, dom'le, un pic !

Reapăru o clipă, rostind cu o voce cătrănită :

— Ei, ce mai e ? !

— Fiara n-o să ne creadă. Ce să facem ?

Se încruntă.

— Faceți-i o psiho-analiză, spuse el în cele din urmă, începînd să se rotească.

— Bine, Merlyn, dar. Stai, stai ! Cum să facem treaba asta ?

— Metoda obișnuită.

— Da' care e ? strigară ei, cuprinși de disperare.

De data asta el dispăru complet, și numai vocea îi mai pluti în aer.

— Păi aflați și voi ce visuri are și așa mai departe. Explicați-i cum stă treaba de-adevăratelea în viață. Dar nu băgați prea mult din Freud.

După aceasta, ca o condiție a desăvîrșitei beatitudini în care se afla Regele Pellinore — ce refuza să-și mai bată capul cu mărunțișuri — Grummore și Palomides trebuiră să facă tot posibilul să se descurce singuri.

— Vezi tu, dragă, urla Sir Grummore, cînd o găină face un oușor...

Sir Palomides îl întrerupse cu o explicație despre polen și stamine.

Înăuntrul castelului, în camera regală din Turn, Regele Lot și consoarta dumisale stăteau întinși în patul

dublu. Regele era cufundat în somn, epuizat de efortul de a-și scrie memoriile despre războiul la care luase parte. N-avea nici un motiv special pentru care să rămînă treaz. Morgause nu putea să închidă ochii nici măcar o clipă.

Mîine avea să plece la Carlion pentru cununia lui Pellinore. Se ducea, așa cum îi explicase soțului ei, ca un fel de mesager, ca să pledeze pentru iertarea lui. Își lua și copiii cu ea.

Lot a fost grozav de furios în legătură cu călătoria asta și a vrut să o interzică, dar știa ea cum să învîrte lucrurile pe deget.

Regina se strecură în tăcere afară din pat și se duse la sipetul în care-și ținea lucrurile mai de preț. Încă de cînd se reîntorsese armata i se tot povestise despre Arthur — despre puterea lui, farmecul, nevinovăția și generozitatea lui. Măreția lui fusese evidentă și răzbătuse chiar din povestirile pline de invidie și suspiciune ai celor pe care-i învinsese.

Se mai auziră de asemenea tot felul de vorbe despre o anume fată pe nume Lionore, fiica contelui de Sanam, cu care se presupunea cum că tînărul rege ar avea de-a face. Regina își deschise în întuneric sipetul și stătu în peticul de lumină de lună care venea dinspre fereastră, ținînd în mîna un nu știa ce, o fîșie de ceva.

Arăta ca o panglică. Fîșia reprezenta o vrăjitorie mai puțin crudă decît fiertura de pisică neagră, dar nu mai puțin înspăimîntătoare. Dimpotrivă. Se numea Spancel, ceea ce însemna un fel de popritoare cu care erau împiedicate animalele de pe lîngă casă să fugă — și găseai mai multe asemenea năzdrăvănii în sipetele Poporului-Celui-Vechi. Era mai degrabă un farmec necurat de muiere decît o adevărată vrăjitorie, așa cum scrie la carte. Morgause îl obținuse din corpul unui soldat care fusese adus acasă de către bărbatu-său, pentru îngropăciune în Insulele-Din-Afară.

Era o fîșie de piele umană, tăiată din silueta unui mort. Asta înseamnă că tăiatul începuse de la umărul drept, iar cuțitul — urmîndu-și cu grijă drumul în două crestături, astfel încît să se obțină o fîșie — mersese în jos pe partea dinafară a brațului drept, în jurul marginii dinafară a fiecărui deget, de parcă ar fi urmărit cusătura unei mănuși și apoi pe dinăuntrul brațului, în sus, pînă la subsoară. Apoi o pornise în jos pe latura trupului,

pe picior și în sus pînă între picioare și așa mai departe, pînă ce se termina circuitul siluetei cadavrului, tot la umărul de la care se pornise. Toată fîșia asta alcătuia o panglică, nu glumă.

Felul în care se folosea un Spancel era următorul: trebuia mai întîi de toate să-l găsești pe omul pe care-l iubeai cînd era cufundat în somn. Apoi trebuia să arunci panglica peste capul lui, fără să-l trezești, și să o legi cu o fundă. Dacă se trezea cumva cînd făceai treaba asta, atunci însemna că, într-un an, moare. Dacă nu se trezea pînă ce nu se termina întreaga operație, atunci era legat să se îndrăgostească de tine.

Regina Morgause stătea în lumina lunii, trăgînd Spancelul printre degete.

Nici cei patru băieți nu dormeau, și nu erau în camera lor de culcare. Ascultaseră pe scări în timpul cinei regale, așa că știau că aveau s-o pornească spre Anglia, împreună cu mama lor.

Se aflau acuma în Bisericuța Bărbaților — o capelă la fel de veche ca și Creștinismul pe insulele acelea, deși nu era mai mare de douăzeci de picioare. Era întocmită din pietre puse unele peste altele, fără să fie lipite cu mortar la fel ca și zidul cel mare al turnului și cetății, iar lumina lunii pătrundea prin unica ei fereastră fără geamuri, pentru ca să cadă pe piatra altarului. Vasul pentru apă sfințită, pe care cădea lumina lunii, era săpat în piatră, și avea deasupra un capac, tot din piatră, tăiat subțire ca o aschie, tocmai bine să se potrivească.

Copiii din Orkney îngenuncheau în casa strămoșilor lor. Se rugau să poată fi sinceri și buni cu mama lor care-i iubea; să poată să fie demni de toată dușmănia Clanului Cornwall, așa cum îi învățase ea; să nu uite niciodată pămîntul cețos din Lothian, unde domnea tatăl lor.

Afară pe fereastră, se vedea luna nouă cum stătea cocoțată sus, sus de tot, în cerul fără de sfîrșit, ca o secure azvîrlită pe cer, ca o unghie tăiată cu grijă și păstrată pentru farmece la ceas de noapte, iar girueta de vînt se profila pe boltă — corb negru și sinistru, căutînd spre sud cu săgeata pe care o ținea în gură.

CAPITOLUL XIV

Din fericire pentru Sir Palomides și Sir Grummore, Fiarei Căutărilor îi veni mintea la cap în ultimul moment, chiar înainte ca întreg cortegiul s-o pornească la drum — altfel ar fi trebuit să rămînă la Orkney și să piardă de tot cununia preafericitului lor amic. Dar chiar și așa, tot trebuiră să nu închidă un ochi toată noaptea. Prea-și venise brusc în fire animalul.

Nenorocirea era că toată afecțiunea ei fusese transferată reușitului analist — cu alte cuvinte, căzuse pe capul lui Palomides — după cum atît de adesea se întîmpla în psihanaliză, și iată că acum refuza să-i mai acorde vreun interes fostului ei stăpîn. Regele Pellinore, nu fără cîteva suspine pentru frumoasele timpuri trecute, fu silit să renunțe la drepturile lui în favoarea Sarazinului. Acesta e și motivul pentru care, deși Malory ne spune în mod clar că numai un Pellinore ar putea s-o prindă, totuși, în ultimele părți ale lucrării „Morte Darthur" o găsim mereu urmărită de Sir Palomides. În orice caz, trebuie admis că nu prea are mare importanță cine putea s-o prindă, din moment ce nimeni n-a prins-o vreodată.

Lungul marș înspre Sud, spre Carlion, cu litiercle care se legănau și cu escorta călare mergînd hurducat cu steagurile desfășurate, a fost un lucru cu adevărat captivant pentru toată lumea. Lecticele, ele însele, erau niște lucruri foarte interesante. O asemenea lectică era alcătuită dintr-o cotiguă obișnuită, avînd la fiece capăt un fel de prăjini. Între aceste prăjini se azvîrlea un hamac, în care simțeai zdravăn toate zdruncinăturile și opintelile drumului. Cei doi cavaleri călăreau în spatele caleștilor regale, încîntați că au putut în cele din urmă să iasă din castel și să ia și ei parte la căsătorie. Urmau după aceea Sfîntul Toirdealbhach cu Măicuța Morlan, pentru că aveam să asistăm la o dublă cununie.

Fiara Căutărilor încheia coloana, urmărindu-l îndeaproape pe Palomides, de teamă ca nu cumva să fie iarăși abandonată.

Toți sfinții ieșiseră din stupurile lor ca să-i conducă. Toți Fomorienii, Fir Bolg, Poporul-Celor-Vechi și alții le făceau semn cu mîna fără cea mai mică suspiciune, din locurile de unde se aflau și anume : dealuri, faleze stîn-

coase, mlaștini, munți, mocirle, movile de cretă. Toate căprioarele roșii și toți inorogii se aliniară pe vîrfurile înalte ale munților, pentru a le spune adio. Rîndunicile de mare veniră dinspre estuar cu cozile lor în furculiță, ciripind de mama focului a despărțire, de parcă un redactor de la radio le-ar fi pus să imite scena emigrării în alte ținuturi. Pietroșeii suri, cenușii pe spate și galbeni-ruginii pe piept și fîsele treceau în zbor fulgerat pe lîngă ei, dintr-o margine pînă-n cealaltă a drumului înconjurat de stînci cenușii ; vulturii, șoimii pelerini, corbii și coțofenele se învîrteau deasupra lor în cercuri largi ; fumul de turbă îi urmărea de parcă dorea să le atingă încă o secundă vîrful nărilor ; pietrele funerare și subteranele și forturile promontoriului își întindeau pietrele lor preistorice în văpaia soarelui ; păstrăvul de mare și somonul își scoteau capul lucios din apă ; munții, viroagele și dealurile acoperite de buruieni a celei mai frumoase țări de pe lume își uneau vocile într-un cor fără de număr — și duhul lumii Gaelice spunea băieților cu voce răsunătoare și frumoasă : Amintiți-vă de noi !

Dacă marșul acesta a fost interesant pentru copii atunci splendorile metropolitane ale Carlionului au fost suficiente pentru a le tăia suflarea. Aici, în jurul castelului Regelui se aflau străzi — nu numai o singură uliță, ca acasă — precum și castelele baronilor care atîrnau de puterea regală, mănăstiri, paraclise, biserici, catedrale, piețe, case de negustători. Pe străzi se găseau sute și sute de oameni, toți îmbrăcați în albastru, ori roșu, ori verde sau în alte culori vesele, purtînd pe braț coșnițe de tîrgșială sau alungînd în față cîrduri de gîște sîsîitoare, sau grăbind încoace sau încolo, învești mîntați în livreaua vreunui mare lord.

Peste tot răsunau clopote, ceasurile băteau ora în clopotnițe, stindarde fluturau larg desfășurate — pînă ce și văzduhul de deasupra lor părea să fi prins viață. Pretutindeni vedeai cîini și măgari și cai buiestrași împodobiți cu șei sau cioltare colorate și popi și harabale de la țară — ale căror roți scîrțîiau ca în ziua judecății de-apoi — și tarabe care vindeau turtă dulce aurie și prăvălii unde erau etalate cele mai frumoase piese de armură, după ultima modă. Se aflau acolo și negustori de mătase și negustorul de mirodenii, precum și bijutieri.

Prăvăliile erau împodobite cu firme zugrăvite frumos, care atîrnau deasupra intrării, ca la hanurile din zilele noastre. Slugi petreceau zgomotos, chiuind și ciorovăindu-se în fața cîrciumilor care vindeau vin dulce, și cucoane bătrîne se tocmeau pe ouă vîndute cu grămada, iar mișei de negustători ambulanți purtau colivii cu șoimi de vînzare, consilierii municipali impozanți își plimbau burdihanele împodobite cu lanțuri groase de aur, și se mai aflau acolo plugari arși de soare, aproape dezbrăcați, doar cu cîteva straie de piele pe ei, și lese de ogari, care ți se încurcau printre picioare, și ciudați vînzători din Orient vînzînd papagali la fel de ciudați ca și ei, și drăguțe doamne mergînd cu pași mărunți, purtînd pe cap pălării caraghioase ca acelea de nătîng, înalte și țuguiate la vîrf, unde mai adăugaseră și un voal ce fîlfîia în bătaia vîntului, și poate cîte un paj, mergînd în fața unei preacuvioase doamne, purtînd în mînă o carte de rugăciuni, dacă stăpîna lui mergea la biserică.

Carlion era un oraș-cetate, înconjurat de ziduri, așa că toată zarva asta era împrejmuită de metereze care păreau să nu aibă capăt. Zidul avea turnuri la fiecare două sute de metri și, de asemenea, se deschidea spre lumea dinafară prin patru porți mari. Cînd te apropiai de oraș dinspre cîmpie, vedeai turnurile de pază ale castelului și turlele bisericilor răsărind dintre zidurile cetății ca un mănunchi — ca niște flori înălțîndu-se dintr-o glastră.

Regele Arthur fu încîntat să-și revadă vechii săi prieteni și să afle de logodna lui Pellinore. El fusese primul cavaler pe care-l admirase, atunci cînd era copil în castelul din Pădurea Sălbatică și se hotărî să-i facă scumpului său amic o cunună de o splendoare neegalată, mai ceva ca-n basme. Pentru treaba asta fu rezervată catedrala din Carlion și nu s-a cruțat nimic ca toată lumea să petreacă după pofta inimii. Slujba pontificală nupțială fu celebrată de o asemenea galaxie de cardinali și episcopi și nunți papali, încît se părea că nu exista un colț în toată acea biserică imensă care să nu fie plin de violet și purpuriu și miros de tămîie și băieței cu clopoțele de argint. Din cînd în cînd, cîte un băiat se năpustea la un episcop și-i suna clopoțeii în cap; alteori, un nunțiu îl prindea în gheare pe cîte un cardinal și nu se lăsa pînă

nu-l tămîia din cap pînă-n picioare. Era ca o bătaie cu flori. În fața altarelor strălucitoare ardeau mii de lumînări. Degetele sfinte, boante și îndemînatice întindeau peste tot, șervete, șervețele și tot felul de covorașe, sau țineau cărți de rugăciuni, sau se binecuvîntau cu temeinicie, ori se stropeau leoarcă unii pe ceilalți cu apă sfințită, sau cu respect întindeau trupul răstignit al Domnului, spre a fi sărutat de cei din norod. Muzica era divină, atît cea Gregoriană, cît și cea Ambroziană, și biserica era înțesata de oameni. Se aflau acolo călugări și pateri și stareți de toate înfățișările, încălțați cu sandale, stînd printre cavaleri, a căror armura arunca fulgere de foc în lumina lumînărilor. Se găsea acolo chiar și un episcop franciscan, îmbrăcat tot în cenușiu și purtînd pe cap o pălărie roșie. Sfitele și mitrele erau toate aproape facute din aur masiv, încrustate cu diamante și tot felul de nestemate, și-atît le îmbrăca și le dezbraca toată popimea din biserica, încît catedrala zornăia din pricina acestor sfinte vesminte. Cît despre latină, era vorbită cu atîta semeție și iuțeală, încît grinzile răsunau din pricina pluralurilor genitiv, și era o asemenea vărsare de povețe, predici și binecuvîntări, că te-apuca și mirarea că întreaga congregație nu se ridica pe loc spre ceruri. Chiar și Papa, care era la fel de doritor ca toată lumea ca lucrurile să meargă ca unse, avusese bunătatea să trimită o serie de indulgențe la toți de care și-a putut aduce aminte.

După căsătorie, veni și petrecerea. Regele Pellinore și Regina sa — care stătuseră mînă în mînă în tot cursul ceremoniei anterioare, cu Sf. Toirdealbhach și Maica Morlan în spatele lor, cu totul zăpăciți de lumina orbitoare a lumînărilor, de tămîie și stropirea neîntreruptă cu apă sfințită — fură poftiți în capul mesei, la locul de onoare și serviți de către însuși Arthur, cu genunchiul plecat la pămînt. Puteți numai să vă închipuiți încîntarea Măicuței Morlan. Și ce mîncare! Se servi plăcintă de păun, piftie de țipari, cremă de Devonshire, delfin în sos picant, salată de fructe frapată, precum și alte două mii de feluri de mîncare. Se ținură discursuri, se cîntară cîntece, se închinară pahare cu vin în sănătatea tuturor și se ciocniră nenumărate altele. Un curier special sosi în plină viteză din Humberlandul de Nord și aduse mirelui următorul mesaj. „Urări de bine de la

Merlyn Stop. Cadou sub Tron Stop. Dragoste lui Aglovale, Percivale, Lamorak, Dornar".

Cînd se mai stinse agitația provocată de acest mesaj și fu găsit și cadoul de nuntă, se organizară cîteva jocuri în cerc pentru membrii mai tineri ai asistenței. În acestea excelă un mic paj de pe lîngă gospodăria Regelui. Acesta era un fiu al aliatului de la Bedegraine al lui Arthur — Regele Ban de Benwick — și numele său era Lancelot. Se jucară tot felul de jocuri pe mere și alte bunătățuri, jocuri cum ar fi bîza, care prilejuiră o mulțime de chicoteli gălăgioase, și avu apoi loc o piesă cu păpușile, denumită *Mac și Ciobanii*, care făcu pe toată lumea să rîdă în hohote. Sfîntul Toirdealbhach se făcu de rușine, năucind pe unul dintre episcopii mai grași cu o lovitură de măciucă în cap, în cursul unei discuții de principii referitoare la Bula papală denumită Laudabiliter. În fine, la o oră tîrzie, toată petrecerea se sparse după o redare plină de simțire a cîntecului „Auld Lang Syne[1]". Regelui Pellinore i se făcu rău și noua Regină Pellinore îl băgă în pat, explicînd că era surescitat

Hăt departe, în Humberlandul de Nord, Merlyn sări din culcuș. Toată ziulica, din zori pînă la apusul soarelui, stătuseră la pîndă după gîște sălbatice și se dusese la culcare rupt de oboseală. Dar deodată își aduse aminte în somn, — măi, să fie, ce lucru simplu! Numele *mamei* lui Arthur uitase el să-l pomenească în zăpăceala în care plecase! Asta e! Stătuse tot timpul acolo, flecărind de una și de alta, despre Uther Pendragon și despre tot felul de Mese Rotunde și bătălii și Guenever și teci de săbii si lucruri trecute și lucruri ce-aveau să vină — dar uitase lucrul cel mai important din toate.

Mama lui Arthur era Igraine — chiar acea Igraine care fusese luată prizonieră la Tintagil, cea despre care vorbiseră copiii din Orkney în Turnul Rotund la începutul acestei cărți. Arthur fusese zămislit în noaptea în care Uther Pendragon năvălise în castelul ei. Și cum Uther, fără îndoială, nu avea cum să se căsătorească cu ea pînă ce nu își termina doliul după contele ucis, băiatul se

[1] Cîntec ale cărui cuvinte au reprezentat o parte din contribuția lui Robert Burns, celebru poet scoțian, la cel de-al cincilea volum al *Muzeului muzical scoțian* (1787—1803), tipărit de James Johnson.

născuse prea curînd. Acesta era motivul pentru care Arthur fusese trimis ca să fie crescut de Sir Ector. Nici un suflețel pe lumea asta nu știuse unde și de ce fusese trimis, în afara lui Merlyn și a lui Uther — și acum Uther era mort și îngropat. Nici măcar Igraine nu aflase niciodată nimic.

Merlyn stătea tremurînd și mișcîndu-se încoace și-ncolo cu picioarele goale pe podeaua rece. Să se rotească și să se învîrtejească și hop! ce bine ar fi să zboare de îndată la Carlion, înainte de-a fi prea tîrziu! Dar bătrînul era obosit și zăpăcit de puterea sa de a vedea lucrurile în trecut și în viitor, și căpățîna îi vuia de visurile nopții. Se gîndi că va face treaba asta dimineața — nu putea să-și amintească dacă toate se întîmplaseră în trecut sau în viitor. Își întinse mîna vînoasă pe orbecăite spre culcușul său dulce, în vreme ce imaginea lui Nimue se și țesea în mintea lui încețoșată de somn. Se trînti în așternut. Barba îi intră sub pătură, nasul i se afundă în pernă. Merlyn adormise iară.

Regele Arthur stătea în jilțul regal în Marea Sală a palatului, care era pustie. Cîțiva dintre cavalerii săi favoriți mai sorbiseră un pahar cu vin înainte de culcare, ținîndu-i tovărășie, dar acum era singur. Fusese o zi obositoare, deși acum ajunsese în floarea tinereții și a puterii sale; își sprijini capul de spătarul tronului, gîndindu-se la întîmplările căsătoriei prietenului său. Din clipa în care trăsese sabia din stîncă, luptase, luptase fără încetare, și neastîmpărul acestor campanii și bătălii îl călise și-l făcuse un bărbat zdravăn.

În cele din urmă, poate e-o să cunoască totuși pacea și liniștea. Se gîndi la plăcerile păcii, la căsătoria lui care se va înfăptui într-o zi, așa cum profețise Merlyn, și la căminul pe care și-l va întemeia. Se gîndi la Nimue și apoi la toate femeile frumoase de pe lume. Pe urmă adormi.

Se trezi cu o tresărire, ca să găsească în fața lui o frumusețe cu părul negru și ochii albaștri, care purta pe cap o coroană. Cei patru neastîmpărați copii din nord stăteau în spatele mamei lor, sperioși și sfidători, iar ea împăturea nu știu ce panglică.

Regina Morgause a Insulelor-Din-Afară se ținuse cu bună intenție departe de plăcerile petrecerii — își alesese momentul cu cea mai mare grijă. Asta era prima dată cînd o vedea tînărul Rege, și ea știa că arată acum mai frumoasă ca oricînd.

E imposibil să explici cum s-au întîmplat lucrurile acelea. Poate că e vorba de Spancel. Fîșia de piele omenească, care avea totuși cine știe ce putere în ea. Sau poate fiindca ea avea de două ori vîrsta lui, așa încît avea de două ori mai multă putere decît armele lui. Poate fiindcă Arthur a fost întotdeauna un băiat simplu, care-i lua pe oameni cum voiau aceștia să pară. Poate fiindcă nu cunoscuse niciodată o mamă lîngă el, drept care rolul dragostei de mamă, așa cum stătea ea cu copiii în spatele ei, îl luă pe nepregătite și-l năuci.

Oricare ar fi fost explicația, fapt este că Regina Văzduhului și a Întunericului avu nouă luni mai tîrziu un prunc de la fratele ei vitreg. Acesta fu numit Mordred. Și iată mai jos, așa cum a desenat-o mai tîrziu Merlyn, ceea ce a denumit el *„pied-de-grue"*.

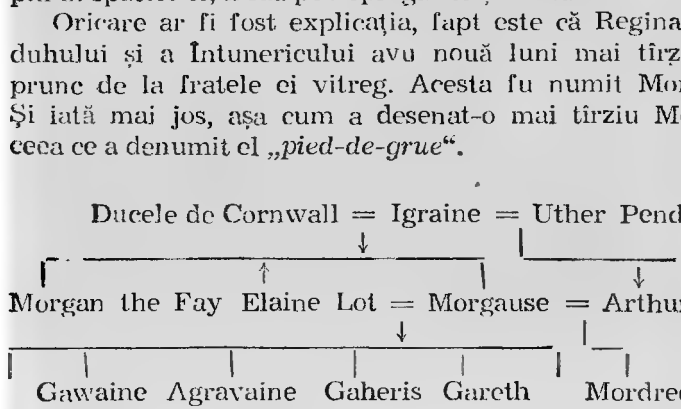

Chiar dacă-l vei fi citit de două ori, ca pe ceva ca dintr-o carte de istorie, acest arbore genealogic este o parte vitală a tragediei Regelui Arthur. Acesta este motivul pentru care Sir Thomas Malory și-a denumit lunga sa carte *Moartea lui Arthur*. Deși nouă zecimi din povestea sa pare să fie despre Cavaleri care se bat în suliți și pornesc expediții în căutarea Sfintei Cupe din care a băut Isus Hristos la ultima sa cină, și alte lucruri de soiul ăsta, povestea sa este un tot unitar, și se ocupă cu motivele pentru care tînărul nostru avea în cele din urmă

să-și ajungă pedeapsa. Este tragedia, tragedia Aristoteliană și atotcuprinzătoare a păcatului venind acasă să-și găsească adăpost. De aceea va trebui să ne amintim de descendența fiului lui Arthur, Mordred, și să ne-aducem aminte, atunci cînd va veni timpul, că regele se culcase cu propria lui soră. Nu știa că face astfel o faptă împotriva firii și poate că totul s-a întîmplat din pricina ei și fără vrerea lui, dar, după cîte se pare, în tragedie inocența nu este de-ajuns.

EXPLICIT LIBER SECUNDUS.

INCIPIT LIBER TERTIUS

CAVALERUL RĂU-FĂCUT

— Ba nu, spuse Sir Lancelot, ... că odată rușinat, nu te mai speli niciodată.

CAPITOLUL I

În castelul din Benwick, băiatul francuz se uita la fața lui, oglindindu-se în suprafața lustruită a unui coif de străjer. Acesta strălucea în lumina soarelui cu scînteierea încăpățînată a metalului. În mod practic, era la fel de bun ca oglindă, ca și căștile de oțel ale soldaților din timpurile noastre, dar asta era cea mai bună pe care o găsise. Întorcea coiful pe toate părțile, sperînd să capete o idee cît de cît exactă a feței sale, în ciuda protuberanțelor. Încerca să-și dea seama cam cum arăta și-i era teamă de ceea ce va descoperi.

Băiatul se gîndi că ceva nu era în regulă la el. De-a lungul întregii sale vieți — chiar atunci cînd va ajunge un om mare, cu toată lumea la picioarele lui — avea să simtă golul acesta : ceva în fundul inimii sale, de care era conștient și rușinat, dar care nu putea să înțeleagă. N-are rost să încercăm noi să înțelegem. Nu-i nevoie să ne băgăm noi într-un loc pe care el prefera să-l țină în secret.

Sala de arme în care stătea băiatul era tapisată cu arme de război. De două ore tot învîrtea în aer o pereche de haltere — el le numea „greutăți" — și lălăia un cîntec fără cuvinte și fără melodie. Băiatul avea cincisprezece ani. Tocmai se întorsese din Anglia, unde tatăl lui, Regele Ban de Benwick îl ajutase pe Regele Anglici să înăbușe o răzmeriță. Vă aduceți aminte de planul lui Arthur de a-și strînge cavalerii de tineri și de a-i pregăti pentru Masa Rotundă ; și vă mai aduceți aminte, cred, că la petrecerea de nuntă a lui Pellinore îl remarcase pe Lancelot, fiindcă acesta cîștiga cele mai multe dintre jocuri.

Lancelot, bălăngănind cu violență halterele și mormăindu-și cîntecul fără cuvinte, se gîndise tot timpul acesta la Regele Arthur, încordîndu-și mintea pe cît îl țineau puterile. Era îndrăgostit de el. De aceea făcea exerciții cu greutățile. Își amintea toate cuvintele unicei conversații pe care o avusese cu eroul lui.

Regele îl chemase să stea de vorbă cu el tocmai atunci cînd se îmbarcau spre Franța — după ce-și luase rămas-bun, sărutîndu-se frățește cu Regele Ban — și se retrăseseră împreună într-un colț al corabiei. Pînzele zugrăvite în culorile heraldice ale flotei lui Ban și marinarii trebăluind pe covertă și desfăcînd velatura, foișoarele întărite și arcașii și pescărușii ca niște fulgi albi de zăpadă spulberați prin văzduh, toate acestea au fost martorii discuției lor.

— Lance, spusese Regele, vino, te rog, aici un moment, vrei ?

— Măria ta.

— Te-am văzut cum te-ai jucat la petrecere.

— Măria ta.

— Se părea că nu prea lași să-ți scape victoria.

Lancelot privi crucis la vîrful propriului său nas.

— Aș vrea să am mai mulți oameni care să fie buni la jocuri, ca să mă ajute să-mi înfăptuiesc planurile. Planurile astea ale mele sînt pentru clipa cînd mă voi simți un rege adevărat și-mi voi pune întreg regatul în ordine. Mă întrebam, dacă tu ai vrea să mă ajuți, atunci cînd vei fi îndeajuns de mare ?

Băiatul se suci, se fîțîi și-și fixă deodată ochii ca niște fulgere pe fața interlocutorului său.

— E vorba de cavaleri, continuase Arthur. Vreau să fac un ordin al cavalerilor, cum e ordinul Jartierei, care să pornească la luptă împotriva Puterii. Ai vrea să fii unul dintre noi ?

— Da.

Regele se uită mai îndeaproape la el, incapabil să-și dea seama, dacă era încîntat sau speriat sau pur și simplu politicos.

— Înțelegi despre ce vorbesc ?

Lancelot îi luase vorba din gură.

— Noi îi zicem *Fort Mayne* [1] în Franța, explicase el.

[1] Brațul Puternic (fr. veche).

Omul cu brațul cel mai puternic dintr-un clan devine șeful lui și face apoi tot ce poftește. De aceea numim noi asta *Fort Mayne*. Vreți să puneți capăt Brațului Puternic, adunînd un mănunchi de cavaleri care cred mai curînd în dreptate decît în putere. Da, aș vrea, aș vrea chiar foarte mult să fiu unul dintre aceștia. Da' mai întîi trebuie să mai cresc. Vă mulțumesc. Și acum trebuie să vă spun adio.

Și uite-așa, plecaseră pe corabie din Anglia — băiatul stînd la proră și refuzînd să-și întoarcă privirile înapoi, fiindcă nu voia să-și dezvăluie simțămintele. Se îndrăgostise de Arthur încă din noaptea petrecerii de nuntă, și purta cu el în Franța, în inima sa de copil, imaginea acelui strălucit rege nordic așezat la masă, îmbujorat și plin de gloria războaielor cîștigate.

În spatele ochilor negri care scrutau cu luare aminte coiful, sălășluia un vis care-l tulburase noaptea trecută. Acum șapte sute de ani — sau s-ar putea să fi fost o mie cinci sute de ani, după însemnările lui Malory — oamenii luau visurile la fel de serios ca și psihiatrii din zilele noastre, și cel al lui Lancelot fusese tulburător. Nu-l tulburase fiindcă ar fi însemnat ceva — fiindcă nu avea habar de ce-ar putea să însemne — ci pentru că îl lăsase cu un simțămînt de nemulțumire. Iată ce visase :

Se făcea că Lancelot și cu fratele lui mai mic, Ector Demaris, stăteau în două jilțuri. Apoi se coborau de pe jilțuri și încălecau niște cai. Și Lancelot zicea :

— Hai să mergem și să căutăm ce n-o să găsim.

Și așa și făcură. Dar un Om sau o Putere se năpusti asupra lui Lancelot și-l bătu și-l prădă și-l îmbrăcă în alte veșminte care erau aspre și pline de noduri, și-l puse să încalece apoi pe un măgar în loc de un cal. Mai era acolo și un izvor, dar ce izvor, un preafrumos izvor cu cele mai frumoase ape clipocitoare din cîte văzuse el de cînd era pe lume, și atunci coborîse de pe asinul lui ca să bea din el. I se părea că nimic pe lumea asta nu putea să fie mai frumos și mai bun decît să bea din apa izvorului aceluia. Dar de cum își apleca buzele spre apa izvorului, apa și seca parcă prin farmec. Seca și se afunda, astfel încît nu putea niciodată să ajungă la ea. Visul îl făcu să se simtă nefericit, din cauză că apele izvorului aceluia fugiseră de el.

Arthur și izvorul din care voise să bea și halterele care aveau să-l facă demn de Arthur și durerea din brațele ostenite de cît ridicaseră greutățile — toate acestea îi treceau băiatului prin cap, pe cînd răsucea coiful de tablă între degete, dar îl mai chinuia un gînd, mai sîcîitor decît celelalte. Era un gînd despre fața oglindită în metalul coifului și despre lucrul care trebuie să fi fost nu tocmai în regulă în adîncurile spiritului său ca să fi dat la iveală o față precum asta. Nu era el omul să se amăgească pe sine. Știa că oricum ar fi întors coiful, i-ar fi spus aceeași poveste. Se și hotărîse că atunci cînd va crește mare și va deveni cavaler să-și dea un titlu plin de melancolie. El era fiul mai mare, așa că va fi neapărat uns cavaler, dar nu-și va spune Sir Lancelot. Se va numi *Le Chevalier Mal Fet* — Cavalerul Rău-Făcut.

Atît cît putea el să-și dea seama — și simțea că trebuie să fie pentru aceasta vreun motiv pe undeva — fața băiatului era la fel de urîtă ca a unui monstru din menajeria regelui. Arăta ca o maimuță africană.

CAPITOLUL II

Lancelot a sfîrșit prin a fi cel mai mare cavaler pe care l-a avut Regele Arthur. A fost un fel de Bradman [1], campion absolut la punctajele în atac. Tristram și Lamorak au fost pe locul doi și, respectiv, trei.

Dar trebuie să vă amintiți că nu poți fi bun la cricket dacă nu nădușești bine, învățînd și exersînd și că, într-un fel, turnirele erau o artă la fel cum este și jocul de cricket. Aș putea chiar să spun că seamănă în multe privințe cu cricketul. La un turnir se afla întotdeauna un pavilion pentru arbitrul care ținea socoteala, înăuntru în cort găsindu-se chiar un arbitru care ținea scorul pe un pergament, la fel cum este ținut scorul în zilele noastre de arbitrul de cricket. Oamenii care se plimbau țanțoși în jurul terenului, îmbrăcați la mare fix, circulînd de la Marea Tribună la Cortul Răcoritoarelor, trebuie să fi considerat luptele care se dădeau pe teren nu cu mult diferite de o partidă de cricket. Dura grozav de mult — ser-

[1] Cunoscut campion la jocul de cricket.

viciile lui Sir Lancelot durau deseori o zi întreagă, asta cînd se întîmpla să întîlnească un cavaler bun — iar mișcările se făceau cam cu încetinitorul, din cauza greutății armurii. După ce începea jocul cu săbiile, combatanții stăteau unul în fața celuilalt pe pogonul de pămînt înverzit, și poate că Sir Gawaine va începe cu o lovitură fentată la cap, pe care Sir Lancelot o va para cu piciorul printr-o frumoasă fandare, și apoi Lancelot va răspunde cu un atac sub garda lui Gawaine — asta se numea „să dai cu furca" — și toată lumea din jurul terenului aplauda. S-ar putea ca Regele să se întoarcă către Guenever, în tribuna acoperită, și să remarce că jocul de picioare al maestrului era la fel de desăvîrșit ca întotdeauna. Cavalerii aveau în spatele coifurilor lor un fel de perdeluțe, ca să-i ferească de fierbințeala metalului, exact ca batistele pe care jucătorii de cricket și le pun deseori sub șepcile lor, în zilele noastre.

Exercițiile cavalerești erau în aceeași măsură o artă pe cît este și cricketul, și poate că singurul mod în care Lancelot nu semăna cu Bradman e acela că el era mai grațios. Nu se ghemuia așa pe paletă și nu sărea așa, țopăind, cînd izbea mingea. Din acest punct de vedere, am putea spune că semăna într-un fel cu Woolley. Da, dar nu poți să devii un Woolley stînd liniștit și așteptînd să devii un mare campion.

Sala Armelor, unde aștepta cu coiful în mînă băiețelul care avea mai tîrziu să devină Sir Lancelot, era cea mai mare încăpere din castelul de la Benwick. Aceasta era camera în care băiatul avea să-și petreacă cea mai mare parte din orele cînd nu dormea, în următorii trei ani.

Camerele castelului principal — pe care le putea vedea de la ferestrele sălii de arme — erau în general micuțe, fiindcă nu puteai să-ți permiți să construiești pentru lux, cînd scopul tău principal era să faci o fortificație cît mai sigură. În jurul fortului interior, cu odăile sale mici, se găsea un staul, sau un ocol de vite apărat, în care erau băgate cirezile de vite ale castelului pe timp de asediu. Acesta era înconjurat cu un zid înalt cu turnuri, și pe partea de dinăuntru a acestui zid se construiseră încăperile mari de care era nevoie pentru cămări, magazii, odăi pentru soldații din pază și staule. Sala de Arme era tocmai una dintre aceste încăperi. Ea se găsea între un staul pentru cincizeci de cai și grajdul pentru vaci. Ar-

mura cea mai bună a familiei — de fapt, piesele care se foloseau în fiece zi — era păstrată într-o cămăruță din interiorul castelului, iar în această Sală de Arme erau adăpostite numai armele trupei, piesele de schimb pentru armurile familiei și diverse instrumente necesare pentru gimnastică, exerciții sau tot felul de antrenamente fizice.

Sub acoperișul cu căpriori și imediat lîngă acesta erau atîrnate sau sprijinite o colecție întreagă de fanioane, steaguri, stindarde și steguleție, toate purtînd blazonul și însemnele lui Ban — France Ancient, cum sînt denumite acum — care vor fi fost trebuincioase în diverse ocazii. De-a lungul peretelui, erau întinse lănciile de turnir, care se odihneau orizontal pe piroane bătute în pereți, ca nu cumva să se strîmbe. Acestea arătau la prima vedere ca niște bare de exerciții fizice într-o sală de gimnastică. Într-un colț erau puse în mănunchi o colecție întreagă de suliți care se îndoiseră sau se strîmbaseră sau fuseseră într-un fel stricate, dar care, cine știe, puteau într-un fel oarecare să fie folositoare la ceva. Un rastel, întinzîndu-se pe toată lungimea celui de-al doilea zid principal, adăpostea echipamentul pifanilor, compus din cămăși de zale, veste de zale, mănuși, suliți, halebarde, coifuri cu creastă și săbii de Bordeaux. Regele Ban avea noroc că locuia la Benwick, fiindcă în felul ăsta săbiile de Bordeaux îi erau la îndemînă și ele erau cunoscute ca fiind deosebit de bune. Mai erau și niște butoaie, sau mai curînd ceva care arăta a butoaie, în care era împachetată în paie armura pentru expedițiile de peste mări — o parte din armură mai rămăsese încă învelită în paie de la ultima Expediție. Moș Dap, care avea grijă de Sala de Arme, desfăcuse unul dintre butoaie ca să facă un inventar al conținutului său — și-l apucaseră toți dracii cînd descoperise zece livre de curmale și cinci căpățîni de zahăr în butoi. Trebuie să fi fost vreun soi de zahăr din miere, dacă nu cumva erau niște căpățîni de zahăr aduse de prin cruciade. Moșul își lăsase lista lîngă butoi și iată ce conținea aceasta, printre alte articole : una oală saladă bătută în aur, una paire ganturi, una piesa odajdii pentru închinăciune, o alta straie, una paire de brigandine,

[1] Piesă de armură pentru corp, făcută din solzi de metal sau plăci îmbinate.

un ţucalette noapte pentru pissare din argint. x camisete pentru Domnul meu. un peptar de piele, una pungoce pese de şah. Apoi, într-un alcov format de butoaiele cu echipament, se găseau cîteva rafturi care formau un fel de dispensar pentru armurile bolnave. Pe rafturi se aflau sticle gigantice cu ulei de măsline — azi se preferă pentru îngrijitul armurii uleiul mineral, dar pe vremea lui Lancelot nu se pricepeau ei la asemenea finețuri — laolaltă cu cutii de nisip mărunt pentru lustruit armura, pungi cu solzi pentru brigandine la unșp'ce șilingi și opt penny punga de douăzeci de mii de solzi, cuie de nituit, inele de schimb pentru zale, piei rîncede pentru tăiat fîșii și petice pentru legătura de genunchi, împreună cu o mie de alte mărunțișuri pe atunci fascinante, dar azi fără nici un interes pentru noi. Erau acolo gambezoane asemănătoare cu apărătoarele de picior folosite de portarii de hockey, sau cu apărătoarele matlasate folosite de jucătorii de fotbal american. Erau împinse în tot felul de cotloane ale încăperii o mulțime de aparate de gimnastică, cum ar fi diverse momîi pe care trebuiai să le nimerești cu sulița, îngrămădite claie peste grămadă, astfel încît să lase în mijlocul camerei un spațiu liber, în vreme ce masa de scris a lui Moș Dap era așezată lîngă ușă. Pe biroul dumnealui se găseau pene de gîscă mînjite cu cerneală, nisip pentru supt cerneala de pe pergament, bețe pentru pedepsirea lui Lancelot cînd era obraznic sau dobitoc, precum și însemnări și biletele, într-o dezordine de nedescris, privind numărul și tipul de armură care fusese amanetată în ultima vreme — amanetatul era o instituție deosebit de importantă pentru armura de preț — și care coifuri anume fuseseră făcute ca noi, fiind lustruite de curînd, și care aveau nevoie de reparații și ce, cînd, cui, și de ce se plătise pentru treaba asta. Cele mai multe din adunări erau prost făcute.

Trei ani ar putea părea pentru un băiețel un timp prea lung ca să-l petreacă numai într-o singură încăpere, chiar dacă pui la socoteală că mai ieșea din ea ca să mănînce și să doarmă sau să facă exerciții de atac cu lancea pe cîmp, în aer liber. Este de-a dreptul dificil să-ți imaginezi că ar putea exista un flăcău doritor să-și impună un asemenea regim de viață, dacă nu vă veți da de la bun început seama că Lancelot nu era un romanțios sau unul care să se dea în vînt după distracții.

Tennyson și Prerafaeliții ar fi întîmpinat greutăți să-l înțeleagă pe băiatul ăsta posac și neplăcut, cu fața lui pocită, care nu destăinuia nimănui că trăia cu visuri și rugăciuni. S-ar fi putut întreba ce cloacă de ferocitate îi ridica împotriva sa însuși și ce-l făcea să-și chinuie trupul atît de fraged. Și s-ar mai fi întrebat ce-l făcea atît de ciudat.

Pentru început, el trebui să-și petreacă luni întregi, plictisitoare și epuizante, atacîndu-l pe Moș Dap, purtînd sub braț o suliță boantă.

Moș Dap, înarmat din cap pînă-n picioare, stătea pe un scăunel, iar Lancelot, cu lancea cu vîrful portejat, pornea mereu și mereu la atac, învățînd locurile cele mai bune de lovit. Și-apoi erau ceasurile lungi și singuratice pe care și le petrecea în tovărășia greutăților și multe, multe ore în curtea castelului — înainte de a i se permite să se atingă de arme adevărate — în care învăța diversele moduri de aruncat, de azvîrlit cu praștia sau cu sulița la distanță ori de luptă cu bîta. După aceea, după un an de trudă, urma promovarea sa la atacul momîii. Aceasta era o prăjină înfiptă în pămînt, și trebuia să lupte împotriva ei cu sabia și scutul pe mînă — ceva asemănător cu antrenamentul boxerilor la sacul sau mingea de box. Pentru acest exercițiu trebuia să folosească arme care cîntăreau de două ori mai mult decît cele obișnuite. Șaizeci de livre, adică aproape treizeci de kilograme era greutatea potrivită a săbiei și scutului pentru lupta cu momîia — astfel încît, atunci cînd, cu timpul, a ajuns să poată lupta cu arme adevărate, le mînuia cu pricepere. I se păreau chiar ușoare în comparație cu cele folosite la exerciții. Etapa finală, înaintea atingerii nivelului de jucător profesionist de cricket, era cea a parodiilor de luptă. În fine, în acestea, după toate întîrzierile și piedicile datorate disciplinei, era și el lăsat să lupte aproape la fel ca în bătăliile adevărate, împotriva fraților și verilor săi. Luptele de desfășurau după reguli absolut stricte. Începeau cu aruncarea unei sulițe boante, urmată de șapte lovituri cu sabia, cu vîrful și tăișul tocite, „fără a se apropia și nici împreuna și nici apuca unul pre celălalt cu mînerele săbiilor domniilor lor, supt cazna pedepsei, după cum gîndi-vor de cuviință judele locului". În aceste întreceri nu era legiuit să împungi — adică să-ți arunci sabia înainte și să lovești cu vîrful.

Mai era apoi și așa-numita fanfaronadă. Băiatul, care arăta acum viguros, pornea în goană, atacîndu-i nebunește pe tovarășii săi, cu sabia scoasă și pavăza pe celălalt braț.

Dacă s-a întîmplat vreodată să vă cufundați în fundul mării îmbrăcat cu unul din costumele acelea vechi, demodate, de scafandru care se aflau în dotarea Marinei Regale înainte de a apărea echipamentul modern pentru oamenii-broască, scufundători independenți, atunci probabil că știți de ce se mișcă încet scafandrii. Un asemenea scafandru are patruzeci de livre de plumb agățate de fiecare picior și două plăci de plumb — fiecare cîntărind cincizeci de livre — una pe spate și alta pe piept. Acestea sînt deosebite de greutatea costumului și a coifului său. În afară de momentele în care se află în mare, el cîntărește de două ori mai mult ca un om obișnuit. Cînd va trebui să pășească peste o funie sau peste un tub de aer de pe punte, va trebui să se chinuie din greu — e o treabă asemănătoare cu cățăratul pe un zid. Dacă-l împingi în față, greutatea din spate tinde să compenseze, așa că s-ar putea să cadă pe spate. Lancelot, ca și scafandrul din timpurile noastre, a fost nevoit să învețe să fie agil în ciuda forței gravitației.

Cavalerii în armură semănau cu scafandrii și în alte privințe.

Pe lîngă coifurile și greutatea armurii și dificultățile de respirație, mai trebuiau să fie îmbrăcați în aceste costume de fier de asistenți buni și grijulii. Trebuiau să aibă încredere în acești oameni că-și vor face treaba așa cum se cade.

Un scafandru își încredințează viața în mîna matrozilor care-l îmbracă. Tinerii aceștia, la fel ca și pajii sau scutierii, îl dădăceau cu un soi de respect protector.

Și astfel au trecut trei ani. Trei ani de antrenament. Ceilalți băieți nu-și băteau capul, fiindcă aveau alte lucruri la care să se gîndească — dar pentru tînărul pocit, nu exista nimic decît entitatea unei vieți obscure și mistice. Trebuia să se desăvîrșească pentru Arthur, ca să fie cel mai bun la jocuri, și trebuia să se gîndească la teoriile cavalerismului chiar noaptea cînd era în pat. Trebuia să învețe să stăpînească o părere sănătoasă și solidă asupra a o sută de probleme disputate — lungimea

potrivită a armelor, tăietura platoşei, articulaţia pieselor de armură de la umeri sau dacă lemnul de cedru era mai bun decît cel de frasin pentru sulițe, după cum pare să fi fost considerat de Chaucer.

Iată un scurt exemplu de problemă de cavalerism, la care a cugetat o mulțime în această perioadă. A fost odată un cavaler pe nume Reynaud de Roy, care a avut o partidă de turnir cu un alt cavaler numit John de Holland. Reynaud şi-a strîns cu bună intenție coiful de turnir gigantic cu tambur căptuşit cu paie care se fixa de obicei deasupra coifului propriu-zis — astfel încît acesta să-i rămînă desfăcut. Sulița lui John de Holland i-a lovit coiful, care pur şi simplu a căzut la pămînt. Asta însemna că respectivul coif a căzut de pe Reynaud, în loc să cadă respectivul Reynaud de pe cal. O şmecherie foarte eficace, dar şi foarte periculoasă — toți cavalerii au discutat o mulțime despre treaba asta, unii spunînd că nu era un gest sportiv, alții că era corect dar prea riscant, şi alții afirmînd că era o idee foarte bună.

Trei ani de disciplină aspră n-au făcut din Lancelot o fire veselă şi nici nu i-au dezvoltat capacități e de a deveni un fluieră-vînt. Dintr-o viață, care la vîrsta lui trebuie să-i fi părut că n-o să dureze mai mult de-o săptămînă, el a dăruit treizeci şi şase de luni idolii altuia, numai fiindcă era îndrăgostit de el. În tot acest timp, se ținea numai cu visuri. Voia să fie cel mai bun cavaler de pe lume, ca să-l iubească şi Arthur, la fel cum îl iubea şi el, şi mai voia un alt lucru care era încă posibil în zilele acelea, de demult. Voia ca prin puritatea şi virtutea lui, să poată să îndeplinească vreun miracol de rînd — de pildă, să vindece un orb sau ceva în genul ăsta.

CAPITOLUL III

Toate marile familii care şi-au legat soarta de blestemul lui Arthur aveau o trăsătură comună. Toate trei adăposteau cîte un geniu familial, ceva între dascăl şi confident, persoană care a afectat într-o deosebită măsură caracterul copiilor din fiecare familie. În castelul lui Sir Ector fusese Merlyn, care a avut o influență deosebită în viața lui Arthur. În însinguratul şi îndepărtatul Lothian fusese Sfîntul Toirdealbhach, a cărui filozofie

războinică trebuie să fi avut întrucîtva de-a face cu spiritul de clan al lui Gawaine și al fraților săi. În castelul Regelui Ban era un unchi de-al lui Lancelot, al cărui nume era Gwenbors. De fapt acesta era chiar Moș Dap, pe care l-am întîlnit, dar numele lui era Gwenbors. În zilele acelea, dădeai în general nume copiilor așa cum numim noi acum mînjii și cățeii de vînătoare. Dacă se întîmpla de pildă să fii Regina Morgause și să ai patru copii, puneai atunci cîte un G în toate numele lor (Gawaine, Agravaine, Gaheris și Gareth) — și dacă, bineînțeles, frații tăi erau din întîmplare numiți Ban și Bors, atunci soarta ta era să te cheme Gwenbors. Fiindcă era mai ușor în felul acesta să-ți amintești cine ești.

Moș Dap era singurul din familie care-l lua în serios pe Lancelot, și Lancelot era singurul care nu rîdea de Moș Dap. Nu era ușor să nu te-apuce rîsul cînd îl vedeai pe bătrîn, fiindcă făcea parte din acel gen specific de făpturi omenești de care rîd îndeosebi oamenii ignoranți — și anume un veritabil *maestro*. Ramura sa de specialitate era arta cavalerismului. Nu exista în toată Europa o piesă de armură despre care Moș Dap să nu aibă propria lui teorie. Era grozav de furios pe noul stil gotic, cu crestele și festoanele și canelurile sale. Considera că e absolut ridicol să porți o armură ca o corabie a lui Nelson împodobită cu fringhii marinărești, fiindcă era evident că cea mai mică adîncitură a armurii era un loc bun în care s-ar fi putut înfige cu mai multă ușurință vîrful lancei. Singurul scop al unei armuri bune, spunea el, era să facă să alunece vîrful lancei — și cînd se gîndea la cei din Germania care își pictau pe armură dungile acelea oribile, îl apucau toate năbădăile. Nu exista nimic în heraldică pe care să nu-l cunoască la fel de bine ca pe propriul buzunar. Dacă cineva comitea vreuna dintre greșelile mai grosolane — cum ar fi de exemplu să pună metal pe metal sau culoare pe culoare — devenea atunci înflăcărat de pasiune. Mustățile-i lungi vibrau la capete ca niște antene, degetele tremurînde i se îmbinau cuprinse de cea mai cumplită furie și-și agita brațele, și sărea în sus și-n jos, și-și mișca sprîncenele și mai că fîșîia de enervare.

Un motiv să nu ții seama de furiile lui Moș Dap era că orice dorea Lancelot, putea fi aflat de la el. Nu numai că era un distins învățat și o autoritate în propriul

său domeniu, dar mai era și unul dintre cei mai desăvîrșiți spadasini din Franța. Acesta era de fapt principalul motiv pentru care se atașase băiatul de el. Asta însemna că poți să fandezi, să ataci, să șficui cu sabia adversarul sub brutala supraveghere a geniului. Asta însemna să întinzi o spadă grea la o lungime de braț într-o superbă fandare pînă ce simți c-ai să te rupi în două, și numai pentru ca Moș Dap să poată să-ți prindă vîrful săbiei și să te facă să te întinzi încă și mai al naibii.

De cînd îl ținea minte, omul fusese întotdeauna înflăcărat, cu ochii de un albastru de oțel, țopăind și sărind, pocnind din degete și strigînd cît îl țineau plămînii, de parcă de asta ar fi depins chiar viața lui :

— *Doublez ! Dédoublez ! Dégagez ! Un ! Deux !*

Într-o fumoasă zi de vară tîrzie, Lancelot stătea cu unchiu-său în Sala de Arme. În camera mare era o mulțime de praf care dansa în razele de soare, praf pe care-l stîrniseră chiar ei cu cîteva clipe mai înainte, și în jurul pereților se găseau rînduri de armuri lustruite și rastele de sulițe și coifuri și coifulețe, toate puse pe cuie de lemn. Erau acolo misericordii [1] și harnașamente și flamuri și stegulețe, toate purtînd blazonul familiei Ban. Cei doi duelgii se așezaseră jos după o încăierare zdravănă în care Moș Dap fusese atins. Lancelot avea acum optsprezece ani. Era un scrimeur mai bun decît maestrul său — deși Moș Dap nu voia să admită așa ceva și elevul lui pretindea cu tact că nu era.

Cît mai gîfîiau încă, sosi un paj și le spuse că băiatul era chemat de mama lui.

— De ce ?

Pajul le spuse că sosise un domn care voia să-l vadă, și că Regina spusese că trebuie să vină de îndată.

Regina Elaine stătea în solarium, unde lucrase la o tapiserie, și cei doi oaspeți ai săi o încadrau. Trebuie spus că ea nu era Elaine cea care făcea parte dintre surorile Cornwall. Era un nume foarte răspîndit pe vremea aceea, și mai multe femei din Morte d'Arthur îl purtau, în special după ce cîteva dintre sursele documentare se încurcaseră. Cei trei adulți de la masa cea lungă din încăperea întunecată păreau să fie un șir de examinatori.

[1] Pumnale scurte.

Unul dintre oaspeți era un domn în vîrstă, cu o barbă albă și o pălărie țuguiată, iar celălalt o cochetă frumușică și bine făcută, cu un ten măsliniu și cu sprîncenele smulse. Toți trei se uitau la Lancelot, și bătrînul domn vorbi primul :

— Hm !

Așteptară apoi.

— I-ai pus numele Galahad, spuse bătrînul domn. Primul lui nume a fost Galahad, adăugă el, și acum e Lancelot, deoarece a fost confirmat.

— Cum de-ai știut ?

— N-ai ce-i face ! spuse Merlyn. Ăsta-i unul dintre lucrurile pe care le știi, și de ce ți-e dat, nu scapi. Ei, și-acum, ia stai să mă gîndesc, ce alte lucruri mai trebuie să-ți spun ?

Tînăra doamnă cu sprîncenele smulse își puse mîna la guriță și căscă grațios, ca o pisică.

— De-acum în treizeci de leaturi va primi speranța inimii lui, și va fi cel mai bun cavaler de pe lume.

— Am să trăiesc oare să văd asta ? întrebă Regina Elaine.

Merlyn se scărpină în cap, se lovi peste încheieturile degetelor și spuse :

— Da.

— Oh, făcu Regina, dar totul e minunat, trebuie să vă mărturisesc. Ai auzit, Lance ? Ai să fii cel mai bun cavaler din lume.

Băiatul întrebă :

— Ați venit cumva de la curtea Regelui Arthur ?

— Da.

— Totu-i în regulă ?

— Da. Îți trimite complimente.

— Regele e fericit ?

— Foarte fericit. Și Guenever îți trimite salutări.

— Cine-i Guenever ?

— Doamne sfinte ! exclamă magicianul. Nu știai de asta ? A, sigur că da, n-aveai cum să știi, bineînțeles că nu. Îmi cam zornăie nu știu ce în cap.

La aceste cuvinte, își aruncă privirea spre frumoasa doamnă, ca și cum ea ar putea fi răspunzătoare pentru zornăială — cum de fapt și era. Dînsa era Nimue, și în fine se îndrăgostise de ea.

— Guenever, spuse Nimue, este noua Regină a lui Arthur. S-au căsătorit de cîtăva vreme.

— Taică-său e Regele Leodegrance, explică Merlyn. El i-a dat lui Arthur cadou de nuntă o masă rotundă, precum și o sută de cavaleri, odată cu ea. În orice caz, e loc la masă pentru o sută și cincizeci.

Lancelot spuse :

— Oh !

— Regele a vrut să-ți comunice toate astea, spuse Merlyn. Poate că mesagerul s-a înecat pe drumul pînă aici. Se poate să fi fost o furtună. Zău că a vrut să-ți comunice.

— Oh ! făcu băiatul, pentru a doua oară.

Merlyn începu să vorbească repede, fiindcă văzu că era o situație delicată. După fața lui Lancelot nu putea să-și dea seama dacă era jignit sau așa arăta el întotdeauna.

— Pînă acuma a reușit să completeze numai douăzeci și nouă de locuri, spuse el. Mai e loc pentru încă douăzeci și unu. E loc berechet. Numele tuturor cavalerilor sînt înscrise cu litere de aur pe jilțuri.

Urmă o pauză, în cursul căreia nimeni nu știu ce să spună. Apoi Lancelot își drese glasul.

— Era un băiat, spuse el, cînd am fost eu în Anglia. Îl chema Gawaine. A fost făcut unul dintre cavalerii mesei ?

Merlyn căpătă o înfățișare vinovată și dădu din cap a aprobare.

— A fost uns în ziua în care s-a căsătorit Arthur.

— Aha !

Urmă o altă lungă pauză.

— Doamna aici de față, spuse Merlyn, simțind că ar face mai bine să umple tăcerea, se numește Nimue. Sînt îndrăgostit de ea. Știți, acum avem un fel de lună de miere — numai că e una magică — și acum va trebui s-o pornim spre Cornwall. Îmi pare rău că n-am putut să rămînem mai mult la dumneavoastră.

— Vai, dragă Merlyn, exclamă Regina, dar sper că măcar peste noapte ai să rămîi ?

— Nu. Nu. Mulțumesc. Mulțumesc foarte mult. Da' știți, ne grăbim grozav.

— Dar luați un pahar de băutură înainte de a pleca ?

— Nu, nu. Mulțumesc. Foarte drăguț din partea dumneavoastră, da' zău așa, trebuie neapărat să plecăm. Ne așteaptă niște farmece în Cornwall.

— O vizită atît de scurtă... începu Regina.

Merlyn i-o tăie scurt, ridicîndu-se în picioare și luînd mîna lui Nimue în a sa.

— Eh, și-acum, adio, spuse el cu hotărîre — și în numai cîteva învîrtituri dispărură amîndoi.

Trupurile le dispăruseră, dar vocea magicianului mai rămase în văzduh.

— Asta e ! îl putură ei auzi spunînd cu o voce ușurată de griji. Ia spune, îngerașul meu, ce-ai zice de locul acela de care-ți povesteam din Cornwall, ăla cu peștera fermecată ?

Lancelot se întoarse la Moș Dap, în Sala de Arme, cu pași înceți. Stătea în fața unchiului său și-și mușca buza.

— Plec în Anglia, spuse el.

Moș Dap se uită cu uimire la el și nu spuse nimic.

— O pornesc astă-seară.

— Cam pe neașteptate, remarcă Moș Dap. Maică-ta nu se hotărăște de obicei chiar așa de repede.

— Mama nu știe.

— Vrei să spui c-o ștergi, așa... ? !

— Dacă le-aș spune lu' mama și lu' tata, n-ar ieși altceva decît un balamuc, lămuri el. Nu-i vorba că dau bir cu fugiții. Mă întorc eu curînd. Dar acum trebuie să plec în Anglia cît mai repede.

— Și zici s-o anunț eu pe maică-ta ?

— Da.

Moș Dap își mușcă cu furie vîrful mustăților și-și frînse mîinile.

— Dac-o s-ajungă să afle că aș fi putut să împiedic isprava asta, spuse el, să vezi că Ban o să-mi taie capul.

— N-or să afle, răspunse cu indiferență băiatul, și plecă să-și vadă de împachetat.

Peste o săptămînă, Lancelot și Moș Dap stăteau într-o corabie ciudată, în mijlocul Canalului Mînecii. Corabia avea un fel de castel la fiecare capăt. Mai era un turnuleț pe catargul principal, ceea ce îi dădea înfățișarea unui porumbar plutitor. Avea flamuri la prora și la pupa. Singura pînză care flutura veselă avea zugrăvită pe ea o

cruce potentă,[1] în vreme ce o flamură enormă flutura din vîrful catargului. Erau opt vîslași, iar cei doi pasageri sufereau de rău de mare.

CAPITOLUL IV

Adoratorul de eroi călări spre Camelot cu inima îndoită. Era greu pentru el la cei optsprezece ani pe care-i număra să-și fi dăruit întreaga viață unui rege, numai pentru a fi uitat — greu să-și fi petrecut orele acelea fără de sfîrșit, pline de necaz și durere, în praful Sălii de Arme, luptîndu-se cu săbiile și sulițele grele, numai ca să-l vadă pe Sir Gawaine primul cavaler uns — și cel mai greu dintre toate era să-și fi rupt șalele pentru idealurile omului aceluia mai în vîrstă decît el, numai ca acuma s-o găsească pe mironosița de nevastă-sa care venea și-i răpea toată dragostea suveranului, fără să plătească nici un chior pentru ea. Lancelot era gelos pe Guenever, și îi era rușine de sine însuși.

Moș Dap călărea în tăcere în spatele băiatului îndurerat. Știa el un lucru pe care celălalt era prea cu capul la gură ca să-l știe — anume că el pregătise cel mai de ispravă cavaler din întreaga Europă.

Ca un pițigoi emoționat care s-a trezit că a crescut un cuc de toată mîndrețea, Moș Dap umbla plin de agitație în spatele minunii pe care o crease el. Purta harnașamentul de luptă, care era strîns într-o ordine desăvîrșită, conform șmecheriilor și ideilor pe care numai el le știa — fiindcă, de-acum înainte, el avea să fie scutierul lui Lancelot.

Ajunseră la un vad și rîul curgea prin mijloc scînteind și clipocind printre pietrele roase și spălate, numai la cîțiva centimetri sub apă. Cîțiva porumbei de pădure își îngînau molești viersul, și de cealaltă parte a apei cîntătoare apăru un cavaler în armură neagră, cu coiful uriaș de turnir pus pe cap. Stătea nemișcat pe calul lui negru și pavăza îi era încă în învelitoarea de pînză. Era imposibil să-i citești blazonul. Stînd așa de liniștit și de

[1] Crucea potentă sau crucea de Ierusalim are fiecare braț în formă de T.

maiestuos în învelișul lui de fier, cu fața acoperită de viziera lăsată, astfel încît nu-i puteai distinge nici o trăsătură din întreaga lui atitudine se desprindea o senzație de primejdie. Nu știai ce gîndește, și nici ce acțiune o să întreprindă. Era o amenințare vie.

Lancelot se opri, și Moș Dap la fel. Cavalerul negru își duse calul la pas prin vad și-și opri bidiviul drept în fața lor. Își ridică lancea într-un gest de salut, și apoi o ațintì înspre un loc din spatele lui Lancelot. Ori îi spunea să se reîntoarcă de unde a venit, ori îi indica o poziție potrivită, de unde ar putea să înceapă lupta. Oricare ar fi fost cazul, Lancelot salută cu mănușa de zale și făcu stînga-mprejur, pentru a-și ocupa poziția de atac. Luă una dintre sulițele pe care le ținea Moș Dap, își trase pe cap coiful de turnir — care îi atîrnase în spate pe un lanț — și-și înălță pe cap, precum se cerea, turnulețul de oțel în poziție de luptă. Îl prinse și-l fixă cu niște curelușe. Acum devenise și el un om fără expresie.

Cei doi cavaleri se înfruntară din cele două capete ale poieniței. Apoi, deși nici unul dintre ei nu rostise vreun cuvîntel, își cumpăniră lăncile, dădură pinteni cailor și începură să atace. Moș Dap, ascuns în siguranță după un copac din apropiere, de-abia putea să-și stăpînească încîntarea. Știa ce o să se întîmple cu cavalerul cel negru, deși Lancelot însuși nu știa, și începu să-și trosnească degetele.

Prima oară cînd faci un lucru, ți se pare de obicei că e grozav de interesant. Cînd te urci pentru prima dată într-un avion, ești atît de emoționat că de-abia mai poți respira. Lancelot nu pornise niciodată într-un turnir adevărat mai înainte — și, cu toate că atacase cu mare îndemînare sute de momîi și mii de inele, nu-și pusese niciodată de-adevăratelea viața în primejdie.

În primul moment al atacului, gîndi în sinea lui :

„Gata, am pornit-o ! Nimic nu poate să mă mai ajute acuma !"

În cel de-al doilea moment începu să se poarte ca un automat bine pus la punct, în același fel în care se purtase întotdeauna cu momîile de antrenament și cu inelele.

Vîrful lancei îl luă pe cavalerul cel negru pe sub coastă, unde se îmbinau bucățile de armură ale umărului, exact în locul cel mai potrivit pentru lovitură. Calul lui era în plin galop, iar cel al cavalerului negru încă în

galop mărunt. Cavalerul cel negru și calul său se răsuciră rapid pe partea stîngă, părăsiră laolaltă pămîntul într-o elegantă parabolă, și se prăbușiră cu un zăngănit cumplit. Pe cînd Lancelot trecu mai departe, îi văzu pe cei doi, cal și om, întinzîndu-se cît erau de lați la pămînt, cu lancea frîntă a cavalerului între picioarele calului și o potcoavă strălucitoare a armăsarului sfîșiind pînza de pe scutul căzut la pămînt. Omul și calul erau amestecați laolaltă. Fiecăruia îi era frică de celălalt și fiecare îl lovea pe celălalt într-un efort de a se separa. Apoi calul se ridică pe picioarele din față, cele din spate se săltară și ele cu greutate în sus, iar cavalerul se opinti în șezut, ridicînd o mănușă, de parcă ar fi vrut să se scarpine în cap. Lancelot trase de frîu și se întoarse la el.

În general, atunci cînd un cavaler îl doboară pe celălalt la pămînt, acesta din urmă se pierde cu firea, dă vina căderii pe calul său și stăruie să lupte cu spada de-a împicioarelea. Scuza obișnuită e :

— Fiul celei iepe făcutu-mi-a rușine dar, pe Dumnezeul meu, niciînd rușine nu-mi va face spada lui tătîne-miu.

Cavalerul negru nu rosti totuși formula obișnuită. Evident, era o persoană mai veselă decît ar fi putut sugera culoarea armurii sale, fiindcă, stînd așezat, suflă prin deschizătura coifului, scoțînd un șuierat de uimire și admirație. Își scoase apoi coiful și-și șterse fruntea. Pavăza, a cărei pînză fusese ruptă de copita calului purta blazonul regelui : aur, un dragon roșu, ridicat pe picioarele de dindărăt.

Lancelot își aruncă sulița într-un tufiș, se dădu jos cît putu de repede de pe cal și îngenunche lîngă cavaler. Toată dragostea îl cuprinse — îi revenise la fel de impetuoasă și caldă ca pe vremuri. Era tipic pentru Arthur să nu-și piardă firea, era cît se poate de caracteristic să rămînă așezat în țărînă slobozind exclamații de admirație, tocmai cînd primise o asemenea căzătură zdravănă.

— Măria ta ! strigă Lancelot, scoțîndu-și coiful cu un gest umil ; își înclină cu ardoare capul, după moda franceză.

— Regele începu să se tîrască de-a buș ilea, încercînd să se ridice în picioare, cuprins de mare emoție.

— Lancelot ! exclamă el. Păi asta-i bună, da' ăsta-i băiatul ăla, Lancelot ! Ești băiatu' regelui de Benwick. Mi-aduc aminte că te-am văzut cînd a venit la Bătălia de la Bedegraine. Mamă, ce mai căzătură ! N-am mai văzut așa ceva ! Unde-ai învățat treaba asta ? Grozav, măi băiete ! Veneai la Curtea mea ? Ce mai face Regele Ban ? Cum o mai duce fermecătoarea ta mamă ? Zău așa, dragul meu, e grozav !

Lancelot se uită în sus la Regele care nu-și putea stăpîni entuziasmul și care acum îi întinse amîndouă mîinile ca să-l ajute să se ridice în picioare, și toată gelozia și supărarea lui se risipiră ca prin farmec.

Își prinseră caii și porniră la pas, unul lîngă celălalt, spre palatul regal, uitînd de Moș Dap. Aveau atîtea să-și spună unul altuia încît vorbeau amîndoi fără întrerupere. Lancelot îi transmise mesaje imaginare de la Regele Ban sau de la Regina Elaine, iar Arthur vorbi despre felul în care Gawaine ucisese o doamnă. Îi spuse cît de curajos devenise Regele Pellinore de la căsătoria sa, că pînă la urmă îl omorîse din greșeală la un turnir pe Regele Lot de Orkney, și îi mai spuse că Masa Rotundă mergea cît de bine te puteai aștepta, dar, din păcate, foarte încet, însă acum, că venise și Lancelot, lucrurile se vor îndrepta cît ai bate din palme.

Fu uns cavaler în prima zi — ar fi putut deveni cavaler oricînd în cursul ultimilor doi ani, dar refuzase să fie ridicat la acest rang de altcineva în afară de Arthur — și, în aceeași seară, i se făcu cunoștință cu Guenever. Povestea zice cum că părul îi era bălai, dar nu-i adevărat. Era atît de negru încît te uimea, și ochii ei albaștri, adînci și limpezi, aveau un fel de temeritate la fel de surprinzătoare. Fu izbită de înfățișarea chinuită, pocită, a feței tînărului, dar nu fu cîtuși de puțin speriată.

— Iată, făcu Regele, unindu-le mîinile. Iată-l pe Lancelot, cel despre care ți-am vorbit. El o să fie cel mai bun cavaler pe care-l am. N-am văzut niciodată o asemenea figură ca cea pe care mi-a făcut-o, zău așa, zdravănă căzătură ! Vreau să fii bună cu el, Gwen. Tatăl lui este unul din cei mai buni prieteni ai mei.

Îi sărută cu răceală mîna Reginei.

Nu băgă de seamă nimic deosebit la ea, fiindcă mintea îi era plină de imaginile pe care și le alcătuise pentru sine. Nu mai era loc pentru imaginea reală a celei ce era ea, în carne și oase. Se gîndea la ea, numai ca la persoana care-l jefuise și, din moment ce tîlharii sînt oamenii fără inimă, necinstiți și intriganți, atunci în mintea lui ea căpătă această formă.

— Bună să-ți fie inima, spuse Regina.

Arthur adăugă :

— Va trebui să-i spunem ce s-a mai întîmplat de cînd a plecat. Ce de lucruri de povestit ! Cu ce să începem ?

— Începeți cu Masa, spuse Lancelot.

— Oho, nu ! Numai asta nu !

Regina rîse și-i zîmbi noului cavaler.

— Arthur se gîndește tot timpul la ea, spuse. Chiar și noaptea, tot pe ea o visează. N-o să poată să-ți povestească dacă nu vorbește o săptămînă întreagă.

— Nu merge rău deloc, spuse Regele. Nu poți spera ca un lucru ca asta să meargă tot timpul ca uns. Dar ideea sălășluiește și oamenii au început s-o priceapă, și ăsta-i lucrul cel mai de seamă. Sînt sigur că pînă la urmă tot merge.

— Dar partida celor din Orkney ?

— Ne-nțelegem noi cu el pînă la urmă.

— E vina acelui Gawaine ? întrebă Lancelot. Care-i de fapt necazul cu partida celor din Orkney ?

Regele căpătă o înfățișare încurcată. Spuse :

— Adevărata problemă cu ei este Morgause, mama lor. Ea i-a crescut și le-a dat atît de puțină dragoste și îngrijire încît acum le e greu să-i înțeleagă pe cei cu inimă bună și sufletul curat. De aceea sînt temători și bănuitori și nu-mi înțeleg ideea, așa cum aș vrea eu s-o facă. Îi avem pe trei dintre ei aici — Gawaine, Gaheris și Agravaine. Nu-i vina lor.

— Arthur a poruncit primul post de Rusalii în anul cînd ne-am căsătorit, explică Guenever, și a trimis pe toată lumea în căutarea unor aventuri, ca să vadă cum se aplică în practică ideea lui. Și cînd s-au întors, Gawaine tăiase capul unei femei și chiar scumpul de Pellinore dăduse bir cu fugiții și nu scăpase o demoazelă ce se afla în restriște. Arthur a fost grozav de furios.

— Nu-i vina lui Gawaine, spuse Regele. E un băiat bun. Mie-mi place. E greșeala femeii aceleia.

— Sper că lucrurile merg mai bine de-atunci ?

— Da. E-o treabă înceată, bineînțeles, dar sînt sigur că am putea să spunem că lucrurile merg mai bine acum.

— S-a căit Pellinore ?

— De căit s-a căit, spuse Arthur. De fapt, n-avea de ce se căi. A fost una dintre zăpăcelile lui. Dar necazul e altul, că de cînd s-a însurat cu fiica Reginei de Flandra s-a făcut un viteaz așa de neînfricat că s-a apucat de-a-devăratelea să se ia la bătaie în sulițî cu te miri cine și culmea e că de multe ori și cîștigă. Ți-am spus cum l-a omorît într-o zi pe Regele Lot, cînd făceau niște exerciții. Asta a însemnat multe dușmănii. Feciorii familiei de Orkney au jurat să răzbune moartea tatălui lor și caută să-i verse sîngele bietului Pellinore. Am mare bătaie de cap să-i fac să se poarte cum se cuvine.

— Lancelot te va ajuta, spuse Regina. Ce bine că avem acum un prieten să ne ajute.

— Da, așa e. Ei, și-acum, Lance, bănui că vrei să-ți vezi camera.

Era în a doua jumătate a verii, și șoimarii amatori din Camelot își dresau pelerinii, desăvîrșindu-le antrenamentul. Dacă ești un șoimar deștept, atunci șoimul se ridică iute în aer. Dacă nu ești, atunci ai să faci tot felul de greșeli și rezultatul va fi acela că șoimul n-o să-și termine antrenamentul așa curînd. Așa că vedeți, toți șoimarii din Camelot încercau să arate că erau deștepți — înălțîndu-și în aer și apoi chemîndu-și înapoi șoimii cît mai repede cu putință — și, dacă făceai o plimbare prin cîmpii, găseai în toate părțile maeștri de șoimi, cum li se mai spunea șoimarilor, care, cu o față de parcă ar fi supt numai zeamă de cucută dreasă cu lămîie, își întindeau frînghiile cu care legau șoimii și se ciorovăiau cu asistenții lor. Șoimăritul, așa cum a arătat Iacob I, este o stîrnire cumplită a tuturor pasiunilor. Asta fiindcă șoimii, ei înșiși, sînt niște făpturi furioase și oamenii care lucrează cu ei prind aceleași năravuri.

Arthur îi dărui lui Sir Lancelot un șoim islandez, într-o colivie, pentru ca să-și petreacă plăcut ceasurile de odihnă. Acesta se putea socoti un act de mare măgulire, fiindcă șoimii islandezi se cuveneau să fie folosiți numai de regi.

În orice caz, asta ne spune Stareța Juliana Berners[1] — cine știe, poate greșește. Unui împărat i se cuvenea un vultur, un rege putea avea un șoim islandez și, după aceștia, veneau după cum urmează : șoimul pelerin pentru un conte, eretele pentru o doamnă, uliul porumbar pentru un răzeș sau un boiernaș, coroiul pentru un popă și șerparul pentru dascăl. Lancelot fu încîntat de darul primit și intră în întrecere cu alți șoimari mîinoși, care criticau cu furie metodele celorlalți și-și trimiteau unul altuia mesaje de venin îndulcit pînă li se îngălbenea albul ochilor de invidie.

Șoimul islandez care-i fusese dăruit lui Lancelot nu năpîrlise încă de tot. Ca și Hamlet, era gras și respira din greu[2]. Îndelunga sa recluziune în colivie, în timp ce năpîrlise, îl făcuse să fie plin de draci și mai tot timpul posomorît. Așa că Lancelot trebui să-l antreneze îndelung la funie, vreo cîteva zile la rînd, înainte de a fi sigur că putea fi lăsat la pradă.

Regele Arthur o rugase pe nevastă-sa să fie bună cu tînărul cavaler. Era îndrăgostită de soțul ei, și își dădea seama că apăruse ca un corp străin între Rege și prietenul lui. Nu era atît de proastă încît să încerce să-și ispășească această vină în fața lui Lancelot, dar îl încurajase așa cum era. Îi plăcea fața lui colțuroasă, oricît de hîdă era, și-apoi Arthur o rugase să fie bună cu el. Era mare lipsă de ajutoare la șoimărit în orașul Camelot, fiindcă toată lumea se ocupa de treaba asta. Așa și Guenever începu să meargă cu Lancelot ca să-l ajute la ghemurile de sfoară.

N-o prea băga el în seamă pe femeie. „Uite că vine femeia aceea, își spunea în sinea lui, sau : „Uite că pleacă femeia aceea !"

Era întotdeauna cufundat în atmosfera vînatului cu șoimii, care era numai în parte o treabă pentru muieri, și rareori se gîndea la ea mai mult decît ca la o ajutoare de șoimar. Se făcuse un flăcău binevoitor și bine-crescut,

[1] *Berners, Juliana*, presupusa stareță a mănăstirii Sopwell în Hertfordshire și autoarea *Cărții de la St. Albans*. Lucrarea, una dintre primele tipărite în Anglia (1486), conține studii asupra șoimăritului, vînatului și heraldicii.

[2] În ciuda viziunii regizorale moderne, Hamlet văzut de Shakespeare era gras și astmatic (Hamlet, act V, sc. 2).

în ciuda urîţeniei lui, şi era un băiat prea bun ca să menţină mult un gînd urît. Gelozia i se schimbă într-un fel de nepăsare faţă de existenţa ei. Îşi continuă şoimăritul, mulţumindu-i cu politeţe pentru ajutor şi acceptîndu-l cu curtoazie.

Într-o zi ieşi o încurcătură, socotise greşit cantitatea de hrană care s-ar fi cuvenit dată cu o zi înainte. Şoimul islandez era într-o dispoziţie cît se poate de proastă şi Lancelot fu cuprins şi el de o furie surdă. Guenever, care nu era deosebit de pricepută la şoimărit şi care nu îi acorda cine ştie ce interes deosebit, fu înspăimîntată de fruntea lui încruntată şi de căutătura-i fioroasă, şi, fiindcă era înspăimîntată, deveni stîngace. Încerca din toate puterile să se descurce singură, dar ştia că nu e îndemînatică şi, plină de cele mai bune intenţii, încurcă şi mai tare funia.

Atunci, el îi smulse din mînă ghemul, cu un gest care era aproape grosolan.

— Nu-i bine, nu aşa! strigă Lancelot, şi începu să desfacă cu degete nervoase frînghia, punînd în ordine treaba pe care ea o făcuse atît de prost şi cu atîta bunăvoinţă. Pe sub sprîncenele încruntate, arunca o uitătură groaznică.

Fu atunci un moment în care totul rămase neclintit. Guenever înţepeni, rănită în adîncul inimii. Lancelot, simţindu-i tăcerea, rămase şi el nemişcat. Şoimul încetă să mai bată din aripi şi frunzele nu mai foşniră.

În acel moment, tînărul ştiu că jignise o fiinţă vie, de vîrsta lui. Citi în ochii ei gîndul că era un nesuferit şi că o surprinsese cu purtarea lui urîtă. Ea îi dăruise bunătate şi el îi întorsese răutate. Dar cel mai important lucru era că femeia asta era o fiinţă reală. Nu era o mironosiţă, nu era necinstită, fără inimă şi intrigantă. Era drăguţa Jenny, care simţea şi gîndea.

CAPITOLUL V

Primii doi care au băgat de seamă că Lancelot şi Guenever erau pe cale să se îndrăgostească au fost Moş Dap şi Regele Arthur, el însuşi. Arthur fusese avertizat de lucrul acesta de către Merlyn — care era acum închis în siguranţă în peştera sa de către capricioasa Nimue

— și tot timpul, în subconștient, îi fusese teamă de asta. Dar nu-i plăcea niciodată să cunoască din timp viitorul și reușise să și-l șteargă din memorie. Reacția lui Moș Dap fu să-i țină elevului său o predică, în timp ce stăteau în sălaș cu șoimul islandez care se mai potolise acum.

— Pe tălpile Domnului! spuse Moș Dap, însoțind această replică de alte exclamații asemănătoare. Ce mai e și asta? Ce faci? Se poate așa ceva, cel mai grozav cavaler al Europei să lepede tot ce l-am învățat EU, de dragul ochilor frumoși ai unei muieri? Și, unde mai pui, a uneia măritate pe deasupra!

— Nu știu despre ce vorbești.

— Poftim! Nu știe! Nu vrei să știi! Maică Precistă! urlă Moș Dap. Păi despre cine vrei, mă rog, să vorbesc dacă nu despre Guenever?! Slăvit fie Domnul în vecii vecilor, amin!

Lancelot îl apucă pe bătrînul gentleman de umeri și-l puse jos pe o laviță.

— Ascultă, unchiule, spuse el cu hotărîre. De mult voiam eu să vorbesc cu matale. N-ar fi vremea să te întorci la Benwick?

— Benwick! strigă moșul, de parcă ar fi fost înjunghiat în inimă.

— Da, Benwick! Tot nu poți să continui să pretinzi la nesfîrșit că ești scutierul meu. Una la mînă, că ești fratele a doi regi, și a doua, că ești de trei ori mai mare decît mine. Asta ar însemna să nu respectăm legile armelor.

— Legile armelor, strigă bătrînul. Ptiu!

— Mă rog, dar n-are nici un rost să zici ptiu!

— Și eu care te-am învățat tot ce știi pe pămîntul ăsta! Eu să mă întorc la Benwick, fără să văd ce-ți poate pielea. Păi sigur că da, nici măcar spada n-ai scos-o o dată să văd și eu cum stau treburile, încă nu l-ai folosit pe Joyeux [1]. Știi cum se cheamă asta? Nerecunoștință, perfidie, trădare! Oh, vai mie, durerea asta mă bagă-n groapă! Oh, pe sufletul meu, mare necaz!

Și tulburatul bătrîn se porni pe-o serie lungă de imprecații galice, incluzînd așa-numita sudalmă a lui William Cuceritorul *Per Splendorem Dei* [2], precum și

[1] Cavalerii aveau obiceiul să dea nume spadelor care-i făceau vestiți. Astfel, spada lui Arthur era Excalibur, cea a lui Lancelot, Joyeux.

[2] Pe măreția Domnului! (lat.).

Pasque Dieu ceea ce reprezenta cam ce gîndea imaginarul rege Ludovic al XI-lea că ar fi o glumă. Inspirat de acest mod regal de a gîndi, el adăugă exclamațiile lui Rufus, Henry I, John și Henry al treilea care erau, în ordinea dată mai sus : Pe Sfînta Față a lui Lucca, Pe moartea Domnului, Pe măselele Domnului și pe Capul Domnului. Șoimul irlandez părînd să aprecieze expunerea, își învolbură penele cu mult zel, ca o fată în casă care scutură pe fereastră o cîrpă de praf.

— Bine, dacă nu vrei să te duci, nu te duce, spuse Lancelot. Dar am să te rog atunci să nu mai vorbești cu mine despre Regină. N-am ce face dacă ne place unuia de celălalt, și cred că nu e nimic rău să iubești oamenii, nu-i așa ? Asta nu înseamnă că am fi niște ticăloși. Cînd începi să-mi ții predici despre ea, vorbele tale fac să pară că între noi ar fi ceva urît. Asta e ca și cum ai gîndi rău despre mine, sau n-ai crede în onoarea mea. Te rog să nu mai pomenești din nou despre subiectul ăsta.

Moș Dap își dădu ochii peste cap, își răvăși părul, își trosni încheieturile degetelor, își sărută buricul degetelor și făcu alte gesturi menite a-i exprima punctul său de vedere. Dar după aceea nu se mai referi niciodată la acest subiect.

Reacția lui Arthur fu și mai complicată. Avertismentul lui Merlyn în legătură cu doamna lui și cu cel mai bun prieten al său conținea în sine sîmburele propriei sale contradicții, fiindcă prietenul tău nu poate să-ți fie prieten, dacă este în același timp și cel care te înșală cu propria nevastă. Arthur o adora pe Guenever a sa, cu fața ca o petală de roză, pentru minunata ei frumusețe, și avea pentru Lancelot un respect instinctiv care avea să devină curînd afecțiune. Asta făcea dificil și să-l suspectezi și să nu-l suspectezi.

Concluzia la care ajunse fu că cel mai bun lucru ar fi să rezolve problema luîndu-l cu sine pe Lancelot în războiul roman. Acesta, în orice caz, îl va despărți pe băiat de Guenever, și-apoi, ce plăcut va fi să aibă cu sine un discipol — un ostaș atît de bun — fie că avertismentul lui Merlyn era adevărat sau nu.

Războiul roman era o afacere complicată care era pusă la cale de ani de zile. Nu trebuie să ne mire peste

măsură. Era în felul lui consecința logică a luptei de la Bedegraine — continuarea acelei bătălii pe scară europeană. Ideea feudală a războiului pentru răscumpărare fusese nimicită în Britania, dar nu și în străinătate, și acum vînătorii străini de răscumpărări se dădeau la Regele care de-abia-și așezase puterea. Un domn pe numele Lucius, care era Dictatorul Romei — și e ciudat să te gîndești că „Dictator" este chiar cuvîntul pe care-l folosește Malory — trimisese o solie cerînd de la Regele Arthur un tribut — acesta se numea înainte de război tribut și după aceea răscumpărare — căreia Regele, după ce se consultase cu parlamentul său, îi răspunse că nu datora nici un tribut! Așa că Dictatorul Lucius îi declarase război. De asemenea, mai trimise dînsul și soli — ca Lars Porsena în Macaulay — în toate punctele cardinale, să adune aliați. Avea nu mai puțin de șaisprezece Rige care porniseră cu el din Roma în Germania de Sus, mărșăluind împreună ca să poarte bătălia cu Englezii. Avea aliați din: Ambage, Arrage, Alisandria, Indea, Hermonia, Euphrates, Affrike, Europa cea Mare, Ertaine, Elamia, Arabia, Egipt, Damaske, Damiete, Cayer, Capadocia, Tarcia, Turcia, Pouncia, Pampoille, Surrie și Galatia, pe lîngă alții din Grecia, Cipru, Macedonia, Calabria, Catelandia, Portingalia și multe mii de Spanioli.

În cursul primelor săptămîni ale pasiunii lui Lancelot pentru Guenever, sosi și timpul ca Arthur să traverseze Canalul, pentru a preîntîmpina în Franța pe dușmanii lor — și în acest război se hotărîse el să-l ia pe înflăcăratul tînăr cu el. Lancelot, bineînțeles, nu era în vremea aceea încă recunoscut ca șef al cavalerilor Mesei Rotunde, așa că ar fi fost luat în orice caz. În acea perioadă a vieții lui purtase numai o singură luptă adevărată și aceea cu însuși Arthur, deci căpetenia acceptată a cavalerilor era Gawaine.

Lancelot era furios că fusese luat de lîngă Guenever, fiindcă simțea că aceasta implică o lipsă de încredere. Pe lîngă asta, știa că Sir Tristam fusese lăsat într-o situație asemănătoare împreună cu soția Regelui Mark din Corunwall. Nu vedea de ce să nu fie lăsat și el cu Guenever.

Nu e nevoie să intrăm în amănuntele întregii povești a campaniei Romane, deși aceasta dură cîțiva ani de zile. Era genul obișnuit de război, cu loviturî și atacuri

și strigăte de amîndouă părțile, cu spade trăsnite în cap cu toată puterea, cu o mulțime de oameni doborîți de pe cal, cu mari vitejii, fapte de bravură și isprăvi de arme care uimeau în fiecare zi omenirea întreagă. Cu alte cuvinte — era un fel de Bedegraine pe scară mare — cu același refuz din partea lui Arthur de a considera lupta ca un fel de întreprindere sportivă sau comercială deși, într-un fel, a avut și războiul acesta întîmplările lui caracteristice. Gawaine cel roșcovan își pierdu cumpătul cînd fu trimis într-o solie și omorî un om în mijlocul negocierilor. Sir Lancelot duse o bătălie cumplită în care oamenii săi erau depășiți numeric cu trei la unu. Îl ucise pe Regele Lyly și pe alți trei mari lorzi, numiți Alakuke, Herawd și Heringdale. În cursul campaniei fură numărați trei uriași celebri care-și pierdură zilele în luptă — doi dintre ei fiind uciși chiar de mîna lui Arthur. În fine, în ultima luptă, Arthur îi dădu Împăratului Lucius o asemenea lovitură în cap, încît Excalibur nu se opri pînă nu-i ajunse la piept, și s-a mai descoperit după aceea că printre cei uciși se găseau și Sowdan al Surriei și Regele Egiptului și Regele Etiopiei, precum și alți șaptesprezece regi din diverse regiuni, împreună cu șaizeci de senatori din Roma. Arthur le puse trupurile în niște somptuoase sicrie — fără nici cea mai mică intenție de sarcasm — și le trimise, în locul tributului care-i fusese cerut, Primarului Romei. Aceasta l-a făcut pe respectivul Primar, precum și aproape întreaga Europă să-l accepte ca suzeran. Teritoriile din Pleasance, Pavia, Petersaint și Portul Tremble îi închinară omagiu. Convenția feudală a bătăliei fu abolită odată pentru totdeauna, atît pe Continent cît și în Anglia.

În cursul războiului, Arthur începu să-l iubească sincer pe Lancelot și, atunci cînd ajunseră acasă, nu mai credea deloc în profeția lui Merlyn. Aproape că o uitase. S-a făcut tuturor cunoscut că Lancelot e cel mai mare luptător al întregii armate. Amîndoi erau ferm decși ca Guenever să nu-i mai despartă și, astfel, primii cîțiva ani trecură fără griji.

CAPITOLUL VI

Ce imagine și-or fi făcut oamenii din timpul acela despre Sir Lancelot? Probabil că se gîndeau la el ca la

un tînăr hîd, bun de lupte. Dar el era mai mult decît atîta. Era un cavaler cu respect medieval pentru onoare.

Există o expresie pe care-o mai întîlnești încă și azi pe la țară, expresie care înglobează în sine mult din ceea ce gîndea, simțea și voia să spună el. Țăranii o mai folosesc în Irlanda, ca laudă sau compliment, spunînd: „Cutare are Cuvînt. Face el ce-a promis."

Lancelot încerca să aibă cuvînt. El îl considera a fi — la fel cum și în zilele noastre îl mai consideră țăranii ignoranți — cel mai de seamă lucru din stăpînirea unui om.

Dar lucrul ciudat e că sub firma credinței față de sine și față de ceilalți, el avea o natură contradictorie, care era departe de a fi sfîntă. Cuvîntul lui era prețios pentru el nu numai fiindcă era un om bun, dar și pentru că era un om rău. Oamenii răi sînt aceia care au nevoie de principii care să-i țină în frîu. Un lucru e sigur, îi plăcea să rănească oamenii. Tocmai pentru ciudatul motiv că era crud, sărmanul n-a ucis niciodată un om care implora cruțare și nici nu a comis vreo acțiune crudă pe care s-o fi putut împiedica din timp. Unul dintre motivele pentru care s-a îndrăgostit de Guenever a fost acela că prima manifestare față de ea a fost o jignire. S-ar fi putut să n-o fi observat niciodată ca persoană dacă n-ar fi văzut în ochii ei durerea.

Oamenii au motive ciudate pentru a sfîrși ca sfinți. Un om care nu ar fi fost chinuit de năzuința bunei-cuviințe, ar fi fugit pur și simplu cu nevasta eroului lui și atunci poate că tragedia lui Arthur nu s-ar fi întîmplat niciodată. Un individ oarecare, care nu și-ar fi petrecut jumătate din viață torturîndu-se pentru a încerca să descopere ce e drept așa încît să-și biruie înclinația spre ceea ce e rău, poate că ar fi tăiat nodul gordian care i-a dus la ruină.

Cînd cei doi prieteni au sosit în Anglia, întorcîndu-se din Razboiul Roman, flota a acostat la Sandwich. Era o zi cenușie de septembrie, cu fluturi de aramă și sinteală zburînd nebunește prin iarba fragedă ce crescuse după primul cosit, cu potîrnichi slobozind chemări ascuțite ca niște lăcuste, cu mure care prindeau culoare, cu alune ce-și adăposteau încă sîmbureii fără de gust în leagăne de vată.

Regina Guenever ieșise pe țărm să-i întîmpine și primul lucru pe care Lancelot îl află, după ce dînsa îl sărută pe Rege, a fost acela că ea totuși putea să-l despartă de prietenul lui. Făcu o mișcare de parcă mărunțaiele i s-ar fi răsucit și înnodat, o salută pe Regină, și se duse să se trîntească într-un pat, la cel mai apropiat han și rămase acolo cu ochii deschiși, ațintiți în tavan, toată noaptea. Dimineața, ceru permisiunea de a părăsi Curtea.

— Bine, dar nici n-ai fost încă la Curte, spuse Arthur. De ce vrei să pleci așa de curînd ?

— S-ar cuveni să plec.

— S-ar cuveni ? întrebă Regele. Ce vrei să spui cu asta, că s-ar cuveni să pleci ?

Lancelot își încleștă pumnii, pînă ce încheieturile degetelor i se albiră și-i ieșiră afară și apoi spuse :

— Vreau să plec într-o Expediție. Vreau să găsesc o aventură.

— Bine, Lance, dar...

— Pentru asta am făcut Masa Rotundă, nu-i așa ? urlă tînărul. Cavalerii trebuie să plece în expediții cavalerești, să se lupte împotriva Puterii, nu-i așa ? De ce încerci să mă oprești ? Doar ăsta-i scopul vieții noastre !

— Ei, haide, lasă ! făcu Regele. Nu-i nevoie să te-nfurii pentru nimica toată. Dacă vrei să mergi, bineînțeles că poți face tot ce dorești. Eu m-am gîndit numai că ar fi foarte bine dacă te-am avea împreună cu noi pentru cîteva zile. Hai, nu fii supărat, Lance. Nu știu ce ți-a cășunat.

— Întoarce-te curînd, spuse Regina.

CAPITOLUL VII

Acesta fu începutul faimoaselor Expediții în căutarea aventurilor. Ele nu erau menite să-i cucerească faimă sau distracție. Erau numai o încercare de a scăpa de Guenever. Erau zbaterile sale de a-și salva onoarea, nu de a o statornici.

Va trebui să descriem în detaliu una dintre Expedițiile sale, astfel încît să arătăm felul în care a încercat să-și distragă atenția și să uite povestea lui de iubire, precum și felul în care a funcționat acea celebră onoare a sa. De asemenea, această descriere ne va da o imagine a

stării Angliei, care l-a silit pe Regele Arthur să-şi elaboreze şi să pună în practică teoria sa a justiţiei. Asta nu înseamna că Arthur era un formalist, ci numai că acea ţară a sa a Gramaryei se afla într-un asemenea hal de anarhie în acele zile de început, încît numai o idee precum a Mesei Rotunde mai putea face ţara să supravieţuiască. Modul de a purta război al oamenilor ca Lot fusese stîrpit, dar nu şi stăpînirea necontrolată a baronilor care trăiau ca nişte gangsteri pe propriile lor domenii. Baronii smulgeau dinţii evreilor ca să scoată bani de la ei, sau puneau la rumenit episcopii care-i contraziceau. Şerbii care aparţineau unor stăpîni răi erau perpeliţi la foc mocnit, sau stropiţi cu plumb topit, sau traşi în ţeapă, sau lăsaţi să moară cu ochii scoşi, sau se tîrau pe drumuri în mîini şi în genunchi fiindcă li se tăiaseră tendoanele picioarelor. Duşmănii meschine bîntuiau ţara, spre distrugerea celor săraci şi fără apărare şi, dacă un cavaler se întîmpla să fie doborît de pe cal într-o bătălie, el era aşa de bine înşurubat şi ambalat, încît numai un expert putea să-i facă vreun rău. Philip Augustus al Franţei, de pildă, a fost doborît de pe cal şi înconjurat de pedestrime în legendara bătălie de la Bouvines ; totuşi, deoarece nefericita infanterie era cu totul incapabilă de a-l străpunge, a fost salvat curînd după aceea şi a continuat să lupte cu atît mai bine cu cît îşi pierduse calmul şi punea pasiune în măcelărirea inamicilor. Dar să lăsăm povestea primei Expediţii a lui Lancelot să vorbească de la sine despre epoca tulbure a Puterii.

La hotarele ţării Galilor, ţinut care poartă numele de Wales, locuiau doi cavaleri pe nume Sir Carados şi Sir Turquine. Amîndoi erau de spiţă Celtică. Aceşti doi baroni conservatori nu i se supuseseră niciodată lui Arthur, şi nu credeau în nici o formă de guvernămînt, în afară de legea forţei. Aveau castele solide şi lefegii ticăloşiţi în rele, care găseau mult mai multe prilejuri pentru blestemăţiile lor sub conducerea baronilor decît ar fi găsit într-o societate în care ar fi domnit pacea şi ordinea. Duceau o existenţă de acvilă, din prada smulsă semenilor lor mai slabi. De fapt, nu e drept să-i compari cu vulturii, fiindcă multe dintre aceste păsări sînt nişte făpturi nobile, în timp ce despre Sir Turquine puteai spune orice poftei, numai că era un om nobil, nu. Dacă ar fi trăit în zilele noastre, probabil că ar fi fost închis

într-un balamuc, sau, în orice caz, toți prietenii l-ar fi sfătuit cu compasiune să treacă pe la un psihanalist.

Într-o zi, cînd Sir Lancelot călărea cam de o lună de zile în căutarea aventurii sale — tot timpul depărtîndu-se de locul unde-ar fi vrut să fie, așa încît fiecare pas al calului era un adevărat chin — iată că apare în fața lui un cavaler în armură călărind pe o iapă gigantică, purtînd pe oblîncul șeii, aruncat ca o cîrpă nefolositoare, pe un alt cavaler, legat fedeleș. Cavalerul legat leșinase. Era plin de sînge și noroi, ud leoarcă, și capul, care atîrna pe greabănul iepei, era împodobit de un păr roșu. Cavalerul care-l făcuse prizonier era un om de o statură enormă și Lancelot îl recunoscu după blazon ca fiind Sir Carados.

— Cine e prizonierul tău ?

Cavalerul cel mare ridică scutul prizonierului său, care atîrna în spate și arătă blazonul : *aur, galoane de purpură, între trei ciulini verzi.*

— Ce faci cu Sir Gawaine ?

— Vezi-ți de treaba ta, spuse Sir Carados.

Gawaine trebuie să-și fi venit în simțiri cînd se oprise iapa, fiindcă i se auzi vocea, venind din jos :

— Ei, omule, care ești ? Să fie Sir Lancelot ?

— Ce bucurie, Gawaine. Cum mai stai ?

— Nicicînd mai rău, spuse Sir Gawaine, în afară de cazul în care ajutor îmi va întinde domnia ta, căci de nu mă vei salva, eu nu cunosc cavaler care să poată împlini acest miracol.

Vorbea formal în limbajul superior al cavalerismului — fiindcă în zilele acelea erau două feluri de a vorbi, cum ar fi Germana de Sus și de Jos, sau Franco-Normanda și Engleza Saxonă.

Lancelot privi la Sir Carados și spuse în dialectul locului :

— Ce-ar fi să-l lași pe omul ăsta jos și să te lupți cu mine ?

— Dobitocule ! Nici n-am mai văzut așa un dobitoc, spuse Sir Carados. Am să te servesc și pe tine în același fel.

Apoi îi lăsară pe Gawaine pe pămînt, legat, așa încît să nu poată fugi, și se pregătiră pentru luptă. Sir Carados avea un scutier care să-i dea sulița, dar Lancelot stăruise să-l lase pe moș Dap acasă. Așa că trebui să se servească singur.

Lupta fu diferită de cea pe care o avusese cu Arthur. De data aceasta, cavalerii erau de forțe sensibil egale, și în atacul cu silița cu care începu, nici unul dintre adversari nu fu doborît de pe cal. Sulițele din lemn de arțar se făcură așchii, dar amîndoi rămaseră în șa și caii rezistară șocului. În lupta cu spadele care urmă, Lancelot se dovedi mai bun. După ceva mai mult de o oră de luptă, reuși să-i dea lui Sir Carados o asemenea lovitură peste coif, încît îi străpunse cutia craniană — și apoi, în vreme ce mortul se mai legăna încă în șa, îl apucă de guler, îl trase sub picioarele calului său, descălecă în aceeași clipă și-i zbură capul cît colo. Îl eliberă pe Sir Gawaine, care-i mulțumi din toată inima și-o porni din nou călare pe primejdioasele drumuri ale Angliei, fără să se mai gîndească o clipă la Carados. Se întîlni după un timp cu un văr mai tînerel de-al lui, Sir Lionel, și, împreună, o porniră călare în căutarea relelelor pe care trebuiau să le îndrepte.

Într-o zi, cînd călăreau de cîtăva vreme, ajunseră într-o după-amiază sufocantă într-un codru. Lancelot era atît de ostenit de lupta pe care o dădea în sinea lui cu dragostea pentru Regină, precum și de zaduful acelei după-amiezi, încît simți că nu poate merge mai departe. Și lui Lionel îi era somn, așa că se hotărîră să se întindă sub un măr dintr-un gard viu, după ce-și legară caii de o ramură. Lancelot se cufundă imediat în somn, dar bizîitul musculițelor nu-l lăsă pe Sir Lionel să aținească și, cît sta treaz, văzu un lucru tare ciudat.

Ceea ce văzu dînsul erau trei cavaleri în armură și cu arme, galopînd de mama focului să-și scape viața, cu un singur cavaler în urmărirea lor. Copitele cailor tunau și zguduiau pămîntul, așa că era foarte ciudat că Lancelot nu se trezi, pînă ce giganticul urmăritor își ajunse prada și, după ce-i descălecă unul cîte unul, îi luă prizonieri și-i legă fedeleș.

Lionel era un băiat ambițios. Se gîndi că acum era momentul să-i arate celebrului său văr cine era el. Se ridică în liniște, își puse în ordine armura și porni călare să-l provoace pe cavalerul victorios. În mai puțin de un minut zăcea și el la pămînt, legat burduf că nu putea mișca un deget și, înainte ca Lancelot să se trezească, întregul alai dispăruse. Misteriosul învingător în toate aceste patru lupte era Sir Turquine, frate cu acel Carados pe care-l ucisese nu de mult Lancelot. Obiceiul lui era

să-și ducă toți captivii în castelul său întunecat, unde-i dezbrăca la piele și-i pocnea cu biciul spre mulțumirea inimii lui, așa de distracție.

Lancelot mai dormea, cînd pe lîngă el trecu un nou cortegiu, mergînd în pasul calului. În mijlocul acestui cortegiu călare se afla un baldachin verde de mătase, purtat pe patru suliți de patru cavaleri strălucit înveșmîntați. Sub polog mergeau călare pe catîri albi, patru Regine între două vîrste, care aveau o înfățișare colorată. Tocmai treceau de mărul sub care se afla Lancelot, cînd armăsarul lui n-avu altceva mai bun de făcut decît să necheze.

Regina Morgan the Fay, care era cea mai mare dintre cele patru — toate vrăjitoare — opri procesiunea și o porni călare spre Sir Lancelot. Arăta ca un om primejdios, așa cum stătea întins, îmbrăcat din cap pînă-n picioare în armură de război, printre firele lungi de iarbă.

— Ăsta-i Sir Lancelot !

Nimic nu circulă mai repede decît scandalul, în special la oamenii supranaturali, așa că cele patru Regine știau că era îndrăgostit de Guenever. Mai știau ele de asemenea cum că era acum recunoscut drept cel mai puternic dintre cavalerii lumii. Erau grozav de geloase pe Guenever din această pricină. Fură încîntate de ocazia ce li se oferea. Începură să se certe între ele pentru dreptul de a-l avea ca obiect al magiei lor.

— Nu-i nevoie să ne certăm, spuse Morgan the Fay. Îi fac eu acum o vrajă ca să nu se scoale șase ore. Cînd ajungem cu el în siguranță la castelul meu, o să alcagă chiar el singur dintre noi pe cea pe care o va dori.

Zis și făcut. Luptătorul adormit fu purtat pe scutul său de către doi cavaleri și dus la Castelul Chariot. Castelul nu mai avea înfățișarea de basm de palat din mărinde, ci căpătase aspectul său de fiecare zi, de cetate obișnuită. Acolo fu întins într-o odaie rece și pustie, cufundat în somn și lăsat pînă ce i-or trece farmecele.

Cînd se trezi, Lancelot n-avea habar unde se găsește. Camera era întunecoasă și părea să fie făcută din piatră ca o temniță. Stătea în întuneric, întrebîndu-se ce-o să i se mai întîmple. Mai apoi începu să se gîndească la Regina Guenever.

Lucrul care se întîmplă fu acela că o tînără domniță îi aduse cina și-l întrebă de sănătate :

— Ei, cum te simți, Sir Lancelot ?

— Păi nu prea știu, frumoasă domniță. Nu știu cum am ajuns aicea, așa că n-aș prea putea să-ți zic cum mă simt.

— Nu-i trebuință să-ți fie teamă, îi spuse ea. Dacă ești un om atît de mare pe cît se spune, cine știe, poate c-oi putea și eu să te ajut mîine dimineață.

— Mulțumesc. Și, fie că mă ajuți sau nu, aș vrea să-mi păstrezi un gînd bun.

Și astfel dispăru frumoasa fată.

Dimineața se auzi zornăitul zăvoarelor și scîrțîitul lacătelor ruginite și mai mulți mercenari în cămăși de zale intrară în temniță. Se înșiruiră de fiecare parte a ușii, și în urma lor intrara Reginele-vrăjitoare, toate îmbrăcate cu ce-aveau mai bun prin sipete. Fiecare dintre regine îi făcu o reverență maiestuoasă.

Sir Lancelot se ridică politicos și se înclină cu gravitate în fața fiecăreia dintre Regine. Morgan the Fay le recomandă ca pe Reginele de Gore, Northgalis, Eastland și Insulelele-din-Afară.

— Uite cum stă treaba, spuse Morgan the Fay, știm despre tine, nu cumva să crezi că nu știm. Ești Sir Lancelot Dulac, și ai în prezent o poveste de amor cu Regina Guenever. Se afirmă cum că ai fi cel mai bun cavaler de pe lume și de-asta te iubește femeia aceea. Ei, cu toate astea s-a terminat acum ; Noi, cele patru Regine, te avem în puterea noastră, și trebuie să a'egi pe care din noi o vrei să-ți fie doamnă și stăpînă. E musai să alegi chiar tu, asta e clar — dar, oricum ar fi, pe una dintre noi tot trebuie s-o alegi. Ei, pe care-o vrei ?

Lancelot spuse :

— Cum aș putea răspunde la o asemenea întrebare ?

— Uite-așa. Trebuie să răspunzi.

— În primul rînd, se apără el, ceea ce spuneți despre mine și soția Regelui Anglici este neadevărat. Guenever este doamna cea mai credincioasă stăpînului ei în viață. De-aș fi liber, sau de-aș avea armura, aș lupta cu orice cavaler pe care-ați vrea să mi-l puneți în față, pentru a dovedi cele afirmate de mine. Iar în al doilea rînd, cu siguranță vă declar că n-am de gînd ca vreuna din voi să-mi fie doamnă și stăpînă. Îmi pare rău dacă aceste cuvinte v-au sunat la ureche fără curtenie, dar asta-i tot ce pot să spun.

— Oh, făcu Morgan the Fay.

— Da, întări Lancelot.

— Asta-i totul ?

— Da.

Cele patru regine se înclinară într-o reverență plină de demnitate înghețată și părăsiră camera. Paznicii făcură niște frumoase întoarceri de stînga-împrejur, zalele zornăindu-le pe podeaua și zidurile de piatră. Lumina pieri pe ușă. Ușa se trînti, cheia scîrții și zăvoarele pocniră în lăcașurile lor.

Cînd frumoasa domniță veni iarăși cu masa, dădu semne că ar vrea să-i vorbească. Lancelot băgă de seamă că era o făptură îndrăzneață, căreia îi plăcea probabil să-și vadă de propriul ei drum.

— Spuneai că ai putea să mă ajuți ?

Fata se uită bănuitoare la el și răspunse :

— Te pot ajuta, dacă tu ești cel care se zice că ai fi. Ești cu adevărat Sir Lancelot ?

— Mi-e teamă că da.

— Atunci te voi ajuta, spuse ea, dacă vrei și tu să mă ajuți pe mine.

După care izbucni în lacrimi.

În vreme ce domnița plîngea, lucru pe care dînsa îl făcea într-un mod încîntător și plin de hotărîre, cred că n-ar fi rău să explicăm cîte ceva despre turnirele care aveau loc în zilele de demult în Gramarye. Un turnir adevărat era deosebit de o luptă obișnuită între cavaleri. Într-o asemenea luptă, cavalerii luptau unul cu celălalt în suliți sau cu spada, de obicei pentru un premiu. Dar un turnir era mai mult decît o luptă liberă. Cîțiva cavaleri alegeau în taberele lor luptătorii, așa încît erau două sau treizeci de persoane de fiecare parte, și-apoi se năpusteau talmeș-balmeș unii peste alții. Aceste bătălii de masă erau considerate deosebit de importante — de exemplu, odată ce-ți plăteai participarea la turnir, puteai, cu același bilet, să iei parte și la luptele individuale cu sulița — dar dacă plăteai numai taxa pentru lupta cu sulița, nu ți se dădea voie să iei parte la turnir. Oamenii erau expuși la răniri grave în învălmășeală. În general nu erau oameni răi, cu condiția să fie îndeaproape controlați. Din nefericire, în acele zile de demult, nu erau decît rareori controlați cît de cît.

Vesela Anglie de pe vremea lui Pendragon semăna puțin cu Sărmana Bătrînă Irlandă de pe vremea lui

O'Connell.[1] Peste tot erau tot felul de clici. Cavalerii dintr-o regiune sau locuitorii dintr-un district sau mercenarii vreunui nobil poate că se simțeau, cine știe cum, îndemnați de un simțământ de ură pentru șleahta vecină. Ura devenea dușmănie, și apoi regele sau conducătorul unui comitat îl provoca pe conducătorul celuilalt la turnir — și amîndouă facțiunile se duceau la întîlnire cu intenția fermă de a-și face una alteia cît mai mult rău. Cam același lucru era și pe vremea papiștașilor și protestanților, sau a Stuarților și a Casei de Orania, cînd se întîlneau cu ghioagele în mînă și moartea în inimi.

— De ce plîngi ? întrebă Sir Lancelot.

— Oh, vai de mine, suspină domnița. Groaznicul Rege de Northgalis l-a provocat pe tata la un turnir marțea viitoare, și are de partea lui trei cavaleri ai Regelui Arthur, așa că tatăl meu n-are nimic altceva de făcut decît să piardă. Și mi-e teamă că va fi rănit.

— Aha, înțeleg. Și care-i numele tatălui tău ?

— E Regele Bagdemagus.

Sir Lancelot se ridică în picioare și o sărută plin de politețe pe frunte. Înțelesese de îndată ce i se cerea.

— Foarte bine, spuse el. Dacă mă scapi din pușcăria asta, voi lupta marțea viitoare de partea Regelui Bagdemagus.

— Oh, mulțumesc ! spuse fecioara, răsucind în mînă năframa. Dar acum teamă mi-e că trebuie să plec, fiindcă or să-mi simtă lipsa.

Te cred că nu era proastă s-o ajute pe Regina vrăjitoare de Northgalis să-l țină pe Lancelot în închisoare, cînd tocmai Regele de Northgalis era cel ce-avea să se lupte cu taică-său.

Dimineața, înainte ca cei din castel să se fi trezit, Lancelot auzi ușa grea deschizîndu-se încetișor. O mînă moale se ascunse într-a sa și fu condus afară în întuneric. Trecură prin douăsprezece uși vrăjite, pînă ce ajunseră la sala de arme, și acolo găsiră toată armura lui, strălucitoare și gata pentru el. După ce o îmbrăcă, se duseră la grajduri, și-acolo îl găsiră pe bidiviul său rîcîind pietrele cu o copită scînteietoare.

— Adu-ți aminte !

[1] **O'Connell Daniel, (1775—1847), om politic irlandez.**

— Fără îndoială, spuse el. Și o porni călare pe podul mobil, topindu-se în lumina dimineții.

Pe cînd se strecuraseră prin coridoarele Castelului Chariot, puseseră la cale planul cum să se întîlnească cu Regele Bagdemagus. Lancelot avea să călărească pînă la o mănăstire de călugări care erau învesmîntați în alb și care se afla în apropiere, și acolo avea să se întîlnească cu domnița — care, bineînțeles, era silită să fugă de la Regina Morgan din pricina trădării ei. La acea mănăstire trebuiau să aștepte pînă ce Regele Bagdemagus putea fi încunoștiințat de schimbare, și-apoi aveau să facă aranjamentele pentru turnir. Din nefericire, Castelul Chariot se găsea în Pădurea Sălbatică și, pînă una alta, Lancelot pierdu drumul spre mănăstire. El și calul lui rătăciră de colo pînă colo toată ziua, lovindu-se de ramuri, încurcîndu-se în tufișurile de mure și pierzîndu-se mereu cu firea. Pe seară dădură peste un cort de mătase roșie și înăuntru nu era țipenie de om.

Descălecă și se uită la cort. Era ceva ciudat cu el, așa de luxos și falnic în pădurea asta locuită numai de coțofene, și fără picior de om primprejur.

„E un cort ciudat, gîndi el cu tristețe, fiindcă mintea îi era plină de Guenever, dar mă gîndesc că la o adică aș putea să-mi odihnesc oasele peste noapte ; ori se află aici pentru a-mi oferi vreo aventură sau alta, ori proprietarii lui au plecat în vacanță, și, în acest caz, n-or să aibă nimic împotrivă să ma adăpostesc și eu pentru o noapte. Oricum, acum tot m-am pierdut, și n-am altceva de făcut."

Deshămă calul și-l priponi. Apoi își scoase armura și o agăță frumușel de un copac din apropiere cu scutul deasupra. După asta, mîncă niște pîine pe care i-o dăduse fetișcana, bău niște apă dintr-un pîrîiaș care curgea nu departe de cort, își întinse brațele pînă ce-i trosniră coatele, căscă, se pocni cu palma de trei ori peste dinții din față și se culcă. Patul era somptuos, cu o cuvertură tot din mătase roșie, să se asorteze cu mătasea cortului. Lancelot se rostogoli în pat, își băgă nasul în perna din mătase, o sărută în locul lui Guenever și adormi pe dată.

Cînd se trezi, luna albea pădurea cu razele ei și pe piciorul lui stîng se așezase un om gol, care-și tăia unghiile de la mîini.

Lancelot, care fusese brusc trezit din somnul lui plin de visuri de dragoste, se mișcă deodată în pat, cînd

simți omul. Acesta, la fel de surprins să simtă o mișcare, sări în sus și-și înșfăcă spada. Lancelot sări afară de cealaltă parte a patului și fugi să-și ia propriile arme de unde le agățase în copac. Omul veni după el, fluturînd lama spadei și încercînd să-l taie pe la spate. Lancelot ajunse în siguranță la copac și apoi se întoarse cu arma în mînă. Arătau ciudați și cumpliți în același timp, în lumina lunii, amîndoi goi-goluți, cu armele lor de oțel argintiu licărind în bătaia lunii pline.

— Acum, strigă omul, și ținti o lovitură furioasă spre picioarele lui Lancelot.

În clipa următoare lăsase să-i cadă sabia din mîini și se ținea de pîntec cu amîndouă mîinile, încovoiat și șuierînd de durere. Tăietura pe care i-o făcuse Lancelot lăsa să se scurgă un șuvoi de sînge, care arăta negru în lumina lunii și puteai vedea ceva din măruntaiele pîntecului cu viața lor secretă scoasă la iveală.

— Nu mă lovi, strigă omul. Cruțare ! Nu mă mai lovi. M-ai omorît !

— Te rog să mă ierți, spuse Lancelot. Nici măcar n-ai așteptat să iau sabia în mînă.

Omul îi dădu înainte cu tînguirile :

— Cruțare ! Cruțare !

Lancelot își înfipse sabia în pămînt și se duse să examineze rana.

— Lasă, că nu-ți fac nici un rău, spuse el. E în regulă. Dă-mi voie să văd.

— Mi-ai scos ficatul afară, spuse omul acuzator.

— Mă rog, acum nu pot face mai mult decît să-ți spun că-mi pare rău, chiar dacă înainte te-am rănit. Nici măcar nu știu de ce ne-am bătut. Sprijinină-te de umărul meu și-am să te duc pînă la pat.

După ce-l băgă pe om în pat și-i opri sîngele, descoperi că rana nu era mortală și, tocmai în clipa aceea, la intrarea cortului apăru o frumoasă doamnă. Aprinsese o feștilă, așa că dînsa văzu într-o clipită ce se întîmplase și începu de îndată să țipe cît o ținea gura. Se năpusti să-i aducă alinare rănitului și-l acuză pe Lancelot că este un ucigaș și făcu un tărăboi fără pereche.

— Termină cu țipetele ! strigă omul. Nu-i un ucigaș. N-a fost decît o greșeală.

— Eram în pat, spuse Lancelot, cînd a venit și s-a așezat pe mine și amîndoi am fost așa de speriați că ne-am luat la bătaie. Îmi pare rău că l-am rănit.

— Bine, da' ăsta-i patul nostru ! strigă doamna, ca o ursoaică cu pui. Ce făceai în patul nostru ? !

— Zău așa, spuse el, îmi pare rău. Nu era nimeni în cort cînd l-am găsit, și mă rătăcisem și-mi era somn, așa că m-am gîndit că nu-i nici un bai dacă mă întind și eu pentru-o noapte.

— Și nici nu este, spuse omul. Ești binevenit și te poți odihni în pace, și-apoi nu cred că rana e chiar așa de gravă. Aș putea să te întreb de nume ?

— Lancelot.

— Ei, asta-i bună ! exclamă omul. Ei, poftim, cu cine m-am găsit să mă iau la luptă. Păi nici nu-i de mirare că m-ai sfîrtecat nițel. Și tocmai mă întrebam, de ce mi-a fost cruțată viața așa de ușor.

Așa că stăruiră să rămînă peste noapte și dimineața îi arătară drumul spre mănăstirea călugărilor albi.

Din această întîlnire nu ieși nimic prea important pentru povestea noastră, în afară de faptul că acel cavaler, al cărui nume era Belleus, fu recomandat de către Lancelot pentru admiterea la Masa Rotundă, de îndată ce se puse iar pe picioare. Era tipul de om generos de care avea nevoie Arthur, și Lancelot încercă să-l recompenseze pentru necazul pe care i-l provocase, făcîndu-i rost omului de un loc la Masă.

La mănăstirea călugărilor albi, frumoasa domniță îl aștepta într-o stare de grozavă enervare. Îi era teamă ca nu cumva s-o fi trădat. Totuși, de-abia răsunară copitele calului lui pe pietre, că ea și ieși fugind cît o țineau puterile din camera din turn și-l întîmpină cu bucurie.

— Tata sosește aici astă-seară, strigă ea. Oh, ce bucuroasă sînt că ai venit ! Mi-era teamă să nu fi uitat !

Gura schimonosită a lui Lancelot rînji la auzul cuvîntului pe care-l folosise. Își schimbă apoi hainele, făcu o baie și-l așteptă pe Regele Bagdemagus.

„Ce viață complicată și agitată duce omu' în Gramarye, își spuse el, încercînd să-și alunge din minte imaginea tinerei Regine. Lucrurile se întîmplă așa de repede ! Nici nu mai știi pe ce lume te găsești, și unde mai pui că vărul ăla al meu a dispărut de parcă n-ar fi existat, și încă nu m-am lămurit ce-a fost cu el. Zău așa, nu-i ușor să-ți păstrezi mințile, cu atîtea Regine vrăjitoare și turniruri în grup și oameni care ți se vîră în pat în miezul nopții."

Apoi își puse părul în ordine, își netezi mantia și se coborî să-l întîmpine pe Regele Bagdemagus.

N-are nici un rost să dăm o lungă descriere a turnirului. Malory o face în locul nostru. Lancelot își alese trei cavaleri care-i fură recomandați de tînăra domniță ca să-l însoțească, și aranjă ca toți patru să poarte ceea ce se numea vergescu. Această denumire desemna pavăza albă, fără nici un semn heraldic, care era purtată de cavalerii încă proaspăt unși, și Lancelot stărui asupra acestei stratageme, fiindcă știa că de cealaltă parte îl vor înfrunta trei dintre tovarășii săi de la Masa Rotundă. Nu avea nici un interes, ca aceștia să-l recunoască, lucru care ar fi putut provoca resentimente la Curte. Pe de altă parte, considera că era de datoria lui să lupte împotriva lor, din pricina promisiunii pe care o făcuse domniței.

Regele de Northgalis, care era șeful partidei vrăjmașe, avea o sută șaizeci de cavaleri în facțiunea sa, iar Regele Bagdemagus numai optzeci. Lancelot îl atacă pe primul cavaler al Mesei Rotunde și îi scoase acestuia umărul din încheietură. Pe cel de-al doilea îl izbi așa de tare, încît îi dădu sîngele pe nas și calul o luă la sănătoasa cu el. Cînd îi rupse și coapsa Regelui de Northgalis, toată lumea văzu că, de bună seamă, în linii mari, turnirul se terminase.

Ceea ce urmă după aceasta fu că eroul nostru hotărî să descopere ce se întîmplase cu Lionel. Acum era pentru prima oară liber să facă aceasta — fiindcă, de la dispariția vărului său, fie că fusese întemnițat de perfidele Regine, fie că trebuise să se achite de obligațiile pe care și le asumase față de fata ce-l scăpase de mînia lor. Regele Bagdemagus cîștigă premiul turnirului și domnița îi fu recunoscătoare aproape pînă la lacrimi. Toată lumea se legă să rămînă prieteni pe vecie și că numai de-or trimite o vorbuliță, fiecare va sări în ajutorul celuilalt, după cum se cuvine între frați de cruce. După consumarea acestor efuziuni sentimentale, Lancelot se urcă pe cal, se orientă întrebînd pe mai mulți țărani unde se află și o porni apoi spre pădurea de meri unde-și pierduse vărul. Se gîndi că dacă mai bate locul unde-și văzuse

ultima oară rubedenia, poate că, cine știe, mai prinde vreo urmă, deși se cam răcise între timp.

În crîngul de meri, chiar lîngă copacul unde-l furase somnul, dădu peste-o doamnă ce înainta călare pe un buiestraș. Se vede treaba că respectivul copac era fermecat, motiv pentru care în jurul lui era întreținută o asemenea circulație intensă.

— Doamnă, spuse el, știe domnia ta de niscai aventuri în pădurea asta ?

— Cum să nu, berechet, răspunse dînsa, numai să fii destul de bărbat să le faci față.

— Știu eu, mai c-aș încerca.

— Arăți a fi un bărbat zdravăn, observă doamna. Ai și-o înfățișare vitează, în ciuda urechilor care-ți sînt așezate cam departe de țeastă. Dacă vrei, am să te duc în locul în care trăiește cel mai cumplit dintre toți baronii de pe pămîntul ăsta, dar să știi că nu mai ai multe zile după aia.

— Las', nu-ți fă griji.

— Și-am să te duc acolo, numai de-mi spui cum te cheamă. Ar însemna să fac curată crimă dacă nu ești un cavaler cu adevărat celebru.

— Numele meu e Lancelot.

— Aha, așa m-am gîndit și eu, spuse doamna. Și să știi, ai noroc că porți asemenea nume. După cîte se spune despre domnia-ta, s-ar zice că ești singurul cavaler de pe lume care ar putea să-l bată pe cel la care te duc acum. Numele său e Sir Turquine.

— Bine.

— Unii zic că e nebun de legat. Ține în temnița lui șaizeci și patru de cavaleri, pe care a pus mîna în lupte, și-și petrece timpul bătîndu-i cu spini. Dacă te ia prizonier, atunci să știi că te-așteaptă aceeași soartă și-o să te bată toată ziulica pe pielea goală.

— S-ar părea că merită să te iei la luptă cu el.

— La el acolo, e un fel de lagăr de concentrare.

— Uite, eu pentru așa ceva m-am pregătit, declară Sir Lancelot. Arthur a inventat Masa Rotundă tocmai ca să împiedice treburi din astea.

— Dacă te duc la el, trebuie să promiți ca după aceea să faci ceva pentru mine — vreau să spun, dacă ai să izbîndești.

— Și, mă rog, ce e cevaul acela ? întrebă el precaut.

— N-ai de ce te teme, spuse doamna. Nu-i vorba decît

să învingi pe un alt cavaler, de care știu eu că face mari suferințe unor domnițe.

— Ah, atunci îți promit cu bucurie.

— Eh, și-acu, numai Domnul știe cum o să te descurci. Dar, oricum ar fi, am să spun o rugăciune pentru domnia-ta cîtă vreme ai să te lupți.

Călăriseră cîtăva vreme, și uite că ajunseră la un vad asemănător cu acela în care se luptase pentru prima oară cu Regele Arthur. În copacii din jurul vadului, atîrnau coifuri ruginite și scuturi melancolice — șaizeci și patru la număr, cu diagonalele și galoanele și știuicile lor săltărețe și mierlele și vulturii lor în zbor și cu leii lor cu o labă ridicată, în poziție de apărare, toți arătînd dezolați și abandonați. Pielea care acoperea curelele scuturilor se înverzise și se acoperise de mucegai. Arăta ca un rastel cu trofee al unui maestru de vînătoare.

În mijlocul poienii, pe arborele cel mai solid, era atîrnat un lighean imens de aramă, triumfător peste scuturile învinse. Ultimul scut de sub el era cel al lui Lionel — argint, diagonală purpurie, întreruptă de cîteva semne distinctive.

Lancelot știa ce-avea de făcut cu ligheanul, și chiar asta și făcu. Își așeză coiful în poziție de luptă, călări printre frunzele șiroind pînă la lighean și-l lovi cu mînerul sulițci pînă ce-i căzu fundul. Apoi el, împreună cu doamna, rămaseră tăcuți în pădurea care parcă fusese zguduită de zgomotul sălbatic.

Nu veni nimeni.

— Castelul e în spate, îl preveni doamna.

O porniră în tăcere spre porțile castelului și merseră călare, în sus și-n jos prin fața lor, timp de-o jumătate de oră. Își scoase coiful și mănușile de zale, se încruntă și-și mușcă de nerăbdare unghiile de la degete.

După ce se scurse o jumătate de oră, un cavaler gigantic veni călare dinspre pădure. Semăna atît de mult cu Sir Carados — cavalerul care fusese trecut pe lumea cealaltă cînd fusese eliberat Sir Gawaine — încît Lancelot rămase uluit. Nu numai că era de aceeași statură, dar unde mai pui că avea și el aruncat pe oblîncul șeii iepei sale un cavaler legat fedeleș. Ca să pună capac la toate, cel mai ciudat lucru era că scutul cavalerului legat purta și el însemnele lui Gawaine, cei trei ciulini verzi și galoanele de purpură. De fapt, era vorba despre al

doilea dintre frații aceștia tîlhari, care-l capturase pe Gaheris — fratele lui Gawaine. Lancelot își privi adversarul cu un ochi critic.

Poate că e momentul potrivit să pomenim că un expert în stilul de luptă și călărie putea deseori să recunoască un cavaler în armură, chiar dacă era deghizat și purta o pavăză albă. Peste ani de zile, Lancelot trebui deseori să lupte deghizat, fiindcă altfel nimeni nu mai voia să lupte cu el. Totuși Arthur și alții îl ghiceau în general după felul în care călărea. În zilele noastre, recunoaștem pe jucătorii de cricket, chiar atunci cînd fețele le sînt prea îndepărtate pentru ca să le putem vedea, și lucrurile nu stăteau diferit pe vremea aceea.

Lancelot era un bun specialist în stiluri, datorită practicii lui îndelungate. De cum îl privi o clipă sau două pe Sir Turquine, băgă de seamă că nu era bine așezat în șa. Îi spuse doamnei că dacă Turquine nu se așază mai bine, atunci gîndește că va putea curînd să elibereze prizonierii. Dar, după cum se dovedi, Turquine se așeză mai bine în șa, așa încît punctul de vedere critic al lui Lancelot nu se concretiză — dar felul lui de a vedea lucrurile cred că merită amintit, fiindcă oferă informații suplimentare asupra artei luptei cu lancea.

Cheia întregii probleme era de fapt felul în care reușeai să călărești. Dacă cineva avea curajul să se arunce în plin galop în momentul ciocnirii, în general putea fi sigur de victorie. Cei mai mulți însă șovăiau un picuț, așa încît nu se găseau în cel mai potrivit avînt. De aceea cîștigă de regulă Lancelot luptele cu lancea.

— Cinstite cavaler, spuse el, lasă-l jos pe omul acela rănit și dă-i pace o clipă. Și-apoi, să ne măsurăm și noi puterile.

Sir Turquine călări spre el și-i spuse printre dinți:

— Dacă ești cumva un cavaler al Mesei Rotunde, atunci află că o să am o mare plăcere să te dobor mai întîi și după aceea să te bat. Și să știi că pot să-ți fac așa ceva și ție, și întregii Mese împreună cu tine.

— Asta mi se pare nițeluș cam prea mult.

După ce fură schimbate aceste cuvinte, se retraseră în maniera obișnuită, își cumpăniră lăncile, și o porniră unul împotriva altuia ca două fulgere. Lancelot, în ultimul moment, băgă de seamă că nu avea dreptate în privința felului de a se ține în șa a lui Turquine. Într-o

ultimă fulgerare își dădu seama că Turquine era cel mai bun sulițaș pe care-l întîlnise și că venea cu un elan la fel de mare ca al său propriu și că ținteа cum nu se poate mai bine.

Cavalerii se eschivară și se traseră în aceeași clipă unul spre celălalt ; sulițele loviră în același timp : caii, înfrînați în mijlocul galopului, se lăsară pe picioarele de dinapoi și se dădură peste cap : sulițele se făcură țăndări și țîșniră sus în văzduh, dîndu-se grațios peste cap ca rămășițele unei explozii puternice : iar doamna de pe buiestraș își întoarse privirea în lături. Cînd se uită din nou, amîndoi caii erau la pămînt, cu spinarea frîntă, și cavalerii zăceau întinși pe jos.

Două ore mai tîrziu. Lancelot și Turquine se mai luptau încă în spade.

— Stai, spuse Turquine. Vreau să-ți vorbesc.

Lancelot se opri.

— Cine ești ? întrebă Sir Turquine. Ești cel mai bun cavaler cu care am luptat vreodată. N-am mai văzut niciodată un om cu asemenea suflu : ai antrenament, nu glumă. Ascultă, am în castelul meu șaizeci și patru de prizonieri, și-am omorît și schilodit alte cîteva sute, dar nici unul n-a fost așa de bun ca tine. Dacă vrei pace și vrei să-mi fii prieten, să știi că-i slobod pe cei din castel.

— Foarte frumos din parte-ți.

— Am să fac asta pentru tine, dacă ești oricine altcineva decît o anumită persoană. Dar dacă ești acela, apoi trebuie să mă lupt cu tine pînă la moarte.

— Cine-i persoana ?

— Lancelot, spuse Turquine. Dacă ești Lancelot, atunci n-am voie să cedez sau să leg prietenie. L-a ucis pe frate-miu Carados.

— Eu sînt.

Sir Turquine slobozi prin coif un șuierat și lovi cu îndemînare, înainte ca dușmanul să fie pregătit.

— Aha, așa va să zică ? făcu Lancelot. N-aveam decît să pretind că nu sînt eu, și-aș fi putut să eliberez prizonierii. Dar văd că tu încerci să mă ucizi fără să ma previi.

Sir Turquine continuă să șuiere.

— Îmi pare rău de Carados, spuse Lancelot. A fost ucis în luptă dreaptă și n-a vrut niciodată să cedeze. Nu mi-a cerut o clipă cruțare. A fost ucis în plină luptă.

Mai luptară două ore. Spada nu era singura armă folosită de cavalerii în armură. Se loveau uneori unii

pe ceilalți cu marginile scuturilor, alteori se pocneau cu mînerul spadei. Iarba era toată împroșcată cu picături din sîngele lor — pete mici ca acelea de pe spinarea păstrăvului, dar cu un fel de coadă la fiecare pată, ca niște mormoloci. Coifurile grele, umplute cu fîn, ale cavalerilor aveau găuri atît de mici pentru respirat, încît de multe ori încercau o senzație de sufocare.

Lupta se termină într-o secundă. Nici unul dintre ei nu vorbea. Lancelot lăsă spada cînd îi veni la îndemînă și-l prinse pe Turquine de ciocul coifului. Se prăbușiră amîndoi și coiful căzu. Își scoaseră pumnalele pentru lupta corp la corp. Turquine se dădu înapoi, se cutremură și pică mort.

Mai apoi, în vreme ce Gaheris și doamna îi dădeau niște apă, Lancelot spuse :

— Orice-o fi făcut omul ăsta, era un luptător, nu glumă. Rău îmi pare că n-a vrut să se dea prins.

— Bine, da gîndește-te numai la toți cavalerii care-au fost schilodiți și bătuți.

— Ei, era de școală veche, spuse el. Asta trebuie să stîrpim. Dar oricum, era o cinste pentru vechea școală, ca luptător vreau să spun.

— Era o brută, conchise doamna.

— O fi fost el cum a fost, da' să știți că-l iubea pe frate-său. Ascultă, Gaheris, n-ai vrea să-mi împrumuți calul tău ? Vreau să merg mai departe, și-al meu a murit, sărăcuțul. Dac-ai putea să mi-l împrumuți, te-ai duce înainte și i-ai elibera pe Lionel și pe ceilalți din castel. Spune-i lui Lionel să se întoarcă la Curte și să nu mai fie prost. Eu trebuie să plec mai departe cu doamna aci de față. Ei, ce zici ?

— Sigur că poți să-mi iei calul. Doar l-ai salvat și pe el și pe mine. Mereu îi salvezi pe cei din Orkney ! Ultima oară a fost Gawaine. Și Agravaine se află acum în temnița castelului. Te cred că poți să iei calul, sigur că da, sigur că da.

CAPITOLUL VIII

Lancelot a mai avut și alte aventuri în cursul primei sale Expediții — care a durat un an de zile — dar poate că numai două merită într-adevăr să fie povestite

în detaliu. Amîndouă au fost legate de morala conservatoare a așa-numiei *Force Majeure* împotriva căreia își începuse cruciada Regele Arthur. Aventurile din această perioadă erau oferite de vechea școală, de atitudinea de stăpîn a baronilor Normanzi — fiindcă puțini oameni pot să poarte ură cu atîta îndîrjire și fățărnicie ca membrii castei stăpînitoare care este deposedată de privilegiile ei. Cavalerii Mesei Rotunde erau trimiși ca o forță de șoc împotriva a ceea ce Lancelot denumea *Fort Mayne*, și baronii colerici care trăiau de pe urma acestei *Fort Mayne* puseră mîna pe arme cu toată ferocitatea disperării. Ar fi scris cu toții ziarului „Times" despre-asta, dacă pe vremea aceea ar fi existat un asemenea ziar. Cei mai buni dintre ei se convingeau că Arthur era un modernist, un tip care voia schimbarea cu orice preț de dragul schimbării, și că toți cavalerii lui erau niște degenerați de la normele atît de sănătoase ale părinților lor. Cei mai răi dintre ei inventau nume temute și-și lăsau latura brutală a naturii lor să insiste asupra enormităților imaginare pe care le atribuiau cavalerilor. Situația căpătă aspectul unui adevărat divorț de bunul simț, și tot soiul de povești atroce fură acceptate de oameni atroci. Mulți dintre baronii pe care Lancelot a trebuit să-i doboare, ajunseră într-o asemenea stare de teamă ca nu cumva să-și piardă vechile lor privilegii, încît îl considerau un fel de om-gaz toxic. Luptau împotriva lui cu o asemenea lipsă de scrupule, și ură de parcă ar fi fost însuși anticrist și, ce mai, nu mai aveau mult și credeau și ei înșiși că nu făceau altceva decît să apere buna dreptate. Lucrurile ajunseră în stadiul războiului civil al ideologiilor.

Într-o frumoasă zi de vară, călărea prin pădurice-parc care împrejmuia un castel ce-i era străin. Copacii creșteau risipiți și rari prin verdeață — ulmi și stejari și mesteceni mari și Lancelot se gîndea la Guenever, cu inima grea. Înainte de a se despărți de doamna care-l dusese la Sir Turquine — și pentru care înfăptuise trebșoara pe care i-o făgăduise — începuseră o conversație despre căsătorie, lucru care-l tulbură grozav. Doamna îi spusese cum că s-ar cuveni fie să-și ia o soție, fie o iboynică de inimă, la care verbe Lancelot se înfuriase foarte.

— N-am cum să-i opresc pe oameni să trăncănească dacă au chef, spusese el, dar împrejurările fac sa-mi fie

imposibil să mă-nsor, și pe de altă parte consider că n-are nici un rost să-mi iau o ibovnică.

Se certară pe chestia de mai sus cîtăva vreme, apoi se despărțiră. Iar acum, deși de-atunci mai trecuse prin cîteva aventuri, se mai gîndea încă la sfaturile doamnei aceleia și se simțea tare nefericit.

În văzduh se auzi un clinchet de clopoței — și imediat privi în sus.

Un frumos șoim pelerin, cu clopoțeii zornăind în șuieratul vîntului înălța, tîrînd după sine sfoara cu care era legat, dădea disperat din aripi deasupra capului său, îndreptîndu-se spre vîrful unuia dintre ulmi. Pasărea era cuprinsă de draci. De îndată ce-ajunse în vîrful ulmului se așeză pe o cracă, privind primprejur cu ochiul furios și ținînd ciocul deschis de atîta gîfîială. Sfoara se răsuci de trei ori în jurul crăcii celei mai apropiate. Cînd bagă de seamă că Sir Lancelot vine spre ea, pasărea încercă să-și ia zborul, din nou cuprinsă de furie. Sfoara n-o lăsă să se ridice. Rămase atîrnată cu capul în jos, dînd din aripi. Îi sări inima din piept de teamă ca nu cumva mîndrețea de șoim să nu-și rupă vreo aripă. Peste cîteva clipe încetă să mai dea din aripi și atîrna cu capul în jos, învîrtindu-se încet, avînd o înfățișare scandaloasă, jalnică și ridicolă, și ținîndu-și capul ridicat ca un șarpe.

— Oh, Sir Lancelot, Sir Lancelot! strigă o cucoană necunoscută, călărind în mare viteză spre el și încercînd cu un deosebit efort să-și frîngă mîinile, în ciuda faptului că era stînjenită în această activitate de frîiele calului, pe care era silită de împrejurări să le țină. Oh! Sir Lancelot! Mi-am pierdut șoimul!

— Uite-l acolo, spuse el; în copac.

— Oh, vai de mine și de mine! strigă doamna. Încercam doar să-i leg mai bine curelușele și tocmai atunci s-a rupt sfoara! Bărbatu-meu o să mă omoare dacă n-o prind iarăși. E așa iute la mînie și e un șoimar atît de pasionat!

— Ei, doar n-o să vă omoare din asta?!

— Oh, ba da, ba da! N-o să vrea, da' sînt sigură c-o s-o facă. E un om atît de pripit!

— Să-l opresc eu?

— Oh, nu, spuse cucoana. Nici gînd de-așa ceva. Cine știe, poate că-l rănești. N-aș vrea să-l rănești pe iubitul

meu soț. Nu crezi c-ai putea mai bine să te urci în copac și să prinzi șoimul ?

Lancelot se uită la cucoană și apoi la copac. Apoi slobozi un oftat adînc și remarcă, după cum relatează Malory :

— Ei bine, preafrumoasă doamnă, cum domnia-ta îmi știe numele și-mi cere ca eu, cavalerul, să vă ajut, face-voi tot ce mă țin puterile și vă voi aduce șoimul ; ci adevăr grăiesc că prost cățărător sînt eu, iară copacu' mult e înalt, și puține ramuri sînt acolo spre a mă ajuta cu ele.

Copilăria și-o petrecuse învățînd să lupte. Nu-i rămăsese timp să se cocoațe prin copaci, umblînd după cuiburi de păsări, cum făceau toți băieții. Rugămintea doamnei, care n-ar fi dat nici cea mai mică bătaie de cap altora crescuți precum Arthur și Gawaine, era o adevărată problemă pentru el.

Lancelot își scoase plin de tristețe armura, aruncînd din cînd în cînd cîte o privire contrariată spre scîrba de copac, pînă ce rămase numai în cămașă și nădragi. Atacă apoi primele ramuri cu bărbăție, în vreme ce cucoana alerga dedesubt, tot sporovăind despre șoimi și soți și vremea frumoasă.

— Bine, bine, spuse el, cu ochii plini de praf de scoarță și cu o încruntătură hîdă pe față. E-n regulă, e-n regulă !

În vîrful copacului, șoimul se încurcase într-atîta în sfoara cu care era legat — o răsucise în jurul gîtului și aripilor, și avea mereu impresia că omul care vine spre el voia să-l atace — încît Lancelot trebui să-l lase să stea pe brațul lui dezgolit. Șoimul apucă de carnea brațului cu furia întregii sale isterii, iar cavalerul îl descurcă ușurel de sfoară, fără să bage în seamă micile pumnale care-i sfîșiau pielea. Șoimarii rareori bagă de seamă rănile pe care le fac șoimii pe care-i dresează. Îi interesează prea mult meseria.

Cînd șoimul fu în cele din urmă scăpat de încurcătură și luat de pe ramură, Lancelot își dădu seama că nu va putea să se cobore cu numai o singură mînă.

Îi strigă doamnei, care părea micuță de tot la rădăcina copacului :

— Ascultați-mă ! Am să-i leg curelușele de o ramură groasă, dacă am să pot să rup una, și-apoi am să-l arunc

jos. Am să aleg una care să nu fie prea grea, ca să ajungă cît mai lin. O să trebuiască să-l arunc mai departe de copac, ca nu cumva să se lovească de vreo creangă.

— Oh, te rog, te rog, fii cît se poate de atent ! strigă doamna.

După ce Lancelot făcu ce spusese, începu să se lase în jos cu grijă. Nu era deloc ușor, în special cînd trebuia să stea în echilibru pe cîte-o cracă, de-ți îngheța sîngele-n vine. Era cam pe la vreo douăzeci de picioare de pămînt, cînd un cavaler grăsuliu, din cap pînă-n picioare în armură grea, veni galopînd spre copac.

— Ha, Sir Lancelot ! strigă cavalerul cel gras. Aha ! Iacă te am acu' la mînă, tocmai așa cum te pofteam !

Doamna culese șoimul de pe jos și începu să se îndepărteze.

— Doamnă ! strigă Lancelot, întrebîndu-se cum de-i știe toată lumea numele pe-aicea.

Grasul țipă în gura mare :

— Ia mai las-o în pace, asasin murdar ce ești ! Ea e nevasta mea, așa să știi. N-a făcut decît ce i-am spus eu. N-a fost decît o păcăleală. Ha ! Ha ! Iacă, acum te-am prins fără armura ceea grozavă a ta, și-am să te omor, puișorule, ca pe-o miță nenorocită !

— N-aș zice că e ceva prea cavaleresc, răspunse Lancelot, cu o grimasă. Lasă-mă barem să mă înarmez și să ne luptăm în luptă dreaptă.

— Ce fa-a-ace ?! Să te las să-ți iei armele ?! Io-te la puiu' ăsta ?! Păi tu chiar vorbești serios ? Drept cine mă iei ? Gata, m-am săturat de modernismele astea scîrboase ! Cînd pun mîna pe-un om care mănîncă copii nevinovați la frigare, îl ucid ca pe-un vierme, așa cum și este.

— Bine, dar...

— Aide, aide ! Ia fa-te-ncoa ' Aide, coboară imediat ! Ce, crezi că pot să aștept acilea toată ziulica ? Aide, coboară și vino de-ți ia doctoria ca un bărbat, dacă astă ești cu adevărat.

— Te asigur că n-am pus nici un copil la frigare.

Cavalerul cel gras se împurpură la față și urlă :

— Mincinosule! Mincinosule! Piei, diavole! Coboară-te imediat !

Lancelot stătea pe-o cracă, își bălăbănea picioarele și-și mușca unghiile.

— Adică vrei să spui, întrebă el, că ai dat drumul șoimului aceluia, cu tot cu curelușe, ca să poți să mă ucizi cînd oi fi dezbrăcat ?

— Vino jos !

— Dacă mă voi cobori, să știi că voi face tot ce pot să te ucid !

— Măscărici ! strigă cavalerul cel gras.

— Bine atunci, spuse Lancelot, tu ai vrut-o. N-ar trebui să faci asemenea șmecherii murdare. Pentru ultima oară te întreb, mă lași să mă înarmez ca un gentleman ?

— Nu.

Lancelot rupse o ditamai cracă de lemn putrezit și sări jos de cealaltă parte a calului, așa încît calul se afla acum între ei. Cavalerul cel gras călări spre el, și încercă să-i zboare căpățîna, aplecîndu-se peste calul care-i despărțea. Lancelot pară lovitura cu bucata de lemn, și spada cavalerului se-nfipse în ea. Apoi îi smulse spada și fără prea multe vorbe îi tăie beregata.

— Haide, te cară ! îi spuse Lancelot cucoanei. Și termină cu bocitul ! Bărbatu-tău era un prostănac, iară tu o pacoste. Nu-mi pare rău că l-am ucis.

Dar îi părea rău.

Ultima aventură fu și ea legată de trădare și tot despre o doamnă era vorba. Tînărul nostru călărea plin de jale prin ținutul mlaștinilor — care în zilele acelea nu fuseseră încă secate și probabil ca reprezenta cea mai sălbatică regiune din Anglia. Era un ținut plin de drumuri tainice printre mlaștini, cunoscute numai Saxonilor care locuiau pe-acolo și care fuseseră înfrînți de Uther Pendragon ; toată cîmpia mirosind a mare, era un măcăit gigantic sub cerul veșnic înnorat. Buhaii de baltă făceau larmă și ulii de mlaștină dădeau rotocoale deasupra trestiilor și stufărișului și milioane de rațe migratoare, rațe sălbatice și rațe moțate zburau de colo-colo în formații cuneiforme, avînd o înfățișare de sticle de șampanie înconjurate de un nor de aripi. În mlaștinile sărate pășeau gîștele din Spitzbergen și ciugulcau, cu gîturile aplecate în curbura lor specifică, iar oamenii din mlaștini le pîndeau cu plasc și capcane. Oamenii aceia din mlaștini aveau pete pe burtă și degetele de la picioare le erau unite ca la gîște — în orice caz aceasta era credința în general răspîndită în restul Anglici. De obicei îi omorau pe străini.

Pe cînd Lancelot călărea de-a lungul unui drumeag îngust care părea să nu ducă nicăieri, văzu două persoane care galopau spre el din cealaltă parte. Acestea se dovediră a fi un cavaler și doamna sa. Doamna mergea în față, gonind ca o nebună, și cavalerul fugea după ea. Spada lui fulgeră pe cerul posomorît.

— Hei ! Hei ! strigă Lancelot, călărind spre ei.

— Ajutor ! țipă doamna. Ajutor, scapă-mă ! Vrea să-mi taie capul !

— Las-o în pace ! Pleacă de-aici ! strigă cavalerul. Nu te băga. E nevasta mea și a comis adulter !

— Nu-i adevărat, n-am făcut niciodată așa ceva, se jeli femeia. Numai fiindcă-mi iubesc vărul primar, este gelos pe mine. Și de ce să nu-mi iubesc vărul primar ?

— Femeie desfrînată ! exclamă cavalerul încercînd să ajungă la ea.

Lancelot își împinse calul între ei și spuse :

— Eh, zău așa, nu trebuie să te porți în felul ăsta cu o femeie. Nu mă interesează a cui e vina, dar nu poți omorî femeile.

— Și de cînd mă rog ?

— De cînd e rege, Regele Arthur.

— Bine da'-i nevastă-mea ! protestă cavalerul. N-are nimic de-a face cu tine. Hai, pleacă de-aici ! Și e o adulteră, orice-ai zice !

— Ba nu, ba nu, nu sînt ! se apără doamna. Dar tu ești un tîrîie-brîu. Și mai și bei.

— Și cine m-a făcut să beau, mă rog ? Și unde mai pui că nu poți compara beția cu adulterul !

— Ei, haide, haide, liniștiți-vă amîndoi ! Hai, că nu mai terminăm niciodată cu bătaia asta de cap. Va trebui să călăresc între voi pînă ce vă mai calmați. Sper că n-ai nimic împotrivă să te lupți cu mine, domnule, în loc să o ucizi pe această doamnă ?

— Ba bine că nu, spuse cavalerul. Te-am cunoscut după argint și diagonala roșie că ești Lancelot, și doar nu mă crezi așa de tîmpit să mă lupt cu tine, în special pentru o cățea ca asta. Eu nu pricep ce dracu ți-a căsunat, ce treabă ai tu cu ea ?

— Voi pleca, spuse Lancelot, de îndată ce-mi vei da cuvîntul tău de cavaler că n-ai să ucizi femei.

— Nu. Nu-ți promit așa ceva.

— Sigur că nu vrei ! Şi oricum, chiar dac-ai promite, tot nu te-ai ţine de cuvînt.

— Ia uite colo nişte războinici din mlaştină, spuse cavalerul, ia uite-i cum vin în galop după noi. Uită-te înapoi ! Sînt înarmaţi din cap pînă-n picioare.

Lancelot îşi înfrînă calul şi se uită peste umăr. În acelaşi moment, cavalerul se aplecă într-o rînă şi-i zbură capul doamnei. Cînd Lancelot îşi întoarse iar privirile, nevăzînd nici un soldat, o găsi pe doamnă stînd călare lîngă el, dar fără cap. Ea începu încet să se lase spre stînga, vărsînd valuri groaznice de sînge la fiecare zvîcnire a inimii şi căzu în ţărînă. Calul lui Lancelot se umplu tot de sînge.

Lui Lancelot i se albiră nările. Spuse :

— Pentru asta am să te omor.

Cavalerul sări imediat de pe cal şi se lăsă la pămînt.

— Nu mă ucide ! strigă el. Cruţare ! Era o femeie adulteră !

Lancelot descălecă şi-şi trase spada.

— Scoală-te ! Scoală-te şi luptă, tu, tu...

Cavalerul se tîrî pe pămînt spre el şi-i îmbrăţişă picioarele. Fiind atît de aproape de răzbunător, nu-l lăsa să-şi mişte spada.

— Îndurare !

Abjecţia lui îl făcu pe Lancelot să se simtă îngrozitor.

— Ridică-te ! îi ceru el. Ridică-te şi luptă ! Poftim, am să-mi scot armura şi-am să lupt cu tine numai cu sabia.

Dar tot ceea ce putea spune cavalerul era „Îndurare, îndurare".

Lancelot începu să se cutremure, nu din pricina cavalerului, ci de cruzimea din sinea lui. Îşi ţinea spada în silă şi-l împinse cît colo pe nemernicul cavaler.

— Uită-te la tot sîngele ăsta !

— Nu mă ucide, se rugă cavalerul. Mă supun, mă supun ! Nu poţi să ucizi un om care-ţi cere îndurare.

Lancelot îşi băgă spada în teacă şi se dădu înapoi din faţa cavalerului, de parcă s-ar fi dat înapoi în faţa propriului lui suflet. Simţi în inimă cruzime şi laşitate, lucrurile care-l făceau să fie bun şi curajos.

— Ridică-te, îi porunci el. Nu-ţi fac nimic. Ridică-te şi pleacă.

Cavalerul se uită la el, în patru labe ca un câine, și apoi se ridică în picioare, ploconindu-se șovăitor.

Lancelot se depărtă și vomită.

De Rusalii era obiceiul ca toți cavalerii ce porniseră în Expedițiile lor în slujba Mesei Rotunde să se adune iarăș la Carlion ca să-și povestească aventurile. Arthur găsise că oamenii lui deveneau mai buni apărători ai noului mod de a vedea Dreptatea, dacă trebuiau după aceea să-și povestească isprăvile. Cei mai mulți dintre ei preferau să-și aducă prizonierii, ca martori ai povestirii lor. Era cam același lucru de parcă un Inspector General de Poliție dintr-o foarte îndepărtată parte a Africii și-ar fi trimis comisarii în junglă, cerîndu-le să se întoarcă de Crăciunul următor cu toți șefii sălbatici pe care-i aduseseră pe calea cea dreaptă. Un lucru e sigur, șefii sălbatici erau grozav de impresionați văzînd splendoarea marii Curți și deseori se întorceau acasă de-a binelea pocăiți.

Rusaliile de după prima Expediție a lui Lancelot fură aproape un fiasco. Apărură cîțiva giganți jerpeliți ai Brațului Puternic, care fuseseră capturați de facțiunea de Orkney și care-și aduseră omagiul acestei grupări, dar contingentul lui Lancelot fu un adevărat potop.

— Al cui om ești ?

— Al lui Lancelot.

— Dar tu, bunul meu cavaler ?

— Al lui Lancelot.

După puțin, toată Masa începu să strige răspunsul. Arthur zicea :

— Bine ai venit la Carlion, Sir Belleus, și aș putea cumva să te întreb căruia dintre cavalerii mei i te-ai închinat ?

— Lancelot, strigă toată Masa în cor.

Și Sir Belleus, înroșindu-se foarte, și întrebîndu-se dacă rîdeau de el, spunea cu o voce pierită :

— Da, m-am supus lui Sir Lancelot.

Veni și Sir Bevidere și recunoscu modul în care tăiase capul soției sale adultere. Îl adusese cu sine și i se ceru să-l trimită Papii ca penitență — după treaba asta, cavalerul deveni într-adevăr foarte sfînt. Gawaine sosi cu aerul lui țîfnos și grosolan și povesti într-o engleză scoțiană cum fusese salvat din ghearele lui Sir Carados.

Gaheris, în fruntea unei delegații de șaizeci și patru de cavaleri cu scuturile ruginite, povesti cum fusese scăpat din mîinile lui Sir Turquine. Fiica Regelui Bagdemagus sosi într-o stare de deosebit entuziasm și le povesti despre turnirul cu Regele de Northgalis. Pe lîngă acestea, mai veniră mulți din diverse aventuri pe care nu le-am mai povestit — în special cavaleri care i se supuseseră lui Sir Lancelot cînd era deghizat ca Sir Kay. Acum, poate că vă mai amintiți din prima carte că Sir Kay avea înclinația să mai înflorească lucrurile pe ici-pe colo, să se grozăvească și chiar să și jignească oamenii, drept care nu-și făcuse chiar așa de mulți prieteni. Lancelot fusese silit în cursul Expediției sale cavalerești să-l salveze de trei cavaleri care-l urmăreau. Apoi, pentru ca Sir Kay să poată ajunge nevătămat la curte, Lancelot își schimbase armura cu el, într-o noapte, în vreme ce acesta era adormit — și după aceea, cavalerii care-l atacau pe Lancelot sub impresia că era Kay avuseseră o surpriză, nu glumă, în vreme ce cavalerii care-l întîlniseră pe Kay în armura lui Lancelot îl ocoliră de la distanță, cu multă precauție. Printre cavalerii supuși care intrau în această categorie se numărau : Gawaine, Uwaine, Sagramour, Ector de Maris, precum și alți trei. Mai veni de asemenea un cavaler pe nume Sir Meliot de Logres, care fusese salvat în împrejurări supranaturale.

Toți acești oameni făcură jurămînt de supunșenie nu Regelui Arthur, ci lui Guenever. Lancelot se ținuse deoparte un an de zile, dar asta era și limita îndurării sale. Gîndindu-se tot timpul la Guenever și tînjind să fie iarăși cu ea, își permisese această unică toleranță. Își trimisese captivii să îngenunche la picioarele ei. Ceea ce fu o acțiune fatală.

CAPITOLUL IX

E destul de greu să explici ce se întîmpla cu Guenever, dacă afirmi că o femeie nu poate iubi în același timp doi bărbați. Probabil că nu e posibil să iubești doi oameni în același fel, dar există diferite feluri de dragoste. Femeile își iubesc copiii și soții în același timp — și bărbații încearcă deseori un simțămînt de iubire carnală pentru o femeie, în timp ce cu inima iubesc altă femeie. Cam

așa a ajuns Guenever să-l iubească pe franțuz, fără să-și piardă afecțiunea pe care o nutrea pentru Arthur. Ea și cu Lancelot nu erau cu mult mai mult decît niște copii cînd a început totul, iar Regele era aproape cu opt ani mai mare decît ei. La douăzeci și doi de ani, vîrsta de treizeci pare să fie limita senilității. Căsătoria între ea și Arthur fusese ceea ce se numește o căsătorie „aranjată". Aceasta înseamnă că fusese fixată prin tratat cu Regele Leodegrance, fără ca cineva să o consulte. Fusese o unire fericită, așa cum sînt în general căsătoriile „aranjate", și înainte ca Lancelot să apară pe scenă, fata își adorase soțul celebru, chiar dacă era atît de bătrîn. Simțise pentru el respect, împreună cu recunoștință, bunătate, dragoste și un simțămînt de protecție. Simțise chiar mai mult decît toate acestea — ai putea spune de fapt că simțise absolut totul în afară de pasiunea romanului cavaleresc.

Și apoi, iată că sosiră captivii. O regină îmbujorată, cu puțin peste douăzeci de primăveri, și întreaga sală de recepții a palatului, luminată de torțe, umplîndu-se de nobili cavaleri cu genunchiul lăsat la pămînt.

— Al cui prizonier ești ?

— Sînt prizonierul Reginei, spre viață sau moarte, după vrerea ei, și-am fost trimis aici de Sir Lancelot.

— Dar tu ? Al cui ești ?

— Al Reginei, învins de brațul lui Lancelot.

Sir Lancelot — numele lui pe buzele tuturor : cel mai bun cavaler din lume, deasupra tuturor, chiar și deasupra lui Tristram ; curtenitorul, bunul, hîdul, invincibilul ; și el era cel care-și trimisese toți învinșii la picioarele ei. Era ca la o zi de naștere, atît de multe cadouri deodată ! Era ca într-o carte cu povești.

Lancelot veni ultimul. Lîngă ușă, printre purtătorii de torțe, se iscă un freamăt și un murmur străbătu întreaga sală. Zăngănitul cuțitelor și farfuriilor și cănilor cu capac pentru mied, gălăgia strigătelor prietenești care răsunase cu o clipă înainte, asemenea zarvei iscată de păsările de mare pe insula St. Kilda, urletele care cereau niște ciosvîrte de oaie sau încă o cană de mied — toate amuțiră deodată — și nu mai vedeai nimic altceva decît petele estompate ale fețelor albe întoarse spre ușă. Iată-l pe Lancelot, nu în armură, ci îmbrăcat într-o minunată mantie de catifea, tivită cu modele de diamant. Șovăi

în cadrul întunecat al uşii, pocit şi prietenos, întrebîndu-se ce-i cu tăcerea asta — şi apoi luminile îl învăluiră, arătîndu-l tuturor ochilor. Feţele se întoarseră din nou, vuietul de păsări de mare reîncepu, şi Lancelot înaintă să-i sărute Regelui mîna.

Aşa s-au întîmplat lucrurile. Poate-i mai bine să arăţi cum a fost decît să încerci să explici.

— Ei bravo, Lance, spuse Regele Arthur, văd că-i mare veselie şi toţi ştim de ce. Jenny de-abia mai poate sta liniştită cu atîţia captivi în jurul ei.

— Pentru dînsa au fost aduşi aci, răspunse Lancelot.

Regina şi cu el nici nu se uitară unul la celălalt. În momentul în care trecuse pragul, simţiseră parcă ceea ce trebuie să simtă doi magneţi pe care-i apropii.

— Ei, şi tot nu pot gîndi că nu mi-au fost închinaţi şi mie, spuse Regele. Rezultatul ar trebui să fie că mi-ai făcut un dar de aproape trei regiuni.

Lancelot simţi nevoia să facă ceva, să spună ceva, ca să nu lase tăcerea să se aştearnă. Începu să vorbească de zor :

— Ei, ce înseamnă trei ţinuturi ; trei ţinuturi nu e mult pentru Împăratul Europei întregi. Vorbeşti de parcă nu l-ai fi înfrînt pe Dictatorul Romei. Şi, ia spune-mi, cum mai merg domeniile domniei-tale ?

— Păi, merg aşa cum le faci tu să meargă, Lance. N-ar fi avut nici un rost să-l învingem pe Dictator, dacă tu şi ceilalţi nu v-aţi ocupa de civilizaţie. Ce folos ai să fii împăratul Europei, dacă peste tot oamenii se luptă ca nişte nebuni ?

Guenever îşi sprijini eroul în efortul de a lupta împotriva tăcerii. Era prima lor colaborare.

— Ce om ciudat eşti Arthur dragă, spuse ea. Tot timpul te lupţi şi cucereşti ţări şi cîştigi bătălii, şi pe urmă tot tu spui că lupta este un lucru rău.

— Chiar aşa şi e — este un lucru rău. E cel mai rău lucru de pe lume. Oh, Doamne, doar n-o să mă pui să-ţi explic din nou.

— Nu.

— Şi ce-i cu clanul Orkney ? întrebă tînărul în grabă. Cum merge celebra ta civilizaţie ? Putere pentru Dreptate ? Nu uita că eu am lipsit un an încheiat.

Regele îşi lăsă capul în mîini şi se uită jalnic la porţiunea de masă dintre coatele lui. Era un om bun, onest,

pașnic, care fusese năpăstuit în tinerețea lui cu un dascăl de geniu. Amîndoi ajunseseră la teoria că nu e bine să ucizi oamenii și să-i tiranizezi. Pentru a pune capăt acestor lucruri, inventaseră ideea Mesei — o idee vagă, ca aceea de democrație, sau sportivitate, sau morală — și, poftim, acum, în efortul său de a impune o lume de pace, se trezise băgat pînă-n gît într-o mare de sînge. Cînd se simțea bine cu sănătatea nu se necăjea prea mult, fiindcă știa că dilema era inevitabilă — dar în momentele de slăbăciune era chinuit de rușine și ezitări. Arthur era unul dintre primii nordici care inventaseră civilizația sau care doriseră să facă altceva decît făcuse Attila hunul, dar bătălia pe care o ducea împotriva haosului părea uneori să nu merite osteneala. Se gîndea adesea că poate ar fi fost mai bine pentru toți ostașii lui morți să trăiască — chiar dacă ar fi trăit sub imperiul tiraniei și cruzimii — dar oricum mai bine decît să fie morți și îngropați.

— Lucrurile merg rău de tot cu cei din Orkney, spuse el. La fel și cu civilizația, în afară de ceea ce ai reușit să aduci tu. Înainte de venirea ta, mă gîndeam că sînt Împăratul a nimic — și-acum mă simt de parcă aș fi Împăratul a trei ținuturi.

— Și ce-i așa de rău cu cei din Orkney ?

— Oh, Doamne, chiar trebuie să vorbim despre asta acum cînd sîntem așa de fericiți că te-ai reîntors ? Mă rog, probabil că trebuie.

— E vorba de Morgause, precizează Regina.

— În parte. Morgause are tot felul de istorii amoroase cu oricine pe care poate să pună gabja, acum că a murit Lot. Oh, ce n-aș fi dat ca Regele Pellinore să nu fi avut accidentul acela nefericit în care l-a omorît pe bărbatu-său ! În orice caz, are un efect foarte prost asupra copiilor ei.

— Cum adică ?

Regele rîcîi tăblia mesei și declară :

— Tare mult aș fi vrut să nu-l fi învins pe Gawaine, atunci cînd erai deghizat ca Sir Kay. Zău, aproape c-aș fi vrut să nu fi avut asemenea succese răsunătoare cînd l-ai salvat pe el și pe frate-său de Carados și Turquine.

— Și de ce ?

— Masa asta Rotundă, urmă încet regele, a fost un lucru bun cînd ne-am gîndit pentru prima oară la ea.

Era necesar să inventăm un mod nou ca luptătorii noștrii să se poată manifesta fără să facă rău. Nu văd cum am fi putut reuși așa ceva altfel decît lansînd un joc, ca la copii. Ca să-i atragem, a trebuit să alcătuim o bandă, la fel cum au puștii în școli. Apoi, toată banda a trebuit să facă un jurămînt întunecat că or să lupte pentru ideile noastre. Ai putea spune, să lupte pentru civilizație. Ceea ce am vrut să înțeleg prin civilizație atunci cînd am inventat-o, era pur și simplu că oamenii n-ar trebui să profite de slăbiciunea celorlalți — să nu violeze fecioare, să nu jefuiască văduve și să nu ucidă un om cînd e la pămînt. Oamenii s-ar cuveni să fie civilizați. Dar tot ce-am pus noi la cale, s-a transformat într-un sport. Merlyn a afirmat întotdeauna că stilul „sportiv" e blestemul omenirii, și zău că așa e. Tot planul meu a căzut baltă. Cavalerii ăștia fac din el un fetiș. Îl transformă într-un fel de concurs. Merlyn numea treaba asta Joco-Mania. Toți bîrfesc și se cicălesc și insinuează și speculează despre cine pe cine a doborît ultimul, și cine a salvat mai multe virgine, și cine-i cel mai bun cavaler al Mesei Rotunde. Am făcut-o rotundă ca să împiedic tocmai lucrul ăsta, dar n-a fost chip să reușesc. Iar cei din Orkney au fost cel mai mult cuprinși de nebunia asta. Probabil că simțămîntul de nesiguranță în legătură cu mama lor e cel care-i face să aibă nevoie de un loc sigur în capul listei. Trebuie neapărat să fie nemaipomeniți, să excelеze, să facă totul ca să compenseze pierderea ei. De-asta aș fi vrut ca să nu-l fi învins pe Gawaine. Altfel e băiat bun, dar îți va păstra fără îndoială pică. L-ai rănit în ce-avea el mai scump — punctajul de la lupte care a devenit o parte a onoarei lor și e mai important acum chiar decît sufletul lor. Și dacă n-ai să bagi de seamă, ai să vezi că toată facțiunea celor din Orkney o să umble să-ți verse sîngele, la fel cum umblă după săracu' Pellinore. E o situație nu prea roză. Oamenii vor face cele mai josnice lucruri pe socoteala așa-numitei lor Onoare. Zău că n-ar fi fost deloc rău să nu fi inventat niciodată Onoarea asta, sau sportivitatea sau civilizația.

— Ce mai discurs! făcu Lancelot. Ei, haide, haide, că n-o fi dracu' chiar așa de negru! Clanul celor din Orkney n-o să-mi facă nici un rău, chiar dacă-o să umble să-mi verse sîngele. Cît despre planurile care nu-ți ies, asta-i curată aiureală. Masa Rotundă e cel mai strașnic lucru din cîte-au fost vreodată pe lume.

Arthur, care-și ținea capul încă în mîini, își ridică ochii. Văzu că prietenul său și nevastă-sa se uitau unul la altul cu pupilele lărgite, cuprinși parcă de nebunie, așa că-și văzu repede de farfuria cu mîncare.

CAPITOLUL X

Moș Dap spuse, învîrtind în mîini coiful :

— Metalul e ciobit și rupt. Trebuie să facem rost de altul. Merge, e chiar onorabil să ai coiful plin de lovituri, dar nu face să-l ții așa cînd ai ocazia să-l înlocuiești. Nu de alta, dar asemenea lucru ar putea fi considerat ca o îngîmfare.

Discutau într-o cămăruță retrasă, cu o fereastră care dădea spre nord, spre un cer rece și cenușiu, și lumina albăstrie se întindea ca o gelatină pe oțelul armelor.

— Da.

— Ei, cum merge Joyeux ? E bine ascuțit ? Îți place cum se cumpănește în mînă ?

— Da.

— Da ! Da ! urlă Moș Dap. Știi să mai spui și altceva în afară de „Da" ? Pe sufletu' meu, mă, Lancelot, mă întreb uneori dacă nu ești mut ! Și ia zi, la urma urmelor ce naiba ți-a venit, ai ?

— Moș Dap, spuse el, îți aduci aminte că te-am rugat să nu vorbești despre un lucru anume ?

— Da.

— Guenever mă iubește ?

— S-ar cuveni s-o întrebi pe ea, răspunse unchiul, cu logică tipic franțuzească.

— Ce trebuie să fac ? strigă el. Ce trebuie să fac ?

E greu să explici dragostea lui Guenever pentru doi bărbați în același timp, e aproape imposibil să explici ce simțea Lancelot. Cel puțin, ar fi imposibil să faci așa ceva în zilele noastre, cînd toată lumea s-a eliberat de superstiții și prejudecăți și cînd facem numai ce poftim. De ce nu-i mărturisea Lancelot dragostea sa lui Guenever, sau de ce nu fugea cu nevasta eroului său, cum ar face orice om cu oarecare educație în zilele noastre ?

Un motiv al dilemei consta în faptul că dînsul era creștin. Lumea modernă are mereu tendința să uite că

foarte mulți oameni erau creștini în trecutul îndepărtat, și că pe vremea lui Lancelot nu existau protestanți, în afară de John Scotus Erigena.[1] Biserica lui, cea în spiritul căreia fusese educat — și cît de greu e să te debarasezi de educația pe care-ai primit-o în copilărie — îi interzicea în mod expres să seducă pe nevasta celui mai bun prieten al său. O altă piedică în calea lui, care nu-l lăsa să facă ceea ce l-ar fi tras inima, era însăși ideea cavalerismului sau a civilizației, pe care o inventase pentru prima dată Arthur și pe care apoi i-o strecurase în minte și lui Lancelot, pe cînd avea încă gîndirea fragedă. Poate că un baron rău, care ar fi crezut în Brațul Puternic, ar fi fugit cu Guenever, chiar și în ciuda consiliilor Bisericii, fiindcă, a răpi nevasta aproapelui tău era, fără îndoială, o formă a așa-numitei *Fort Mayne*. Era în ultimă esență, o chestiune de forță : taurul care este cel mai tare învinge. Dar Lancelot își petrecuse copilăria între exerciții cavalerești și înțelegerea profundă a teoriei lui Arthur. Credea la fel de mult ca și Arthur, sau ca și Creștinul ignorant, că ar exista un asemenea lucru cum ar fi Dreptatea. În fine, mai exista și obstacolul naturii sale. În ascunzișurile tainice ale minții lui ciudate, în hățișurile acelea nefericite și fără de ieșire pe care le simțea în adîncurile ființei sale, băiatul era schilodit de ceva ce nu putem explica. Nici el n-ar fi putut explica lucrul ăsta, iar pentru noi e prea tîrziu să mai încercăm a o face. Îl admira pe Arthur și-o iubea pe Guenever și se ura pe sine. Cel mai bun cavaler de pe lume : toată lumea îi invidia sentimentul propriei demnități care trebuie să-l fi dominat. Dar Lancelot nu a crezut niciodată că ar fi bun sau respectabil. Sub învelișul său grotesc și magnific, cu o înfățișare de Quasimodo, se ascundea rușinea și dezgustul de sine, care fuseseră sădite în inima lui, cînd era încă micuț de tot, de ceva care acum e prea tîrziu ca să mai putem descoperi. Este foarte ușor să-i faci pe copiii fragezi să creadă că sînt odioși.

— Mi se pare, spuse Moș Dap, că totul depinde în mare măsură de ceea ce dorește Regina să facă.

[1] *Erigena, Johannes (John) Scotus* — teolog irlandez din secolul al IX-lea, întemeietorul primei sinteze filozofice și teologice din Evul Mediu asupra rațiunii și credinței (*De divisionae naturae* — 865).

CAPITOLUL XI

Lancelot stătu de data asta mai multe săptămîni la Curte și, cu fiecare săptămînă care trecea, îi era tot mai greu să plece. Colac peste pupăză, pe lîngă toate obligațiile sociale cărora trebuia să le facă față, mai avea și unele dificultăți personale — deoarece punea mai mare preț pe castitate decît e moda în zilele noastre. Credea, ca eroul lui Lord Tennyson[1], că bărbații pot căpăta puterea a zece indivizi numai dacă inimile le sînt pure. Adevărul e că lucrurile chiar așa se și întîmplară și anume că avea putere cît zece bărbați la un loc, așa că aceasta a fost explicația medievală pentru forța sa deosebită. Ca un corolar la această credință, domnia-sa presupunea că dacă ar ceda dragostei Reginei, și-ar pierde puterea înzecită. Și, din această pricină, ca și pentru celelalte amintite mai sus, lupta împotriva ei cu tot curajul disperării. Trebuie recunoscut că acest lucru nu era prea plăcut nici pentru Guenever.

Într-o zi, Moș Dap îi spuse :

— Eu zic că mai bine ai pleca. Ai pierdut aproape douăsprezece kilograme. Dacă o să pleci, vedem noi, ori crapă buboiul, ori ba. Asta rămîne de văzut, da' oricum, e mai bine s-o termini cît mai repede.

Lancelot spuse :

— Nu pot să plec.

Arthur spuse :

— Te rog rămîi.

Guenever spuse :

— Pleacă.

A doua escapadă în care-o porni a fost punctul de cotitură al vieții sale. În Camelot se vorbise o mulțime despre un oarecare Rege Pelles, care era șchiop și locuia într-un castel din Corbin, bîntuit de stafii. Se zicea că omul e nițel într-o ureche, fiindcă se credea rudă cu Josif din Arimathaea. Era genul de om care în zilele noastre ar fi devenit un Britanic de rit mozaic și și-ar fi petrecut restul vieții profețind sfîrșitul lumii prin metoda măsurării coridoarelor din Piramida Cea Mare. Oricum, Regele Pelles era numai puțintel scrîntit, cît despre castelul său era, fără nici o îndoială, bîntuit

[1] Referire la poemul *The Holy Grail*, publicat de Tennyson în 1869.

de stafii. Avea în el o cameră îndeosebi vizitată de strigoi, cu nenumărate uși prin care pătrundeau tot felul de lucruri care se războiau cu tine în cursul nopții. Arthur se gîndi că merita să-l trimită pe Lancelot să cerceteze locul.

În drum spre Corbin, Lancelot avu o aventură ciudată, pe care și-o aminti ani de-a rîndul după aceea cu mare supărare. Avea să o privească ca pe ultima aventură a virginității lui și să creadă, zi de zi, douăzeci de ani la rînd, că, înainte de a se fi întîmplat, fusese omul lui Dumnezeu în timp ce după aceea devenise un prefăcut.

Sub castelul lui Corbin se întindea un sat ce părea să prospere. Avea străzi pietruite și case din piatră și poduri vechi. Castelul se ridica pe un deal într-o latură a văii și pe dealul de pe cealaltă parte se înălța un turn frumușel. Toți oamenii din sat se găseau pe uliță, de parcă-l așteptau, iar văzduhul avea un nu-știu-ce de vis, ca și cum soarele tocmai ar fi slobozit un nor de praf de aur. Lancelot se simțea tare ciudat. Sîngele se poate să i se fi umplut de prea mult oxigen, așa ai fi zis după felul în care era conștient de fiece piatră din fiece zid, și de toate culorile văii și de pasul vesel al calului. Oamenii satului fermecat îi cunoșteau numele.

— Bun venit, Sir Lancelot Dulac, strigară ei, bun venit, floare a cavalerilor! Tu ne vei scăpa de obida și primejdii!

Își ținu calul în frîu și le vorbi.

— De ce mă chemați într-ajutor? Și cum de-mi știți numele? Care-i necazul vostru?

Îi răspunseră în cor, vorbindu-i cu toții solemni și fără nici o greutate:

— Ah, preacinstite cavaler! Vezi matale turnul cela de pe deal? Iacă, în el se află o domniță întristată, care a fost pusă la fiert în apă clocotită, de mai multeierni, prin forța vrăjii, și nimeni n-o poate scăpa de ăst necaz, decît doar ăl mai bun cavaler de pe lume. Sir Gawaine a fost pe-aici săptămîna trecută, dar n-a putut să facă nimic.

— Dacă Sir Gawaine n-a putut s-o scape, spuse el, sînt sigur că nici eu nu pot.

Nu-i plăcea genul ăsta de întrecere. Riscul de a fi cel mai bun cavaler din lume era acela că dacă ești tot mereu pus la încercare, trebuie să vină odată și ziua în care nu mai reușești să-ți păstrezi titlul.

— Eu zic că mai bine aș merge mai departe, spuse el, și scuturâ hamurile calului.

— Ba nu, nicicum, protestară oamenii cu gravitate. Tu ești Sir Lancelot și noi știm asta. Tu ești cel ce o vei scoate pe domnița și stăpîna noastră din apa opărită.

— Trebuie să plec !

— Și ea e în mare suferință.

Lancelot se sprijini de greabănul calului său, își ridică piciorul drept peste crupa calului și se trezi pe pămînt.

— Spuneți-mi ce trebuie să fac, ceru el.

Oamenii formară în jurul lui o procesiune, și starostele satului îl luă de mînă. O porniră împreună în tăcere pe deal în sus, spre turnul ce se înălța acolo, și doar starostele îl lămuri cum stau lucrurile.

— Stăpîna noastră și a conacului, spuse starostele, era cea mai frumoasă fată din țară. Așa că Regina Morgan the Fay și Regina de Northgalis o geloziră nevoie mare și, drept răzbunare, aruncară vraja asta peste dînsa. E groaznic cum o doare, și de cinci ani de zile tot fierbe. Și numai cel mai bun cavaler de pe lume poate să desfacă vraja.

Cînd ajunseră la poarta turnului, se întîmplă alt lucru ciudat. Poarta era închisă zdravăn cu zăvoare și drugi, ca în vechime. Zidaria intrării era construită cu niște caneluri adînci în ea, în care erau introduse grinzi ce se puteau mișca lateral — de ajuns de grele ca să reziste unui berbec de atac. Acum toate aceste grinzi se retraseră în zid de bunăvoie, iar lacătele de fier se descuiară cu un zgomot scrîșnit. Ușa se deschise liniștit.

— Intră, îi spuse starostele, și oamenii rămaseră tăcuți afară, așteptînd să vadă ce-o să se întîmple.

La primul etaj al turnului se afla un cuptor care păstra tot timpul apa fermecată fierbinte. Lancelot nu putu intra acolo. La al doilea etaj, se afla o încăpere plină de aburi, de nici nu putea să vadă în fața ochilor. Intră în această odaie, bîjbîind cu mîinile în față, așa cum fac orbii, pînă ce auzi un fel de scîncet. Un gol în vălul de abur, provocat de curentul de la ușa care nu fusese atîta vreme deschisă, i-o arătă pe doamna care slobozise țipătul. Stătea speriosă în baie uitîndu-se la el, o fermecătoare domniță, care era — după cum se exprimă Malory — goală pușcă, așa cum a făcut-o maică-sa.

— Asta-i bună ! spuse el.

Fata roși, atît cît putea să mai roșească din moment ce era atît de fiartă, și spuse cu voce slabă :

— Te rog, dă-mi mîna dumitale.

Se vede treaba, că știa cum trebuie desfăcută vraja.

Lancelot îi dădu mîna, ea se ridică și ieși din baie și toți oamenii de-afară începură să ovaționeze, de parcă știau exact ce se întîmpla înăuntru. Aduseseră cu ei o rochie, precum și lenjeria cuvenită, iar matroanele satului formară un cerc la intrare, în vreme ce fu îmbrăcată roza domniță.

— Ah, ce minunat e să simți că ești îmbrăcată ! exclamă ea.

— Iubițica mea ! strigă vărsînd lacrimi de bucurie o femeie bătrînă și grasă care, în mod evident, fusese doica ei de cînd era mică.

— Sir Lancelot o făcu, strigară sătenii. De trei ori ura pentru Sir Lancelot !

Cînd se stinseră strigăturile, fata fiartă veni la el și-și puse mîna într-a sa.

— Mulțumesc, spuse ea. S-ar cuveni acum să mergem la biserică și să-i mulțumim lui Dumnezeu la fel cum ți-am mulțumit și dumitale.

— Sigur că da.

Așa că se duseră în micuța capelă curată din sat și-i mulțumiră Domnului pentru îndurarea lui. Îngenuncheară între zidurile zugrăvite cu fresce, unde cîțiva sfinți cu înfățișarea importantă stăteau în vîrful picioarelor ca să evite reducerea la scară, și vopselele vesele ale ferestrelor colorate revărsau o lumină ciudată asupra capetelor lor.

Erau acolo întinse culori de albastru-cobalt, purpură din mangan, galben din aramă, roșu și un verde care se obțineau de asemeni din aramă. Întreaga parte interioară a locului aceluia era un rezervor de culoare. De-abia pe la jumătatea slujbei religioase își dădu seama că putuse să facă un miracol, așa cum îi dorise întotdeauna inima.

Regele Pelles coborî șchiopătînd din castelul său de pe cealaltă parte a văii, ca să afle de ce se iscase toată zarva asta. Se uită la scutul lui Lancelot, își sărută distrat copila fiartă, aplecîndu-se spre ea ca o barză ascultătoare,

pentru ca fata să poată să-i sărute în fugă obrazul, și remarcă :

— Ia te uită, păi dumneata ești Sir Lancelot ! Bravo, bravo, păi văd c-ai scos-o pe fii-mia din beleaua asta cu cazanu'. Ce drăguț din partea dumitale ! Chestia asta a fost proorocită încă de multă vreme. Eu sînt Regele Pelles, văr de-aproape cu Iosif din Arimathaea — și dumneata, fără discuție, nu ești decît un văr de-al optulea cu Domnul nostru Isus Hristos.

— Doamne iartă-mă !

— Zău așa, da, da, spuse Regele Pelles. Totul e notat în ordine aritmetică în pietrele de la Stonehenge [1] și am un fel de farfurie sfîntă în castelul meu de la Carbonek, împreună cu un hulub care zboară în toate părțile ținînd în cioc o cădelniță de aur. Cu toate astea, a fost extrem de drăguț din partea dumitale s-o scoți pe fiică-mea din ceaun.

— Tăticule, spuse fata, s-ar cuveni să fim prezentați.

Regele Pelles dădu din mîini de parcă încerca să alunge un nor de muscuțe.

— Elaine, spuse el. (Alta cu numele ăsta !) E fiica mea, Elaine. Încîntat de cunoștință. Și domnul este Sir Lancelot Dulac. Încîntat. Totul e scris în pietre.

Lancelot, poate influențat în oarecare măsură de faptul că a cunoscut-o pentru prima oară fără nimic pe ea, se gîndi că Elaine era cea mai frumoasă fată pe care o văzuse vreodată, în afară de Guenever. Pe deasupra, se mai simți și puțin intimidat.

— Trebuie să vii să locuiești la mine, îl pofti Regele. Și asta e scris în pietre. Am să-ți arăt într-o zi farfuria sfîntă și toate celelalte. Te învăț și aritmetică. Plăcută vreme. Nu ți se scot fetele de la fiert în fiecare zi. Eu zic că e gata masa.

CAPITOLUL XII

Lancelot rămase zile întregi la castelul din Corbin. Camerele bîntuite corespundeau așteptărilor și nu mai era nimic altceva de făcut. Simțea în pieptul lui asemenea

[1] Loc situat în cîmpia Salisbury, în care au fost descoperite importante vestigii ale civilizațiilor preistorice britanice.

sentimente inspirate de Guenever — înfiorătoarele chinuri ale dragostei disperate — încît era secat de puteri. Nu putea să-și adune energia de a pleca în altă parte. La începutul dragostei sale simțise o neliniște, așa încît crezuse că ar putea să-și găsească scăparea numai dacă se mișca mereu de colo pînă colo sau dacă făcea mereu lucruri noi. Dar acum, toată voința lui de a se menține ocupat fără încetare se spulberase. Simțea că-i era cu totul indiferent dacă se găsea într-un loc sau într-altul, că tot n-avea altceva mai bun de făcut decît să aștepte să vadă dacă i se frînge sau nu inima. Era un om prea simplu ca să-și dea seama că, dacă cel mai bun cavaler din lume te salva dintr-un cazan cu apă clocotindă și te vedea fără nici o haină pe tine, apoi n-aveai altă cale decît să te îndrăgostești de el — în special dacă erai o fată frumușică și nu numărai mai mult de optsprezece primăveri.

Într-o seară, cînd Pelles fusese deosebit de plictisitor cu toți arborii săi genealogico-religioși și cînd durerea din inima băiatului nu-l mai lăsa să mănînce ca lumea sau măcar să șadă liniștit la masă, majordomul decise că venise momentul să ia lucrurile în mînă. Slujise la familia Pelles de patruzeci de ani, era căsătorit cu doica, cea care-o întîmpinase pe Elaine cu lacrimi de bucurie, și aproba dragostea. Îi înțelegea pe tinerii ca Lancelot — tineri care dacă ar trăi în Anglia de azi, ar mai fi fost poate studenți sau piloți de turboreactoare. Trebuie spus că acel personaj ar fi devenit un excelent majordom de colegiu.

— Mai doriți niște vin, domnule ? întrebă majordomul.

— Nu, mulțumesc.

Majordomul se înclină politicos și mai turnă un corn, pe care Lancelot îl dădu peste cap fără măcar să se uite la el.

— Bună recoltă, domnule, urmă majordomul. Maiestatea sa se ocupă foarte mult de pivnița cu vinuri.

Regele Pelles se dusese în bibliotecă, să mai emită niște pronosticuri și oaspetele rămase în sală, cuprins de tristețe.

— Da.

Se auzi un freamăt la ușa cămării și majordomul se îndreptă într-acolo, în timp ce Lancelot mai bea un pocal.

— Eh, iată domnule un vin cu adevărat bun, continuă majordomul. Maiestatea sa pune mare preț pe vinul ăsta, și soția mea tocmai a adus o sticlă nouă din pivniță. Observați crusta, domnule. E un vin pe care sînt sigur c-o să-l apreciați.

— Toate vinurile sînt la fel pentru mine.

— Sînteți un tînăr foarte modest, spuse majordomul, aducînd un pocal mai mare. Dacă pot să mă exprim astfel, vreți să glumiți cu mine. Doar recunoști de la prima privire cînd întîlnești un mare expert în vinuri.

Îl plictisea pe Lancelot, care voia să rămînă singur cu durerea lui și Lancelot își da seama că e plictisit. Pentru acest motiv se întrebă în mod automat dacă nu cumva fusese, în durerea lui, nepoliticos cu majordomul. Poate că majordomul era într-adevăr pasionat de vinuri și avea și el necazurile lui. Așa că, din politețe, bău întreg pocalul.

— Foarte bun, spuse el încurajator. O recoltă minunată!

— Sînt bucuros să aud că-l apreciați, domnule.

— Spune-mi, te rog, întrebă Lancelot, punînd întrebarea pe care o repetă mereu toți tinerii fără să-și dea seama că n-are nimic de-a face cu băutura, ai fost vreodată îndrăgostit?

Majordomul zîmbi discret și mai turnă un pocal. Pe la miezul nopții, Lancelot și majordomul stăteau față în față, fiecare într-un cap al mesei, amîndoi cam înfierbîntați. Între ei se afla o fiertură de cuișoare — un amestec de vin roșu, miere, mirodenii și mai știu eu ce-o mai fi adăugat nevasta majordomului.

— Uite-așa e cum ți spun io, gîngăvi Lancelot, holbîndu-se ca un maimuțoi. Poa' să nu știe toată lumea, da' ești un tip simpatic. Înțelegător. Poa' să vorbească omu' cu tine ce-are chef. Hai, mai dă o dușcă.

— Sănătate! spuse majordomul.

— Ce să fac? strigă el. Ce să fac?

Își băgă capul oribil între brațe, pe masă, și începu să hohotească.

— Curaj! Acțiune sau moarte![1]

Bătu în masă cu o mînă, privind spre ușa cămării, și cu cealaltă mai umplu un pocal.

— Hai, beți! îl îndemnă el. Bea zdravăn! Fiți bărbat,

[1] Aluzie la celebrul poem „*Ij*" (Dacă) al lui Rudyard Kipling.

domnule, dacă-mi pot permite să vorbesc atît de îndrăzneț. Peste un minut veți avea veștile bune pe care le-așteptați, și atunci „prindeți clipa neînduplecată", cum zice bardul [1].

— Bun băiat, spuse Lancelot. Să mă ia dracu' dacă n-aș face-o de-aș putea.

— Ce mi-e tanda, ce mi-e manda, una-i la fel de bună ca și alta.

— Te cred că e, spuse tînărul, făcînd cu ochiul într-un fel de care mult se temea că trebuie să fi arătat înspăimîntător. Ba chiar mai bună, ai, ce zici, chelare !

Și începu să rînjească asemenea unui măgar.

— Ah, spuse majordomul, ia te uită la nevastă-mea Brisen în ușa cămării, ținînd în mînă un mesaj. Îndrăznesc a zice că-i pentru domnia-ta. Ce spune ? întrebă majordomul, privindu-l pe tînăr care rămase așezat, holbîndu-se la hîrtie.

— Nimic, răspunse el, aruncînd hîrtia pe masă și pornind-o nesigur pe picioare spre ușă.

Majordomul citi hîrtia.

— Zice că Regina Guenever e la castelul de la Case la cinci mile de-aici și că vrea să vă vadă. Zice că Regele nu e cu ea. Sînt cîteva sărutări în scrisoare.

— Ei și ?

— Nu îndrăzniți să vă duceți spuse chelarul.

— Ce face ! Nu îndrăznesc ? ! urlă Sir Lancelot și-o porni în întuneric, legănîndu-se pe picioare, rîzînd ca o paiață și strigînd să i se aducă bidiviul.

Dimineața se trezi deodată într-o cameră străină. Era întuneric de tot, cu ferestrele acoperite de draperii groase și nu-l durea capul cîtuși de puțin, fiindcă avea o constituție solidă. Sări din pat și se duse la fereastră să tragă draperiile. Fu pe deplin conștient, într-o secundă, de tot ceea ce se întîmplase în noaptea anterioară — de majordom și de băutură și de leacul de dragoste care-i fusese probabil turnat în ea, de scrisoarea de la Guenever și de trupul întunecat, solid, fierbinte-răcoros care se găsea în patul din care tocmai ieșise. Trase perdeaua și-și spri-

[1] Lozinca lansată de Gandhi în Revoluția de Eliberare Națională a Indiei din 1942.

jini fruntea de piatra rece a stîlpului ferestrei. Se simţea jalnic.

— Jenny, spuse el, după minute care părură ore întregi.

Din pat nu se auzi nici un răspuns. Se întoarse şi se trezi uitîndu-se la faţa fiartă, la Elaine. Stătea întinsă în pat, cu braţele micuţe şi dezgolite, trăgînd spre sine aşternutul, cu ochii ei violeţi fixaţi în ai săi.

Lancelot a fost întotdeauna martirul simţămintelor sale, nefiind niciodată în stare să şi le ascundă cît de cît. Cînd o văzu pe Elaine, capul i se dădu pe spate. Apoi, faţa lui urîtă căpătă o înfăţişare de profundă şi ultragiată supărare, atît de simplă şi de onestă încît goliciunea sa în lumina crudă a dimineţii era doar demnitate. Începu să tremure.

Elaine nu se mişcă, ci numai se uită la el cu ochişorii iuţi, ca de şoricel.

Lancelot se îndreptă spre scrinul unde se afla spada lui.

— Am să te ucid !

Ea nu făcu altceva decît să-l privească. Avea optsprezece ani, arăta jalnic de micuţă în ditamai patul şi era înspăimîntată.

— De ce-ai făcut asta ? strigă el. De ce-ai făcut-o ? De ce m-ai trădat ?

— Trebuia.

— Dar a fost o trădare mîrşavă !

Nu putea să-l ducă mintea, să înţeleagă de ce-o făcuse.

— A fost o trădare ! M-ai trădat !

— Cu ce ?

— M-ai făcut... mi-ai luat... mi-ai furat...

Îşi aruncă sabia într-un colţ, şi se aşeză pe scrin. Cînd începu să plîngă, liniile grosolane ale feţei lui se răsuciră fantastic. Lucrul pe care Elaine i-l furase era puterea. Îi furase puterea lui cît zece. Copiii mai cred şi astăzi asemenea lucruri şi gîndesc că n-or să poată arunca bine mingea în meciul de cricket de mîine, dacă n-au fost cuminţi azi.

Lancelot se opri din plîns şi vorbi cu ochii în podea.

— Cînd eram mic, spuse el, m-am rugat Domnului să mă lase şi pe mine să fac vreun miracol. Numai cei neprihăniţi pot face miracole. Voiam să fiu cel mai bun cavaler din lume. Eram urît şi singur. Oamenii din satul tău au spus că sînt cel mai bun cavaler din lume, şi

uite că am făcut miracolul meu atunci cînd te-am scos din apă. Nu știam c-o să fie primul și ultimul meu miracol.

Elaine răspunse :

— Oh, Lancelot, dar ai să mai faci încă o mulțime de alte miracole !

— Niciodată. Mi-ai furat miracolele. Mi-ai furat puterea de a fi cel mai bun cavaler din lume. Elaine, de ce-ai făcut asta ?

Ea începu să plîngă.

Lancelot se ridică, se înveli într-un ștergar și se duse la pat.

— Lasă, nu-i nimic, spuse el. E vina mea că m-am îmbătat. Mă simțeam ca vai de lume și m-am îmbătat. Mă întreb dacă nu cumva majordomul a încercat să mă ducă ? Dacă așa stau lucrurile, nu prea a fost frumos din partea lui. Nu mai plînge, Elaine. N-a fost vina ta.

— Ba da, ba da. — —

— Probabil că tatăl tău te-a pus s-o faci, ca să-l aibă pe vărul de-al optulea al Domnului Nostru în familie. Sau poate c-o fi fost vrăjitoarea aia de Brisen, nevasta majordomului. Hai, nu mai fii supărată, Elaine ! S-a terminat acum. Uite, am să-ți dau o sărutare.

— Lancelot ! strigă Elaine. Totul s-a întîmplat fiindcă te iubesc. Eu oare nu am dat nimic ? Am fost fecioară, Lancelot. Nu te-am jefuit. Oh, Lancelot, a fost... a fost vina mea. Ar trebui să fiu ucisă. De ce nu m-ai ucis cu spada ta ? Dar s-a întîmplat deoarece te iubesc și n-am avut ce-i face.

— Ei, haide, haide, gata cu plînsul !

— Lancelot, gîndește-te că o să am un copil !

Încetă să o mai consoleze și se întoarse la fereastră, de parcă îl apucau toate pandaliile.

— Vreau să am copilul tău, spuse Elaine, și am să-i spun Galahab, cum era primul tău nume.

Încă mai ținea învelitoarea cu brațele ei micuțe și goale. Lancelot se întoarse spre ea plin de furie :

— Elaine, i se adresă el, dac-o să ai un copil, atunci să știi c-o să fie copilul tău. Nu e drept să mă legi de mîini și de picioare cu sila. Chiar acum am să plec, și sper că n-am să te mai văd niciodată.

CAPITOLUL XIII

Guenever lucra la gherghef într-o cameră întunecoasă, lucru care nu-i plăcea defel. Era o broderie pentru o învelitoare de scut pentru Arthur, și avea pe ea dragonul roșu cu laba ridicată. Elaine avea numai optsprezece ani, și e destul de ușor să explici simțămintele unei copile. Dar Guenever avea douăzeci și doi. Crescuse și avea acum ceva din firea unei personalități, marcată de simțămintele simple ale copilului-regină, care-și primise cîndva darul — un grup de captivi.

Există un lucru denumit Cunoașterea lumii, pe care oamenii nu-l dobîndesc pînă ce nu ajung la vîrsta maturității. E ceva ce nu poate fi predat celor mai tineri, fiindcă nu e logic și nu ascultă de legi constante. Nu era de fapt nici o regulă. Numai că, de-a lungul anilor care aduc femeile spre mijlocul vieții, se dezvoltă un simț al echilibrului. Nu-l poți învăța pe un copilaș să meargă explicîndu-i în mod logic cum stau lucrurile — pruncul trebuie să învețe minunea ciudată a mersului prin experiență proprie. Cam tot așa, nu poți învăța o femeie tînără Cunoașterea lumii. Trebuie pur și simplu să fie lăsată în seama experienței anilor săi. Și-apoi, cînd va începe să-și urască trupul obosit, își va da deodată seama că a căpătat un nou simț. Acum va putea să continue să trăiască — nu pe bază de principii, nu prin deducții logice, nu prin cunoașterea binelui sau răului, ci pur și simplu printr-un simț specific și nestatornic al echilibrului, care desfide adeseori oricare dintre celelalte. Nu va mai spera să trăiască prin căutarea adevărului — dacă femeile speră vreodată așa ceva — ci își va continua de acum încolo viața sub călăuzirea celui de-al șaptelea simț. Echilibrul a fost al șaselea simț, pe care l-a dobîndit cînd a început pentru prima oară să meargă, iar acum se găsește în stăpînirea celui de-al șaptelea — Cunoașterea lumii.

Înceata descoperire a celui de-al șaptelea simț, prin care și bărbații și femeile izbutesc să călărească valurile unei lumi în care există război, adulter, compromis, teamă, ridicol și ipocrizie — această descoperire nu este subiect de triumf. Copilașul, poate, strigă triumfător pe limba lui : „Am echilibru !“ Dar cel de-al șaptelea simț este descoperit fără nici un strigăt de triumf. Nu facem

altceva decît să-i dăm bătaie înainte, împreună cu grozava noastră Cunoaștere a lumii, călărind valurile ciudate ale vieții ca pe un lucru obișnuit, la care am devenit insensibili, fiindcă am ajuns într-un stadiu de impas în care nu ne mai gîndim la nimic altceva.

Și în acest stadiu începem să uităm că a existat vreodată un moment în care nu avem acest cel de-al șaptelea simț. Începem să uităm, pe măsură ce mergem impasibili înainte, bine echilibrați, că a existat vreodată un moment cînd trupurile noastre tinere ne erau înflăcărate de impulsul nestăvilit al vieții. Nu prea e plăcut și nu te consolează un asemenea gînd așa că, încetul cu încetul, dispare din mintea noastră.

Dar a existat o vreme cînd fiecare dintre noi stătea gol puș în fața lumii, înfruntînd viața ca pe o problemă serioasă care ne privește intim și cu pasiune. A existat o vreme cînd era de un interes vital pentru noi să aflăm dacă există sau nu un Dumnezeu. În mod evident, existența sau inexistența unei vieți viitoare trebuie să fie de o excepțională importanță pentru cineva care o să-și trăiască viața actuală, fiindcă modul de a trăi actuala viață atîrnă de această problemă. A fost o vreme cînd Amorul Liber în contradicție cu Morala Catolică era o chestiune la fel de importantă ca un pistol cu care s-ar trage în noi.

Și, dacă ne întoarcem și mai departe în trecut, au existat momente în care ne întrebam cu tot sufletul nostru ce e lumea, ce e dragostea, ce sîntem noi înșine.

Toate aceste probleme și simțăminte se șterg din mintea noastră cînd dobîndim cel de-al șaptelea simț. Oamenii între două vîrste pot să stea fără nici o dificultate în cumpănă între a crede în Dumnezeu sau a-i încălca toate poruncile. Cel de-al șaptelea simț ucide cu adevărat încetul cu încetul pe toate celelalte, așa încît nu mai e nimic prea complicat în legătură cu poruncile. Nici nu mai putem să vedem sau să simțim sau să auzim ceva despre ele. Trupurile pe care le-am iubit, adevărurile pe care le-am căutat, Dumnezeii pe care i-am întrebat — sîntem surzi și orbi acum față de toate acestea și mergem înainte, sigur, și automat, bine echilibrați pe picioare, sub protecția ultimului nostru simț, mergem mereu înainte spre inevitabilul nostru mormînt. „Mulțumesc Domnului pentru cei bătrîni", cînta poetul.

„Mulțumim Domnului pentru cei bătrîni,
Și pentru însăși vîrsta senectuții, pentru boală și mormînt.
Cînd fi-vom nînși de ani și bolnavi, și mai cu seamă
atunci cînd în criptă vom fi întinși,
Scutiți vom fi de grija de a ne purta-n vreun fel pe ăst pămînt"

Guenever avea douăzeci și doi de ani cînd stătea lîngă gherghefuł ei și se gîndea la Lancelot. Nu ajunsese încă la jumătatea drumului spre criptă, nu era nici măcar bolnavă și avea doar șase simțuri. E greu să ne formăm o idee despre ea.

Un haos al minții și al trupului ; vreme a lacrimilor la ceas de amiază și în vraja luminii de lună ; o încurcătură și o risipă de credințe și speranțe, în Dumnezeu, în Iubire și în Eternitate ; o capacitate de a fi răpit de frumusețea obiectelor fizice ; o inimă care să te doară sau să zburde ; o bucurie atît de bucuroasă și o tristețe atît de tristă, încît între ele s-ar putea întinde oceane întregi — și apoi, ca un fel de contracarare a acestor trăsături atrăgătoare, etalon de dovezi de egoism indecent : neliniștea sau incapacitatea de a te astîmpăra și de a lăsa în pace pe cei mai în vîrstă ; discuții impertinente asupra unor subiecte precum Frumusețea, ca și cum ele ar prezenta vreun interes pentru cei mai bătrîni ; lipsa de experiență privind momentul cînd adevărul s-ar cuveni să fie trecut sub tăcere, din considerație pentru cei între două vîrste ; neastîmpărul general și obrăznicia și incapacitatea de a se purta conform celui de-al șaptelea simț — acestea trebuie să fi fost cîteva dintre trăsăturile lui Guenever la douăzeci și doi de ani, fiindcă ele sînt ale tuturor. Dar pe lîngă acestea, mai existau și trăsăturile dominante și totuși incerte ale caracterului ei personal — trăsături care o deosebeau de inocenta Elaine, trăsături mai puțin patetice dar mai reale, cele care țineau de energia ei, care o făcea să fie acea Jenny pe care o iubea Lancelot.

— Oh, Lancelot, cînta ea pe cînd broda blazonul de pe scut. Oh, Lance, întoarce-te curînd ! Vino înapoi cu zîmbetul tău strîmb și cu felul tău ciudat de a merge, care arată imediat dacă ești supărat sau încurcat, vino înapoi să-mi spui că nu contează dacă dragostea e un păcat. Întoarce-te să-mi spui că e deajuns să fiu Jenny și tu să fii Lance, orice s-ar întîmpla cu toți ceilalți !

Lucrul uimitor fu acela că el și veni. Direct de la Elaine, direct de la tihăria ei, Lancelot veni ca o săgeată țintită în inima dragostei. Se culcase cu Guenever în imaginație, fusese înșelat și jefuit de puterea lui înzecită. Își pierduse neprihănirea în ochii Domnului, după cîte înțelegea el, așa că se gîndi că la o adică n-ar fi rău să-și împlinească pe de-a întregul prihana. Fără nici o șansă de a mai fi cel mai bun cavaler din lume, de a mai face miracole împotriva vrăjilor, de a mai avea vreo cumpensație pentru urîțenia și pustiul din inima lui, tînărul se grăbi spre frumoasa lui să-și caute alinarea. Se auzi ropotul copitelor de cal greu de luptă, ceea ce o făcu pe Regină să-și lase lucrul din mînă și să vadă dacă era Arthur care se întorcea de la vînătoare ; se auzi apoi zornăitul picioarelor lui înzăuate pe scări, clinchețind ca pintenii loviți de piatră și, apoi, înainte ca să-și fi dat seama de ce se întîmplase, Guenever rîdea și plîngea, necredincioasă soțului ei, așa cum știuse întotdeauna că va fi.

CAPITOLUL XIV

Arthur spuse :

— Iată aici o scrisoare de la tatăl tău, Lance. Spune că-l atacă Regele Claudas. Am promis c-am să-l ajut împotriva lui Claudas, în schimbul ajutorului pe care mi l-a dat la Bedegraine. Va trebui să plec.

— Așa e.

— Tu ce vrei să faci ?

— Cum adică, ce vreau să fac ?

— Păi, spune-mi, vrei să vii cu mine sau să rămîi aici ?

Lancelot își drese glasul și spuse :

— Vreau să fac orice-o gîndi domnia-ta că-i mai bine.

— Știu că-ți va fi greu, răspunse Arthur. Nu-mi place cu nici un chip să ți-o cer. Dar, ai avea ceva împotrivă, dacă ți-aș cere să rămîi aici ?

Lancelot nu se putu gîndi ce să spună ca să nu se dea cumva de gol, așa că Regele îi luă tăcerea drept dezamăgire.

— Fără îndoială, ai dreptul să-ți vezi tatăl și mama, urmă el. Nu vreau să rămîi aici, dacă suferi prea mult din asta. Poate că ne-om descurca și altfel.

— De ce vrei să mă lași în Anglia ?

— S-ar cuveni să rămînă cineva aici ca să aibă grijă de facțiuni. M-aș simți mai ușurat în Franța, dacă aș ști că am lăsat în urmă un om de nădejde. Nu peste multă vreme or să fie tulburări în Cornwall, între Tristram și Mark, și apoi mai e dușmănia celor din Orkney. Tu cunoști toate greutățile. Și-apoi e plăcut să știi că e cineva care să aibă grijă de Guenever.

— Poate, spuse Sir Lancelot, alegîndu-și cu greutate cuvintele, poate c-ar fi mai bine să te încrezi în altcineva.

— Hai, nu mai vorbi bazaconii ! În cine altul aș putea avea mai multă încredere ? E deajuns să-ți arăți mutra aia a ta la Curte și toți hoții or s-o ia de îndată la sănătoasa.

— Da ? Mă mir, că nu-i cine știe ce arătoasă !

— Măi, banditule ! exclamă plin de afecțiune Regele, și-și bătu prietenul pe spate.

Plecă apoi să aranjeze Expediția.

Îndrăgostiții avură parte de un an de bucurie, douăsprezece luni din raiul ciudat pe care-l cunoaște somonul în albia rîului, printre prundișul de la fund, sub apa limpede cum e cristalul. Douăzeci și patru de ani aveau să se simtă vinovați, dar acest dintîi an a fost singurul care părea să vestească fericirea. Privind înapoi la el, cînd au ajuns bătrîni și le trecuse timpul, nici măcar nu-și aminteau că-n anul acela plouase sau dăduse înghețul. Cele patru anotimpuri erau toate colorate pentru ei ca o petală de trandafir.

— Nu înțeleg, spunea Lancelot, de ce mă iubești. Ești sigură că mă iubești ? Nu-i nici o greșeală ?

— Lance al meu.

— Bine, da' uită-te la mutra mea. Sînt așa de pocit ! Zău că acum chiar cred că Domnul ar putea să iubească lumea, oricum ar fi ea, numai fiindcă l-a făcut pe om după chipul și asemănarea lui.

Alteori erau cuprinși de o teroare care venea de la el. Guenever nu încerca nici o remușcare din pricina ei însăși, dar se umplea de căința iubitului ei.

— Nu îndrăznesc să mă gîndesc. Nu te gîndi. Sărută-mă, Jenny.

— De ce să te gîndești ?

— Nu mă pot împiedica.

— Lance iubitule !

Erau apoi alte dăți, cînd se certau pentru nimica toată — dar chiar și certurile lor erau de îndrăgostiți și le păreau atît de dulci cînd își aminteau de ele.

— Degetele tale de la picioare sînt ca niște purcelușii, ca cei zece purcelușii care s-au dus la piață !

— Te rog să nu mai spui lucruri d-astea. Nu e respectuos.

— Respectuos ?

— Da. Respectuos. Și de ce mă rog n-ai fi respectuos ? La urma urmelor eu sînt Regina.

— Și chiar vorbești serios cînd îmi zici că s-ar cuveni să te tratez cu respect ? Să pun tot timpul un genunchi la pămînt și să-ți sărut mîna ?

— De ce nu ?

— Zău că tare-aș vrea să nu mai fii atît de egoistă. Dacă e un lucru pe care nu-l pot înghiți, este să fiu tratat ca un obiect pe care-l stăpînești.

— I-auzi, egoistă ? Ce vorbe !

Și Regina bătea din picior sau se posomora o zi întreagă. Dar îl ierta după ce se pocăia cum se cuvine.

Într-o zi, cînd ajunseră la stadiul de a-și mărturisi unul altuia simțămintele intime, cu un fel de uimire nevinovată atunci cînd acestea corespundeau, Lancelot îi făcu parte Reginei de secretul lui.

— Jenny, cînd eram mic, știi că mă uram. Nu mai știu de ce. Mi-era rușine. Eram un băiețaș foarte sfînt.

— Ei, în orice caz, acum nu mai ești chiar așa de sfînt, risc ea.

Nu pricepea înțelesul adînc al lucrurilor care-i erau destăinuite.

— Într-o zi frate-miu m-a rugat să-i împrumut o săgeată. Aveam două sau trei grozav de drepte, cu care eram foarte grijuliu, și ale lui erau toate ăn pic cam strîmbe. I-am zis că-mi pierdusem săgețile drepte și-am pretins că nu i le pot împrumuta.

— Vai, vai, ce mai mincinos !

— Da. Știu că am fost un mincinos. După aceea am avut cele mai cumplite remușcări, fiindcă i-am spus minciuna aceea și m-am gîndit că am fost necredincios lui Dumnezeu. Așa că m-am dus într-un tufiș de urzici

care creștea lîngă șanțul cetății, și mi-am băgat în ele brațul cu care slobozeam săgețile, așa, ca pedeapsă. Mi-am suflecat mîneca și mi-am băgat brațul printre urzici.

— Săracu' Lance! Da' mare găgăuță trebuie să fi fost!

— Bine, Jenny, dar nu m-au înțepat! Sînt sigur că am dreptate cînd mi-aduc aminte că nu m-au înțepat.

— Vrei să spui c-a fost un miracol?

— N-am idee. E greu să fii absolut sigur. Eram un băiat atît de visător, trăind tot timpul într-o lume plăsmuită, în care eu eram cel mai mare cavaler al lui Arthur. Cine știe, poate că mi-am închipuit întîmplarea cu urzicile alea. Dar parcă și-acum mai simt fiorul care m-a trecut cînd am văzut că nu mă înțeapă.

— Sînt sigură c-a fost un miracol, spuse Regina cu hotărîre.

— Jenny, toată viața mea am vrut să fac miracole. Voiam să fiu sfînt. Cred c-a fost o ambiție sau vreo mîndrie de-a mea, sau mai știu eu ce alt lucru neînsemnat. Nu mi-era deajuns să cuceresc lumea, voiam să cuceresc și cerul. Eram așa de hrăpăreț, că nu-mi era deajuns să fiu cel mai puternic cavaler, trebuia să fiu și cel mai bun. Asta-i nenorocirea cea mai mare cînd visezi cu ochii deschiși. De-asta am încercat să mă țin departe de tine. Știam că dacă nu voi fi pur, nu voi putea niciodată să fac miracole. Și să știi că am făcut și un miracol. Zău așa, unul splendid. Am scos o fată din apa clocotindă, și ea era vrăjită să stea acolo pe veci. O chema Elaine. Apoi mi-am pierdut puterea. Acum că sîntem împreună, nu voi putea niciodată să mai fac miracole.

Nu voia să-i spună tot adevărul despre Elaine, la gîndul că i-ar jigni simțămintele dacă ar afla că ea era a doua femeie în viața lui.

— Și de ce nu?

— Fiindcă sîntem păcătoși.

— Eu personal n-am făcut nici un miracol, spuse Regina destul de rece. Așa că am mai puțin de regretat.

— Bine, Jenny, dar eu nu regret absolut nimic. Tu ești miracolul meu, și le-aș arunca pe toate la lada de gunoi de dragul tău. Încercam numai să-ți povestesc cîte ceva despre lucrurile pe care le-am simțit cînd eram mic.

— Mă rog, n-aș putea spune că te înțeleg.

— Nu poți să înțelegi că cineva vrea să fie bun la ceva? Nu, bineînțeles, acum îmi dau seama că tu n-aveai de ce. Numai oamenii cărora le lipsește ceva, sau sînt răi, sau inferiori, numai ei simt nevoia să fie buni la ceva. Tu ai fost întotdeauna atît de împlinită și perfectă, încît n-aveai nimic de completat, nu-ți lipsea nici un lucru a cărui absență să încerci s-o înlocuiești. Dar eu am simțit întotdeauna nevoia asta. Mă simt uneori înspăimîntător, chiar și acum, cînd sînt cu tine, și mă apucă groaza cînd mă gîndesc că nu voi putea să mai fiu cel mai bun cavaler din lume.

— Atunci eu zic că mai bine ne-am opri, să te duci să-ți faci o împărtășanie ca lumea și-apoi să mai înfăptuiești niște miracole.

— Știi că nu ne putem opri.

— Să-ți spun drept, toate astea mi se par cam fanteziste, declară Regina. Nu înțeleg ce vrei. Mi se pare o aiureală egoistă.

— Știu că sînt egoist, dar n-am ce-i face. Încerc să nu fiu. Dar cum pot să nu fiu ceea ce am fost făcut? Oh, chiar nu poți înțelege ce-ți spun? Cînd eram mic, eram singur și munceam ca un nebun la exercițiile mele. Îmi spuneam că o să fiu un mare explorator, și o să traversez Pustiul Chorasmian; sau o să fiu un mare rege, ca Alexandru sau ca Sfîntul Ludovic; sau un mare vraci, să găsesc un balsam care să vindece bolile și să-l dau de pomană celor în nevoie; sau poate să fiu un sfînt și să vindec rănile numai atingîndu-le, sau să găsesc ceva important — o relicvă din Sfînta Cruce sau Sfînta Cupă de la Cina cea de Taină, sau ceva în genul ăsta. Astea mi-au fost visurile, Jenny. Îți spun doar la ce visam cu ochii deschiși, și toate visurile astea îmi sînt acum spulberate. Ție, ție ți-am dăruit toate năzuințele mele, Jenny, ca un dar din partea iubirii mele.

CAPITOLUL XV

Anul fericirii lor se termină odată cu întoarcerea lui Arthur — și aproape imediat se prăbuși în ruină, dar nu din pricina Regelui. În seara de după sosirea sa acasă, în timp ce le dădea încă amănunte despre înfrîngerea

lui Claudas, așa cum îi venea în minte, se auzi un oarecare tumult la Ghereta Paznicului și Sir Bors fu introdus în Marea Sală unde se ținea ospățul. Acesta era vărul lui Lancelot, și-și petrecuse cîteva zile de odihnă în castelul de la Corbin, cercetînd locurile bîntuite de strigoi. Avea cîteva vești pentru Lancelot, pe care i le spuse în șoaptă după masă dar, din nefericire, era un misogin și, ca cei mai mulți oameni de felul acesta, avea defectul muieresc al mîncărimii de limbă. Veștile respective le mai spuse și cîtorva prieteni apropiați. Curînd, vuia toată Curtea. Vestea cea mai mare era că Elaine de Corbin dăduse naștere unui preafrumos fiu, pe care-l botezase Galahad — era cel dintîi nume al lui Lancelot, după cum vă amintiți.

— Aha, va să zică așa stau lucrurile, spuse Guenever, cînd își văzu din nou ibovnicul între patru ochi, vasăzică de-asta ți-ai pierdut miracolele. Nu-i decît o minciună sfruntată că mi le-ai dat toate mie.

— Ce vrei să spui ?

Guenever începu să sforăie pe nas. Simțea de parcă avea două degete roșii în spatele ochilor, încercînd să i-i scoată din cap, și nu voia măcar să se uite la dînsul. Încerca să nu-i facă nici o scenă, dar se temea să n-o trădeze inima ei. Îi era rușine și scîrbă de ceea ce putea să spună, dar nu se putea stăpîni să-și țină gura.

Era asemenea celui care înoată într-o mare agitată și e luat de valuri.

— Las'că știi tu ce vreau să înțeleg, spuse ea cu amărăciune, uitîndu-se într-o parte.

— Jenny, voiam să-ți mărturisesc, dar era prea greu să-ți explic.

— Păi cred și eu, înțeleg de ce-i greu.

— Nu e ce crezi tu.

— Ce cred eu ! strigă ea. Și cum știi tu ce gîndesc eu ? Eu gîndesc ce-ar gîndi toată lumea — că nu ești altceva decît un nenorocit de seducător, un nemernic, un mincinos ordinar, tu și cu toate miracolele tale. Și eu am fost atît de neghioabă încît să-ți cred minciunile.

Lancelot își întoarse capul la fiecare dintre loviturile ei de pumnal, de parcă încerca să le facă să nu-l nimerească în ochi. Se uita în pămînt, să-și ascundă ochii. Avea ochii mari, larg deschiși, ceea ce îi dădea de obicei o expresie de teamă sau surpriză.

— Elaine nu înseamnă nimic pentru mine, mărturisi el.

— Atunci s-ar cuveni să însemne. Cum poți să spui că ea nu înseamnă nimic pentru tine, din moment ce este mama copilului tău? Din moment ce ai încercat să-i ascunzi existența? Nu, nu mă atinge, pleacă de-aici!

— Nu, nu pot pleca!

— Dacă mă atingi, mă duc să-i spun totul Regelui.

— Guenever, la Corbin m-au îmbătat. Mi-au spus apoi că tu mă aștepți la Castelul Case și m-au băgat într-o cameră întunecoasă, unde era Elaine. Dimineața, cînd m-am trezit, am și plecat de-acolo.

— Ce minciună grosolană!

— E adevărul adevărat!

— Nici un prunc n-ar crede-o.

— Nu te pot face s-o crezi, dacă nu vrei. Cînd am aflat, mi-am scos spada ca s-o ucid pe Elaine.

— Las'că pun eu s-o omoare.

— N-a fost vina ei.

Regina începu să tragă de gulerul rochiei, de parcă era prea strîns și-o sufoca.

— Poftim, o mai și aperi! Ești îndrăgostit de ea, și mă înșeli. Am bănuit eu asta.

— Jur că spun numai adevărul.

Deodată, o părăsiră puterile și începu să plîngă.

— De ce nu mi-ai spus înainte? întrebă ea. De ce nu mi-ai mărturisit că ai un copil? De ce m-ai mințit tot timpul? Ea era faimosul tău miracol, de care te arătai așa de mîndru, nu?

Lancelot care suferea la rîndul lui de pe urma emoțiilor puternice, începu să plîngă. O cuprinse în brațe.

— Zău că n-am știut nimic de nici un copil. N-am vrut nici unul. Nu asta căutam eu.

— Dacă mi-ai fi spus adevărul, te-aș fi putut crede.

— Am vrut să-ți spun, dar n-am putut. Mi-era teamă să nu te supăr.

— Ei, și-așa, parcă nu mă doare și mai mult!...

— Știu, știu că te doare, dragostea mea.

Regina își șterse lacrimile și se uită la el, zîmbind ca o ploaie de primăvară. Peste un minut se sărutau, simțindu-se ca pămîntul înverzit și reavăn după ploaie. Se gîndiră că, o dată mai mult, se înțeleseseră atît de bine — dar între ei fusese sădită îndoiala. Acum, în dra-

gostea lor, care era mai puternică, apăruseră semințele vrajbei și fricii și ale tulburării, toate crescînd în același timp: fiindcă dragostea poate exista laolaltă cu ura, fiecare nedîndu-i pace celuilalt, și aceasta face ca amîndouă să cunoască cea mai mare violență.

CAPITOLUL XVI

În castelul de la Corbin, copila Elaine se pregătea de călătorie. Venea să-l cucerească pe Lancelot de la Guenever, o Expediție al cărui patos îl simțea oricine în afară de ea. N-avea nici o armă cu care să lupte și nu știa cum s-o facă. Aproape că nu avea nici caracterul format. Lancelot nu o iubea. Și, pe deasupra, mai era și în disperata situație de a-l iubi ea pe el. N-avea nimic de opus maturității Reginei decît propria ei imaturitate și dragoste umilă, nimic în afară de pruncul grăsuț pe care-l ducea tatălui său — un prunc care nu însemna pentru el nimic altceva decît simbolul unei crude violenii. Era o Expediție ca aceea a unei armate fără arme împotriva unei fortărețe inexpugnabile, o armată care, în același timp, avea mîinile legate la spate. Elaine, cu o naivitate care putea fi explicată numai de faptul că-și petrecuse cea mai mare parte a vieții în izolarea cazanului ei fermacat, se hotărîse să o întîlnească pe Guenever pe propriul ei teren. Poruncise să i se facă rochii de o măreție și sofisticare extreme — și, îmbrăcată cu acestea, care o făceau doar să arate mai prostuță și mai provincială decît era, se îndrepta acum spre Camelot să-și poarte bătălia cu Regina Engleză.

Dacă Elaine nu ar fi fost Elaine, poate că l-ar fi luat pe micul Galahad ca pe o armă. Patosul sentimentelor și spiritul de proprietate, aplicate în mod corect asupra unui caracter ca cel al lui Lancelot, s-ar fi putut să fie destul de potrivite ca să-l lege de mîini și de picioare. Dar Elaine nu era deșteaptă, nu înțelegea încercarea de a pune stăpînire pe eroul ei. Îl luă pe Galahad cu ea fiindcă-l adora. Îl luă numai fiindcă nu voia să fie despărțită de copilașul ei și fiindcă dorea să-l arate lui tătîne-său și, în parte, fiindcă dorea să le compare trăsătu-

rile. Trecuse un an de cînd îl văzuse prima oară pe omul pentru care trăia mintea ei de copil.

Lancelot, în vreme ce Elaine îi plănuia cucerirea, rămase la curte cu Regina. Dar acum rămase fără vremelnica împăcare a inimii pe care și-o plăsmuise cît timp era Regele plecat. În absența Regelui, putuse să se cufunde în clipa trecătoare — dar acum, permanent lîngă Arthur, simțea această apropiere ca un comentariu al trădării sale. Nu-și îngropase dragostea pentru Arthur în pasiunea lui Guenever, ci o simțea și acum la fel de viguroasă ca în zilele de început.

Pentru o natură medievală ca aceea a lui Lancelot, cu slăbiciunea sa fatală de a iubi perfecțiunea, aceasta însemna o durere în plus. Nu putea suferi să simtă că sentimentul lui pentru Guenever era un sentiment meschin, fiindcă era sentimentul profund al vieții lui — și totuși fiecare împrejurare conspira acum să-l facă să pară mîrșav. Clipele pripite petrecute împreună, ușile zăvorîte, născocirile josnice, manevrele vinovate impuse celor doi amanți de prezența soțului — toate acestea avură efectul de a mînji ceea ce, dacă nu era frumos, nu avea nici o altă scuză. Ca să mărească această murdărie, mai era și chinul de a ști că Arthur era bun, simplu și drept, de a ști că era mereu în pericol de a-l mîhni de moarte pe Arthur, deși-l iubea atît. Mai era apoi și necazul cu Guenever, sîmburele care dăduse o tulpină amară, sămînța pe care o semănaseră amîndoi sau pe care o văzuseră semănată unul în ochii celuilalt, atunci cînd se certaseră din pricina suspiciunii ce-și făcuse loc între ei. Însemna o durere pentru el să fie îndrăgostit de o femeie geloasă și bănuitoare. Îi dăduse o lovitură mortală, necrezîndu-i pe loc explicația despre Elaine. Și totuși nu putea să n-o iubească. În fine, mai erau și elementele revoltate ale propriului lui caracter — dorința lui ciudată de puritate și onoare și desăvîrșire spirituală. Toate aceste lucruri, îmbinate cu teama inconștientă a sosirii lui Elaine cu fiul lui, îi zdrobiră fericirea. Se așeza rareori, rătăcea de colo-colo cu mișcări nervoase, luînd tot felul de obiecte în mînă și lăsîndu-le apoi jos, fără să se uite la ele, mergînd pînă la fereastră și uitîndu-se afară, fără să vadă nimic.

Pentru Guenever, teama de sosirea lui Elaine nu era inconștientă. Știuse din primul moment că Elaine avea

să vină. Pentru ea, totuși, la fel ca pentru toate femeile, temerile depășeau orizontul masculin. Bărbații le acuză deseori pe femei că-i împing spre adulter printr-o gelozie nesăbuită, înainte ca ei măcar să se fi gîndit o clipă la adulter. Și totuși gîndul acesta sălășluia probabil acolo, inconștient și cu neputință de detectat decît de femei. Marea Anna Karenina, de pildă, l-a împins pe Vronski în situația lui specială datorită geloziei sale fără noimă, de nebună — și totuși această situație era singura rezolvare reală a problemei lor, ca și singura soluție inevitabilă. Privind mai mult în viitor decît el, ea a împins spre acest viitor, cu un pas rapid, ruinînd prezentul fiindcă viitorul trebuia să fie o ruină.

La fel și Guenever. Probabil că ea nu-și bătea capul peste măsură cu problema imediată a lui Elaine. Probabil că nici nu avea vreo bănuială reală împotriva acestui act al lui Lancelot. Totuși, cu presimțirea ei, era conștientă de ce le era sortit și de toate necazurile ce-i așteptau, cu mult în afara orizontului iubitului ei. N-ar fi exact să spunem că era conștientă de toate astea în mod logic, dar ele erau prezente în străfundurile minții ei. Mare păcat că limba este o armă atît de îndoielnică, încît nu putem spune că o mamă nu era „conștientă" că fiul ei plîngea în camera cealaltă — fără să lăsăm totuși să se înțeleagă că, într-un fel oarecare, inconștient, ea *știa* că-i plînge copilul. Faptele pe care Guenever le știa în acest sens, includeau totalitatea situației Arthur-Lancelot, cea mai mare parte a tragediei de la Curte, precum și dureroasa situație a neputinței ei de a da naștere vreunui copil — neputință care n-avea niciodată să fie tămăduită.

Își spunea în sinea ei că Lancelot o trădase, că ea era victima vicleniei lui Elaine, că iubitul ei o va înșela din nou. Se chinuia cu o mie de idei de același fel. Dar ceea ce simțea în ținuturile neumblate ale inimii ei, era un lucru deosebit. Poate că de fapt ea era geloasă nu pe Elaine, ci pe copil. Poate că-i era de fapt frică de dragostea lui Lancelot pentru Arthur. Sau poate că era vorba de teamă față de întreaga situație, de instabilitatea ei și de răzbunarea inerentă acestei instabilități. Femeile știu, mult mai bine decît bărbații, că legile Domnului nu sînt luate în rîs. Asta fiindcă ele au mai multe prilejuri să învețe acest lucru.

Oricare ar fi explicația atitudinii lui Guenever, roadele erau durerea pentru iubovnicul ei. Deveni la fel de neliniștită ca și el, mai lipsită de judecată și mult mai crudă.

Simțămintele lui Arthur completau starea jalnică a lucrurilor la Curtea Angliei. Din nefericire pentru el. Arthur fusese educat foarte frumos. Dascălul lui îl educase așa cum e educat copilul în pîntecele mamei, unde trăiește istoria omului de la pește la mamifer — și, la fel ca și copilul din matcă, fusese în tot acest timp păzit cu dragoste nemărginită. Efectul unei atari educații a fost acela că Arthur crescuse fără a căpăta nici una dintre aptitudinile folositoare pentru traiul pe lumea asta — fără răutate, vanitate, suspiciune, cruzime și formele mai răspîndite ale egoismului. Gelozia i se părea cel mai mîrșav dintre vicii. Era nemaipomenit să-și urască cel mai bun prieten pe care-l avea sau să-și chinuiască soția. I se dăduse prea multă dragoste și încredere pentru ca să se priceapă acum la lucrurile astea.

Arthur nu era unul dintre personajele acelea ale căror motive pot fi cu subtilitate disecate și analizate. Era numai un om simplu și iubitor, fiindcă Merlyn crezuse că dragostea și simplitatea meritau să-ți conducă viața.

Acum, avînd în fața ochilor o situație care, de cînd e lumea și pămîntul e cunoscută ca fiind deosebit de dificilă — atît de dificilă încît a și fost etichetată ca atare și denumită Eternul Triunghi, ca și cum ar fi o problemă geometrică, precum Pons Asinorum [1] a lui Euclid — Arthur n-avea altceva de făcut decît să se retragă. În general, oamenii încrezători și optimiști sînt aceia care-și pot permite să se retragă. Cei lipsiți de iubire și credință sînt siliți de pesimismul lor să atace. Arthur era destul de puternic și nobil ca să spere ca, dacă va avea încredere în Lancelot și Guenever, pînă la urmă lucrurile se vor îndrepta. I se părea că o asemenea atitudine era mai bună decît să încerce să-i aducă pe dată pe calea cea dreaptă prin asemenea acțiuni cum ar fi, de exemplu, tăierea capetelor celor doi îndrăgostiți, pentru trădare.

Arthur nu știa că Lancelot și Guenever sînt amanți. Nu-i găsise de fapt niciodată împreună și nu dăduse de vreo probă neîndoielnică a vinovăției lor. Era deci în

[1] A cincea teoremă a primei cărți a lui Euclid ; prin extensie, orice lucru pe care începătorii îl consideră dificil de înțeles.

firea felului său curajos de a gîndi să spere, în aceste împrejurări, că nu-i va găsi împreună — mai degrabă decît să le întindă o capcană care să distrugă situația. Asta nu înseamnă că era un soț care ar fi admis o înțelegere tacită. Pur și simplu spera să scape cu bine din necazul acesta, refuzînd să devină conștient de el. În subconștientul lui, fără îndoială, știa perfect de bine că soția și prietenul lui trăiau unul cu celălalt — și mai știa de asemenea, inconștient, că dacă ar fi să-și întrebe nevasta, ea ar recunoaște de îndată. Cele trei mari virtuți ale ei erau curajul, generozitatea și cinstea. Așa că nu o putea întreba.

O asemenea atitudine nu-i ușura defel situația și nu-l făcea mai fericit. Deveni, nu nervos ca Guenever sau fără pace ca Lancelot, ci rezervat. Se mișca prin propriul lui palat ca un șoricel. Și totuși făcu o dată un efort să prindă urzica în mîini.

— Lancelot, spuse Regele, găsindu-l o dată în grădina de trandafiri, în ultima vreme arăți cam prost. Ce s-a întîmplat?

Lancelot rupsese un trandafir și-i smulgea sepalele. Trandafirii de pe atunci — s-a descoperit în ultima vreme — erau astfel făcuți încît în spatele petalelor ieșeau de fapt cinci sepale, așa cum sînt trandafirii reprezentați în rozele heraldice.

— E ceva în legătură, întrebă Regele, sperînd împotriva speranței — cu fata aceea despre care se spune că are un copil de la tine?

Dacă Arthur l-ar fi lăsat numai cu prima întrebare și i-ar fi dat răgazul de tăcere să poată răspunde la ea, poate că toate lucrurile ar fi ieșit la iveală. Dar lui Arthur îi era teamă de ce ar fi putut aduce tăcerea la lumină și, de cum îi puse cea de-a doua întrebare, pierdu orice ocazie de a mai afla adevărul.

— Da, spuse Lancelot.

— Bănui că nu prea vrei să te însori cu ea?

— N-o iubesc.

— Mă rog, fiecare-și cunoaște mai bine socotelile.

Lancelot, în dorința sa nestăpînită de a-și ușura sufletul de o parte din jalea care-l măcina — și totuși neputîndu-i spune toată povestea adevărată tocmai omului cu care vorbea — începu un basm lung de adormit

copiii despre Elaine. Porni să-i spună lui Arthur adevărul pe jumătate : cît de rușine îi era și cum își pierduse miracolele. Dar era silit să facă din Elaine figura centrală a confesiunii sale și, după o jumătate de oră, îi prezentase Regelui, fără să-și dea seama, o poveste în care acesta putea, de bine, de rău, să creadă — o poveste cu care Arthur se putea mulțumi, dacă nu voia să fie conștient de adevărata istorie. Această jumătate de adevăr îi fu sărmanului Rege de mare ajutor, și învăță astfel să-l substituie necazurilor reale ce-aveau să vină în anii de mai tîrziu. Noi, oamenii civilizați, care în asemenea împrejurări, am întinde-o pe dată la tribunal să divorțăm și am apela la pensii alimentare și alte forme de răzbunare de uzură, ne putem acum permite să privim cu un dispreț suveran pe încornoratul ăsta fără caracter. Dar Arthur nu era altceva decît un sălbatic medieval. El nu ne înțelegea civilizația și nu cunoștea altă cale decît aceea de a încerca să fie prea onest ca să-și permită degradarea geloziei.

Guenever fu următoarea persoană care-l găsi pe Lancelot în grădina de roze. Era toată numai dulceață și cumpăt.

— Lance, ai auzit vestea ? Tocmai a sosit un sol la Curte să anunțe că fata aceea care te persecuta e pe drum spre noi, și aduce și copilul cu ea. Pe seară va fi aici.

— Știam c-o să vină.

— Fără îndoială că va trebui să facem tot ce putem pentru ea. Sărmana copilă, cred că e atît de nefericită !

— Nu-i vina mea dacă e nefericită.

— Nu, bineînțeles că nu. Dar oamenii sînt nefericiți din cauza oamenilor, și noi trebuie să-i ajutăm dacă putem.

— Jenny, ce dulce ești că te ocupi cu atîta bunătate de lucrurile astea !

Se întoarse spre ea și făcu o mișcare să-i ia mîna. Cuvintele ei îl făcuseră să spere că totul va fi bine. Dar Jenny își trase mîna.

— Nu, dragă, spuse ea. Nu vreau dragoste pînă ce nu va pleca fata. Vreau să fii complet liber.

— Liber ?

— Ea e mama copilului tău și e necăsătorită. Iar noi doi nu vom putea niciodată să ne căsătorim. Vreau să te

însori cu ea dacă dorești, fiindcă acesta este singurul lucru care poate fi făcut.

— Bine, Jenny, dar...

— Nu, Lance. Trebuie să fim oameni cu judecată. Nu vreau să te-atingi de mine cît este ea aici; și mai doresc să-ți dai seama dacă pînă la urmă ai putea-o iubi. Barem asta să fac pentru tine.

CAPITOLUL XVII

Elaine ajunse la turnul deschis și Guenever o sărută cu răceală.

— Bine-ai venit la Camelot, spuse ea. De cinci mii de ori bun-venit.

— Mulțumescu-ți, doamnă.

Se uitară una la cealaltă, cu fețe zîmbitoare și vrăjmașe.

— Lancelot va fi încîntat să te vadă.

— Oh!

— Toată lumea știe de copil, draga mea. Nu-i nimic de care să te rușinezi. Regele și cu mine sîntem nerăbdători să vedem dacă seamănă cu taică-său.

— Foarte frumos din partea domniilor-voastre, răspunse Elaine stînjenită.

— Trebuie să mă lași să fiu prima care-l văd. I-ai dat numele de Galahad, nu-i așa? E bine făcut? A început să vadă lucrurile?

— Cîntărește cinșpe livre, anunță fata cu mîndrie. Puteți să-l vedeți chiar acum, dacă poftiți.

Guenever se stăpîni cu un efort abia sesizabil și se arătă grozav de interesată de pruncul dușmanei.

— Nu, draga mea, spuse ea. Nu trebuie să fiu atît de egoistă. Trebuie să te odihnești după lunga ta călătorie și probabil că și copilașul trebuie să se mai odihnească. Pot să vin să-l văd astă-seară, după ce a mai dormit puțintel. Avem timp berechet.

Dar, în cele din urmă, trebui să vadă copilul.

Cînd Lancelot se întîlni din nou cu Regina, dulceața și cumpătul ei se duseseră pe apa sîmbetei. Era mîndră și rece, și vorbea de parcă ar fi ținut o cuvîntare.

— Lancelot, spuse ea, cred că s-ar cuveni să te duci să-ți vezi fiul. Elaine e îndurerată că n-ai venit să-l vezi.

— Tu l-ai văzut ?

— Da.

— E urît ?

— Seamănă cu Elaine.

— Slavă Domnului ! Mă duc de îndată.

Regina îl chemă înapoi.

— Lancelot, spuse ea, inspirînd aerul pe nas, am încredere în tine că n-ai să te drăgostești cu Elaine sub acoperișul meu. Dacă cu și cu tine ne-am legat să nu ne atingem unul de celălalt pînă ce se mai lămuresc lucrurile, atunci gîndesc că e drept să te ții și tu departe de ea.

— Dar nici prin cap nu-mi trece să am de-a face cu Elaine.

— Păi nici nu gîndeam c-ai să zici altceva. Bine, să știi că te cred. Dar dacă îți încalci cuvîntul, atunci află de la mine că între noi doi totul s-a sfîrșit. Absolut, am terminat pentru totdeauna.

— Eu ți-am spus ce-aveam de spus.

— Lancelot, m-ai înșelat o dată, așa că aș dori și eu să știu cum poi fi sigură de tine ? Uite, am culcat-o pe Elaine în camera de lîngă mine, și-am să văd dac-o să intri în odaia ei. Vreau să nu-ți părăsești camera.

— Cum poftești.

— Am să trimit după tine la noapte, dacă pot să mă dezbar de Arthur. Dar n-am să-ți spun cînd. Dacă nu vei fi în camera ta cînd voi trimite după tine, atunci am să știu că ești cu Elaine.

Fata plîngea în iatacul ei, în vreme ce Coana Brisen pregătea leagănul pentru băiețel.

— L-am zărit lîngă țintele de tras cu arcul, și m-a văzut și el. Dar și-a întors privirea. Nici măcar copilul nu l-a văzut.

— Ei, haide, haide, lasă plînsul, o consolă Coana Brisen. O să arăți ca naiba !

— N-ar fi trebuit să vin. Mă simt și mai nenorocită.

— Asta vine de la Regina aia.

— E frumoasă, nu-i așa ?

Bătrîna răspunse întunecat :

— Frumosu' nu dă p-afară. Nu-i frumos ce s-arată, e frumos ce se dovedește.

Elaine începu să suspine neajutorată. Arăta destul de urît, cu nasul roșu, ca oamenii cînd abdică de la demnitatea lor.

— Voiam doar ca el să fie mulțumit.

Se auzi un ciocănit la ușă și Lancelot intră în iatac — ceea ce o făcu să-și șteargă iute ochii. Se salutară unul pe celălalt cu sfială.

— Sînt bucuros că ai venit la Camelot, spuse el. Sper că te simți bine ?

— Da, îți mulțumesc.

— Cum e... copilul ?

— Fiul domniei voastre, i-l prezentă cu emfază Ciuma Brisen.

Întoarse leagănul spre el, și se dădu înapoi, ca să poată vedea copilul.

— Fiul meu !

Stăteau uitîndu-se la nimicul acela proaspăt, neajutorat, numai pe jumătate ființă. Ei erau puternici, cum zice poetul, iar el era slab, — dar într-o zi, ei fi-vor slabi, iar el puternic.

— Galahad, spuse Elaine, și se aplecă peste scutece, făcînd gesturi prostești și slobozind sunete fără nici un înțeles, cum le place mamelor să facă atunci cînd încep copiii să bage lucrurile în seamă.

Galahad își încleștă pumnișorul și se izbi peste ochi cu el, realizare care păru să încînte asistența feminină. Lancelot le privi cu uimire. „Fiul meu, gîndi el. E parte din mine și totuși e frumos. Nu pare deloc să fie o pocitanie ca mine. Da' ce poți știi cu copiii ăștia ?" Îi întinse un deget lui Galahad, lovindu-l în palma grăsulie a mînuței, care îi cuprinse degetul și se încleștă de el. Mîna arăta de parcă ar fi fost potrivită la brat de un meșter de păpuși care-și cunoștea meseria. În jurul încheieturii avea o brățărușă de carne.

— Oh, Lancelot ! strigă Elaine.

Încercă să se arunce în brațele lui, dar el o împinse cît colo. Se uită la Brisen peste umărul ei, cu teamă și exasperare. Scoase un sunet sălbatic și fără noimă, și apoi se năpusti afară din cameră. Elaine, pierzîndu-și sprijinul, se prăbuși lîngă pat și începu să suspine și mai

jalnic. Briseu, stînd țeapănă în picioare, așa cum rămăsese de cînd încercase să reziste privirii pline de ură a lui Sir Lancelot, se uită cu o expresie enigmatică la ușa închisă.

CAPITOLUL XVIII

Dimineața, Lancelot și Elaine fură chemați în camera Reginei. El se duse într-o stare de fericire. Își amintea cum trebuie să se fi prefăcut Guenever indispusă cu o seară înainte, ca să poată părăsi camera Regelui. Trimisese apoi, în cel mai deplin întuneric, după iubitul ei. Aceeași mînă complice, ca de obicei, îl condusese cu mare fereală pînă la patul rîvnit. În tăcerea ce le-a fost impusă de apropierea camerei alăturate a Regelui Arthur, dar cu pasionată iubire, făcură tot ce le stătu în putință ca să-și răscumpere liniștea silită. Lancelot era mai fericit azi decît fusese vreodată, de cînd începuse toată istoria cu Elaine. Se gîndi că dacă ar putea în vreun fel s-o convingă pe Guenever s-o rupă pe față cu Regele, așa încît totul să se desfășoare la lumină, poate că ar mai exista încă vreo posibilitate de a-și redobîndi onoarea.

Guenever stătea țeapănă, de parcă era cuprinsă de rigiditatea morții, și fața îi era albă, golită de sînge — afară de cîte o pată mică, roșie, de fiecare parte a nărilor. Arăta de parcă ar fi fost bolnavă de rău de mare. Era singură.

— Așa ! făcu Regina.

Elaine i se uită drept în ochii albaștri, dar Lancelot se opri ca săgetat.

— Așa !

Stăteau, așteptînd ca Guenever să vorbească sau să moară.

— Unde ai fost azi-noapte ?

— Eu...

— Nu, nu-mi spune, răcni Regina, mișcîndu-și mîna, așa încît putură vedea în ea o batistă făcută ghem, pe care o sfîșiase bucăți. Trădătorule ! Mișelule ! Piei din castelul meu cu otreapa ta cu tot !

— Noaptea trecută... începu Lancelot. Capul i se învolbura într-o disperare pe care n-o băgă în seamă nici una dintre cele două femei.

— Să nu vorbești cu mine ! Să nu mă minți. Pleacă !

Elaine răspunse plină de calm :

— Sir Lancelot a fost ieri-noapte în iatacul meu. Slujnica mea, Brisen, l-a adus pe întuneric.

Regina începu să arate cu degetul spre ușă. Făcea cu degetul mișcări de parcă ar fi lovit cu pumnalul și, cum tremura din tot trupul, părul începu să i se desfacă. Arăta respingătoare.

— Afară ! Ieși afară ! Și tu, tu, fiaro ! Cum îndrăznești să vorbești în felul acesta în castelul meu ? Cum îndrăznești să recunoști în fața mea oroarea asta ? Marș afară, ia-ți ibovnicul tău ordinar și cară-te de-aici !

Lancelot respira din greu și se holba la Regină cu o privire fixă. Poate că nu mai era conștient de ce se întîmplă.

— El era convins că merge la tine, spuse Elaine.

Își încrucișase mîinile la piept și o privea cu pasivitate pe Regină.

— Tot minciuna asta veche !

— Nu-i nici o minciună, o asigură Elaine. Nu puteam trăi fără el. Brisen m-a ajutat să pun totul la cale.

Guenever se năpusti spre ea cu pași nesiguri. Voia s-o lovească peste gură, dar fata nici nu se clinti : stătea de parcă spera ca Guenever s-o lovească.

— Mincinoaso ! țipă Regina.

Fugi apoi înapoi la Lancelot, care se așezase pe un scrin și se zgîia la podea, cu capul în mîini. Îl apucă de mantie și începu să-l împingă sau să-l tragă spre ușă, dar el nici gînd să se miște.

— Aha, va să zică ai învățat-o și pe ea basmele tale ? Ce, nu te-a dus mintea la ceva mai bun ? Măcar să-mi fi îndrugat ceva mai de Doamne-ajută. Da' te-ai gîndit poate că gogoașa aia veche merge pentru una ca mine ?

— Jenny... spuse el, fără să-și ridice privirea.

Regina încercă să-l scuipe, dar nu făcuse niciodată exerciții de scuipat.

— Cum îndrăznești să-mi spui Jenny ? Mai puți încă a ea ! Eu sînt Regina, Regina Angliei ! Nu sînt tîrfa ta !

— Jenny...

— Afară din castelul meu, zbieră Regina cît o țineau rărunchii. Să nu-ți mai arăți niciodată mutra pe aici ! Pocitania aia de mutră scîrboasă de dobitoc !

Lancelot exclamă deodată spre podea, cu voce tare:

— Galahad!

Își luă apoi mîinile de pe frunte și privi în sus, ca să-i poată amîndouă vedea fața despre care vorbea regina. Avea o înfățișare surprinsă, și unul dintre ochi începuse să privească pieziș.

Rosti mai liniștit:

— Jenny!

Dar arăta ca un orb.

Regina deschise gura să spună ceva, dar nu-i ieși nimic.

— Arthur, urmă el.

Slobozi apoi un strigăt puternic și sări drept pe fereastră, care se afla la etajul întîi. Îl auziră cum se prăvale în niște tufișuri, cu un trosnet și pocnet de ramuri rupte și apoi fuge printre copaci și boschete dînd glas unui fel de strigăt melodios, ca al cîinilor cînd pornesc la vînătoare. Zarva pieri în depărtare, și-apoi, în sala în care se găseau cele două femei, se așternu liniștea.

Elaine, care era acum la fel de albă la față precum fusese Regina, dar se mai ținea încă mîndră și dreaptă, strigă:

— L-ai înnebunit. Se vede că i-au slăbit mințile.

Guenever nu răspunse nimic.

— De ce l-ai scos din minți? întrebă Elaine. Ai un bărbat bun, care-i numai al tău, cel mai mare rege al pămîntului. Ești Regină, cu cinste și fericire, și-un cămin. Eu n-am cămin, n-am bărbat și mi-am pierdut și cinstea. De ce nu ai vrut să-l lași să fie al meu?

Regina rămase tăcută.

— L-am iubit, spuse Elaine. I-am născut un fiu zdravăn, care va fi cel mai bun cavaler din lume.

— Elaine, spuse Guenever, pleacă de la Curtea mea!

— Plec.

Guenever o apucă deodată de fustă.

— Să nu spui nimănui nimic, vorbi ea repede. Să nu povestești nimic din ce s-a întîmplat. Să știi că dacă nu-ți ții gura, e pieirea lui.

Elaine își eliberă fusta.

— Și chiar credeai că am să vorbesc?

— Dar ce-o să facem? strigă Regina. A înnebunit? O să se vindece? Ce-o să se întîmple? Ce-ar trebui să facem? Ce trebuie să spunem?

Elaine nu vru să stea de vorbă cu ea. La ușă, se întoarse totuși și-i vorbi cu buze tremurînde :

— Da, e nebun, spuse ea. Tu l-ai înfrînt și l-ai distrus. Și-acum ce-ai să mai faci cu el ?

Cînd se închise ușa, Guenever se așeză. Lăsă să-i cadă batista zdrențuită. Apoi — încet, profund, primitiv — începu să plîngă. Își înfundă fața în mîini și hohoti cu mare disperare. (Sir Bors, care nu prea o înghițea pe Regină, îi spusese odată : „Ptiu, fi-ți-ar bocetu' să-ți fie, că nu plîngi niciodată decît cînd nu mai ai de ce !")

CAPITOLUL XIX

Doi ani mai tîrziu, Regele Pelles stătea în solariu împreună cu Sir Bliant. Era o frumoasă dimineață de iarnă cu cîmpurile acoperite de promoroacă, fără pic de vînt și cu o ceață care nu era îndeajuns de deasă ca să ascundă porumbeii. Sir Bliant, care rămăsese peste noapte, era îmbrăcat într-o mantie stacojie tivită cu blană de hermină. Calul și scutierul îi erau în curte, gata să-l conducă înapoi la castelul Bliant, dar cei doi nobili își luau gustarea tîrzie înainte de despărțire. Întinzîndu-și mîinile spre un splendid foc de bușteni, își sorbeau vinul încălzit cu mirodenii, ciuguleau din plăcinte și vorbeau despre Omul Nebun.

— Sînt sigur că trebuie să fi fost un mare domn, spuse Sir Bliant. Facea tot soiul de lucruri pe care nu le-ar face nimeni altcineva decît un gentleman. Avea o înclinație naturală spre arme.

— Și-acuma unde e ? întrebă Regele Pelles.

— Păi Dumnezeu știe. A dispărut într-o dimineață cînd era haita de cîini la Castelul Bliant. Dar, oricum, eu sînt sigur că era un gentleman.

Mai sorbiră din vin și-și cufundară privirile în flăcările din vatră.

— Dacă mă întrebi care-i părerea mea, adăugă Sir Bliant coborîndu-și vocea, atunci află că eu cred că era Sir Lancelot.

— Aiurea, făcu Regele.

— Era înalt și solid.

— Sir Lancelot a murit, spuse Regele. Să-l ierte Dumnezeu. Toată lumea știe asta.

— Nu s-a dovedit nimic.

— Dacă ar fi fost Sir Lancelot, nu te-ai fi putut înșela. Era cel mai urît om din cîți am văzut vreodată.

— Eu nu l-am întîlnit niciodată.

— S-a dovedit cum că Lancelot a fugit ca nebunu' numai în cămașă și nădragi pînă ce-a fost luat în colți de un mistreț sălbatic și a murit într-o sihăstrie.

— Și cînd s-a întîmplat treaba asta ?

— Crăciunul trecut.

— Hm ! Cam tot pe-atunci a fugit și Nebunu' meu la vînătoare. Și noi tot mistreți vînam.

— Mă rog, urmă Regele Pelles, mai știi, *poate* că totuși era una și aceeași persoană. Și dacă ar fi, zău că lucrurile sînt grozav de interesante. Cum a sosit amicu' ?

— Păi era în timpul Expediției de vară, în anul de dinaintea celui din urmă. Îmi ridicasem cortul într-o poiană frumoasă, ca de obicei și mă aflam înăuntru, așteptînd să apară vreo aventură. Îmi aduc aminte că jucam șah. Se auzi apoi în apropiere nu știu ce scandal grozav, ies afară, și, ce să vezi : un nebun în pielea goală lovea în scutul meu. Piticu' meu doborît la pămînt, frecîndu-și gîtul — nebunu' mai că i-l frînsese — striga cît îl ținea gura după ajutor. M-am dus la individ și i-am spus : „Ascultă aici, mă băiete, știu că nu vrei să te lupți cu mine. Hai, zău așa, fii băiat cuminte și lasă jos spada aia". Știi, pusese mîna pe una din spadele mele și am văzut că era nebun de-a binelea. I-am spus : „Mă băiete, tu nu trebuie să te lupți ; ascultă-mă pe mine că știu ce vorbesc. Eu zic că tot ce ai tu nevoie acuma, este să tragi un pui zdravăn de somn și să mănînci ceva". Și, pe cinstea mea, că arăta de groază. Era ca un om care văzuse trei nopți la rînd numai strigoi. Avea albul ochilor sîngeriu de ziceai că l-a năpădit sîngele pe ochi.

— Și el ce-a spus ?

— N-a zis decît atît : „Adevăr grăiesc domniei-tale, că nici aproape nu te apropia, căci altfel de vei face, pre cinstea mea că moarte îți voi aduce".

— Ciudat.

— Da, ciudat, nu-i așa ? Vreau să spun că a fost cam ciudat să vorbească așa, pe limba nobililor.

— Și tu ce-ai făcut ?

— Păi ce să fac ? N-aveam pe mine decît cămașă de noapte, și omul arăta periculos. M-am întors în cort și mi-am pus armura.

Regele Pelles îi întinse altă plăcintă, pe care Sir Bliant o acceptă cu o înclinare a capului.

— După ce m-am înarmat, continuă el cu gura plină, am ieșit afară cu o spadă de rezervă, ca să-l dezarmez pe individ. N-aveam de gînd să-l lovesc sau altceva în genul ăsta, dar omul era un nebun furios și ucigaș și altfel nu era chip să-i iau spada. M-am dus la el, cum te-ai duce la un cîine, ținînd mîna înainte și spunînd : „Haide, haide, uite, sărăcuțu' de el, haide, uite, o să fim acum băiat bun și-o să dăm spada, așa..." Mă gîndeam că o să fie lesne.

— Ei, și-a fost ?

— În clipa cînd m-a văzut în armură, și cu o sabie în mînă, a venit țintă la mine ca un tigru. În viața mea n-am văzut un asemenea atac. Am încercat eu să mai parez loviturile, și îndrăznesc a spune că l-aș fi ucis în legitimă apărare, dacă mi-ar fi dat măcar o ocazie. Dar singurul lucru pe care-l știu e că m-am trezit pe pămînt, și nasul și urechile-mi sîngerau. Îmi dăduse o asemenea lovitură, mă-nțelegi, că-mi zguduise creierii din cap.

— Mamă Doamne ! făcu Regele Pelles.

— Lucrul următor pe care-l făcu a fost să-și azvîrle spada și să se năpustească drept în cort. Săraca nevastă-mea era acolo în pat, fără nimic pe ea. Dar el nu făcu altceva decît să sară drept în pat, apucă cuvertura, se înveli bine în ea și adormi buștean.

— După cîte se vede, trebuie să fi fost om însurat, observă Regele Pelles.

— Nevastă-mea scoase niște țipete de te treceau toți fiorii, sări din pat în cealaltă parte, se băgă iute într-o cămașă și veni în fuga mare la mine. Eu mai eram încă năucit și stăteam întins pe pămînt, așa că dînsa gîndi că murisem. Atunci să fi văzut ce mai tărăboi !

— Și el a dormit cu toată gălăgia asta ?

— Buștean, puteai să tai lemne pe el. Am reușit pînă la urmă să ne mai adunăm gîndurile, și nevastă-mea mi-a pus o mănușă de zale sub cap, să-mi oprească sîn-

gele din nas, apoi am discutat despre cele întîmplate. Piticul meu, care-i unu' mititel da' deștept foc, zise că nu s-ar cuveni să-i facem vreun rău, fiindcă era atins de mîna Domnului. De fapt, piticul a fost ăla care a spus primul că s-ar putea să fie Sir Lancelot. Anul ăla se vorbea, nu glumă, despre misterul lui Lancelot.

Sir Bliant se opri să mai ia o îmbucătură.

— În cele din urmă, continuă el, l-am dus la Castelul Bliant, într-o litieră purtată de cai, cu pat cu tot. Nici măcar nu s-a clintit. Cînd am ajuns acolo, i-am legat mîinile și picioarele, că nu puteai să știi ce i-o mai trăsni prin cap cînd s-o scula. Acum, zău că-mi pare rău de treaba asta, da' la vremea aia nu puteam să riscăm, după toate cîte văzuserăm și se întîmplaseră. L-am băgat într-o odaie plăcută, l-am îmbrăcat cu haine curate, și nevastă-mea i-a dat hrană din belșug, să se mai întremeze, da' ne-am gîndit totuși că-i mai sănătos să-l ținem legat bine de mîini. Și-uite așa l-am ținut un an și jumătate.

— Și cum a plecat pînă la urmă ?

— Las' că ajungem și la asta. Asta-i partea cea mai tare a poveștii. Într-o după masă, ieșisem prin pădure într-o Expediție de-o jumate de oră, cînd iacă m-atacă pe la spate doi cavaleri.

— Doi cavaleri ? întrebă Regele. Pe la spate ?

— Da. Erau doi, și m-au luat din spate. Era Sir Bruce Saunce Pité și-un prieten de-al lui.

Regele Pelles se lovi peste genunchi.

— Omul ăsta, exclamă el, este un pericol public ! Nu pot înțelege de ce nu termină odată cineva cu el !

— Tot greul e să-l prinzi. Mă rog, da' acuma îți povesteam de Omul Nebun. Sir Bruce și cu ălălaltu' mă prinseseră la înghesuială, după cum va trebui și domnia-ta să recunoască și, regret că trebuie să spun, dar am fost silit s-o iau la sănătoasă.

Sir Bliant se opri și se uită fix la foc. După care se înseninâ.

— Ei, asta-i, spuse el, doar nu putem fi cu toții eroi, nu-i așa ?

— Sigur că da, nu toți, întări Regele Pelles.

— Am fost grav rănit, urmă Sir Bliant, descoperind o formulă de scuză, și simțeam că leșin.

— Asta e.

— Cei doi veniră galopînd după mine tot drumul spre castel, unul de-o parte și altul de cealaltă, și mă tot loveau mereu. Nici pînă acum nu știu cum de-am scăpat cu viață.

— Așa era scris în Pietre, îl asigură Regele.

— Am trecut de crenelurile turnului de pază, în goana cea mai mare și acolo trebuie să ne fi văzut Omul Nebun. Știi, îl țineam în camera din turnul de pază. Cum o fi, cum nu, ne-a văzut. Și după aia, am aflat că și-a rupt cătușele cu mîinile goale. Erau lanțuri de fier și le-avea și la picioare. S-a rănît groaznic, făcînd treaba asta. A venit apoi năpustindu-se pe poarta laterală, cu mîinile însîngerate și cu lanțurile fluturînd în jurul lui, și l-a azvîrlit pe dată pe aliatul lui Bruce din șa, i-a luat spada și l-a pocnit în cap pe Bruce, așa înciît mi ți l-a doborît frumușel de pe cal. Cel de-al doilea cavaler a încercat să-l înjunghie pe Nebun de la spate — era absolut fără nici o armură pe el — dar eu i-am retezat simpaticului amic mîna de la încheietură, tocmai cînd să-și înfigă cuțitul. Apoi, amîndoi și-au prins caii, și pe-aci ți-e drumul ; au întins-o cît îi țineau picioarele. Și zău așa, n-aș spune că mergeau chiar la pas.

— Da, uite-așa face Bruce ăla ! Numai chestii din astea !

— Frate-miu locuia la mine în anul cela. I-am spus : „Ia zi, de ce l-am ținut noi pe drăguțu' ăsta în lanțuri, spune-mi și mie, că pe mine nu mă duce mintea". Nici nu știi ce rușine mi-a fost, cînd i-am văzut mîinile rănite. „E un preafericit și îndatoritor, zic eu, și uite c-acu mă și scapă cu viață. Să nu-l mai legăm iar, ci să-i dăm libertate și să facem tot ce putem pentru el." Știi, Pelles, chiar că-mi plăcea Nebunul ăla. Era băiat bun și respectuos și recunoscător, și-mi spunea Stăpîne. Zău, m-apucă groaza cînd mă gîndesc că se poate să fi fost marele Dulac, și noi carele îl țineam legat și-l lăsam să-mi zică cu atîta umilință Stăpîne.

— Și ce s-a întîmplat pînă la urmă ?

— A stat liniștit cîteva luni. Apoi a venit la castel haita de cîini pentru vînătoarea de mistreți, și una dintre slugi și-a lăsat calul și sulița lîngă un copac. Omul Nebun le-a luat si a fugit călare. Era ca și cum ar fi fost stîrnit

de îndeletnicirile de gentleman, mă înțelegi — de parcă o armură, sau lupta, sau vînătoarea i-ar fi mișcat ceva în sărmanul lui cap. Astea l-au făcut să vrea să intre și el în horă.

— Săracu' băiat! oftă Regele. Săracu', săracu' de el! Se poate la o adică să fi fost Sir Lancelot. Se știe că el a fost ucis de un mistreț de Crăciunul trecut.

— Aș vrea să aflu povestea asta.

— Dacă omul dumitale a fost Sir Lancelot, atunci a pornit-o călare de-a dreptul spre mistrețul pe care-l vînau hăitașii. Era un mistreț celebru care necăjise ani de zile ciinii, și de aceea hăitașii nu erau nici unul călare. Lancelot era singurul om care pornise călare la vînătoare, și mistrețul i-a ucis calul. Lui i-a făcut o rană groaznică în pulpă, despicîndu-i-o pînă la încheietura genunchiului, înainte de a putea să-i taie capul. De ucis l-a ucis lîngă o sihăstrie, dintr-o singură lovitură. Apoi a ieșit și sihastrul afară, dar Lancelot era atît de înnebunit de durere, încît a aruncat cu spada în bietul om. Toate astea le-am auzit de la un cavaler care s-a aflat chiar acolo. El zicea că nu încape vorbă că omul e Sir Lancelot — mă înțelegi, era urît și toate celelalte — și-a zis că el și cu călugărul pustnic l-au dus în sihăstrie după ce a leșinat. Zicea că nimeni nu s-ar fi putut vreodată întrema după o asemenea rană și că, în orice caz, l-a văzut murind. Ceea ce l-a făcut și mai sigur că Nebunul fusese un mare cavaler era că atunci cînd se perpelea în focurile agoniei lîngă mistrețul ucis, vorbea cu pustnicul spunîndu-i „frate". Așa că vezi, poate că nu era chiar așa de nebun pe cît credeam noi.

— Săracu' Lancelot, spuse Sir Bliant.

— Să-l ierte Dumnezeu, spuse Regele Pelles.

— Amin.

— Amin, repetă Sir Bliant, uitîndu-se în foc. Apoi se ridică în picioare și scutură din umeri. Eh, acu trebuie să plec. Ce mai face fiică-ta? Am uitat să întreb.

Regele Pelles oftă și se ridică și el în picioare.

— Își petrece timpul la mănăstire, spuse el. Cred că o să fie primită la anu. Oricum, o să mi se dea voie s-o văd sîmbăta viitoare, cînd o să vină acasă într-o scurtă vizită.

CAPITOLUL XX

După ce se îndepărtă Sir Bliant, Regele Pelles porni șonticăind în sus pe scări să mai facă ceva genealogie biblică. Era pus în încurcătură de afacerea Lancelot și îl interesa din pricina nepotului său Galahad. Cu toții am fost cîndva aduși pe marginea nebuniei de soțiile sau de iubitele noastre, dar Regele Pelles era conștient că în firea umană există o trăsătură puternică de caracter care, în general, ne împiedică să fim scoși chiar complet din minți. Considera din partea lui Lancelot cel puțin excentric să-și piardă rațiunea din pricina unei ciondăneli amoroase — și de aceea, voia să afle, urmărind genealogia lui Ban, dacă existase vreodată vreo înclinație spre nebunie în familie, care ar putea explica pățania lui Lancelot. Dacă așa stăteau lucrurile, atunci aceasta putea să aibă o oarecare influență și asupra lui Galahad. Copilul poate că trebuia să fie trimis la spitalul din Bethlehem, care în timpurile de mai tîrziu a ajuns să fie cunoscut sub numele de Bedlom [1]. Și fără asta avusese destulă bătaie de cap.

— Tatăl lui Ban — își spuse Regele Pelles, lustruindu-și ochelarii și suflînd praful de pe numeroasele lucrări de Heraldică, Genealogie, Necromanție și Matematici Mistice — a fost Regele Lancelot de Benwick, care s-a căsătorit cu fiica Regelui Irlandei. Tatăl Regelui Lancelot, la rîndul lui, a fost Jonas, care s-a căsătorit cu fiica lui Manuel de Gaul. Bine, bine, da' cine a fost tatăl lui Jonas ?

Cînd te gîndești bine, poate că în mintea lui Lancelot exista într-adevăr o legătură slabă. Poate să fi fost secretul familiei, cel pe care l-am bănuit, cu zece ani în urmă, în străfundul minții băiețelului aceluia care întorcea pe față și pe dos coiful în Sala de Arme a Palatului Benwick.

— Nacien, strigă Regele Pelles. La dracu' cu Nacien ăsta. Se pare că sînt doi.

Se întorsese, trecînd prin Lisais, Hellias le Grose, Nacien Pustnicul — de la care moștenise probabil Lan-

[1] Balamuc (engl.).

celor tendințele sale vizionare — și Nappus, la un al doilea Nacien care, dacă a existat, ar fi răsturnat teoria Regelui că Lancelot nu era decît a opta spiță a Domnului nostru. De fapt, aproape toți pustnicii păreau să fie numiți Nacien în zilele acelea.

— Să-l ia toți dracii, repetă Regele, și aruncă o privire afară pe fereastră să vadă ce-i cu zgomotul acela de pe uliță.

Un nebun — se pare că erau o mulțime în dimineața aceea pe acolo — era fugărit prin Corbin de sătenii care ieșiseră cîndva să-l întîmpine pe Lancelot. Omul era gol, slab ca o stafie, și fugea cu mîinile ridicate deasupra capului, ca să și-l apere. Băieții care alergau pe lîngă el, aruncau cu bucăți de turbă. Se oprea din cînd în cînd, pîndea cîte-un copil și-l azvîrlea peste gardul viu care mărginea ulița. Asta-i făcu pe băieți să schimbe proiectilele : începura să arunce cu pietre. Regele Pelles putea acum să vadă desluși sîngele curgîndu-i pe pomeții proeminenți ai obrazului, obrajii scofîlciți, ochii hăituiți și umbrele albăstrii între coaste. Văzu de asemeni că omul își croia drum spre castel.

În curtea castelului, unde Regele Pelles coborî șontîc-șontîc, se îngrămădeau o mulțime de săteni și argați de la castel care se strînseră în jurul nebunului, plini de admirație. Lăsaseră în jos poarta-ghilotină, ca să nu-i lase pe băieți înăuntru, și erau înclinați să-l trateze pe fugar cu toată blîndețea.

— Phii, uită-te la rănile lui ! spuse unul dintre răzeși. Și ia te uită ce mai cicatrice are acolo !... Poate că înainte de-a înnebuni, a fost un cavaler rătăcitor, așa că s-ar cuveni să-i acordăm toată curtenia.

Nebunul stătea în mijlocul cercului, în vreme ce femeile chicoteau, iar pajii îl arătau cu degetul. Își lăsă capul în piept și rămase nemișcat, fără să vorbească, așteptînd să vadă ce o să i se mai întîmple.

— Poate că e Sir Lancelot.

La aceste cuvinte izbucni un hohot general de rîs.

— Nu, vorbesc serios. Nu s-a dovedit niciodată cu adevărat că Lancelot a murit.

Regele Pelles se duse țintă la nebun și-l privi drept în față. Trebui să se plece pieziș, ca să facă aceasta.

— Ești Sir Lancelot ? întrebă el.

Fața bărboasă, suptă ; ochii nu-i clipiră nici măcar o dată.

— Ei, ești sau nu ? repetă Regele.

Dar de la cel slab de minte nu veni nici un răspuns.

— E surd și mut, spuse Regele. O să-l ținem ca bufon. Trebuie să recunosc că arată de ajuns de caraghios. Hai, să-i facă cineva rost de niște haine — mă înțelegeți, niște haine așa de comedie — și băgați-l să doarmă în porumbar. Dați-i și niște paie curate.

Nebunul își ridică deodată amîndouă mîinile și slobozi un răget, care-i făcu pe toți să dea înapoi. Regelui îi picară ochelarii de pe nas. Apoi nefericitul își lăsă iar mîinile-n jos și rămase blegit, astfel că întreaga asistență chicoti nervos.

— Ia mai bine zăvorîți-l, hotărî înțelept Regele. Mai întîi de toate siguranța. Și nu-i dați mîncarea cu mîna, aruncați-i-o. Niciodată nu poți să știi ce i se mai năzare.

Așa că Sir Lancelot fu dus la porumbar, ca să fie măscăriciul Regelui Pelles — și acolo fu încuiat, și hrănit cu hrană aruncată și adăpostit pe paie curate.

Cînd veni timpul ca nepotul Regelui, un băiat pe nume Castor, să fie uns cavaler în sîmbăta următoare — aceasta era ceremonia la care venea acasă Elaine, să asiste — fu mare veselie la castel. Regele, care era mort după festivități și ceremonialuri de tot soiul, serbă regește acest prilej de bucurie, oferind în dar fiecărui om de pe moșia lui cîte o haină de sărbătoare. Sărbători și el acest eveniment, din păcate, folosind prea generos pivnițele peste care prezida soțul Coanei Brisen.

— Haide ! 'ai s'tăiești ! strigă Regele.

— Bun îi vinul ! replică Sir Castor, care era într-o dispoziție grozav de bună.

— Toa' lumea a'e o haină ? zbieră Regele.

— Da, vă mulțumim, Maiestatea voastră, răspunseră slujitorii.

— Sigur ?

— Da, sigur, sigur, Maiestatea voastră !

— B'avo ! Toa' lumea să fie îmbăcată la mare lucș. Hai că-i bine. Hai că-i bine, mă fra-te !

Și Regele se învelì cu deosebită afecțiune în propria sa mantie.

În ocazii din acestea era un om cu totul diferit.

— Toată lumea dorește să mulțumească Maiestății voastre cu adîncă plecăciune pentru generosul dar.

— Hai, lasă, lasă !

— De trei ori ura pentru Regele Pelles !

— Ura, ura, ura, hip-hip-ura !

— Da' măscăriciu ? se interesă deodată Regele. Măscăriciu' meu a primit o pelerină... O haină ?! Unde-i măscăriciu meu ?

La aceste cuvinte se așternu tăcerea, fiindcă nimeni nu-și amintise să pună o pelerină deoparte pentru Sir Lancelot.

— Cum adică ? Cum vine asta ? Ad'că n-a pus nimenea o 'aină pent'u măscăriciu meu ! Imedia' să mi-l adu... să mi-l ad'ceți încoa !

Sir Lancelot fu adus din porumbar pentru ca să primească favoarea regală. Stătea nemișcat în lumina torțelor, cu cîteva fire de paie încîlcite în barbă, o jalnică figură îmbrăcată în peticeala de bufon.

— 'ăracu măscăriciu, spuse plin de tristețe Regele. 'ăracu dă tine. Haide, ia-o p-a mea.

Și în ciuda tuturor protestelor și sfaturilor contrare, Regele Pelles se descotorosi cu greu de roba-i costisitoare, pe care-o azvîrli în capul lui Lancelot.

— Ga' ! Ga-tta ! Dați-i drumu' ! strigă Regele. Liber ! Are liber de la mine ! Poa' să plece unde vrea. Nupoțsă-țiomunciatcîtîilumea !

Sir Lancelot, stînd drept în picioare în mărețele sale veșminte, părea ciudat de maiestuos în Marea Sală a Castelului. Dacă i-ar fi fost măcar barba puțin luată din foarfece — (generația noastră bine rasă a uitat cît de mult înseamnă pentru un bărbat aranjarea unei bărbi) — dacă n-ar fi fost înfometat în celula sărmanului pustnic, după vînătoarea nefericită de mistreți, pînă ce ajunsese un fel de schelet pe picioare — dacă măcar nu s-ar fi zvonit atîta că trecuse pe cea lume ! Dar, chiar așa cum era, prin Sală se răspîndi un fel de fior de groază. Regele nu-l băgă în seamă. Cu pas măsurat, Sir Lancelot o porni înapoi spre porumbarul său, și slugile de casă îi făcură loc pe cînd mergea.

CAPITOLUL XXI

Elaine făcuse, ca de obicei, ceea ce nu trebuie. Guenever, în împrejurări asemănătoare, cu siguranță că ar fi pălit și ar fi devenit interesantă — dar Elaine se făcuse doar ceva mai durdulie. Se plimba prin grădina castelului cu tovarășii ei, îmbrăcată în straiele albe de novice și avea un mers cam din topor. Galahad, în vîrstă acum de trei ani, mergea împreună cu ea, ținut de mînă.

Elaine vroia să devină călugăriță nu pentru că ar fi fost cuprinsă de cine știe ce disperare. Nu avea de gînd să-și petreacă restul zilelor jucînd rolul unei preaîndurerate călugărițe, ca în filmele sentimentale. În doi ani de zile, o femeie poate uita o mare cantitate de iubire — sau în orice caz poate s-o pună deoparte și să se obișnuiască cu ea, sau să-și amintească de ea cam la fel cu un om de afaceri care și-ar aduce aminte de un prilej cînd, datorită ghinionului, n-a putut realiza o investiție care l-ar fi făcut milionar.

Elaine avea de gînd să-și părăsească fiul și să devină mireasa lui Crist, fiindcă vedea că nu are de ales. Nu era un lucru dramatic, și poate că nu era foarte reverențios — dar ea știa că nu va mai iubi niciodată vreo ființă umană așa cum îl iubise pe cavalerul mort. Așa că, de voie, de nevoie, cedă. Nu mai putea naviga contra vîntului.

Nu era nefericită din cauza lui Lancelot, și nu-și uda perna cu lacrimi. Abia de se mai gîndea la el. Într-un colț al inimii, el își ocupase un locșor, la fel cum ar face o scoică de mare care ar săpa mereu în stîncă. Cît timp își săpase scoica locul, o duruse. Dar acum, scoica era în siguranță, înfiptă bine în stîncă. Avea locul ei și nu se zbătea să se afunde mai mult. Elaine, plimbîndu-se prin grădină cu fetele care-i țineau tovărășie, se gîndea doar la ceremonia la care fusese uns cavaler Sir Castor, și dacă are să fie de ajuns de multe prăjituri pentru serbare și că ciorapii lui Galahad trebuiau cîrpiți.

Una dintre fetele care jucase un fel de joc cu mingea — aceleași pe care-l jucase și Nausicaa, cînd sosise Ulise — veni în fuga mare înapoi la Elaine, din tufișurile de lîngă izvor. Mingea care se rătăcise îi purtase pașii în direcția aceea.

— E un om acolo, șopti ea, de parcă ar fi văzut un șarpe fișiind printre frunzele uscate. E un om, care doarme lîngă izvor!

Elaine fu interesată — nu fiindcă era vorba despre un bărbat, și nici fiindcă fata era înspăimîntată, ci fiindcă era neobișnuit să dormi afară în luna lui Ianuar.

— St, taci, spuse Elaine. Mergem și vedem ce e.

Novicea durdulie, în veșminte albe, care mergea în vîrful picioarelor spre Lancelot, fata fără pic de afectare care se îndrepta calm spre el, cu fața ei rotundă ce refuzase cu încăpățînare să accepte nobilele trăsături ale durerii, tînăra matroană care se gîndise la cîrpitul ciorapilor lui Galahad — această persoană nu era conștientă de vulnerabilitate sau de nevoi. Mergea plină de calm și nevinovăție, ocupată cu tot felul de mărunțișuri, asemenea iepurelui necugetat care saltă hopa-țopa pe cărarea bătută. Dar firul capcanei îl înșfacă deodată și, adio trai bun!

Elaine îl recunoscu pe Lancelot cu două bătăi de inimă. Prima se înălță sus, sus de tot și șovăi cînd să atingă vîrful. Cea de-a doua o prinse din urmă pe cea dintîi, luă avînt pe creasta valului și amîndouă se prăbușiră ca un cal cabrat care se năruie pe spate.

Lancelot era întins în roba sa regească. Sir Bliant, atunci cînd remarcase că lucrurile de gentleman păreau să-i agile ceva sub țeastă, avusese dreptate. Mișcat de roba regală, de vreo ciudată amintire a blănii de hermină și a culorii măreție, sărmanul nebun plecase de la masa Regelui la izvor. Acolo, singur în întuneric, fără vreo oglindă, își spălase fața. Își frecase gâvanele ochilor cu degete osoase. Cu o țesală și o pereche de foarfeci de tuns, pe care le luase din staul, încercase să-și aranjeze părul.

Elaine își expedie doamnele de companie. Îl încredință pe Galahad uneia dintre ele, și copilul plecă fără nici un protest. Era un copil misterios.

Elaine îngenunche lîngă Sir Lancelot și se uită la el. Nu-l atinse și nu plînse. Ridică mîna ca să i-o mîngîie pe a lui, atît de slabă, dar se răzgîndi. Se așeză pe vine. Apoi, după multă vreme, începu într-adevăr să plîngă — dar plîngea pentru Lancelot, pentru ochii lui obosiți, alinați în somn, și pentru cicatricele albe de pe mîinile lui.

— Tată, spuse Elaine, dacă nu mă ajuți acum, să știi că nimeni n-o să poată vreodată.

— Ce e, draga mea? întrebă Regele. Mă doare capul.

Elaine nu-l băgă în seamă.

— Tată, l-am găsit pe Sir Lancelot.

— Pe cine?

— Pe Sir Lancelot.

— Aiurea, spuse Regele. Fugi de-aicea! Lancelot a fost ucis de-un mistreț.

— Doarme în grădină.

Regele se smulse deodată din jilțul său de onoare.

— Tot timpul am știut-o, strigă el. Numai că am fost prea tîmpit ca s-o cred. E nebunul! Evident. Se clătină un pic și-și duse mîna la cap. Lasă totul în grija mea. Lasă-mă pe mine să aranjez lucrurile. Știu exact ce să fac. Majordomul, să vină! Brisen! Unde dracu' s-a dus toată lumea? Hei! Hei! Ah, uite-l acolo. Așa, acum, chelare, du-te și ad-o pe nevastă-ta, Coana Brisen, și mai adu doi oameni în care putem avea încredere. Ia stai să văd. Adu-i pe Humbert și Gurth. Unde ziceai că e?

— Doarme lîngă izvor, spuse repede Elaine.

— Așa. Așa! Perfect. Să se spună tuturor ca nu care cumva să intre în grădina de trandafiri. S-a auzit, chelare? Toți oamenii să se țină departe, să nu fie nimeni în drum pe unde-o trece Regele. Așa. Și aduceți un cearceaf. Unul zdravăn. O să-l cărăm în el, de cele patru colțuri. Și pregătește camera din turn. Spune-i lui Brisen să scoată așternutul la aer. Și să pună o saltea de puf. Aprindeți un foc și aduceți doftorul. Și spuneți-i să caute la „Nebunie" în Bartholomeus Anglicus [1]. Oh, să nu uit! Dă poruncă să se facă niște piftie, precum și alte chestii din astea. Cît e adîncit în somn o să trebuiască să-l primenim.

Cînd Lancelot își veni în fire, în patul curat, gemu. Deschise ochii și-l privi pe Regele Pelles. Apoi se uită la Elaine. Continuă să se uite la ei cîtăva vreme, și făcu niște mișcări cu buzele-i de maimuță, de parcă voia să vorbească. Apoi adormi iar.

[1] Călugăr minorit profesor de teologie la Paris și autor al lucrării *De proprietatibus rerum*, o enciclopedie a Evului Mediu, tipărită pentru prima dată în jurul anului 1470.

Data următoare cînd se trezi, văzură că ochii îi erau limpezi. Dar în mod evident, era într-o jalnică stare de spirit. Se baza pe ei ca să-l salveze.

A treia oară cînd se trezi, exclamă :

— Oh, Isuse Hristoase, cum de-am ajuns aici ?

Îi spuseră cele obișnuite : să se odihnească, să nu mai vorbească pînă ce nu s-o mai întrema și așa mai departe. Doctorul făcu semn din mînă spre Orhestra Regală, care începu imediat cu primele măsuri din *Jesu Christes Milde Moder* fiindcă lucrarea Doctorului Bartholomeu recomanda ca nebunii să fie înveseliți cu cîntul instrumentelor. Toată lumea privea plină de speranță să vadă efectul, dar Lancelot îi apucă Regelui mîna și-i strigă cu durere :

— Pentru Dumnezeu, domnule, spune-mi cum am ajuns aici !

Elaine își puse mîna pe fruntea lui și-l făcu să se întindă la loc.

— Ai venit aici ca un nebun, îl lămuri ea, și nimeni n-a știut cine ești. Ai avut un șoc.

Lancelot își întoarse ochii rătăciți spre ea și zîmbi nervos.

— M-am făcut de rîs, spuse el.

Mai tîrziu întrebă :

— M-au văzut mulți oameni cît eram nebun ?

CAPITOLUL XXII

Trupul lui Lancelot se răzbună pe mintea care i se însănătoșise. Stătu două săptămîni la pat, în dormitorul aerisit, cu o durere cumplită în fiecare oscior, în vreme ce Elaine se ținea în afara camerei sale. Îl avea la voia ei, și ar fi putut să-l doftoricească zi și noapte. Dar în inima ei sălășluia ceva — fie decență, sau mîndrie, ori generozitate, ori umilință, sau hotărîrea de a nu se purta ca o mîncătoare de oameni — care l-a cruțat. Nu-l vizita mai mult de o dată pe zi și nu-i vîra nimic pe gît cu de-a sila.

Într-o zi o opri, tocmai cînd ieșea din cameră. El stătea în capul oaselor, într-o tunică de zi, și mîinile și le ținea liniștite în poală.

— Elaine, spuse el, cred că s-ar cuveni să mă gîndesc la viitor.

Ea-i aștepta sentința.

— Nu pot rămîne aici pe vecie, spuse el.

— Știi că vei fi bine-venit atît cît poftești.

— Nu mă pot întoarce la Curte.

Elaine remarcă, cu ezitare în glas :

— Tata îți va da un castel, dacă ai dori, și noi... am putea locui împreună acolo.

El o privi și se uită apoi în lături.

— Sau ai putea avea doar tu castelul.

Lancelot îi luă mîna și spuse :

— Elaine, nu știu ce să spun. Zău că nu știu ce să mai spun.

— Știu că nu mă iubești.

— Și crezi atunci că am putea să fim fericiți ?

— Eu știu numai cînd aș fi nefericită.

— Nu vreau să fii nefericită. Dar să știi că există diferite feluri de nefericire. Nu crezi cumva că s-ar putea să fii și mai nefericită dacă am trăi împreună ?

— Aș fi cea mai fericită femeie de pe lume.

— Uite ce-i Elaine, singura noastră șansă e să spunem lucrurilor pe nume, chiar dacă sună groaznic. Știi că nu te iubesc, și că de iubit o iubesc pe Regină. E un lucru care s-a întîmplat și nu mai poate fi schimbat. Așa se petrec lucrurile și n-ai ce-i face. Iar tu mi-ai întins de două ori o capcană. Dacă n-ai fi fost tu la mijloc, și-acum aș mai fi fost la Curte. Și-n felul ăsta, chiar crezi că am putea vreodată să fim fericiți împreună ?

— Ai fost omul meu, spuse Elaine cu mîndrie, înainte de a fi al Reginei.

El își trecu o mînă peste ochi.

— Dorești să ai un soț în condițiile astea :

— Și apoi mai e și Galahad, adăugă Elaine.

Stăteau unul lîngă altul, uitîndu-se în foc. Ea nu plîngea și nu cerea milă — și el știu și-i era recunoscător că-l cruța de toate acestea.

Spuse, cu greutate :

— Voi rămîne cu tine, Elaine, dacă asta vrei. Nu înțeleg de ce vrei, dar mă rog... Țin la tine, țin chiar foarte mult la tine. Nu știu de ce, după tot ce s-a întîmplat.

Nu vreau să-ți fac rău, nu vreau să suferi. Dar, Elaine... nu mă pot căsători cu tine.

— Nu-mi pasă.

— Asta fiindcă, ...asta fiindcă o căsătorie e un contract. Eu... Eu am fost întotdeauna mîndru de cuvîntul meu. Și dacă nu simt... dacă nu am sentimentul acela pentru tine... ei, la dracu, Elaine, doar n-am nici o obligație să mă însor cu tine, cînd tu ești cea care m-ai tras pe sfoară.

— Nici o obligație.

— Obligație! exclamă Lancelot, cu fața strîmbată. Scuipă cuvîntul în foc de parcă avea un gust rău. Trebuie să fiu sigur că mă înțelegi și că nu te amăgesc. Nu mă însor cu tine, fiindcă nu te iubesc. Nu eu am început toată povestea asta, și nu-ți pot dărui libertatea mea: nu-ți pot promite că am să stau cu tine pe vecie. Nu vreau ca tu să-mi accepți aceste condiții, Elaine: știu că sînt umilitoare. Sînt dictate de împrejurări. Dar dacă ți-aș spune altceva, ar fi niște minciuni gogonate, și lucrurile ar sta și mai rău...

Se întrerupse și-și ascunse capul în mîini.

— Nu înțeleg, urmă el. Încerc să fac tot ce pot.

Elaine spuse:

— În orice condiții, tot bunul și milostivul meu stăpîn vei rămîne.

Regele Pelles le dădu un castel care-i era cunoscut lui Sir Lancelot. Vasalul Regelui, Sir Bliant, trebui să se mute pentru a le face loc — ceea ce acceptă cu atît mai mare bucurie cu cît află că în felul acesta îl obliga pe nebunul care-i salvase viața.

— Ei, ia zi, e Sir Lancelot? întrebă Bliant.

— Nu, spuse Regele Pelles. E un cavaler francez care-și zice „Chevalier Mal Fet". Ți-am spus că am eu dreptate, Sir Lancelot a murit.

Se aranjase ca Lancelot să trăiască incognito — fiindcă, dacă s-ar fi răspîndit vestea că trăiește și locuiește la Castelul Bliant, ar fi ieșit mare scandal la Curte.

Castelul Bliant era împrejmuit de un șanț atît de mare cu apă, încît în mod practic se găsea pe o insulă. Singurul fel în care puteai ajunge acolo era cu o barcă, de la un turn de apărare de pe latura cu pămînt, și castelul în sine era înconjurat de un gard vrăjit de fier, pro-

babil un soi de *cheval de frise*. Zece cavaleri fură numiți să-l servească pe Sir Lancelot și douăzeci de doamne să-i țină companie Elainei.

Ea era nebună de bucurie.

— Să-i spunem Insula Veseliei, propuse ea. O să fim atît de fericiți acolo. Și, Lance — se înfiora cînd îl chema cu numele lui de răsfăț — vreau să-ți vezi de pasiunile tale. Trebuie să avem turnire, și vînători cu șoimi și o mulțime de lucruri. Trebuie să-ți inviți prietenii să stea la noi, ca să avem mereu tovărășie. Promit că n-am să fiu geloasă pe tine, Lance, și n-am să încerc să mă țin scai de tine. Nu crezi c-o să ne simțim de minune dac-o să fim atenți? Nu crezi că Insula Veseliei e un nume frumos?

Lancelot își limpezi gîtlejul și spuse:

— Ba da, e un nume excelent.

— Și trebuie să-ți faci un scut nou, ca să poți continua să lupți la turnire fără să fii recunoscut. Ce fel de blazon vrei să ai?

— Oricare, spuse Lancelot. Putem aranja mai tîrziu chestia asta.

— Le Chevalier Mal Fet — Cavalerul Rău-Făcut. Ce nume romantic! Ce înseamnă?

— Păi, știu eu? Poate să însemne mai multe lucruri. Cavalerul Pocit ar fi un înțeles, sau altcumva — Cavalerul care A Făcut Rău.

Nu-i spuse că ar mai putea de asemenea să însemne și Cavalerul cu Steaua Rea, Cavalerul Blestemat.

— Eu nu cred că ești pocit sau rău.

Lancelot își adună puterile. Știa că ar fi cît se poate de nedrept să stea cu Elaine dacă avea de gînd să se plîngă de asta sau să purceadă la Marea Renunțare dar, pe de altă parte, n-avea nici un sens să se prefacă.

— Asta fiindcă ești tu drăguță, spuse el.

O sărută în pripă și neîndemînatic, ca să acopere răsunetul cuvîntului.

Dar Elaine îl observă.

— Vei putea să supraveghezi personal educația lui Galahad, urmă ea. Vei putea să-l înveți toate chichițele meseriei tale, astfel încît atunci cînd o crește mare, să fie cel mai nemaipomenit cavaler din lume.

O sărută din nou. Ea spusese „Dacă vom fi atenți", și acum încerca să fie atentă. Simțea pentru încercarea ei

milă și recunoștință. Era ca un om zăpăcit, care face două lucruri în același timp, unul din ele important și celălalt neimportant. Simțea că e dator față de cel neimportant. Dar este întotdeauna jenant să fii iubit. Și nu-i plăcea să accepte umilința Elainei, din cauza părerii lui despre sine însuși.

Sosi și dimineața cînd urmau s-o pornească spre Castelul Bliant, și cavalerul nou-nouț, Sir Castor, îl opri pe Lancelot în Sala Mare. Băiatul n-avea decît șaptesprezece ani.

— Știu că-ți zici Cavalerul Rău-Făcut, spuse Sir Castor, dar cred că ești Sir Lancelot. Așa e ?

Lancelot îl luă pe băiat de braț.

— Sir Castor, spuse el, crezi că e o întrebare demnă de un cavaler ? Ia să zicem că aș fi Sir Lancelot și mi-aș spune numai Chevalier Mal Fet — nu crezi cumva că aș putea să am oarecari motive să procedez astfel, motive pe care un adevărat gentleman s-ar cuveni să le respecte ?

Sir Castor roși pînă-n vîrful unghiilor și-și lăsă un genunchi la pămînt.

— N-am să spun nimănui, replică el. Și-și ținu cuvîntul.

CAPITOLUL XXIII

Primăvara veni încet, noul menaj se așeză și Elaine aranjă un turnir pentru cavalerul ei. Premiul avea să fie o preafrumoasă fecioară și un șoim islandez.

Din toate părțile regatului sosiră cinci sute de cavaleri — dar acel Chevalier Mal Fet doborî pe toți cei care îndrăzneau să i se ridice împotrivă, cu un fel de ferocitate distrată, iar turnirul fu un eșec total. Cavalerii plecară de-acolo nedumeriți și înspăimîntați. Nici măcar o singură persoană nu fusese ucisă — îi cruța pe toți cu indiferență, de îndată ce-i dobora de pe cal, și nici un cuvînt nu fusese rostit, cel puțin nu de către Cavaler. Cavalerii înfrînți, pornind în mers hurducat spre casă, cu vînătăile și zgîrieturile lor, își pierduseră cheful care însoțea de obicei asemenea seri de turnir, se întrebau cine-o fi cavalerul acela și discutau plini de superstiție între ei. Elaine, zîmbind cu vitejie pînă ce plecă ultimul dintre ei,

se duse în camera ei și plînse. Își uscă apoi ochii și porni să-și găsească domnul. Acesta dispăruse de îndată ce se terminase lupta, fiindcă se obișnuise să plece de unul singur la apusul soarelui, în fiecare seară, nu se știe unde anume.

Îl găsi pe parapet, învești mîntat într-o flacără de aur. Umbrele lor, și umbra turnului în care stăteau și toate nălucile copacilor în flăcări se întindeau pe iarba parcului în dungi largi de indigo. El privea spre Camelot cu ochi plini de disperare. Noul său scut, cu blazonul incognito-ului, era proptit în fața lui. Semnul de recunoaștere era o femeie de argint pe un cîmp de nisip, cu un cavaler îngenunchind la picioarele ei.

În simplitatea ei, Elaine fusese încîntată de compli-mentul de pe scut. Niciodată nu fusese prea deșteaptă. Acum își dădu seama, pentru prima dată, că femeia de argint era încoronată. Stătea neputincioasă, întrebîn-du-se ce-ar putea să facă — dar nu era nimic de făcut. Armele ei erau tocite, din metal moale. Putea folosi doar răbdarea și speranța și umilința, sărmane arme în comparație cu nebunia dragostei, cu care era martirizată în timpurile acelea de demult rasa umană.

Într-o dimineață, stăteau pe un val de pămînt înverzit la marginea lacului. Elaine lucra la o broderie, în vreme ce Lancelot își urmărea fiul. Galahad, un băiețel tăcut și formalist, juca niște jocuri știute numai de el, cu păpușile de care rămase atașat mult timp după ce ceilalți mai mulți băieți se simt atrași de soldați. Lancelot îi cioplise din lemn doi cavaleri în armură. Erau călare pe niște cai cu roți, de pe care puteau fi descălecați, și țineau în mîini, în cumpănă, cîte o suliță. Trăgînd caii unul spre celălalt, cu sfori legate de platforma pe care stăteau, cavalerii puteau fi făcuți să lupte cu sulița, și să se doboare unul pe celălalt din șa. Galahad nici măcar nu se uita la ei, ci se juca doar cu o păpușă de cîrpă pe care o chema Sfînta-Sfînta.

— Gwyneth o să nenorocească șoimul ăla, remarcă Lancelot.

Puteau să vadă pe una din doamnele de la castel venind spre ei în mare grabă, cu un coroi ținut pe pumn. Graba ei stîrnise șoimul, care dădea mereu din aripi — dar Gwyneth nu-l băga deloc în seamă, ci doar îl scutura din cînd în cînd cu furie, să se mai astîmpere.

— Ei, ce s-a întîmplat, Gwyneth ?

— O, doamnă, doi cavaleri așteaptă pe malul celălalt și spun că au venit să se lupte cu Chevalier Mal Fet.

— Zi-le să plece, spuse Lancelot. Zi-le că nu sînt acasă.

— Bine, domnule, da' portarul le-a și arătat drumul spre barcă și ei vin unul cîte unul. Spun că n-or să vină amîndoi deodată, și că al doilea va veni numai dacă-l bateți pe cel dintîi. Care se și află în barcă.

Lancelot se ridică în picioare și-și scutură genunchii de praf.

— Spune-i să mă aștepte pe terenul de turnir. Vin și eu peste douăzeci de minute.

Terenul de turnir era un pasaj lung și presărat cu nisip, între ziduri, cu un turn la fiecare capăt. Avea tribune pe ziduri, cu o perspectivă bună, ca un teren de tenis, și era în aer liber. Elaine și servitorii stăteau în tribune să privească, iar cei doi cavaleri se luptară multă vreme sub privirile lor. Lupta cu suliițele fu egală — amîndoi primiră cîte-o bușitură — și lupta cu săbiile dura de două ore încheiate. La capătul acestei perioade, ciudatul cavaler strigă :

— Stai !

Lancelot se opri de îndată, de parcă era un trădător al cîmpului căruia i se dăduse voie să se oprească pentru pauza de prînz. Își înfipse spada în pămînt, de parcă era o furcă, și stătu răbdător. Chiar și așa, își executase treaba cu răbdarea tăcută a unui argat de fermă. Nu încercase să-i facă vreun rău adversarului său.

— Cine ești ? întrebă străinul. Te rog, spune-mi cum te cheamă ? N-am mai întîlnit niciodată un om ca tine.

Lancelot își ridică deodată amîndouă mănușile de zale spre coif, de parcă încerca să-și îngroape în ele fața ascunsă și spuse jalnic :

— Sînt Sir Lancelot Dulac.

— Ce !

— Sînt Lancelot, Degalis.

Degalis dădu de-azvîrlita cu spada în zidul de piatră și începu să alerge înapoi spre turnul de lîngă șanțul cu apă. Cînd ajunse la poarta-ghilotină de lîngă turnul de pază, își duse mîinile la gură și strigă cu toată puterea :

— Ector! Ector! El e, este într-adevăr Lancelot! Haide'ncoa!!

Imediat după aceea fugi înapoi spre prietenul său.

— Lancelot! Dragul, dragul meu prieten! Eram sigur că ești tu, eram sigur!

Începu să bîjbîie la șireturi, încercînd să-și scoată coiful, cu degetele neîndemînatice. Își smulse propria mănușă și le azvîrli pe toate cu mare zgomot în zid. De-abia mai avea răbdare să vadă fața lui Sir Lancelot. Lancelot stătea liniștit, ca un copil obosit, care-i dezbrăcat de mîinile mamei.

Coiful fu scos și porni să se alăture restului pieselor de armură.

— Lancelot!

— Spuneai că Ector e cu tine?

— Da, fratele tău, Ector. De doi ani de zile te căutăm. Oh, Lancelot, ce bucuros sînt să te văd!

— Trebuie să intrați înăuntru și să vă primeniți.

— Da' ce-ai făcut tot timpul? Unde te-ai ascuns? Regina a trimis la început trei cavaleri să te caute. Pînă la urmă eram douăzeci și trei care umblam după tine. Trebuie s-o fi costat douăzeci de mii de lire.

— Am fost și eu pe ici, pe colo.

— Chiar și cei din Orkney au mai ajutat. Sir Gawaine este unul din cei ce te caută.

În vremea asta, Sir Ector sosise cu barca — Sir Ector Demaris, nu Sir Ector tutorele Regelui Arthur — și poarta-ghilotină fusese ridicată pentru el. Alergă la Cavaler, de parcă voia să-l placheze la rugby.

— Frate!

Elaine coborîse din tribună și aștepta la capătul terenului de turnir. Trebuia acum să le dea binețe, așa cum știa prea-bine, celor ce aveau să-i zdrobească inima. Nu se amesteca în manifestările lor de bucurie, ci-i privea ca un copil care fusese lăsat afară din joc. Stătea liniștită, adunîndu-și forțele. Toate puterile ei, toți grăniceri spiritului ei, toți erau chemați la datorie și se concentrau în citadela spiritului ei.

— Iat-o pe Elaine.

Se întoarseră spre ea și începură să facă reverențe.

— Bine-ați venit la Castelul Bliant.

— N-o pot părăsi pe Elaine, declară el.

Ector Demaris spuse :

— Și de ce nu ? N-o iubești. N-ai nici o obligație față de ea. Nu faceți altceva decît să vă nenorociți amîndoi stînd împreună.

— Ba nu, am obligații față de ea, nu pot să vă explic, dar așa stau lucrurile.

— Regina, spuse Degalis, e disperată. A cheltuit o avere să te caute.

— N-am ce-i face.

— N-are rost să faci pe îmbufnatul, interveni Ector. Mi se pare că faci pe nebunul. Dacă Reginei îi pare rău pentru ce-a făcut, orice-o fi făcut, s-ar cuveni să te porți generos și s-o ierți.

— N-am ce-i ierta Reginei.

— Păi asta spun și eu. S-ar cuveni să te întorci la Curte și să-ți urmezi cariera. Un lucru e oricum sigur, că i-o datorezi lui Arthur ; nu uita că ești unul dintre cavalerii lui legați cu jurămînt. Și tot timpul ăsta a avut o nevoie teribilă de tine.

— De mine ?

— Iarăși are necazuri cu clanul Orkney.

— Ce-au mai făcut ăia ? Oh, Degalis, nici nu știi cît îmi bucuri inima vorbindu-mi iar de vechile nume. Spune-mi toate bîrfele. S-a mai făcut Kay de rușine în ultima vreme ? Dinadan tot mai rîde ? Ce-i nou cu Tristram și Regele Mark ?

— Dacă ești atît de doritor să afli vești, atunci ar trebui să te întorci la Curte.

— Ți-am spus că nu pot.

— Lancelot, nu privești lucrurile realist. Chiar crezi că poți să rămîi aici incognito cu muierușca asta și totuși să fii tu însuți ? Crezi că poți bate cinci sute de cavaleri la un turnir, fără să fii recunoscut ?

— În momentul în care am auzit de turnir, spuse Ector, am venit de îndată. Degalis mi-a spus : „Asta ori e Lancelot, ori sînt eu un olandez".

— Asta ar însemna, urmă Degalis, că dacă stărui să rămîi aici, ar trebui să renunți de tot la arme. Încă o luptă ca asta, și-ți merge buhul în toată țara. Da' mai

curînd eu aș crede că ești cunoscut încă de pe acum ca un cal breaz.

— Dacă rămîi cu Elaine, înseamnă să renunți la toate. Ar însemna o retragere absolută — fără Expediții, fără turnire, fără onoare, fără dragoste; și poate că, cine știe, o să trebuiască să stai toată ziua în casă. Știi cum stă treaba, n-ai o față chiar așa de ușor de uitat.

— Orice-ar însemna, Elaine este bună și blîndă. Ector, cînd oamenii au încredere în tine și depind de tine, nu-i poți răni. Nici pe-un cîine nu-l poți trata în felul ăsta.

— Mă rog, da' cu-n cîine nu te-nsori.

— Ei, fir-ar să fie, da-ți spun că fata asta mă iubește.

— Și Regina la fel.

Lancelot învîrti în mînă tichia.

— Ultima oară cînd am văzut-o pe Regină, vorbi el, mi-a spus să nu mai vin lîngă ea cît o fi lumea și pămîntul.

— Dar a cheltuit douăzeci de mii de lire ca să te caute.

Așteptă cîtăva vreme, apoi întrebă cu o voce care răsună aspru :

— Se simte bine ?

— E absolut nenorocită.

Ector adăugă :

— Știe c-a fost greșeala ei. A plîns o mulțime și Bors i-a spus că e o proastă dar nu s-a certat cu el. Și Arthur e ca vai de capul lui, fiindcă toată Masa s-a răsturnat cu fundu-n sus.

Lancelot dădu cu tichia de pămînt și se ridică în picioare.

— I-am spus lui Elaine, vorbi el, că nu-i voi promite că am să rămîn cu ea : și uite că acum trebuie s-o fac.

— O iubești ? întrebă Degalis, punînd degetul pe rană.

— Da. A fost bună cu mine. Îmi place foarte mult.

Cum amîndoi se uitau la el, schimbă cuvîntul :

— O iubesc, spuse el sfidător.

Cavalerii stăteau acolo de-o săptămînă și Lancelot, ascultînd înfometat poveștile lor despre Masa Rotundă, se trezea din ce în ce mai mult la viață, pe zi ce trecea. Elaine, stînd la masa înaltă lîngă domnul ei, trăia într-un șuvoi de conversații despre oameni ale căror nume nu le auzise niciodată și despre evenimente pe care nu le putea înțelege. Nu era nimic de făcut, decît să ofere alte feluri

de mîncare, pe care Ector le accepta fără să-și întrerupă anecdota spusă în momentul acela. Se aplecau pe lîngă ea și vorbeau și rîdeau și Elaine, văzîndu-și de treburi, rîdea și ea. În fiecare zi, Lancelot pornea în turnul lui la ceas de amurg — ea se depărtase în vîrful picioarelor cînd îl găsise pentru prima oară acolo și el nu știa că era un *rendez-vous* descoperit.

— Lancelot, spuse ea într-o dimineață, te așteaptă un om de cealaltă parte a șanțului, cu cal și armură.

— Un cavaler?

— Nu. Arată a scutier.

— Mă întreb cine-o mai fi de data asta. Spune-i portarului să-l aducă încoace.

— Portarul zice că nu vrea să vină. Zice că-l așteaptă acolo pe Sir Lancelot.

— Mă duc să văd cine e.

Elaine îl opri pe cînd cobora spre barcă.

— Lancelot, ce vrei să fac cu Galahad, dacă tu vei pleca?

— Să plec? Cine zice că plec?

— Nimeni n-a spus, dar vreau eu să știu.

— Nu pricep despre ce vorbești.

— Vreau să știu cum urmează a fi crescut Galahad.

— Păi, știu eu, așa, obișnuit, după cum se cuvine. Sper că va învăța să fie un bun cavaler. Dar toată povestea asta n-are nici un sens.

— Asta voiam să știu.

Cu toate astea, îl mai opri o dată.

— Lancelot, vrei să-mi mai spui un lucru? Dacă se întîmplă să pleci, dacă va trebui să mă părăsești — ai să mai vii vreodată înapoi?

— Ți-am spus că nu plec.

Elaine punea la încercare înțelesul propriilor ei vorbe, chiar în timp ce le dădea grai, ca un om mergînd încet printr-o mlaștină și pipăind pămîntul în fața lui, în timp ce merge.

— M-ar ajuta să văd de Galahad — m-ar ajuta să continui să trăiesc... dacă aș ști că are vreun rost... dacă aș ști că într-o zi... dacă aș ști că te-ai întoarce.

— Elaine, nu înțeleg de ce vorbești așa.

— Lance, nu încerc să te opresc. Poate că-i mai bine pentru tine să pleci... Poate că-i un lucru care trebuie să

se întîmple. Un singur lucru doar voiam să știu, dacă am să te mai revăd... fiindcă e important pentru mine.

El îi luă mîinile.

— Dacă voi pleca, spuse el, mă voi întoarce.

Omul de cealaltă parte a șanțului era Moș Dap. Stătea în picioare lîngă armăsarul lui Lancelot, acum cu doi ani mai bătrîn, și cu toată armura lui obișnuită, frumos stivuită pe șa, ca pentru inspecția militară a majorului companiei. Totul era corect împăturit și legat cu cureaua în stilul de cazarmă. Cămașa de zale era strînsă într-un sul bine întocmit. Coiful și alte piese de armură erau lustruite, literalmente săptămîni întregi fuseseră lustruite, pînă ajunseseră să aibă acel luciu specific care poate fi găsit numai la lucrurile nou cumpărate din magazin, înainte de a fi întunecate de folosirea și curățitul în gospodărie. Plutea un miros de unsoare de șa, amestecat cu mirosul caracteristic, ce nu poate fi confundat, al armurii — la fel de specific ca acel dintr-o cabină de profesioniști de la un teren de golf și, pentru un cavaler, la fel de excitant.

Toți mușchii lui Lancelot se încordară ca la un atac în fața propriei lui armuri, pe care nu o mai văzuse de cînd plecase din Camelot. Arătătorul pipăi locul unde mînerul spadei juca rolul de punct de sprijin. Degetul cel mare cunoștea greutatea exactă în uncii pe care va trebui s-o exercite pe partea cealaltă a punctului de sprijin. Pernița palmei îi tînjea după strînsoarea plăselelor. Tot brațul lui își amintea echilibrul lui Joyeux și dorea să-l fluture în văzduh.

Moș Dap arăta mai bătrîn și nu scoase o vorbă. Ținu numai frîul și-i prezentă echipamentul, așteptînd să se urce cavalerul în șa și s-o pornească. Ochiul lui sever, sălbatic ca acel al unui șoim, nu-l slăbea o clipă pe cel ce-i fusese dat în grijă. Îi întinse în tăcere marele coif de turnir, cu panașul său familiar din pene smulse de la gîtul bîtlanului și cu fir de argint.

Lancelot luă cu amîndouă mîinile coiful de la Moș Dap și îl întoarse. Mîinile îi cunoșteau greutatea — exact douăzeci și două de livre și jumătate. Văzu lustrul superb, căptușeala nouă, îmbrăcămintea interioară înlocuită. Era din mătase azurie, brodată de mînă, cu fir de aur, cu nenumărații crini ai vechii Franțe. Știu pe dată

ale cui degete făcuseră broderia. Ridică coiful, îl duse la nas și trase pe nări parfumul căptușelii.

Imediat îi apăru ca în fața ochilor — nu Guenever, cea pe care și-o amintise pe metereze — ci adevărata Jenny, într-o postură diferită, cu fiecare geană a pleoapelor ei, cu toți porii pielii, cu cea mai mică intonație a vocii, cu cea mai slabă schimbare a zîmbetului ei.

Cînd se depărtă călare de Castelul Bliant, nu se uită înapoi — și Elaine, stînd în turnul de pe metereze, nu-i făcu cu mîna. Îl urmări cum pleacă, cu o concentrare împietrită, liniștită, asemenea cuiva care, naufragiat, adună cît mai multă apă dulce cu putință în barca de salvare. Mai avea cîteva clipe ca să adune cît mai mult din imaginea lui Lancelot, pentru a o ține de-a lungul anilor. Asta-i va rămîne, ce-a adunat din el, și fiul lor, și mult aur. Îi lăsase toți banii lui, de ajuns s-aducă o mie de lire venit pe an, o viață întreagă — în zilele acelea, o sumă imensă.

CAPITOLUL XXV

Cincisprezece ani după ce a părăsit-o pe Elaine, Lancelot se mai găsea încă la Curte. Relațiile Regelui cu Guenever și cu amantul ei rămăseseră în mare măsură la fel cum fuseseră și înainte. Marea diferență consta în faptul că toată lumea era ceva mai în vîrstă. Părul lui Lancelot care devenise sur ca acela de bursuc cînd își revenise prima oară din nebunie, deși nu avusese decît douăzeci și șase de ani, se făcuse acum alb de-a binelea. Și părul lui Arthur era prematur nins — dar buzele celor doi bărbați erau încă roșii în cuiburile lor de barbă mătăsoasă. Numai Guenever izbutise să-și mențină negrul de pană de corb al părului. La patruzeci de ani, era încă o mîndrețe de femeie.

O altă schimbare : la Curte venise o nouă generație. În inima lor, principalele personaje ale Mesei Rotunde încercau aceleași sentimente arzătoare pe care le încercaseră dintotdeauna — dar acum erau celebrități și nu oameni.

Erau înconjurați de admiratori mai tineri, pentru care Arthur nu însemna cruciatul viitorului, ci învingătorul acceptat al trecutului — pentru care Lancelot era eroul

a o sută de victorii, iar Guenever, romantica Dulcinee a unei întregi naţiuni. Pentru aceşti tineri, imaginea lui Arthur, aşa cum vînă în păduri, însemna însăşi imaginea Regalităţii. Ei nu vedeau un om, ci Anglia. Cînd Lancelot trecea pe lîngă ei, rîzînd de vreo glumă intimă cu Regina, poporul era uimit că poate să rîdă.

— Uite, îşi spuneau unul altuia, uite că rîde, de parcă ar fi o persoană vulgară ca şi noi. Ce condescendent, cît de perfect democratic din partea lui Sir Lancelot să rîdă, de parcă ar fi un om obişnuit! Te pomeneşti că mai şi mănîncă şi bea, sau, mai ştii, poate că şi doarme noaptea.

Dar în inima lor, tînăra generaţie era perfect sigură că marele Dulac nici gînd să facă asemenea lucruri.

Într-adevăr, multă apă cursese sub podurile Camelotului în douăzeci şi unu de ani! Fuseseră ani de construcţie. Cînd au început, fuseseră anii balistelor şi bombardelor împinse cu greu de-a lungul drumurilor brăzdate de făgaşe, de la un asediu la altul, ca să arunce distrugerea asupra zidurilor castelelor — anii turnurilor mişcătoare din lemn, puse pe roţi, huruind pînă la turnurile de pază ale rebelilor, aşa încît arcaşii, trăgînd din vîrful lor în jos, puteau să împrăştie moartea în cetăţile trădătoare — anii detaşamentelor de constructori înaintînd în nori de praf uscat, cu tîrnăcoape şi lopeţi pe umăr, ca să submineze parapetele celor răsculaţi, astfel încît pietrele se prăbuşeau şi cădeau instabile. Cînd Arthur nu putuse să ia un castel al Braţului Puternic prin asalt, pusese să se facă tunele sub anumite părţi ale zidului. Aceste tunele, fiind sprijinite pe grinzi de lemn care erau arse atunci cînd venea momentul, se prăbuşeau, doborînd palisadele şi umplînd spaţiul dintre ziduri cu maldăre de moloz.

Anii de început fuseseră ani de bătălie, în care cei care stăruiseră să trăiască după legea spadei, fuseseră făcuţi să piară de ea. Fuseseră ani aprinşi de turnuri întregi de luptători, prăjindu-se ca toţi atiţia Guy Fawkes,[1] — fiindcă marele inconvenient al unui turn de apă-

[1] *Fawkes, Guy* (1570—1606), conspirator englez. Împreună cu alţi catolici a pus la cale celebrul „Complot al prafului de puşcă", pentru a-i arunca în aer pe Jacob I şi parlamentul său. Complotul a fost descoperit cu o zi înainte şi complotiştii executaţi. În amintirea prăpădului evitat, englezii obişnuiesc la 5 noiembrie să serbeze ziua, arzîndu-l pe Guy Fawkes în efigie.

rare că obiectiv defensiv era că devenea oricînd un excelent coș de sobă — ani răsunînd de sunetul topoarelor de luptă, lovind ușile apărate împotriva acestor topoare — care erau construite bătîndu-se în cuie primul strat de placaj orizontal, și cel de-al doilea vertical, astfel încît lemnul să nu crape de-a lungul fibrei — ani ilustrați de prăbușirile tîrșiite ale uriașilor Normanzi, care, se știe, puteau fi cel mai bine manevrați dacă le tăiai mai întîi de toate picioarele, după care puteai ajunge destul de ușor la capetele lor — și de scînteierea spadelor, lovindu-se de coifuri și cotiere, scînteiere care, în cazuri extreme, era însoțită de o asemenea ploaie de scîntei veritabile, încît îi făcea pe cavalerii încleștați în luptă să pară cu totul incandescenți.

Oriunde îți îndreptai privirile, în cursul primilor ani, imaginile ce ți se iveau în fața ochilor trebuiau neapărat să se termine cu o coloană de mercenari în marș, jefuind și prădînd dinspre Mlaștini — sau cu un Cavaler al noii ordini schimbînd lovituri cu un baron conservator, pe care încerca să-l împiedice a-și ucide iobagii — sau cu o fecioară cu cosițe de aur salvată din vreun turn înalt cu ajutorul scărilor de piele — sau cu Sir Bruce Saunce Pité călărind cît îl țineau puterile, cu Sir Lancelot venind după el în apărarea Justiției — sau cu cîțiva chirurgi scormonind rănile unui nefericit luptător, ori, punîndu-l să mănînce usturoi sau ceapă, astfel încît, mirosind la locul rănii, să poată descoperi dacă-i fuseseră sau nu perforate intestinele. După ce-i examinau rănile, le dregeau cu lîna uleioasă de pe ugerele oii, ceea ce constituia un fel de bandaj natural cu lanolină. Aici îl vedeai pe Sir Gawaine stînd pe pieptul adversarului său și sfîrșindu-i zilele, prin deschizăturile coifului, cu un pumnal lung și ascuțit denumit Îndurarea Domnului. Acolo vedeai cîțiva cavaleri ce se sufocaseră în propriile lor coifuri în cursul unei bătălii, o nenorocire care se întîmpla adeseori în zilele acelea de practici violente și de furii mărunte. Într-o parte vedeai o spînzurătoare încăpătoare, ridicată de unii prințișori de modă veche, pentru a-i spînzura pe cavalerii Regelui Arthur și pe Saxonii de rînd, care-i sprijineau — o spînzurătoare poate cam la fel de somptuoasă ca și cea construită la Montfaucon, care putea susține șaizeci de trupuri atîrnînd ca niște fuseii galbeni-maronii între cei șaisprezece stîlpi de piatră. Spîn-

zurălorile mai umile aveau un fel de trepte pe ele, ca reazemele de pe stîlpii de telegraf, așa încît calăii se puteau cățăra în sus și-n jos, după voia lor. În altă parte, vedeai o moșie atît de împănată cu capcane pentru oameni, ascunse în tufișuri, încît nimeni nu îndrăznea să pătrundă nici măcar o milă înăuntru. În față, puteai să dai peste un cavaler smintit prins într-o capcană de țap, care, săltîndu-l în aer la capătul unei crăci solide, îl lăsase bălăbănindu-se neputincios între cer și pămînt. În spate, puteai da peste un sălbatic turnir sau o luptă între clanuri, cu toți heralzii strigînd în gura mare — *Laissez les aller*, către șirurile de cavaleri care erau cît p-aci să șarjeze — un strigăt echivalent strigătului „I-au dat drumu' !", ce se mai aude azi la concursul hipic Grand National.

Toți se așteptaseră ca Lumea să se sfîrșească în anul una mie, și în reacția care a urmat păsuirii, a avut loc o izbucnire de nelegiuire și brutalitate care a stricat Europa întreagă secole la rînd. Această izbucnire fusese răspunzătoare pentru doctrina Puterii, care era dușmana Mesei Rotunde. Cruzii lorzi ai Brațului-Puternic îi vînau pe sărmanii haiduci — nu-i vorbă, fuseseră cîteva excepții ca bunul Sir Ector din Pădurea Sălbatică — pînă ce John din Salisbury fusese silit să-și sfătuiască cititorii : „Dacă unul dintre acești mari și nemiloși vînători va fi să treacă pe lîngă locuința ta, adu de îndată toată merindea pe care o ai în gospodărie, ori o poți cu ușurință cumpăra, au împrumută de pe la vecini : așa încît să nu fii băgat în necaz, sau măcar învinuit de trădare." Iar Durnv ne spune că fuseseră văzuți copii agățați în copaci de tendoanele coapselor. Nu era lucru nefiresc să vezi un om în armură șuierînd ca un homar și avînd o înfățișare de păsat de *porridge*, fiindcă vrăjmașii goliseră o găleată cu tărîțe clocotinde peste armura sa în cursul unui asediu. Alte spectacole chiar și mai dramatice au fost menționate de Chaucer : „Cel de se zîmbărește la față dară jungherul îl dosește supt haină, hoitul ce zace în tufiș cu beregata spintecată, sau moartea cea rece cu gura căscată spre ceruri."

Pretutindeni era sînge pe lama de oțel, și fum pe cer, și forță neînfrînată — și, în frămîntarea generală a timpurilor, Gawaine izbutise în cele din urmă să-l ucidă pe bunul, dragul și vechiul nostru prieten Rege Pellinore,

ca să se răzbune pentru moartea propriului său tată, Regele Lot.

Asta era Anglia pe care o moștenise Arthur, acestea erau durerile facerii unei civilizații pe care el căutase s-o inventeze. Acum, după douăzeci și unu de ani de succese răbdătoare, țara prezenta un tablou cu totul diferit.

Acolo unde înainte hălăduiau neînfrînați cavalerii negri, toți înarmați pînă-n dinți și furioși, ca să ia bir de la orice om destul de necugetat ca să treacă pe lîngă vadul unde se așezau, acum putea să treacă orice fecioară chiar și cu aur și giuvaericale purtate pe propria persoană a dumisale, fără nici cea mai mică teamă de prădăciune sau de alt rău. Acolo unde cîndva groaznicii leproși — cărora li se zicea Linte-de-porc — erau văzuți în mod obișnuit hoinărind prin păduri, învești mîntați în sutane albe cu glugă, sunînd din jalnicele lor limbi de clopot, dacă doreau să-i avertizeze pe ceilalți, sau pur și simplu dînd buzna peste tine fără nici un semn dacă nu aveau chef să te anunțe, acum se aflau lazarete curate, conduse de ordinele religioase ale cavalerilor, care aveau grijă de cei ce se întorseseră bolnavi de lepră din Cruciade. Toți uriașii tirani erau morți, toți balaurii periculoși — dintre care unii se coborau pe vremuri cu un vîjîit ca năpustirea șoimului pelerin — fuseseră scoși din funcțiune. Acolo unde cîndva se revărsau bandele de prădalnici, cu flamurile întinse și fluturînd bătăioase, erau acum cete vesele de pelerini istorisindu-și unul altuia povestioare porcoase pe drumul lor spre Canterbury. Clerici cuvioși ce făceau o excursie la iarbă verde pînă la moaștele Preasfintei Fecioare din Walsingham, cîntau *Alleluia Dulce Carmen*, în vreme ce acei mai puțin cuvioși îngînau marele cîntec de chef al epocii medievale, în propria lor interpretare : *Meum est propositum in taberna mori* [1]. Vedeai egumeni bine-crescuți, în galop ușor pe buiestrași pașnici, învești mîntați în glugi îmblănite, ceea ce era împotriva regulilor ordinului lor, și răzeși cu unelte cuvenite, cu șoimul pe braț, și țărani zdraveni ciondănindu-se cu nevestele pentru vreo pelerină nouă, și cete vesele pornind la vînătoare, fără nici o armură pe ei. Unii se du-

[1] Soarta mi-e în cîrciumă să mor (lat.).

ceau călare la tîrguri mari cît cel din Troyes, alții la universități care rivalizau cu cea din Paris, unde se găseau douăzeci de mii de învățați din ale căror rînduri ieșiră în cele din urmă șapte pontifi supremi. În mănăstiri, toți călugării împodobeau literele inițiale ale manuscriselor lor cu atîtea anluminuri și cu atîta nebunie de inventivitate, încît era imposibil să mai citești cît de cît prima pagină. Cei care nu erau mari maeștri în această artă a caligrafiei și nu lucrau la primele pagini, copiau cu grijă *Historia Francorum* a lui Gregory din Tours [1], sau *Legenda Aurea* [2], sau *Jeu d'Echecbs Moralisé* [3], sau un *Tratat întru Șoimărenie*, — asta numai în cazul cînd nu erau ocupați cu *Ars Magna* a Vrăjitorului Lully [4] sau cu *Speculum Majus*, compus de cel mai mare dintre magicieni. În cuhnii, celebrii bucătari pregăteau ospețe care cuprindeau numai pentru o singură masă : ciorbă de fudulii, fiertură de ovăz cu zahăr, vin or rachiu, lămîie și mirodenii, mreană cu nouă ochi în gelatină, stridii în sos picant cu sînge de iepure, țipari în sos *sorré*, păstrăvi la cuptor, muschiuleț cu muștar, creier de căprior de peste cinci ani, porc umplut cu tocătură cu mirodenii, friptură de basilisc, gîscă pusă la îndopat și frăgezită, carne de căprioară cu grîu fiert în lapte, îndulcit și dres cu scorțișoară, găinușe fierte în sos înăbușit, veverițe rumenite, țipari de baltă, gît umplut de clapon, rînză, măruntaie, verzișoare, foaie grasă, mere cu frișcă, turtă dulce, tarte cu fructe, șarlotă de migdale, gutui zaharisite, brînză grasă de Stilton și prăjiturele. În sala de mese, domnii mai în vîrstă, care-și desfătaseră cerul gurii cu gustul băuturii, degustau acele ciudate delicatesuri ale Evului Mediu — aroma puternică de balenă și delfin.

[1] *Gregory din Tours* (540—594), episcop, autor al lucrării menționate : *Istoria Francezilor*, principala sursă documentară pentru prima parte a perioadei Merovingiene a istoriei Franței.

[2] *Legenda Aurea* (Legenda de aur) — manual medieval de cultură și învățăminte ecleziastice.

[3] Autorul se referă la lucrarea „*The Game and Playe of the Chesse*", o traducere de Caxton, primul tipograf englez. Aceasta reprezintă o traducere a versiunii franceze a lucrării *Liber de ludo scacchorum* de Jacopus de Cessolis și este, probabil, a doua carte imprimată la tiparnița de la Bruges (1475), oraș în care a trait și lucrat Caxton, vreme de treizeci de ani.

[4] *Lully, Raymond* (Ramon Luli) (1235—1315), filozof și teolog spaniol. Principala sa lucrare de filozofie scolastică este *Ars generalis sive magna*.

Grațioasele lor doamne își puneau roze și violete în farfurii — gălbinelele la cuptor sînt încă socotite a da o deosebită savoare budincii de fiecare zi — în vreme ce scutierii își arătau slăbiciunea pentru brînza de oaie. În camera copiilor, toți băieții dădeau lumea peste cap, ca să-și convingă mama să le facă la masă „pere-tari", care erau fierte la foc mărunt în sirop de miere și oțet și se serveau cu frișcă. Obiceiurile de la masă atinseseră de asemenea o culme a civilizației, care o depășea cu mult pe a noastră. Acum, în loc de farfurii din pîine, se găseau farfurii acoperite, vase pentru parfumat degetele, fețe de masă somptuoase, o supraabundență de șervete, șervețele și ștergare. Mesenii înșiși purtau cununi de flori și grațioase togi. Pajii serveau hrana cu mișcările prescrise ale unui balet. Sticlele de vin erau așezate pe mese, dar berea blondă, fiind mai puțin respectabilă, era pusă dedesubt. Muzicanții, cu orchestre ciudate de clopoței, cornuri mari, harpe, viole, țitere și orgă cîntau, în vreme ce se mînca la masă. Acolo unde cîndva, înainte ca să-și fi înființat Regele Arthur ordinul său cavaleresc, Cavalerul Spălătoriei Turnului fusese silit să-și avertizeze fiica nu cumva să intre pe seară neînsoțită în propria sa sală de mese — de teama celor ce s-ar fi putut întîmpla prin colțurile întunecoase — acum domnea peste tot muzică și lumină. Sub bolțile afumate, unde cîndva baronii murdari și dezordonați rodeau hălcile de carne de pe oasele apucate cu degete pline de sînge și grăsime, se mînca acum cu degetele curate pe care și le spălaseră cu săpun de toaletă parfumat cu ierburi, în vase de lemn. În pivnițele mănăstirilor, chelarii dădeau cep la bere blondă nouă sau veche, la mied dulce, la vinul de porto, clarée, sherry sec, risling, bere brună, vin de metheglyn, cidru de pere, vin roșu cu scorțișoară și whisky alb din cel mai bun. În tribunale, judecătorii împărțeau noua lege a Regelui în loc de cruda lege a lui Fort Mayne. În căsuțe, nevestele cuviooase și cuminți scoteau tăvi fierbinți cu pîine bună de să-ți lase gura apă și puneau bucăți mari de turbă în foc, fără să se uite la cheltuială, și creșteau pe islazuri gîște grase, de-ajuns de multe să hrănească douăzeci de familii, timp de douăzeci de ani. Saxonii și Normanzii din vremea urcării pe tron a lui Arthur începeau să se considere Englezi.

Nu-i de mirare că toți cavalerii tineri și ambițioși din Europa se strîngeau la marea Curte. Nu-i de mirare că atunci cînd se uitau la Arthur, vedeau un Rege, cînd se uitau la Lancelot, vedeau un cuceritor.

Unul dintre tinerii care veni în zilele acelea la Curte era Gareth. Celălalt fu Mordred.

CAPITOLUL XXVI

— În zilele noastre, nu mai vedem multe săgeți sfredelind inimile oamenilor, remarcă Lancelot într-o după-amiază pe terenul de tragere cu arcul.

— Sfredelind ! exclamă Arthur. Ce cuvînt splendid ca să descrii o săgeată vibrîndă, imediat după ce-a lovit !

Lancelot spuse :

— L-am auzit într-o baladă.

Plecară și se așezară într-un umbrar, din care puteau să-i urmărească pe tineri făcînd exerciții cu arcul.

— E adevărat, spuse Regele melancolic. Nu mai avem luptele de pe vremuri în zilele astea de decadență.

— Decadență ! protestă comandantul suprem al armatei sale. Și de ce mă rog ești așa de trist ? Credeam ca tocmai asta voiai, nu-i așa ?

Arthur schimbă subiectul.

— Gareth merge bine, bine de tot, urmă el, uitîndu-se la băiat. Ciudat lucru. Nu poate să fie cu mult mai tînăr decît tine, și totuși așa îți vine să te gîndești la el ca la un copil.

— Gareth e un băiat bun.

Regele își lăsă mîna pe genunchiul lui Lancelot și îl strînse cu afecțiune.

— Știi că unii ar putea spune că tu ai fost băiatul bun, în ceea ce-l privește pe Gareth. A ajuns să fie un fel de legendă cum a sosit băiatul ăsta anonim la curte, ca să nu-l recunoască propriii lui frați și cum a robotit la bucătărie, cum l-au poreclit Beaumains [1], cînd voia Kay să fie al naibii, și cum singura persoană care s-a arătat cumsecade cu el ai fost tu, și pînă la urmă, a avut și el marea lui aventură și a devenit cavaler.

[1] Mîini frumoase (fr.).

— Mă rog, se apără Lancelot, frații lui nu-l văzuseră de cincisprezece ani de zile, așa că nu-l poți învinovăți pe Gawaine pentru asta.

— Dar nu învinovățesc pe nimeni. Observam doar ce frumos a fost din partea ta să-l bagi în seamă pe un paj de la bucătărie și să-i dai o mînă de ajutor, ca să-l faci pînă la urmă cavaler. Dar ce-i drept, tu ai fost întotdeauna bun cu toată lumea.

— Ciudat lucru cum vin cu toții aici, remarcă prietenul său. Adevărul e că nu pot să rămînă deoparte. Orice flăcău care are un pic de sînge-n vine, simte că e musai să vină la Curtea lui Arthur, chiar de-ar fi să lucreze la bucătărie, fiindcă aici e centrul lumii noi. De-aia a fugit și Gareth de lîngă maică-sa. Ea n-a vrut să-l lase, așa că a fugit și a venit incognito.

— Ajurea. Morgause e o băbătie a dracului — asta-i tot ce poți să spui despre ea. I-a interzis să vină la Curte, fiindcă te urăște, dar cu toate astea, tot a venit pînă la urmă.

— Morgause e sora mea vitregă, și i-am făcut mult rău. Nu-i prea plăcut pentru o femeie să-i plece toți băieții ca să-l slujească pe cel pe care-l urăște. Chiar și Mordred, nezinul ei.

Lancelot căpătă deodată o expresie stînjenită. Avea un dezgust instinctiv față de Mordred și nu-i plăcea lucrul ăsta. Nu știa că Arthur ar fi tatăl lui Mordred, fiindcă asta era o istorie care fusese înăbușită încă din zilele de demult, înainte ca el sau Guenever să vină la Curte, la fel cum fusese ascunsă propria naștere a lui Arthur. Dar simțea el că era ceva ciudat între tînărul acesta și Rege. Îl ura pe Mordred irațional, cum urăște cîinele pisica — și îi era rușine de acest sentiment, fiindcă avea principiul general de a-i ajuta pe toți tinerii cavaleri.

— Cel mai mult trebuie s-o fi durut cînd a venit Mordred, urmă Regele. Femeile sînt întotdeauna moarte după ultimul lor copil.

— După cîte știu eu, n-a fost niciodată cine știe ce moartă după vreun copil de-al ei. Dacă i-a părut cumva rău că au venit la Curte, atunci asta s-a întîmplat numai fiindcă nu te poate suferi. De ce ?

— Ei, o poveste urîtă. Zău că n-am nici un chef să ți-o povestesc. Morgause, adăugă Regele, e o femeie — o femeie cu un caracter prea pronunțat.

Lancelot rîse cam acru.

— Păi chiar că trebuie să fie așa cum zici măria-ta, spuse el, după felul în care se poartă. Aud că acum a pus laba pe fiul lui Pellinore, Lamorak, deși e bunică.

— Cine ți-a spus asta ?

— Păi vuiește Curtea.

Arthur se ridică în picioare și făcu trei pași, plin de nervozitate.

— Doamne sfinte ! exclamă el. Și tatăl lui Lamorak i-a ucis soțul ! Și fiul ei l-a ucis pe tatăl lui Lamorak ! Și lui Lamorak de-abia i-au dat tuleiele în barbă !

Se așeză și se uită la Lancelot, de parcă-i era teamă de ceea ce ar putea să mai spună.

— Ei, cum o fi, cum n-o fi, asta e și basta !

Regele întrebă deodată, cu bruschețe și violență :

— Unde-i Gawaine ? Dar Agravaine ? Unde-i Mordred ?

— S-ar zice c-ar fi pe undeva în aventură.

— Nu... nu cumva în Nord ?

— Asta nu mai știu.

— Unde-i Lamorak ?

— Ei, mă rog, ăsta cred că e în Orkney, fără greș.

— Lancelot, vai și amar ! De-ai cunoaște-o tu pe soră-mea... de-ai cunoaște clanul Orkney la ei în bîrlog. Sînt nebuni cu onoarea familiei lor. Dacă Gawaine... Dacă Lamorak... Oh, Doamne Dumnezeule, ai milă de păcatele mele și de păcatele altora și de toată încîlceala de pe lumea asta !

Lancelot se uită la el, cuprins de consternare.

— Și de ce ți-e așa teamă ?

Arthur se ridică a doua oară și începu să vorbească repede.

— Mi-e teamă pentru Masa mea. Mi-e teamă pentru ceea ce o să se întîmple. Mi-e teamă că totul a fost greșit.

— Prostii !

— Cînd am pornit Masa asta, am făcut-o ca să opresc anarhia. A fost un canal pentru forța brută, așa încît oamenii care trebuiau să folosească forța să o poată folosi cu rost. Dar totul, totul n-a fost decît o greșeală. Nu, nu mă întrerupe. A fost o greșeală, fiindcă însăși Masa

Rotundă a fost fondată pe forță. Dreptatea trebuie stabilită prin dreptate ; nu poate fi impusă de *Force Majeure*. Dar eu, eu asta am încercat să fac. Iar acum păcatele se întorc împotriva mea. Lancelot, mi-e teamă c-am semănat vînt și acum culeg furtună.

— Zău că nu pricep despre ce vorbești.

— Uite că vine Gareth, spuse Regele deodată calm, de parcă totul s-ar fi terminat. Cred c-ai să înțelegi peste un minut.

În vreme ce vorbiseră, un mesager cu jambiere de piele sosise grăbit. Regele îl zărise cu coada ochiului pe cînd îl căuta în grabă pe Sir Gareth și-i înmînă o scrisoare. Îl urmărise pe băiat cum citește scrisoarea o dată, de două ori, de trei ori, și mai apoi cum vorbi pierdut cu solul ce adusese epistola. Acum, după ce-i dădu acestuia arcul, fără să-și dea seama c-o făcuse, Gareth veni încet spre ei.

— Gareth, îl chemă Regele.

Tînărul îngenunche și-i luă Regelui mîna. O ținea de parcă era o balustradă sau o ancoră de salvare. Se uita la Arthur cu ochi goliți de expresie și nu plîngea.

— Mama a murit, spuse Gareth.

— Cine-a ucis-o ? întrebă Regele, de parcă era cea mai naturală întrebare.

— Fratele meu Agravaine.

— Ce !

Exclamația venea de la Lancelot.

— Fratele meu a ucis-o pe mama noastră, fiindcă a găsit-o culcîndu-se cu un bărbat.

— Stai liniștit, Lancelot, te rog, spuse Regele. Apoi către Gareth : Ce i-au făcut lui Sir Lamorak ?

— Agravaine i-a tăiat capul mamei, spuse el. Ca la un inorog.

— Inorog ?

— Te rog, Lancelot.

— El, el a vărsat sîngele mamii.

— Condoleanțele mele.

— Știam din totdeauna c-așa o să facă, spuse Gareth.

— Ești sigur că vestea-i adevărată ?

— E adevărată. Da. E-adevărat. Agravaine e cel care-a ucis și inorogul.

— Lamorak era inorogul ? întrebă cu blîndețe Regele. Nu știa despre ce vorbea nepotul său, dar încerca să-l ajute. Lamorak e mort și el ?

— Oh, Unchiule ! Se zice că Agravaine a găsit-o goală în pat cu Sir Lamorak și i-a tăiat capul. Și-apoi l-au dat gata și pe Lamorak.

Lancelot era mai puțin răbdător decît Regele, fiindcă știa mai puține despre supărările care se întîmplaseră în zilele de demult.

— Care dintre voi a fost acolo ?

— Mordred, Agravaine și Gawaine.

— Și-uite așa am ajuns să vedem, spuse Sir Lancelot, că cei trei frați ai tăi l-au ucis mai întîi pe Regele Pellinore, care n-ar fi făcut rău cu bună știință nici măcar unei muște — l-au ucis fiindcă l-a omorît din greșeală pe taică-tău într-un turnir, apoi și-au ucis propria mamă în pat și în fine l-au măcelărit pe fiul cel tînăr al lui Pellinore, Lamorak, fiindcă a sedus-o pe mama lor, care avea de trei ori vîrsta lui. Și bănuiești c-au sărit toți trei împotriva unuia ?

Gareth strînse și mai tare mîna Regelui și începu să-și plece capul.

— L-au înconjurat, spuse el cu emoție, și Mordred l-a înjunghiat pe la spate.

CAPITOLUL XXVII

Gawaine și Mordred veniră țintă la Camelot din incursiunea lor în țara Celor Vechi, dar Agravaine nu-i însoți. Se certaseră de îndată ce murise Lamorak, sau, mai degrabă, de îndată ce găsiseră timp să-și dea seama de ce se întîmplase. Uciderea Reginei Morgause nu fusese făcută cu bună intenție. Agravaine comisese crima sub impulsul momentului — în pasiunea lui ultragiată, spuse el — dar ei știau din instinct că era vorba de gelozie. Așa că iarăși îi aruncaseră în față vechea acuzație, că nu era altceva decît un grăsan a cărui cea mai nobilă ocupație era uciderea oamenilor fără apărare sau a femeilor și îl lăsară, plîngînd, după o scenă furioasă. Gawaine, care-și aduse aminte de toată adorația pentru ciudata lor mamă — o adorație, pe care regina-vrăjitoare le-o transmisese fiecăruia dintre fiii săi — călărea acum spre Curtea Regelui, într-o întunecată penitență. Știa că Arthur o să fie furios pentru felul în care a fost ucis Lamorak, fiindcă băiatul fusese al treilea cavaler

al Mesei Rotunde, dar nu-i era rușine că-l omorîse. După mintea lui, Lamorak merita să moară ca un mișel fiindcă el și cu tăică-său făcuseră rău clanului Orkney. Știa că toată Curtea avea să se uite la el cam pieziș din pricina uciderii propriei sale mame și mai știa că iar o să înceapă vorbele despre femeia ceea pe care o ucisese în tinerețe, într-un acces de furie. Dar chiar și asta nu-l frămînta prea mult. Se simțea însă jalnic și pocăit, fiindcă propria lui scumpă mamă — mama clanului Orkney — îi părăsise — de-abia acum începea și el să-și dea seama de ce se întîmplase în adevăr fiindcă trădase idealul lui Arthur și fiindcă în inima lui era generos. Spera ca Regele să-l spînzure, sau să-l trimită în exil, sau măcar să-l pedepsească sever. Intră în încăperea regală cuprins de o rușine posacă.

Mordred intră în cameră în spatele lui Gawaine, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Era o fărîmă de om, atît de blond că era aproape albinos ; ochii îi erau atît de albaștri, atît de palid azurii în adîncimile lor ofilite, încît nu puteai să vezi nimic în ei. Era proaspăt ras. Părea că nu exista nici o parte din el pe care puteai s-o sesizezi, nici părul, nici ochii, nici perciunii. Se părea că și culoarea îi ieșise la apă ca să nu lase nimic material. Numai pe fața scheletică și roză, ochii strălucitori aveau o labă de gîscă în jurul lor, un păienjeniș de riduri — o clipire pe care-o puteai presupune de umor, dacă voiai, sau poate de ironie, sau pur și simplu de încordare a acelor pupile albastre ca cerul ca să poată privi mai bine, mai departe și mai adînc. Se ținea țeapăn și drept, și mieros și sfidător în același timp — dar un umăr îi era mai înalt decît celălalt. Se născuse cam strîmb — o stîngăcie din partea moașei — ca Richard al III-lea.

Arthur îi aștepta, în dreapta cu Guenever, în stînga cu Lancelot.

Gawaine cel voinic și roșcovan se lăsă stîngaci pe un genunchi. Nu se uita la Rege, ci vorbea cu podeaua.

— Iertare !

— Iertare, spuse și Mordred — dar el, îngenunchiind lîngă frate-său vitreg, îl privi pe rege drept în ochi. Avea o voce neutră, frumos modulată — cuvintele pe care le pronunța puteau să însemne și opusul a ceea ce spunea.

— Sînteți iertați, spuse Arthur. Plecați.

— Să plecăm ? întrebă Gawaine. Nu era sigur dacă nu era exilat.

— Da, plecați. Ne putem întîlni la masă. Dar acum, plecați. Lăsați-mă, vă rog.

Gawaine spuse cu voce grosolană :

— Jumate a fost făptuită din ghină păcătoasă...

De data asta, vocea lui Arthur nu mai era nici obosită și nici jalnică :

— Plecați !

Dădu din picior ca un cal de război, arătînd cu degetul spre ușă de parcă voia să-i azvîrle afară. Ochii îi fulgerară pe fața palidă, ca o flacără țîșnită deodată din scrum, că pînă și Mordred se ridică la iuțeală. Gawaine era uimit și se potici zăpăcit spre ușă, dar cocoșatul își veni în fire înainte de a pleca. Făcu o plecăciune ca pe scenă, un simulacru somptuos, pînă la pămînt de adîncă umilință — apoi, îndreptîndu-se din șale, privi în ochii Regelui, zîmbi, și ieși afară.

Arthur se așeză, tremurînd. Lancelot și Guenever se uitară unul la celălalt peste capul lui. Ar fi vrut să-l întrebe de ce își iartă nepoții, sau să protesteze că era imposibil să ștergi cu buretele un matricid, fără să dăunezi ideii Mesei Rotunde. Dar nu-l mai văzuseră niciodată înainte pe Arthur în furia sa regală. Simțeau că e ceva în ea, ceva ce ei nu înțelegeau, așa că nu spuseră o vorbă.

Curînd Regele vorbi :

— Încercam să-ți spun ceva, Lance, înainte de a fi întrerupți.

— Da.

— Voi doi ați fost întotdeauna cei ce mi-ați ascultat planurile despre Masa Rotundă. Vreau să mă înțelegeți !

— Facem și noi ce putem.

— Cu mult timp în urmă, cînd îl aveam pe Merlyn să mă ajute, el a încercat să mă învețe să gîndesc. Știa că în cele din urmă va trebui să plece, așa că m-a silit să gîndesc prin mine însumi. Să nu lași vreodată pe cineva să te învețe să gîndești, Lancelot. E blestemul de pe lume.

Regele stătea uitîndu-se la degetele lui, și ei așteptau, în vreme ce vechile gînduri fugeau în lături peste mîinile lui, ca niște crabi.

— Merlyn, spuse el, a fost de acord cu Masa Rotundă. Bineînțeles, la timpul ei a fost un lucru bun. Trebuie c-a fost o etapă. Acum să ne gîndim însă cum să mai facem un pas.

Guenever interveni :

— Eu nu văd ce nu-ți merge la Masa Rotundă, numai fiindcă facțiunea din Orkney a ales calea crimei.

— Asta îi explicam lui Lance. Ideea Mesei Rotunde a fost că Dreptatea avea să fie lucrul important și nu Puterea. Din nefericire, noi am încercat să stabilim Dreptatea prin Putere, și asta nu se poate face.

— Nu văd de ce nu.

— Am încercat să sap un canal pentru Putere, ca să curgă spre folosul omenirii. Ideea a fost ca toți oamenii cărora le place să se lupte să fie astfel educați încît să lupte pentru Dreptate, și speram că asta o să rezolve problema. Ei, da' uite că n-a fost așa.

— De ce nu ?

— Pur și simplu, fiindcă Dreptatea am cucerit-o. Am obținut lucrul pentru care am luptat și, poftim, uite că luptătorii au rămas cu noi, și nu mai avem ce face cu ei. Păi nu vedeți ce s-a întîmplat ? Ducem lipsă de lucruri pentru care să luptăm, așa c-o să ni se strice toți luptătorii. Uite la Gawaine și la frații lui. Cît mai aveam uriașii și dragonii și cavalerii ticăloșiți din vechea școală, mai puteam, de bine, de rău să-i mai ocupăm cu ceva : îi puteam în felul ăsta ține liniștiți. Dar acum că ne-am atins toate obiectivele, nu mai au nimic la ce să-și folosească puterea. Așa că o folosesc pe Pellinore și Lamorak și soră-mea — să-i ierte Dumnezeu. Primul semn al descompunerii a fost atunci cînd cavalerii noștri au fost cuprinși de Joco-Manie — toată prostia aceea despre cine are punctajul cel mai bun la turnire și așa mai departe. Acesta e al doilea semn, cînd încep din nou crimele. De aceea spun eu că dragul de Merlyn ar vrea să încep din nou să mă gîndesc, dacă ar fi săracul aici să mai dea o mînă de ajutor. E ceva ca lenea și luxul care te face din om neom — au slăbit sforile și nu mai poți să stăpînești. Nu : nu e vorba de asta. Pur și simplu merit să-și rupă careva varga pe spinarea mea, asta e. Trebuia să fi smuls de tot din rădăcină Puterea, în loc să încerc să o adaptez. Deși nu prea știu cum aș fi putut să fac treaba asta. Și acum Puterea a rămas, fără să mai avem nimic la ce-o folosi, așa că-și croiește singură canalele ei mîrșave.

— Ar trebui s-o pedepsești, spuse Lancelot. Cînd Sir Bedivere și-a ucis nevasta, l-ai pus să-i poarte căpățîna

pînă la Papă. S-ar cuveni și-acum să-l trimiți pe Gawaine la Papa.

Regele își deschise mîinile și privi pentru prima oară în sus.

— Am să vă trimit pe toți la Papă, spuse el.

— Ce !

— Nu chiar la Papă. Vezi tu, necazul e — după cît cred eu — că am terminat cu cele lumești care ar putea fi folosite pentru ca să astîmpărăm setea de activitate a Puterii, așa că n-au mai rămas decît cele spirituale. Toată noaptea m-am gîndit la asta. Dacă nu-mi pot feri luptătorii de ticăloșie, punîndu-i să se măsoare cu lumea — fiindcă lumea au terminat-o — atunci trebuie să-i pun să lupte cu spiritul.

Ochiul lui Lancelot se aprinse, și începu să-și privească interlocutorul cu maximă atenție. În același moment, Guenever se retrase în sine. Îi aruncă o scurtă privire iubitului ei, o privire pe furiș, apoi îi acordă din nou soțului ei o atenție rezervată.

— Dacă nu vom face ceva, continuă Regele, atunci întreaga Masă va cunoaște ruina. Nu e vorba doar c-au început dușmăniile și omuciderile : mai e vorba și de tot felul de porcării pe față. Uite la povestea lui Tristram cu nevasta regelui Mark. Și oamenii par a fi de partea lui Tristram. Morala nu e un lucru de care să vorbești cu ușurință, dar uite că s-a întîmplat să inventăm un simț moral, care acum, cînd nu-l folosim, începe să se lase pe tînjală. Și cînd se întîmplă așa ceva cu simțul moralei, atunci e chiar și mai rău decît dacă nu l-ai avea deloc. Am impresia că toate eforturile îndreptate spre un scop pur lumesc, așa cum a fost celebra mea Civilizație, conțin în ele însele germenii propriei lor corupții.

— Și ce-ai vrut să spui cu trimiterea la Papă ?

— Vorbeam doar așa, metaforic. Vreau să spun că idealul meu despre Masa Rotundă a fost un ideal lumesc. Dacă vrem să-l salvăm, atunci trebuie să-l facem spiritual. Am uitat de Dumnezeu.

— Lancelot nu l-a uitat niciodată, spuse Regina cu o voce ciudată.

Dar ibovnicul ei era prea interesat de spusele Regelui, ca să observe tonul vocii ei.

— Și ce intenționezi să faci ?

— M-am gîndit că am putea încerca să realizăm ceva care ar putea fi folositor spiritului, nu știu dacă mă înțelegi. Am realizat lucrurile pentru trup : pace și prosperitate. Ceea ce ne lipsește acum e treaba. Dacă vom inventa altă treabă lumească — construcția imperiului sau ceva în genul ăsta — atunci vom întîmpina din nou aceeași problemă, probabil și mai rău, de îndată ce va fi împlinit noul nostru țel. Dar de ce n-am putea pune Masa noastră pe picioare, îndreptîndu-i energiile spre spirit ? Știi ce înțeleg prin spirit. Dacă Puterii noastre i s-ar da un canal, astfel încît să lucreze pentru Dumnezeu, în loc să lucreze pentru drepturile omului, atunci cu siguranță că ar opri cangrena și eforturile noastre ar merita făcute.

— O Cruciadă ! exclamă Lancelot. Ai de gînd, va să zică, să ne trimiți la salvarea Mormîntului Sfînt.

— Mda, am putea încerca asta, spuse Regele. Nu mă gîndisem chiar exact la asta, dar s-ar putea să fie un lucru bun de încercat.

— Sau am putea să căutăm relicve, strigă comandantul, care se aprinsese, nu glumă. Dacă toți cavalerii ar căuta o bucată din Sfînta Cruce, poate că nici n-ar mai avea nevoie să mai lupte. Vreau să spun, dacă ar fi să mergem într-o cruciadă, încă am mai folosi forța : am canaliza Puterea împotriva necredincioșilor. Dar dacă am aduna toată Masa și ne-am pune pe căutat cu toată strădania după ceva ce-i aparține chiar Domnului, păi, atunci chiar că ar merita să ne batem capul — și, deși am fi ocupați, poate că nici n-ar mai trebui să ne mai luptăm cît de cît. Și dacă tot am ajuns aici, atunci nici nu-i neapărată trebuință să căutăm numai un singur lucru. Păi, i-auzi vorbă, dacă noi, toți cavalerii noștri — o sută cincizeci de oameni, toți unu' și unu', specialiști în expediții și căutări, mai ceva ca niște detectivi — dacă toți cavalerii noștri, ziceam, or să-și unească energiile în căutarea diverselor chestii care i-au aparținut lui Dumnezeu — păi, ce mai, s-ar putea să găsim sute și sute de lucruri care ar putea să fie de mare valoare. Masa Rotundă, am putea spune, poate c-a fost inventată și pregătită chiar pentru asemenea scop. Am putea chiar să găsim, cine știe, și niște farmece. Toată creștinătatea ar fi ajutată de ce-am face noi. Gîndește-te numai, o sută cincizeci de oameni pregătiți special pentru diverse căutări ! Și nu-i prea

tîrziu să încercăm ! Sfînta Cruce a fost găsită în 326, dar Sfîntul Linţoliu nu a fost descoperit la Lirey pînă în 1360 ! Am putea găsi sulița cu care a fost omorît Domnul Nostru !

— Da, tocmai la asta mă gîndeam.

— Trebuie îndeosebi să căutăm manuscrise.

— Da.

— Trebuie s-o pornim înainte peste tot, spre Ţara Sfîntă ! O să fim ca seumpul meu de Joinville. [1]

— Da.

— Cred, spuse Sir Lancelot, că asta este cea mai formidabilă idee care ţi-a venit vreodată !

— De asta mi-e și teamă, spuse Regele, și de data asta vocea lui era cea care suna ciudat. M-am gîndit, în timpul nopții, că poate ţintim prea sus. Știi, dacă oamenii ating Perfecţiunea, dispar, se spulberă. Asta ar putea să însemne sfîrșitul Mesei. Ia gîndește-te, ce s-ar întîmpla dacă cineva l-ar găsi pe Dumnezeu ?

Dar mintea lui Lancelot nu era făcută pentru metafizică. Nu băgă de seamă schimbarea în vocea Regelui. Începu să îngîne pentru el marele imn al Cruciadei :

Lignum crucis,
Signum ducis,
Sequitur exercitus... [2]

— Am putea să căutăm Sfînta Cupă ! strigă el triumfător.

În acel moment sosi de la Regele Pelles un curier. Era nevoie de Sir Lancelot, spuse el, pentru ca să ungă cavaler pe un tînăr la o mănăstire. Era un flăcău frumos, cuminte și cuvios ca un porumbel. Fusese educat la o mănăstire de maici. Numele său, spuse mesagerul, se crede a fi Galahad.

Regina Guenever se ridică în picioare și se așeză. Își deschise mîinile și apoi le închise iar. Știa că Sir Lancelot se duce la fiul lui, lîngă altă femeie — dar nu-i păsa cine știe ce.

[1] *Joinville, Jean de* (1224—1317), militar și cronicar francez. L-a însoțit pe Ludovic al IX-lea în cea de-a șaptea cruciadă (1248—1254).

[2] Armata urmează lemnul crucii și-al conducătorului Semn...

CAPITOLUL XXVIII

Dacă vreți să citiți despre începuturile Expediției Cavalerești pornite în căutarea Cupei, despre minunile sosirii lui Galahad (Guenever, dintr-un ciudat amestec de curiozitate, invidie și groază făcu o încercare fără prea mare tragere de inimă să-l momească) — și despre ultima cină de la Curte, cînd veni fulgerul și raza de soare și potirele acoperite și mirosul dulce prin Marea Sală — ei bine, dacă vreți să citiți despre toate acestea va trebui să le căutați în Malory. Felul acesta de a spune povestea poate fi realizat doar o dată. Faptele materiale au fost acelea că toți cavalerii Mesei Rotunde au pornit-o ca unul, curînd după Rusalii, cu scopul imediat de a găsi Sfînta Cupă.

Trecură doi ani înainte ca să se întoarcă Lancelot la Curte — iar pentru cei de-acasă era greu și plictisitor și se simțeau singuri. Încet-încet, acei cavaleri care supraviețuiseră începură să se strecoare înapoi, cîte doi, cîte trei, oameni obosiți, aducînd cu ei vești despre pierderi și înfrîngeri sau zvonuri de reușită. Veniră șchiopătînd în cîrje, sau trăgînd de frîu caii epuizați care nu-i mai puteau duce sau, așa cum făcu unul care-și pierdu mîna în bătălie, purtîndu-și mîna tăiată în cealaltă. Toți oamenii aceștia arătau obosiți și pierduți. Fețele le erau fanatice și bolboroseau despre tot soiul de năzbîtii de vis. Corăbii care se mișcau cu de la sine putere, mese de argint pe care se rostiseră ciudate rugăciuni, sulițe care zburau prin aer, imagini de buhai și de copaci cu spini, demoni în morminte vechi, regi și sihaștri care trăiau patru sute de ani — toate acestea erau pomenite în zvonurile care umpleau palatul. O socoteală ținută de Sir Bedivere, arăta că jumătate din cavaleri lipseau. Se presupunea că erau morți. Dar în tot acest timp, Sir Lancelot nu se întoarse.

Primul martor demn de încredere reîntors fu Gawaine, care ajunse la Curte într-o jalnică stare de spirit, cu capul bandajat. Era singurul din Clanul Orkney care refuzase să învețe corect engleza și vorbea cu un accent nordic — aproape afectat. Încă mai gîndea pe jumătate în gaelică. Era sfidător cu cei din Sud și mîndru de rasa lui.

— Căcar-ar Orbirea și Întunericul peste Expediția asta, injură Gawaine. Apoi, dacă fost-am vreodată într-o misie mai fără cap și coadă, asta a fost și alta nu.

— Ce s-a întîmplat ?

Arthur și Guenever, ca niște copii cuminți, se așezară cu mîinile-n poală să-i asculte istoriile. Ca niște copii, stăteau cu urechile ciulite, cernind adevărul pe cît puteau și ei.

— Ce s-o-ntîmplat, ziceți ? Apăi, ce să se întîmple, ce-o fost e că mi-am irosit opș'pe luni și mai bine ca să umblu după cai verzi pe pereți — zice-se aventuri — și-am terminat pe jumătate dus pe cea lume cu ce numiți domniile voastre comoțiune la cap. Să mă păzească Domnu' de Sfînta Cupă, ducă-se !

— Spune-ne de la început.

— De la început ?

Era surprins de interesul lui unchi-său.

— Măi, să fie, da' e nițel de povestit, de vi-o crește și barba și vi s-or lungi și urechile.

— Ei, povestește, nu-i nimic.

— Aduceți de băut pentru Sir Gawaine, ceru Regina. Stai jos, domnia-ta. Bine-ai venit acasă. Fă-te comod și povestește-ne istoria dumitale — dacă nu cumva ești prea obosit ?

— Păi nu, că ostenit nu mi-s — doar de n-ar fi durerea asta care mă ține în teastă. Da' povestea pot să vi-o spun. Mulțam frumos, am să iau niște whiski. Ei, ia să vedem, unde începe tărășenia ?

Stăpînul din Orkney se așeză și încercă să-și amintească.

— Apoi, cînd plecarăm de la Castelul din Vagon... Eu zic că n-ați uitat că cu toții plecat-am la Vagon, în prima zi, și ne risipirăm de cu dimineața în ziua de-a doua ? Ei, și-atunci cînd plecarăm de-acolo, eu am pornit-o spre nord-vest. Acuma nu poci să vă zic chiar așa, exact, pe care drum m-am pornit. Numa' că Lancelot lăsă pe fiecare să priceapă, chiar în ziua de dinainte de a ne duce care-ncotro, că moșu cela, Regele Pelles, i-a pomenit o dată de nu știu ce farfurie sfîntă, în ăl castel al dumisale. Și Lancelot zice că nu știe el ce s-o ascunde acolea, da' zice că așa le-a cumpărat și așa le vinde, și fiecare creadă ce-o crede. Care-a fost mai deștept a luat-o în

direcția aia, da' eu nu m-am lăsat. Nord-vest, eu asta știam.

Mai trase o dușcă bună.

— Primele urme care m-am nimerit și eu să dau peste ele, spuse el, fură ale lu' Galahad. Că un prostovan de țărănoi, îngîmfat și nărod ne-o trimis la el: Flăcăuașu' aista, — continuă Sir Gawaine, mai dînd pe gît o dușcă și încălzindu-se în istorisirea isprăvilor sale — flăcăuașu' aista plăpînd este, ce mai, ăl mai scîrbos pervers care mi-a fost dat să-i trag în pept duhoarea de cînd mama m-o făcut.

— Da' ce, te-a doborît de pe cal ?

— Ne, ne, asta fu mai tîrziu. Eu am dat peste urmele dumisale de la început. Auzi, continuă el furios, oplosit într-o mănăstire de maici, crescut printre fustele găinilor celea bătrîne ! Cît despre mine, cum nu auzisem de Expediția lui personală de la ăia care fură să deie piept cu el, — sfinția sa papă-lapte cu inima lui de codoș !... Ei, da' lasă, că mucosu' e inglez. Apăi, mamă, mamă, ce mi ți-l mai fac io bucăți-bucățele, dacă trece el hotaru'. Dacă nu care cumva l-or fi și ciopîrțit pînă acu, conchise el, fulgerat de-o idee.

— Dar ce rău a făcut Sir Galahad ?

— Apăi cugetați și domniile voastre. Omu' e vegetarianist și abstinent, și face a crede că e și vergin. Da' iaca că m-am întîlnit cu Sir Melias — aflarăți că Sir Melias fu schilodit ca vai de mama lui ? Ei, și mi-o spus el cum s-o purtat Galahad ăsta. Din nu știu care pricină, i-o plăcut lu' Melias de cioflingaru' ăsta și i-o cerut să-l lese și pe el să meargă, împreună, adicăte. Acu' pe mine nu mă duce capu' ce i-o venit lu' Melias să facă una ca asta, fin'că primu' care a căutat să meargă cu Galahad o fost Uwaine. Eh, și Galahad l-o refuzat ! Vezi matale, Sir Uwaine nu era de rangu' lui ! Mă rog, mă rog, da pe Melias a catadicsit să-l lase să meargă, și unde mai pui că l-o și uns cavaler ! Ptiu, să știu că-mi perpelesc toți dracii din iad sufletul, da să faci așa ceva nu-i cu putință ! Auzi, să fii făcut cavaler de-un terchea-berchea, de-un nătîng de opșpe ani ! Și cînd l-o făcut cavaler pe Melias, cică așa o grăit, chiar cu cuvintele aistea : „Acu, preacinstite domn, zice el, tu, care te tragi din regi și regine, să te pătrundă sfintele legi ale cavalerismului și oglindă pentru toți cavalerii să fii !“ Ei, ce

ziceți de asta? Un snob din Sud, asta e, un păcătos de snob! Actu' următor fu că amîndoi vor să-și vadă de drumu' lor, și uite că ajung la o răscruce de drumuri. Ici-șa Melias zice că hai să merg eu la stînga și tu la dreapta. Da' Galahad zice: „Mai bine-ar fi pe drumu' ăla să n-apuci, fin'că socot că pe drumu' ăla eu pot mai bine ca tine să scap nevătămat." Ei, ce ziceți, nu-l poți învinui pe frumușelu' ăsta de Galahad că e prea modest, ai? Ei, da' cu toate astea, Melias tot la stînga a apucat-o, și uite că o dat ghina peste el de l-a pătruns prin zale lovitura unui cavaler necunoscut care l-a luat pe nepusă masă, așa cum o prezis Galahad. Și cît pe-aci să moară — cu măciuca frîntă lîngă el. Cînd marele Galahad l-o găsit rănit, ei, ce zici că zice omu' meu? Nimic altceva decît: „Va să zică, tot mai bine ar fi fost să o pornești pe drumu' ălălaltu'?" Iaca cum vorbește mișelu' cu un om pe jumătate mort. Și nici nu l-a ajutat cu cevașilea.

— Și ce s-a întîmplat cu Sir Melias?

— I-a zis lu' Galahad: „Domnule, zice, domnule, lasă moartea să vină asupră-mi cînd o pofti". Și chiar el a tras ghioaga mai lîngă el. Melias e un cavaler pe cinste, și am bucuria că pot să vă zic că mai e în viață.

Arthur comentă:

— La urma urmelor, Galahad e numai un copil! Poate că-i vorba numai de necazurile anilor de creștere. Nu cred că ar trebui să-l judecăm prea aspru numai după cîteva greșeli de purtare în lume.

— Aha, va să zică nu aflarăți că l-o atacat pe tat-so și l-o doborît și pe el? Și nu cunoașteți că l-o lăsat pe tat-so să îngenunche în fața lui, ca să-i ceară binecuvîntarea? Și nu știați că unii au cerut ca să moară în brațele lu' Galahad și ăsta i-a lăsat s-o facă, așa, ca un favor?

— Mă rog, poate că a și fost o favoare.

— Ba pe dracu! exclamă Gawaine, și-și înfundă nasul în pocal.

— Da' nu ne-ai spus nimic despre tine însuți.

— Prima aventură care mi-o fost dată — și zău că nu era departe să fie și singura — pică tocmai, să-mi fie cu iertare, la Castelul Fecioarelor. Eu zic că mai bine nu v-aș povesti de treaba asta, în fața Reginei.

Arthur spuse destul de rece:

— Soția mea nu este un copil de țiță sau o imbecilă, Sir Gawaine. Toată lumea cunoaște obiceiul acelui castel.

Guenever spuse plină de politețe :

— În franceză, asta se numește „*droit de seigneur*“ [1].

— Ei, dacă așa stau lucrurile, mă rog, am ajuns la Castelul Fecioarelor cu Uwaine și Sir Gareth. Castelul era ținut de șapte cavaleri, care stăruiau asupra, mă rog, mă-nțelegeți, asupra obicejului. I-am găsit pe ăștia șapte, afară din castel, înarmați din cap pînă-n picere și avurăm cu ei o luptă faină și i-am ucis pe toți. Ei, și cînd terminarăm trebșoara, ce să vezi, ieși la iveală că Galahad ne-o luase înainte. Adică, îi pusese mai întîi pe fugă, fără să-l ucidă pe vreunu' din ei, iară el era chiar atunci în castel. Cu alte cuvinte, noi am făcut treaba măcelarului, terminînd ce nu începusem.

— Ghinion.

— Galahad a pornit-o mai departe și nici n-o vrut să vorbească cu alde noi. Vine vorba cum că noi eram ăia, păcătoșii — iară el ăla binecuvîntatu'. Dup'aia n-am habar ce s-o mai fi întîmplat.

— Ai mers mai departe cu Uwaine și Gareth ?

— Ba nu, după Castelul Fecioarelor ne-am despărțit. Am mers și eu unde-am văzut cu ochii pînă ce-am găsit o sihăstrie, cu un om evlavios, le știți felul, unu' din ăia de umblă să-ți scape sufletu'. Cum m-o văzut, m-o și întrebat : „Să cunosc vreau, zice, ce șade între tine și Domnul tău ?“ Eu zic să-mi dea și mie adăpost pentru noapte. El nu și nu, și-i dă înainte cu întrebările, și cum era și gazdă și popă, n-am avut ce-i face, și cum m-o tot împins să mă spovedesc, n-am putut să-l refuz. Mamă, și ce tărăboi o mai făcut cu ăia șapte cavaleri — zicea ca-s cele șapte păcate mortale, și mi-o zis, frumușă' cu bună-ziua, că nu sînt decît un ucigaș.

— Nu cumva ți-a spus, întrebă Regele plin de interes, că nu era bine să ucizi oamenii fără vreun motiv, și îndeosebi atunci cînd pornești în căutarea Sfintei Cupe ?

— Ba să mă ia toți dracii, că chiar așa o zis. Și tot predica cum că Galahad îi alungase pe cei șapte fără să facă moarte de om, și-a mai pomenit că nu se cuvine ca Sfînta Cupă să fie pricină de vărsare de sînge.

— Ce altceva a mai spus ?

[1] Dreptul stăpînului (fr.).

— Apăi, n-aș prea putea să vă mai zic. Știu doar că după ce m-o complimentat după cum vă spusei, m-a sfătuit cum că să fac o penitență. Cică dacă cineva nu face așa — și nu primește iertăciunea — apăi zice că nici nu mai are rost să pornească să caute Sfînta Cupă. Era cam țicnit. Da' și eu i-am zis atunci că un cavaler rătăcitor are o situațiune care face ca orice penitență să nu mai fie de nici o trebuință — așa cum i-am și arătat — cam la fel cu truditorii pămîntului, care nu țin Postul Mare. I-am trîntit moșului minciuna asta, și-apoi pe-aci ți-e drumul. După asta m-am întîlnit cu Aglovale și cu Griflet... Ia stai, ia stai, ce-a mai fost după aia? Aha, țiu minte, am mers cu dînșii vreme de patru zile... Și-apoi, iacă ne-am despărțit și să mă bată întunecimea dacă n-am călărit pîn' în ziua de Sînt' Mihai fără să mai dau de vreo aventură! Acu nu-i putință de tăgadă, adăugă Gawaine, că nici nu mai poți găsi aventuri ca pe vremuri în Anglia, în ultima vreme. Tot locul îi isprăvit.

— Mai aduceți-i lui Sir Gawaine ceva de băut.

— Eh, și cînd trecu și se duse și Sînt' Mihai, iacă mă-ntîlnii cu Ector Demaris. Ce, parcă el avusese mai multă izbîndă ca mine? Da de unde?! Și-atunci merserăm amîndoi călare pîn-la o bisericuță din pădure, și-acolo am și-adormit și, ce să vezi, amîndoi am visat același vis în noaptea ceea. Se făcea așa, un braț și-o mînă, îmbrăcate cu mătasă grea, țesută cu fir, și țineа în strînsoare un frîu și-o lumînare. Și-o voce ne făcu să aflăm cum că amîndoi aveam nevoie de aste două lucruri. După asta, m-am întîlnit cu un alt preot, și ăla zice că frîul înseamnă să știi să te stăpînești, iar lumînarea pentru credință — pasă-mi-te și eu și Ector duceam lipsă de așa ceva. Te-apucă și mirarea ce mai poate omu' să mai viseze și să mai răsucească un vis. După asta, o venit pe capu' nostru nenorocirea neînduplecată, ca cea care se ținuse scai de capu' meu tot timpu'. Dădurăm, amîndoi, peste vărul meu Uwaine cu scutu' învălit — și d-aia nu i-am recunoscut blazonul. Ector mi-a cedat mie prima ciocnire cu vărul meu, ruda mea, sîngele meu. Sulița i-a străpuns tot pieptul și i-a ieșit pe partea ailaltă. Trebuie să-i fi sărit un ochi la cămașa de zale, sau să fi avut vreun defect pe la armură.

— Și Uwaine, ce-i cu el, a murit?

— Ihî, mort, dom'le, mort. Asta-i din pricina ghinei care m-a pîndit.

Arthur își drese glasul.

— Eu zic că ghină a avut Uwaine, ruda dumitale, spuse el. Să-l odihnească Dumnezeu. Poate că n-ar fi fost chiar așa de rău dacă ai fi ascultat de popa acela care te-a sfătuit la început.

— Păi nici n-aveam dorință de ucis. Auzi, pe propriul meu văr, din clanul Orkney ! Și' unde mai pui că puiul cela de lele din Sud, ăla cu scutul alb, refuzase să meargă împreună cu el !

— Vrei să spui Galahad ? Ce, purta *vergescu,* scutul fără blazon ?

— Ihî, Galahad. Da' nu era *vergescu*. Nu știu de unde cotcărise el un scut, care ar fi aparținut lu' Iosif din Arimathaea, așa zicea el. Semnu' de recunoaștere era : argint, cu o cruce tare roșie. Adică argintu' era ca să însemne albu' fecioriei, așa ni s-a spus, iară crucea cea roșie era pentru Sfînta Cupă... Ptiu, am uitat unde rămăsesem.

— Tocmai îl ucisesești pe Uwaine, îi aminti Arthur cu răbdare.

— Așa. Ector și cu mine am călărit pînă la altă sihăstrie, și-acolo era popa ăla care ne vorbise despre vis cu treaba cu frîul. Popa era vegetarianist, asta zău că pot să vi-o zic ! Iară a început cu povestea aia despre crimă, și dă-i și trage-i pe capu' nostru, că să ne pocăim. Da' noi mai abitir, ne-am cerut iertăciune și p-aci ți-e drumu.

— Nu v-a spus că motivul pentru care nici unul dintre voi nu a avut noroc era că voi toți căutați doar pricină de măcel ?

— Ba cum nu, zău că ne-a spus. O zis cum că Galahad ar fi mai bun decît noi fin'că rareori își ucidea adversarul — și în particolar fin'că nu omorîse pe nimenea în ecșpedițiunea asta. Și o mai zis că mulți alți cavaleri — numai Ector s-o întîlnit cu v'o douăzeci — se găseau în același necaz cu noi de pe urma păcatelor lor. Și-o mai zis că omorul e contrar legilor ecșpedițiunii. Da' noi l-am lăsat doar să latre, și-am întins-o cît mai vorbea încă.

— Și-apoi ?

— Am ajuns la un castel apoi, eu și cu Ector, și-acolo era un turnir fain. Ne-am alăturat și noi celor care atacau — mamă, ce bătălie — și cînd să ne croim și noi drumu' înăuntru, iaca apare și Galahad ăla. Domnu' Atotputernicu știe ce vînt rău l-o mai adus pe ăsta acolo, pieri-l-ar! Se pare că avea el ce-avea cu cavalerii care se băteau așa, doar de dragul mișcării. Ca să vezi ce făcu, se alătură celor dinăuntru, și m-alungă de la castel și mie uite ce mi-o făcut.

Gawaine își atinse bandajul.

— Ector n-a vrut să lupte cu el, explică el. Sînt înrudiți. Da' mie nu mi-a păsat, și n-am avut nici un folos. Mi-o dat o lovitură care, nu-i vorbă, mi-a despicat coiful și a spart și coiful de fier de pe dinăuntru, așa, așa — și-apoi o alunecat și mi-a ucis și calu'. Ăsta chiar că mi-o fost sfîrșitu', pe Cristos! Am zăcut la pat vreme de-o lună și mai bine.

— Și-apoi ai venit acasă?

— Îhî, acasă.

— Chiar că se pare c-ai avut ghinion! spuse Regina.

— Ghinion!

Gawaine se uită o clipă sau două în fundul pocalului golit. Apoi se mai lumină la față.

— Ah, l-am ucis pe Regele Bagdemagus, spuse el. Nu-i chip să nu fi auzit de el. De-asta am uitat să vă spun în poveste.

Arthur ascultase cu luare-aminte și-și rumegase gîndurile, o mie la număr. Acum făcu o mișcare de nerăbdare

— Du-te de te culcă, Gawaine, spuse el. Trebuie să fii obosit. Du-te de te culcă și gîndește-te la faptele tale.

CAPITOLUL XXIX

Următoarea persoană care se întoarse acasă fu Sir Lionel, unul dintre verii lui Lancelot. Lancelot avea un frate pe nume Ector și doi veri, pe care-i chema Lionel și Bors. Lionel era tare supărat, cam tot la fel ca și Gawaine, dar obiectul supărării sale nu era Galahad. Era propriul său frate, Bors.

— Morala, spuse Lionel, e o formă de nebunie. Arătați-mi un om moral care stăruie să facă numai ce-i

drept fără încetare, și-atunci am să vă arăt o harababură din care n-ar putea nici un înger să se descurce.

Regele și Regina stăteau unul lîngă celălalt ca de obicei, ca să asculte povestea călătorului. Se deprinseseră să aducă cu mîna lor merinde în Sala Mare, de îndată ce se întorcea vreun cavaler, ca să-i audă istorisirea în timp ce acesta mînca. Lumina cădea între ei pe masă — de la o fereastră înaltă cu vitralii — așa încît mîinile ei se mișcau printre farfurii și pahare care erau rubine, smaralde sau bulboane de flăcări. Erau într-o lume magică de nestemate, o poiană sub niște copaci ale căror frunze erau giuvaericale.

— Și Bors ține morțiș la morală ?

— Da. întotdeauna așa a făcut Bors, spuse Lionel, să-l ia toți dracii. Se pare că morala e boala familiei. Las'că nici cu Lancelot nu mi-e rușine, dar Bors îi face praf pe toți. Știați că Bors nu a comis decît o singură dată actul sexual ?

— Nu zău.

— Zău așa. Și cît privește Expediția asta pentru Sfînta Cupă, se pare că a urmat un fel de curs de Dogmă Catolică.

— Vrei să spui că studiază ?

Lionel o lăsă mai moale. Era nebun după frate-său în adîncul inimii lui, dar trecuse printr-o experiență care le înăsprise relațiile. Acum că putea vorbi despre asta și avusese timp să se mai gîndească, începea să vadă și celălalt aspect al vrajbei lor.

— Ei nu, făcu el. Nu trebuie chiar să mă luați în serios. Bors e un băiat bun, și dacă o să existe vreodată vreun sfînt în familia noastră, apoi numai el o să fie, vi-o spun eu. Nu-i el prea deștept la minte, și-i puțin cam fandosit, dar îi vin cîteodată niște idei care sînt aur curat. Eu cred că Dumnezeu l-a pus la încercare în cursul Expediției și nu sînt sigur că nu și-a scos aturile. Am încercat să-l omor.

— Mai bine ai începe să ne spui povestea ta de la început, îl sfătui Arthur, că altfel n-o să mai înțelegem nimic.

— Ei, povestea mea nu merită să fie istorisită. Am făcut și eu pe nebunu' și m-am prostit ca și Gawaine, și mi-au spus și mie vreo cîțiva pustnici că sînt un ucigaș. Dar dacă tot am început, am să vă spun povestea lui

Bors. Dumnezeu și toți sfinții, începu Lionel, l-au pus pe Bors la încercare, după cîte cred eu. E ca și cum avea să fie uns preot și voiau să fie siguri că e credincios. Știți, eu cred că unde am greșit noi, Gawaine, cu mine și cu Ector și toți ceilalți care am călcat pe de lături, e că nu am fost la spovedanie de la bun început. Bors s-a dus încă din prima zi, și a mai făcut și-o penitență. A promis să nu mănînce nimic decît pîine cu apă și să poarte pe piele o pînză aspră și să doarmă pe podea. Bineînțeles că nici gînd să aibă ceva de-a face cu doamnele — dar asta nici nu-i era mare pagubă, că a avut doar o dată de-a face cu ele. Asta-i și tot necazul lui. Ei, primul lucru care i s-a întîmplat după ce și-a pus viața în ordine a fost c-a început să aibă viziuni. A văzut pelicanul în toată sfințenia lui, și o lebădă și un corb și niște lemn putrezit și niște flori. Toate chestiile astea au ceva de-a face cu teologia lui și, drept să vă spun, mi le-a și explicat, dar nu mai țin minte. Lucrul următor care i s-a întîmplat e că o domniță l-a implorat s-o scape de un cavaler pe nume Sir Pridam. Pe doamnă a salvat-o destul de ușor și a avut prilejul să-l ucidă pe Sir Pridam. Și-acum fiți atenți. Mi-a spus povestea după lupta noastră și a stăruit că asta era prima lui încercare. Mi-a spus că se simte ca un săritor de circ, care e pus mereu să facă salturi tot mai înalte și mai înalte, de fiecare dată și-i e teamă că dacă nu-i iese vreo săritură o să fie trimis înapoi la grajd. Dacă l-ar fi ucis pe Sir Pridam, s-ar fi terminat și cu el. L-ar fi trimis din nou la truda zadarnică, cum au făcut cu Gawaine și cu mine și cu restul. A adăugat că nimeni nu i-a vorbit despre lucrurile astea — dar că salturile i-au apărut deodată în fața ochilor, și parcă cineva îl veghea să vadă ce face — cineva care nu voia să-l ajute sau să-i vîndă un pont, ci pîndea doar să vadă dacă se descurcă. Ei, și-așa, pe Pridam nu l-a omorît. A urlat numai la el să se predea și l-a pocnit peste față cu latul sabiei pînă ce a cedat. Și uite-așa a făcut fratemiu o săritură bună. Crezi că se poate să fi fost ceva împotriva uciderii oamenilor în Expediția asta, Măria-ta? Mă înțelegeți, așa, un fel de Nu Supranatural?

— Cred că ești un om înțelept, Lionel, spuse Regele, chiar dacă ai încercat să-ți ucizi fratele. Ia zi mai departe.

— Ei, încercarea următoare a avut de-a face direct cu mine. De aceea am și încercat să-l omor, îmi pare tare

rău de asta. Tocmai acum mi-am dat seama cît de rău îmi pare. Pe vremea aceea nu am înțeles.

— Cum a fost cea de-a doua încercare ?

— Bors și cu mine ne-am iubit întotdeauna unul pe celălalt, după cum știți. Supărarea e un fleac, în felul nostru ne-am iubit. Iaca. Bors călărea prin codru, cînd dădu nas în nas cu două lucruri. Unul eram eu, legat fedeleș pe un cal, cu doi cavaleri de fiece parte, care n-aveau ceva mai bun de făcut decît să mă poenească cu bice de spini. Celălalt era o fecioară, călărind cît o tineau puterile, cu un cavaler galopînd după ea, care voia să-i răpească ce-avea dînsa mai scump, adică fecioria. Cele două grupuri de călăreți mergeau în direcții opuse, și Bors era singur-singurel. Și unde mai pui, remarcă Sir Lionel cu mîhnire, ce ghinion am, domnule, să tot fiu biciuit cu spini. Știți că am mai pățit-o o dată cu Turquine.

— Și ce-a ales Bors ?

— Bors a hotărît să salveze fecioara. Cînd l-am întrebat la urmă ce mama naibii a însemnat chestia asta, să-și lase propriul frate în restriște, mi-a explicat că se gîndise că eu oricum eram înclinat să fiu un cîine rîios — deși el mă iubește — în vreme ce fecioara la urma urmelor tot fecioară este. Așa că s-a gîndit că datoria lui era să slujească partea mai bună. De-asta am încercat să-l și ucid. Dar acum, adăugă Lionel, acum pricep ce voia să zică. Acum înțeleg că asta a fost cea de-a doua încercare a lui, și trebuie să fi fost o hotărîre greu de luat, nu-i vorbă.

— Săracu' Bors. Sper că nu s-a ținut prea fudul pentru că a procedat așa ?

— Nu, a fost foarte umil. De fapt, încercările astea îi ieșeau în față așa, pe neașteptate.

— Care a fost cea de a treia încercare ?

— Ei, pe măsură ce înaintau, tot mai ale dracului se făceau. În a treia încercare a venit la el un om îmbrăcat ca un popă și i-a zis că în castelul din apropiere se află o doamnă care era sortită morții, dacă Bors n-avea să facă amor cu ea. Și așa-zisul popă îi arătă cum că pînă atunci se mai făcuse vinovat de moartea propriului lui frate — adică eu — fiindcă preferase nelalocul lui să o ajute pe fecioară decît pe mine și că dacă acum n-o să păcătuiască cu cucoana ceea, atunci o să aibă și o a doua

viață pe conștiință. Vedeți domniile voastre, s-ar fi cuvenit să vă pomenesc că cei doi cavaleri m-au lăsat de mort și Bors m-a găsit și mi-a dus trupul la mănăstire să mă îngroape. Bineînțeles, mai tîrziu m-am pus eu pe picioare. Ei, uite-așa, apare și doamna în castel — după cum declarase și prefăcutul popă — și adeveri și ea povestea dînsului. Îi spuse că era prinsă de-un farmec care o va face să moară de dragoste, dacă fratele meu nu se va arăta atent cu dînsa. Bors își dădu seama acum că va trebui fie să înfăptuiască păcatul mortal și s-o scape pe cucoana aceea, fie să refuze să-l comită și atunci s-o lase să moară. Mi-a povestit că și-a amintit cîte ceva din catehismul elementar, și dintr-o predică pe care o auzise odată cînd veniseră la Camelot niște trimiși ai Papei. Decise atunci că nu era ținut răspunzător pentru faptele doamnei aceleia, în vreme ce pentru ale sale răspundea numai el și nimeni altcineva. Așa că o refuză pe femeie.

Guenever chicoti.

— Da, dar stați că n-am terminat. Asta n-a fost totul. Doamna era frumoasă de-ți lua ochii, și se urcă în cel mai înalt turn al castelului, însoțită de douăsprezece drăguțe doamne de companie, și spuse că dacă Bors nu va înceta de a mai fi atît de pur, atunci or să sară toate împreună. Zise că o să le silească ea să procedeze astfel. Și mai spuse dînsa că nu-i cere altceva decît să se drăgostească o noapte cu ea — și ce-i așa de rău să te mai distrezi puțin — și atunci toate acele femei fi-vor salvate. După aceea începură cu toatele să strige la Bors și să-i ceară îndurare și milă, și boceau de mama focului. Acu pot a vă spune că frate-miu era în mare impas. Sărmănelele erau atît de înspăimîntate și frumușele, și nu trebuia altceva decît să nu mai fie atît de încăpățînat și, gata ! viețile le și erau scăpate.

— Și ce-a făcut ?

— Le-a lăsat să sară.

— Rușine ! strigă Regina.

— Oh, nu, că nu erau decît o adunătură de duhuri rele, fără îndoială. Tot turnul se întoarse pe dos și dispăru de îndată și se dovedi că tot timpul nu fuseră decît niște prăpădite de duhuri, incluzîndu-l aici și pe popă.

— Morala poveștii ăsteia este, zic eu, că nu trebuie să comiți păcatul mortal, chiar dacă douăsprezece viețu

atîrnă de el, observă Arthur. Din punct de vedere dogmatic asta mi se pare destul de judicios.

— Eu nu știu care-i dogma, da' știu că aproape că i-a albit părul-n cap lu' frate-miu.

— Și pe bună dreptate. A patra încercare care a fost, dacă a mai fost vreuna ?

— A patra eu am fost, și ăsta a fost și ultimul obstacol. La mănăstirea unde mă lăsase să mă îngroape mi-am revenit în simțiri și cînd m-am mai pus pe picioare, am pornit călare să-l caut. Acum îmi pare rău — în treacăt fie vorba, va trebui să-i cer Măriei-tale iertăciune pentru unele lucruri pe care le-am făptuit — dar, dacă stai bine și te gîndești, pare puțintel cam exagerat ca propriul tău frate să te lase să te bată dușmanii pînă la moarte. Ca să nu mai vorbim că trebuia să-mi cerșesc mîncarea de pomană, și pe vremea aceea nici nu înțelegeam lucrurile care se petreceau cu Bors și pe deasupra mai și știam că îl văzusem, chiar înainte de a-mi pierde cunoștința, cum mă părăsea în voia soartei — ei, trebuie să recunosc că eram cam îndîrjit. De fapt, aveam mare chef să-l ucid. L-am găsit pe Bors într-o capelă în pădure, și i-am declarat de îndată că am de gînd să-l ucid. Am spus : „Îți voi face ce se cuvine unui mișel și trădător, căci adevăr grăiesc că mișel și necinstit ești, mai mult decît orișice cavaler ce ieșit-a vreodat' din mîndra noastră casă." Bors a refuzat să lupte. Și-atunci, eu i-am spus : „De nu vrei să lupți, te omor ca pe un cîine". Bors a răspuns că, din toți oamenii, singur cu frate-său nu poate să se lupte. Ba a mai zis că atunci cînd caută Sfînta Cupă nu-i era îngăduit să ucidă nici oameni de rînd, atunci cum să omoare el pe frati-său ? Eu am zis : „Nu-mi pasă mie ce ai tu voie și ce n-ai voie să faci. Dacă vrei să te aperi, am să lupt cu tine ; iar dacă nu, te omor și așa". Eram furios. Bors n-a făcut altceva decît să îngenunche și să ceară cruțare. Acum văd și eu că Bors n-a făcut decît ce era drept. Pornise după Cupă, se afla în rîndul escadronului anti-omicid, iar eu eram fratele lui. Purtarea lui era și foarte curajoasă. Numai că, vezi, la vremea aceea nu puteam să înțeleg asta. M-am gîndit pur și simplu că era încăpățînat și l-am răsturnat cu picioarele în sus, pe cînd îngenunchea. Mi-am tras apoi spada să-i retez capul.

Lionel rămase în tăcere vreme de un minut, privind la farfuria din fața lui, unde se prelinseseră o pată strălucitoare de rubiniu de la vitralii, în forma unui ou.

— Știți, spuse el, totu-i foarte bine cînd te ții de dogme și morală și chestii d-astea, atita vreme cît nu ești decît tu vîrît în treaba asta ; dar ce te faci cînd se bagă și alții în harababură ? Eu zic că a fost foarte bine că Bors a căzut în genunchi și m-a lăsat după porta inimii să-l ucid, da' vezi că imediat după aceea a ieșit din capelă un pustnic care a venit năpustindu-se și s-a aruncat peste trupul lu' frate-miu. Zicea că vrea cu orice preț să mă împiedice să devin fratricid. Am ucis pustnicul.

— Ai ucis un om fără apărare ?

— Îmi pare nemaipomenit de rău, Măria-ta, dar ăsta-i adevărul. Nu uitați că eram cuprins de o furie înspăimîntătoare, și omul acela mă împiedica să ajung la Bors, și nu-mi pot stăpîni mîinile. El mă făcea de ocară cu un fel de armă morală, și-atunci mi-am folosit și eu arma împotriva armei lui. Simțeam că Bors se ridică împotriva mea într-un fel nu prea corect și că pustnicul acela îi ia apărarea. Am simțit că voința lui se ridică împotriva alei mele. Dacă voia să salveze pustnicul, atunci să nu mai fie încăpățînat și să se scoale și să lupte cu mine. Nu știu dacă mă înțelegeți, simțeam că pustnicul acela îl privește pe el, nu pe mine. Tare mi-e teamă că pur și simplu m-a apucat nebunia, recunoscu Lionel după puțin timp. Știți cum te-apucă. Voiam să lupt, și era neapărat trebuință să am cu cine mă lupta. Spusesem că am să-l ucid dacă nu vrea să se lupte cu mine, și chiar așa aveam de gînd să fac. Mă înțelegeți, nu-i așa ? E ca atunci cînd te scoli cu fața la cearșaf.

Urmă o tăcere grea.

— Eu zic să-mi termin povestea, urmă el stînjenit.

— Dă-i drumul.

— Ei, Bors m-a lăsat să-l ucid pe sihastru. S-a întins doar pe pămînt și a cerut să-mi iubesc aproapele. Atunci m-a apucat și mai rău nebunia, poate de rușine, și mi-am ridicat spada să-i tai lui frate-miu capul pe loc — cînd poftim că apare Sir Colgrevance din Gore. Se bagă între noi și zice că să-mi fie rușine că ce m-a apucat să-i tai lu' frate-miu capu' și să vărs sînge de frate. Asta a umplut paharu', să vină și ăsta să-mi predice cu sîngele sihastrului gîlgîind la picioarele mele, așa că m-am repezit

la Colgrevance. Și, în cîteva minute, individul a început să bată în retragere.

— Ce-a făcut Bors ?

— Săracu' Bors. Nu-mi place să mă gîndesc ce era în sufletelul lui. Iarăși trebuia să apuce spada, vedeți, domniile-voastre, dar n-avea ce-i face și trebui să o refuze și n-a putut scăpa altă viață. O irosise de pomană pe cea a sihastrului, după cîte se pare datorită încăpățînării lui, și acum eu aveam să-l ucid pe nevinovatul Colgrevance, care încercase să-l ajute. Colgrevance tot suspina către el, spunîndu-i : „Haide, te ridică și ajută-mă, omule. De ce mă lași să pier pentru tine ?"

— Rezistență pasivă, comentă Arthur cu interes sporit. Asta e o armă nouă. Dar pare destul de greu s-o întrebuințezi. Continuă, te rog.

— Și-așa, l-am ucis pe Colgrevance în luptă dreaptă. Rău îmi pare, dar așa am făcut. M-am întors înapoi după aceea la Bors, ca să termin treaba. Și-a acoperit capul cu scutul, dar n-a vrut să lupte.

— Ce s-a întîmplat ?

— A venit Dumnezeu, răspunse băiatul solemn. El s-a băgat între noi și ne-a luat vederea și a făcut să ne ardă scuturile.

Urmă o lungă pauză, în care Arthur rumegă primele vești despre unele lucruri de care-i fusese teamă sau la care năzuise.

— Vedeți domniile-voastre, urmă Lionel, Bors s-a rugat.

— Și-a venit Dumnezeu ?

— Eh, nu prea știu exact ce s-a întîmplat, dar soarele strălucea pe scuturile noastre. Ceva s-a întîmplat. Ne-am oprit deodată din luptă, și-am început să rîdem. Am văzut că Bors era un nătărău și l-am sărutat și ne-am împăcat. Apoi, mi-a spus povestea lui, așa cum v-am istorisit-o și eu, după care a pornit-o pe mare cu o corabie fermecată, îmbrăcată toată în mătase albă. Să vedeți că dac-o găsi cineva Cupa, atunci numai Bors o să fie ăla ; și ăsta e și sfîrșitul istoriei mele.

Rămaseră tăcuți, fiindcă era greu să discuți despre lucruri ce țineau de spirit ; în cele din urmă, Sir Lionel vorbi pentru ultima dată.

— Bine, bine, totu-i bine și frumos cu Bors, spuse el plîngăreț, dar ce ne facem cu sihastrul ? Și cu Sir Colgrevance ? De ce nu i-a salvat Dumnezeu și pe ei ?

— Dogmele nu sînt lucruri ușoare, răspunse Arthur.

Guenever spuse :

— Nu știm ce-au făcut în trecut. Și-apoi uciderea nu le-a făcut nici un rău la suflet. Poate că, dimpotrivă, le-a ajutat sufletele, să moară în felul ăsta. Poate că Dumnezeu le-a dăruit moartea asta bună, fiindcă era lucrul cel mai bun pentru ei.

CAPITOLUL XXX

Cea de-a treia întoarcere mai importantă la Curte fu a lui Sir Aglovale, care sosi la ceas tîrziu de după-amiază, cînd stropii de rubin fugiseră din farfuriile de pe masă și se cățăraseră pe perete. Era un flăcău de mai puțin de douăzeci de primăveri, cu o înfățișare nobilă, frumoasă și cu simțul umorului. Îl mai jelea încă pe Tatăl său, Regele Pellinore — și arăta aceasta purtînd pe brațul care ducea scutul, o eșarfă neagră. Cel puțin, credeau că este pentru Regele Pellinore. De fapt, de cînd îl văzuseră ultima oară, murise și maică-sa. Mai aducea de asemenea cu sine și vestea morții unei surori — fiindcă aproape toți cei din familia lui Pellinore fuseseră lipsiți de noroc.

— Gawaine e aici ? întrebă Aglovale. Unde sînt Mordred și Agravaine ?

Arunca priviri furișe în jurul lui, de parcă se aștepta chiar să-i găsească în Sală. Deasupra capului, stropii colorați de lumină căzeau pe o bucată mică și primitivă de tapițerie — care zugrăvea niște cavaleri în cămăși de zale, cu apărătoare de nas pe coifurile lor pictate gonind un mistreț.

Arthur spuse :

— Aglovale, ei sînt aici. Fericirea mea e în mîinile tale.

— Aha.

— Ai de gînd să-i omori ?

— Am venit să-l ucid mai întîi pe Gawaine. Poate că pare ciudat, după ce-am căutat Sfînta Cupă.

— Aglovale, ai tot dreptul să încerci să te răzbuni împotriva celor din Orkney, și n-am să te opresc dacă vei încerca. Tatăl tău l-a ucis pe tatăl lor, iar fratele tău s-a culcat cu mama lor. Nu, nu-i nevoie să-mi explici despre asta — lasă-mă să-ți aduc aminte cîteva fapte. Mai apoi cei din Orkney ți-au ucis tatăl și fratele. Și-acum tu ai de gînd să ucizi pe cîțiva dintre cei din Orkney, iar feciorii lui Gawaine îți vor ucide fii, și-așa vom merge tot mai departe. Asta-i legea Nordului. Dar acum, Aglovale, eu încerc să aduc în Britania o nouă lege, prin care oamenii nu trebuie să continue să verse sînge tînăr la nesfîrșit. Te-ai gîndit ce treabă anevoioasă este asta pentru mine? Există o zicală care spune că două rele nu fac un bine, și zău că tare mult îmi place asta. Nu o aplica la tine — aplică-mi-o mie. Aș fi putut să-i pedepsesc pe cei din Orkney pentru că ți-au ucis fratele. Aș fi putut să pun să li se taie capul. Ți-ar fi plăcut să fac asta?

— Da.

— Poate că s-ar fi cuvenit s-o fi făcut.

Arthur se uită la propriile lui mîini, cum făcea deseori cînd se găsea la ananghie.

Apoi adăugă:

— Mare păcat că n-ai avut prilejul să-i vezi pe cei din Orkney acasă la ei. Ei n-au avut o viață atît de fericită ca a ta.

Aglovale răspunse:

— Și credeți că viața mea de familie e chiar așa de fericită acum? Știați că maică-mea a murit acum cîteva luni? Tata îi zicea Piggy.

— Aglovale, îmi pare rău. Nu auzisem.

— Măria-ta, oamenii rîdeau de tata. Știu și eu că nu era o persoană nemaipomenită. Dar trebuie să fi fost un soț destul de bun, nu-i așa, ca mama să moară de singurătate atunci cînd el s-a dus? Mama nu era o persoană prea meditativă, dar s-a topit ca o lumînare după ce ăia din Orkney l-au ucis pe tata și pe Lamorak. Acum se află și ea în același mormînt.

— Aglovale, trebuie să faci ceea ce crezi că e drept. Știu că ești un adevărat Pellinore, și așa ai să faci. Nu-ți voi cere nici o favoare pentru mine. Dar vrei să mă lași să-ți pomenesc trei lucruri? Primul este că tatăl tău este primul cavaler pe care l-am iubit — și totuși nu

l-am pedepsit pe Gawaine. Al doilea este că toți cei din Orkney își adorau mama. Ea i-a făcut s-o iubească atît de mult, dar ea se iubea doar pe sine. Și cel de-al treilea lucru — oh, Aglovale, pleacă-ți urechea la aceasta — este că un Rege poate să lucreze doar cu cele mai bune unelte.

— Mi-e teamă că cel de-al treilea lucru nu l-am prea priceput.

— Spune-mi, crezi că dușmăniile sînt un lucru bun? întrebă Arthur. Vă aduc fericire în familii?

— Nu chiar.

— Dacă vreau să opresc legea dușmăniei, crezi că are vreun rost să apelez la Gawaine sau la oameni ca el?

— Aha.

— Și ce folos aș avea dacă aș fi executat toată familia de Orkney? Am fi avut doar trei cavaleri mai puțin de care să mă folosesc. Și viața lor a fost nefericită, Aglovale. Așa că, vezi, toată nădejdea în tine îmi stă.

— Trebuie să mă gîndesc la asta.

— Te rog. Și nu te pripi cu hotărîrea. Pe mine să nu mă iei în seamă. Fă doar ce crezi tu că e drept, fiindcă ești un Pellinore — și știu că totul va ieși cît se poate de bine. Și acum spune-ne despre aventurile tale din Căutarea Sfintei Cupe, și uită pentru o seară de necazurile cu cei din Orkney.

Aglovale suspină adînc și spuse:

— Cît mă privește pe mine, n-am avut nici o aventură. Dar Cupa asta m-a costat totuși o soră. Poate chiar și un frate.

— Ce? A murit sora ta? Vai de mine, săracul de tine, dar eu credeam că e în siguranța într-o mănăstire de maici?!

— Au găsit-o moartă într-un soi de barcă.

— Moartă într-o barcă!

— Da, o corabie fermecată. Avea în mîini o scrisoare lungă, toată despre Sfînta Cupă și despre frate-miu Percy.

— Îți facem poate rău dacă întrebăm amănunte?

— Nu. Îmi place să vorbesc de asta. Mi-a mai rămas Dornar și se pare că Percy s-a făcut remarcat.

— Dar ce-a făcut Sir Percival?

— Eu zic că mai bine v-aș povesti ce spunea scrisoarea. După cum știți, continuă Sir Aglovale, Percy era cel care semăna cel mai mult cu tata în familia noastră. Era

bun și umil și un pic cam zăpăcit. Mai era și timid. Cînd l-a întîlnit pe Bors în barca aia fermecată a lor, s-a ruşinat de el, aşa se spune în scrisoare. Vedeţi domniilevoastre, dînsul era un cavaler neîntinat, precum Galahad. De cîte ori îi vedeam împreună, îmi trecea prin cap că el şi cu tata ar face o pereche bună. Cel puţin un lucru e sigur : la amîndoi le plăceau animalele şi ştiau să se poarte cu ele. Tata avea Fiara aceea a Căutărilor şi Percy se pare că se împrietenise în special cu leii, asta de cînd a plecat. Unde mai pui că Percy era binevoitor şi simplu. Într-o zi, pe cînd încercau să smulgă o spadă binecuvîntată dintr-o teacă — vreau să spun ei trei în corabia fermecată — lui Percy i s-a dat voie să facă prima încercare. N-a reuşit, bineînţeles — toate chestiile astea erau rezervate pentru Galahad — dar după ce nu a reuşit, s-a uitat cu mîndrie în jur şi a spus : „Pe sfînta mea credinţă, de data asta chiar că n-am reuşit !“ Mă rog, mă rog, dar văd că mă depărtez de povestea mea. Se zice în scrisoarea aceea că prima aventură pe care a avut-o Percy după ce-a plecat de la Castelul Vagon, a fost să călărească împreună cu Sir Lancelot pînă ce s-au întîlnit cu Galahad. S-au luptat cu el, şi Galahad i-a bușit pe amîndoi. Apoi, Percy l-a părăsit pe Lancelot şi s-a dus la o mănăstire, unde a fost împărtăşit. Călugărul l-a sfătuit să-l urmeze pe Galahad la Goothe sau Carbonek, şi să nu se mai lupte niciodată cu el. De fapt, Percy fusese cuprins de un fel de adoraţie entuziastă pentru eroul lui — Galahad — aşa că sfatul acesta i se potrivea de minune. A călărit mai departe spre Carbonek, unde a auzit ceasul mănăstirii bătînd, în vreme ce el îi dădea ghes prin pădure — şi acolo a dat peste Regele Evelake, care avea cam patru sute de ani. Eu zic că-i mai bine să-l las deoparte pe Evelake, fiindcă nu prea înţeleg partea asta. Mi se pare că bătrînu' nu putea să moară pînă ce nu se găsea Sfînta Cupă, sau ceva în genu ăsta. Dar mai e amestecat şi Regele Pelles în chestia asta, şi toată partea asta din scrisoare e de fapt puţin cam încurcată. Oricum ar sta lucrurile, vorba e că Percy s-a luptat cu opt cavaleri şi douăzeci de oşteni năimiţi, care l-au atacat la Carbonek, şi a fost scăpat în ultima clipă chiar de Galahad. Din nefericire, calul lui a fost ucis şi Galahad a plecat mai departe, fără să rămînă nici măcar o zi.

— Ştiţi, spuse Lionel şovăitor, nu zic că nu-i mare lucru să fii sfînt şi invincibil, şi n-am nimic împotriva

lui Galahad că e virgin, dar nu credeți cumva că oamenii ar trebui să fie ceva mai umani? N-aș vrea să credeți că sînt prefăcut, dar băiatul ăsta mă face întotdeauna să mă simt scîrbit ori îngrozit. Adică de ce n-ar putea și el să zică frumușel bună-dimineața, sau mai știu eu ce, în loc să-l salveze pe careva și după aia să încalece și să se care în liniște, ținîndu-și nasu' ăla al lui în sus?

Arthur nu făcu nici un comentariu, și tînărul își reluă povestirea.

— Percy încerca să se țină de Galahad, conform instrucțiunilor pe care le primise de la călugăr, dar Galahad o și pornise, așa că sărmanul n-a avut altceva de făcut decît să o ia la fugă după el și să strige: „Hei, ascultă!" A dat de tot felul de necazuri, încercînd să împrumute un cal de la cineva, și în cele din urmă a sfîrșit călărind mîrțoaga unei slugi, galopînd după Galahad cît putea. Dar uite că s-a ivit un cavaler cu gust de trîntă și l-a doborît de pe mîrțoagă — teamă mi-e că familia noastră n-a fost croită în stilul eroic — și uite că iarăși a rămas pe jos și ia-l pe Galahad de unde nu-i. Ei, și în acest punct apare o femeie — s-a descoperit după aceea că era o vrăjitoare, și nici măcar una prea cumsecade — și l-a întrebat cu aprigă voce ce încearcă să facă. Percy a zis: „Păi ce să fac, nici bine, nici prea mult rău, ai?" Așa că femeia aceea i-a împrumutat un armăsar negru care s-a dovedit a fi un duh, și s-a spulberat în împrejurări dramatice cînd, din fericire, în scara aceea, Percy și-a făcut cruce. Se afla atunci într-un fel de pustiu, așa că pînă una-alta s-a apucat să lege prietenie cu un leu, pe care l-a scăpat de un șarpe. Percy a fost întotdeauna mort după Prietenii Noștri Muți, după cum v-am și spus. Următoarea faptă care s-a întîmplat a fost aceea că s-a ivit o preafrumoasă, preagrațioasă și preaplină de nuri domniță, cu tot echipamentul de camping și l-a invitat pe Percy la ospăț. Îi era foame — după tot pustiul și toate pățaniile prin care trecuse — și nici nu fusese învățat cu băutura, așa că, vedeți domniile-voastre, se încinse un chef pe cinste. Mi-e teamă că s-a cam înfierbîntat și urmarea a fost că apoi a rîs prea mult și s-a cam stîrnit băiatul și a rugat-o pe duduie, mă înțelegeți domniile-voastre cum stă treaba, hm! Doamna n-a zis nu, și tocmai cînd să se împlinească cele cunoscute și poftite, din fericire ochii lui Percy căzură pe crucea

de pe mînerul spadei sale, care stătea culcată pe pămînt. Iară își făcu cruce, și tot cortul muierii se întoarse cu fundu-n sus și pe dată dispăru și ea într-o corabie, urlînd și țipînd și chelălăind, și apa ardea în urma ei. Percy a fost așa de rușinat de sine și cuprins de o asemenea durere de cap a doua zi de dimineață cînd se sculă, încît își înfipse drept pedeapsă spada în propria-i coapsă. După asta, apăru corabia fermecată cu Bors înăuntru și amîndoi o porniră pe mare, acolo unde-i va purta ea.

Guenever spuse :

— Dacă acea corabie era menită să-i ducă pe oameni spre Sfînta Cupă, pot foarte bine înțelege cum de se afla Bors în ea. Știm că dînsul a trecut prin niște încercări îngrozitoare. Dar de ce Sir Percivale ? Știi, n-aș vrea să te supăr, Sir Aglovale, dar fratele dumitale nu prea pare să fi înfăptuit cine știe ce.

— Și-a păstrat cinstea, spuse Arthur. Era la fel de curat ca și Bors ba, aș spune, chiar și mai curat. Era perfect inocent. Dumnezeu a chemat copiii care suferă să vină la El.

— Bine, dar așa un tîrîie-brîu, un împleticit !

Arthur se supără.

— Dacă Dumnezeu e milos, ripostă el, nu văd de ce nu ar permite oamenilor să se împleticească în ceruri. Continuă cu scrisoarea dumitale, Sir Aglovale.

— În acest moment intervine și soră-mea. După cum știți, ea era călugăriță și, cînd i-au tăiat pentru prima dată părul, i-a apărut o viziune care i-a cerut să și-l păstreze într-o cutie. Soră-mea era o femeie învățată, care avea vocația de a urma studii religioase. Chiar cînd au intrat Percy și Bors în barcă, s-a ivit din mănăstire o arătare care le-a spus să facă anume lucruri. Primul era să-l caute pe Sir Galahad. Galahad își petrecuse noaptea într-o mănăstire, lîngă Carbonek, după ce-l doborîse pe Sir Gawaine, și tocmai atunci l-a găsit soră-mea. Ea l-a pus să se scoale și să se înarmeze și împreună au pornit-o călare spre Marea Collibe, unde, în spatele unui puternic castel, au găsit corabia binecuvîntată în care-i așteptau Bors și Percy. Cu toții au pornit-o pe mare, pînă ce-au ajuns la o gîtuitură, între două stînci înalte — și acolo îi aștepta o a doua corabie. Nu prea i-a tras inima să se urce în noua corabie, fiindcă în aceasta se găsea un pergament care-i avertiza pe oameni să nu calce pe punte

dacă nu se găsesc în stare de perfectă credință — dar Galahad păși pe punte ca de obicei, cu încrederea aceea nesuferită pe care o are întotdeauna în sine. Ceilalți l-au urmat și au găsit acolo un pat bogat, cu o coroană de mătase, și o spadă pe jumătate trasă din teacă. Era spada Regelui David. Mai erau acolo și trei fuse fermecate, făcute din copacul Edenului, precum și două spade inferioare pentru Percy și Bors. După cum era și de așteptat, spada cea mai de seamă era pentru Galahad. Mînerul îi era cioplit dintr-o piatră minunată, brațele plășelelor erau făcute din coastele a două fiare pe nume Calidone și Ertanax, teaca era din piele de șarpe, iar o parte a spadei era roșie ca sîngele. Numai cingătoarea era din cînepă obișnuită. Sora mea s-a apucat să lucreze la fuse și a țesut o cingătoare nouă din propriul ei păr, pe care și-l adusese în cutie, conform instrucțiunilor. Ea le-a explicat povestea săbiei, pe care o cunoștea din studiile ei, și cum fuseseră fusele întocmite din lemn colorat pe dinăuntru cu sevă și, în fine, l-a încins pe Galahad cu spada aceea. Era fecioară, și a fixat sabia la cingătoarea unui virgin ca și ea, cu propriul ei păr. Se întoarseră apoi la primul lor vas și navigară spre Carlisle. În drumul lor scăpară pe un bătrîn domn care era ținut prizonier de cîțiva oameni ticăloși în castelul său. Omorîră în luptă o mulțime din acești oameni, drept care Bors și Percy fură tare necăjiți, dar Galahad le spuse că era perfect corespunzător cu normele lor să ucidă oameni care nu fuseseră botezați — și s-a dovedit că aceștia nu fuseseră. Așa că bătrînul de la castel ceru permisiunea să moară în brațele lui Galahad, ceea ce Galahad cu condescendență acceptă.

Cînd ajunseră la Carlisle, găsiră un alt castel aparținînd unei doamne care se umpluse de lepră. Doftorii îi spuseră că singurul leac era să se scalde într-o cadă umplută cu sîngele unei fecioare preacurate de spiță regească. Orice fecioară care trecea pe acolo și răspundea cerințelor era silită să sîngereze, luată fiind cu japca de oamenii de la castel, iar descrierea persoanei se potrivea exact soră-mi. Cei trei cavaleri luptară toată ziua ca s-o scape, dar pe seară motivul vămuielii le fu explicat, și soră-mea spuse : „Mai bine un rău decît două“ Așa că încuviință să i se ia sîngele, opri lupta, și a doua zi de dimineață ei înfăptuiră ce-și puseseră de gînd. Sora

mea îi binecuvîntă pe doftori, porunci ca trupul să-i fie lăsat să plutească în sfînta corabie cu această scrisoare în mîna ei, și apoi muri în vreme ce doftorii îi scoteau sîngele.

Sir Aglovale se întoarse spre rege, în timp ce se îndrepta spre dormitorul său, după ce îi fuseseră prezentate condoleanțele și exclamațiile de rigoare. Sala era întunecată, și giuvaerurile de lumină se stinseseră.

— Ah, bine că-mi adusei aminte, spuse el rușinat. Vrei, Măria-ta, să-i trimiți pe cei din Orkney să ospăteze cu mine mîine?

Arthur se uită la el îndeaproape, prin lumina pierită a amurgului, și apoi pe față i se lăți un imens zîmbet. Îl sărută pe Aglovale, cu o lacrimă care-i lunecă în colțul ochiului. Spuse:

— Ei, uite că acum am un nou Pellinore pe care să-l îndrăgesc.

CAPITOLUL XXXI

Și totuși nici o veste de la marele Dulac. Devenise un nume magic care încălzea toate inimile, îndeosebi ale femeilor, oriunde s-ar afla. Devenise el însuși un *maestro* — și era acum considerat așa cum îl privise el pe vremuri pe Moș Dap. Dacă ați învățat să zburați ca pilot, sau ați fost elevul vreunui mare muzician sau al unui mare scrimeur, atunci e de-ajuns să vă aduceți aminte de profesorul acela, pentru ca să știți cum ajunseseră să gîndească cei din Camelot despre Lancelot. Ar fi murit pentru el — pentru măiestria lui. Și el se pierduse.

Supraviețuitorii se prelingeau unul cîte unul spre Curte — Palomides, creștinat acum și plictisit de moarte de Fiara Căutărilor, care tot se ținea de capul lui și îmbătrînit de lunga sa rivalitate poetică cu Sir Tristram pentru dragostea acelei La Beale Isoud — Sir Grummore Grummursum, chel ca un ou, aproape de optzeci de anișori, chinuit de gută, dar încă pornind vitejește după aventuri — Kay, cu ochi ageri și sarcastic — Sir Dinadan, făcînd tot felul de bancuri despre propriile înfrîngeri, deși era atît de obosit că de-abia mai putea să-și țină pleoapele deschise — chiar și Sir Ector din Pădurea

Sălbatică, bătrînă de optzeci și cinci de ani și șubrezit rău de tot.

Aduseră cu sine arme fărîmate și zvonuri. Unul zicea că Galahad, Bors, celălalt Ector și o călugăriță fuseseră de față la o Liturghie miraculoasă. Fusese celebrată de un mielușel, și servită de un om, un leu, un vultur și un bou. După Liturghie, preotul care a ținut-o a trecut printr-un miel zugrăvit pe un vitraliu de pe una dintre ferestrele bisericii, fără să spargă sticla, semnificînd astfel imaculata concepțiune. Un altul povestea cît de nemilos se purtase Galahad cu un duh dintr-un mormînt, cum a răcit izvorul poftelor trupești și cum s-a dat în cele din urmă de-a dura castelul doamnei leproase.

Oamenii aceștia, cu armura lor ruginită și scuturile ciobite, îl văzuseră pe Lancelot ba aici, ba acolo. Vorbeau despre un om în armură, tare urît, rugîndu-se la margine de drum la cîte-o răscruce, despre o față sleită de puteri dormind în bătaia lunii pe scutul pus drept pernă sub cap. Vorbeau de asemeni și despre lucruri de necrezut — despre Lancelot doborît de pe cal, înfrînt, îngenunchind după ce fusese învins.

Arthur puse întrebări, trimise curieri, își pomeni căpitanul în rugăciuni. Guenever, într-o periculoasă dispoziție sufletească, începu să păsească pe marginea prăpastiei verbale. În orice clipă era gata să spună sau să facă ceva care ar fi compromis-o pe ea sau pe iubitul ei. Mordred și Agravaine, care se aflaseră printre primii ce se retrăseseră din Expediție, pîndeau și așteptau cu ochi strălucitori. Erau la fel de neclintiți cum se zice că era și Lordul Burleigh la consiliile Reginei Elizabeth, sau ca o pisică microasă care pîndește în taină gaura șoarecelui — o simplă prezență, o concentrare.

Începură să se răspîndească zvonuri despre moartea lui Lancelot. Fusese ucis de un cavaler negru la un vad — luptase în suliți cu propriul lui fiu, care-i rupsese gîtul — înnebunise din nou după ce fusese înfrînt de fiul lui, și-acum călărea de colo-colo, fără țintă — armura îi fusese furată de un misterios cavaler, iar el fusese mîncat de o fiară — luptase împotriva a două sute și cincizeci de cavaleri, fusese luat prizonier și spînzurat ca un cîine. O puternică grupare credea a ști sau lăsa a se înțelege că fusese ucis, în timp ce dormea, de către

cei din Orkney, și fusese îngropat sub un maldăr de frunze veștede.

Șirul sleit de cavaleri se răzlețea în cîte doi sau trei, apoi cîte unul, apoi cu intervale de zile între călărețiî solitari. Lista de dispăruți, ținută de Sir Bedivere, începu să se transforme într-o listă de morți, pe măsură ce mai toți cei dispăruți fie că se întorceau epuizați, fie erau confirmați ca fiind morți de către un raport demn de încredere. Șoaptele despre Lancelot începură să capete un ton de necrolog. Era iubit aproape de toată lumea, așa încît vorbitorii nu vorbeau decît în șoaptă despre moartea lui, ca nu cumva, vorbind tare despre ea, pînă la urmă vorbele să li se adeverească. Dar șopteau despre bunătatea și înfățișarea lui remarcabile ; despre cutare lovitură pe care o aplicase cîndva cutărui cavaler ; despre grația și perfecțiunea jocului lui de picioare, fentelor și eschivelor sale. Cîțiva paji obscuri sau fete de la bucătărie, care-și aminteau ca azi un zîmbet sau un bacșiș de Crăciun, adormeau pe pernele ude de lacrimi, deși știau că marele căpitan nici gînd să-și fi amintit măcar de numele lor. Kay uimi pe toată lumea declarînd cu un smiorcăit că regretă că toată viața n-a fost decît un netrebnic meschin, și apoi ieși repede din încăpere, suflîndu-și nasul. În toată Curtea se întinse o tensiune nervoasă și plutea senzația unei nenorociri implacabile.

Lancelot veni pe o furtună, ud leoarcă și neluat în seamă. Ducea de căpăstru o gloabă care se numea că e o iapă albă, și càreia nu-i mai rămăsese nici puterea să meargă la trap. Norii negri și grei de toamnă rămăseseră în urma lor. Trebuie să fi fost la mijloc vreun farmec, ori puterea de a ghici gîndurile, sau cine știe ce intuiție — fiindcă toate meterezele și turnurile palatului, podul mobil de la poarta cea mare erau înțesate cu oameni care așteptau și pîndeau și arătau cu degetul în tăcere, înainte chiar ca el să fi apărut. Cînd putu fi văzută silueta firavă, croindu-și drum ostenită printre copacii îndepărtați de pe terenul de vînătoare, un murmur se ridică din mijlocul mulțimii. El era, Lancelot, într-o mantie stacojie, lîngă bălana lui, lîngă iapa lui dragă. Era teafăr. Îndată se știu totul despre aventurile sale, înainte măcar să se fi spus vreo vorbă. Arthur alerga de colo-colo ca un nebun, cerînd tuturor să intre înăuntru, să plece de pe metereze, să-l lase pe om în ale lui. Cînd ajunse în cele din urmă la castel, nu mai rămăsese ni-

meni a cărui prezență să-l supere. Doar atîta, poarta mare era deschisă și Moș Dap era acolo, aplecat din șale și cu părul albit, ca să-i primească iapa.

Sute de ochi, aruncînd priviri furișe de după perdele, îl văzură pe omul istovit dînd hamurile scutierului său îl văzură cum stă cu capul plecat, — îl văzură cum se întoarce și pășește spre propriul lui apartament — cum dispare în întunericul scărilor care duceau în turn.

Două ore mai tîrziu. Moș Dap se prezentă în odaia Regelui. Îl dezbrăcase pe Lancelot și-l băgase în pat. Sub mantia stacojie, spuse el, se găseau frumoase veșminte albe — iar sub acestea, o cămașă groaznică de păr. Sir Lancelot îl trimisese cu un mesaj. Era tare obosit și îi cerea Măriei sale iertăciune. Va trece pe la domnia-sa mîine. Între timp, ca să nu mai tărăgăneze știrile importante, Moș Dap avea a-i spune Regelui că Sfînta Cupă fusese găsită. Galahad, Percivale și Bors o găsiseră și, cu ea, precum și cu trupul surorii lui Percivale, ajunseseră la Sarras în Babylon. Cupa n-a putut fi adusă în Camelot. Bors va veni în cele din urmă acasă, dar ceilalți n-aveau să se mai întoarcă nicicînd.

CAPITOLUL XXXII

Guenever se împopoțonase pentru această ocazie. Își pusese pe față tot soiul de dresuri de care nu avea nevoie, și le pusese tare rău. Avea atunci patruzeci și doi de ani.

Cînd Lancelot o văzu așteptîndu-l la masă, cu Arthur lîngă dînsa, inima, nebuna, își răzbi învelișul și i se rupse în piept și dragostea din ea se vărsă în toate vinele trupului lui. Era dragostea lui, vechea lui dragoste pentru o fată de douăzeci de ani, stînd mîndră pe tronul ei, cu darul de prizonieri la picioare — dar acum aceeași fată stătea în alte condiții, cu un machiaj prost întocmit și cu mătăsurile țipătoare cu care încerca să sfideze invincibila osîndă a destinului uman. El o văzu ca pe spiritul pasionat al tinereții nevinovate, acum asediată de festa jucată tinereții — festa trădării dinăuntrul trupului, care transformă carnea în oase putrezite. Gîtelile ei prostești nu erau vulgare pentru el, ci mișcătoare. Fetișcana mai era încă acolo, atrăgătoare încă de după peni-

bila baricadă de ruj. Făcuse cel mai viteaz protest : „Nu mă voi lăsa învinsă". Sub cochetăria stîngace, se simțea răzbătînd strigătul uman de ajutor. Ochii tineri erau nedumeriți, spunînd : „Eu sînt, eu, sînt aici, înăuntru — ce mi-au făcut ? Nu mă voi supune !" O parte a spiritului ei știa că pudra pe care și-o întinsese pe față o transformase într-o pațachină și o ura și încerca să-și rețină iubitul numai cu ochii. Ei spuneau : „Nu te uita la toate astea. Uită-te la mine, doar la mine. Eu, eu sînt încă aici, în ochi. Uită-te la mine, în temnița în care sînt închisă, și ajută-mă să ies afară !" O altă parte spunea : „Nu, nu sînt bătrînă, e doar o iluzie. Sînt frumos aranjată. Vezi, vezi, pot și eu să fac tot ce sînt în stare să facă tinerii. Desfid enorma armată a bătrîneții !"

Lancelot văzu doar sufletul, un copil nevinovat și condamnat, păstrîndu-și pozițiile ce nu puteau fi apărate cu jalnicele arme ale vopselii de păr și mătasei oranj cu care sperase — o, Doamne, cu cîte temeri ? — să-i placă. El văzu :

> Pumnul pigmeu, febril,
> Încleștat sfidător spre cer
> Mîndria ce voia să triumfe, protagonistul osîndit
> Încleștîndu-se cu fantomaticul gigant.

Arthur întrebă :

— Ei, te-ai odihnit acum ? Cum te mai simți ?

— Sîntem atît de bucuroși să te vedem, spuse Guenever, atît de bucuroși să te avem iarăși printre noi.

Ei, de partea lor, vedeau un om al seninătății — genul de înțelept pe care-l descrie Kipling în Kim. Îl vedeau pe noul lor Lancelot ca pe un colos de tăcere și percepție. Venise la ei din înălțimea spiritului lui.

Lancelot spuse :

— Acum sînt odihnit, mulțumesc domniilor-voastre. Cred că vreți să aflați vești despre Cupă.

Regele spuse :

— Mi-e teamă că a fost o dovadă de egoism din parte-mi. Dar n-am lăsat pe nimeni să intre aici. Vom pune însă ca povestea să fie scrisă pe pergament și păstrată printre hrisoavele de la Salisbury. Dar mai întîi de toate am dorit să auzim povestea de la tine, Lance, fără să te oprim.

— Ești sigur că nu ești prea obosit să ne-o istorisești ?

Lancelot zîmbi și le luă mîinile.

— Păi nici nu-i prea mult de povestit, spuse el. La urma urmelor nu eu sînt cel ce-a găsit Cupa.

— Așază-te și depostește. Vei putea să vorbești după ce vei fi mîncat. Ai cam slăbit.

— N-ai pofti un pahar cu hippocras, vinișor cu scorțișoară, ori niște cidru de pere.

— Nu, acum nu beau, mulțumesc, spuse el.

În vreme ce mînca, Regele și Regina stăteau fiecare în partea sa și-l priveau. Înainte ca el însuși să știe că vrea sarea — numai cît degetele i se întindeau ca să ajungă la ea — și ei i-o dădeau în față. Rîse de fețele lor serioase, care-l făceau să se simtă nelalocul lui și se făcu că-l stropește pe Arthur cu paharul lui cu apă, ca să-i facă să zîmbească.

— Vreți o relicvă ? întrebă el. Aș putea să vă dau cizmele mele dacă poftiți. Sînt destul de uzate.

— Lancelot, ăsta nu-i un lucru de care să glumești. Cred că ai văzut Sfînta Cupă cu ochii tăi.

— Chiar dacă am văzut-o, ăsta nu-i un motiv să-mi dați sarea la mînă.

Dar cu toate acestea, ei se uitară înainte la el. Lancelot spuse :

— Vă rog să mă înțelegeți. Galahad și ceilalți sînt cei cărora li s-a dăruit Cupa. Nu mie. Așa că ar fi nedrept și m-ar jigni dacă ați face atîta caz de asta. Cîți dintre cavaleri s-au întors ?

— Jumătate, răspunse Arthur. Am auzit poveștile lor.

— Știm doar că cei ce-au făptuit omor și cei care nu s-au spovedit, au fost întorși înapoi ; și tu ne istorisești că Galahad, Bors și Percivale au fost îngăduiți. Mi se spune că Galahad și Percivale erau virgini ; iar Bors, deși nu era el chiar virgin, s-a dovedit a fi un teolog de mîna întîi. Presupun că Bors a trecut pentru dogma lui, iar Percivale pentru nevinovăția lui. Nu prea știu nimic despre Galahad, decît doar că toată lumea zice că-i antipatic.

— Ce, nu-l plac ? E antipatic ?

— Se plîng că este inuman.

Lancelot rămase cu paharul în mînă.

— Este inuman, spuse el în cele din urmă. Dar de ce-ar fi uman ? Trebuie îngerii să fie umani ?

— Nu prea te înțeleg.

— Crezi cumva că dacă Arhanghelul Mihail ar fi să vină aici chiar în clipa asta, ar spune : „Vai, ce vreme plăcută e azi ! Nu iei un pahar de whisky ?“

— De, nu prea cred.

— Arthur, nu cumva să crezi că sînt grosolan cînd spun asta. Trebuie să-ți amintești că am fost în pustietate, în locuri ciudate și fără picior de om, uneori singur-singurel, alteori într-o barcă cu nimeni altcineva decît Dumnezeu și marea care șuiera. Știi că de cînd m-am întors între oameni simt că mă apucă nebunia ? Nu de la mare, ci de la oameni. Tot ceea ce am cucerit, îmi scapă printre degete, atunci cînd mă întovărășesc cu oamenii. O mulțime de lucruri pe care le spuneți chiar tu și cu Jenny mie îmi par fără de noimă ; zgomote, zgomote ciudate, gol, pustiu. Știi ce vreau să spun : „Ah, ce mai faci ? Dar te rog, ia loc ! Ce vreme drăguță e azi !“ Ce rost, ce rost au toate astea. Oamenii vorbesc mult prea mult. Acolo unde am fost eu și unde este Galahad, înseamnă o risipă de timp să ai „maniere“. Manierele sînt necesare numai între oameni ca să facă să meargă afacerile lor neînsemnate. Manierele, știți domniile-voastre, de om sînt făcute, iară nu de Dumnezeu. Așa că puteți înțelege cum de Galahad poate părea inuman și lipsit de maniere și așa mai departe pentru oamenii care zumzuie și croncăne pe lîngă el. În spiritul său el era departe, trăind în insulele pustii, în tăcere, cu eternitatea.

— Aha.

— Te rog să nu gîndești că am fost grosolan spunîndu-ți lucrurile astea. Încerc doar să explic un simțămînt. Dacă ai fi fost măcar în Purgatoriul lui Patrick [1], și încă ai fi înțeles ce vreau să spun. Oamenii par ridicoli cînd ies afară de-acolo.

— Înțeleg exact. Și-l înțeleg și pe Galahad.

— Zău că era o persoană simpatică. Am petrecut multă vreme într-o barcă cu el, așa că știu. Dar asta nu însemna că trebuia neapărat să ne tot oferim unul altuia cel mai bun loc din barcă.

[1] Peșteră de pe o insulă în Lough Derg, în vestul Irlandei, unde i s-ar fi revelat Sfîntului Patrick intrarea în purgatoriu. Peștera a devenit loc de pelerinaj.

— Cavalerii ăstei lumești erau cei care-l urau mai mult. Acum înțeleg de ce. Oricum, noi așteptăm să-ți auzim povestea ta, nu pe a lui Galahad.

— Da, Lance ; povestește-ne cum te-ai descurcat, și lasă-i pe îngeri în plata Domnului.

— Cum n-am fost îngăduit să întîlnesc vreun înger, spuse Sir Lancelot cu un zîmbet, cred că asta-i cel mai bun lucru pe care pot să-l fac.

— Ei, haide, dă-i drumul.

— Cînd am părăsit Castelul Vagon, începu comandantul-șef, mi-a trecut prin cap ideea năstrușnică cum că cel mai bun loc de căutat ar fi Castelul Regelui Pelles...

Se opri, fiindcă Guenever făcuse o mișcare bruscă.

— N-am mai mers la castel, spuse el cu blîndețe, fiindcă am avut un accident. Mi s-a întîmplat ceva care era în afara planurilor mele, și după aceea am mers unde am fost dus.

— Ce accident ?

— N-a fost chiar un accident. A fost prima lovitură a unei pedepse pe care am primit-o și pentru care sînt recunoscător. Călăream împreună cu Sir Percivale, cînd uite că dădurăm de fiul meu. De la primul atac m-a dat jos de pe cal, fiu-meu.

— Un atac surpriză, spuse Arthur iute.

— A fost o luptă dreaptă.

— Fără îndoială că n-ai vrut să-ți bați fiul.

— Ba cum nu, ori c-am vrut să-l bat !

Guenever spuse :

— Toată lumea trebuie cîteodată să aibă ghinion.

— L-am atacat pe Galahad cu tot meșteșugul pe care-l știu, și el m-a trîntit cum nu m-a bușit nimeni înainte. Zău așa, adăugă Lancelot, cu unul din rînjetele sale întins pe toată fața, aș putea spune că mi-a servit una dintre puținele căzături pe care le-am primit vreodată. Primul lucru de care-mi amintesc că l-am simțit, cînd zăceam pe pămînt, a fost o absolută uluială. Dar mai tîrziu s-a schimbat în altceva.

— Ce-ai făcut ?

— Zăceam pe pămînt, și Galahad își ținea calul lîngă mine fără să spună o vorbă, cînd a venit o femeie care era schimnică într-o mănăstire lîngă care ne luptasem. Ea a făcut o reverență și a spus :

— Dumnezeu cu tine, cel mai bun cavaler din lume.

Lancelot se uita țintă la masă, și-și mișcă mîna într-un gest de parcă voia să mîngîie fața de masă. Își drese apoi glasul și continuă :

— M-am uitat în sus, să văd cine-mi vorbește.

Regele și Regina așteptau.

Lancelot își drese din nou glasul :

— Încerc să vă povestesc despre spiritul meu, nu despre aventurile mele, nu știu dacă înțelegeți ce vreau să spun. Așa că nu pot fi modest. Sînt un om rău, știu asta, dar am fost întotdeauna bun la arme. A fost o consolare pentru răutatea mea, să mă gîndesc... să știu că eram cel mai bun cavaler din lume.

— Ei și ?

— Ei, și femeia aceea nu vorbea cu mine.

Rumegară situația în tăcere, privind un tic nervos care-i agita partea dreaptă a gurii.

— Galahad ?

— Da, spuse Sir Lancelot. Femeia se uita pe lîngă mine la fiul meu Galahad, și el porni în galop de îndată ce termină de vorbit. Curînd după aceea, pleca și femeia.

— Ptiu, ce lucru dezgustător, să spună așa ceva ! exclamă Regele. Ce jignire murdară și voită ! Merită să fie biciuită !

— Era adevărat.

— Dar să vină și să spună în fața ta cu bună știință ! strigă Guenever. Ca să nu mai spunem, că după o singură căzătură...

— Vedeți domniile-voastre, dînsa era o femeie sfîntă. Dar n-am putut să o înțeleg la vremea aceea... Acum sînt mult mai credincios, spuse el cu o nuanță de scuză, dar la vremea aceea n-am putut să suport vorbele astea. Am simțit de parcă mi se retezaseră picioarele, și am știut că nu spunea altceva decît purul adevăr. Era de parcă mi-ar fi rupt ultima bucățică din inimă. Așa că m-am despărțit de Percivale ca să rămîn cu mine însumi, ca un animal cu rana lui. Percivale a propus să facem ceva, dar eu am spus doar atît : „Fă ce-ți poftește inima !" Am plecat cu inima grea, unde mă duceau ochii, să găsesc un loc în care să sufăr de unul singur. Am ajuns pînă la urmă la o bisericuță, simțindu-mă de parcă eram iarăși gata să înnebunesc. Vezi, Arthur, mintea mi-a fost împovărată de o mulțime de necazuri care păreau cumva a fi spulberate de faptul că eram un luptător celebru,

și cînd și aceasta s-a dus, am simțit de parcă nu mi-a mai fi rămas nimic.

— Totul a rămas neschimbat. Tu ești încă cel mai grozav luptător din lume.

— Lucrul ciudat era că bisericuța nu avea nici o ușă. Acum nu știu dacă era vorba de păcatele mele, sau ura mea că fusesem doborît, dar vorba e că n-am putut intra înăuntru. Am dormit afară pe scut, și am visat că a venit un cavaler care mi-a luat coiful și spada și calul. Am încercat să mă trezesc, dar nu am putut. Toate însemnele mele de cavaler îmi erau luate, dar eu nu mă puteam scula, fiindcă inima mi-era plină de gînduri amare. O voce șoptea că nu aveam niciodată să mai fiu slăvit — dar eu m-am revoltat doar împotriva vocii, și uite-așa, cînd m-am trezit, lucrurile mele se duseseră. Arthur, dacă nu te voi face să înțelegi cum a fost cu noaptea aceea, n-ai să înțelegi nici restul. Mi-am petrecut toată copilăria, cînd aș fi putut să alerg după fluturi, învățînd să fiu cel mai bun cavaler al tău. După aceea m-am ticăloșit, dar un lucru mi-a rămas. Mă simțeam atît de mîndru în sinea mea fiindcă știam că se zicea că sînt cel mai bun, fruntea tuturor. Știu, știu, era un simțămînt josnic. Dar n-aveam nimic, nimic altceva de ce să fiu mîndru. Mai întîi mi s-au dus cuvîntul și miracolele, și acum, în noaptea de care-ți vorbesc, s-a dus și asta. Cînd m-am trezit și mi-am dat seama că mi-au fost luate armele, am pornit-o ca în ceasul din urmă. A fost dezgustător, dar am plîns și am blestemat. Atunci au început să mă înfrîngă și să mă doboare cu toții.

— Bietul Lance.

— A fost cel mai minunat lucru care s-a întîmplat vreodată. Dimineața, știți, am auzit păsările codrului cîntînd — și asta m-a înveselit. Ciudat lucru să fii alinat de păsărele. N-am avut niciodată vreme să umblu după cuiburi de păsări cînd eram mic. Tu ai fi știut ce fel de păsări erau, Arthur — dar eu n-am știut. Era acolo una micuță, care-și înfoia coada în aer și mă privea. Era cam cît bănuțul de la un pinten.

— Poate că era o pitulice.

— Bine, dacă zici tu, așa o fi. Poate c-ai să-mi arăți una mîine ? Lucrul pe care m-au făcut să-l înțeleg păsările astea, fiindcă inima mea pustie nu putea să-l zărească singură, e că dacă aveam să fiu pedepsit, asta era din pri-

cina propriei mele naturi. Ce se întîmpla păsărilor era potrivit cu natura lor de păsări. Ele m-au făcut să pricep că lumea e frumoasă dacă tu ești frumos, și că nu poți să primești nimic dacă nu dai. Și trebuie să dai fără să vrei să primești. Așa că am acceptat acea înfrîngere din partea lui Galahad, precum și furtul armurii : și, într-un moment binecuvîntat, am mers să găsesc un duhovnic, ca să nu mai fiu un ticălos.

— Toți cavalerii, spuse Arthur, care au ajuns pînă la Cupă au avut înțelepciunea de a fi mai întîi spovediți.

— Întotdeauna am făcut spovedanii false. Aproape toată viața mea am trăit în păcatul mortal. Dar de data asta am mărturisit totul.

— Totul ? întrebă Regina.

— Totul. Vezi tu, Arthur, toată viața mea am avut pe conștiință un păcat care gîndeam că nu-l pot mărturisi oamenilor, fiindcă...

— Ei, nu-i nevoie acum să ni-l spui nouă, interveni Regina, dacă asta te doare. La urma urmelor, noi nu sîntem duhovnicii tăi. A fost de ajuns că l-ai mărturisit popii.

— Las-o în pace și iart-o, fu de acord Regele. În orice caz ți-a născut un fiu frumos, care pare să fi obținut Cupa.

Făcea aluzie la Elaine.

Lancelot se uită de la unul la celălalt cu o bruscă suferință zugrăvită pe față și-și încleștă pumnii. Toți trei își ținură respirația.

— Bine, am mărturisit ce se cuvenea, spuse el în cele din urmă, și toți răsuflara din nou — dar vocea îi era de plumb. Mi s-a dat o penitență.

Se opri, încă șovăielnic, recunoscînd pe jumătate momentul acesta ca răscrucea vieții lui. Acum, acum era clipa — o știau cu toții — dacă era vorba să vină vreodată clipa cînd să dea lucrurile pe față cu Regele și prietenul său — dar Guenever îi stătea în cale. Era și taina ei.

— Penitența a fost să port cămașa de par a unui anume călugăr pe care-l cunoaștem, continuă el înfrînt în cele din urmă. Se cuvenea să nu m-ating de carne și de vin și să ascult în fiece zi Liturghia. Și așa am părăsit casa popii după trei zile, și m-am întors înapoi la o troiță lîngă locul unde-mi pierdusem armele. Preotul

îmi împrumutase niște arme ca să mă pot descurca. Ei, și iată că în noaptea aceea am dormit acolo și am avut un alt vis — iar dimineața, s-a întors cavalerul care-mi furase armura. M-am luptat cu el și mi-am recăpătat armele. Nu-i așa, că-i ciudat ?

— Presupun că asupra ta se pogorise harul Domnului, după spovedania cinstită pe care o făcuseși, așa că acum puteai fi încredințat cu puterea dăruită.

— Așa am gîndit și eu, dar veți vedea curînd. M-am gîndit, acum că mi-am scos păcatul din piept, mi se va da voie să fiu iar cel mai bun cavaler de pe lume. Călăream foarte fericit, încercînd să și cînt puțintel, pînă ce-am ajuns la o cîmpie frumoasă, cu un castel și corturi și tot ce se cuvine — și acolo era un turnir cu cinci sute de cavaleri, înveșmîntați în negru și în alb. Cavalerii albi cîștigau, așa că m-am gîndit să mă alătur celor negri. M-am gîndit că voi face mare ispravă și voi salva partida mai slabă, acum că eram iertat.

Se opri și-și închise ochii.

— Dar cavalerii albi, urmă el deschizîndu-și ochii, m-au făcut prizonier peste puțină vreme.

— Vrei să spui că ai fost din nou înfrînt ?

— Înfrînt și făcut de ocară. M-am gîndit că eram mai păcătos decît oricînd. După ce mi-au dat drumul, am plecat și am blestemat întocmai cum făcusem în prima seară și, cînd a venit noaptea, m-am întins sub un măr și mi-am plîns amarul pînă ce m-a luat somnul.

— Bine, dar asta e erezie, exclamă Regina, care era un bun teolog, ca cele mai multe dintre femei. Dacă ai fost spovedit și curățat de păcate, și făcuseși penitență și absolvit...

— Da, făcusem penitență pentru un păcat, spuse Lancelot. Dar uitasem de altul. Noaptea am avut alt vis, și-a venit la mine un bătrîn și mi-a spus : „Vai ție, Lancelot, om de rea-credință și prost crez, de ce-ți este voința lesne întoarsă întru păcatul de moarte ?“ Jenny, toată viața am fost în alt păcat, cel mai rău din toate. Mîndria a fost aceea care m-a împins să fiu cel mai bun cavaler din lume. Mîndria m-a făcut să mă fălesc și să ajut partea mai slabă de la turnir. Ai putea să-l numești păcatul trufiei. Numai fiindcă mărturisisem despre... despre femeie, asta nu mă făcea să fiu un om bun.

— Așa că ai fost înfrînt.

— Da, învins. Și în dimineața următoare m-am dus la un alt călugăr să fiu din nou spovedit. De data aceasta, am făcut o treabă temeinică. Mi s-a spus că nu era de ajuns ca în căutarea Sfintei Cupe să fiu cast și să mă abțin de la vărsare de sînge. Toată îngîmfarea și trufia lumii trebuiau lăsate în urmă, fiindcă Domnului nu-i plăceau asemenea fapte în Expediția sa. Și-așa a trebuit să renunț la gloria pămînteană. Și renunțat-am la ea, și iertat am fost.

— Ce s-a întîmplat după aceea ?

— Am pornit-o călare pînă la apa Mortoisei, unde un cavaler negru a venit să lupte în sulițe cu mine. M-a doborît și el.

— A treia înfrîngere !

Guenever strigă :

— Bine, da de data asta erai absolvit de-a binelea ! Lancelot își puse mîinile peste ale ei și zîmbi.

— Dacă un băiat fură niște bomboane, spuse el, și părinții îl pedepsesc, după aceea el se poate să fie foarte cuminte și să-și regrete fapta. Dar asta nu-i dă dreptul să mai fure și alte bomboane, nu-i așa ? Și nici nu înseamnă că pentru isprava lui trebuie să i se mai dea zaharicale. Dumnezeu nu mă pedepsea, lăsîndu-l pe cavalerul cel negru să mă doboare — el reținea doar harul deosebit al victoriei care-i fusese dintotdeauna în putere să-l dăruie supușilor săi.

— Bine, dragul meu Lance, să renunți la gloria ta și să nu obții nimic în schimb ?! Păi cînd erai un păcătos erai întotdeauna victorios, așa că de ce să fii mereu înfrînt, acum că ai fost divin ? Și de ce să fii întotdeauna lovit tocmai în lucrurile pe care le iubești ? Și ce-ai făcut ?

— Am îngenuncheat în apa Mortoisei, Jenny, acolo unde mă doborîse — și i-am mulțumit lui Dumnezeu pentru aventura pe care mi-a dăruit-o.

CAPITOLUL XXXIII

Arthur nu mai putu să suporte.

— E dezgustător, exclamă el plin de indignare. Nu vreau să mai ascult așa ceva. De ce să fie o ființă scumpă, bună și cumsecade ca tine chinuită în felul ăsta ?

Mă face să-mi fie rușine în sinea mea măcar să și ascult. Ce...

— Stt! făcu Sir Lancelot. Sînt foarte bucuros că am renunțat la dragoste și la glorie. Și, ceea ce e mai mult, am fost silit în mod practic să renunț. Dumnezeu nu și-a dat atîta osteneală pentru Gawaine ori Lionel, nu-i așa?

— Bah! replică Regele Arthur, pe tonul pe care-l folosise înaintea lui Gawaine.

Lancelot rîse.

— Mă rog, spuse el, asta zic și eu o remarcă convingătoare. Dar poate că v-ar interesa mai bine să ascultați sfîrșitul poveștii mele. În seara aceea m-am întins lîngă rîul Mortoise, și m-a vizitat un vis să-mi ceară să pornesc pe o corabie. Nu-i nevoie să vă spun că atunci cînd m-am trezit, corabia era acolo; și cînd m-am urcat în ea, am simțit cele mai minunate parfumuri și senzații și am găsit hrană de potolit foamea — mă rog, tot ce-ți trece prin cap. Am fost „împlinit cu toate cele la care gîndul m-a purtat sau pe care le-am dorit." Un lucru știu, că nu-ți pot explica la ora asta despre corabie, fiindcă, acum cînd mă aflu împreună cu oamenii, mi se șterge din minte. Nu trebuie să vă gîndiți neapărat la miros de tămîie sau la veșminte scumpe. Erau și ele, nu-i vorbă, dar nu ele erau minunăția. Trebuie să vă imaginați și un miros de catran, precum și culorile mării. Uneori era de un verde aprins, ca iarba deasă și puteai vedea fundul apei. Alteori era toată vălurită în terase mari și încete, iar păsările de apă care zburau de-a lungul suprafeței dispăreau în adînciturі. Cînd era zbuciumată de furtună, colții gigantici ai talazurilor se înfigeau în insulele stîncoase. Noaptea, cînd era calmă, puteai vedea stelele reflectate pe nisipul ud. Erau două stele tare apropiate una de cealaltă. Nisipul era tot vrîstat, ca cerul gurii. Și mai era apoi și mirosul de iarbă de mare și șuierul vîntului singuratic. Erau insule cu păsări micuțe pe ele, ca niște iepuri, dar ciocurile aveau culorile curcubeului. Iarna era cel mai bine, fiindcă atunci pe insule veneau gîște — șiruri lungi ca șuvițe de fum slobozind sunete cîntate, ca o haită de cîini, în licărirea rece a dimineții. N-are rost să fiu indignat de ce mi-a făcut Domnul la început, Arthur, fiindcă mi-a dat mult mai mult în schimb. Astă bucurie întrecea toate cele bucurii lumești pe care încercatu-le-am vreodată. Un lucru

ciudat pe care-l avea corabia aceea era că se afla în ea o femeie moartă. Avea în mînă o scrisoare care mi-a spus ce făcuseră și ceilalți. Și mai ciudat e că nu mă simțeam cîtuși de puțin înspăimîntat de ea că era moartă. Avea o față atît de calmă, că mi-era o adevărată tovarășă de călătorie. Simțeam un soi de comuniune, pe corabie și în mare. Nici nu știu cu ce m-am hrănit. După ce stătusem pe corabia aceasta vreme de o lună, a fost adus la noi Galahad. El mi-a dat binecuvîntarea și m-a lăsat să-i sărut spada.

Arthur era roșu la față ca un curcan.

— Tu i-ai cerut binecuvîntarea ? întrebă el.

— Bineînțeles.

— Mă rog ! făcu Arthur.

— Una peste alta, am navigat pe corabia aceea șase luni încheiate. Timp în care am ajuns să-mi cunosc foarte bine fiul, și se părea că și el mă iubește. Foarte adesea, spunea cele mai curtenitoare lucruri. Am avut aventuri, tot timpul, cu felurite animale de pe Insulele-din-Afară. Erau nevăstuici de mare care fluierau minunat, și Galahad mi-a arătat pescărușii cum zboară deasupra apei, cu umbrele zburînd sub ei, răsturnate. Mi-a spus că pescarii denumesc cormoranul Baba-Cloanța-Neagra, și că toți corbii trăiesc cît oamenii. Zburau în înaltul cerului și croncăneau, croncăneau, apoi se rostogoleau ca niște bolovani numai așa, de distracție. Într-o zi am văzut o pereche de ciori cu botul și labele roșii : ce frumoase erau ! Veneau atrase de muzica corabiei și vorbeau ca oamenii. Într-o luni, am ajuns la un pămînt împădurit. Un cavaler alb a călărit pînă la țărm și i-a spus lui Galahad să iasă din barcă. Știam că va fi luat să găsească Sfînta Cupă, așa că am fost tare trist că nu puteam merge și eu. Îți amintești, cînd erai mic, cum cîte un copil mai răsărit alegea dintre prichindeii de primprejur pe cei ce-aveau să intre în echipe, și-i alegea pe toți, numai tu rămîneai de căruță ? Ei, cam așa m-am simțit și eu, doar că ceva mai rău. L-am rugat pe Galahad să se roage pentru mine. I-am cerut să-l implore pe Dumnezeu să mă țină în slujba lui. Ne-am sărutat apoi unul pe celălalt și ne-am luat rămas bun.

Guenever se plînse :

— Dacă pogorise harul asupra ta, atunci eu nu mai înțeleg de ce-a trebuit să rămîi acolo.

— E greu, spuse Lancelot.

Își deschise mîinile și se uită între ele, la masă.

— Poate că intențiile mele erau rele, spuse el într-un tîrziu. Poate că, în sinea mea, am putea spune, inconștient, nu urmăream un adevărat scop de înălțare spirituală.

Regina deveni subtil radioasă în vreme ce asculta.

— Copilării, șopti ea, vrînd să spună exact contrariul. Îi apăsă mîna cu căldură, iar Lancelot și-o retrase.

— Cînd m-am rugat să fiu *păstrat*, spuse el, poate era fiindcă...

— Mie mi se pare, interveni Arthur, că-ți permiți luxul unei conștiințe inutil de sensibile.

— Poate. Dar oricum ar fi, nu am fost ales.

Rămăsese așezat, privind frămîntarea mării dintre mîinile lui și auzind clămpănitul de lemn al gîștelor de mare pe o stîncă de pe insulă.

— Corabia m-a dus iarăși pe mare, urmă el după un răstimp, pe un vînt teribil. Nu am dormit prea mult și m-am rugat, și m-am tot rugat. Am cerut ca, în ciuda faptului că nu am fost ales, să mi se permită să capăt *cîteva* vești despre Sfînta Cupă.

În tăcerea care se așternu în încăpere, își urmăriră fiecare în parte, gîndurile lui tainice. Ale lui Arthur țînteau la acest spectacol jalnic — imaginea unui om cu păcate lumești, dar cel mai bun dintre ei, tîrîndu-se în urma acelor trei virgini supranaturali; truda lui silnică, curajoasă, zadarnică.

— Ciudat lucru, spuse Lancelot, cum oamenii care nu se pot ruga afirmă că rugăciunile nu sînt niciodată ascultate, cu atît mai mult cu cît cei care se roagă afirmă că rugăciunile lor primesc răspuns. Corabia m-a dus la miezul nopții, pe-o vijelie puternică, spre spatele castelului Carbonek. Ciudat, de asemeni, că acesta era chiar locul către care țintisem cînd am pornit-o. În momentul în care corabia trase la țărm, am știut că avea să-mi fie acordată o parte a dorinței mele. Nu puteam să văd totul cu ochii mei, fiindcă nu eram un Galahad sau un Bors. Dar ei au fost buni cu mine. Și-au încălcat firea lor, ca să fie buni. În spatele castelului era întuneric ca moartea. Mi-am pus armura, și am urcat sus. La intrarea scărilor erau doi lei, care încercau să-mi taie drumul. Mi-am tras spada să mă lupt cu ei, dar o mînă m-a lovit peste braț. A fost o prostie din partea-mi, știu, să mă încred

în spada mea, cînd aș fi putut să mă încred în Dumnezeu. Așa că mi-am făcut cruce cu brațul amorțit și am intrat înăuntru, și leii nu s-au atins de mine. Toate ușile erau deschise în afară de ultima, și-acolo am îngenuncheat. Cînd m-am rugat, s-a deschis și aceea. Arthur, poate să ți se pară minciună, așa cum îți spun. Nu știu în ce fel să fac cuvintele să zugrăvească totul. În spatele ultimei uși era o capelă. Erau la Liturghie. Oh, Jenny, ce biserică, ce biserică frumoasă cu luminile ei minunate și toate cele ce le vedeam în fața ochilor ! Ai să spui : Ei, și ce ? Flori și lumînări ! Dar nu era vorba despre astea. Poate că nici măcar nu era vreuna. Era,... era strigătul lor — puterea și gloria. Am avut nevoie de toate puterile, ca să mă tîrăsc înăuntru. Dar n-am putut intra, n-am putut, dragii mei Arthur și Jenny — era acolo o spadă care mă oprea. Galahad era înăuntru, și Bors și Percivale. Mai erau alți nouă cavaleri, din Franța și Danemarca și Irlanda ; mai era acolo și doamna aceea din corabie. Acolo era și Sfînta Cupă, era acolo, Arthur, pe o masă de argint, precum și alte lucruri ! Dar mie mi s-a interzis să intru, cu toată dorința mea arzătoare. Nu știu cine era preotul. Se poate să fi fost Iosif din Arimathaea, se poate să fi fost... ei, asta e. Am intrat, am intrat înăuntru să-l ajut — în ciuda spadei — fiindcă purta ceva prea greu ca să fie cărat. Am vrut doar atît, să-l ajut, Arthur, martor mi-e Domnul. Dar o suflare m-a lovit peste față la acea ultimă ușă, ca pala de vînt iscată într-un coș, și acolo pe loc am căzut fără simțiri.

CAPITOLUL XXXIV

În camera întunecată era un du-te-vino de slujnice. Hîrdaiele și vedrele zornăiau pe scări și peste tot se ridicau valuri de abur. Cînd fetele călcau în băltoacele de apă de pe podele, făceau un zgomot nemaipomenit, și din camera cealaltă se auzeau șoapte mistuite amestecate cu zgomotul tainic al mătăsii.

Regina urcase cele șase trepte ale scăriței de lemn care ducea la baia ei, și acum stătea pe o scîndură înăuntrul ei, cu capul răsărindu-i deasupra. Baia era ca un poloboc mare cu bere, și capul îi era învelit cu un turban alb. Era goală, în afara unui colier de perle. Într-un colț

se găsea o oglindă — costase o grozăvie — iar în celălalt o măsuță pe care se puneau aromele și unsorile. În loc de pudrieră avea o pungă din piele de căprioară cu cretă pisată înăuntru, parfumată cu ulei de trandafir adus din cruciade. Peste tot pe duşumele, printre băltoace, era un talmeș-balmeș de ștergare de in pentru ca regina să-și usuce trupul, cutii cu giuvaericale, brocarturi, țoale de tot felul, jartiere, cămăși de zi și de noapte, care-i fuseseră aduse din cealaltă cameră să le aleagă. Pretutindeni zăceau tot felul de pălării disprețuite și condamnate, care căzuseră în dizgrație — forme ciudate și trecătoare pe care le adopta moda, arătînd ca niște stingătoare de lumînări, ca bezele sau coarne de vacă. Plasele de păr care le țineau împreună erau împodobite cu perle, iar basmalele erau croite din mătase din Orient. Una dintre doamnele de onoare stătea în fața căzii reginei, ținînd o mantie desfăcută pentru a fi inspectată de Regină. Era împodobită cu blazonul în chenar al soțului și tatălui ei: dragonul ridicat în picioare al Angliei și cei șase lei micuți și fermecători ai Regelui Leodegrance, trecînd cu capul întors spre cel ce-i privea. Regele purta lei pe blazon, din pricina numelui său. Mantia aceasta avea un ciucure greu de mătase, asemenea cordonului unei draperii, pentru ca să o unească pe piept. Tivul de mătase era garnisit cu blană de veveriță de munte, albastru-argintie.

Guenever își pierduse înfățișarea sulemenită, și stătea, acceptînd veșmintele ce-i erau prezentate, fără să facă tărăboi. Doamnele de onoare aveau un aer fericit. Mai mult de un an de zile serviseră o Regină capricioasă, crudă, irascibilă, nefericită. Acum era mulțumită cu orice și nu le mai alerga de colo-colo. Cu toatele erau sigure că Lancelot trebuie să fi devenit din nou iubitul ei. Dar nu era adevărat.

Guenever se holbă la cei șase leișori *„passant regardant* [4]" — mărșăluiau cu limbile și labele lor roșii, făcînd impertinent cu ochiul spre fundul lor și dînd din cozile cu flăcări în vîrf. Dădu din cap cu o privire adormită și mulțumită, iar doamna de onoare purtă mantia spre camera de îmbrăcare, făcînd o reverență. Regina o privi cum se duce.

[4] Trecînd privind (fr.).

Puteai pretinde că Guenever era ea însăși un soi de mincătoare de oameni, sau că era una dintre femeile acelea care stăruie să aibă mereu ultimul cuvînt. De fapt, era doar ce părea să fie la o cercetare superficială. Era frumoasă, optimistă, iute la mînie, stăruitoare, pretențioasă, impulsivă, lacomă, fermecătoare — avea deci toate calitățile necesare pentru o canibală. Dar stînca de care se izbeau toate aceste explicații ușuratice este că nu puteai vorbi despre preacurvie, referindu-te la ea. Nu exista nici un alt bărbat în viața ei, în afara lui Lancelot și a lui Arthur. Nu mîncase niciodată pe altcineva, în afara acestora. Și chiar pe aceștia nu i-a mîncat în adevăratul sens al cuvîntului. Oamenii care au fost digerați de o leoaică au tendința să devină nulități — să nu mai ducă altă viață decît pe cea din măruntaiele celei ce i-a devorat. Totuși, și Arthur și Lancelot, bărbații pe care aparent îi devorase, își duceau propriile lor vieți și-și îndeplineau singuri treburile care le reveneau.

O explicație a caracterului lui Guenever, cît de cît valabilă, este că era ceea ce îndeobște se numește o ființă „adevărată". Adică nu genul de om pe care poți cu ușurință să-l expediezi, categorisindu-l sub o etichetă sau alta, ca „loială" sau „necinstită", sau „capabilă de sacrificiu de sine" ori „geloasă". Uneori era credincioasă, alteori nu. Nu se purta decît așa cum se purta ea însăși. Și trebuie să fi fost ceva în sinea ei, o oarecare sinceritate a inimii, fiindcă altfel nu ar fi reținut ea doi bărbați ca Arthur și Lancelot. Cei care se aseamănă se adună, zice un proverb — și de un lucru poți fi sigur, că bărbații ei erau amîndoi generoși. Ceea ce înseamnă că și ea trebuie să fi fost o ființă generoasă. Tare greu e să scrii despre o persoană „adevărată".

A trăit în vremuri de restriște, războinice, cînd viața tinerilor era la fel de scurtă ca cea a piloților profesioniști din secolul XX. În asemenea timpuri, moraliștii mai în vîrstă erau mulțumiți să mai înmoaie strictețea legilor lor morale în schimbul apărării propriei lor vieți. Piloții condamnați, cu setea lor de viață și dragostea lor care va fi probabil pierdută atît de curînd, ating o coardă neștiută din inimile femeilor sau poate că deșteaptă ca răspuns o bravadă. Generozitatea, curajul, cinstea, mila, facultatea de a privi viața scurtă în față — cu siguranță camaraderia și tandrețea — aceste calități pot explica de

ce l-a atras Guenever și pe Lancelot, și pe Arthur. Și mai mult decît orice altceva era curajul — curajul de a lua și a da din inimă, cît mai era încă vreme. Poeții le îndeamnă întotdeauna pe femei să aibă genul ăsta de curaj. Ea și-a cules bobocii de trandafiri cînd a putut, și lucrul izbitor e că a cules numai doi, pe care-i ținea tot timpul la inimă, și că aceștia doi erau cei mai buni.

Marea tragedie a lui Guenever era că nu avea copii. Arthur avea doi copii nelegitimi, și Lancelot îl avea pe Galahad — dar ea era cea care din toți trei ar fi trebuit cel mai mult să aibă copii și pe care aparent, Dumnezeu o făcuse să aibă niște copii atît de frumoși — ea era cea care rămăsese un vas gol, un țărm fără mare. Asta era lucrul care o îndurera cel mai mult, cînd ajunse la vîrsta la care marea trebuia în cele din urmă să secе. Era lucrul care a prefăcut-o pentru scurt timp într-o femeie dementă, deși momentul acela mai era încă în viitor. Aceasta poate fi una dintre explicațiile dublei sale iubiri — poate că-l iubea pe Arthur ca pe un soț și pe Lancelot din pricina fiului pe care nu l-a putut avea.

Oamenii sînt lesne orbiți de Mese Rotunde și măreațe fapte de arme. Citești despre Lancelot care a făcut nu știu ce nobilă ispravă, și cînd venea acasă la dulcineea lui, simțea așa, un fel de ură față de ea, fiindcă îi micșora sau îi strica realizările.

Dar Guenever nu putea să caute Sfînta Cupă. Nu putea să dispară în codrul englez în căutarea unor aventuri de un an de zile, singură cu sulița. Rolul ei era să stea frumușel acasă, deși era plină de pasiune, deși sinceră și flămîndă în inima ei violentă și tandră. Pentru ea nu existau distracții recunoscute; doar ceea ce se poate compara cu partidele de bridge pentru doamnele din zilele noastre. Putea să șoimărească cu un erete, sau să joace baba-oarba, sau alte jocuri de copii. Acestea erau distracțiile femeilor mature de pe vremea ei. Dar șoimii mari, cîinii de vînătoare, heraldica, turnirurile — toate acestea erau pentru Lancelot. Pentru ea, dacă nu cumva avea chef să toarcă sau să brodeze puțin, nu mai exista altă ocupație — în afară de Lancelot.

Așa că trebuie să ne imaginăm Regina ca pe o femeie care fusese jefuită de atributul său cel mai de seamă. Pe măsură ce se îndrepta spre vîrsta dificilă, făcu lucruri ciudate. Avea chiar să fie bănuită de a fi otrăvit un

cavaler. Deveni chiar nepopulară. Dar nepopularitatea este deseori un compliment — și Guenever, deși a trăit furtunos și a murit în cele din urmă oarecum neîmpăcată (ea nu era făcută pentru religie, ca Lancelot), nu a fost niciodată neînsemnată. Ea făcea tot ce fac femeile, pe de-a întregul regește, și în acel moment, în polobocul cu apă caldă și cu mantia cu pui de lei în față, cu asta se ocupa. Făcea treburi regești.

După ce un om l-a văzut în mod practic pe Dumnezeu, oricît de uman ar fi el, nu te puteai aștepta să redevină imediat un amant îndatoritor. Cînd omul în cauză era Lancelot, în orice caz nebun după Dumnezeu, trebuia să fii în același timp excesiv de optimist și de crud ca să te aștepți să se comporte astfel. Dar vezi că femeile sînt crude tocmai în felul acesta. Nu acceptă scuze.

Guenever știa că Lancelot se va întoarce la ea. O știuse încă din momentul în care el se rugase să fie „*păstrat*". Cunoașterea aceasta o trezise la viață ca pe o floare udată care era gata să se ofilească după zile întregi în care tînjise după un strop. Acest sentiment șterse rujul și măturase mătăsurile cu care se împopoțonase și care-i stîrniseră lui mila atunci cînd o văzuse prima dată după ce se întorsese. Îi rămînea acum numai sarcina de a împlini lin și pe de-a întregul unirea lor. Nu era nici o grabă.

Lancelot, care habar n-avea că o să-și trădeze iarăși multiubitul lui Dumnezeu de dragul Reginei, fu fericit de atitudinea ei — deși îl surprinse în același timp. Se temuse de vreo scenă teribilă de gelozie sau de învinuiri reciproce. Se frămîntase întrebîndu-se cum o să poată să-i explice copilei chinuite, întemnițată în ochii aceia mîzgăliți cu farduri că nu putea să vină la ea — că avea o obligație mai dragă inimii lui, oricît de mare ar fi durerea pricinuită de aceasta. Îi fusese teamă că-l va ataca, că-i va întinde jalnicele sale capcane — capcane care l-ar fi momit cu atît mai jalnic cu cît erau mai prost întocmite. Zău așa, de-abia știa cum să se poarte în fața tristului spectacol pe care-l bănuia.

În loc de asta, Guenever dăduse în floare și lepădase fardurile. Nu făcu asupra lui nici cea mai mică încercare de asalt, nu-l învinovăți în nici un fel. Îi zîmbise cu sinceră bucurie. Femeile, își spuse în sinea lui, cu mare

înțelepciune, sînt niște făpturi imprevizibile. Ba mai mult, putuse să discute toată problema cu deplină francheță, și ea îi dăduse dreptate.

Guenever, stînd în baie și uitîndu-se, fără să vadă, la leii de pe mantie, avea o privire adormită, de tainică fericire, cînd își aducea aminte de conversația lor. Avea în fața ochilor fața aceea urîtă și fermecătoare, vorbind așa de serios despre interesele inimii lui cinstite. Ea iubea interesele astea — îi plăcea ca bătrînul ostaș să-și urmeze atît de credincios dragostea lui nevinovată pentru Dumnezeu. Știa că era sortit înfrîngerii.

Lancelot îi spusese, cerîndu-și iertare și implorînd-o ca nu cumva să-l creadă cu gînd de a o jigni : (1) că nu se putea să se întoarcă la vechiul mod de trai, după căutarea Sfintei Cupe ; (2) că, de n-ar fi fost să fie dragostea lor vinovată, poate că i s-ar fi permis și lui să ajungă la Cupă ; (3) că în orice caz ar fi fost periculos, fiindcă grupul celor din Orkney începea să se uite urît la ei, îndeosebi Agravaine și Mordred ; și (4) că aceasta ar fi mare rușine, atît pentru ei, cît și pentru Arthur. Dînsul numerotase punctele cu grijă.

Cu alte prilejuri, încercă să-i explice, în cuvinte încurcate și cu mare greutate, pierzînd o mulțime de vreme, despre felul în care-l descoperise pe Dumnezeu. Se gîndi că dacă ar putea s-o convertească pe Guenever, aceasta ar rezolva problema morală. Dacă ar putea merge împreună la Dumnezeu, nu și-ar părăsi ibovnica și nici nu s-ar mai pune în discuție sacrificarea fericirii ei pentru cea a lui.

Regina zîmbi deschis. Doamne, ce scump era! Fusese de acord cu fiece cuvînt pe care-l spusese el — ce mai, era o convertită în toată regula.

Își scoase apoi un braț alb din baie și se întinse să ia o perie de frecat cu mînerul de fildeș.

CAPITOLUL XXXV

Totul părea să fie foarte bine în fierbințeala primelor clipe ale întoarcerii lui. Se poate ca Reginele să vadă mai departe în viitor decît oamenii de rînd, dar chiar și viziunea lor pare să aibă o limită. Era plăcut să aștepți cu

un dulce simțământ în piept, în vreme ce Lancelot își păstra credința în divinitate, timp de o săptămînă sau, hai să zicem, o lună. Ei, dar cînd lunile se adunau unele după altele și se făceau un an, se schimbă povestea, nu mai era chiar așa de plăcut. Poate că pînă la urmă o să cadă el iarăși în dulcele păcat — poate, nu zic ba. Numai că vezi că se mai și întîmplă ca o femeie să aștepte cam prea multișor să-i vină fericirea și victoria — s-ar putea să fie prea bătrînă cînd o veni ca să se mai poată bucura de ea. N-ar fi curată neghiobie să tot stai și să stai și s-aștepți să-ți cadă fericirea în poală, cînd ea se află în pragul ușii și Timpul te zorește ?

Guenever începu să mocnească și să fiarbă încet, nu mai puțin înfloritoare, dar tot mai furioasă. În adîncul pieptului ei, se strîngeau semne de mare furtună, pe măsură ce în cupa timpului se adăugau lunile lui de sfințenie. Sfințenie ? Pe naiba, egoism — așa își plîngea ea soarta — egoismul care abandonează un alt suflet pentru a și-l salva pe al său propriu.

Povestea lui Bors, care lăsase douăsprezece presupuse domnițe să fie zvîrlite din turnul castelului mai degrabă decît să le scape cu prețul comiterii păcatului mortal, o cutremurase pînă-n fundul inimii. Și Lancelot, Lancelot făcea acum același lucru. Sigur că da, lui îi convenea, pentru că el se simțea foarte bine cu toți cavalerii și misticismul și toate recompensele lumii lui de bărbați — ce-l costa să facă marea renunțare ? Dar vezi că pentru o renunțare e nevoie de doi, tot așa cum e nevoie de doi pentru dragoste sau sfadă. Nu era ea un corp neînsuflețit să-l stăpînești, să-l iei și să te lepezi de el după bunul tău plac. Nu te poți lepăda de inima unei femei așa cum renunți la băutură. Da, băutura e a ta, o cumperi și n-ai decît să pui punct — nu mai beau și gata ! Dar sufletul iubitei nu-i al tău : nu-ți stă la dispoziție să faci ce poftești cu el ; ai o datorie față de el.

Lancelot vedea aceste lucruri la fel de clar ca și cutezătoarea Guenever — și, pe măsură ce relațiile lor se înrăutățeau, era pus într-o situație tot mai dificilă, trebuind să-și urmeze gîndul. Pentru el era cam același lucru cum fusese și pentru Bors, cînd se amestecase călugărul neînarmat. În ceea ce-l privea numai pe el, avea tot dreptul să stăruie să se dăruiască Domnului pe care-l iubea, la fel cum Bors îi cedase lui Lionel fără luptă. Dar cînd

Guenever se arunca asupra lui, așa cum se aruncase călugărul asupra lui Bors, avea el oare dreptul să-și sacrifice vechea lui iubire, așa cum fusese sacrificat nefericitul sihastru? Lancelot, ca și Regina, a fost șocat de soluția lui Bors. Inimile celor doi îndrăgostiți erau prea generoase pentru a se potrivi cu dogma. Generozitatea este cel de-al optulea păcat mortal.

Lucrurile ajunseră să se lămurească într-o dimineață, în vreme ce cîntau împreună, singuri în solariu. Pe masă, între ei, stătea un instrument muzical de pe vremuri care se numea regal. Instrumentul arăta ca două biblii mari. Guenever cîntase o bucată scurtă de Maria Franțuzoaica, iar Lancelot își croia cu greu drum printr-o altă piesă de cocoșatul din Arras, cînd deodată Regina își puse mîna dreaptă pe toate notele pe care le putea acoperi și apăsă amîndouă bibliile cu cea stîngă. Regalul scoase un scrîșnet îngrozitor și încremeni.

— De ce-ai făcut asta?

— Pleacă mai bine, spuse ea. Du-te. Pornește într-o Expediție. Nu vezi că mă sfîrșești cu zile?

Lancelot trase o dată adînc aerul în piept și spuse:

— Ba da, văd, în fiecare zi.

— Atunci mai bine te-ai duce. Nu, nu-ți fac nici o scenă. Nu vreau să mă cert cu tine pentru asta, și nici nu vreau să-ți schimb gîndul. Dar cred că ar fi mai frumos din parte-ți să pleci.

— Vorbești de parcă ți-aș face rău cu bună-știință.

— Nu. Nu e vina ta. Dar uite c-aș vrea să pleci, Lance, să mă lași puțin să mă odihnesc. Numai puțin. Nu-i nevoie să ne certăm pentru asta.

— Dacă vrei să plec, am să plec, fără îndoială.

— Da, vreau să pleci.

— Poate c-ar fi mai bine.

— Lance, vreau să-ți dai seama că nu încerc să te trag pe sfoară, să te păcălesc cu ceva, sau să te silesc la ceva. Mă gîndesc doar că n-ar fi rău să ne despărțim o vreme, o lună sau două, așa, ca între prieteni. Numai atît.

— Știu că n-ai încerca să mă păcălești vreodată, Jenny. Și eu nu mai știu ce să fac. Speram c-ai să mă înțelegi. C-ai să înțelegi ce s-a întîmplat cu mine. Ar fi fost ușor să pricepi, dacă ai fi fost și tu pe corabia aceea, sau ai fi simțit și tu ce-am simțit eu. Dar nu te pot face să simți, fiindcă tu nu ai fost acolo, așa că tare mi-e greu.

Mă simt de parcă te-aș sacrifica sau, dacă vrei, de parcă ne-am sacrifica pe amîndoi pentru un nou fel de iubire... Și pe lîngă asta, adăugă el, întorcîndu-și capul într-o parte, nu înseamnă că... că n-aș dori și vechea mea iubire.

După ce rămase tăcut vreme de un minut, uitîndu-se pe fereastră cu mîinile atîrnîndu-i nefiresc de liniștite, urmă cu o voce aspră, tot fără să se întoarcă :

— Dacă vrei, o să începem din nou.

Cînd se întoarse de la fereastră, camera era pustie. După-masă, ceru să o vadă pe Regină, la ușa odăii ei, dar primi numai un mesaj verbal, implorîndu-l să facă precum îl rugase. Își împachetă puținele catrafuse pe care le avea, neînțelegînd ce se întîmplase, dar simțind că trecuse la un fir de păr de nenorocire. Își luă rămas bun de la bătrînul său scutier cocîrjat, care era acum în orice caz prea bătrîn ca să mai meargă cu el și plecă a doua zi de dimineață de la Camelot.

CAPITOLUL XXXVI

Dacă doamnele de companie erau mulțumite de presupusa reînnoire a intrigii amoroase a Reginei, totuși alții de la Curte nu erau. Sau, dacă erau cumva mulțumiți, încercau o plăcere crudă, la pîndă. Tonul Curții se schimbase pentru a patra oară.

Mai întîi fusese primul simțămînt, tovărășia de tineri prin care își lansase Arthur prima lui mare cruciadă — al doilea al rivalității cavalerești care cu fiecare an devenea tot mai perimată în cea mai mare dintre Curțile Europei pînă ce se transformase aproape într-o dușmănie și o concurență fără conținut. Apoi entuziasmul Cupei mistuise aerul stricat într-o frumusețe cu viață scurtă. Acum venise cea mai tristă ori mai împlinită perioadă, în care elanurile de entuziasm fuseseră definitiv stinse, și mai rămăsese să profiți doar de faimosul nostru cel de-al șaptelea simț. Curtea avea acum „cunoașterea lumii" : culegea fructele împlinirii, civilizației, *savoir-vivre*, bîrfei, modei, răutății și a spiritului larg al scandalului.

Jumătate din cavaleri fuseseră uciși — cea mai bună jumătate. De ce se temuse mai mult Arthur de la începutul Expediției Cupei, tot nu scăpase. Dacă atingi per-

fecțiunea, mori. Nu mai rămăsese nimic să-i ceară Galahad Domnului, decît moartea. Cei mai buni cavaleri se îndreptaseră spre tărîmul perfecțiunii, lăsînd pe seama celor mai răi să asedieze cetățile. Drept e că mai rămăsese o plămadă de dragoste — Lancelot, Gareth, Aglovale și cîțiva zaharisiți bătrîni, precum Sir Grummore sau Sir Palomides : dar tonul era dat în altă parte. Venea dinspre mîniile posace ale lui Gawaine, zorzoanele lui Mordred și sarcasmele lui Agravaine. Tristram nu-i făcuse iubirii nici un serviciu în Cornwall. O Mantie fermecată făcuse înconjurul țării, și un asemenea veșmînt, vedeți domniile-voastre, cică putea fi îmbrăcat numai și numai de o soție credincioasă, nu de orișice muiere — ori poate că era vorba de un corn, și el tot fermecat, din care putea să bea bineînțeles, tot o nevastă care nu călcase vreodată pe de lături. Fusese înfățișat un mîrșav de scut ipocrit care nu era decît un rînjet plin de subînțelesuri murdare la adresa anumitor ibovnici de înaltă spiță, un scut al cărui blazon era o aluzie privitoare la încornorați. Fidelitatea maritală devenise subiect de bîrfă. Hainele deveniră excentrice. Vîrfurile lungi ale papucilor lui Agravaine erau prinse cu lanțuri de aur de jartierele de sub genunchi, cît despre vîrfurile încălțărilor lui Mordred, lanțurile lor erau prinse de o cingătoare din jurul taliei. Surtucele lor, care la început serviseră să acopere armura, erau lungi în partea din spate și ridicate în față. D-abia puteai să mai mergi de teamă ca nu cumva să calci pe mînecile care atîrnau. Doamnele erau silite să-și radă frunțile și să n-arate pic de păr, dacă voiau să se țină în pas cu moda, în timp ce mînecile lor trebuiau să fie înnodate dacă voiau să nu mături podelele cu ele. Domnii își arătau picioarele într-o măsură la fel de surprinzătoare. Veșmintele le erau colorate în două culori. Uneori un picior era roșu, iar celălalt verde. Și nu-și purtau îmbrăcămintea de carnaval necuviincioasă dintr-un simțămînt de veselie nestăpînită. Mordred își purta cu dispreț încălțările lui ridicole : nu erau decît o satiră la adresa lui însuși. Curtea era modernă.

Așa că mulți ochi erau ațintiți acum asupra lui Guenever — nu ochi plini de aspră bănuială și nici înduioșați de caldă complicitate, ci privirile arse de plictis ale calculului mărunt și cele reci ca gheața ale societății

moderne. Pisicile mieroase pîndeau liniștite în fața găurii șoricelului.

Mordred și Agravaine gîndeau că Arthur e un ipocrit — așa cum trebuie să fie toți oamenii de bună-cuviință, dacă presupui că poate exista buna-cuviință. Pe Guenever o găseau barbară.

La Beale Isoud, spuneau ei, făcuse într-un mod civilizat un încornorat din Regele Mark. O făcuse cu stil, în mod public, elegant, cu cel mai bun-gust. Toată lumea putuse să facă tot felul de aluzii Regelui în legătură cu aceasta și să se distreze de minune. Avea un talent înnăscut pentru straie și podoabe, pentru niște pălării trăsnite, care o făcuseră să arate ca o viță cherchelită. Unde mai pui că risipise milioane din averea lui Mark pentru limbi de păun la cină.

Cucuever, pe de altă parte, se îmbrăca întocmai ca o țigancă, petrecea ca o cumătră portărească de la o casă de raport și-și ținea iubitul în taină. Pe deasupra, mai era și o pacoste. N-avea nici urmă de simț al stilului. Îmbătrînea fără pic de grație, și plîngea sau făcea scene ca o țață care vinde pește în piață. Se zvonea cum că-l trimisese pe Lancelot în lume după un scandal teribil, în cursul căruia l-ar fi învinovățit că ar mai iubi și alte femei. Se zicea că ar fi strigat: „Las'că văd eu că zi cu zi dragostea-ți începe să se stingă." Mordred spuse, cu vocea lui muzicală și echivocă, că, de bine de rău, o nevastă de pescar mai înțelegea el, dar cum stau lucrurile cu o ibovnică, care nici măcar de pescar nu e. Vorba aceasta de duh fu cunoscută curînd de toată Curtea.

Arthur, rezervat, și nefericit în noua atmosferă care începuse să se înstrăineze de dînsul, în loc ca el să fie cel ce da nota, se mișca prin palat în hainele lui simple, încercînd să fie politicos. Regina, mai agresivă — pe cînd o cunoscuse întîia dată fusese o fată îndrăzneață, după cîte își aducea el aminte, cu păr negru și buze roșii, scuturîndu-și șuvițele de pe frunte — ieși în întîmpinarea noii situații și încercă să-i facă față, distrîndu-se și pretinzînd că și ea e în pas cu moda. Iarăși căzu în patima sulimanurilor și gătelilor pe care le lăsase cînd se întorsese Lancelot. Începu să se poarte de parcă era o mică smintită. Toate domniile mărețe au asemenea spații goale, în care Coroana devine nepopulară.

Năpasta veni deodată, pe cînd Lancelot era plecat. Senzația de pericol care plutise mereu în aer de la întoarcerea din Expediția Sfîntei Cupe, se cristalizá deodată în cursul unui ospăț dat de Regină.

Se pare că Gawaine era mort după fructe. Cel mai mult îi plăceau merele și perele — și sărmana Regină, doritoare de succes în noul ei rol de amfitrioană la modă, avu o deosebită grijă să aibă la masă niște mere frumoase, atunci cînd dădu un ospăț pentru douăzeci și patru de cavaleri, printre care și Gawaine.

Știa că sleahta celor din Cornwall și Orkney fusese întotdeauna o amenințare pentru năzuințele soțului ei — și Gawaine era acum șeful clanului. Spera ca ospățul să fie un succes, să contribuie la noua atmosferă, la noul „stil", spera să reușească să dea și ea o masă sofisticată. Încerca din răsputeri să-și împace criticii, devenind o gazdă curtenitoare precum La Beale Isoud.

Din nefericire, mai erau și alți oameni care știau de slăbiciunea lui Gawaine pentru mere și încă mai existau amarele sentimente stîrnite de moartea celor din neamul Pellinore. Arthur reușise să-l lecuiască pe Sir Aglovale de gîndul răzbunării sale, e adevărat, și vechea vrajbă părea să se fi vindecat. Dar uite că era un cavaler pe nume Sir Pinel, care era o rudă îndepărtată de-a Pellinorilor, și el gîndea că răzbunarea era indispensabilă. Sir Pinel otrăvi merele.

Otrava e o armă rea. În cazul acesta, cum descori se întîmplă, ea lovi în alta parte, și un cavaler irlandez, pe care-l chema Patrick, mîncă mărul destinat lui Gawaine.

Puteți să vă închipuiți situația : cavalerii livizi, sărind în picioare în lumina lumînărilor, zadarnicele încercări de ajutor, și ochii lor bănuitori căutîndu-i pe ai celorlalți, cu rușinată neîncredere. Toată lumea îi cunoștea slăbiciunea lui Gawaine. Cei din familia lui nu fuseseră niciodată favoriții Reginei, acum atît de nepopulară. Și-apoi, chiar ea dăduse ospățul. Iar Pinel nu era în situația de a explica nimic. Cineva din începerea aceea îl ucise pe Sir Patrick, din greșeală, în locul lui Gawaine, și pînă ce va fi descoperit ucigașul, toți vor fi copleșiți de aceeași bănuială. Sir Mador de la Porte — mai pompos decît restul, sau mai răuvoitor, ori mai circotaș

— sfîrși prin a da glas gîndului care trecea prin mintea tuturor. O acuză pe Regină de trădare.

În zilele noastre, cînd o problemă de justiție este obscură și dificilă, fiecare parte angajează avocați ca să discute chestiunea. În zilele acelea, clasa dominantă angaja luptători, ca să lupte chestiunea — ceea ce avea același rezultat. Sir Mador se hotărî să economisească cheltuiala pentru un luptător, luptînd chiar el pentru propriul lui proces, și stărui că și Guenever trebuie să-și încredințeze cauza unui luptător, care să o apere. Arthur, a cărui întreagă filozofie a regalității atîrna de justiție în loc de putere, nu putu face nimic ca să-și scape soția. Dacă Mador a cerut Tribunalul de Onoare, atunci trebuie să îl aibă. Și Arthur nu putea lupta în pricina nevestei lui, tot așa cum persoanelor căsătorite nu li se permite să depună una împotriva alteia la procesele din zilele noastre.

Poftim, ce mai încurcătură! Suspiciunea și zvonurile și contraacuzațiile întunecaseră cazul aproape înainte ca să înceapă de-a binelea. Vrajba Pellinore, vechea dușmănie Pendragon-Cornwall, complicația cu Lancelot, și apoi moartea neașteptată a unei persoane nu prea clar legată de nici unul dintre cazurile de mai înainte — toate acestea se amestecau într-o răbufnire de venin care se răsucea în jurul Reginei. Dacă Lancelot ar fi fost acolo, ar fi fost el acela care ar fi luptat pentru ea. Dar ea-l trimisese în lume — nimeni nu știa unde se afla, unii gîndeau că poate la părinții lui în Franța. Probabil că dacă s-ar fi știut că e de găsit, Sir Mador și-ar fi înghițit acuzația.

Poate că-i mai bine să nu mai stăruim asupra zilelor dinaintea judecății prin luptă — să nu mai descriem femeia disperată, îngenunchează în fața lui Sir Bors, care nu o agrease niciodată înainte și care acum, de curînd întors din virginala sa dobîndire a Cupei, ținea încă și mai puțin la ea. Îl imploră să lupte pentru ea, dacă Lancelot nu putea fi găsit. Trebui să-l implore pentru asta, sărmana făptură, fiindcă atmosfera la Curte atinsese o asemenea încordare, încît nimeni nu voia să-i accepte investitura. Regina Angliei nu era în stare să dispună de un luptător.

Noaptea dinaintea bătăliei fu cea mai cruntă. Toată noaptea, nici ea și nici Arthur nu putură să închidă un

ochi. El credea cu tărie în nevinovăția ei, dar nu putea să se amestece în cursul justiției. Ea, afirmîndu-și patetic și fără încetare inocența, deși se găsea în încurcătură tocmai datorită celuilalt necaz, știa că noaptea următoare putea s-o vadă arsă pe rug. Erau împreună martorii tragediei și umilinții Mesei lor, umilință de la care nimeni nu voia să-i salveze — și știau că Regina acestei Mese Rotunde era acum numită, cu o singură suflare, o nimicitoare de buni cavaleri. În întunericul chinuitor, Arthur strigă deodată plin de disperare :

— Oh, ce oare te mîhnește, că nu-l poți pre Sir Lancelot suferi lîngă tine ?

Și tot așa a continuat chinul pînă dimineață.

CAPITOLUL XXXVII

Sir Bors, misoginul, consimțise în silă să lupte pentru Regină, dacă nu putea fi găsit nimeni altcineva să facă treaba asta. Îi explicase că nu prea era în regulă așa ceva, fiindcă el însuși fusese prezent la ospăț — dar, atunci cînd fu descoperit de Arthur cu Regina îngenuncheată la picioarele lui, roșise, o sculă în picioare și consimți. Apoi dispăruse o zi sau două, fiindcă procesul n-avea să aibă loc decît peste două săptămîni.

La Westminster fusese pregătită o pajiște pentru luptă. În jurul terenului întins fusese ridicată o baricadă de bușteni solizi, ca un țarc pentru cai — iar în mijlocul terenului nu se găsea nici o barieră. Pentru o luptă obișnuită cu sulițele, fără îndoială că ar fi existat asemenea barieră : dar în acest caz, lupta avea să se poarte *à outrance*, ceea ce însemna că se putea sfîrși cu spada în mînă, pe jos, așa că bariera fu lăsată de o parte. Într-o parte fusese ridicat un cort pentru Rege, și un altul pentru Conetabil, în cealaltă parte.

Țarcul și corturile erau împodobite cu fîșii de pînză. La fiecare capăt al arenei era cîte o intrare acoperită, cam cum este cea plină de dramatism pe unde intră artiștii de circ în arenă. Într-un colț al țarcului, lesne de văzut pentru toți care aveau ochi să vadă, se afla un snop de vreascuri în mijloc cu o prăjină de fier, care nu putea să ardă sau să se topească. Asta o aștepta pe

Regină, dacă legea se ridica împotriva ei. Înainte ca Arthur să-și fi început misiunea vieții sale, un om care ar fi acuzat-o pe Regină de mai știu eu ce, ar fi fost executat pe loc. Acum, datorită propriei sale opere, trebuia să fie gata să-și ardă nevasta.

Căci o nouă idee începuse să se încropească în mintea Regelui. Eforturile de a săpa un canal pentru Putere dăduseră greș, chiar atunci cînd aceasta fusese îndrumată pe căile spiritului, și acum mergea pe dibuite pe calea abolirii ei. Se hotărîse să nu mai încerce vreo soluție cu Puterea — ci doar s-o reteze, bucată cu bucată, pînă la rădăcină, stabilind cu totul alte norme. Bîjbîia nesigur după Dreptate, ca un criteriu propriu, numai al său — spre Justiție ca un lucru abstract care nu se bazează pe putere. Peste cîțiva ani avea să iventeze Dreptul Civil.

Era o zi friguroasă. Panglicile de pînză stăteau întinse pe eșafodajul țarcului și corturilor, iar flamurile tremurau încordate în bătaia vîntului. Într-un colț, călăul își sufla în mîini, stînd cît mai aproape de vasul cu mangal de la care urma să ia focul pentru rug. Heralzii din cortul Conetabilului își umeziră buzele, pe care suflarea vîntului le crăpa, înainte de a-și ridica trompetele la gură. Guenever, stînd între străjeri, sub ocrotirea Conetabilului trebui să ceară să i se aducă un șal. Oamenii băgară de seamă că arăta slăbită. Avea fața suptă a unei femei între două vîrste, așteptînd încordată și cu stoicism între fețele vînjoase ale oștenilor.

Bineînțeles, tot Lancelot a fost acela care a scăpat-o pînă la urmă. Bors reușise să-l găsească la o mănăstire, în cursul absenței sale de două zile, și acum reveni, tocmai la vreme ca să se lupte pentru Regină cu Sir Mador. Nimeni din cei care-l cunoșteau nu s-ar fi așteptat să facă altcumva, fie că fusese sau nu alungat în dizgrație — dar, cum se crezuse că părăsise țara, întoarcerea lui avu un veritabil efect dramatic.

Sir Mador ieși din cotlonul lui de la capătul dinspre miazăzi al arenei și dădu glas acuzației, în vreme ce heraldul suflă din goarnă. Sir Bors ieși din gaura lui dinspre nord să parlamenteze ceva cu Regele și Conetabilul — o discuție sau o explicație lungă și neclară, pe care oamenii nu o puteră prinde din cauza vîntului potrivnic. Spectatorii deveniră agitați, întrebîndu-se ca-

re-i baiul și de ce nu pornește bătălia în modul obișnuit. Apoi, după mai multe drumuri de la cortul Regelui la cel al Conetabilului și viceversa, Sir Bors se întoarse în propria lui vizuină. Urmă o pauză penibilă în cursul căreia o javră neagră de salon cu un nas de pugilist cu experiență scăpă în arenă și fugi mîncînd pămîntul după cine știe ce lucru cunoscut numai de ea. Unul dintre șefii heralzilor o prinse și-o legă cu șiretul de la trompetă, la care toată lumea izbucni în ovații ironice. Apoi se așternu tăcerea, și doar vînzătorii ambulanți își lăudau marfa de nuci și turtă dulce.

Lancelot ieși din vizuina dinspre nord, însemnată cu blazonul lui Bors — și imediat toată lumea din amfiteatru îl recunoscu, deși era deghizat. Tăcerea care se lăsă era atît de perfectă, de parcă toți și-ar fi ținut în aceeași clipă suflarea.

Nu se întorsese din condescendență față de Regină. Explicația plină de cruzime că „ar fi renunțat la ea" ca să-și salveze sufletul și că acum s-ar fi întors la ea dintr-un simț de dramatică mărinimie, nu era adevărată. Lucrurile erau nițel mai complicate.

Necazul cavalerului acestuia, încă din copilărie — din care nu a ieșit niciodată complet — era că pentru el Dumnezeu însemna o persoană reală. Nu era o abstracțiune care te pedepsea dacă erai rău și te răsplătea dacă erai bun, ci o persoană reală ca Guenever, sau ca Arthur, sau ca oricare altul. Bineînțeles își dădea seama că Dumnezeu era mai bun decît Guenever sau Arthur, dar esențialul e că era o ființă cu caracteristici personale. Lancelot avea chiar o ideea clară despre cum arăta, și ce simțea — și trebuie spus că întrucîtva era îndrăgostit de această persoană.

Cavalerul Rău-Făcut nu făcea parte dintr-un Etern Triunghi. Era un Etern Patrulater, care era tot atît de etern pe cît era de patrulater. Nu renunțase la ibovnica lui fiindcă îi era teamă să nu fie pedepsit de mai știu eu ce fel de Bau-Bau, ci era vorba de o confruntare între două persoane pe care le iubea. Una era Regina lui Arthur, cealaltă o prezență necuvîntătoare care celebrase Mesa de la Castelul Carbonek. Din nefericire, cum se întîmplă deseori în chestiunile de amor, cele două obiecte ale afecțiunii lui erau contradictorii. Aproape că era ca și cum ar fi fost confruntat cu o alegere între

Jane și Janet — și s-ar fi îndreptat spre Janet, nu fiindcă i-ar fi fost teamă că ea l-ar fi pedepsit dacă rămînea cu Jane, ci fiindcă simțea cu profundă milă și căldură sufletească, că pe ea o iubește mai mult. Se poate chiar să fi crezut că Dumnezeu avea mai multă nevoie de el decît Guenever. Acesta era miezul problemei, mai mult de natură emoțională decît morală, și această alegere îl făcuse să se retragă la mănăstirea aceea, unde sperase să-și lămurească lucrurile.

Și totuși, poate că n-ar fi chiar drept să spunem că nu se întorsese și din anumite pricini de generozitate. Era un om generos. Era un „maestro". Chiar dacă nevoia lui Dumnezeu de el era mai mare în timpuri normale, acum era evident că prima lui dragoste avea urgent trebuință de ajutorul lui. Poate că un om care o părăsise pe Jane pentru Janet are destulă simțire în el ca să se întoarcă la Jane, cînd ea e într-o situație disperată, și acea simțire ar putea fi comparată cu mila sau mărinimia sau generozitatea — dacă n-ar fi demodat și chiar un pic dezgustător să mai crezi în zilele noastre în aceste sentimente. Lancelot, în orice caz, care se lupta cu iubirea lui pentru Guenever ca și cu cea pentru Dumnezeu, se întoarse la ea de îndată ce află că are necazuri și, cînd îi văzu fața strălucitoare așteptîndu-l sub escorta rușinoasă, inima i se încrîncenă sub cămașa de zale de un simțămînt pătrunzător — numește-l cum vrei, dragoste sau milă.

Inima lui Sir Mador de la Porte se strînse în același timp — dar gata, era prea tîrziu să mai dea înapoi. Fața i se făcu stacojie în coiful care i-o acoperea și unde nimeni nu o putea vedea și simți ca o fierbințeală sub stratul de paie care-i căptușea coiful. Apoi se întoarse în propriul lui colț și dădu calului pinteni.

E ceva tare frumos în felul în care plutește în aer o lance ruptă. Dedesubt, sub ea, pe pămînt, zarva se desfășoară înainte. Mișcarea lenească cu care lancea se ridică în aer, dîndu-se peste cap, silențios și fără vlagă, pe măsură ce evoluează într-un balet grațios, contrastează cu tumultul de pe pămînt. Pare superioară considerațiilor pămîntești și parcă nu se mișcă repede. Mișcarea rapidă care era, în cazul de față, doborîrea lui Sir Mador pe la coada calului și cu picioarele în sus — se desfășură sub evoluția lancei în aer, care-și execută propria sa

piruetă de sine stătătoare cu grațioasă detașare și coborî atunceva, cînd toată lumea uitase de ea. Lancea lui Sir Mador aterizâ drept în vîrf, datorită vreunui capriciu balistic, tocmai în spatele șefului heralzilor care ținea javra cea neagră. Cînd omul se întoarse puțin mai tîrziu și văzu lancea exact în spatele lui, aproape că i se uita peste umăr, tresări a uimire.

Sir Lancelot descălecă, ca să nu aibă avantajul calului asupra adversarului său. Sir Mador se ridică și începu să lovească nebunește cu spada, încercînd să-și atingă adversarul. Era grozav de stîrnit.

Fură necesare două lovituri ca să-l termine pe Sir Mador. La prima căzătură, cînd Lancelot veni spre el ca să-i accepte capitularea, îl apucă nu știu ce nebunie și se zvîrli de jos asupra semețului său adversar. A fost o lovitură murdară, fiindcă îl izbi în vintre de jos în sus, tocmai în locul unde armura, de bine-de rău, trebuie să fie ceva mai slabă. Cînd Lancelot se retrase, ca să-l lase pe Mador să se ridice dacă dorea să continue să lupte, se văzu că sîngele îi șiroia pe apărătoarea de picioare. Era ceva îngrozitor în felul răbdător în care se retrase, deși fusese rău de tot înjunghiat în coapsă. Dacă și-ar fi pierdut cumpătul, încă ar fi fost mai ușor de suportat.

A doua oară, apărătorul Reginei îl doborî pe Sir Mador mai zdravăn. Apoi îi smuci coiful cît colo.

— Bine, atunci, spuse Sir Mador. Mă dau bătut. Am greșit. Cruță-mi viața.

Lancelot făcu un lucru frumos. Cei mai mulți cavaleri ar fi fost satisfăcuți că au cîștigat procesul Reginei și ar fi lăsat lucrurile așa. Dar Lancelot avea un soi de considerație metodică pentru oameni — era sensibil la lucrurile pe care aceștia le-ar putea simți acum ori în viitorul probabil.

— Îți voi cruța viața, spuse el, numai dacă îmi vei făgădui că nu se va scrie nimic despre otrăvire pe mormîntul lui Sir Patrick. Nimic despre Regină.

— Făgăduiesc, spuse Mador.

Apoi, în vreme ce pledantul înfrînt era purtat afară din arenă de cîțiva doftori, Lancelot se duse spre loja regală. Regina fusese de îndată eliberată și acum se afla acolo cu Arthur, care spuse :

— Scoate-ți coiful, străine.

Cînd se descoperi, simţiră cum îi năpădeşte un val de dragoste şi de compasiune la revederea chipului pocit, atît de cunoscut, în timp ce Lancelot stătea în faţa lor, sîngerînd abundent.

Arthur coborî din lojă. O făcu pe Guenever să se ridice în picioare, îi luă mîna şi o conduse în arenă. Făcu după cum se cuvine o plecăciune în faţa lui Sir Lancelot, şi îi trase mîna lui Guenever, aşa încît şi ea îi făcu o reverenţă de toată frumuseţea. Făcu acestea în faţa tuturor oamenilor săi. Vorbi apoi în graiul de modă veche, şi spuse cu glas răsunător :

— Multă mulţămire domniei-tale, căci mare îţi fu truda şi izbînda întru desfătarea sufletului şi minţii noastre şi a Reginei mele.

Guenever, în spatele feţei zîmbitoare şi plină de iubire, suspina de parcă inima îi stătea să-i spargă pieptul.

CAPITOLUL XXXVIII

Şi uite că se întîmplă ca acuzaţia în cazul uciderii lui Sir Patrick să fie lămurită chiar în ziua următoare, cînd sosi Nimue cu o explicaţie obţinută prin clarviziune. Merlyn, înainte de-a o lăsa să-l zăvorască în peşteră, îi dăduse pe mînă Afacerea Britaniei. O pusese să-i promită — asta era tot ce putu să facă — că va avea chiar ea grijă de Arthur, acum că-i cunoştea vrăjile. Se dusese apoi cu supuşenie în temniţa lui, aruncîndu-i o ultimă, lungă, pasionată privire. Nimue, deşi zăpăcită şi nu prea punctuală, era în felul ei o fată bună. Apăru cu o zi întîrziere, povesti cum ajunsese mărul să fie otrăvit şi se duse la treburile ei. Sir Pinel confirmă declaraţia, fugind chiar în aceeaşi dimineaţă şi lăsînd o mărturisire scrisă, iar toţi trebuiră să admită că mare noroc a fost că Sir Lancelot se afla pe-aproape.

Nu chiar aşa de mare a fost norocul şi pentru Regină. Era teafără şi nevătămată, asta-i drept — dar incredibilul se întîmplă. În ciuda lacrimilor, în ciuda izbucnirii de simţăminte care se iscaseră iarăşi între ei, Lancelot stăruia să rămînă credincios Cupei sale.

— Păi cum nu, te cred că-i convine, exclamă ea — devenea pe zi ce trece tot mai nebună, și oamenii din jurul ei sufereau văzînd-o în halul acela — sigur că da, lui ce-i pasă !

Era grozav să învăluiască totul în plăcerea asta nounouță. Avea un sentiment măreț, auzi vorbă, plată bună pentru vigoarea și limpezimea și înălțarea inimii. Mai știi, poate că Dumnezeul ăla al lui îi dădea ceva pe care nu i-l putea da ea. Poate că era mai fericit cu Dumnezeu și mîine-poimîine o să înceapă să facă și miracole în stînga și-n dreapta. Dar ea, cu ea ce-o să se întîmple ? El nu se gîndea la ce primise ea de la Dumnezeu. Situația era exact la fel, ea-l ocăra de parcă ar fi părăsit-o pentru altă femeie. Îi luase ce-avea ea mai bun, și-acum, că era bătrînă și nefolositoare, se ducea altundeva. Se purta cu egoismul animalic al Bărbatului, luînd tot ce se putea dintr-o parte și apoi, cînd nu mai avea ce lua, gata, pe-aci ți-e drumul ! Era o secătură ! Și cînd te gîndești că îi trecuse prin cap să se încreadă în el ! Dar acum, gata, s-a șters pe bot, nu-l mai iubea nici atîtica, și nu l-ar fi lăsat să se apropie de ea nici dacă s-ar tîrî în genunchi. De fapt, îl disprețuise încă înainte de a începe căutarea Cupei — da, îl disprețuia și se hotărîse să termine cu el. Nu care cumva să gîndească că el o părăsește pe ea, nu, nici gînd, tocmai pe dos. Ea-l alunga, îl arunca la gunoi ca pe-o cîrpă murdară, fiindcă nu simțea nimic altceva decît dispreț pentru el. Pentru el și pentru pozele lui de îngîmfat, și pentru căpățîna lui și pentru meschinăria și trufia și prostia lui. Pentru micul lui Dumnezeu neserios și pentru minciunile lui lăcrimoase, bune de adormit copiii. Așa, și dacă tot e vorba să-i spună adevărul, poftim, că nu mai avea nici un chef s-o ascundă, ci să afle atunci dînsul că era la Curte un cavaler tînăr care și devenise amantul ei : ehe, ba chiar fusese amantul ei încă mult înainte de Expediția Cupei. Era un tînăr mult mai frumos decît Lancelot. Ce să facă ea cu o cartoafă bătrînă și acră, cînd avea la picioarele ei un flăcău zdravăn și rumen în obraji care o adora, da, ăsta-i cuvîntul, adora și pămîntul pe care călcau pașii ei ? Mai bine să se întoarcă jupîn Lancelot la Elaine a lui, la mama celebrului lui fiu. Poate că cine știe, or să poată să se roage împreună, toată noaptea. Sigur că da, puteau să vorbească despre copilașul lor, de Galahad al lor, care găsise scîrba aia de Cupă, da, și

dacă pofteau, n-aveau decît să rîdă în spatele ei de ea, da, rîdeți, rîdeți, nenorociților, că eu n-am reușit niciodată să nasc un copil.

Atunci Guenever începea să rîdă — în vreme ce o parte din ea privea pe fereastra ochiului și îi era greață de zarva pe care o făcea — și după rîs urmau lacrimile, și plîngea amarnic, cu toată inima ei plină de durere.

Ciudat lucru fu acela că Arthur, care dorea să aranjeze un turnir în onoarea achitării Reginei, îl fixă într-un loc nu departe de Castelul Corbin. Locul se poate să fi fost Winchester ori Brackley, unde mai poate fi găsit unul dintre cele patru terenuri de turnir din Anglia. De fapt, nu prea contează unde se afla exact locul acela, principalul e că nu departe de Corbin și că la Corbin se afla castelul unde își ducea viața Elaine, acum fără copii și ajunsă la o anumită vîrstă.

— Probabil că ai să te duci la turnirul ăsta? întrebă cu violență Regina. Probabil că n-ai să poți să lipsești de lîngă tîrîtura aia a ta?

Lancelot răspunse:

— Jenny, chiar n-o poți ierta? Vai de mine, probabil că acuma e urîtă și ca vai de capul ei. Ce mai ai cu ea? Toată viața n-a avut un suflet s-o înțeleagă.

— Ia te uită, generosul de Lancelot!

— Dacă nu vrei să mă duc, spuse el, atunci nu mă duc. Știi doar că n-am iubit niciodată vreo altă făptură umană în afară de tine.

— Da, cum să nu? Numai pe Arthur, spuse Regina. Și numai pe Elaine. Numai pe Dumnezeu. Dacă nu cumva or mai fi și alții de care n-am auzit eu.

Lancelot dădu din umeri — unul dintre cele mai prostești lucruri pe care le poate face cineva, cînd cealaltă parte dorește să lupte.

— Tu nu vii? întrebă el.

— Ce-e-e? Eu să vin? Adică să stau și să mă uit cum te giugiulești cu ea? Te cred că n-am să mă duc, ba îți interzic și ție s-o faci.

— Foarte bine, spuse el. Am să-i spun lui Arthur că sînt bolnav. Aș putea spune că nu mi s-a vindecat încă rana.

Se duse să-l găsească pe Rege.

Toată lumea pornise spre locul turnirului și Curtea era goală, cînd Guenever se răzgîndi. Poate că-l reținuse pe Lancelot ca să rămînă singură cu dînsul și, văzînd că n-are nici un rost să fie singură cu el, își schimbase gîndul — dar de fapt nu părea să știe motivul.

— Ia ascultă, mai bine te-ai duce și tu, îl sfătui ea. Dac-o să te țin aici, ai să spui că o fac din cauză că sînt geloasă și-o să mi-o reproșezi mereu. Ca să nu mai vorbim ce scandal ar putea să iasă dacă rămîi cu mine. Și-apoi, nu te vreau. M-am săturat să-ți mai văd fața. Haide ! Pleacă !

— Jenny, spuse el cu chibzuință, acum nu pot să plec. O să iasă și mai mare scandal dacă am să mă duc totuși, tocmai cînd am spus că nu mă pot duce din pricina rănii. Or să se gîndească că ne-am certat.

— Las' să gîndească ce poftesc. Singurul lucru pe care ți-l spun este că trebuie să pleci de aici, înainte de mă apucă toate nebuniile.

— Jenny, făcu el.

Simți cum i se frînge inima și cum nebunia pe care ea i-o mai dăduse o dată ar putea să se întoarcă. Poate că și ea băgase de seamă lucrul ăsta. În orice caz, se mai domoli un pic. Îl conduse pe drumul spre Corbin cu un sărut plin de dragoste.

„Îți promit că mă voi întoarce", spusese el, și acum își ținea promisiunea. Era de neconceput să meargă la turnir fără s-o viziteze pe Elaine. Nu numai că-i promisese să se întoarcă la ea, dar era acum deținătorul ultimelor dorințe ale unicului ei fiu, acum mort sau, cel puțin, înălțat la ceruri. Nici cel mai crud om n-ar fi putut renunța să o viziteze cînd avea asemenea dorințe de transmis.

O să locuiască la Corbin, o să-i povestească despre Galahad și o să lupte în turnir deghizat. O să-i explice lui Arthur că folosise rana doar ca pretext, ca să poată veni pe neașteptate, sub deghizare, fiindcă acesta era unul dintre lucrurile cele mai la modă. Subterfugiul acesta va fi făcut mai demn de crezare de faptul că va sta la Castelul Corbin în loc de tabăra de turnir. Astfel vor fi împiedicate orice zvonuri rău-voitoare în legătură cu vreo ceartă de ultimul minut cu Regina.

Fu surprins să vadă, pe cînd călărea în sus pe drumul spre șanțul care înconjura castelul, printre țepii

porții, că Elaine îl aștepta pe parapet, în aceeași atitudine ca cea în care o lăsase cu douăzeci de ani înainte. Îl întîmpină la Poarta Mare.

— Te așteptam.

Era acum rotofeie și bondoacă, semănînd mai degrabă cu Regina Victoria, și-l primi cu credință. Spusese că se va întoarce la ea și iată-l că venise. Nu așteptase nimic altceva.

Cu următoarele ei cuvinte, îl împunse drept în inimă.

— Acum ai să rămîi de tot, îi spuse, și tonul vocii ei arăta că aceste cuvinte nu erau cîtuși de puțin o întrebare.

În felul acesta tălmăcise ea răspunsul lui, atunci cînd s-au despărțit, cu mult timp în urmă.

CAPITOLUL XXXIX

Dacă vreți să citiți despre turnirul de la Corbin, îl găsiți la Malory. El era un mare amator de turniruri — ca unul dintre domnii aceia vîrstnici care frecventează tribunele de cricket de la Lord's — și poate că a avut acces la vreun Wisden[1] antic sau chiar la registrele de scor. El relatează celebrele turniruri cu mare lux de amănunte, cu punctajul obținut de fiecare cavaler în parte, precum și numele celui care l-a scos din luptă și cum l-a doborît. Dar relatările vechilor jocuri de cricket au tendința să fie plictisitoare pentru cei care nu joacă realmente, așa că va trebui să le lăsăm nepovestite. Singurele lucruri care pot să fie plictisitoare la Malory sînt tabelele detaliate cu punctajele obținute de cavaleri, pe care le dă de vreo două sau trei ori în cartea sa — și nici atunci nu sînt plicticoase pentru cei care cunosc performanțele și forma sportivă a cavalerilor mai puțin însemnați. Pentru scopurile noastre este suficient însă să spunem că Lancelot și-a făcut praf adversarii în toate luptele — îndemînarea îi revenise de cînd cu Sfînta Cupă — și că și-ar fi bătut propriul record dacă rana pe care o primise de la Sir Mador nu s-ar fi redeschis. E și ciudat că a jucat atît de bine în aceste condiții —

[1] Wisden (*A Cricketer's Almanack* — Almanahul jucătorului de cricket), publicat pentru prima oară în 1864 de John Wisden & Co.

fiindcă era îndurerat de tripla nenorocire cu Guenever și Dumnezeu și Elaine — dar și alții au obținut performanțe mari în împrejurări asemănătoare. În fine, cînd ajunsese la treizeci sau patruzeci de puncte în ciuda vechii răni (și, în paranteză fie vorba, îi doborîse și pe Mordred și Agravaine), trei cavaleri se năpustiră în același timp asupra lui și sulița unuia dintre ei îi pătrunse prin armură. Se rupse, lăsînd vîrful înăuntru.

Lancelot se retrase de pe cîmp cît se mai putea ține încă pe cal, și galopă depărtîndu-se, rezemîndu-se în șa, să găsească un locșor unde să fie numai el singur. Cînd era grav rănit, căuta întotdeauna din instinct singurătatea. Pentru el, moartea avea ceva intim — așa că, dacă trebuia să moară, voia să încerce s-o facă de unul singur.

Numai un singur cavaler veni cu el — era prea slab ca să-l alunge — și acest cavaler fu cel care-l ajută să scoată vîrful suliței din coaste și care-i alină suferința cînd în cele din urmă își pierdu cunoștința, „întorcîndu-l pre dînsul întru bătaia celui vînt." Și tot cavalerul acesta fu cel care-o aduse pe Elaine, disperată, să aibă grijă de el, după ce-l culcase într-un pat.

Importanța turnirului de la Winchester nu stă în cine știe ce mare faptă de arme, nici măcar în cumplita rană a lui Lancelot — fiindcă pînă la urmă tot s-a vindecat. Acest turnir a atins viețile celor patru prieteni ai noștri într-o împrejurare care de-abia de-acum rămîne să fie povestită. Fiindcă Lancelot, pus deodată în fața convingerii neîntemeiate a nefericitei Elaine că avea să rămînă cu ea pentru totdeauna, nu izbutise să-i spună adevărul. Poate că în multe privințe a fost un om slab — slab că a luat-o mai întîi de toate pe Guenever de la cel mai bun prieten al său, slab că a încercat să-și schimbe ibovnica cu Dumnezeu, și slab fiindcă a ajutat-o pe Elaine să-și ducă zilele, spunîndu-i că se va întoarce la ea. Acum, în fața nădejdii nevinovate a sărmanei femei, îi lipsise curajul să-i spulbere iluziile dintr-o singură lovitură.

Una dintre neplăcerile cele mai de seamă cînd aveai de-a face cu Elaine, în ciuda simplității și ignoranței ei, era că avea o fire sensibilă — mai sensibilă decît cea a rivalei sale, Guenever, deși îi lipsea energia reginei aceleia, îndrăzneață și superficială. Fusese deajuns de sensibilă să nu-l copleșească cu atenții supărătoare atunci cînd se întorsese acasă după lunga lui absență; să nu-i

reproșeze nimic — nu considerase niciodată că avea vreun motiv să-i reproșeze ceva ; și, mai presus de orice, să nu-l sufoce cu mila de ea însăși. Își înfrînase cumpătul și inima năvalnică, în timp ce așteptau la Castelul Corbin să înceapă turnirul, ascunzînd cu grijă anii lungi în care năzuise după domnul și stăpînul ei, precum și cumplita ei singurătate, acum că fiul lor se dusese. Lancelot cunoștea foarte bine tot ce-i ascundea ea. Șovăitor și sensibil el însuși, uitase felul în care începuse ciudata lor legătură. Începuse să se învinovățească numai pe sine pentru necazurile Elainei.

Așa că, vezi, cînd îi adresă neînsemnata ei rugăminte, după ce vărsase pentru el ani de zile atîtea și atîtea lacrimi și așteptase atîta ca să-l întîmpine, ce putea el face, decît să încerce să-i facă plăcere ? Trebuia totuși să-i spună că speranța ei neclintită era cu totul neîntemeiată. Dar amîna treaba asta. Simțindu-se ca un călău care știe că mîine trebuie să ucidă, încercase să-i lase măcar fărîma de bucurie de azi.

— Lance, spuse ea înainte de turnir, cerîndu-și ciudata favoare copilărește și cu umilință, acum că sîntem împreună, vrei să-mi porți însemnul în luptă ?

Acum că erau împreună ! Și în vocea ei el deslușise imaginea a douăzeci de ani de singurătate și abandonare, și își dădu seama pentru prima dată că în toată această perioadă ea îi urmărise cariera în lumea cavalerismului, la fel ca o școlăriță îndrăgostită nebunește de jucătorul de cricket Hobbs. Sărmana porumbiță, văzuse cu ochii minții toate luptele lui — și, mai mult ca sigur, că și le închipuise aievea ; își adăpase în taină inima ei însetată cu povești auzite de pe la alții ; se tot întrebase al cui însemn era azi la locul de onoare.

Poate că de douăzeci de ani își tot spusese în sinea ei că o să vină pînă la urmă ziua cînd marele campion va lupta sub însemnul ei și numai al ei — una dintre ambițiile acelea ridicole cu care se consolează sufletele nefericite, în lipsa unei hrane normale.

— Nu port niciodată însemne, spusese el, destăinuind adevărul.

Ea nu stăruise și nici nu se plînsese și, zău așa, chiar încercase să-și ascundă pe cît putea crunta dezamăgire.

— Dar pe-al tău am să-l port, spusese el de îndată. Voi fi mîndru să-l port. Și unde mai pui că asta mă va

ajuta să mă deghizez ca lumea. Nici naiba n-o să mă recunoască. Păi nu vezi, tocmai fiindcă toată lumea știe că eu nu port însemne și favoruri, o să fie un travesti perfect! Phii, ce deșteaptă ești că ți-a venit ideea asta! Și mă va face să lupt mai bine. Ia spune, care-i însemnul?

Era o mînecă stacojie, brodată cu perle mari. În douăzeci de ani ajungi să faci o broderie minunată.

La două săptămîni după turnirul de la Winchester, în vreme ce Elaine își îngrijea eroul, aducîndu-l la viață, Guenever îi făcea o scenă lui Sir Bors, la Curte. Fiind un misogin, Bors avea întotdeauna scene deosebit de instructive cu femeile. El spunea ce gîndea, iar ele spuneau ce gîndesc, și nici una dintre părți nu o înțelegea pe cealaltă.

— Ah, Sir Bors, spuse Regina, după ce trimisese să fie adus în fața ei în mare grabă de îndată ce auzise de mîneca stacojie — asta din pricină că Bors era una dintre rudele cele mai apropiate ale lui Lancelot. Ah, Sir Bors, auzit-ai domnia-ta cum, cu mare mișelie, trădatu-m-a Sir Lancelot?

Bors băgă de seamă că Regina era „cît pe ce zăludă de cap de mînie și obidă", drept care se înroși pînă în vîrful urechilor și grăi cu exagerată îngăduință:

— Apăi, dacă e cumva cineva trădat, ăsta e chiar Lancelot. A fost rănit de moarte de trei cavaleri deodată.

— Și bucuroasă sînt să aud de asta, strigă Regina, bucuroasă sînt! Bine-ar fi să moară! Nu-i decît un mîrșav de cavaler necredincios!

Bors dădu din umeri și-i întoarse spatele, cu alte cuvinte, n-are el chef și vreme de pierdut ca să asculte asemenea vorbărie. Tot spatele lui, pe cînd mergea spre ușă, arăta ce gîndea el despre muieri. Regina se năpusti după el, ca să-l rețină cu forța, dacă era necesar. Păi nu se lăsa ea așa, cu una, cu două, nu s-a născut încă ăla care să scape de scandal atît de ușor.

— Și de ce mă rog matale, să nu-l chem pe nume și să nu-i spun trădător, zbieră ea, atunci cînd a purtat pe cap mîneca aia roșie la Winchester, la marele turnir?

Bors, temător ca nu cumva să se pornească asupra sa un atac fizic, răspunse:

— Rău îmi pare de mîneca aia. De n-ar fi purtat-o ca travesti, poate că n-ar fi sărit trei pe unul singur.

— Ptiu, să-i crape obrazul, exclamă Regina. Ei lasă, că n-am ce zice, și-a primit pedeapsa care o merita, cu toată mîndria și îngîmfarea lui. A fost bătut în luptă dreaptă.

— Ba, nicicum. Aia n-a fost luptă dreaptă. Au fost trei pe unul singur, și pe deasupra i s-a mai deschis și rana veche.

— Rușine să-i fie, repetă Regina. L-am auzit pe Sir Gawaine zicînd în fața Regelui că e minunat cît de mult o iubește Lancelot pe Elaine.

— N-am cum să-l împiedic pe Gawaine să zică ce poftește, replică Sir Bors pasionat, disperat, patetic, furios și plin de groază.

Ieși apoi și trînti ușa, făcînd ca schimbul de amabilități să fie oarecum echilibrat.

La Corbin, Elaine și Lancelot se țineau de mînă. El îi zîmbi cam pierit și spuse cu o voce stinsă :

— Sărmana Elaine. După cît se pare, mereu mă îngrijești și m-aduci la viață după vreo pățanie nenorocită. Se pare că nu mă ai niciodată decît doar cînd sînt pe jumătate mort.

— Acum ești al meu pentru totdeauna, spuse ea radioasă.

— Elaine, vreau să vorbesc cu tine.

CAPITOLUL XL

Atunci cînd Cavalerul Rău-Făcut se întoarse de la Corbin, Guenever era încă în furii. Pentru un motiv oarecare, era hotărîtă să creadă că Elaine devenise din nou țiitoarea lui, poate fiindcă aceasta părea calea cea mai sigură de a-și jigni iubitul. Susținu că tot timpul el nu făcuse altceva decît să se prefacă în toate simțămintele lui religioase — lucru care a fost pe deplin dovedit de faptul că a șters-o și s-a dat imediat pe brazdă cu Elaine, de cum i s-a oferit prilejul. Da, asta, numai la asta îi era capul, tot timpul. Era un prefăcut, și încă un prefăcut care nici măcar nu știa cum să se prefacă. Avură împreună cîteva scandaluri isterice despre slăbiciunea și ipocrizia lui, alternînd cu alte scene de un tip mai drăgăstos, care erau menite să contracareze ideea că fusese toată viața ei

îndrăgostită de un prefăcut. Începu să arate mai sănătoasă, ba chiar din nou frumoasă, ca rezultat al acestor certuri. Dar între sprîncene îi apărură două cute și căpăta uneori o uitătură înspăimîntătoare, ochii sticlindu-i ca niște diamante. Lancelot începu să aibă o privire îndărătnică. Se lăsau duși de valurile vieții.

Elaine fusese făcută să înțeleagă cum stau lucrurile, și uite că Elaine fu cea care dădu singura lovitură crudă a întregii ei vieți. O făcu fără nici o intenție, omorîndu-se.

O corabie a morții coborî în jos pe rîu pînă în capitală, fiindcă rîurile erau ceea ce sînt autostrăzile în zilele noastre, și se împotmoli sub zidul palatului. Ea se afla înăuntru — durdulia potîrniche care toată viața ei fusese o neajutorată. Probabil că oamenii se sinucid din slăbiciune, nu din tărie. Nevolnicele ei eforturi de a călăuzi mîna destinului, ademenindu-și stăpînul cu vicleniii plăpînde sau argumente pe jumătate dezvăluite — toate acestea nu fuseseră de ajuns de puternice pentru a fi recunoscute în despotismul vieții. Fiul ei se dusese, apoi la fel și iubitul, și nu mai rămase nimic. Chiar și promisiunea de întoarcere scăpase zadarnicei sale strînsori.

Cîndva, odinioară, existase ceva pentru care să trăiască, o balustradă pe care să se sprijine — nu o balustradă somptuoasă dar, oricum, deajuns de rezistentă ca să o poată ține pe picioare. De bine, de rău, lucrurile mergeau și putuse să-și țină zilele. Nefiind niciodată o fată arogantă și pretențioasă, făcuse ca puținul pe care-l avea să-i prisosească la drum lung. Da' uite că acum se spulberase și puținul cît îi mai rămăsese.

Coborîră cu toții să vadă corabia. Nu văzură o fecioară din Astolat,[1] dalbă cum e crinul, ci o femeie între două vîrste, ale cărei mîini, în mănuși țepene, se încleștaseră cuminți pe un șirag de mătănii. Moartea o făcuse să arate mai bătrînă și parcă deosebită. Fața severă, cenușie, din barcă evident că nu era Elaine — care plecase altundeva, ori se spulberase.

Chiar dacă Lancelot era un bărbat slab, sau un maniacal-jocurilor, sau acea creație enervantă, o persoană care încearcă fără încetare să respecte buna-cuviință, oricum,

[1] Fecioara din Astolat, sau Elaine le Blank, este numele sub care apare Elaine într-o altă cronică, nu în cea a lui Malory.

nu pare să-i fi fost ușor. Cu tendința lui moștenită spre nebunie, și cu fața lui fantastică, cu confuzia normelor sale morale și a credințelor, trebuie să-i fi fost destul de greu să mențină echilibrul vieții și fără diversele lovituri care i-au fost date, mai multe decît i se cuveneau. Ar fi putut suporta poate chiar și aceste lovituri suplimentare cu care-l mîngîiase soarta dacă ar fi fost binecuvîntat cu o inimă învîrtoșată. Dar inima lui fusese lăsată ca o pereche a lui Elaine, și iată că acum sărmana nu mai putea suporta povara pe care cea a Elainei fusese silită să o lase la pămînt. Toate cele pe care ar fi putut să le facă pentru sărmana făptură, dar care acum era prea tîrziu să le mai facă, precum și toate întrebările infame despre responsabilitate care se împerechează întotdeauna cu irevocabilul — toate se uniră în mintea lui.

— De ce n-ai fost mai bun cu ea ? strigă Regina. De ce n-ai putut să-i fi dăruit ceva pentru care să trăiască ? Ai fi putut să-i fi arătat un pic de bunătate, să-i fi dat ceva care s-o țină în viață !

Guenever, care nu-și dădea încă seama că Elaine pătrunsese între ei mai puternic decît oricînd, spuse vorbele acestea spontan, și așa și gîndea. Era copleșită de mila pentru rivala ei din barcă.

CAPITOLUL XLI

În ciuda sinuciderii, la Camelot continuă noul fel de viață. Nimeni nu l-ar putea denumi chiar un gen deosebit de fericit, mă rog, asta e — dar vezi că oamenii țin cu dinții de viață, și vor să o trăiască înainte. Nu era chiar o viață care să-ți permită să închegi o intrigă ; în cea mai mare parte era bună numai ca fir narativ — un lucru după altul, alcătuind povestea — un lanț de accidente inutile. Merită pomenit un accident ridicol care s-a întîmplat cam în vremea asta, nu fiindcă ar avea cine știe ce consecințe sau antecedente, ci fiindcă făcea parte întrucîtva din șoiul de lucruri care i se întîmplau lui Lancelot. În această poveste, el se purtă în felul lui specific.

Stătea într-o zi întins pe burtă într-o pădure, cine știe cu ce gînduri triste mișunîndu-i prin cap, cînd o doamnă-arcaș trecu pe lîngă el, umblînd după vînat.

Povestea nu spune dacă era genul acela masculin de femeie cu mustață și cravată bărbătească, sau dacă era una din zvăpăiatele din lumea filmului care practică tragerea cu arcul fiindcă, vai, e-așa de nostim ! Mă rog, cum — necum, vorba e că-l vede doamna respectivă pe Lancelot și se gîndește că are de-a face cu un iepure. Dacă stăm bine și ne gîndim, pînă la urmă trebuie să fi fost una din acele cucoane masculine, fiindcă, deși este o trăsătură specifică plăcută aceea de a trage în bărbați din greșeală luîndu-i drept iepuri, ar fi fost totuși cam neobișnuit pentru o stea de cinema să și nimerească, ceea ce s-a și întîmplat. Lancelot, sărind în picioare cu aproape cincisprezece centimetri de săgeată înfiptă în fesă, se comportă exact ca și Colonelul Bogey[1] — care a marcat punctul la a doua lovitură la golf. El spuse cu patimă :

— Ascultă, cucoană sau demoazelă, că rău e ceasu' cînd te-ai brodit și domnia-ta a purta arc ; și doar ducă-se pe pustii te-a făcut arcașă !

În ciuda rănii din fund, Lancelot luptă la turnirul următor — unul deosebit de important, din pricina numeroaselor fapte care s-au petrecut. Adevărata tensiune de la Curte — care era evidentă pentru toată lumea în afară de Lancelot, prea nevinovat ca să fie conștient de asemenea lucruri — începu să se arate pe față la luptele de la Westminster. Un lucru e sigur, Arthur începu să-și afirme poziția în nefericitul lor triunghi. Făcu aceasta, sărmanul de el, ocupînd deodată locul opus lui Lancelot în așa-numita „grande mêlée". Se năpusti asupra celui mai bun prieten al său și încercă să-l lovească și-și pierdu cumpătul. Nu făcu nimic necavaleresc și, după cîte se văzu, nu-i pricinui nici un rău lui Lancelot. Dar oricum ar fi stat lucrurile, fapt rămîne ciudata întorsătură a simțămintelor lor. Înainte și după aceea au fost prieteni. Dar în scurtul acela moment de furie, Arthur era încornoratul, iar Lancelot cel ce-i pusese coarne. Cam asta ar fi explicația aparentă — o recunoaștere inconștientă a relației lor — dar în spatele ei ar putea să mai existe și un alt gînd. E mult de cînd Arthur fusese Art cel ferice, mult de cînd căminul și regatul său cunoscuseră culmea fericirii lor. Poate că era plictisit și obosit de luptă, obosit de mizeriile

[1] Personaj comic dintr-un celebru marș britanic cu același nume.

clicii celor din Orkney și de moda aceasta nouă și ciudată și de greutățile iubirii și de justiția modernă. Poate că o fi luptat împotriva lui Lancelot în speranța de a fi ucis de el — nu chiar exact o speranță, în orice caz nu o încercare conștientă. Omul acesta drept și generos și bun la inimă poate că o fi ghicit inconștient că singura soluție pentru el și pentru cei pe care-i iubea trebuia să se afle în propria lui moarte — după care Lancelot ar putea să se căsătorească cu Regina și să trăiască în pace cu Dumnezeu — și poate că i-a dat lui Lancelot șansa de a-l ucide în luptă dreaptă, fiindcă el însuși era epuizat. Toate astea poate că erau adevărate. Mă rog, dar oricum ar fi, pînă la urmă n-a ieșit nimic din asta. N-a fost decît o izbucnire trecătoare și-apoi din nou, dragostea lor a fost la fel ca mai înainte.

Un alt eveniment important al turnirului a fost acela că Lancelot, în nevinovata lui prostie, și-a îndepărtat pe cei din Orkney odată și pentru totdeauna. A doborît de pe cal întreg clanul cu excepția lui Gareth, unul după celălalt, iar pe Mordred și Agravaine i-a descălecat chiar de două ori. Numai un sfînt putea fi atît de neghiob să le fi salvat viața atît de des din tot felul de Turnuri ale Durerii și așa mai departe — dar trebuie recunoscut că faptul de a pune capac la toate, doborîndu-i de pe cal după pofta inimii și într-o asemenea ocazie, nu putea fi decît opera unui tîmpit patentat. Gawaine, e adevărat, era de ajuns de decent încît să refuze să se amestece în comploturi împotriva vieții lui Lancelot, iar Gaheris era cam mărginit. Dar din acea zi numai o chestiune de timp a despărțit clica lui Mordred și Agravaine de siguranța comandantului-șef.

Ultimul semn care arăta cum or să se închege lucrurile a fost acela că Gareth luptă de partea lui Lancelot la Westminster. Ciudatele învălmășeli ale simțămintelor fură observate de toată lumea — Regele împotriva miinii sale drepte, iar Gareth împotriva propriilor lui frați. Cu o asemenea răsturnare a firii, era clar că avea să vină o furtună. Aceasta veni după cum îi e obiceiul, dintr-o parte de unde n-o aștepta nimeni.

Mai era pe-acolo și un cavaler de neam cam prost pe nume Sir Meliagrance, care nu fusese niciodată fericit la Curte. De-ar fi trăit în zilele de mai înainte, cînd omul

era judecat ca om, poate că, de bine — de rău, s-ar mai fi descurcat într-un fel. Din nefericire aparținea generației de mai tîrziu, care respecta moda lansată de Mordred, așa că era judecat după noile norme. Toată lumea știa că Sir Meliagrance era cam din topor, de neam cam prost, ori, cum se zicea pe-atunci, că nu ieșise chiar din sertarul de sus. Treaba asta o știa și el însuși — sertarul de sus fusese inventat de Mordred — și cunoașterea aceasta nu era de natură să-l facă mai fericit. Pe lîngă toate acestea, Sir Meliagrance avea o pricină deosebită de amărăciune care-i înveninase relațiile cu semenii săi. Era cu disperare și fără nici o nădejde — și-așa fusese de cînd își putea aminti — îndrăgostit de Guenever.

Vestea le sosi pe cînd Arthur și Lancelot se aflau la terenul de popice. Prinseseră obiceiul de a se duce în fiece zi în locul acela prea puțin elegant ca să-și mai descrețească frunțile cu o mică conversație.

Arthur spunea :

— Nu, nu, Lance. Nu l-ai înțeles niciodată nici cît negru sub unghie pe săracu' Tristram.

— Era un nemernic, afirmă Lancelot cu încăpățînare.

Vorbeau la trecut, fiindcă Tristram fusese ucis în cele din urmă, pe cînd îi cînta la harpă numitei La Beale Isoud, și fapta fusese împlinită de Regele Mark.

— Chiar dacă a murit, adăugă cavalerul.

Dar Regele dădu din cap cu violență.

— Ba, de unde-ai mai scos că era un nemernic ? A fost un bufon, unul dintre cei care făcea comedie din te miri ce. Se băga întotdeauna în situații neînchipuite.

— Un bufon ?

— Un zăpăcit, spuse Regele. Asta e marea tragedie comică. N-ai decît să te uiți la încurcăturile lui amoroase.

— Vrei să spui Isoud Mîini-Albe ?

— Eu cred cu tărie că Tristram le-a încurcat de-a binelea pe astea două fete. Mai întîi i se aprind călcîiele după La Beale Isoud, și dup-aia uită cu totul de ea. Într-o zi cade la așternut cu ailaltă Isoud cînd ceva, mai știu eu ce făcea el atunci, pac !, îi aduce aminte de ceva. Și, atunci îl duce pe el capul că de fapt îs două Isoud, nu una — și-atunci, mă înțelegi, e grozav de tulburat de isprava asta. „Păi cum vine asta, stau în pat cu Isoud Mîini-Albe, își zice el, cînd tot timpul eu am fost îndră-

gostit de La Beale Isoud!" Ei, acum te cred că a fost grozav de întors pe dos. Și-apoi, să fie aproape ucis în baie de Regina Irlandei. Zău așa, omu' ăsta a fost înzestrat cu sămînța comediei de bună calitate, și s-ar cuveni să-i ierți c-a fost cam mișel.

— Eu... începu Lancelot, dar tocmai în momentul acela sosi și curierul.

Era un băiețel fără suflare, cu o tăietură în mantie sub subsoara dreaptă. Își ținu despicătura mantiei închisă cu degetele și vorbi repede.

Era vorba de Regină, care plecase de Florar, fiindcă era ziua întîi a lunii mai. O pornise dis-de-dimineață, așa cum era obiceiul, gîndind să se întoarcă pînă la zece, cu toate florile de aglice înrourate și cu violete și flori de gherghin și ramuri verzi îmbobocite care se cuveneau a fi adunate într-o asemenea dimineață. Își lăsase paznicii în urmă — cavalerii Reginei, care purtau cu toții vergescu — scutul fără semn — ca semn al slujbei lor — și luase cu dînsa numai pe cei zece cavaleri ai ei în haine obișnuite. Cu toții fuseseră învești mîntați în verde, ca să sărbătorească festivalul primăverii. Agravaine se afla printre ei — în ultima vreme se alăturase reginei ca să o poată spiona mai bine — și Lancelot fusese lăsat de o parte cu bună-știință.

Ei, și uite-așa mergeau ei călare spre casă cu mare bucurie, toți sporovăind și împodobiți cu ramuri și flori, cînd uite că Sir Meliagrance le sare în față, într-o ambuscadă. Treaba aceea cu sertarul de sus îl tot rosese și-l chinuise și nu-i dăduse pace pînă ce se hotărîse să fie la urma urmelor bădăran de-adevăratelea, dacă și-așa tot omul îl învinovățea că e de neam prost. Știuse că însoțitorii Reginei erau fără platoșă, și că Lancelot nu era cu ei. Drept care adusese un detașament puternic de arcași și oameni înzăuați ca s-o ia prizonieră.

Se lăsase cu o luptă crîncenă. Cavalerii Reginei o apăraseră pe cît putură ei de bine cu săbii și iatagane, pînă ce fură cu toții răniți, șase dintre ei grav. Apoi Guenever se predă ca să le salveze viața. Căzu la învoială cu Sir Meliagrance — a cărui inimă nu era chiar potrivită pentru un ticălos și nu-l trăgea spre asemenea fapte — că, de-și va opri din luptă apărătorii, atunci el să promită să-i ia pe cavalerii răniți împreună cu ea în castelul său, și să-i lase să doarmă în anticamera dormitorului ei. Meliagrance, care o iubea pe Guenever, îndoindu-se

de propria sa ticăloșie împlinită cu jumătate de inimă și cunoscînd situația deznădăjduită în care se afla — să-și silească iubita să-i primească dragostea împotriva voinței ei — fusese de acord cu aceste condiții. Sărmanul, adevărul e că nu fusese niciodată croit chiar pe măsura unui mișel.

În zăpăceala care a urmat, datorită eforturilor de a sălta în șa îndurerata procesiune de oameni răniți și însîngerați, singură Regina nu-și pierdu capul. Îi făcu semn micului paj, care avea un căluț odihnit și iute și îi trecu inelul dînsei, cu un mesaj pentru Lancelot. Cînd o fi să vadă că se ivește prilejul, trebuia să galopeze din toate puterile, mai întîi de toate să-și scape pielea — și chiar așa și făcu, cu arcașii după el. Și iată și inelul.

Lancelot, cam pe la jumătatea poveștii, strigă să i se aducă armura. Pînă cînd fu terminată, Arthur stătea în genunchi la picioarele lui și se căznea să-i prindă mai bine în curelușe apărătoarele de gambă.

CAPITOLUL XLII

Cînd arcașii călări se întoarseră înapoi abătuți, spunînd că nu putuseră să-l nimerească pe băiat Sir Meliagrance știu ce-avea să se întîmple. Era înnebunit de suferință, nu numai fiindcă știa că acționase cu ticăloșie și neînțelept, dar și fiindcă era sincer îndrăgostit de Regină. Oricum, mai avea încă un strop de vlagă în el și-și dădu seama că, după ce mersese atît de departe, era prea tîrziu să mai dea înapoi. Lancelot avea să vină neapărat ca răspuns la mesajul trimis, și era necesar să cîștige timp. Castelul nu era gata pentru un asediu — dar, dacă putea fi pregătit, atunci existau perspective frumoase de a cădea la învoială cu asediatorii, ținînd seama că Regina s-ar afla înăuntru. Vorba e că Sir Lancelot trebuia oprit cu orice preț, pînă ce castelul va fi gata de apărare. Presupuse corect că Lancelot va veni val-vîrtej în ajutorul Reginei, de cum va pune armura pe dînsul. Drept care, cea mai bună metodă de a-l opri ar fi o a doua ambuscadă, într-o poiană îngustă în pădure prin care va trebui să treacă — o poiană atît de îngustă încît arcașii cu siguranță că vor fi în stare să-i ucidă calul, dacă nu chiar să-i străpungă armura. Încă de pe timpul Vremurilor Tulburi, toate drumurile fuseseră

curățate de cătină și tot felul de tufișuri la o distanță egală cu bătaia unui arc de fiece parte a drumului — dar poiana aceea, din pricina particularităților terenului, fusese trecută cu vederea. Și o săgeată bine țintită, de la o distanță nu prea mare, putea pătrunde și cea mai bună armură, după cum știa Meliagrance.

Astfel încît fu trimis expres detașamentul de ambuscadă și la castel toate fură întoarse cu fundul în sus. Ciobanii goneau dobitoacele în staulele dintre ziduri — și bineînțeles că respectivele dobitoace erau deajuns de dobitoace ca să se răzlețească sau să se amestece și să se încurce între ele sau să nu vrea să treacă pe poartă. Sacagiii aduceau ca apucați apă și o vărsau în hîrdaiele cele mari — era unul dintre castelele acelea aiuristice, care se pare că-și au origina în Irlanda și a căror palisadă era fără un puț sau un izvor. Servitoarele alergau de colo-colo pe marginea isteriei — fiindcă Sir Meliagrance, la fel ca mulți dintre cei originari din sertarul greșit era hotărît să-și primească Regina captivă într-un mod deasupra oricărei critici. Pregăteau pentru ea budoare și luau gobelinurile din dormitorul lui de burlac ca să le ducă în al ei, și lustruiau argintăria, și trimiteau prin vecini să împrumute tacîmuri de aur.

Chiar și Guenever, condusă într-o micuță cameră de așteptare, în vreme ce apartamentele regale erau pregătite s-o primească, spori zăpăceala generală stăruind să i se aducă bandaje și apă fierbinte și tărgi pentru răniți. Sir Meliagrance, alergînd în sus și-n jos pe scări cu strigăte de :

— Da, Doamnă, acușica, acușica ! sau : — Marian, Marian, fi-ți-ar.... unde mama naibii ai mai pus și luminările alea ?, sau : — Murdoch, ia scoati în momentu' aista toati oili din solar !, tot își găsi vreme să-și sprijine fruntea de piatra rece a unei ambrazuri, să-și mai potolească în strînsoarea mîinii bătăile înnebunite ale inimii sale zăpăuce, să-și blesteme nebunia și prostia și să mai și facă tot ce putea ca să răvășească și mai mult planurile lui atît de răvășite.

Regina fu cea dintîi care-și puse treburile în ordine. N-avea de făcut decît bandajele răniților și, bineînțeles, dorințele ei fură împlinite primele. Stătea cu doamnele ei de onoare la una dintre ferestrele castelului, un fel de

punct de calm în mijlocul vîrtejului, cînd una dintre fete exclamă că vede ceva venind pe drum.

— E o căruță, spuse Regina. O fi pentru proviziile castelului.

— Ba nu, că e un cavaler în căruță, spuse fata, un cavaler în armură. Cred că-l duc la spînzurătoare.

În zilele acelea era considerat un lucru de mare ocară să mergi într-o căruță.

Mai tîrziu, văzură că în urma căruței mergea la trap un cal — în vreme ce căruța era condusă în cel mai năvalnic galop — iar calul tîra după el frîul în praf. Mai apoi fură îngroziți să vadă că toate mărunțaiele calului se bălăbăneau și ele în praf. Animalul era tot plin de săgeți ca un porc spinos și mergea la trap cu o ciudată înfățișare de indiferență. Poate că era zăpăcit de șoc. Era calul lui Lancelot, și în căruță se afla Lancelot, bătînd mîrțoaga de la căruță cu teaca de la sabie. Căzuse în ambuscadă, după cum se așteptaseră, își pierduse cîtăva vreme încercînd să pună mîna pe atacatorii lui — care scăpară destul de ușor de omul de fier acum descălecat, sărind peste șanțuri și garduri de nuiele — și apoi o pornise la drum, mergînd pe jos restul drumului, în ciuda armurii sale. Meliagrance contase pe imposibilitatea unei asemenea deplasări, pentru un om îmbrăcat cu un echipament care cîntărea aproape cît el însuși — dar nu ținuse seama de căruța pe care reușise să o rechiziționeze Lancelot. Ca să vă puteți da seama în ce măsură era îngrijorat marele om de soarta Reginei în această împrejurare, trebuie să vă spun că se povestește că și-a îndemnat calul să treacă Tamisa la începutul drumului, de la Podul Westminster pînă la Lambeth, în ciuda faptului că, dacă s-ar fi întîmplat ceva, armura l-ar fi înecat cu siguranță.

— Cum îndrăznești să spui că e un cavaler pe care-l duc la spînzurătoare ? exclamă Regina. I-auzi, ce obrăznicătură ! Cum îndrăznești să-l compari pe Sir Lancelot cu un criminal ?

Sărmana fată roși și-și ținu gura, în vreme ce Lancelot putu fi văzut aruncînd hamurile căruțașului îngrozit și năpustindu-se pe podul mobil, zbierînd cît îl țineau bojocii.

Sir Meliagrance auzi de sosirea lui tocmai cînd Lancelot năvălea pe poarta cea mare. Un paznic nervos, luat prin surprindere încercă să i-o închidă în nas, dar primi o

zdravănă lovitură peste ureche cu pumnul de fier, ceea ce-l făcu să se întindă cît era de lat pe jos. Poarta se dădu de perete, nepăzită de nimeni. Lancelot se găsea într-una din rarele lui furii, poate din pricina suferințelor calului său.

Meliagrance, care supraveghease cîțiva oameni înarmați, în vreme ce spărgeau șoproanele de lemn din Curtea Mare ca precauțiune împotriva focului grecesc, [1] — simți că-i îngheață sîngele în vine. O luă la goană pe scara din dos și stătea îngenuncheat la picioarele Reginei, în vreme ce Lancelot se dezlănțuise în loja paznicului, cerînd să apară Regina.

— Ei, ce mai e acum ? întrebă Guenever, aruncînd o privire acestui om extraordinar și vulgar care se gudura la picioarele ei — o privire, de ajuns de curios, nu lipsită de o oarecare afecțiune. La urma urmelor, e chiar un compliment să fii răpită din dragoste, mai ales cînd totul se termină cu bine.

— Mă predau, mă predau ! strigă Sir Meliagrance. Ție, ție mă predau, scumpetea mea de Regină. Zău așa, scapă-mă de diavolul ăsta de Sir Lancelot !

Guenever arăta strălucitor de frumoasă. Poate din pricina Floriilor, sau poate din pricina omagiului pe care i-l acordase cavalerul acesta de neam prost, ori poate din cauza vreunui presentiment, așa cum se întîmplă cu femeile cînd le-așteaptă o mare bucurie. În orice caz se simțea fericită, și nu-i purta pică răpitorului ei.

— Foarte bine, spuse ea, cu multă veselie și mare înțelepciune. Cu cît se face mai puțin tărăboi pe socoteala asta, cu atît va fi mai bine pentru reputația mea. Am să-ncerc să-l liniștesc pe Sir Lancelot.

Sir Meliagrance mai că fluieră de ușurare, atît de greu oftă.

— Da, da, așa e bine, spuse el. Tot bătrînul cocoș luptător. Hm, hm ! Vă cer iertăciune, păi cum nu. Ș-acu, nu poftește milostiva ta Maiestate să rămîie peste noapte și să se hodinească la Castelul Meliagrance, asta după ce-l mai potolește pe Sir Lancelot, de dragu' cavalerilor răniți, nu d-alta !

— Nu știu, spuse Regina.

[1] Amestec inflamabil folosit de Grecii bizantini împotriva corăbiilor dușmane. Folosit și în asediul cetăților.

— Păi zău așa, de dimineață ați pleca liniștiți, stărui Sir Meliagrance, și gata, ce atîta voroavă, nimeni n-ar mai zice nimic. Ar fi mai în firea lucrurilor și n-ar mai bate la ochi. Care va să zică, ați putea să ziceți, că n-ați fost acilea decît așa, într-o vizită.

— Foarte bine, spuse Regina, și se coborî la Lancelot, în vreme ce Sir Meliagrance își ștergea fruntea asudată.

Stătea în Curtea Interioară, strigîndu-și dușmanul. Cînd îl văzu, și cînd o văzu și pe Guenever, vechiul flux electric se aprinse între ochii lor, înainte ca să fi spus un cuvînt. Era ca și cum Elaine și toată Expediția Cupei n-ar fi existat niciciînd. După cîte ne putem noi da seama, ea își acceptase înfrîngerea. El trebuie să fi văzut în ochii ei că cedase, că era pregătită să-l lase să fie el însuși — să-și iubească Dumnezeul și să facă tot ce poftește — atîta vreme cît rămînea Lancelot. Era din nou senină și rațională. Renunțase la nebunia ei posesivă și era bucuroasă să-l vadă trăind, orice-ar face. Erau făpturi tinere — aceleași ființe ai căror ochi se întîlniseră cu clinchetul aproape uitat al magneților în Sala afumată de la Camelot, cu atîta amar de vreme în urmă. Și, renunțînd de-adevăratelea la el, cucerise bătălia din greșeală.

— Ei, ce-i cu toată zarva asta ? întrebă Regina.

Adoptaseră un ton ușor, de persiflare. Erau iarăși îndrăgostiți.

— Chiar că ai de ce să mă întrebi.

Apoi adăugă cu voce mai mînioasă și înroșindu-se la față :

— Mi-a ucis calul.

— Mulțumescu-ți c-ai venit, spuse Regina. Vocea îi era blîndă. Era vocea cea dintîi pe care și-o putea el aminti. Îți mulțumesc c-ai venit atît de repede și-atît de vitejește. Dar să știi că s-a predat și trebuie să-l iertăm.

— A fost o porcărie să-mi ucidă calul meu, bietul.

— Lucrurile au și fost stabilite și cearta stinsă.

— Eh, dacă știam că ai de gînd să aplanezi totul, replică Lancelot mai degrabă gelos, nu m-aș fi omorît atîta să vin mai iute.

Regina îi luă mîna dezgolită. Își scoase mănușa de zale.

— Și zi, îți pare rău, întrebă ea, că ai făcut totul așa de bine ?

El rămase tăcut.

— Nu-mi pasă de el, spuse Regina, îmbujorîndu-se. M-am gîndit doar că ar fi mai bine să nu facem scandal.

— Nici eu nu vreau scandal mai mult decît tine.

— Fă atunci cum îți poftește inima. Luptă-te cu el, dacă vrei. Tu ești cel care alege.

Lancelot se uită la ea.

— Doamnă, spuse el, de fi-va domnia-ta mulțămită, mie altceva sufletul nici că-mi poftește. Cît despre parte-mi, curînd face-voi după voia și plăcerea măriei-tale.

Întotdeauna cădea în grandoarea limbajului de Curte, cînd era emoționat.

CAPITOLUL XLIII

Cavalerii răniți erau întinși pe brancarde în camera de afară. Camera dinăuntru, unde dormea Guenever, avea o fereastră cu gratii de fier. Nu era nici un geam.

Lancelot băgase de seamă în grădină o scară de lemn care era de ajuns de lungă pentru scopul lui — și, cu toate că nu se înțeleseseră și nu-și fixaseră nici o întîlnire, Regina îl aștepta. Cînd îi văzu fața numai cute și riduri la fereastră, cu nasul lui iscoditor proiectat pe stele, nu se gîndi că era o himeră sau un demon. Rămase nemișcată vreme de cîteva bătăi de inimă, simțind sîngele impetuos cum se ridică și îi năvălește în vinele gîtului și apoi se duse în tăcere spre fereastră — tăcerea unui complice.

Nimeni nu știe ce-și spuseră unul altuia. Malory afirmă cum că „își făcură ei fiecare celuilalt plîngeri despre multe și felurite lucruri". Probabil că au fost de acord că era imposibil să-l iubești pe Arthur și să-l și înșeli. Probabil că Lancelot a făcut-o să înțeleagă în cele din urmă cum stau lucrurile cu Dumnezeul lui și ea l-a făcut să priceapă durerea ei pentru copiii care nu i-au fost sortiți. Probabil că au căzut de acord amîndoi să-și accepte dragostea vinovată ca terminată odată pentru totdeauna.

Mai tîrziu, Sir Lancelot șopti :

— Aș vrea să vin înăuntru.

— Și eu la fel de mult.

— Cum, doamnă, și chiar ai vrea, cu toată inima domniei-tale, să fim alături ?

— Cu adevărat.

Ultima zăbrea de fier, pe cînd o rupse, îi tăie carnea mîinii pînă la os.

Și mai tîrziu șoaptele se stinseră și în întunericul odăii, se așternu tăcerea.

Regina Guenever stătu întinsă multă vreme în pat în dimineața următoare. Sir Meliagrance, dornic să pună cît mai repede și mai sigur capăt întregii povești, se agita în anticameră, dorind ca să plece cît mai degrabă. E clar că nu voia deloc să-și prelungească propria tortură, ținînd sub acoperișul lui o Regină pe care-o iubea și pe care nu putea s-o aibă cu nici un chip.

În cele din urmă, în parte pentru a-i grăbi plecarea și în parte din curiozitatea de nestăpînit a iubitului, intră în dormitor ca s-o trezească — o comportare posibilă în zilele acelea în care se acordau deseori audiențe, cînd suveranul mai era încă în pat.

— Iertare, începu Sir Meliagrance, da' ce vă doare, Doamnă, de steteți pînă acu' în pat și dormirăți așa mult ?

Se uită la pierduta lui frumusețe din pat, prefăcîndu-se că nu se uită. Sîngele de la mîna tăiată a lui Lancelot era întins pretutindeni pe cearșafuri.

— Trădătoareo ! strigă Sir Meliagrance deodată. Trădătoareo ! Ești necredincioasă Regelui Arthur !

Își ieșise din pepeni de furie și gelozie, văzîndu-se înșelat. Presupusese, din moment ce propria lui întreprindere dăduse greș, că Regina era o femeie pură ; și că el, încercînd să îi bucure sufletul și trupul, era cel ce greșise. Dar acum vedea că tot timpul îl trăsese pe sfoară, prefăcîndu-se doar a fi prea virtuoasă ca să-l iubească, în vreme ce se hîrjonea și se întindea cu cavalerii ei răniți chiar sub nasul lui. Trăsese în pripă concluzia că sîngele venea de la un cavaler rănit — păi altfel de ce-ar mai fi stăruit tîrîtura să-i aibă în anticamera ei ? Cea mai sălbatică invidie se îmbinase cu furia. Nu băgă nimic de seamă la zăbrelele ferestrei, care fuseseră puse înapoi cît mai cu grijă cu putință.

— Trădătoareo ! Trădătoareo ! Te acuz de înaltă trădare !

Zbieretele lui Sir Meliagrance îi aduseră pe cavalerii răniți, șontîc-șontîc pînă la ușă — freamătul se întinse — cameriste, servitoare, paji, grădinari, vreo cîțiva rîndași, toți veniră cu emoție să participe la scandal.

— Sînt cu toții niște necredincioși, strigă Sir Meliagrance, toți sau cîțiva. Acolea a fost unul din cavalerii răniți.

Guenever spuse :

— Aceasta este o minciună. Ei pot s-o dovedească.

— E o minciună sfruntată, strigară cavalerii. Alege cu care dintre noi vrei să te lupți. Ne luptăm cu tine.

— Nu zău ? Ba nu, cu dracu' o să vă luptați, nu cu mine, zbieră Sir Meliagrance. Basta cu vorba voastră mîndră. Eu știu ce zic și ce văz : un cavaler rănit s-a culcat cu Maiestatea sa !

Și tot arătă mereu cu degetul la sîngele de pe așternut, ceea ce neîndoios era o dovadă bună, pînă ce sosi Sir Lancelot, strecurîndu-se printre oamenii de pază ai Reginei, acum rușinați. Nimeni nu băgă de seamă că mîna îi era într-o mănușă.

— Ce s-a întîmplat ?

Meliagrance începu să-i povestească cu frenezie, gesticulînd, punînd cu emoție stăpînire pe o nouă persoană gata să-i asculte povestea. Părea un om nebun de durere.

Lancelot spuse cu răceală :

— Îmi dai voie să-ți reamintesc despre propria-ți purtare față de Regină ?

— Nu știu ce vrei să spui. Nici nu-mi pasă. Știu doar un singur lucru — că în camera asta a fost un cavaler.

— Fii atent la ce vorbești !

Lancelot se uita cu asprime la el, încercînd să-l avertizeze și să-l facă să-și vină în minți. Amîndoi știau că această acuzație trebuia să se sfîrșească printr-un proces prin luptă, și Lancelot voia să-l facă să înțeleagă cu cine va trebui să lupte. În cele din urmă, Sir Meliagrance își dădu seama de asta. Se uită la Lancelot cu neașteptată demnitate.

— Atunci fii și tu atent, Sir Lancelot, spuse el liniștit. Știu că ești cel mai bun cavaler de pe lume, dar fii atent cum ai să lupți într-o luptă strîmbă. La urma urmelor, mai știi, poate c-o mai da și Dumnezeu din cer o loviturăăluia rău, că lui Dumnezeu îi place dreptatea, așa să știi.

Credinciosul iubit al Reginei strînse din dinți.

— Asta las-o pe seama lui Dumnezeu, spuse el.

Adăugă apoi, cu multă josnicie :

— Iar cît mă privește pe mine, eu afirm deschis că nici unul dintre acești calaveri răniți nu a fost în camera

Reginei. Și dacă vrei să te lupți pentru asta, am să mă bat cu tine.

Lancelot avea, până la urmă, să lupte pentru Regină de trei ori, când onoarea și viața acesteia erau în pericol : prima oară pentru o cauză dreaptă în luptă cu Sir Mador, a doua oară în acest îndoielnic joc de cuvinte cu Sir Meliagrance, și a treia oară într-un conflict, în care nu avea nici un pic de dreptate — și fiecare luptă i-a adus tot mai aproape de distrugere.

Sir Meliagrance își aruncă mănușa. Era atît de sigur de adevărul afirmației sale, încît devenise încăpățînat, așa cum fac oamenii în altercații violente. Era pregătit să moară mai degrabă decît să dea înapoi. Lancelot luă mănușa — ce altceva putea face ? Toată lumea începu să asiste la dichisurile cuvenite unei provocări în toată regula, sigilarea obișnuită a gajurilor cu pecete și așa mai departe, precum și fixarea datei. Sir Meliagrance se mai liniști. Acum că era prins în angrenajul justiției, avea timp să reflecteze și, ca de obicei gîndurile îl împinseră în direcția contrară. Era un om tare inconsecvent.

— Sir Lancelot, spuse el, acum că am stabilit să ne luptăm, n-ai să-mi faci ceva mișelesc, pe la spate, între timp ?

— De bună seamă că nu.

Lancelot se uită la el cu neprefăcută uimire. Inima lui era ca a lui Arthur. Mereu se băga în bucluc — așa cum făcuse de pildă doborîndu-i pe cei din Orkney la turnirul de la Westminster — prin aceea că subestima ticăloșia omenirii :

— Și vom fi prieteni pînă la bătălie ?

Bătrînul oștean simți îndelung încercatul spasm de rușine. Avea să lupte cu omul acesta pentru ceva care în mod practic era adevărat.

— Da, spuse el cu entuziasm, prieteni !

Se îndreptă spre Meliagrance, cuprins de un val de remușcări.

— Atunci, acum o să facem pace între noi, spuse Meliagrance cu voce satisfăcută. Aruncăm toate supărările peste bord. N-ai vrea să-mi vizitezi castelul ?

— Ba cum nu !

Meliagrance îl conduse pretutindeni prin castel, dintr-o odaie în alta, pînă ce ajunseră într-o încăpere care avea

o trapă. Scîndura se dădu peste cap și trapa se deschise. Lancelot căzu de la șaizeci de picioare înălțime, aterizînd pe un strat gros de paie în temnița castelului. Apoi Meliagrance dădu poruncă să fie ascuns unul dintre cai și se întoarse la Regină anunțînd-o că apărătorul ei a pornit-o înainte. Binecunoscutul obicei al lui Lancelot de a pleca pe neașteptate făcu povestea să pară verosimilă. Aceasta i se păru lui Meliagrance cea mai bună metodă de a se asigura că Dumnezeu nu va alege partea strîmbă în acest conflict — fiindcă nici Meliagrance nu prea se descurca cu normele lui morale.

CAPITOLUL XLIV

Cea de-a doua judecată prin luptă a fost la fel de senzațională ca cea de odinioară cu Mador. În primul rînd, deoarece Lancelot a sosit, în ultimul moment, cu o limită încă și mai îngustă. Îl așteptaseră și, pînă la urmă, renunțaseră la el și-l convinseseră pe Sir Lavine să lupte în locul lui. Sir Lavine mai că intrase în arenă cînd marele om veni călărind în plin galop, pe un cal alb care aparținea lui Meliagrance. Fusese ținut prizonier în temniță pînă în dimineața aceea — cînd fata care-i aducea de mîncare îl eliberase în cele din urmă în absența stăpînului ei, în schimbul unui sărut. Suferise de pe urma unor complicate scrupule în legătură cu acel sărut, dar hotărîse în sfîrșit că, de bine, de rău, putea fi admis.

Meliagrance fu doborît încă de la prima șarjă și refuză să se ridice.

— Mă predau, spuse el. Sînt învins.

— Scoală, scoală imediat! Nici măcar n-ai luptat.

— Ba nu! protestă Sir Meliagrance.

Lancelot rămase în așteptare cuprins de uimire. Îi datora individului o papară bună pentru porcăria cu calul lui care fusese mișelește ucis și pentru mîrșăvia cu trapa în care fusese aruncat. Dar știa că, în esență, acuzațiile pe care i le aducea mișelul erau drepte, și nu-l atrăgea deloc ideea de a-l ucide.

— Îndurare, imploră Sir Meliagrance.

Lancelot își întoarse ochii în lături spre cortul Reginei, care stătea sub paza Conetabilului. Nimeni nu-i putea

vedea căutătura întrebătoare din pricina coifului său uriaș.

Guenever o văzu sau mai degrabă o simți în inimă. Își întoarse degetul mare în jos, pe deasupra balustradei lojei în care se găsea, și tainic împunse cu mîna în direcția pămîntului de mai multe ori. Meliagrance, gîndea ea, era un om prea periculos ca să-l lași în viață.

În arenă se așternu o liniște desăvîrșită, în timp ce toată lumea aștepta fără să răsufle, aplecîndu-se în față și holbîndu-se la cei doi combatanți ca un cerc de păsări de pradă a căror victimă nu a sucombat încă. Toți așteptau acea „*coup de grâce*“ [1] precum plebea în amfiteatrele romane sau la o luptă cu taurii în Spania, și toți erau siguri că Lancelot îl va sfîrși. Acuzația lui Meliagrance fusese, după părerea lor, mult mai serioasă decît cea a lui Mador — și ei gîndeau, precum Guenever, că merita din plin să piară. Fiindcă în acele zile dragostea era guvernată de o convenție diferită de a noastră. Pe atunci ea era cavalerească, matură, de durată, evlavioasă, aproape platonică. Nu era o chestiune în legătură cu care îți puteai permite să faci cu ușurință acuzații grave. Dragostea, pe vremea aceea, nu începea și se sfîrșea, ca în zilele noastre, într-un lung *week-end*.

Spectatorii îl văzură pe Lancelot șovăind și zăbovind deasupra omului întins la pămînt, îi auziră apoi vocea înăbușită de coif. Făcea propuneri.

— Ascultă, spunea el, îți ofer avantaje, dacă vrei să te scoli și să lupți cu mine după cum se cade, pînă la moarte. Îmi voi scoate coiful și toată armura din partea stîngă a trupului, și voi lupta fără scut, iar mîna stîngă îmi va fi legată la spate. Ei, așa-ți convine, îndrăznesc a crede? Acum vrei să te scoli și să lupți cu mine așa?

De la Sir Meliagrance veni un soi de schelălăit isteric și apoi îl văzură cum se tîra în patru labe spre loja regelui și făcea gesturi violente.

— Hă, hă, să nu care cumva să faceți uitate ce-a zis, striga el. Gata, tot omu' l-a auzit. Nu mai ține, nu mai ține! Îi accept condițiile. Nu mai merge să se răzgîndească. Fără armură-n stînga, fără scut sau coif, și cu mîna legată la spate. Ei, a auzit fiștecare? Gata, s-a marcat!

[1] Lovitură de grație (fr.).

Regele strigă :

— Taci și adastă !

Heralzii și portărcii se coborîră în arenă și Meliagrance își puse frîu gurii. Toți se simțeau rușinați de purtarea lui nevrednică. În tăcerea neplăcută ce se așternuse, în vreme ce el mai mormăia și stăruia să fie pe deplin respectate condițiile fixate, mîini șovăitoare îl dezarmau fără tragere de inimă pe Sir Lancelot și-l legau. Simțeau că ajutau la execuția cuiva pe care-l iubeau foarte mult, fiindcă avantajele oferite erau prea grele. După ce l-au legat și i-au dat spada, îl bătura pe umăr — împingîndu-l spre Meliagrance cu mîngîierile lor grosolane și înduioșate, și-și întoarseră în lături fața.

În arena plină de nisip fu ca o zvîcnire, ca un fulger, ca mișcarea unui somon care sare peste un zăgaz. Era Lancelot care-și arăta partea dezgolită ca să atragă lovitura. Și, atunci cînd lovitura veni, se auzi un clincănit al formelor în schimbare — cam la fel cum e la caleidoscop, cînd se schimbă imaginea. Lovitura pe care-o dădea Meliagrance se schimbase într-o lovitură pe care-o dădea Lancelot.

Sir Meliagrance fu tîrît afară din cîmp de cai. Coiful și capul lui îi erau în două bucăți.

CAPITOLUL XLV

Ei, asta a fost lunga poveste a felului în care străinul din Benwick a răpit dragostea Reginei Guenever, în care a părăsit-o pentru Dumnezeul lui și cum s-a întors în cele din urmă la ea, în ciuda tabu-ului. E o poveste de iubire din zilele trecutului, cînd adulții iubeau cu credință — nu povestea prezentului, în care adolescenții urmăresc spasmele ignobile ale cinematografului. Acești oameni luptaseră vreme de un sfert de secol pentru a ajunge la înțelegerea lucrurilor, și, acum, în fața lor se întindea Vara lor Tîrzie. Lancelot îl dăruise lui Guenever pe Domnul lui, iar ea îi dăduse în schimb libertatea. Elaine, care nu fusese niciodată mai mult decît o parte neînsemnată în toată încurcătura lor, își cucerise în cele din urmă propria ei pace. Arthur, al cărui colț al triunghiului era cel mai puțin fericit dintr-un punct de vedere personal, nu era chiar atît de nenorocit. Merlyn nu-l

destinase unei fericiri personale. El fusese creat pentru bucurii regale, pentru soarta unei întregi naţiuni.

Sorţii naţiunii fuseseră cei ai izbînzii, acum, la apusul vieţii lor, datorită celor două victorii nemaivăzute ale lui Lancelot. Noua modă şi uşurinţa contemporanilor şi putreziciunea pitită în inima Mesei Rotunde se ascunseseră şi marea lui idee se pusese din nou pe picioare. Inventă atunci Legea ca Putere. Şi-apoi, Arthur nu avea pricină pentru vreun repros particular. Se ţinuse deoparte de durerile lui Guenever şi ale lui Lancelot, avînd încredere în mod inconştient, că n-au să-i aducă la cunoştinţă problema lor, nu de teamă sau datorită vreunei slabe complicităţi, ci din cel mai nobil dintre motive. Puterea fusese în mîna Regelui. Fusese în situaţia unui soţ care putea, printr-o singură poruncă, să rezolve problema veşnicelor triunghiuri, dînd-o pe seama butucului călăului sau a stîlpului infamiei ! Soţia sa şi iubitul ei fuseseră la discreţia lui — şi pentru acest motiv, nu pentru vreunul de laşitate — inima lui generoasă fusese hotărîtă să rămînă neştiutoare.

Vara Tîrzie era aproape, s-o atingi cu mîna, bîrfa fusese înăbuşită. Grosolănia zdrobită. Clica celor din Orkney nu putea decît să bombăne, o nemulţumire îndepărtată şi aproape tainică. În chiliile lor în care copiau manuscrisele, în mănăstiri, precum şi în castelele marilor nobili, scribii inofensivi măzgăleau la cărţile lor de rugăciuni şi la Tratatele de Cavalerism, în vreme ce zugravii înpodobeau literele mari şi desenau cu mare osîrdie armoniile heraldice. Aurarii şi argintarii ciocăneau mereu cu ciocănaşe la tot felul de podoabe din aur. Încolăceau sîrma de aur şi încrustau împletituri de cea mai cumplită complexitate pe cîrjele episcopilor. Drăguţe doamne ţineau în casă prihori sau vrăbii, sau încercau din răsputeri să-şi înveţe cotofenele să vorbească. Gospodinele care se gîndeau să-şi facă provizii din vreme îşi umpleau dulapurile cu melasă ca doftorie împotriva aerului stricat şi cu unsori făcute în casă, pe numele lor de Flos Unkuentorum, destinate pentru reumatici, precum şi bobiţe de mosc pentru mirosit. De Postul Mare se aprovizionau, cumpărînd curmale şi bomboane verzi cu ghimber şi migdale, şi heringi la 4 şilingi şi 6 penny căruţa.

Şoimarii şi îngrijitorii sălaşului aţîţau şoimii spre bucuria inimii lor. În noile curţi de judecată — fiindcă se

terminase cu Fort Mayne — oamenii dreptății trudeau ca niște albine ca să săvîrșească tot soiul de înscrisuri pentru : pagube și stricăciuni ce cu bani se pot îndrepta, înscrisuri pentru treburi de cancelarie, lăcrimații, vrajbă între vecini, sechestru cu portărei, sechestru cu pază, mituire a juraților, pentru cazuri care nu suferă amînare, *fieri facias*, cu alte cuvinte un înscris care să îndrituiască pe conetabil a obține satisfacție de la înalta judecată spre plata a oarece datorii sau pagube de pe urma acareturilor pîrîtului, pensie alimentară, ridicare de sechestru, cauțiune, drept de liberă trecere, ipotecă, redobîndire de drepturi, scutire de bir și scutire în parte, *Quorum bonorum, Sic et non, Pro et conta, Jus primae noctis*, și *Questio quid juris?* Pungașii și tîlharii — e adevărat — puteau fi spînzurați, fiindcă au furat lucruri pînă în valoare de un șiling — fiindcă codificarea justiției era încă slabă și încîlcită — dar asta nu era chiar așa de rău pe cît pare a fi, atunci cînd îți amintești că pentru un șiling puteai cumpăra două gîște, sau patru galoane de vin, sau patruzeci și opt de pîini — orice-ai zice, o încărcătură cam obositoare pentru un hoț. Pe ulițele satelor, îndrăgostiții care nu erau de neam se plimbau la ceas de apus cu brațele în jurul taliei celuilalt, așa încît dacă-i vedeai din spate dădeau impresia unui X mare.

Țara Gramarye a lui Arthur cunoștea vremuri de pace, și bucuriile păcii se așterneau în fața lui Lancelot și a lui Guenever. Dar să nu uităm că mai exista și un al patrulea colț al careului.

Dumnezeu era totemul lui Lancelot. El era cealaltă persoană a bătăliei lor, și acum El alese momentul final ca să le iasă în cale. Băiețelul care se uitase în coiful lustruit, visînd izvorul care se depărta mereu de buzele lui însetate, legănase la suflet ambiția de a săvîrși un miracol de rînd. Reușise el să facă un fel de miracol, atunci cînd o salvase pe Elaine din cada ei, fiindcă era cel mai bun cavaler din lume — înainte de a fi atras de Elaine în cursă în seara aceea groaznică, cu care ocazie încălcase sfînta interdicție. Un sfert de secol își tot amintise cu mare supărare seara aceea, și ea îl însoțise prin toate căutările sale pe urmele Cupei. Înaintea acestei fapte, se socotise omul lui Dumnezeu. De atunci nu fusese decît un prefăcut. Și uite că venise acum timpul cînd era silit să-și înfrunte soarta și osînda.

Era pe atunci un cavaler din Ungaria, pe numele său Sir Urre, care primise niște răni într-un turnir cu șapte ani mai înainte. Cavalerul nostru se luptase cu un om numit Sir Alphagus, pe care-l și ucisese, după ce căpătase aceste răni — trei dintre ele la cap, patru pe trup și una pe mîna stîngă. Mama aceiui Alphagus ucis era o vrăjitoare spanioloaică și ea aruncase asupra lui Sir Urre din Ungaria blestemul ca nici una dintre rănile sale să nu se poată vreodată vindeca. Tot timpul îi sîngerau și aveau să-i sîngereze, vezi bine, pînă ce ăl mai bun cavaler de pe lume l-ar veghea, l-ar griji și i-ar mîngîia rănile cu mîna, făcîndu-le astfel să se închidă.

Sir Urre din Ungaria fusese de multă vreme purtat din țară în țară — probabil că era vorba de o hemofilie — în căutarea celui mai bun cavaler care ar putea să-l ajute. În cele din urmă, înfruntă și Canalul Mînecii ca să ajungă pe pămîntul acela străin, nordic. Toată lumea îi spusese, pretutindeni, că singura lui șansă era Lancelot, și în cele din urmă se duse să-l caute.

Arthur, care întotdeauna l-a considerat ca pe cel mai bun dintre toți, era sigur că Lance va putea să facă isprava aceasta — dar se gîndi că e drept ca fiecare cavaler al Mesei Rotunde să poată face o încercare. Mai știi, poate că se găsea pe undeva ascunsă vreo nestemată nebănuită, așa cum se mai întîmplase și înainte.

Curtea se afla în vremea aceea la Carlisle, pentru sărbătoarea de Rusalii, și s-a căzut de acord ca toată lumea să se întîlnească în lunca orașului. Sir Urre fu cărat acolo cu o litieră și pus pe jos pe o pernă învelită cu țesătura de aur, în așteptarea începerii vindecării. O sută și zece cavaleri — patruzeci erau plecați în diverse expediții — stăteau în picioare în jurul lui, în rînduri ordonate, în cele mai bune veșminte ale lor, și peste tot erau întinse covoare și fuseseră ridicate corturi, pentru ca domnițele să poată privi în liniște.

Arthur îl iubea pe Lancelot al lui atît de mult, încît voia să-i dea prilejul de a-și împlini misiunea într-un cadru strălucitor, în care ar fi putut fi făcută și o încoronare.

Acesta este sfîrșitul cărții despre Sir Lancelot, și-acum avem să-l vedem în ea pentru ultima dată. Se ascundea în odaia cu harnașamente a castelului, de unde putea să spioneze cîmpul. În cameră erau o mulțime de hamuri de

piele, agățate în ordine printre șei și zăbalc strălucitoare. Descoperise că erau de ajuns de solide ca să-i suporte greutatea. Aștepta acolo, pitit, rugîndu-se ca cineva — Gareth poate ? — să efectueze la iuțeală miracolul dorit ; sau, dacă nu, măcar să-l treacă cu vederea și absența să nu-i fie observată.

Ei, ce credeți, găsiți că e un lucru așa de plăcut să fii cel mai bun cavaler din lume ? Da ? Gîndiți-vă atunci și cum va trebui să vă apărați titlul. Gîndiți-vă la toate probele și examenele, la toate acele încercări repetate, neîndurătoare, scandaloase, care vă vor fi aplicate zi după zi — pînă în ziua cea din urmă, ziua care trebuie să vină, cînd veți fi înfrînt. Mai gîndiți-vă că există o pricină de seamă pentru insucces, pricină pe care ați încercat patetic să o ascundeți vreme de douăzeci și cinci de ani bătuți pe muchie. Și-acum gîndiți-vă că trebuie să ieșiți afară, în fața celei mai mari și mai onorabile cu putință galerii care poate fi adunată, pentru a face o demonstrație publică a păcatului vostru. Ei cu toții așteaptă să învingeți, dar veți pierde: veți da acum în vileag înșelăciunea pe care ați practicat-o vreme de un sfert de veac, iar ei vor ști de îndată motivul înfrîngerii — acel motiv de rușine pe care ați căutat să-l dosiți de propria-vă minte și care, atunci cînd se furișa în tăcerea camerei pustii, vă chinuia făcîndu-vă să scuturați capul, pentru a alunga musca aceea chinuitoare. Miracolele pe care doreați să le faceți cu multă vreme în urmă pot fi săvîrșite numai de cel ce e pur în inima și sufletul său. Cei de afară așteaptă să împliniți acest miracol, fiindcă le-ați înșelat încrederea, lăsîndu-i să creadă că inima vă e pură — și acum, cu trădarea și adulterul și crima zvîrcolindu-se și storcîndu-vă inima ca pe o zdreanță, acum trebuie să ieșiți la lumină, în bătaia soarelui, pentru încercarea onoarei.

Lancelot stătea ascuns în cămară, printre hamuri și șei, alb cum e hîrtia. Guenever era acolo, afară, știa el, și ea era la fel de palidă. Își frînse mîinile și se uită la hamurile zdravene, și se rugă pe cît putu de tare.

„Sir Servause le Breuse !“ strigară heralzii, iar Sir Servause păși în față — un cavaler în coada listei participanților la întrecere. Era un bărbat sperios, preocupat numai de istoria naturală, care nu se luptase în viața lui cu nimeni. Se duse la Sir Urre, care gemea din pricina atîtor atingeri dureroase, și făcu și el ce putu.

„Sir Ozanna le Cure Hardy !"

Și tot așa, îi tot dă drumul înainte, parcurgînd întreaga listă de una sută și zece cavaleri, ale căror nume strălucitoare sînt date de către Malory în ordinea cuvenită, așa că puteți aproape vedea frumoasa croială a pieptarelor lor de zale, culorile blazoanelor și vesela strălucire a fiecărui panaș. Capetele împodobite cu pene îi făceau să arate ca niște viteji indieni. Pintenii le zornăiau, umplînd văzduhul de sunetul lor fremătător. Îngenunchează cu toții, și Sir Urre se chircea de durere, fără nici un rezultat.

Lancelot nu se spînzură cu vreun ham. Își încălcase tabuul, își înșelase prietenul, se întorsese la Guenever și-l ucisese pe Sir Meliagrance într-o luptă nedreaptă. Era acum gata să-și primească osînda. Se duse spre lungul șir de cavaleri care așteptau în soare. Prin însăși încercarea lui de a scăpa atenției generale, se pusese în situația de a ocupa locul cel mai bătător la ochi dintre toate : ultimul. Păși de-a lungul șirurilor curioase, pocit ca întotdeauna, stîngaci, rușinat, un veteran gata să fie zdrobit. Mordred și Agravaine pășiră mai în față.

Cînd Lancelot îngenunche în fața lui Urre, el îi spuse Regelui Arthur aceste vorbe :

— Și trebuie oare să fac această treabă eu, după ce toată lumea a dat greș ?

— De bună seamă că da. Ți-o poruncesc.

— De mi-o poruncești, atunci trebuie. Dar ar fi o îngîmfare din parte-mi să încerc — după toți. N-aș putea fi scutit ?

— Văd că nu vrei să înțelegi cum stau lucrurile, spuse Regele. Fără îndoială, că nu e vorba de nici o îngîmfare și trufie ca să încerci. Dacă nici tu n-o poți face, atunci nimeni nu poate.

Sir Urre, care era acum sleit de puteri, se ridică în coate.

— Rogu-te, spuse el. Pentru domnia-ta am venit pînă aici.

Lancelot avea lacrimi în ochi.

— Oh, Sir Urre, spuse el, să pot să vă ajut, numai Dumnezeu știe cu cîtă dragă inimă aș face-o. Dar tu nu înțelegi, nu înțelegi.

— Pentru Dumnezeu, spuse Sir Urre.

Lancelot se uită spre Răsărit unde credea el că sălășluiește Domnul, și spuse ceva în minte.

Una peste alta, vorbele lui erau cam acestea.

— Nu vreau glorie, dar poți să ne salvezi cinstea? Și dacă vrei să-l vindeci pe cavalerul acesta de dragul lui, te rog, fă-o. Apoi îl rugă pe Sir Urre să-i arate capul.

Guenever care pîndea din cortul ei ca un uliu, îi văzu pe cei doi bîjbîind împreună. Văzu apoi un freamăt printre oamenii din apropiere, și pînă la ea răzbătu un murmur și-o bolboroseală și țipete. Nobilii strînși începură să-și arunce căciulile în aer și să strige și să-și dea mîna. Arthur striga mereu și mereu aceleași cuvinte, apucîndu-l brutal pe Gawaine de cot și zbierîndu-i drept în ureche.

— S-a închis ca o cutie! S-a închis ca o cutie!

Cîțiva cavaleri mai în etate dănțuiau ca apucați, lovindu-și scuturile între ei ca niște copii care-și lovesc palmele. Mulți dintre nobili rîdeau ca nebunii și se pocneau unul pe celălalt pe spate. Sir Bors îl săruta pe Sir Anguish de Irlanda, căruia nu-i făcea nici o bucurie această acțiune. Sir Galahalt, prințul cel înalt, căzuse peste teaca propriei lui săbii. Generosul Sir Belleus, care nu-i purtase nici o pică fiindcă-i tăiase burta, scoțîndu-i aproape ficatul afară în seara aceea de demult lîngă cortul din mătase roșie, făcea un zgomot groaznic, încercînd să cînte din frunză. Sir Bedivere, grozav de pocăit de cînd cu vizita sa la papă, zornăia cîteva oase sfinte pe care le adusese acasă ca suvenir al pelerinajului său: scriseseră pe ele cu litere meșteșugite „Suvenir de la Roma". Sir Bliant, amintindu-și de bunul său sălbatic, îl îmbrățișă pe Sir Castor, care nu uitase nicicînd cavalereasca mustrare a lui Lancelot. Bunul și sensibilul Aglovale, cel ce uitase vrajba Pellinorilor, schimba niște lovituri zdravene pe spate cu frumosul Gareth. Mordred și Agravaine se uitau încruntați și mînioși. Sir Mador, roșu ca un curcan, se împăcă cu Sir Pinel otrăvitorul, care se întorsese înapoi incognito. Regele Pelles promitea pe cuvînt de cinste tuturora o haină nouă, și anume, cea de pe el. Moș Dap, cu părul ca neaua, așa de bătrîn încît devenise pur și simplu fabulos, încerca să sară peste bastonul său. Corturile erau acum coborîte, drapelele fluturau.

Uralele care începură acum, val după val, erau ca niște salve sau ca tunetul, așa cum se rostogoleau în jurul turnurilor din Carlisle. Tot cîmpul și toți oamenii de pe

cîmp și toate turnurile castelului părcau să salte în sus și-n jos ca suprafața unui lac sub ploaie.

În mijloc, cu totul uitat, iubitul ei îngenunchea, numai el singur. Singurătatea și neclintita lui siluetă era cea care cunoștea o taină ascunsă celorlalți. Miracolul era că i se îngăduise să facă un miracol.

„Iară atunci, spune Malory, Sir Lancelot plînse, de parcă ar fi fost un copil care aspru fusese bătut."

EXPLICIT LIBER TERTIUS

INCIPIT LIBER QUARTUS

LUMÎNAREA ÎN VÎNT

Se gîndi un pic și spuse :
Am găsit Grădina Zoologică spre folos multora dintre pacienții mei. Aș prescrie pentru Dl. Pontifex un curs despre mamiferele superioare. Nu cumva să gîndească să le ia pe cale medicală...

Scurgerea anilor nu fusese blîndă cu Agravaine. Chiar cînd avea patruzeci de ani arătase de vîrsta actuală, care era cincizeci și cinci. Rarcori era treaz.

Mordred, fărîma aceea de om rece, nu părea să aibă vreo vîrstă. Anii lui, la fel ca și adîncimile ochilor săi albaștri și inflexiunile vocii sale muzicale, erau neutri, nu angajau cu nimic.

Cei doi stăteau în arcadele palatului Orkney din Camelot, privind afară la șoimii care se însoreau pe butucii lor în curtea înverzită. Arcadele aveau cîte o boltă înzorzonată după noua modă, în ale căror grațioase cadre șoimii ieșeau în evidență cu nobilă nepăsare — un șoim islandez, un porumbar, o șoimăniță și masculul ei, și patru ereți mici care fuseseră păstrați toată iarna și totuși supraviețuiseră. Locurile de odihnă ale șoimilor erau curate — fiindcă vînătorii din acele zile considerau că dacă participi la sporturi sîngeroase, atunci era de datoria ta să ascunzi bestialitatea și murdăria. Toate erau împodobite cu piele spaniolă de culoare stacojie și erau înzestrate cu scule bune. Lesele șoimilor erau împletite din piele albă de cal. Șoimul islandez avea o lesă albă ca neaua și cureluște de picior tăiate din piele garantată de inorog, ca tribut al poziției sale speciale în viață. Fusese purtat tot drumul din Islanda, și ăsta era cel mai neînsemnat lucru pe care-l puteau face pentru el.

Mordred zise cu vocea sa agreabilă :

— Pentru Dumnezeu, să plecăm de-aici. Pute.

Cînd vorbi, șoimii se mișcară ușor, astfel încît clopoțeii sloboziră o șoaptă cristalină. Clopoțeii fuseseră aduși din Indii, fără să se țină seama de cheltuială, și perechea de

clopoței purtată de șoimul islandez era din argint curat. O bufniță imensă care era uneori folosită drept momeală, dar care în prezent stăteą pe un leaț la umbra arcadei, își deschise ochii cînd răsunară clopoțeii. Înainte de a-i deschide, părea să fi fost împăiată, un maldăr murdar de pene. Dar chiar în clipa în care mijiră, deveni o creatură din Edgar Allan Poe. De-abia te mai puteai uita la ea. Erau niște ochi roșii, ucigași, înfiorători, părînd de fapt să emane lumină. Erau ca niște rubine umplute cu flăcări. Pasărea se numea Marele Duce.

— Eu nu simt nimic, spuse Agravaine. Trase aerul pe nas, plin de suspiciune, încercînd să miroasă. Dar simțul gustului și al mirosului erau duse pentru totdeauna și pe deasupra mai avea și-o durere de cap.

— Duhnește a Crimă, spuse Mordred cu voce de stentor sunînd artificial, și a Lucru Împlinit și a Cei-Mai-Buni. Hai să mergem în Grădină.

Agravaine se întoarse stăruitor la subiectul pe care-l discutaseră.

— N-are nici un rost să faci atîta scandal din asta, spuse el. Noi știm ce-i drept și ce-i strîmb, dar nimeni altcineva habar n-are. N-or să vrea să asculte.

— Dar trebuie s-asculte.

Aschiile mărunte din irisul ochilor lui Mordred ardeau într-o lumină de peruzea, la fel de strălucitoare ca și cea a ochilor bufniței. În loc să mai fie un filfizon cu umărul schilod, îmbrăcat în haine extravagante, el devenise o Cauză. Deveni, în această problemă, tot ceea ce nu era Arthur — opusul incompatibil al Englezului. El deveni invincibilul Gael, vlăstarul raselor disperate mai vechi decît cele ale lui Arthur, și mai subtile. Acum mai cu seamă, cînd ardea cuprins de elanul Cauzei sale. Justiția lui Arthur părea *burgheză* și obtuză pe lîngă el. Părea, pur și simplu, să nu fie altceva decît o mărginită mulțumire de sine pe lîngă sălbăticia și spiritul funebru al Picților. Strămoșii săi materni erau aceia care îi dădeau ghes și-l făceau să-l respingă cu dispreț pe Arthur — strămoși a căror civilizație, ca și cea a lui Mordred, fusese matriarhală ; care călăriseră fără șa, atacaseră cu carele de luptă, luptaseră cu vicleșuguri și-și împodobiseră sinistrele cetăți cu capetele vrăjmașilor. Mărșăluiseră, cu plete lungi

și cu înfățișare sălbatică, ne spune un scriitor din vechime „cu spada în mînă, împotriva rîurilor care inundau uscatul, sau împotriva oceanului stîrnit de furtună". Ei erau rasa reprezentată acum de Armata Republicană Irlandeză mai degrabă decît de Naționaliștii Scoțieni, care-și uciseseră întotdeauna stăpînii și apoi îi învinovățiseră că au fost uciși — rasa care-și putea face un erou național dintr-un om ca Lynchahaun, numai fiindcă lăsase o femeie goală fără nas, mușcîndu-i-l — rasa care fusese eliminată de vulcanul istoriei în colțurile cele mai depărtate ale globului, unde, cu un simț otrăvit al inferiorității și revanșismului, își mai proclamă și azi antica lor megalomanie. Erau Catolicii care se puteau năpusti direct împotriva oricărui papă sau sfînt — Adrian, Alexandru, sau Sf. Ieronim — dacă politica sfîntului respectiv nu le era pe plac și nu se potrivea cerințelor lor imediate ; erau apărătorii sensibili pînă la isterie, îndureraţi și jefuiți ai unei moșteniri prădate. Erau poporul a căror sfidare barbară, vicleană și vitează fusese înrobită, cu multe veacuri înainte, de străinii pe care-i reprezenta Arthur. Acesta era unul dintre obstacolele care se ridicau între tată și fiu.

Agravaine spuse :

— Mordred, vreau să vorbesc cu tine. Nu prea pare să avem un loc unde să ședem. Uite, șezi pe treaba aia acolo, iar eu am să stau aici. Nu ne aude nimeni.

— Nu-mi pasă dacă ne-aud. Asta și vreau. Ar trebui s-o spunem cu voce tare, nu să șușotim prin colțuri.

— Șoaptele or să ajungă pînă la urmă unde trebuie.

— Nu, nu-i adevărat. Uite, tocmai asta n-o să se întîmple. El nu vrea să le-audă și, atîta vreme cît șoptim, va putea întotdeauna să se facă că nu le-aude. N-a rămas cineva Regele Angliei toți anii ăștia, fără să știe cum să-și folosească ipocrizia.

Agravaine se simți stînjenit. Ura lui pentru Rege nu era o realitate pregnantă ca la Mordred —, el avea oarecari resentimente personale față de toată lumea în afară de Lancelot. Atitudinea lui era mai curînd de pizmă nechibzuită.

— Nu văd ce rost are să te plîngi de ce s-a întîmplat în trecut, spuse el întunecat. Nu ne putem aștepta ca oamenii să ni se alăture, cînd toate sînt așa de încurcate și s-au întîmplat așa de demult.

— S-or fi petrecut ele demult, dar asta nu schimbă faptul că Arthur e tatăl meu și că m-a lăsat în voia valurilor și a soartei într-o barcă, cînd eram un țînc.

— Mă rog, poate că nu l-o schimba pentru tine, spuse Agravaine, dar lucrurile nu stau așa și cu alții. E o asemenea încurcătura că toată lumea dă din umeri. Nu poți să pretinzi de la oamenii de rînd să-și aducă aminte de tot soiul de bunici și surori vitrege și de alte lucruri în genul ăsta. În orice caz, oamenii nu mai pornesc în zilele noastre la război pentru pricini personale. E nevoie de un scandal național — ceva care să aibă de-a face cu politica, un buboi care nu mai are mult și-o să crape. E nevoie să folosești uneltele pe care le ai la îndemînă. Uite, de pildă, ăla, cum îl cheamă ? John Ball [1], ăla, care crede în comunism : are mii de sprijinitori care ar fi gata să dea o mînă de ajutor într-o răscoală, pentru propriul lor scop. Apoi Saxonii. Am putea spune că sîntem în favoarea unei mișcări naționale. Așa că am putea, de pildă, să le unim numele. Dar știi, trebuie să fie o mișcare pe scară mare și populară, ceva ce poate tot omul să simtă. Trebuie să fie îndreptată împotriva unui număr mare de oameni, cum ar fi Evreii sau Normanzii sau Saxonii, așa ca toată lumea să fie furioasă. Ori o să fim conducătorii Celor-Vechi, care caută dreptate împotriva Saxonului : sau a Saxonilor împotriva Normanzilor , sau a iobagilor împotriva societății. Avem nevoie de un stindard, da, și de un semn distinctiv. Mă gîndesc ca zvastica ar fi foarte bună. Dar nici vorbă de o dușmanie personală împotriva bătrînului, n-ai avea nici un folos. Oricum, ți-ar lua o jumate de oră să o explici, chiar dacă ai începe să zbieri de pe acoperișuri.

— Aș putea striga că maică-mea i-a fost soră, și că din pricina asta a încercat să mă înece.

— Dacă n-ai ce face ! spuse Agravaine.

Discutară, înainte ca să se trezească bufnița, despre strîmbătățile din trecut făcute familiei lor — despre bunica lor, Igraine, care fusese siluită de tatăl lui Arthur — despre toate dușmăniile de mult duse dintre Gael și Gal, care le fuseseră povestite de bătrîna lor doică în vechiul Dunlothian. Sîngele mai rece al lui Agravaine putea re-

[1] Ball, John (secolul al XIV-lea), preot englez considerat eretic și reformator social, executat pentru rolul jucat în revolta țăranilor din 1381.

cunoaște aceste nedreptăți ca fiind prea depărtate și încurcate pentru a servi ca arme împotriva Regelui. Acum ajunseră la cea mai recentă nedreptate — păcatul lui Arthur cu sora lui vitregă care se sfîrșise cu încercarea de a ucide bastardul rezultat din această legătură incestuoasă. Acestea, fără îndoială, ca puteau fi arme mai puternice, dar necazul era că bastardul în cauză era chiar Mordred. Frica fratelui său mai mare îl făcu să priceapă că un fiu nu prea putea să-și ridice propria nelegitimitate ca un stindard sub care să-și detroneze tatăl. Pe lîngă acestea, afacerea fusese demult înăbușită de Arthur. S-ar părea că ar fi fost o politică nechibzuită ca tocmai Mordred să fie cel care să o scoată iarăși la iveală.

Stăteau în tăcere, privind podeaua. Agravaine era într-o stare proastă, cu pungi sub ochi. Mordred era la fel de zvelt și firav ca totdeauna, o siluetă îngrijită, îmbrăcată după ultima modă. Exagerările veșmintelor sale constituiau pentru el un bun camuflaj, sub care de-abia îi mai puteai zări umărul schilod.

El spuse :

— Nu sînt mîndru.

Privi cu amărăciune la fratele lui vitreg, punînd mai multe semnificații în privirea aceea decît putea vreodată să-și dea seama interlocutorul său. Cu ochii spunea : „Privește-mi cocoașa. Nu am nici un motiv să fiu mîndru de nașterea mea."

Agravaine se ridică nerăbdător în picioare.

— Orice ar fi, trebuie să beau ceva, spuse el, bătînd din palme. Să vină pajul.

Își trecu apoi degetele tremurătoare peste pleoape și rămase apatic, privind cu dezgust la bufniță. Mordred, în vreme ce așteptau să vină băutura, îl urmări din ochi cu dispreț.

— Dacă răscolești rahatu' vechi, spuse Agravaine, înviorat de vinul cu mirodenii ce purta numele de hippocras, atunci să știi că te trezești și tu înăuntru. Adu-ți aminte că aici nu sîntem în Lothian. Sîntem în Anglia lui Arthur și Englezii lui îl iubesc. Sau or să refuze să te creadă, sau, dacă cumva te-or crede, au să dea vina pe tine, nu pe el, că ai adus lucrurile la lumină. Cu siguranță că nici un om n-o să urmeze o asemenea revoltă.

Mordred se uită la el. Îl ura, ca și pe bufniță — condamnîndu-l ca pe un laș. Nu putea suporta să i se pună

beţe în roate în reveria sa răzbunătoare, aşa că-şi vărsa mînia pe Agravaine în sinea lui, spunîndu-şi că frate-său nu era decît un trădător beat al familiei.

Agravaine văzu aceasta şi, îmbărbătat de jumătate de butelcă, îi rîse în faţă. Îl bătu pe umărul sănătos, silindu-l pe fratele lui mai tînăr să-şi umple paharul.

— Haidi, hai, ia bea, spuse el, chicotind. Mordred bău asemenea unei pisici căreia i se administrează o doctorie.

— Ia zi, ai auzit cumva, întrebă Agravaine cu aer comic, de un preaputernic sfînt numit Lancelot ?

Clipi cu unul dintre ochii cu pungi sub ei, privind în jos, înspre nas, cu mare bunăvoinţă.

— Dă-i drumul !

— Socot, dară, că ai auzit despre al nostru *preux chevalier*. [1]

— Îl cunosc de bună seamă pe Sir Lancelot.

— Şi cred că nu greşesc de spun că acest pur domn ne-a cam bușit pe amîndoi o dată sau de două ori ?

— Prima dată cînd m-a descălecat Lancelot, urmă Mordred, a fost atît de demult, încît nici nu-mi mai pot aminti. Dar asta nu înseamnă nimic. Fiindcă cineva te poate împinge jos de pe cal cu un băţ, şi asta nu înseamnă că e mai bun decît tine.

Era un lucru ciudat — acum că vorbeau despre Lancelot — că resentimentul viu al lui Mordred se schimbase într-o totală indiferenţă. Dar Agravaine, care înainte de aceasta fusese fără tragere de inimă, deveni brusc interesat şi vorbăreţ.

— Păi cum nu, urmă el. Şi unde mai pui că nobilul nostru cavaler a fost tot timpul iubitul Reginei Angliei.

— Ei, tot omul ştie că Gwen e ibovnica lui Lancelot încă de dinainte de potop, şi ce-i cu asta ? Şi Regele o ştie. I s-a spus pe puţin de trei ori, după ştirea mea, şi nu cred să mă înşel. Drept care nu prea văd ce-am putea face.

Agravaine îşi puse degetul lîngă nas ca un cimpoier beat criţă, apoi îl agită spre frate-său.

— Apăi da, cum nu. De spus i s-a spus, da' pe ocolite, anunţă el. I s-au trimis tot felul de aluzii, cum ar fi scuturi cu însemne pe ele care aveau duble înţelesuri, ori cornuri din care puteau bea numai nevestele credincioase.

[1] Viteaz cavaler (fr.).

Dar nimeni nu i-a spus-o verde în față, în plină Curte. Numai Meliagrance a făcut o acuzație generală, și chiar și aceea a avut loc în zilele judecății prin luptă. Ia gîndește-te ce s-ar întîmpla dacă ar fi să-l denunțăm pe Sir Lancelot personal, acum, după aceste noi legi la modă, astfel încît Regele să fie silit să cerceteze.

Mordred își mijì ochii, la fel cum făcuse bufnița.

— Ei, cum zici ?

— După mintea mea eu nu văd ce s-ar putea întîmpla, în afară de o dezbinare. Arthur are nevoie de Lancelot drept comandant al oștilor sale. De-aici îi vine puterea, fiindcă toată lumea știe că nimeni nu se poate ridica împotriva forței brute. Dar dacă am putea băga o fărîmă de zîzanie între Arthur și Lancelot din pricina Reginei, ei da, atunci puterea lor s-ar frînge. Așa, și-atunci de-abia vine vremea adevăratei politici. Atunci vine vremea celor nemulțumiți. Atunci ar veni vremea să guști și tu din faimoasa ta răzbunare.

— I-am putea zdrobi, fiindcă s-ar zdrobi între ei.

— Dar asta înseamnă chiar nițel mai mult.

— Înseamnă că cei din Cornwall ar fi chit pentru bunicul și eu pentru mama...

— ...nu folosindu-ne forța împotriva forței, ci folosindu-ne doar capul.

— Asta înseamnă că aș putea să mă răzbun pe omul care a încercat să mă înece pe cînd eram prunc...

— ...sărindu-le mai întîi în spate, și-apoi nu mai trebuie decît să fim puțintel atenți.

— În spatele celebrului nostru...

— ...Sir Lancelot !

Acum, la Curtea unui tată care fusese de ajuns de chibzuit să ascundă povestea nașterii sale, nefericitul Mordred se găsise fratele recunoscut al lui Gawaine, Agravaine, Gaheris și Gareth, se aflase tratat cu iubire de Regele-Tată pe care mama lui îl învățase să-l urască din tot sufletul — se descoperise slut, inteligent, critic, într-o civilizație care era prea fără fasoane pentru o critică pur intelectuală — și se văzuse, în fine, urmașul unei culturi nordice care a fost dintotdeauna dușmană de moarte moralei grosolane a sudului.

CAPITOLUL II

Pajul care-i adusese lui Sir Agravaine cupa cu hippocras, intră prin ușa dintre arcade. Se înclină pînă la pămînt, cu acea exagerată curtenie care era cerută pajilor înainte de a deveni scutieri pe drumul lor spre treapta de cavaler, și anunță :

— Sir Gawaine, Sir Gaheris, Sir Gareth.

Cei trei frați îl urmară, aducînd cu ei violența aerului proaspăt și pe cea a ultimelor lor isprăvi, așa că acum clanul era tot reunit în păr. Toți aveau, cu excepția lui Mordred, nevestele lor pe care le dosiseră Dumnezeu știe pe unde, că nimeni nu le văzuse vreodată la față. Puțini erau însă cei care îi văzuseră pe bărbați să stea despărțiți prea multă vreme. Cînd erau împreună, aveau ceva copilăros în purtare, care era mai degrabă încîntător. Poate că de fapt toți paladinii din povestea lui Arthur aveau ceva copilăros — dacă a fi simplu înseamnă să fii copilăros.

Gawaine, care era capul familiei, intră primul, ținînd pe pumn o șoimăniță căreia îi dăduseră primele pene ale tinereții. Bărbatul zdravăn avea acum șuvițe mai deschise la culoare prin părul roșu ca morcovul. Deasupra urechilor era gălbui, de culoarea dihorului domestic, și curînd se va înălbi de tot. Gaheris arăta la fel ca el sau, în orice caz, semăna mai mult cu el decît cu ceilalți. Dar era o copie mai slabă : nu atît de roșcovan, nu atît de puternic, nu așa de mare, și de încăpățînat. Ca să spunem lucrurilor pe nume, era cam prostănac. Gareth, cel mai tînăr dintre frații de aceeași mamă și tată, își păstrase încă urmele tinereții. Pășea cu un oarecare elan, de parcă se bucura că trăiește.

— Ie-te-te ! exclamă vocea răgușită a lui Gawaine din prag, o și luarăți cu băuturica ?

Mai păstra încă accentul de baștină în disprețul englezei pure, dar nu mai gîndea în gaelică. Engleza i se perfecționase în ciuda voinței sale. Adevărul e că îmbătrînea.

— Măi, Gawaine, măi !

Agravaine, care știa că-i este dezaprobat obiceiul de a mai trage cîte o dușcă înainte de amiază, întrebă politicos :

— Ați avut o zi bună ?

— Apăi rea nu fu, cu o șoimăniță deșteaptă.

Gawaine, care observase că Mordred căsca voit, spuse :

— Ei, ai putea să-ți mai cruți suflarea.

— Am avut o șoimană frumoasă, povesti el. După felul în care și-a prins vînatul, ne-am gîndit că am putea să-i dăm un nume.

— Și cum i-ați zis ? întrebară ei cu condescendență.

— Fiindcă vine de la Lundy, și începe cu L, ne-am gîndit că n-ar fi o idee rea, dacă am chema-o după Lancelot. Am putea să-i zicem Lancelotta, sau ceva în genul ăsta. O să fie o șoimăniță de prima clasă.

Agravaine se uită la Gareth pe sub pleoape. Spuse cu voce joasă :

— Atunci poate că ar fi mai bine dacă i-ai zice Gwen.

Gawaine se întoarse din curte, unde pusese peregrina pe butucul ei.

— Hai, las-o baltă ! făcu el.

— Să-mi fie cu iertare dacă nu spun adevărul.

— Că mult îmi pasă mie de adevăr sau ba. Eu tot ce spun asta e, ține-ți gura !

— Gawaine, rosti Mordred adresîndu-se văzduhului, este un asemenea *preux chevalier* că nimeni nu are voie să spună vreo josnicie în fața lui, că iese pe dată scandalul. Vezi dumneata, dînsul e puternic — și-l maimuțărește pe marele Sir Lancelot.

Roșcovanul se întoarse spre el cu demnitate :

— Mult nu mi-s tare, frate, și nici nu cat a mă tîrgui în privința asta. Ci vreau doar să mi-i țin pe cei din preajmă a se purta cu bună-cuviință.

— Și, fără îndoială, spuse Agravaine, e bună-cuviință să te culci cu nevasta Regelui, chiar dacă familia Regelui ne-a lovit familia și-au făcut un copil mamei noastre și-apoi au încercat să-l înece.

Gaheris protestă :

— Arthur a fost întotdeauna bun cu noi. Termină măcar acum cu văicărelile tale !

— Fiindcă îi e teamă de noi.

— Eu nu văd, spuse Gareth, de ce i-ar fi teamă lui Arthur de noi, cînd îl are pe Lancelot. Știm cu toții că el este cel mai bun cavaler din lume și poate pune de îndată pe orișicare la locul lui. Ce, nu-i așa, Gawaine ?

— Cît despre mine, io nici că am ce vorbi despre asta.

Deodată, Mordred izbucni, înflăcărat de tonul semeț al lui Gawaine.

— Foarte bine, atunci află că am eu ce vorbi. Oi fi eu slab la lupte, dar am curajul să mă ridic pentru familia

mea și pentru drepturile ei. Eu nu sînt un fățarnic. Toți de la Curte știu că Regina și Comandantul Șef sînt amanți, și uite totuși că noi sîntem chipurile cavaleri puri, și protectori ai doamnelor și nimeni nu vorbește despre nimic altceva decît despre așa-numita Sfîntă Cupă. Agravaine și cu mine ne-am hotărît să mergem acum la Arthur, în plină Curte, și să întrebăm de Regină și de Lancelot în prezența lui.

— Mordred, exclamă capul clanului, nicicum vei face asemenea ispravă ! Căci păcat ar fi.

— Ba bine că nu, spuse Agravaine, iar eu o să merg cu el.

Gareth rămase rupt între durere și uimire.

— Bine, da' ăștia chiar asta au de gînd să facă ! protestă el.

Ieșit din momentul de uimire, Gawaine preluă conducerea și intră în acțiune.

— Agravaine, eu sînt șeful clanului, și ți-o interzic.

— Mi-o interzici ?

— Da, ți-o interzic. Căci nătîng fi-vei de-o vei face.

— Preacinstitul Gawaine, remarcă Mordred, găsește că ești nătîng.

De data asta, falnicul bărbat se răsuci spre el ca un ca' speriat de năluci.

— Apăi pînă-acilea-ți fu ! urlă el. Crezi că mă ten să-ți ard una peste bot numai fin'că ești schilod, și-ți bați joc din pricina asta de mine ? Apăi, băiețaș, dacă tot mîrîi la mine, află c-am să te-otînjesc de nu te vezi, auzi au ba ? !

Mordred își auzi vocea vorbind rece, părînd să vină de undeva de dindărătul urechilor sale.

— Gawaine, mă surprinzi. Ai produs o succesiune de gînduri.

Apoi, în vreme ce gigantul se îndrepta spre el, aceeași voce enunță :

— Ei, haide, lovește-mă. Așa-ți arăți curajul.

— Oh, termină, Mordred, stărui Gareth. Nu poți să încetezi o clipă să mai cicălești omul la cap ?

— Mordred n-ar cicăli, așa cum spui tu, aruncă Agravaine, dacă l-ați lăsa în pace.

Gawaine explodă ca un tun care era considerat pe vremea aceea o modă nouă. Se răsuci lăsîndu-l în plata Domnului pe Mordred, ca un taur zădărît, și țipă la amîndoi :

— Să mă ia toți dracii, nu vreți a vă astîmpăra, sau vreți să vă azvîrl pe amîndoi afară ? Oare nu putem avea pace în familia asta niciodată ? Închideți-vă odată clanța aia, pentru numele lui Dumnezeu, și lăsați trăncăneala asta țîmpită despre Sir Lancelot.

— Nu-i țîmpită deloc, protestă Mordred, și nici n-avem de gînd s-o lăsăm.

Se ridică în picioare.

— Ei, Agravaine, întrebă el. Mergem la Rege ? Mai vine cineva ?

Gawaine îi se puse în drum.

— Mordred, n-ai să mergi.

— Și cine-o să mă oprească ?

— Eu.

— Viteaz individul, remarcă vocea înghețata, încă de undeva din văzduh, și cocoșatul se mișcă să treacă mai departe.

Gawaine își întinse mîna roșie, cu peri ca aurul pe spatele degetelor, și-l împinse înapoi. În același timp, Agravaine își întinse și el mîna albă, cu degetele grăsulii, spre mînerul spadei sale.

— Nu mișca Gawaine, am o spadă.

— Tu nu poți fără spadă, ciine ! strigă Gareth.

Viața fratelui mai tînăr se potrivi deodată unui șablon pe care-l recunoscu de la sine. Mama lor ucisă, și inorogul și bărbatul care trăgea acum spada și un copil dintr-o cămară care înălța un pumnal scînteietor : toate aceste lucruri îl făcură să strige.

— În regulă, Gareth, își arătă Agravaine colții, alb ca hîrtia, știu ce vrei să spui, și uite că-mi scot spada.

Situația scapă de sub control : începură să acționeze ca niște marionete, de parcă totul se mai întîmplase înainte — ceea ce de fapt era adevărat. Gawaine, la vederea sclipirii oțelului, fu cuprins de una din furiile sale oarbe. Îl lăsă pe Mordred, izbucni într-un torent de imprecații, își trase cuțitul de vînătoare care era singura armă pe care o purta și înaintă spre Agravaine — aceste lucruri fiind făcute în același timp. Grasul, de parcă ar fi fost aruncat în defensivă de ciocnirea cu furia lui frate-său, se retrase, ținîndu-și spada în față cu mîna tremurătoare.

— Da' cum nu, cum nu, răgea Gawaine, știi prea bine ce vra a spune, frumușelule măcelar. E musai să scoți spada

la frat-tu, ai, fin'că ți-o plăcut de cînd te știi să ucizi oamenii neînarmați. Blestemu' ceasului de apoi cadă pe capu' tău ! Hai, bagă spada în teacă, omule ! Hai, bag-o-n teacă ! Adică cum, doar nu ți-a fost de ajuns că ți-ai omorît mama ? Lua-te-ar dracu' ori lași odată jos spada ceea, ori ai atîta suflet în tine să lupți ca lumea cu ea. Agravaine...

Mordred alunecă în spatele lui, cu o mînă pe propriu-i pumnal. Într-o secundă licărirea metalică a oțelului fulgeră în umbră, aprinsă de ochii de bufniță, și în aceeași clipă Gareth sări în apărarea lui Gawaine. Îl prinse pe Mordred de încheietura mîinii, strigînd :

— Ei, gata, de-ajuns ! Gaheris, uită-te la ceilalți !

— Agravaine, bagă sabia-n teacă ! Gawaine, lasă-l în pace.

— La o parte, băiete ! Îl învăț cu singur minte pe cîinele ăsta !

— Agravaine, lasă imediat spada, că te ucide. Hai, iute, măi ! Nu fii prost. Gawaine, lasă-l în pace. N-a vrut să spună asta. Gawaine ! Agravaine !

Dar Agravaine făcuse o slabă fandare spre șeful familiei, pe care Gawaine o apără disprețuitor cu cuțitul. Acum falnicul bătrîn, cu tîmplele de culoarea dihorului de casă, se năpusti și-l prinse de talie. Spada zăngăni de pardoseală, în timp ce Agravaine mergea de-a-ndăratelea spre masa unde se găsea vinul, cu Gawaine peste el. Pumnalul se ridică plin de venin, ca să completeze izbînda — dar Gaheris i-l prinse de la spate. Era un tablou vivant de o silențiozitate perfectă, cu totul neclintit. Gareth îl ținea pe Mordred. Agravaine, ascunzîndu-și ochii cu mîna liberă, se înfiorase în așteptarea loviturii fatale a cuțitului. Iar Gaheris ținea brațul răzbunător în suspensie.

În acest complicat moment ușa dintre arcade fu deschisă pentru a doua oară și curtenitorul paj anunță la fel de impasibil ca întotdeauna :

— Maiestatea sa Regele !

Toată lumea se relaxă. Dădură drumul la ce țineau în mîini și începură să se miște. Agravaine se ridică în capul oaselor gîfîind. Gawaine se depărtă de el, trecîndu-și mîna peste față.

— Ah, Doamne, mormăi el. De n-aș mai avea asemenea furii păcătoase !

Regele apăru în prag.

Intră bătrînelul liniștit care făcuse atît de mult timp tot binele pe care-l putuse face. Arăta mai bătrîn decît vîrsta lui, care era considerabilă. Ochii săi regali pricepură situația, fără ca măcar să clipească. Se mișcă de-a lungul arcadelor, ca să-l sărute cu blîndețe pe Mordred, zîmbindu-le tuturor.

CAPITOLUL III

Lancelot și Guenever stăteau la fereastra solariului. Un observator din zilele noastre, care ar cunoaște legendele Arthuriene numai de la Tennyson și oameni de felul lui, ar fi fost surprins să vadă că celebrii îndrăgostiți erau de mult trecuți de prima tinerețe. Noi, care am învățat să ne bazăm interpretarea dragostei pe intriga convențională băiat-fată a lui Romeo și Julieta, am fi uluiți dacă am putea păși înapoi în Evul Mediu — cînd poetul cavalerilor putea scrie despre Barbat că el avea *„en ciel un dieu, par terre une déesse"*.[1] Îndrăgostiții nu erau atunci recrutați din rîndul adolescenților și tinerilor : ei erau, dimpotrivă, oameni copți, care știau pe ce lume trăiesc. În zilele acelea oamenii se iubeau unul pe celălalt toată viața lor, fără înlesnirile tribunalului pentru divorțuri și ale psihiatrului. Aveau un Dumnezeu în cer și o zeiță pe pămînt — și, din moment ce oamenii care se închină unor zeițe trebuie să exercite oarecare precauții în legătură cu cele cărora li se închină, nici nu le alegeau pe baza unor principii trecătoare, ținînd numai de pasiunile cărnii, și nici nu le abandonau cu ușurință, cînd ardoarea cărnii începea să slăbească.

Lancelot și Guenever stăteau la fereastră în turnul înalt, și Anglia lui Arthur se întindea sub ei, sub razele orizontale ale apusului de soare.

Era acea Gramarye a Evului Mediu, pe care unii s-au obișnuit să-l considere ca Evul Beznei, și Arthur îl făcuse să fie ce era acum. Cînd bătrînul Rege venise la tron, fusese o Anglie a baronilor în armură, a foametei și a războiului. Fusese țara judecății prin ordalie cu fierul roșu și a Legii Engleze[2], și a cîntecului trist, fără cuvinte, al lui

[1] În cer un Dumnezeu, pe pămînt o zeiță (fr.).

[2] Lege pe baza căreia cuceritorul franco-normand putea fi iertat de uciderea unui șerb saxon.

Morfa-Rhuddlan [1]. Atunci, pe coastă, oriunde putea ajunge vreun vas străin, nu mai rămînea nici măcar un animal, nici un pom roditor. Atunci, în ținuturile mlăștinoase și în codrii fără sfîrșit, ultimii dintre Saxoni se apărau împotriva legii crude a lui Uther Cuceritorul ; atunci cuvintele „Normand" și „Baron" erau echivalentul cuvîntului modern „Sahib" [2] ; atunci capul lui Llewellyn ap Griffith [3], cu cununa lui de viță, putrezise pe țepușele Turnului ; atunci întîlneai la margine de drum cerșetori, oameni mutilați care își cărau mîna dreaptă în cea stîngă, iar cîini de vînătoare șontîcăiau pe lîngă ei, la rîndul lor mutilați, prin tăierea tălpii unui picior — astfel încît să nu mai poată vîna în pădurile lorzilor. Cînd a venit Arthur la putere, țăranii erau obișnuiți să se zăvorască în căsuțele lor în fiece noapte ca pentru un asediu, și-l rugau pe Dumnezeu să le dăruiască pace în întunericul nopții, gospodarul repetînd rugăciunile folosite pe mare la apropierea furtunii și terminînd cu cuvintele „mîntuie-ne și ajută Doamne", la care toți cei prezenți răspundeau : „Amin". În castelul baronului, în zilele acelea de demult, găseai sărmani cu mațele scoase afară — și intestinele încă vii le erau arse în fața lor — oameni spintecați ca să se vadă dacă nu-și înghițiseră cumva aurul, oameni înecați cu pilitură de fier, atîrnați cu capul în jos în fum iute, alții în gropi cu șerpi sau cu garouri de piele în jurul capului, ori înghesuiți în cutii pline cu pietre care le rupeau oasele. N-ai decît să cercetezi literatura perioadei, cu istoriile sale despre familii mitologice, cum ar fi Plantageneții, Capeții și așa mai departe, ca să vezi în ce stare se găsea țara. Regi legendari ca John, prinseseră obiceiul de a spînzura cîte douăzeci și opt de ostateci înaintea cinei ; sau ca Philip, care era apărat de „garda cu ghioage", un fel de trupe de șoc, ce-și păzeau stăpînul cu ghioage ; sau, ca Ludovic, își decapitau dușmanii pe eșafoade sub care erau siliți să stea copiii victimelor, sub ploaia de sînge. Asta e, în orice caz, ceea ce

[1] Bard din Țara Galilor.

[2] Cuvînt anglo-indian, desemnînd pe stăpîn.

[3] Llewellyn ap Gruffydd. (n. 1282). prinț galez, a refuzat să-l recunoască suzeran pe Eduard I al Angliei (1272). și a fost înfrînt cînd englezii au anexat Țara Galilor.

ne spurea pe vremuri Ingulf de Croyland [1], pînă ce s-a descoperit că totul era o mistificare. Pe vremea aceea existau Arhiepiscopi porecliți „Pielea-iobagului", precum și biserici folosite ca forturi — cu tranșee în cimitire printre oseminte — și liste de prețuri, cuprinzînd amendele aplicate ucigașilor, și trupuri de excomunicați zăcînd neîngropate, și țărani înfometați care mîncau iarbă sau coajă de copac sau se mîncau între ei. (Unul dintre ei a mîncat patruzeci și opt de oameni). Mai erau atunci pe de o parte eretici care se perpeleau în focul rugurilor —într-o singură zi fuseseră arși patruzeci și cinci de Templieri — iar pe de altă parte capete de captivi aruncate din catapulte în castele asediate. Ici vedeai cîte un șef al Jacqueriei [2], zvîrcolindu-se în lanțurile lui, în vreme ce era încoronat cu un tripod înroșit în foc. Colo un Papă se plîngea în vreme ce era ținut să se răscumpere, sau un altul se zvîrcolea și se făcea ghem, cînd era otrăvit. Comorile erau îngropate în zidurile castelelor, în formă de bare de aur, iar constructorii erau după aceea executați. Copiii care se jucau pe străzile Parisului se înveseleau cu trupul neînsuflețit al vreunui Conetabil, iar alții, împreună cu femeile și bătrînii, fuseseră lăsați să moară de foame în afara zidurilor orașelor asediate, cu toate că erau înauntrul cercului asediatorilor. Hus și Jerome, cu mitrele apostaziei pe cap, se perpeliseră și fuseseră cuprinși de flăcările rugurilor. Imbecilii schilodiți de la Jumièges pluteau în jos pe Sena. Giles de Retz fusese găsit cu nu mai puțin de o tonă de oase de copii, calcinate, în castelul său, după ce ucisese o cotă de două sute și patruzeci pe an, vreme de nouă ani. Ducele de Berry își pierduse regatul, datorită nepopularității pe care o dobîndise, deoarece îi păruse rău de cei opt sute de pedeștri care fuseseră uciși într-o bătălie. Junele Conte de St. Pol învățase arta rezbelului, fiindu-i dați douăzeci și patru de prizonieri vii pe care să poată să-i măcelărească în diverse moduri spre a căpăta experiență. Ludovic al XI-lea, altul

[1] Este vorba despre Ingulf. Abate de Croyland (?-1109) pisarnic al lui William Cuceritorul. Ingulf a fost multă vreme considerat în mod eronat ca autor al faimoasei *„The Croyland History"* Sir Francis Palgrave (1788—1861), o autoritate în studiul istoriei britanice medievale, a dovedit că lucrarea este un fals din secolul al XV-lea.

[2] Revoltă a țăranilor din Nordul Franței împotriva nobilimii feudale (1358). A fost provocată de jafurile soldaților rătăciți după Bătălia de la Poitiers. Revolta a fost nemilos înecată în sînge.

dintre regii aceia născociți, își ținuse episcopii nesuferiți în colivii destul de scumpe. Ducele Robert fusese supranumit „Magnificul" de nobilii săi — dar „Diavolul" de enoriașii lui. Și în tot acest timp, înainte de a veni Arthur la tron, oamenii de rînd — dintre care paisprezece dintr-un oraș fuseseră mîncați de lupi numai într-o singură săptămînă, din rîndul cărora o treime aveau să moară de Moartea Neagră [1], ale căror cadavre fuseseră îngrămădite în gropi „precum slănina la afumat", pentru care refugiul la ceas de înserare adesea au fost codrii și mlaștinile și peșterile, pentru care, în șaptezeci de ani se știe a fi fost patruzeci și opt de ani de foamete — acești oameni își ridicau privirile la nobilimea feudală denumită „stăpînii cerului și pămîntului" și — zdrobiți în bătaie de episcopii care, fiindcă nu aveau voie să verse sînge, îi loveau cu drugi de fier — strigau cît îi ținea gura că Hristos și sfinții lui din cer dormeau. *„Pourquoi"*, cîntau bieții nenorociți în mizeria lor.

Pourquoi nous laisser faire dommage ?
Nous sommes hommes comme ils sont ! [2]

Da, astfel fusese surprinzător de moderna civilizație pe care o moștenise Arthur. Dar nu aceasta era civilizația la care priveau din înaltul turnului cei doi îndrăgostiți. Acum, în siguranță, în apusul de soare din fața lor, se întindea fabuloasa Veselă Anglie a Evului Mediu mai puțin întunecat. Lancelot și Guenever își aținteau ochii asupra „Epocii Individului".

Ce uimitoare epocă a fost aceea a cavalerismului! Fiecare era în esență el însuși — fiecare era tumultuos ocupat să răspundă capriciilor naturii umane. Exista un asemenea elan în peisajul care se întindea în fața ferestrei lor, o asemenea dezlănțuire de oameni și de lucruri neașteptate, încît nici nu știi de unde să începi să descrii toate astea.

Bezna și Evul Mediu! Secolul al nouăsprezecelea a avut un mod nerușinat de a-și lipi etichetele pe toate celea. Fiindcă acolo, sub fereastra Gramaryei lui Arthur,

[1] Ciuma fatală, probabil bubonică, răspîndită în Asia și Europa în secolul al XIV-lea.

[2] De ce lași să ni se facă rău ?
Sîntem oameni ca și ei. (fr.).

razele soarelui aruncau flăcări dintr-o sută de giuvaeruri de vitralii în mănăstiri de maici și călugări, sau dansau din turnurile catedralelor sau castelelor, ceea ce constructorii lor chiar și urmăriseră, oricînd ar părea de ciudat. Arhitectura, în acele întunecate zile ale lor, era o asemenea patimă a inimii dătătoare de lumină, încît oamenii dădeau fortărețelor lor nume de dragoste. Castelul Joyous Gard [1] nu era un exemplar unic într-o epocă ce ne-a lăsat castele cu nume ca Beauté, Plaisance, sau Malvoisin [2] — vecin rău pentru dușmanii săi — o epocă în care chiar și un mocofan precum imaginarul Richard Cocur de Lion, care suferea de pe urma furunculozei, își putea numi castelul „Gaillard" [3] și să vorbească despre el ca despre „frumoasa mea fiică de un anișor", chiar și acel legendar ticălos William Cuceritorul avea și o a doua poreclă : „Marele Constructor". Gîndiți-vă numai la sticla aceea în sine cum arăta, cu cele cinci culori ale sale străbătînd materia în adîncurile ei. Era mai grosolană decît a noastră, mai groasă, întocmită în bucăți mai mici. O îndrăgeau cu aceeași pasiune pe care o dăruiau și castelelor lor, și Villars de Honnecourt, impresionat de un exemplar de vitraliu deosebit de reușit, s-a oprit să-l deseneze într-una din călătoriile sale, cu explicația că „mă aflam pe drum spre a da ascultare unei invitații în țara Ungariei, cînd am desenat astă fereastră, căci mult plăcutu-mi-a între toate celelaltele." Imaginați-vă interioarele acelor biserici din vechime — nu interioarele cenușii și pustii cu care sîntem obișnuiți — ci cele arzînd de culoare, acoperite cu fresce în care toate persoanele desenate stau în vîrful picioarelor, interioare pline de fîlfîitul tapiseriei sau a brocarturilor aduse de la Bagdad. Închipuiți-vă și interioarele unor asemenea castele cum erau vizibile de la fereastra lui Guenever. Acestea nu mai erau turnurile sinistre ale timpurilor cînd venea Arthur la domnie. Acum erau pline de mobilă șlefuită de mîna meșterului — artist tîmplar, în loc de cea a dulgherului ; acum zidurile lor se vălureau în fața arcadelor fără ușă, învesmîntate în eleganța și exuberanța flexibilă din Arras, tapiserii ca cele ale Turnirului de la St. Denis, care,

[1] Garda cea veselă (engl. veche).
[2] Frumusetea, Plăcerea, Vecinul rău (fr.).
[3] Vesel (fr.).

deși acoperind mai mult de patru sute de iarzi pătrați, fuseseră țesute în mai puțin de trei ani, atît de mare era ardoarea creației. Chiar și azi dacă ai să cercetezi cu mai multă atenție un castel ruinat, vei putea uneori să mai găsești cîrligele de care erau agățate aceste tapiserii scînteietoare. Și amintește-ți apoi de aurarii din Lorraine, care întocmeau racle în forma unor bisericuțe, cu nava laterală, statui, transepturi și toate cele cuvenite, ca o căsuță de păpuși ; adu-ți aminte de olarii din Limoges, și de opera lor, și de cioplitorii germani în fildeș, și de pietrele de granat montate în metal irlandez. În fine, dacă vreți să vă imaginați efervescența artei creatoare care a existat în celebrul nostru Ev al Beznei, trebuie atunci să vă debarasați de ideea că, în Europa, cultura scrisă ar fi intrat odată cu căderea Constantinopolului. Fiecare copist din orice țară era în acele zile un om de cultură — profesia i-o cerea. „Fiece literă scrisă, spunea un egumen medieval, este o rană pricinuită diavolului". Biblioteca din St. Piquier, încă din secolul al nouălea, avea 256 de volume, incluzîndu-i pe Virgiliu, Cicero, Terențiu și Macrobius. Carol al V-lea avea nu mai puțin de nouă sute zece volume, astfel încît colecția sa personală era aproape la fel de mare ca și colecția *„Everyman Library"* din zilele noastre.

Și mai erau apoi, în sfîrșit, sub ferestrele acelea și oamenii în sine — scînteietor amestec de ciudățenii — care socoteau că posedă, pe lîngă trupuri, și elementele denumite suflete, și care își satisfăceau datoriile față de acestea din urmă în cele mai surprinzătoare moduri.

Era o epocă de plenitudine, epocă în care te bălăceai în orice pînă la gît. Poate că Arthur și-a impus idealul său Creștinătății, din pricina bogăției propriei sale educații sub Merlyn.

Fiindcă Regele, sau cel puțin acesta este felul în care îl descrie Malory, era sfîntul protector al Cavalerilor. El nu era un Breton țopăind de colo-colo învești mîntat în haine din cardamă din secolul al cincilea — și nici unul din acei *nouveaux riches de la Poles*, care trebuie să-i fi îndurerat și ultimii ani ai lui Malory. Arthur a fost regele nucleului unui cavalerism, care înflorise poate cu două sute de ani înainte de a începe să scrie vechiul nostru autor. El a fost simbolul a tot ceea ce a

fost bun în Evul Mediu, și a făcut de unul singur toate aceste lucruri.

După cum îl zugrăvește Malory, Arthur al Anglici a fost campionul unei civilizații care este greșit prezentată în cărțile de istorie. Șerbul epocii cavalerilor nu era un sclav fără speranță. Dimpotrivă, avea cel puțin trei căi legale de a se ridica, dintre care cel mai important a fost Biserica Catolică. Datorită contribuției lui Arthur, această biserică — încă cea mai mare dintre toate breșele deschise pentru învățații de pe întreg pământul — devenise un drum deschis pentru cel mai de jos sclav. Un țăran Saxon a devenit Papă ca Adrian al IV-lea, fiul unui dulgher a fost Grigore al VII-lea. În Evul ăla Mediu al lor disprețuit de noi, puteai deveni cel mai mare om din lume, pur și simplu învățînd. Și e o greșeală să consideri că civilizația lui Arthur nu făcuse mare lucru în domeniul acestei faimoase științe a noastre. Oamenii de știință, deși se întîmpla ca pe vremea aia să fie numiți vrăjitori, au inventat niște lucruri aproape la fel de grozave ca cele pe care le-am inventat noi — doar atîta că noi ne-am obișnuit cu invențiile lor prin îndelunga folosire. Cei mai mari magicieni, cum ar fi Albertus Magnus [1], călugărul Bacon [2] și Raymond Lully, cunoșteau mai multe secrete pe care noi le-am pierdut azi, și au descoperit ca o chestiune secundară ceva ce mai pare încă a fi principalul obiect de uz curent al civilizației noastre și anume, praful de pușcă. Au fost cinstiți pentru învățătura lor și Albert cel Mare a fost făcut episcop. Unul dintre ei, pe nume Baptista Porta se pare că a inventat și cinematograful — deși, dînd dovadă de mare înțelepciune, s-a decis să nu-și dezvolte invenția.

Cît despre aviație, în secolul al X-lea un călugăr pe nume Aethelmaer făcea experiențe în domeniul acesta, și poate că ar fi reușit de n-ar fi fost un accident în potrivirea cozii avionului. S-a zdrobit, ne spune William

[1] *Albertus Magnus (1193—1280), conte de Bollstädt*, filozof german și dascăl al lui Toma d'Aquino. Activitatea sa ca alchimist s-a concentrat îndeosebi asupra acțiunii acidului nitric asupra metalelor, rafinării aurului, cercetări asupra sulfurilor etc.

[2] *Bacon Roger* (1214—92), călugăr franciscan și filozof englez, denumit și „*doctor mirabilis*", datorită marii sale culturi. Principala sa lucrare a fost *Opus majus*, o enciclopedie a științei timpului său.

de Malmesbury [1], — „quod caudam in posteriori parte oblitus fuerat adaptare". [2]

Chiar și în ceea ce privește mondenitatea, evul boznei nu a rămas chiar așa de mult în urma noastră. Trebuie recunoscut că avea cel puțin niște nume scăpărătoare pentru cocktailurile lor cele mai grozave, pe care le numeau : Tichia Țîfnei, Cîine Turbat, Părintele Fiu-de-Tîrfă, Hrana Îngerilor, Laptele Balaurului, Du-te-la-Perete, Mergi-Crăcănat și Ridică-Picioru'.

Priveliștea ce se putea zări de la fereastră era minunată, deși în unele privințe întrucîtva ciudată. Acolo unde noi avem acum cîmpuri îngrădite și parcuri, pe vremea aceea se aflau islazurile satului, mlaștini și bălți, precum și codri de dimensiuni gigantice. Pădurea Sherwood se întindea pe sute și sute de mile, de la Nottingham pînă spre mijlocul Yorkului. Cît despre truda care se desfășura pe pămîntul insulei noastre, albinăritul și speriatul coțofenelor pe cîmpii și aratul cu boi : toate acestea trebuie să le cauți în Psaltirea Lutterell, unde toate sînt preafrumos și cu multă meșteșugire zugrăvite. În zilele acelea, de erai cumva atras de lucrurile deosebite, poate că ai fi avut norocul să zărești un cavaler în armură trecînd călare pe sub fereastră. Ai fi observat atunci capul lui, ras în jurul urechilor și la spate ; dar în vîrf, părul i se ridica precum cel al unei păpuși japoneze, astfel încît craniul îi arăta ca o căpiță de fîn. Nodul din vîrf constituia un excelent tampon pentru lovituri, sub coif. Poate că următorul care trecea pe acolo era un copist și poate că era călare pe un buiestraș. Părul lui era exact opusul celui al cavalerului — fiindcă era complet chel în vîrful capului, din pricina tonsurii. Atunci cînd s-a dus prima dată la episcop, pentru a fi uns călugăr-copist, și-a luat cu sine și o pereche de foarfeci. Apoi, dacă pofteai să vezi vreo persoană mai deosebită călărind pe sub fereastra ta, puteai să te întîlnești cu un cruciat care promisese să sloboadă mormîntul Domnului. Fără îndoială, te puteai aștepta ca un asemenea om să poarte crucea

[1] *Malmesbury, William* de (1090-1143 ?), istoric englez, autor al lucrărilor : *Gesta Regnum Ang'orum*, referitoare la perioada 449 î.e.n. — 1127 ; *Historia Norelia* (1127-1142) etc. A scris și despre Regele Arthur.

[2] Degeaba uitase să potrivească acea coadă din partea posterioară. (Ed.).

pe mantie, numai că atunci înseamnă să nu-ți fi dat seama că era așa de încîntat de toată treaba lui, încît și-a pus același simbol aproape pretutindeni unde putea de bine, de rău să se potrivească. La fel ca un proaspăt Boy Scout [1] transportat de entuziasm, el își lipea crucea pe blazon, pe haină, pe coif, pe șa, și pe zăbala calului. Următorul care-ți trecea pe sub fereastră era poate un soi de frate-laic Cistercian, care, dacă te luai după îmbrăcămintea sa, părea a fi om tare învățat și deprins cu cartea. Nici gînd, fiindcă dînsul era *ex officio* [2] analfabet. Treaba lui era să lipească sigiliile de plumb pe bulele papale și, pentru păstrarea Secretului Papal, aveau grijă să se asigure că omul nu era în stare să citească un cuvînt. Pe urmă trecea poate un Saxon ce purta barbă și un fel de tichie frigiană, în semn de sfidare — sau poate vedeai un cavaler din mlaștinile de la Granița de Nord. Acesta din urmă, fiindcă își cîștiga traiul de pe urma prăzilor la ceas de noapte, purta pe armură luna și stelele pe fond azuriu. Ici vedeai niște fum în depărtare, ridicîndu-se de la foalele unui alchimist care se străduia, cu multă înțelepciune, să schimbe plumbul în aur — meșteșug care ne-a rămas și nouă moștenire, numai că noi ne-am apropiat de treaba asta folosind fuziunea nucleară.

Colo, departe, în împrejurimile unei mănăstiri, vedeai poate o procesiune de călugări mînioși, făcînd un marș cu picioarele goale în jurul instituției lor — dar poate că mergeau împotriva soarelui, în afurisenie, fiindcă se certaseră cu starețul. Poate, dacă priveai în direcția aceea, vedeai o vie îngrădită cu oase — se descoperise în primii ani ai domniei lui Arthur, că oasele erau un gard excelent pentru vii, pentru cimitire și chiar pentru forturi — și poate, dacă te uitai în cealaltă parte, vedeai o poartă de castel care arăta ca panoul de trofee al unui paznic de grădină zoologică. Era complet acoperită de capete de lupi, mistreți, cerbi și așa mai departe, toate bătute în cuie. Departe de tot, spre stînga, se desfășura poate vreun turnir după legile stabilite de Geofrey de Preully, și Riga-de-Arme examina cu grijă pe combatanți, cum fac arbitrii la meciurile de box, să vadă dacă nu erau

[1] Cercetaș.
[2] Din oficiu (lat.).

lipiți de ea. Arbitrii la o judecată prin duel între un oarecare conte de Salisbury și un Episcop de Salisbury, sub presupusul Rege Edward al III-lea găsiseră că luptătorul ce apăra onoarea episcopului avea felurite rugăciuni și incantații cusute pretutindeni pe tot trupul, sub armură — ceea ce era aproape la fel de urît ca un boxer care ar ascunde o potcoavă în mănușă. Sub pervazul ferestrei, o pereche de nunții papali constipați călătoreau poate plini de tristețe înapoi spre Roma. Asemenea solie a fost odată trimisă cu bule papale, spre a-l excomunica pe Barnabas Visconti, dar Barnabas n-a făcut altceva decît să-i pună să-și mănînce bulele — cu pergament, panglicuțe, sigilii de plumb și toate celelalte, pînă la ultima firîmiță. Imediat după ei pășea poate un pelerin cu experiență, sprijinindu-se într-un toiag zdravăn, noduros și potcovit, care arăta ca un *alpenstock*, fiind domnia-sa împovărat de tot felul de medalii binecuvîntate, relicve, odoare, moaște și așa mai departe. El își spunea hagiu sau *palmer*, căci aducea o frunză de palmier din Țara Sfîntă și, dacă era un om cu adevărat umblat, atunci relicvele sale poate că includeau o pană smulsă de la Arhanghelul Gabriel (care, după cum se știe, e căpetenia îngerilor), cîțiva dintre cărbunii pe care fusese fript Sfîntul Laurențiu, un deget al Sfîntului Duh „întreg și neatins, așa cum fost-a dintotdeauna", „o butelcuță din sudoarea Sfîntului Mihai, strînsă pe cînd dînsul luptatu-s-a cu diavolul", o bucățică din „tufișul în care Domnul i-a grăit lui Moise", o jiletcă de-a lui Sfîntu' Petru, sau cîteva picături din Laptele Preacuratei Fecioare, păstrat la Walsingham. După hagiu ar fi venit în căutare de pradă o figură ceva mai sinistră : unul dintre aceia care „ziua dorm și veghează noaptea, bine mănîncă și beau bine, dar nimic nu stăpînesc întru stăpînirea lor". Acela era haiducul, proscrisul, despre care se scria astfel :

„Pentru haiduc aceasta să fie legea, ca oamenii să-l ia
și pre el să-l lege, fără de milă, și spînzurat să fie,
și vîntului să-i fie dat întru grijă și legănare."

Dar înainte de a-și ajunge ultima legănare în bătaia vîntului, voia să trăiască o viață liberă. Și soața lui mergea pe jos cu hotărîre pe lîngă el, avînd și dînsa un preț pus pe capul ei — cu părul ras înainte de a lua calea

codrilor și cunoscută sub numele de „*Weyve*". Din vreme în vreme ea strecura cîte o privire în spate, la pîndă să audă zbieretele și îndemnurile cu care ar putea să fie urmăriți.

Și iaca, venea un baron cu o plăcintă fierbinte purtată cu multă grijă înaintea lui, căci era legat să aducă o asemenea plăcintă Regelui o dată pe an, astfel ca Măria-sa Regele Arthur să-i soarbă mireasma ca plată a birului său feudal.

Și uite colo un alt baron, cum mergea în plin galop după vreun balaur sau mai știu eu ce, și cînd cu gîndu' nu gîndeai, buf! se dădea de pămînt de-ți era mai mare mila, în vreme ce calul o lua razna. Dar dacă se întîmpla așa, atunci unul dintre slujitorii domnici sale îl ajuta să încalece de îndată pe propriul său cal — la fel cum am face noi cu un maestru de vînătoare din zilele noastre — fiindcă aceasta era legea feudală. În negurile Nordului, în asfințitul palid, se ivea lumina bordeiului vreunei harnice vrăjitoare care nu numai că făcea o imagine de ceară a cuiva cu care nu era de acord, dar mai și boteza chipul plăsmuit în ceară — aceasta era factorul operativ — înainte de a înfige niște ace în păpușă. Unul dintre prietenii ei preoți, în treacăt fie spus, care se dusese la Micul Stăpîn, ar putea cumva să aibă bunăvoința de a rosti o Slujbă de Requiem împotriva oricărei persoane de care doreai să scapi și cînd ajungea la „*Requiem aeternum dona ei, Domine*" [1], păi exact asta voia să spună, chiar dacă omul era în viață. Tot așa de departe spre Vest, în același asfințit, îl puteai vedea pe Enguerrand de Marigny, cel care a construit imensa spînzurătoare de la Montfalcon, putrezind și bălăbănindu-se în aceeași spînzurătoare, fiindcă fusese găsit vinovat de Magie Neagră. Ducii de Berry și Brittany, doi oameni plini de bună-cuviință, mergeau poate la trap de-a lungul drumului, în zale de satin care imitau oțelul. Aștia doi nu voiau să accepte avantajele armurii și, găsind că satinul e mai răcoros la purtat, se hotărîră să fie obișnuiți și bravi. Lancelot poate că făcea și el lucruri din astea. Deasupra lor, pe coasta dealului, dar neobservat de ei, stătea Joly Joly Wat, cu oala lui cu

[1] Dă-i Doamne, odihnă veșnică (lat.).

catran lîngă el. Era cea mai tipică figură din Gramarye, catranul fiind antisepticul oilor sale. Dacă i-ai fi spus: „nu mai tîrnosi mangalul", ar fi fost imediat de-acord cu tine. Pare-se că el era cel ce inventase zicala asta, numai că de-a lungul timpului catranul a fost schimbat cu mangalul.

Undeva, poate că încă și mai departe, un falit primea o mamă de bătaie zdravănă în vreo piață publică — nu din dușmănie — ci în speranța fierbinte că dacă va plînge și va țipa de ajuns de tare, vreun prieten sau vreo rubedenie din mulțime s-ar îndura să-i plătească datoriile, din compasiune. Mai departe, spre Sud, spre bazinul Mediteranean, se putea întîmpla să vezi un marinar cum e pedepsit pentru păcatul de a fi jucat jocuri de noroc, sub rigorile unei legi a lui Richard Coeur de Lion. Pedeapsa consta din a fi aruncat de trei ori în apă de pe catargul principal, iar camarazii lui aclamau cu urale vesele fiecare cădere pe burtă și plescăitura care o însoțea. O a treia pedeapsă ingenioasă putea fi aplicată chiar în piața de sub tine. Un negustător de vin a cărui marfă era de calitate proastă, era țintuit la stîlpul infamiei și apoi făcut să bea o cantitate excesivă din propria lui licoare — după care, restul din bărdacă îi era turnat în cap. Măiculiță Doamne, și ce mai durere de cap îl ținea a doua zi! În direcția aceasta, dacă se întîmpla să fii un om cu vederi mai largi, apoi se poate să te fi distrat să o vezi pe obraznica de Alisoun[1] care striga „Văuliu!" după ce primise neobișnuitul sărut de care ne povestește Chaucer.

Știați că în evul acela întunecat care se zărea de la fereastra lui Guenever, exista atîta bună-cuviință în lume, încît Biserica Catolică putea impune o pace tuturor luptelor — cea ce purta numele de Armistițiul Domnului — și care dura de miercuri pînă luni, de asemeni și de Postul Crăciunului și de Postul Paștelui? Ei, ia ziceți, erau ei, cu Bătăliile, Foametea, Moartea Neagră și Iobăgia lor mai puțin luminați decît noi cu Războaiele, Blocada, Gripa și Recrutarea noastră! Ei, și ce dacă erau atît de dobitoci încît să creadă că pămîntul ar fi centrul universului; parcă noi nu credem că omul este splendida floare

[1] Personaj din *Povestirea morarului* din *Povestiri din Canterbury*.

a creației? Dacă durează un milion de ani ca un pește să devină o reptilă, s-a schimbat oare Omul, în cele cîteva sute de ani ai noștri atît de mult ca să nu-l mai recunoaștem?

CAPITOLUL IV

Lancelot și Guenever priveau la asfințitul Epocii Cavalerilor din înălțimea ferestrei lor din turn. Profilurile lor întunecate se desprindeau ca decupate pe cadrul strălucitor al luminii. Cel al lui Lancelot, al bătrînului pocit, era conturul unei himere. Ar fi putut foarte bine să fi fost zidit într-o hîdă meditație în Notre Dame, biserica contemporană cu el. Dar, la maturitate, profilul îi era mai nobil ca înainte. Liniile hidoșeniei se estompaseră în trăsături ce lăsau să se întrevadă puterea. Ca și buldogul, care este unul dintre cei mai înșelători cîini, Lancelot căpătase o față în care oamenii puteau avea încredere.

Lucrul înduioșător era că amîndoi cîntau. Vocile lor, care-și pierduseră tăria celor în floarea tinereții, se țineau încă cu stăruință de melodia cîntecului. Dacă erau slabe, erau barem pure. Se acompaniau unul pe celălalt.

Cînd vine vesela lună a lui mai (cînta Lancelot)
Și ziua în stropi își împarte lumina,
Inima din piept fără teamă ți-o dai
Căci lupta pe dat' își dezvăluie taina.

Cînd (cînta Guenever),
Cînd soarele pe cer se înalță,
Drumul silit urmîndu-și mereu,
Văpaia se stinge ascunsă de ceață,
Dar inima-mi în piept mi-o simt ca de leu

Dar vai (cîntau ei împreună),
Dar vai, ori de-i zi, ori de-i noapte
Desfătările mele pieirii-s sortite
Și tot ce-odată am iubit,
E mort acum și pustiit
Și tot ce-odat-am avut
E rupt-acum și desfăcut.

Se opriră, cu o apogiatură neașteptată pe portativ, și Lancelot spuse :

—Vocea ta e bună. Teamă mi-e c-a mea a început să cam ruginească.

— N-ar trebui să bei alcool.

— Vai, să spui tu așa ceva, uite, nu mă așteptam de la tine! Păi de cînd cu Sfînta Cupă, am fost aproape abstinent !

— Mă rog, mă rog, da' cum să-ți spun, parcă mi-ar fi plăcut mai mult să nu mai pui gura pe băutură.

— Păi dacă-i pe așa, află atunci că s-a terminat cu băutura, gata, nu mai beau nimic, nici măcar apă. O să mor de sete la picioarele tale, și Arthur o să-mi facă o înmormîntare grozavă și n-o să te ierte niciodată pentru ce mi-ai făcut.

— Da. Și eu o să merg la mănăstire să-mi ispășesc păcatele și am să trăiesc ani mulți și fericiți. Ei, acum ce mai cîntăm ?

Lancelot răspunse :

— Nimic. N-am chef să cînt. Vino și stai aici lîngă mine, Jenny.

— Ce-i ? Te face ceva nefericit ?

— Nu. N-am fost niciodată așa de fericit de cînd mă știu. Și zău așa, îndrăznesc a spune că nicicînd nu voi mai fi așa.

— Și de ce mă rog ești așa de fericit ?

— Nu știu. Fiindcă a venit totuși primăvara și ne-așteaptă vara cea plină de lumină. Brațele tale or să se arămească iară, numai un picuț, unde le zărește soarele mai mult, aicea sus, iar coatele or să-ți fie trandafirii. Dar drept să-ți spun, nu știu de nu cumva îmi plac mai mult locurile unde nu te vede soarele, cum ar fi partea de dinăuntru a coatelor tale.

Guenever bătu în retragere din fața acestor îndrăznețe și fermecătoare complimente.

— Mă întreb ce-o fi făcînd oare acum Arthur ?

— Arthur îi vizitează pe alde Gawaine, iar eu vorbeam despre coatele tale.

— Aha !

— Jenny, eram fericit fiindcă îmi porunceai ce să fac. Asta-i adevărul. Mă băteai la cap să nu mai pun gura pe băutură. Îmi place să ai grijă de mine și să-mi spui ce s-ar cuveni să fac.

— Păi s-ar zice că ai chiar nevoie.

— Să știi că am nevoie, spuse el. Și apoi, cu o impetuozitate care-i surprinse pe amîndoi : Pot să viu la noapte ?

— Nu.

— De ce nu ?

— Lance, te rog nu mă mai întreba. Știi că Arthur e acasă, și e mult prea periculos.

— Lui Arthur nu-i pasă.

— Dac-ar fi să ne prindă Arthur, spuse ea cuminte, va trebui să ne ucidă.

El tăgădui vorbele acestea :

— Arthur știe totul despre noi. Merlyn l-a avertizat de atîtea ori, și Morgan the Fay i-a trimis în dar două aluzii fără perdea, și-apoi unde mai pui c-a fost și scandalul acela cu Sir Meliagrance. Dar adevărul e că el nu vrea să tulbure apele. Nu ne-ar prinde niciodată decît dacă, cine știe cum, ar fi obligat s-o facă.

— Lancelot, spuse ea cu furie, află că n-am de gînd să te ascult vorbind despre Arthur de parcă ar fi un codoș.

— Dar nici prin gînd nu mi-a trecut să vorbesc despre el în asemenea fel. De unde-ai mai scos-o și pe-asta ? El a fost primul prieten pe care l-am avut, și-l iubesc foarte mult.

— Atunci înseamnă că vorbești despre mine de parcă eu aș fi o otreapă.

— Și-acum văd că te și porți de parcă ai fi.

— Foarte bine, dacă asta e tot ce știi să scoți pe gură, atunci ia fă bine și pleacă !

— Cum nu, ca să poți face dragoste cu el, dacă nu mă înșel !

— Lancelot !

— Oh, Jenny !

Sări în picioare, ager ca întotdeauna și o prinse în brațe.

— Nu fii supărată. Îmi pare rău că am vorbit așa.

— Pleacă ! Pleacă de-aici ! Lasă-mă-n pace !

Dar el continuă să o țină strîns în brațe, asemenea celui care ține cu de-a sila un animal sălbatic să n-o ia la sănătoasa.

— Hai, nu fii supărată. Iartă-mă te rog. Știi că n-am vrut să spun asta, m-a luat gura pe dinainte.

— Ești un animal.

— Nu, nu sînt, și nici tu nu ești. Jenny. am să te țin în brațe pînă ce n-ai să mai fii supărată pe mine. Am spus vorbele astea, fiindcă mă simțeam ca vai de capul meu

Vocea ei înăbușită și stăpînită remarcă cu jale :

— Păi chiar acum ai spus că nu-ți încapi în piele de fericire.

— Ei, poftim, uite că nu sînt fericit. Sînt foarte nefericit și nenorocit cu toate cîte-s pe lumea asta.

— Și crezi că ești singurul ?

— Nu, nu cred. Și zău că-mi pare rău de ce-am zis. Mă va face și mai nefericit, că am zis așa ceva. Haide, fii scumpă și nu mă mai necăji, că și-așa sînt destul de nefericit.

Ea se domoli. Anii le mai temperaseră firile arzătoare.

— Bine, haide, că nu mai zic nimica.

Dar zîmbetul ei și îngăduința nu făcură decît să-l stîrnească din nou.

— Atunci vii cu mine, Jenny ?

— Ei, te rog, iară o iei de la început ?

— Zău că nu pot să mă stăpînesc, spuse el plin de disperare. Nu știu ce să fac. Doamne Dumnezeule, toată viața așa ne-am trăit-o, dar primăvara parcă-i și mai rău. Ia zi, de ce nu vrei să vii cu mine la Joyous Gard și să dăm totul pe față și să nu mai avem treabă cu nimeni ?

— Lance, dă-mi drumul și fii om cu scaun la cap. Haide, uite stai acolo jos și hai să mai cîntăm un cîntec.

— Dar eu nu vreau să cînt.

— Și eu nu vreau să mai aud nimic despre toate astea.

— Dacă ai vrea să vii cu mine la Joyous Gard, s-ar termina cu toate odată pentru totdeauna. Am putea și noi, cum-necum, să ne trăim împreună bătrînețele și să fim fericiți și să nu mai trebuiască să tot înșelăm pe toată lumea în fiece zi și am putea să murim în pace.

— Păi, parcă spuneai că Arthur știe totul despre noi, spuse ea, și că nu-l înșelăm deloc.

— Da, dar lucrurile nu stau chiar așa. Îl iubesc pe Arthur și nu pot suporta să-l văd uitîndu-se la mine și să știu că el știe. Vezi tu, adevărul e că Arthur ne iubește.

— Bine, Lance, dar dacă-l iubești așa de mult. ce rost are atunci să fugi cu nevastă-sa ?

— Vreau barem să fie totul pe față, spuse el cu încăpățînare, cel puțin acum, la sfîrșit.

— Ei bine, uite că nu vreau eu.

— De fapt, și acum era din nou furios, — tot ce vrei tu este să ai doi bărbați. Femeile vor întotdeauna totul.

Ea ocoli cu răbdare scandalul.

— Ba nu vreau deloc să am doi soți, și te rog să mă crezi că nici mie nu-mi face mai mare plăcere decît ție : dar spune-mi. ce rost ar avea să dăm totul pe față ? Așa cum stau lucrurile acum e groaznic, știu, dar cel puțin Arthur știe despre asta numai în sinea lui, și noi ne putem încă iubi unul pe celălalt și sîntem în siguranță. Dac-aș fugi cu tine, rezultatul ar fi că totul s-ar da peste cap. Arthur ar trebui să-ți declare război și să asedieze Joyous Gard, și atunci unul sau celălalt dintre voi ar fi ucis, dacă nu chiar amîndoi, și ar mai fi omorîți sute de alți oameni, și poți fi sigur că nimeni n-ar ieși în cîștig din povestea asta. Pe lîngă toate astea, eu nu vreau să-l părăsesc pe Arthur. Cînd m-am măritat cu el, am jurat să stau cu el, și a fost întotdeauna atît de bun cu mine și știi cît îl iubesc. Măcar atîta să fac și eu pentru el, să continui să-i ofer un cămin și să-l ajut după puterile mele, chiar dacă te iubesc și pe tine. Așa că nu văd ce rost ar avea să dăm lucrurile pe față ? De ce să-l facem pe Arthur de rușine în ochii lumii ?

Nici unul dintre ei nu observase, în amurgul din ce în ce mai profund, că Regele însuși intrase pe cînd vorbea ea. Stînd cu fața la fereastră, ei puteau deslușI prea puțin din încăperea din spatele lor. Dar el intrase. Rămase o fracțiune de secundă să-și adune mințile, care-i erau departe, cumpănind problema celor din Orkney sau vreo altă chestiune de stat. Se oprise în intrarea acoperită de o draperie, mîna lui palidă cu sigiliul regal licărind în întuneric, pe cînd dădea la o parte draperia, și apoi, fără să tragă măcar o secundă cu urechea, lăsase să cadă draperia și dispăruse. Plecase să găsească un paj să-l anunțe.

— Singurul lucru decent, spunea Lancelot, frîngîndu-și mîinile între genunchi, singurul lucru decent ar fi să plec, să plec și să nu mai vin niciodată înapoi. Dar creierul nu mi-a rezistat data trecută, cînd am încercat.

— Sărmanul meu Lance, ai văzut ce bine ar fi fost să nu ne fi oprit din cîntat. Acum iarăși o să te-apuce

crizele alea ale tale. De ce nu lăsăm totul în plata Domnului ? Grozavul ăla de Dumnezeu al tău să aibă grijă de toate. N-are nici un rost să încerci să gîndești, sau să faci ceva, fiindcă ar fi drept sau strîmb. Habar n-am ce-i drept și ce nu-i. Dar ia zi, nu putem noi să ne încredem în noi înșine, și să facem ce-om putea, și să sperăm că totul o ieși bine pînă la urmă ?

— Tu-i ești nevastă și eu i-s prieten.

— Da, atunci, dacă-i pe-așa, cine ne-a făcut să ne iubim unul pe celălalt ? întrebă ea.

— Jenny, nu știu ce să facem.

— Atunci nu fă nimica. Vino aici și dă-mi un sărut frumos, și Dumnezeu o să aibă grijă de amîndoi.

— Iubita mea !

De data aceasta, pajul tropăi pe scări cu zgomotul obișnuit pe care-l fac pajii, aducînd cu sine în același timp și lumină. Arthur poruncise să se aducă lumînări.

Camera fu învăluită într-o lumină roșietică în jurul celor doi ibovnici, care-și dădură drumul unul altuia în mare grabă. Începu să dea la iveală splendorile podoabelor ei, în vreme ce băiatul aprindea feștilele. Pajiștile înflorite și crîngurile bogate în păsări din Arras fremătau și murmurau pe cei patru pereți ai încăperii. Draperia de la ușă se ridică din nou și Regele intră în cameră.

Arăta bătrîn, mai bătrîn decît oricare dintre ei. Dar era nobila bătrînețe a respectului de sine. Uneori, chiar și în zilele noastre, poți întîlni cîte un om de șaizeci de ani sau mai bine, care se ține drept ca o trestie și al cărui păr este negru. Ei făceau parte din această categorie. Lancelot, acum că-l puteai vedea bine, era o mîndră desăvîrșire a rasei umane — un fanatic al responsabilității umane. Guenever, și aceasta ar putea fi surprinzător pentru cineva care o cunoscuse în zilele ei furtunatice, arăta blîndă și drăguță. Îți venea, nu știu cum, să o protejezi. Dar Arthur era cel ce te impresiona cel mai mult din toți trei. Era îmbrăcat atît de obișnuit și era așa de blînd și răbdător cu lucrurile lui simple. Adeseori, cînd Regina întreținea o distinsă companie sub torțele aprinse în Marea Sală, Lancelot îl găsise stînd de unul singur într-o cămăruță, cîrpind ciorapii. Acum, în mantia sa simplă de culoarea albastră — albastrul fiind o vopsea scumpă în zilele acelea — era rezervat pentru regi sau

pentru sfinții și îngerii de pe icoane — se opri pe pragul camerei scînteietoare și zîmbi :

— Bună, Lance. Bună, Gwen.

Guenever, încă respirînd agitat, îi întoarse salutul.

— Bună, Arthur. Ne-ai luat prin surprindere.

— Te rog să mă ierți. Tocmai m-am întors.

— Ce făceau alde Gawaine ? întrebă Lancelot, pe vechiul lui ton pe care nu reușise niciodată să-l facă să pară natural.

— Cînd am sosit, se certau.

— Păi cum nu, chiar că li se potrivește ! exclamară ei. Și tu ce-ai făcut ? Pe ce se certau ?

Vorbeau de parcă era o chestiune de viață sau de moarte, încercînd în felul acesta să-și ascundă propria stînjeneală.

Regele privi fix în fața lui.

— N-am întrebat.

— Vreo afacere de familie, fără îndoială, spuse Regina.

— Fără îndoială.

— Sper că nimeni n-a pățit nimic.

— Nu, nimeni.

— Ei bine, atunci, strigă ea, băgînd îndată de seamă că ușurarea ei părea absurdă, totul a fost în regulă.

— Da, totul a fost în regulă.

Văzură că ochii lui scînteiau. Era amuzat de încurcătura lor și atmosfera era normală și calmă.

— Ei, ia spuneți-mi, continuă Regele, chiar e nevoie să mai vorbim de alde Gawaine ? Nu pot și eu primi o sărutare de la soțioara mea ?

— Dragule.

Îi trase capul spre ea și-l sărută pe frunte, gîndindu-se la el ca la bunul, credinciosul, prietenosul ei urs.

Lancelot se ridică în picioare.

— Poate că s-ar cuveni să mă retrag.

— Nu pleca, Lance. E plăcut să te avem împreună cu noi pentru cîtava vreme. Haide, stai lîngă foc și cîntă-ne un cîntec. Nu mai e mult și-o să ne putem lipsi de foc.

— Da, zău așa, făcu Guenever. Cînd te gîndești că nu mai e mult și vine vara.

— Ei, dar oricum, tare e plăcut să stai lîngă foc — la tine acasă.

— E plăcut pentru tine în căminul tău, spuse Lancelot cu voce ciudată.

— Asta ce mai e ?

— Eu n-am un cămin.

— Ei lasă, Lance, las' c-o să ai. Așteaptă pînă ce-o să ai vîrsta mea, și atunci să începi să-ți bați capul cu asta.

— I-auzi, zise Regina, doar orice femeie pe care ai întîlnit-o a fugit după tine cît a ținut-o suflarea.

— Cu toporul, adăugă Arthur.

— Ei, jumate din ele tot m-au cerut de bărbat !

— Poftim, și mai te plîngi că n-ai și tu un cămin.

Lancelot începu să rîdă, și ultima fărîmă de tensiune părea să se fi spulberat.

— Ei, te-ai însura, întrebă el, cu o femeie care fuge după tine cu toporul ?

Regele consideră problema cu gravitate înainte de a răspunde.

— Asta n-aș putea s-o fac, spuse în cele din urmă, fiindcă sînt însurat.

— Cu Gwen, precizează Lancelot.

Era ciudat. Păreau a fi început să vorbească cu înțelesuri rupte de cuvintele pe care le foloseau. Erau ca niște furnici ce vorbesc cu antenele.

— Cu Regina Guenever, spuse Regele, contrazicîndu-l.

— Sau Jenny ? sugeră Regina.

— Da, fu el de acord, dar numai după o lungă pauză, sau Jenny.

Urmă o tăcere mai profundă, pînă ce Lancelot se ridică pentru a doua oară.

— Ei, trebuie să plec.

Arthur îi puse o mînă pe braț.

— Nu, Lance, mai stai un minut. Vreau să-i spun lui Guenever ceva astă-seară, și aș vrea să auzi și tu. Sîntem împreună de atîta vreme. Vreau să-mi descarc sufletul și să vă povestesc la amîndoi despre o istorie veche, fiindcă tu faci parte din familie.

Lancelot se așeză.

— Așa. Acum dați-mi fiecare o mînă, iar eu am să stau între voi, uite-așa. Așa, dragii mei. Regina mea și Lance al meu, nici unul dintre voi să nu mă învinovățiți, pentru ceea ce am să vă spun acum.

Lancelot spuse cu glas amar :

— Nu sîntem noi în situația de a învinui pe cineva, Măria ta.

— Nu ? Mă rog, nu știu ce vrei să spui cu asta ; dar vreau să vă spun istoria a ceva ce am făcut eu pe cînd eram tînăr. S-a petrecut înainte de a mă fi însurat cu Gwen, și mult înainte ca tu să fi fost uns cavaler. Aveți ceva împotrivă să ascultați asemenea întîmplări de demult ?

— Bineînțeles că nu, dacă vrei să ni le spui.

— Dar nu credem că ai făcut ceva rău.

— Treaba asta a început înainte de a mă fi născut eu, zău așa, căci taică-miu s-a îndrăgostit de contesa de Cornwall, și l-a ucis pe Conte ca să poată pune stăpînire pe ea. Ea mi-a fost mamă. Partea asta a istoriei o știți.

— Da.

— Dar poate că nu știți că m-am născut într-un moment destul de stînjenitor. Era prea curînd după căsătoria tatălui și mamei mele. De aceea s-au hotărît să păstreze tăcerea în privința mea și să mușamalizeze toată povestea, și m-au trimis în scutece ca să fiu crescut de Sir Ector. Merlyn a fost persoana care m-a dus.

— Și apoi, spuse cu voce veselă Lancelot, ai fost adus înapoi la Curte, cînd a murit tatăl tău, și ai scos o spadă fermecată dintr-o stîncă, ceea ce a dovedit că erai regele legitim îndreptățit prin naștere să ia tronul Angliei, și ai trăit de-atunci ani mulți și fericiți, și-am încălecat pe-o șa, și v-am spus povestea mea. N-aș zice c-a fost o poveste rea.

— Da, dar din nefericire nu asta a fost povestea mea.

— Cum ?

— Ei bine, dragii mei, am fost luat de la pieptul mamei mele în momentul în care m-am născut, și ea n-a știut niciodată unde am fost dus. Și nici eu n-am știut cine a fost mama mea. Singurii care știau despre legătura dintre noi au fost Uther Pendragon și Merlyn. Mulți ani după aceea, pe cînd eram rege, am întîlnit familia mamei mele, fără să știu încă cine erau ei. Uther murise, iar Merlyn era întotdeauna așa de zăpăcit cu a doua vedere a lui, încît a uitat să-mi spună, așa că ne-am întîlnit ca niște străini. Și m-am gîndit că una dintre ele era deșteaptă și chipeșă.

— Celebrele surori Cornwall, pomeni cu răceală Regina.

— Da, dragă, celebrele surori Cornwall. Rămaseseră trei fiice de la răposatul conte și, bineînțeles, deși eu n-o știam, ele îmi erau surori vitrege. Le chema Morgan the Fay, Elaine și Morgause, și erau considerate a fi cele mai frumoase femei din Britania.

Așteptară ca vocea-i liniștită să reia firul povestirii, ceea ce făcu fără cea mai mică șovăire.

— M-am îndrăgostit de Morgause, adăugă vocea, și-am avut împreună un copil.

Dacă vreunul din cei doi simți vreo surpriză, un resentiment, milă sau invidie, nu o arătară. Singurul lucru surprinzător pentru ei era că taina fusese păstrată atîta vreme. Dar puteau ghici după vocea lui, că suferea și că nu dorea să fie întrerupt pînă ce nu-și va fi purificat inima pe de-a întregul.

Se uitară țintă în foc în cea mai lungă dintre tăcerile lor. Apoi Arthur dădu din umeri.

— Așa că, vedeți, spuse el, eu sînt tatăl lui Mordred. Gawaine și ceilalți îmi sînt nepoți, dar el este fiul meu pe de-a întregul.

Lancelot văzu după ochii lui că poate vorbi.

— Și chiar așa să fie, eu zic că povestea ta nu e ticăloasă. N-ai știut că ea ți-era soră vitregă. Nu o întîlniseși pe Gwen. Și, probabil, cunoscîndu-i faptele de mai tîrziu, pot spune că a fost greșeala lui Morgause. Femeia aceea a fost un diavol.

— Era sora mea — și mama fiului meu.

Guenever îi mîngîie mîna.

— Ce rău îmi pare.

— Pe lîngă asta, spuse el, era o făptură tare frumoasă.

— Morgause... începu Lancelot.

— Morgause a plătit pentru partea ei de vină cu capul așa că se cuvine s-o lăsăm să odihnească în pace.

— Tăiat, spuse Lancelot, de propriul ei copil, fiindcă a găsit-o în pat cu Sir Lamorak...

— Te rog, Lancelot.

— Iertare.

— Și eu tot nu cred că a fost o faptă ticăloasă, Arthur. La urma urmelor, tu n-ai știut că era sora ta.

Regele trase adînc aerul în piept, și începu din nou, cu vocea mai înecată.

— Nu v-am spus încă, spuse el, partea cea mai rea e ceea ce am făcut.

— Ce anume ?

— Vedeți, eram tinerel, aveam nouăsprezece ani. Și Merlyn a venit prea tîrziu ca să-mi spună ce făptuisem. Toată lumea mi-a spus ce păcat groaznic era și cum din așa ceva nu putea ieși nimic decît supărare și durere și, de asemenea, tot felul de lucruri despre cum va fi Mordred, dacă s-ar naște. M-au înspăimîntat cu tot felul de profeții oribile, și am făcut ceva care de-atunci mi-a tot chinuit cugetul. Mama noastră o ascunsese pe Morgause de îndată ce s-a aflat că rămăsese grea.

— Și ce-ai făcut ?

— I-am lăsat să dea o proclamație că toți copiii născuți într-o anumită perioadă, trebuiau îmbarcați pe o corabie mare și lăsați să fie luați de apele mării. Voiam să-l distrug pe Mordred pentru însuși binele lui, și nu știam unde se va naște.

— Și-așa au făcut ?

— Da, și corabia a fost lăsată să plutească în voia valurilor și a eșuat pe o insulă. Mai toți sărmanii prunci s-au înecat, dar Dumnezeu l-a salvat pe Mordred și l-a trimis după aceea înapoi să mă rușineze. Morgause mi l-a adus pe neașteptate într-o zi, mult după ce îl primise înapoi. Dar ea pretindea întotdeauna față de ceilalți că el era fiul lui Lot, la fel ca și Gawaine și restul băieților. Bineînțeles că nu voia să vorbească despre lucrurile astea cu oamenii din afară, și tot așa au procedat și ceilalți frați ai lui.

— Ei, atunci, dacă nimeni nu știe nimic despre treaba asta în afară de cei din Orkney și de noi înșine, spuse Guenever, și dacă Mordred este teafăr și nevătămat...

— Nu trebuie să-i uiți pe ceilalți prunci, spuse el nenorocit. Și acum îi visez.

— De ce nu ne-ai spus-o înainte ?

— Mi-era rușine.

De data asta Lancelot explodă.

— Arthur, exclamă el. N-ai nimic de ce să-ți fie rușine. Tot ce-ai făcut, ție ți-a fost făcut, cînd erai prea tînăr să judeci lucrurile cumsecade. Dacă aș pune mîna pe brutele care sperie copiii cu povești despre păcat, le-aș frînge gîtul și alta nu ! La ce folosește asta ? Gîn-

deşte-te la toate suferinţele astea, şi pentru nimica! Şi săracii copii!

— Toţi înecaţi.

Se aşezară din nou, uitîndu-se la flăcări, pînă ce Guenever se întoarse spre soţul ei.

— Arthur, întrebă ea, de ce ne-ai spus povestea asta tocmai azi?

El aşteptă, alegîndu-şi cuvintele.

— Aşa fiindcă mi-e teamă că Mordred îmi poartă pică, sărmanul băiat — şi pe bună dreptate.

— Trădare? se interesă Comandantul-Şef.

— Ei, nu chiar exact trădare, Lance; dar cred că este nemulţumit.

— Taie-i mucosului capul, şi termină odată pentru totdeauna cu el.

— Nu, Doamne, nici prin gînd nu-mi trece aşa ceva! Uiţi că Mordred este fiul meu. Îl iubesc. I-am făcut băiatului mult rău, şi familia mea, într-un fel sau altul, i-a năpăstuit pe alde Cornwall, şi n-aş putea să mai adaug şi eu ceva la această nedreptate. Pe lîngă toate astea, sînt tatăl lui. Mă pot recunoaşte în el.

— N-aş zice că e chiar aşa o mare asemănare.

— Ba cum nu. Mordred este ambiţios şi fuge după onoruri, la fel cum am făcut eu dintotdeauna. Doar fiindcă are un trup slab nu face faţă încercărilor şi competiţiilor noastre, şi asta l-a îndîrjit, aşa cum m-ar fi îndîrjit şi pe mine dacă n-aş fi fost mai norocos. Este şi viteaz, într-un fel ciudat, şi este credincios alor lui. Vedeţi voi, maică-sa l-a aţîţat împotriva mea, ceea ce era firesc, şi în mintea lui eu simbolizez răul. E aproape sigur că pînă la urmă o să reuşească să mă ucidă.

— Şi chiar vorbeşti serios, cînd spui că ăsta ar fi un motiv să nu-l ucizi pe loc?

Regele se arătă deodată surprins sau dezgustat. Stătuse destins între ei, fiindcă era obosit şi nefericit, dar acum se ridică demn şi-l ţintui cu privirea pe căpitanul său de oaste drept în faţă.

— Trebuie să-ţi aduci aminte că eu sînt Regele Angliei. Cînd eşti Rege, nu poţi să execuţi oamenii după cum îţi trăsneşte. Un rege este conducătorul poporului său, şi el trebuie să le fie exemplu şi să se poarte după dorinţa lor.

Îi iertă lui Lancelot expresia uimită de pe faţă şi îi luă iarăşi mîna.

— Îți dai seama, dragul meu, explică el, că atunci cînd regii sînt niște tirani care cred în forță, și oamenii lor vor fi la fel. Dacă eu nu reprezint legea, atunci n-o să mai existe lege nici pentru poporul meu. Și e firesc să vreau ca poporul meu să îmbrățișeze noua lege, fiindcă atunci vor fi mai prosperi și, în consecință, și eu voi fi mai înfloritor.

Îl priviră, întrebîndu-se ce idee voia să le transmită. Ei le susținu privirea, încercînd să le vorbească cu ochii.

— Vezi tu, Lance, eu trebuie să fiu absolut echitabil. Nu-mi pot permite să mai fac lucruri ca povestea aceea cu copiii pe care o am pe conștiință. Singurul fel în care mă pot apăra de forță este prin dreptate. Departe de a dori să-și execute dușmanii, un adevărat rege trebuie să dorească să-și execute prietenii.

— Și soția ? întrebă Guenever.

— Și soția, răspunse el cu gravitate.

Lancelot se mișcă stînjenit în jilțul lui, remarcînd într-o încercare de umor :

— Sper că n-ai să-i tai capul Reginei prea curînd ?

Regele îi mai ținea încă mîna, și se mai uita încă la el.

— Dacă Guenever sau tu, Lancelot, ați fi dovediți a fi vinovați de un rău adus regatului meu, apoi ar trebui să vă tai capul la amîndoi.

— Doamne Sfinte ! exclamă ea. Atunci sper că nimeni n-o să dovedească așa ceva !

— Și eu sper.

— Și Mordred ? întrebă Lancelot, după un timp.

— Mordred este un tînăr nefericit, și mi-e teamă că ar putea încerca orice mijloace pentru a-mi tulbura viața. Dacă, de exemplu, ar putea găsi un mod de a ajunge la mine lovindu-mă prin tine, dragul meu, sau prin Gwen, sînt sigur că-l va folosi. Acum înțelegi ce vreau să spun ?

— Da.

— Așa că dacă s-ar întîmpla vreodată să vină clipa în care vreunul din voi ar putea, mă rog... ar putea să-i ofere un pretext favorabil... veți avea grijă de mine, nu-i așa ? Sînt în mîinile voastre, dragilor.

— Dar mi se pare așa de absurd...

— Ai fost bun cu el, spuse Lancelot, de cînd a venit aici. De ce ar vrea să facă rău...

Regele își împreună mîinile în poală, și părea că se uită pe sub pleoapele lăsate la flăcările din vatră.

— Uiți, spuse el cu blîndețe, că n-am fost niciodată în stare să-i dăruiesc lui Gwen un fiu. Cînd voi fi mort, Mordred poate că va fi Regele Angliei.

— Dacă va încerca vreo viclenie, spuse Lancelot, încleștîndu-și pumnii, atunci îl omor cu mîna mea.

Pe dată mîna cu vine albăstrii se puse pe brațul său.

— Ei, ăsta este un lucru pe care nu trebuie să-l faci niciodată, Lance. Orișice ar face Mordred, chiar de-ar face vreo încercare să-mi ia viața, trebuie să-mi promiți că-ți vei aminti că el e urmașul meu de sînge. Am fost un om ticălos...

— Arthur! exclamă Regina. Să nu mai vorbești așa. E atît de ridicol că mă face să-mi fie rușine.

— Cum? Nu gîndești că sînt un ticălos? întrebă el cu surprindere.

— Bineînțeles că nu.

— Dar eu mă gîndeam, după povestea aceea cu copiii...

— Nimănui, strigă Lancelot cu violență, nimănui nici măcar nu-i trece un asemenea gînd prin cap.

Regele se ridică în lumina focului, părînd încurcat și încîntat. Considera că e ridicol ca cineva să creadă că nu era ticălos, dar le era recunoscător pentru dragostea lor.

— Mă rog, spuse el, în orice caz nu-mi propun să mai rămîn un ticălos. Treaba unui rege este să împiedice vărsarea de sînge, dacă poate, nu s-o provoace.

Se uită la ei încă o dată, pe sub sprîncene.

— Așa că acum, dragii mei, termină el pe un ton vesel, mă voi duce la Tribunalul de Pledoarii și voi veghea să fie dusă la bun sfîrșit cîte ceva din celebra noastră Justiție. Tu rămîi aici cu Gwen, Lance, și înveselește-o după povestea asta nenorocită — tu ești un băiat bun.

CAPITOLUL V

Cînd Arthur spusese că are de gînd să vegheze la bunul mers al celebrei lui Justiții, asta nu însemna că avea de fapt să prezideze Curtea. Tribunalele erau de multe ori conduse personal de regi în Evul Mediu, chiar și pînă la așa-numitul Henric al IV-lea, care se pare că stătuse

și pe jilțul vistiernicului și pe cel al Regelui. Dar în seara aceeca era prea tîrziu să mai împartă legea. Arthur plecă să citească pledoariile pentru a doua zi, practică pe care o urma ca un om conștiincios ce era. Acum Legea era preocuparea lui cea mai de seamă, efortul său final împotriva Puterii.

Pe vremea lui Uther Pendragon nu puteai vorbi de o lege în adevăratul înțeles al cuvîntului, în afară poate de un fel de etichetă copilăroasă și unilaterală, rezervată doar pentru stăpîni. Chiar și acum de cînd Regele începuse să încurajeze Dreptatea, să pună odată pentru totdeauna în lanțuri puterea lui Fort Mayne, și tot mai erau trei feluri de lege cu care trebuia să te lupți. Încerca să le strîngă într-una singură pe toate trei, și anume Dreptul Obiceiului, Dreptul Canonic și Dreptul Roman și să dea la iveală un singur Cod pe care spera să-l numească Codul Civil. Această ocupație, precum și cititul pledoariilor de a doua zi, era ceea ce îl chema la trudă în fiece seară, în singurătatea și tăcerea Camerei Dreptății.

Camera Dreptății era la celălalt capăt al Palatului. Nu era pustie, așa cum s-ar fi cuvenit.

Deși erau cinci oameni în ea, așteptîndu-l pe Rege, poate că primul lucru pe care l-ar fi băgat în seamă un oaspete din vremurile noastre, ar fi fost camera în sine. Ceea ce te surprindea la ea era că draperiile o făceau pătrată. Era noapte, așa că ferestrele erau acoperite, iar ușile nu rămîneau niciodată neacoperite. Rezultatul era că te simțeai ca într-o cutie : aveai senzația ciudată, pe care trebuie să o cunoască fluturii prinși în sticla de insectar, de a fi îngrădiți simetric. Te și întrebai pe unde au fost introduși cei cinci oameni din cameră, de parcă aveai de-a face cu un joc complicat. De jur împrejurul pereților, de la podea pînă la tavan, în rînduri duble, poveștile lui David și Batsheba, a Susanei și Bătrînii erau istorisite în tablouri flexibile cu culori vesele în tonuri aprinse. Lucrurile ofilite, palide pe care le vedem noi azi n-au nici cea mai mică legătură cu tapiseriile luminoase, strălucitoare care transformau Camera Dreptății într-o cutie zugrăvită.

Cei cinci bărbați scînteiau în lumina lumînărilor. Era prea puțină mobilă ca să-ți distragă ochiul de la ei — numai o masă lungă cu pergamente pregătite pentru a fi cercetate de Rege, jilțul înalt al Măriei sale, și, într-un

colț, un pupitru ridicat și un scaun combinat, locul în care citea Regele. Culoarea locului era dată de pereți și de oameni. Fiecare dintre ei purta o robă de mătase cu blazonul lor — un Galon și trei ciulini, diferențiați la fratele mai tînăr cu diverse însemne de gradație, astfel încît arătau ca o mînă de cărți de joc desfăcute în evantai. Erau familia lui Gawaine și, ca de obicei, se certau.

Gawaine striga :

— Uite, acu' îți zic pentru ultima oară, Agravaine, nu vrei să termini odată dracu' cu trăncăneala ta nenorocită ? Nu vreau să am nici în clin, nici în mînecă cu rîca ta personală.

— Nici eu, spuse Gareth.

— Și apoi dacă tot o să ne impui capu', n-ai să faci altă decît c-o să învrăjbești clanul. Ți-am zis verde-n față că nici unu' din noi n-o să te ajute în asemenea lucrare. N-ai decît să rămîi singur cu otrava din tine.

Mordred se ținuse deoparte cu sarcastică răbdare.

— Eu sînt de partea lui Agravaine, spuse el. Lancelot și mătușa mea sînt o ocară pentru noi toți. Și dacă nimeni altul nu vrea, atunci Agravaine și cu mine o să ne luăm răspunderea.

Gareth se năpusti la el cu violență :

— Că nici nu se putea găsi vreo jigodie mai potrivită pentru asemenea faptă de rușine.

— Mulțumesc.

Gawaine făcu un efort să fie mai împăciuitor. Nu era un om împăciuitor din fire, așa că efortul căpătă de fapt o formă fizică, ca un cutremur de pămînt.

— Mordred, spuse el, pentru numele Sfîntului, apleacă-ți, măi, urechea la glasul judecății. Hai, zău așa, ia fii tu flăcău de ispravă și las-o baltă ! Că io mi-s cel mai mare dintre voi, și chitesc mai bine tot răul ce s-o isca din treaba aiasta.

— Orișice o ieși, eu mă duc la Rege.

— Dar, Agravaine, nu pricepi mă, că de faci asemenea ispravă, numa și numa război poa' să iasă și alta ba. Nu vezi că asta ar însemna că Arthur și Lancelot vor trebui să pornească unul împotriva altuia, și juma' din prinții Angliei s-or da de partea lui Lancelot din pricina numelui lui, și s-o isca războiu' civil ?

Căpetenia clanului se mișcă greoi pînă la Agravaine ca un animal cu fire blîndă care face o șmecherie și-l bătu pe umăr cu laba lui uriașă.

— Măi, măi, băiete ! Uită și tu nimicu cela de lovitură și zizania de dimineață. Că tot omu' are draci și-l mai apucă așa, cînd nu te-aștepți, da' sîngele apă nu se face și tot frați rămînem. Și nu pricep ce-ți cășună de te tot dai la Sir Lancelot, știind cu toții tot binele ce ni-l făcu de atîta vreme. Apăi nu ții seama că te-a scăpat pe tine, precum și pe Mordred, din laba lu' Sir Turquine? D-aia îi sînteți datori vînduți pentru viața voastră ! Și tot așa și eu, mă omule, că și pe mine m-o scos din ghearele lui Sir Carados, că de nu, și-acuma mă mai perpeleam în Turnu' Durerii.

— N-a făcut-o decît spre onoarea lui.

Gareth se întoarse spre Mordred.

— Poți spune tot ce poftești despre Lancelot și Guenever cînd sîntem numai noi, fiindcă din nefericire e adevărat, dar să nu te mai prind că te rînjești ai auzit? Cînd am venit prima dată la curte ca paj la cuhnie, el a fost singura persoană care s-a purtat frumos cu mine. N-avea habar cine sînt, dar îmi dădea mereu bacșișuri, și mă înveselea, și mă apăra de Kay, și el a fost cel care m-a uns cavaler. Toată lumea știe că toată viața lui n-a făcut nici măcar un singur lucru urît.

— Cînd eram cavaler tînăr, spuse Gawaine, să mă ierte Cel de Sus, da' nu rareori mă băgam în certuri și vrajbe zădărîte, și mi-era obiceiul de a cădea în păcatul mîniei — adevăr vă spun, și omoram omu' după ce se predase. Și pe lîngă asta, am ucis odată o fătucă. Dar Lancelot nicicînd n-a mîhnit făptură mai slabă decît dînsu'.

Gaheris adăugă :

— Îi apără pe cavalerii tineri și încearcă să-i ajute să-și cîștige titlul de cavaler. Nu văd de ce ai dușmănia asta pe el.

Mordred dădu din umeri, fluturîndu-și mîneca hainei, și se prefăcu că-i vine să caște.

— Cît despre Lancelot, observă el, Agravaine are ce are cu el. Dihonia mea e cu veselul Monarh.

— Lancelot, declară Agravaine, s-a înălțat mai sus decît îi e rangul.

— Ba nu, spuse Gareth. E omul cel mai mare pe care-l cunosc.

— Eu n-am o pasiune de școlar pentru el...

O ușă de cealaltă parte a draperiei scîrții în balamale. Clanța scrîșni.

— Tăcere, Agravaine, stărui Gawaine în şoaptă, ţine-ţi gura.

— Da' cum nu...

Mîna lui Arthur ridică draperia.

— Te rog, Mordred, şopti Gareth.

Regele era în încăpere.

— Şi numai drept e, spuse Mordred, ridicîndu-şi vocea astfel încît să trebuiască să fie auzit, ca Masa noastră Rotundă să capete dreptate, la urma urmelor.

Iar Agravaine, prefăcîndu-se a nu fi observat că a intrat cineva, adăugă replica sa cu voce tare :

— A venit timpul ca cineva să spună adevărul.

— Mordred, linişte !

— Adevărul, şi nimic altceva decît adevărul ! încheie cocoşatul cu un fel de triumf.

Arthur, care venise lipăind prin coridoarele de piatră ale palatului său cu gîndurile ţintite asupra caznei care-l aştepta, se opri în prag fără să arate vreun semn de mirare. Bărbaţii Galonului şi Ciulinului, întorcîndu-se spre el, îl văzură pe bătrînul Rege în ultima clipă a gloriei sale. Rămaseră tăcuţi vreme de cîteva zvîcniri ale inimii şi Gareth, cu durerea cunoaşterii, îl văzu aşa cum era. Nu-l văzu pe eroul de poveste romantică, ci un om simplu care făcuse tot ce-l ţineau puterile — nu un conducător al cavalerilor, ci învăţăcelul care încercase să fie credincios ciudatului său dascăl, vrăjitorul, gîndind pentru aceasta tot timpul — nu pe Arthur al Anglici, ci un bătrînel singuratic care-şi purtase coroana o jumătate din viaţă înfruntînd soarta potrivnică.

Gareth se aruncă în genunchi.

— N-are nimic de-a face cu noi !

Gawaine, lăsîndu-se greoi într-un genunchi, mai încet, se alătură fratelui lui.

— Doamne, am venit în nădejdea c-am să-mi stăpînesc fraţii, dar n-au vrut să m-asculte. Nu vreau să ascult ce-or să vă spună.

Gaheris fu ultimul care îngenunche.

— Vrem să plecăm înainte de a vorbi ei.

Arthur intră în odaie şi-l ridică cu blîndeţe pe Gawaine.

— De bună seamă că puteţi pleca, dragii mei, spuse el, dacă asta vă e voia. Sper că nu o să provoc o vrajbă de familie ?

Gawaine se întoarse întunecat spre ceilalți :

— E o vrajbă, spuse el, învelindu-se în vechiul limbaj cavaleresc ca într-o mantie, ce va să pustiască floarea cavalerilor în lumea toată ; e mare stricăciune împlinită întru paguba nobilei noastre frății ; și astea toate din pricina a doi cavaleri nefericiți !

După ce Gawaine ieși disprețuitor ca o vijelie din cameră, împingîndu-l în fața lui pe Gaheris și urmat de Gareth cu un gest neajutorat, Regele păși în tăcere spre tronul lui.

— Ei bine, nepoții mei, spuse el cu voce egală, luați loc și spuneți-mi ce poftiți.

— Stăm mai degrabă în picioare.

— Faceți după cum vă e voia, bineînțeles.

Un asemenea început nu se potrivea politicii lui Agravaine. El protestă :

— Ei, haide, Mordred, hai să stăm jos ! Nu, zău așa, doar n-o să ne certăm cu Regele nostru. Nici prin cap nu ne trece așa ceva.

— Eu rămîn în picioare.

Agravaine se așeză cu umilință pe una din pernele de pe podea.

— Nu mai vrei o pernă ?

— Nu, mulțam frumos, doamne.

Bătrînul privea și aștepta — la fel ca un om care avea să fie spînzurat și s-ar supune călăului, dar care oricum nu l-ar ajuta să-i pună lațul de gît. Privea cu o ironie obosită, lăsînd pe seama lor toată treaba.

— Poate că ar fi mai înțelept, spre Agravaine, cu o șovăială bine-prefăcută, să nu mai spunem nimic.

— Poate că da.

Mordred depăși brusc situația fără reticențe.

— Ei, asta-i ridicol ! Păi am venit aici să-i spunem unchiului ceva și drept e să i se spună.

— E neplăcut.

— În cazul acesta, dragii mei flăcăi, dacă preferați, eu zic să nu mai vorbim despre chestiunea asta. Nopțile astea de primăvară sînt prea frumoase ca să ne batem capul cu lucruri neplăcute, așa că de ce nu v-ați duce voi doi acuma frumușel să vă împăcați cu Gawaine ? Uite, ați putea să-l rugați să vă împrumute uliul ăla porumbar deștept al lui pentru mîine. Tocmai îmi zicea Regina ce i-ar mai place la cină un șoldan fraged.

Lupta pentru ea, poate pentru ei toți.

Mordred, țintindu-l pe taică-său cu ochi de flacără, anunță fără nici un alt preambul :

— Am venit să-ți spunem ceea ce fiece om de la Curte a știut dintotdeauna. Regina Guenever este pe față ibovnica lui Sir Lancelot.

Bătrînul se aplecă să-și îndrepte mantia. O trase peste picioare, ca să și le încălzească, se ridică din nou și-i privi în față.

— Sînteți gata să dovediți această acuzație ?

— Sîntem.

— Știți, îi întrebă el cu blîndețe, că a mai fost făcută și înainte ?

— Ar fi fost de mirare să nu fi fost.

— Ultima dată cînd au fost lansate zvonuri de genul acesta, ele au provenit de la o persoană pe nume Sir Meliagrance. Cum chestiunea nu era susceptibilă de dovadă în nici un alt fel, ea a fost lăsată în seama deciziei luptei personale. Sir Meliagrance a învinuit-o pe Regină de preacurvie și trădare și s-a oferit să lupte pentru părerea lui. Din fericire, Sir Lancelot a fost de ajuns de bun să apere cauza Maiestății sale. Vă amintiți rezultatul.

— Ne amintim prea bine.

— Cînd, în cele din urmă, lupta a avut loc, Sir Meliagrance a căzut lat pe spate și a stăruit să se predea lui Sir Lancelot. A fost imposibil să-l facem să se scoale, pînă ce Lancelot nu s-a oferit să-și scoată coiful și partea stîngă a armurii și să i se lege o mînă la spate. Sir Meliagrance a acceptat oferta și a fost ciopîrțit ca la carte.

— Știu toate astea, exclamă fratele cel mai tînăr, nerăbdător. Lupta personală nu dovedește nimic. E în orice caz o justiție nedreaptă. Cîștigă numai bătăușii.

Arthur oftă și-și împreună mîinile. Continuă cu aceeași voce liniștită, pe care nu o ridicase de la începutul discuției.

— Ești încă foarte tînăr, Mordred. Mai ai de învățat. aproape toate felurile de împărțit dreptatea sînt nedrepte. Dacă poți să propui un alt mod de a rezolva problemele în discuție, în afara luptei personale, voi fi bucuros să-l încerc.

— Fiindcă Lancelot este mai puternic decît ceilalți și o apără întotdeauna pe Regină, asta nu înseamnă că Regina are întotdeauna dreptate.

— Asta așa e. Dar vedeți, punctele în discuție trebuie cumva rezolvate, odată ce ne sînt impuse. Dacă o afirmație nu poate fi dovedită, atunci trebuie rezolvată într-un fel diferit, și aproape toate aceste feluri sînt nedrepte pentru cineva. Asta nu înseamnă că va trebui să lupți tu însuți împotriva apărătorului Reginei, Mordred. Poți să ridici problema infirmității și să-l angajezi pe cel mai puternic om pe care-l cunoști să lupte pentru tine și Regina ar găsi, bineînțeles, pe cel mai puternic om pe care l-ar cunoaște ea. Ar fi în mare parte cam același lucru, dacă fiecare ar angaja pe cel mai bun pledant pe care l-ar cunoaște ca să-i apere cauza. În ultimă instanță, tot cel mai bogat cîștigă de obicei, fie că-l angajează pe pledantul cel mai costisitor sau pe cel mai scump luptător, așa că n-are rost să pretinzi că e pur și simplu o chestiune de forță brută. Nu, Agravaine, continuă el, cînd acesta din urmă făcu mișcarea ca să ia cuvîntul, nu mă întrerupe acum. Vreau să clarific odată pentru totdeauna aceste decizii prin luptă personală. După cîte înțeleg eu, e o problemă de avuție : de avuție și baftă și, bineînțeles, e vorba și de voința Domnului. Cînd avuțiile sînt egale, am putea spune că va cîștiga partea mai norocoasă, la fel cum am da cu banu'. Ei, ia spuneți-mi, sînteți voi siguri că dacă o veți învinui oficial pe Regina Guenever de trădare, o să cadă banul așa cum vreți voi ?

Agravaine intră în discuție cu imitația sa de sfială. Băuse în ultima vreme mai cumpătat și mîna nu-i mai tremura.

— Dacă o să-mi fie cu iertăciune, unchiule, iaca ce voiam și eu să zic. Noi speram să judecăm cauza fără nici o luptă.

Arthur își ridică de îndată privirea.

— Știi foarte bine, spuse el, că judecata prin ordalie a fost abolită și ar fi imposibil s-o facem prin purificare, pentru că n-am putea găsi numărul necesar de egali în rang pentru o Regină.

Agravaine zîmbi.

— Noi nu știm prea mult despre noua lege, spuse el mieros, dar ne-am gîndit că atunci cînd ar putea fi dovedită o afirmație în una dintre acele noi tribunale ale Domniei-tale, atunci nici nu s-ar mai isca necesitatea

unei lupte. Dar de bună seamă, că noi, în neștiința noastră, lesne putem cădea în greșeală.

— Curtea cu Juri, observă Sir Mordred plin de dispreț, așa i-ai spus, dacă nu mă înșel? Praf în ochii oamenilor, vezi bine!

Agravaine, jubilînd în sufletul lui rece, gîndi: „A căzut în propria lui capcană!"

Regele bătu cu degetele în brațul jilțului său. Îi înghesuiau, atacîndu-l din amîndouă părțile și obligîndu-l să dea înapoi. Spuse cu voce înceată:

— Cunoașteți o mulțime despre Lege.

— De pildă, unchiule, dacă Lancelot ar fi realmente găsit în patul lui Guenever, în fața martorilor, atunci n-ar mai fi nevoie de luptă, nu-i așa?

— Să-mi fie cu iertare, Agravaine, dar aș prefera să vorbești despre mătușa ta, folosindu-i titlul, cel puțin în fața mea — chiar și în legătură cu subiectul ăsta.

— Mătușa Jenny, remarcă Mordred.

— Da, cred că l-am auzit pe Sir Lancelot cum o chema astfel.

— „Mătușa Jenny!" „Sir Lancelot"! „Să-mi fie cu iertare"! Și ei probabil că acum se pupă prin colțuri.

— Mordred, vorbește ca omul, sau va trebui să părăsești camera.

— Sînt sigur că nu vrea să fie obraznic, unchiule. Numai că, știi, e grozav de necăjit pentru dezonoarea ce se face nepătatei tale reputații. Voiam doar să cerem dreptate, și știi că Mordred e atît de preocupat — mă rog — de reputația Casei lui. Nu-i așa, Mordred?

— Mă doare în cot de Casa mea Regală.

Regele a cărui față începuse să arate și mai descompusă, oftă și-și păstră răbdarea.

— Ei, Mordred, spuse el, eu zic că mai bine să nu ne ciorăvăim pe mărunțișuri. Nu mai am puterea să mă mai cert și pentru ele. Îmi spuneți că soția mea este amanta celui mai bun prieten al meu, și după cîte se pare vreți să dovediți aceasta prin demonstrație, așa că mai bine să ne oprim la asta. Sper că înțelegeți implicațiile acuzației?

— Nu, nici gînd.

— Sînt sigur că Agravaine le va înțelege, în orice caz. Implicațiile sînt acestea: Dacă insistați asupra unei dovezi civile, în loc de un apel la Curtea de Onoare, chestiunea va merge înainte pe linia dovezilor civile.

în cazul că veți dovedi acuzația, omului care v-a salvat pe amîndoi de Sir Turquine i se va tăia capul, iar soția mea, pe care o iubesc foarte mult, va trebui să fie arsă de vie, pentru trădare. Dacă nu veți reuși să vă dovediți acuzația, trebuie să vă previn că pe tine, Mordred, am să te exilez, ceea ce te va lipsi de orice speranță de succesiune, așa cum stau lucrurile, iar pe Agravaine am să-l condamn, la rîndul lui, la ardere pe rug, deoarece făcînd această acuzație falsă, va fi comis el însuși o înaltă trădare.

— Toată lumea știe că am putea să ne dovedim de îndată acuzația.

— Foarte bine, Agravaine : ești un jurist priceput și ești hotărît să aplici legea. Cred că nu are nici un rost să-ți amintesc că mai există asemenea lucruri precum ar fi îndurarea ?

— Soiul acela de îndurare, întrebă Mordred, care lasă copiii în voia valurilor ?

— Mulțumesc, Mordred. Uitasem.

— Noi nu dorim îndurare, spuse Agravaine, noi vrem dreptate.

— Înțeleg situația.

Arthur își puse cotul pe genunchi și-și acoperi ochii cu degetele. Stătu cu capul plecat un moment, adunîndu-și puterile datoriei și demnității, apoi vorbi din umbra mîinii sale.

— Cum propuneți să-i surprindem ?

Matahala era numai lapte și miere.

— Păi, cu voia Domniei-tale, unchiule, de-ai pleca o noapte, atunci am strînge o ceată de oameni înarmați și l-am prinde pe Lancelot în camera Reginei. Dar ar trebui să pleci, că altfel nu vine el.

— Eu nu cred că aș putea cu bună știință să întind soției mele o capcană, Agravaine. Cred că e drept să-ți spun că răspunderea dovedirii e treaba voastră. Da, așa cred că e drept. E clar că am dreptul de a refuza să devin — mă rog, un fel de complice. Nu e de datoria mea să plec cu intenție, pentru ca să vă ajut pe voi. Nu, cu zic că pot să refuz să fac așa ceva cu inima curată.

— Dar nu poți refuza la infinit să pleci. Nu-ți poți petrece restul vieții înlănțuit de Regină, ca să-l ții pe Lancelot la distanță. Ce părere ai de vînătoarea la care trebuia să iei parte săptămîna viitoare ? Dacă nu vei

merge la vînătoare, înseamnă că-ți vei schimba planurile intenționat, ca să oprești cursul justiției.

— Nimeni nu poate opri cursul justiției, Agravaine.

— Va să zică o să pleci la vînătoarea aceea, unchiule Arthur, și avem permisiunea de a da buzna în odaia Reginei, dacă se află acolo Lancelot ?

Bucuria din vocea lui era atît de îndecentă încît pînă și Mordred fu dezgustat. Regele se ridică, trăgîndu-și roba în jurul lui, de parcă ar fi fost cuprins de frig.

— Să mergem !

— Și n-ai să-i spui dinainte ? Vocea omului se poticnea de emoție. N-ai să-i previi după ce-am făcut acuzația ? N-ar fi corect.

— Corect ? întrebă el.

Se uită la ei de la o distanță imensă, fixîndu-i pe fiecare în parte cu strălucirea ochiului de șoim.

— De pot vorbi o clipă, Mordred și Agravaine, ca persoană particulară, singura speranță care mi-a mai rămas e ca Lancelot să vă ucidă pe amîndoi și pe toți martorii — o ispravă care, mîndru sînt s-o spun, nu i-a depășit niciînd puterile lui Lancelot al meu. Și mai pot adăuga și asta, că, în calitatea mea de Ministru de Justiție, dacă nu veți reuși o clipă să stabiliți această monstruoasă acuzație, atunci am să vă urmăresc fără pic de remușcare, cu toată vigoarea legilor pe care voi înșivă le-ați pus în mișcare.

CAPITOLUL VI

Lancelot știa că Regele se dusese să vîneze în Pădurea Nouă, așa că era sigur că Regina va trimite după el. În dormitorul lui era întuneric, în afară de lumina unei candele în fața unei icoane, și el pășea pe podele îmbrăcat într-un halat de casă. În afară de halatul acesta în culori vesele și de un fel de turban legat în jurul capului, era gata de culcare ; cu alte cuvinte, era gol.

Era o încăpere mohorîtă, fără extravaganțe. Pereții erau pustii, și deasupra sofalei mici și tari nu se afla nici un polog. Ferestrele nu erau acoperite cu sticlă. Aveau un fel de pînză opacă și usuroasă care le astupa. Marii comandați au adeseori dormitoare din acestea urîte, de campanie — se zice că Ducele de Wellington

dormea la Castelul Walmer pe un asemenea pat de campanie — fără nici o mobilă decît un scaun sau un cufăr vechi. Camera lui Lancelot avea un lăduoi ca un sicriu, legat în fier. În afară de acesta și de pat, nu mai era nimic altceva de văzut — cu excepția spadei sale gigantice care stătea sprijinită de perete, cu curelele atîrnînd în jurul ei.

Pe scrin era un coif. După cîtăva vreme, îl ridică și-l duse în dreptul candelei, unde rămase cu aceeași expresie uimită pe care o avusese întipărită pe față și băiețelul acela, cu mulți ani în urmă — uitîndu-se la imaginea lui reflectată în oțel. O puse jos, și apoi începu iarăși să se plimbe de colo pînă colo.

Cînd se auzi bătaia în ușă, gîndi că era semnalul. Își luă spada și întinse mîna spre zăvor, cînd ușa se deschise de la sine. Gareth intră înăuntru.

— Pot să intru ?

— Gareth !

Se uită la el uimit, și spuse apoi fără entuziasm :

— Intră. Îmi pare bine să te văd.

— Lancelot, am venit să te avertizez.

După ce se uită mai atent la el, bătrînul rînji.

— Sfinte Sisoe ! făcu el. Trag nădejde că nu vrei să-mi spui despre ceva peste măsură de grav ?

— Ba da, e foarte serios.

— Ei bine, atunci, vino înăuntru și închide și ușa.

— Lancelot, e în legătură cu Regina. Nu știu cum să încep.

— Nu te mai osteni atunci să mai începi.

Îl apucă pe tînăr de umeri, și începu să-l împingă înapoi spre ușă.

— A fost foarte frumos din partea ta că ai venit să mă pui în gardă, spuse el, strîngîndu-i umerii, dar nu prea cred cu să-mi spui ceva de care eu să nu știu.

— Oh, Lancelot, știi c-aș face orice ca să te-ajut.Nici nu știu ce-or să spună ceilalți cînd or auzi că am fost la tine. Dar n-am putut să stau deoparte.

— Care-i necazul ?

Se opri din mers ca să se uite iarăși la el.

— E Agravaine și Mordred. Te urăsc. Mai degrabă Agravaine. E gelos. Mordred îl urăște cel mai mult pe Arthur. Am încercat și noi ce-am putut ca să-i oprim, dar au mers înainte. Gawaine zice că el nu vrea să aibă

cu nimic de-a face cu asta, cu nici un chip și Gaheris n-a fost niciodată în stare să se hotărască. Așa că a trebuit să vin chiar eu. A trebuit să vin chiar dacă e împotriva propriilor mei frați și a propriului meu clan, fiindcă ție îți datorez totul și n-aș putea lăsa să se întîmple o astfel de nenorocire.

— Sărmanul meu Gareth ! În ce hal ești !

— S-au dus la Rege și i-au spus pe față că tu... — că te duci în dormitorul Reginei. Am încercat noi să-i oprim și n-am stat să ascultăm, dar să știi că asta au spus.

Lancelot dădu drumul umărului. Făcu doi pași prin cameră.

— Ei lasă, nu mai te necăji, spuse el, întorcîndu-se. Mulți au mai spus așa înainte, dar n-a ieșit nimic din asta. Trece și asta.

— De data asta nu. Îți spun eu că simt în inima mea că nu trece.

— Aiurea.

— Ba nu-i nici un aiurea, Lancelot. Oamenii ăștia te urăsc. De data asta n-or să încerce nici o luptă, nu după Meliagrance. Sînt prea vicleni. Or să facă ceva să te prindă în capcană. Or să te lovească pe la spate.

Dar veteranul nu făcu altceva decît să zîmbească și să-l bată pe spate.

— Prea-ți faci multe gînduri, ai început să-ți închipui toate cele, anunță el. Hai, du-te acasă de te culcă, prietene, și las-o baltă. Să știi c-a fost foarte frumos din partea ta să vii — dar acuma du-te acasă și mai descrețește-ți fruntea, că îmbătrînești înainte de vreme ; hai, trage-i așa un somn dulce. Dacă Regele ar fi avut de gînd să facă un asemenea tărăboi, atunci nu s-ar fi dus la vînătoare.

Gareth își mușcă degetele și-și luă inima în dinți ca să vorbească pe față.

— Te rog, nu te du azi-noapte la Regină.

Lancelot își ridică una din extraordinarele sale sprîncene, dar, după ce se gîndi mai bine, o lăsă iar în jos.

— De ce nu ?

— Sînt sigur că e o capcană. Sînt sigur că Regele a plecat în noaptea asta cu intenție, ca să te facă să te duci la ea, și atunci Agravaine va fi acolo să te prindă.

— Arthur n-ar face niciodată așa ceva.

— A și făcut.

— Prostii ! Fugi de-aici ! Îl cunosc pe Arthur încă de cînd tu-ți mai murdăreai scutecele, și-ți spun eu că n-ar face așa ceva.

— Bine, dar e un risc !

— Dacă e un risc, atunci am să mă bucur de el.

— Te rog !

De data asta își puse mîna în talia lui Gareth și începu să-l împingă de-a binelea spre ușă.

— Ei, acuma ascultă, dragul meu paj de cuhnie. Mai întîi de toate, îl cunosc pe Arthur ; în al doilea rînd, îl cunosc pe Agravaine. Chiar crezi că ar trebui să mă tem de el ?

— Dar viclenia...

— Gareth, odată, pe cînd eram flăcău tînăr, a trecut pe lîngă mine țopăind o cucoană, care fugea după un șoim ce scăpase cu sfoară cu tot. Sfoara s-a încurcat într-un copac, și șoimul s-a cocoțat tocmai în vîrf. Femeia m-a făcut să mă urc în copac și să-i iau șoimul. N-am fost niciodată grozav la cățărat. Cînd am ajuns în vîrf și-am eliberat șoimul, iaca vine și soțu' femeii, din cap pînă-n picioare în armură, și zice că alta nu vrea de la mine, decît atîta, să mă scurteze nițeluș de-un cap. Toată isprava cu șoimul nu fusese decît ca să mă facă să-mi scot armura, ca s-ajung la mîna lui. Eram în copac numai în cămașă, fără măcar un pumnal.

— Și ?

— Păi, l-am pocnit în cap cu o cracă. Și era un tip mult mai bun decît săracu' bătrînu' Agravaine, chiar dacă ne-au mai chinuit și pe noi reumatismele de cînd s-a întîmplat istoria asta.

— Știu că-i poți face față lui Agravaine. Dar dacă te atacă cu o bandă înarmată ?

— Las' că nu face el nimica

— Ba face.

Se auzi un fel de zgîrietură la ușă, o bătaie ușoară ca fulgul. Poate că era doar un șoricel, dar ochi lui Lancelot, deveniră totuși visători, arătînd că gîndul îi era dus în altă parte.

— Mă rog, dac-o face așa ceva, spuse el curînd, atunci am să mă lupt cu banda lor. Dar să știi că situația este imaginară.

— N-ai putea să nu te duci azi-noapte ?

Ajunseseră la ușă, și căpitanul Regelui vorbi cu glas hotărît.

— Uite cum stă treaba, spuse el, dacă tot trebuie să știi, Regina a trimis după mine. Eh, tu ce zici, cred că nu prea pot să zic nu, odată ce-am fost chemat ?

— Așa că trădarea mea față de Neamul Celor Vechi va fi fost nefolositoare ?

— Ei, nu-i chiar așa. Oricine ar ști, te-ar iubi că ai înfruntat-o. Dar putem avea încredere în Arthur.

— Și te vei duce, în ciuda a tot ce s-ar putea întîmpla ?

— Da, pajul meu de cuhnie, și chiar acușica. Doamne sfinte, ia mai leapădă fața asta tragică. Lasă totul în seama vulpii bătrîne și fugi la culcare.

— Asta înseamnă Rămas-bun.

— Ba nicicum, înseamnă doar Noapte-bună. Și, ceea ce e mai de seamă, Regina așteaptă.

Și omul acela, trecut bine de anii tinereții, își azvîrli o mantie pe umăr, la fel de ușor de parcă era încă în floarea juneții demult apuse. Trase zăvorul și rămase în prag, întrebîndu-se ce uitase.

— Oh, Doamne, de te-aș putea opri !

— Dar vai, nu poți !

Pași în întunericul coridorului, alungînd din minte subiectul neplăcut și dispăru. Ceea ce uitase era spada lui.

CAPITOLUL VII

Guenever îl aștepta pe Lancelot la lumina luminărilor minunatului ei dormitor, trecîndu-și peria prin părul cărunt. Arăta neobișnuit de frumoasă, nu ca o stea de cinema, ci ca o femeie care avea un suflet și-o simțire. Cînta de una singură. Era un imn înălțat spre cîntarea tuturor bucuriilor — frumosul *Veni, Sancte Spiritus,*[1] care se zice că ar fi fost compus de un Papă.

Flăcările luminărilor, ridicîndu-se pașnice și tăcute în văzduhul nopții, erau reflectate de leii auriți care țineau baldachinul de un albastru profund. Pieptenii și periile scînteiau datorită pietrelor încrustate în ele.

[1] Vino, Sfinte Duh. (lat.).

Un scrin mare din lemn lustruit avea îngeri și sfinți smălțuiți în lambriuri. Draperiile de brocart se ondulau pe pereți în falduri largi — și, pe podea, de un lux disperat și condamnabil, se afla un covor veritabil. Asta îi făcea pe oameni să se simtă stingheriți cînd călcau pe el, fiindcă la început covoarele nu erau destinate pentru acoperitul podelelor, ci al zidurilor. Arthur de obicei îl ocolea.

Guenever cînta și se pieptăna, vocea ei joasă potrivindu-se cu încremenirea luminărilor, cînd ușa se deschise încet. Comandantul-șef își aruncă mantia lui neagră pe scrin și veni să stea în picioare în spatele ei. Îl văzu în oglindă fără uimire.

— Îmi dai voie s-o fac eu în locul tău ?

— Dacă vrei.

Luă peria și începu s-o treacă prin avalanșa de argint cu degete dibace în urma deselor exerciții, în timp ce Regina își închise ochii.

După un timp, vorbi :

— E ca... Nici măcar nu știu. Nu e ca mătasea. E mai curînd ca o apă care se revarsă, numai că are și ceva de nor. Norii sînt făcuți din apă, nu-i așa ? E o negură risipită, sau marea în înghețul iernii, sau o cascadă, sau o șiră de fin acoperită de promoroacă ? Da, e fin, adînc și moale și înmiresmat.

— Ba e un chin, spuse ea.

— E marea, spuse el cu glas solemn, în care m-am născut. Regina își deschise ochii și întrebă :

— Ai venit fără primejdie ?

— Nu m-a văzut nimeni.

— Arthur zicea că se întoarce mîine.

— Da ? Ah, uite un fir alb.

— Smulge-l.

— Săracu' firu' de păr, spuse el. Uite, ce subțire e ! De ce e părul tău așa de frumos, Jenny ? Ar trebui să împletesc cam șase fire de-ale tale ca să fac unul cît al meu. Să trag ?

— Da, trage.

— A durut ?

— Nu.

— De ce oare nu ? Cînd eram mic, îmi trăgeam surorile de păr, și ele mă trăgeau pe mine, și mă durea al

naibii. Oare ne pierdem simțurile cînd îmbătrînim, și nu mai simțim durerile și bucuriile ?

— Nu, explică ea. Asta-i din cauză că mi-ai smuls numai unul singur. Ia să tragi de o șuviță întreagă, să vezi ce te doare. Ia uite.

Își lăsă capul în jos, ca să poată să-l ajungă, și ea, întinzînd în spate un braț alb, îi răsuci un cîrlionț în jurul degetului. Îl smuci pînă ce el se strîmbă.

— Da, mai doare încă, salvă Domnului ! Ce ușurare !.

— Așa te trăgeau surorile tale ?

— Da, dar eu le trăgeam de păr și mai ceva. De cîte ori se apropia de mine vreuna din surori, își ținea cozile cu amîndouă mîinile și se uita urît la mine.

Ea rîse.

— Ce bine-mi pare că n-am fost una din surorile tale.

— Oh, dar nu te-aș fi tras niciodată de păr. Al tău e frumos. Aș fi vrut să fac altceva cu el.

— Ce-i fi făcut ?

— Aș fi... ei bine, cred că m-aș fi încovrigat în el ca un șoricel și aș fi adormit. Și acum aș vrea să fac la fel.

— Nu pînă ce nu termin.

— Jenny, întrebă el deodată, crezi că o să dureze ?

— Ce vrei să spui ?

— Gareth a venit la mine chiar acum să ne pună în gardă că Arthur a plecat cu bună știință ca să ne întindă o capcană, și că Agravaine sau Mordred au de gînd să pună mîna pe noi.

— Arthur n-ar face niciodată un lucru ca ăsta.

— Asta am spus și eu.

— Dacă nu cumva a fost silit, reflectă ea.

— Nu văd cum ar putea să-l oblige.

Ea schimbă brusc subiectul.

— Frumos din partea lui Gareth să se ridice împotriva fraților lui.

— Zău așa, eu zic că e unul din cei mai cumsecade oameni de la Curte. Și Gawaine e băiat bun, dar e iute la mînie și destul de neîndurător.

— Este credincios.

— Da, Arthur spunea că dacă nu ești un Orkney, îți par niște oameni groaznici ; dar, dacă ești cumva unul dintre ei, atunci chiar că ai noroc. Se bat ca niște mîțe înfuriate, dar se iubesc de-adevăratelea între ei. E un adevărat clan.

Divagația Reginei îl aduse într-acolo la același subiect de la care pornise.

— Lance, întrebă ea cu o voce speriată, crezi cumva că ar fi putut să forțeze mîna Regelui ?

— Cum adică ?

— Arthur are un îngrozitor simț al dreptății.

— Știu eu ?

— Ți-i minte discuția aceea de săptămîna trecută. Cred că încerca să ne prevină. Ascultă-! N-ai auzit ceva ?

— Nu.

— Mi s-a părut că aud pe cineva la ușă.

— Mă duc să văd.

Se duse la ușă și o deschise, dar nu era nimeni acolo.

— Alarmă falsă.

— Mă rog, da' mai bine zăvorăște-o.

Trase grinda de lemn — un ditamai drug din lemn de stejar de cinci țoli grosime, care alunecă într-un locaș adînc în carnea zidului. Întorcîndu-se la lumina lumînărilor, despărți părul strălucitor în șuvițe potrivite și începu să le împletească cu iuțeală. Mîinile i se mișcau ca niște șuvoiuri.

— E o prostie să fi nervoasă, observă el.

Ea mai făcea încă tot felul de presupuneri și răspunse cu o întrebare.

— Îți mai aduci aminte de Tristram și Iseult ?

— Bineînțeles.

— Tristram se culca cu nevasta Regelui Mark și Regele l-a omorît pentru asta.

— Tristram era un mocofan.

Eu ziceam că era băiat bun.

— Asta voia el să te facă să crezi, dar era un cavaler din Cornwall, ca toți ceilalți.

— Se zice că era al doilea cavaler din lume. Sir Lancelot, Sir Tristram, Sir Lamorak...

— Vorbe de clacă.

— De ce zici că era un mocofan ? întreba ea.

— Păi asta-i o poveste lungă. Tot nu-ți mai aduci aminte cum erau pe vremuri cavalerii, înainte ca Arthur să fi pornit Masa Rotundă, așa că nu știi cu ce geniu te-ai măritat. Nu vezi ce diferență este între Tristram și, poftim, să zicem Gareth, de pildă.

— Ce diferență ?

— Pe vremuri, fiecare cavaler își apăra pielea lui. Cei de sub vechea orînduire, oameni ca Sir Bruce Saunce Pitié, erau niște piraţi. Ştiau că sînt inatacabili în armura lor și făceau ce pofteau. Era o perioadă de măcel pe față și nerușinată obscenitate. Cînd s-a urcat Arthur pe tron, au fost grozav de furioși. Vezi tu, el credea în Bine și Rău.

— Și încă mai crede.

— Din fericire, el a avut un caracter tare, precum și ideea asta a lui. Cam cinci ani i-au trebuit ca s-o pună pe picioare, și ideea era că oamenii trebuie să fie buni. Eu trebuie să fi fost unul dintre primii cavaleri care au prins de la el ideea bunătăţii, și eram atunci tare tinerel și a făcut ca ea să devină parte din sufletul meu. Toată lumea spune mereu ce cavaler perfect și bun sînt eu, dar asta n-are nimic de-a face cu mine. E ideea lui Arthur. Asta a vrut el să transmită noii generaţii, unor oameni cum e Gareth.

— Și de ce era Tristram un mocofan ?

— Păi, așa era și gata, ce vrei să-i faci ? Arthur zice că era un bufon. Trăia în Corwall ; nu fusese niciodată educat de Arthur ; dar prinsese și el mirosul modei. Își băgase în cap cîteva idei trunchiate că toţi cavalerii mari se cuvine să fie buni, drept care se dădea de ceasu' morţii și încerca să trăiască după modă, fără să o înţeleagă însă ca lumea sau să o simtă în sufletul lui. Era un fel de maimuţăreală de copil. În sinea lui, nu era cîtuși de puţin burt. Se purta ca un animal cu nevastă-sa, îl teroriza mereu pe săracu bătrînu' Palomides fiindcă era negru, și se purta rușinos cu Regele Mark. Cavalerii din Cornwall sînt din Poporul-Celor-Vechi și au fost întotdeauna, în sinea lor, ostili ideii lui Arthur, chiar dacă pe ici, pe colo, au mai prins și ei cîte ceva din ea.

— Ca Agravaine.

— Da. Mama lui Agravaine era din Cornwall. Motivul pentru care mă urăște Agravaine mai abitir ca toţi e fiindcă eu mă ridic în apărarea ideii. Lucru ciudat, dar noi toţi, cei trei, pe care oamenii de rînd îi numeau cei mai buni cavaleri din lume — adică Lamorak, Tristram și cu mine — am fost ca un ghimpe în ochiul Celor Vechi. Au fost încîntaţi cînd a fost ucis Tristram, fiindcă el co-

piase ideea și, de bună seamă, chiar familia lui Gawaine a fost cea care l-a ucis de fapt pe Sir Lamorak prin viclesug.

— Eu zic, spuse ea, că motivul pentru care te urăște Agravaine seamănă cu vechea istorie cu strugurii acri. Nu prea cred eu să-i pese lui prea mult de idee, dar, fără discuție, crapă de invidie pe oricine e un luptător mai bun decît el. Nu-l putea suferi pe Tristram din pricina burdușelii pe care acesta i-a tras-o pe drumul spre Joyous Gard și a ajutat să fie ucis Lamorak, fiindcă băiatul îl bătuse la Luptele de la Priorat, iar tu, ia spune, de cîte ori l-ai doborît ?

— Nu-mi aduc aminte.

— Lance, îți dai seama că ceilalți doi oameni pe care-i ura sînt morți ?

— Toată lumea moare, mai devreme sau mai tîrziu.

Deodată, Regina își smulse cozile din degetele lui. Se răsuci pe scaun și, ținînd cu o mînă o cosiță, se holbă la el cu ochii rotunjiți.

— Cred că-i adevărat, ce spunea Gareth ! Cred că vin să ne prindă astă-noapte !

Sări din scaun și începu să-l împingă spre ușă.

— Du-te, du-te ! Pleacă cît mai e timp.

— Dar Jenny...

— Nu, nu, nici un dar ! Știu că e adevărat. Simt eu așa. Uite, uite-ți pelerina. Oh, Lance, te rog pleacă repede. Pe Sir Lamorak l-au înjunghiat pe la spate.

— Ei, haide, Jenny, nu mai te enerva pentru nimica toată. E numai o închipuire...

— Nu-i nici o închipuire. Ascultă ! Ascultă !

— N-aud nimic.

— Uită-te la ușă.

Mînerul care ridica ivărul ușii, o bucată de fier forjat lucrată ca o potcoavă de cal, se mișca încet spre stînga. Se mișca la fel ca un crab, nesigur.

— Ce-i cu ușa ?

— Uită-te la clanță !

Rămaseră privind-o ca fascinați, cum se mișca orbește, în zmucituri, o recunoaștere șovăielnică pe furiș a terenului.

— Oh, Dumnezeule, șopti ea. Și-acum e prea tîrziu !

Clanța căzu înapoi la locul ei și se auzi o lovitură puternică, de fier, izbind lemnul ușii. Era o ușă zdravănă din placaj dublu, un strat așezat vertical și celălalt ori-

zontal, și din partea cealaltă, cineva bătea în ușă cu o mănușă de zale. Vocea lui Agravaine, răsunînd în hruba coifului lui, striga cu voce mare :

— Deschideți ușa, în numele Regelui !

— S-a sfîrșit cu noi, spuse ea.

— Cavaler necredincios, striga vocea nechezată, fiindcă lemnul vibra sub metal. Sir Lancelot, acum îți sună ceasul mișeliei.

Multe alte voci se unire în zbieretele de-afară. Pașii de fier, tropăituri, spadele lovite de trepte, toate acestea, scutite de obrocul ferelii, zăngăneau pe pietre. Ușa se cutremură, sprijinită în drugul de lemn.

Lancelot căzu fără vrere și el în limbajul cavalerismului.

— Și nu se află nici o armură în astă odaie, întrebă el, ca trupu-mi să-mi pot învăli în dînsa ?

— Nimic. Nu e nimic, nici măcar o spadă.

Rămase în picioare, stînd cu fața la ușă, cu o expresie încurcată, aferată, mușcîndu-și degetele. Mai mulți pumni băteau toaca pe ea, așa că se zgudui, și vocile răsunau ca hămăitul unei haite de cîini.

— Oh, Lancelot, spuse ea, n-ai nimic cu ce să lupți, și ești aproape gol. Ei sînt înarmați și sînt mulți. Vei fi ucis, iar eu arsă de vie, și uite că dragostea noastră a ajuns la amar sfîrșit.

Era furios că nu poate să rezolve problema.

— Măcar să fi avut armura, spuse el cu supărare, e de-a dreptul ridicol să fii prins ca un șobolan în capcană. Se uită prin cameră, blestemîndu-se că-și uitase arma.

— Cavaler necredincios, bubui vocea, ieși afară din odaia Reginei !

O altă voce, muzicală și stăpînită, își înălță timbrul plăcut :

— Și cată bine a ști că patruspreze oameni înarmați ne-aflăm aci, și n-ai scăpare.

Era Mordred, și bătaia din ușă crescu și mai tare.

— Ei, lua-i-ar toți dracii, făcu el. Nu puteam lăsa să se întindă tot zgomotul ăsta. Va trebui să plec, că altfel scoală tot castelul.

Se întoarse spre Regină și o luă în brațe.

— Jenny, scumpa mea, eu zic că eşti cea mai nobilă Regină a Creştinătăţii. Vei fi tare ?

— Dragul meu.

— Scumpa mea Jenny. Să ne sărutăm. Ei, asta-i, ai fost întotdeauna buna mea doamnă şi ai izbîndit întotdeauna pînă acum. Nu fii spăimîntată nici de astă dată. Dacă mă vor omorî, adu-ţi aminte de Sir Bors. Toţi fraţii şi nepoţii mei vor avea grijă de tine. Trimite-i veste lui Bors şi Demaris, iar ei te vor scăpa, de-i nevoie. Te vor duce teafără şi nevătămată la Joyous Gard şi vei putea trăi acolo pe pămîntul meu, ca o Regină ce eşti. Mă înţelegi ?

— Dacă tu vei fi omorît, eu nu vreau să fiu salvată.

— Ba da, spuse el cu hotărîre. E important ca cineva să rămînă în viaţă şi să explice povestea noastră, aşa cum se cuvine. Asta este truda pe care va trebui s-o împlineşti tu. Pe lîngă asta, aş vrea să te rogi pentru sufletul meu.

— Nu. Rugăciunile vor trebui să fie făcute de altcineva. Dacă te vor ucide, n-au decît să mă ardă de vie. Îmi voi primi moartea la fel de împăcată ca oricare Regină Creştină.

O sărută cu iubire şi o aşeză într-un jilţ.

— E prea tîrziu să ne certăm, spuse el. Ştiu că vei rămîne Jenny a mea orice s-a întîmpla, iar eu tot Lancelot trebuie să fiu.

Apoi, mai aruncînd încă priviri fugare prin cameră, adăugă cu mintea aiurea :

— Nu-i bai că mi-au căutat rîcă, dar rău au făcut că ţi-au căutat şi ţie pricină.

Ea îl privi, încercînd să nu plîngă.

— Mi-aş da piciorul, spuse el, să am o armură — măcar o spadă, aşa, ca să-şi aducă şi ei nitel aminte de mine.

— Lance, dacă m-ar omorî pe mine şi te-aş scăpa pe tine, aş fi fericită.

— Iar eu aş fi grozav de nefericit, răspunse el, descoperindu-şi deodată o puternică bună dispoziţie. Aşa, aşa, barem să facem şi noi tot ce putem. Să mă bată Cel de Sus, da' să ştii că începe să-mi placă istoria asta !

Puse lumînările pe capacul scrinului de Limoges, aşa încît să-i fie în spate atunci cînd va deschide uşa. Îşi luă mantia neagră şi o strînse cu grijă în patru, de-a lungul, după care o răsuci în jurul mîinii stîngi şi a ante-

brațului ca protecție. Luă scăunelul de lîngă pat, îl cumpăni în mîna dreaptă, și se mai uită o dată în jurul camerei. Tot timpul, zgomotul de-afară creșcu din ce în ce mai mult, și doi oameni încercau în mod vădit să facă o spărtură în ușă cu topoarele, încercare care era împiedicată de placajul dublu al ușii. Se duse la ușă și-și ridică vocea, la care afară se așternu o tăcere imediată.

— Preacinstiți Lorzi, spuse el, gătați cu zarva și cu nesăbuința voastră. Voi deschide ușa aceasta, iară domniile-voastre veți putea face ce veți pofti cu mine.

— Ieși afară atunci, strigară ei de-a valma. Haide, ce mai aștepți ? Că de nici un folos nu ți-este să te ridici împotriva noastră, a tuturora. Ci lasă-ne pe noi în cameră și-ți vom cruța viața dacă vei veni la Regele Arthur.

Își înfipse umărul în ușa care săltă și împinse ușurel drugul înapoi în locașul lui, în perete. Apoi, ținînd încă ușa închisă cu umărul — oamenii din cealaltă parte încetaseră să mai izbească cu topoarele în ușă, simțind că se pregătește ceva — își înțepeni piciorul drept bine în pămînt, cam la jumătate de metru de ușcior și lăsă ușa să se deschidă. Se opri cu o zmucitură, lovindu-se de piciorul lui, lăsînd o deschidere îngustă, așa că era mai mult întredeschisă decît deschisă de-a binelea, și un singur cavaler, din cap pînă-n picioare în armură bîjbîi prin deschidere, ascultător ca o marionetă trasă pe sfori. Lancelot trînti ușa după el, trase drugul, apucă spada individului de mîner cu mîna învelită în mantie, îl smuci în față, îi puse o piedică, îl altoi în cap cu scăunelul, în vreme ce omul cădea, și se așeză cît ai clipi din ochi pe pieptul lui — la fel de agil ca întotdeauna. Totul se petrecu cu ceea ce părea a fi ușurință și dezinvoltură, de parcă omul înarmat ar fi fost lipsit de puteri.

Un munte de om, care intrase cu toată înălțimea și lățimea impresionantă a armurii sale și care rămăsese o secundă să-și caute adversarul privind prin tăietura coifului — individul dăduse impresia de docilitate — părea să fi venit și să-i fi dat de bunăvoie spada lui Lancelot și să se fi aruncat apoi singur la pămînt. Acum huiduma de fier zăcea întinsă, mai cuminte ca oricînd, în vreme ce adversarul lui cu picioarele goale îi împingea propria spadă prin deschizătura vizierei. Făcu cîteva opinteli și zvîrcoleli, dînd semne de protest doar cînd adversarul

se lăsă cu amîndouă mîinile pe mînerul spadei și o înfundă în coif.

Lancelot se ridică în picioare, ștergîndu-și mîinile pe halat.

— Îmi pare rău că a trebuit să-i omor.

Deschise viziera și privi :

— Agravaine de Orkney !

Din spatele ușii izbucniră niște zbierete groaznice, însoțite de toate loviturile, ciocănitul, izbiturile topoarelor și înjurăturile de rigoare, în timp ce Lancelot se întoarse spre Regină.

— Ajută-mă la armură, spuse el scurt.

Ea veni de îndată, fără silă, și îngenunche[a]ră împreună lîngă trup, dezbrăcîndu-l de armura atît de prețioasă.

— Ascultă, spuse el în vreme ce lucrau. Asta ne dă o șansă neașteptată. Dacă-i voi putea alunga, am să mă întorc să te iau și vei veni cu mine la Joyous Gard.

— Nu, Lance. Am făcut destul rău. Dacă reușești să-ți croiești drum afară, trebuie să te ții deoparte pîn-s-or mai liniști apele. Iar eu am să rămîn aici. Dacă Arthur o să mă ierte și dacă scandalul va putea fi înăbușit, atunci te vei putea întoarce mai tîrziu. Dacă nu mă iartă, poți să vii să mă salvezi. Ia spune, asta unde se pune ?

— Dă-mi-o mie. Las' că mi-o pun eu.

— Uite-o și pe cealaltă.

— Mai bine făceai să vii, spuse el, luptîndu-se cu cămașa de zale ca un fotbalist care-și trage tricoul.

— Nu. Dacă vin, totul e terminat odată pentru totdeauna. Dacă rămîn, cine știe, poate că reușim s-o mai dregem, de bine, de rău. Ai să poți oricînd să mă scapi, dacă o să fie nevoie.

— Nu-mi place să te las.

— Dacă sînt condamnată și dacă mă scapi, uite că-ți promit c-am să vin la Joyous Gard.

— Și dacă nu ?

— Șterge coiful de sînge cu mantia, spuse ea. Dacă nu, atunci vei putea să te întorci mai tîrziu, și totul va fi cum a fost.

— Foarte bine. Ei, ajunge. Mă descurc și fără restul.

Se îndreptă din spate, ținînd spada însîngerată și privi la trupul neînsuflețit al celui care-și ucisese mama.

— Fratele lui Gareth, spuse el gînditor. Poate că era beat. Dumnezeu să-l odihnească — deși pare absurd să speri așa ceva.

Bătrîna doamnă îl întoarse cu fața spre lumînări.

— Asta înseamnă adio, șopti ea, pentru cîtăva vreme.

— Da, adio.

— Îmi dai o sărutare ? întrebă ea.

El îi sărută mîna, fiindcă era înarmat și mînjit cu sînge și acoperit de metal. Se gîndiră în aceeași clipă la cei treisprezece oameni de afară.

— Aș vrea să iei ceva de-al meu, Lance, și să-mi lași ceva de-al tău. Vrei să schimbăm inelele ?

Le schimbară.

— Domnul fie cu inelul meu, spuse ea, așa cum sînt și eu cu el.

Lancelot se întoarse pe călcîie și se îndreptă spre ușă. Oamenii de-afară strigau în gura mare :

— Ieși afară din camera Reginei ! Trădător al Regelui ! Deschide ușa ! Făceau cît mai mult zgomot cu putință, ca să iasă scandalul mai mare. Stătu cu fața la tumult, cu picioarele desfăcute și le răspunse în limbajul onoarei.

— Isprăvește cu zarva, Sir Mordred, și primește-mi sfatul. Te du domnia ta și oamenii tăi cu toții de la astă ușă a odăii regale, și nu mai slobozi asemenea țipete și vorbe de ocară precum faci. Și plecați, și vă duceți de aici, și nu mai faceți atîta larmă, și eu m-oi înfățișa mîine înaintea Regelui ; și atunci abia se va vedea care din domniile-voastre, au cumva toți deopotrivă va pofti a mă învinui pre mine de trădare și înșelăciune. Și fivoi acolo spre a vă răspunde așa cum se cuvine unui cavaler, că eu aici venit-am fără gînd de ocară au prihană și dovedi-voi asta acolo, și-am să izbîndesc cu mîinile mele.

— Ptiu, rușine ție, trădătorule, strigă vocea lui Mordred. Te-om prinde noi cît oi fi tu de viclean, și te-om căsăpi după pofta inimii !

O altă voce strigă :

— Și află prin aceasta că avem voia și încuviințarea Regelui Arthur, să te luăm viu ori mort.

Lancelot își lăsă viziera peste fața-i întunecată și împinse drugul de la ușă în lături cu vîrfu spadei. Lemnul rezistent, zburînd în lături și izbindu-se de perete, lăsă

să se vadă pragul înțesat de oameni în armură și torțe tremurătoare.

— Ah, ia spuneți-mi, strigă el cu înversunare, păi cum vine asta, n-ați mai adus nici o altă grație cu voi ? Sînteți singuri ? Apoi atunci țineți-vă bine.

CAPITOLUL VIII

Clanul lui Gawaine aștepta în Camera Dreptății, o săptămînă mai tîrziu. Camera arăta diferită la lumina zilei, fiindcă ferestrele erau neacoperite. Nu mai era o cutie, nu mai era amenințarea aceea nedeslușită, nu mai avea nici blîndețea înșelătoare a celor patru pereți, nu mai era acea capcană cu tapiserii care ispitea floreta lui Hamlet să împungă peste tot după șobolani.

Soarele de după-amiază se revărsa prin ferestre, iluminînd tapiseria cu Batsheba, așa cum stătea cu sînii ei rotunzi într-o cadă pe parapetul unui castel, care părea să fi fost construit cu cuburi de copii — scoțîndu-l la iveală pe David pe acoperișul de la cealaltă ușă, cu coroana și barba și harpa lui — unduindu-se cu o sută de cai, lăncii paralele, coifuri și armuri care se îmbulzeau în scena bătăliei în care era ucis Uriah. Uriah însuși cădea în cap de pe bidiviul lui, cam așa cum ar face un săritor de la trambulină, destul de lipsit de experiență, sub influența unei lovituri pe care unul dintre cavalerii adversari i-o aplicase în regiunea abdomenului. Spada îi intrase pe jumătate în trup, așa că sărmanul om se desfăcuse în două bucăți, și o mulțime de viermi purpurii, zugrăviți foarte realist, care erau meniți a fi mațele lui, se revărsau în afară într-o manieră sinistră.

Gawaine stătea întunecat pe una din lavițele laterale puse acolo pentru petiționari, cu brațele încrucișate și cu capul sprijinit de gobelin. Gaheris, cocoțat pe masa cea lungă, își făcea de lucru cu curelușele unei glugi de piele pentru șoim. Încerca să le modifice, astfel încît să se strîngă mai tare și cum împletitura acestor curelușe era complicată, se încurcase de tot. Gareth stătea lîngă el, făcînd eforturi deosebite ca să pună mîna pe glugă, fiindcă era sigur că ar fi putut imediat să-i dea de capăt. Mordred, cu fața albă și cu brațul într-o eșarfă, se apleca

în ambrazura uneia dintre ferestre, privind în afară. Îl mai durea încă.

— Acuma ar trebui să intre sub tăietură, spuse Gareth.

— Știu, știu. Dar încerc s-o bag pe asta mai întîi.

— Lasă-mă pe mine să încerc.

— Stai o clipă. Uite că merge.

Mordred spuse de la fereastră :

— Călăul e gata să înceapă.

— Oh.

— Va fi o moarte crudă, spuse el. Întrebuințează lemne uscate, așa că n-o să iasă fum, și va arde înainte de a se sufoca.

— Te cred, observă Sir Gawaine, morocănos.

— Săraca bătrînă, spuse Mordred. Aproape că-ți pare rău de ea.

Gareth se întoarse spre el cu violență :

— Ar fi trebuit să te gîndești la asta mai dinainte.

— Dacă nu mă înșel, continuă Mordred, aproape într-un monolog, însuși suzeranul nostru trebuie să privească execuția de la fereastra asta.

Gareth își pierdu de tot cumpătul.

— Nu poți să-ți ții o clipă limba ? Oricine s-ar putea gîndi că-ți place să te uiți cum sînt arși oamenii de vii.

Mordred răspunse plin de dispreț :

— Ei, parcă ție nu-ți place. Numai că te gîndești că nu se cade să vorbești așa. O s-o ardă numai cu cămașa pe ea.

— Pentru Dumnezeu, tacă-ți gura !

Gaheris spuse, în felul lui tărăgănat :

— Eu zic că nu-i nevoie să-ți faci griji.

Ca un fulger, Mordred se îndreptă spre el.

— Ce vrei să spui, cum adică nu-i nevoie să-mi fac griji ?

— Auzi vorbă, păi la ce adică să-și facă grîji, spuse Gawaine furios. Adică crezi domnia-ta cum că Lancelot n-o să vie ca s-o scape ? Păi *el* laș și mișel nu e, cu nici un chip !

Mordred gîndea repede. Poza lui calmă de lîngă fereastră dăduse loc emoției nervoase :

— Dacă va încerca să o scape, va fi o luptă. Regele Arthur va trebui să lupte împotriva lui.

— Regele Arthur va privi de-aici.

— Bine, dar e monstruos! explodă el. Vrei să spui că i se va da voie lui Lancelot să o șteargă cu Regina, chiar sub nasul nostru?

— Eh, uite, chiar așa s-o întîmpla.

— Dar atunci înseamnă că nimeni nu va fi pedepsit!

— Doamne sfinte, măi omule, strigă Gareth. Ia ascultă, tu chiar *vrei* să o vezi pe biata femeie arzînd?

— Da, vreau. Da. Da. Vreau! Gawaine, ai de gînd să stai acolo și să lași să se întîmple porcăria asta, după ce propriul tău frate a fost ucis?

— Apăi eu i-am zis lu' Agravaine să nu se bage.

— Lașilor, mișeilor! Gareth! Gaheris! Spuneți-i să facă ceva. Nu puteți lăsa lucrurile să meargă astfel! L-a ucis pe Agravaine, fratele vostru.

— După cît m-ajută pe mine mintea cea slabă, dragă Mordred, Agravaine a fost însoțit de treisprezece cavaleri, înarmați din cap pînă-n picioare și ați încercat să-i luați viața lui Lancelot, cînd n-avea nimic altceva pe dînsu' decît un halat de casă. Numa' că urmarea a fost că Agravaine însuși a fost omorît, împreună cu toți ceilalți treisprezece cavaleri — în afară de unu, care a luat-o la sănătoasa.

— N-am fugit.

— Apăi, domnia-ta ai scăpat cu viață.

— Gawaine, jur că n-am fugit. Am luptat cu el cît m-au ținut puterile. Dar mi-a rupt brațul, și-atunci n-am mai avut ce-i face. Pe onoarea mea, Gawaine, am încercat să lupt.

Aproape că plîngea.

— Nu sînt un laș.

— Dacă n-ai fugit de-acolo, întrebă Gaheris, atunci cum se explică faptul că Lancelot te-a lăsat pe tine să pleci, după ce i-a ucis pe toți ceilalți? Interesul lui era să vă ucidă pînă la unul, fiindcă atunci n-ar mai fi rămas nici un martor.

— Mi-a rupt brațul.

— Da, dar nu te-a ucis.

— Vă spun adevărul-adevărat.

— Dar nu te-a ucis.

Fie din pricina durerii de la braț, fie de furie, omul începu să plîngă ca un copil.

— Voi, voi, trădătorilor! Întotdeauna e așa. Fiindcă nu sînt puternic, sînteți împotriva mea. Sînteți de partea

dobitocilor cu mușchi și nu vreți să credeți ce vă spun. Agravaine e mort și îngropat, și voi n-aveți de gînd să pedepsiți pe nimeni pentru mîrșăvia asta. Trădătorilor, mișeilor! Și totul va fi cum a fost și pînă acum!

Izbucni în hohote de plîns, pe cînd Regele intră în încăpere. Arthur, cu o înfățișare ostenită, păși încet spre tron și se așeză. Făcu un gest spre ei, să ia din nou loc. Gawaine se lăsă să cadă din nou pe lavița de pe care se ridicase, în vreme ce Gareth și Gaheris rămaseră în picioare, observîndu-l pe Rege cu priviri încărcate de milă, toate acestea pe fundalul suspinelor lui Mordred.

Arthur își trecu mîna peste frunte.

— De ce plînge?

— Iaca așa, ne lămurea, spuse Gawaine, cum a ucis Lancelot treisprezece cavaleri, da' nu s' ce i-a cășunat de s-a gîndit mai bine și nu l-a omorît și pe Mordred al nostru. Eu zic că parcă-parcă i-a apucat așa, o dragoste, unul de ălălaltu'.

— Cred că pot să vă explic. Vedeți domniile-voastre, eu l-am rugat pe Sir Lancelot să nu-mi ucidă fiul, acum zece zile.

Mordred spuse cu îndîrjire:

— Mulțumescu-ți pentru nimica.

— Nu mie trebuie să-mi mulțumești, Mordred. Lancelot ar fi cel căruia ar trebui să-i mulțumești pentru asta.

— Aș vrea să mă fi ucis.

— Îmi pare bine că nu a făcut-o. Încearcă să fii un pic mai iertător, fiul meu, acum că am intrat în necazul ăsta. Amintește-ți că-ți sînt tată. Nu mi-a mai rămas nimeni, în afară de tine.

— Aș vrea să nu mă fi născut niciodată.

— Și eu, sărmanul meu băiat. Dar vezi că te-ai născut, și-acum trebuie să facem și noi ce putem.

Mordred merse spre el cu grabă, cu un fel de nerușinată prefăcătorie.

— Tată, spuse el, știi că Lancelot trebuie să vină și l s-o salveze?

— M-am așteptat la asta.

— Și-ai pus cavaleri care să-l oprească? Ai pus o pază bună?

— Garda e cît se poate de puternică, Mordred. Am încercat să fiu drept.

— Tată, spuse el cu înflăcărare, trimite-l pe Gawaine și pe ei doi să întărească paza. Va veni probabil cu armie puternică.

— Vrei, Gawaine ? întrebă Regele.

— Mulțam frumos, unchiule. Da' mai bucuros fi-voi să nu-mi ceri așa ceva.

— S-ar cuveni să-ți cer, Gawaine, din spirit de dreptate față de paza care este acolo. Vezi tu, n-ar fi drept să las o pază slabă, dacă m-aș gîndi că vine Lancelot, căci asta ar fi trădare față de propriii mei oameni. Ar însemna să-i sacrific.

— Ca mi-oți cere au ba, cu voia Măricî tale, eu tot nu mă duc acolo. Eu le-am zis la amîndoi, cînd o fost să pornească toată tevatura, că eu nu voiesc a mă băga în asemenea aventură. Și nici chef n-am s-o văd pe Regina Guenever cum arde și se perpelește, și trebuie să vă zic domniilor voastre că eu nădejde trag că nici nu s-o întîmpla asemenea năpastă, nicicum s-ajut ca să fie arsă. Și eu asta am avut de zis.

— Asta sună a trădare.

— Apăi trădare poate c-o părea unora dintre cinstitele fețe aci de față, da' uite c-am și eu niscai inimă în piept și pe Regină cu tare o îndrăgesc.

— Și eu o iubesc pe Regină, Gawaine. Eu sînt cel care m-am căsătorit cu ea. Dar cînd se ridică o problemă de justiție publică, simțămintele oamenilor obișnuiți trebuie lăsate de-o parte.

— Teamă mi-e că nu le pot lăsa.

Regele se întoarse spre ceilalți.

— Gareth ? Gaheris ? Vreți să ma îndatorați, punîndu-vă armura și să mergeți să întăriți paza ?

— Unchiule, te rog, nu ne cere așa ceva.

— Nu-mi face nici o plăcere să ți-o cer, Gareth.

— Știu că nu-ți face, dar te rog, nu ne sili. Lancelot este prietenul meu, și cum oare aș putea eu să lupt împotriva lui ?

Regele îi atinse mîna.

— Lancelot s-ar fi așteptat să te duci și să lupți pentru Regele tău, dragul meu, indiferent împotriva cui ai lupta. Și el crede în dreptate.

— Unchiule, nu pot lupta împotriva lui. El e omul care m-a făcut cavaler. Dacă asta ți-e voia, am să merg, dar

n-am să merg în armură. Mi-e teamă că și eu îți sînt trădător, Mărite Doamne.

— Eu sînt gata să merg în armură, spuse Mordred, chiar dacă mi-e brațul rupt.

Gawaine observă cu sarcasm :

— Cum nu, că ție o să-ți fie ca-n vată, măi, măi, ce mai viteaz ! Cu toții cunoșteam cum că Regele l-a legat pe Lancelot, ca pe domnia-ta să nu te strice.

— Trădătorule !

— Și Gaheris ? întrebă Regele.

— Voi merge și eu cu Gareth, neînarmat.

— Ei, cred că asta-i tot ce putem face. Sper că am încercat să fac tot ceea ce se cuvenea.

Gawaine se ridică de pe laviță și păși greoi spre Rege, plin de compasiune grosolană, din topor.

— Făcuși mai mult decît poate gîndi careva cu gîndu', spuse el cu căldură, luînd mîna palidă, cu vine albăstrii, în laba sa greoaie, și acu trebuie să vedem cît mai bine ce-o mai fi. Lasă-i pe frații mei să se ducă neînarmați. N-o să le facă nimica, de le-o vedea fețele. Iară eu, încaltea, o să stau de-o să văz totul, de-acilea, dinăuntru.

— Plecați atunci.

— Să-i spun călăului să înceapă ?

— Da, dacă trebuie, Mordred. Dă-i inelul meu și fa mandatul de la Sir Bedivere.

— Mulțumesc, tată, mulțumesc. Nu durează decît un minut.

Fața palidă, arzînd de entuziasm și deocamdată plină de o ciudat de sinceră recunoștință, dispăru din odaie. Plecă după frații lui, care se duseseră să întărească garda ; ochii îi străluceau aprinși, și-un rictus nervos îi răsucea gura. Bătrînul Rege, rămas cu Gawaine, își cufundă capul în mîini.

— Doamne Dumnezeule, putea barem să se poarte cu mai multă bună-cuviință. Ar fi putut măcar să arate că nu e atît de încîntat.

Gawaine își puse mîna pe umărul prăbușit.

— Nu te teme, unchiule, spuse el. O să iasă bine pînă la urmă. Lancelot o va scăpa la vremea potrivită, și n-o să i se clintească fir de păr.

— Am încercat să-mi fac datoria.

— Și zău așa, că te-ai căznit de mai mare lauda.

— Am condamnat-o, fiindcă așa cerea legea. Am făcut ce-am putut ca sentința să fie executată.

— Da' lasʼcă n-o să fie, o scapă Lancelot.

— Gawaine, doar n-o să crezi că încerc s-o fac scăpată. Eu sînt Justiția Angliei, și treaba noastră este acum s-o ardem de vie, fără nici o remușcare.

— D-apăi vezi bine, unchiule, și fiștecare știe prea bine cum ai încercat. Dar asta tot nu schimbă adevărul că amîndoi tare am vrea în inima noastră să scape teafără și nevătămată.

— Oh, Gawaine, spuse el. Sînt însurat cu ea de-atîta amar de vreme !

Celălalt îi întoarse spatele și se duse la fereastră.

— Acu nu-ți mai face griji. O ieși bine și necazul ăsta.

— Ce e bine ? strigă bătrînul, privindu-l cu o față nenorocită. Ce e rău ? Dacă Lancelot vine pînă la urmă să o scape, poate să-i omoare pe oamenii aceia nevinovați din pază, pe care i-am pus s-o ardă. Ei s-au încrezut în mine și cu i-am pus acolo ca să nu-l lase să se apropie, fiindcă asta-i Justiția. Dacă o salvează, vor fi ei uciși. Dacă nu vor fi uciși, va fi ea arsă. Doamne, arsă pînă ce-o să moară, Gawaine, în flăcările acelea groaznice, dogoritoare — și ea, ea e preaiubita mea Gwen.

— Nu te mai gîndi la asta, unchiule. N-o să se întîmple.

Dar Regele izbucni în lacrimi.

— De ce nu vine imediat, atunci ? De ce așteaptă atît de mult ?

Gawaine spuse cu voce sigură :

— Trebuie să aștepte pînă ce e în loc deschis, în piață, căci altcumva ar însemna să atace castelul.

— Am încercat să-i avertizez, Gawaine. Am încercat să-i avertizez cu cîteva zile înainte de a fi prinși. Dar era greu să spui lucrurile pe șleau, fără să jignești sentimentele oamenilor. Și eu, eu am fost un dobitoc. N-am vrut să fiu conștient de asta, n-am vrut să pricep. Speram că dacă n-am să-mi dau seama de toate, pînă la urmă or să se îndrepte lucrurile. Crezi c-a fost greșeala mea ? Crezi că aș fi putut să-i salvez, dacă aș fi procedat altminteri ?

— Ai făcut tot ce-ai putut.

— Cînd eram tînăr, am făcut ceva ce nu era drept, și din asta a izvorît toată nenorocirea vieții mele. Crezi că poți opri consecințele unei acțiuni reale, adăugîndu-i după aceea altele bune ? Nici gînd. Am încercat tot mereu de-

atunci să o acopăr cu fapte bune, dar răul se împrăștie în cercuri din ce în ce mai mari. Nu i se poate pune capăt. Crezi că și asta este o consecință ?

— Parcă poți să știi ?

— Ce groaznic e să aștepți în felul ăsta ! strigă el. Și pentru Gwen trebuie să fie încă și mai rău. De ce nu o aduc odată afară, să termine !?

— Nu mai e mult.

— Și nu e greșeala ei. Să fie a mea oare ? Ar fi trebuit oare să fi refuzat să accept dovezile lui Mordred și să fi trecut cu vederea întreaga afacere ? Ar fi trebuit s-o achit ? Aș fi putut să las deoparte noua mea lege. Așa ar fi trebuit să fac ?

— Ai fi putut face și-așa.

— Puteam să fi acționat după cum doream.

— Chiar așa !

— Dar ce s-ar fi întîmplat apoi cu justiția ? Care ar fi fost consecințele ? Consecințe, dreptate, fapte rele, copii înecați ! Toată noaptea m-au chinuit.

Gawaine vorbi liniștit, cu voce schimbată.

— Uită de asemenea lucruri. Trebuie să-ți aduni puterile întru împlinirea a ceea ce e greu. Vrei să faci așa ?

Regele se prinse de brațele tronului.

— Da.

— Teamă mi-e că va trebui să vii la fereastră. Acu o aduc afară.

Bătrînul nu făcu nici o mișcare, doar că degetele, i se încleștară pe lemn. Stătea cu privirea ațintită în gol în fața lui. Apoi se smulse în picioare, lăsîndu-și toată greutatea în mîini și se duse la datorie. Dacă el nu ar fi prezent, execuția nu ar fi legală.

— E în cămeșa albă.

Rămaseră împreună în tăcere pentru cîtăva vreme, privind ca niște oameni care ar trebui să fie lipsiți de sentimente. În momentul acela de răscruce era un fel de amorțeală, de indiferență, care făcea ca vorbirea lor să pară o simplă conversație.

— Așa e.

— Ce fac ?

— Zău că n-am habar.

— Se roagă, probabil.

— Îhî. Io-te și episcopu' în față.

Priviră cu luare aminte desfășurarea ceremoniei religioase.

— Ce ciudat arată !

— Ei, sînt și dînșii oameni ca tot omu'.

— Crezi că acum că m-am arătat mulțimii, ce zici, m-aș putea așeza ? întrebă el ca un copil.

— E musai să rămîi acilea.

— Nu cred că pot.

— Păi dacă-i musai !

— Bine, Gawaine, dar ce m-aș face dacă s-ar uita sus, încoace ?

— Dacă nu rămîi aci, află ca n-o să fie nimica după legc.

Afară, în piața micșorată de sub fereastra lor, oamenii păreau să cînte un imn. Era imposibil să distingi cuvintele sau melodia. Vedeau doar popii din procesiune ocupați de pregătirile de cuviință pentru trecerea în tărîmul morții, și cavalerii sclipitori în soare, stană de piatră, și capetele oamenilor, ca niște coșuri cu nuci de cocos, de jur împrejurul pieței. Nu era ușor să o vezi pe Regină. Era prea mult ascunsă vederii în vîltoarea ceremonialului, fiind condusă ba aici, ba acolo, ținta a numeroase stoluri mititele de pisarnici ai regatului sau de duhovnici, fiind recomandată călăului ce avea să-i sfîrșească zilele, fiind sfătuită să îngenunche și să se roage, fiind îndemnată să se ridice și să țină o cuvîntare, fiind împroșcată cu noroi, dîndu-i-se lumînări să le țină, fiind iertată și cerîndu-i-se să ierte la rîndul ei, fiind purtată cu răbdare înainte, fiind călăuzită spre ieșirea din viață cu ceremonie și demnitate. În orice caz, nu era nimic murdar într-o crimă legală în acel Ev al Beznei.

Regele întrebă :

— Vezi venind vreo scăpare ?

— Nicicum.

— Ce lung pare timpul !

Afară, dincolo de fereastră, îngînarea psalmilor încetă, lăsînd o tăcere dezolantă.

— Cît mai durează ?

— Apăi numa cîteva minute.

— Or s-o lase să se roage ?

— Da' cum să n-o lese ?

Bătrînul întrebă deodată :

— Crezi că s-ar cuveni să ne rugăm ?

— După cum ți-e voia.

— S-ar cuveni să îngenunchem ?
— Eu zic că nu contează.
— Ce să zicem ?
— Habar n-am.
— Să spun Tatăl Nostru ? Asta-i tot ce-mi pot aminti.
— Las'că merge, merge de minune.
— Să-l spunem împreună ?
— După cum ţi-e voia.
— Gawaine, teamă mi-e că va trebui să îngenunchez.
— Iară eu stau în picioare, spuse stăpînul din Orkney.
— Acum...

Tocmai îşi începeau rugăciunea lor de amatori cînd, de undeva, din spatele pieţei, răsună sunetul slab al unei trompete.

— Sst ! Unchiule, taci !

Rugăciunea se întrerupse în mijlocul vorbei.

— Vin nişte soldaţi. Şi-cai, după cîte se pare.

Într-o clipă, Arthur, fu în picioare, la fereastră.

— Unde ?

— Trompeta !

Şi acum, clar, pătrunzător, triumfător, cîntul alămii străbătea pînă şi în camera lor. Regele, zgîlţîindu-l pe Gawaine de cot, începu să strige cu voce tremurîndă :

— Lancelot, Lancelot al meu ! Ştiam eu, ştiam eu c-o să vină !

— Îhî ! Lancelot e !

— Uită-te la el. Tot în argint.

— Da, da. Argent, cu diagonală roşie !

— Ce falnic călăreţ, drăguţu' de el !

— Ia uite la ei toţi !

Şi zău aşa, că merita să priveşti. Piaţa se transformase într-o avalanşă, ca într-o scenă din Vestul Sălbatic. Coşurile cu fructe fură sparte, aşa că nucile de cocos se scurseră pe jos. Cavalerii din gardă încălecau, ţopăind pe lîngă armăsarii lor cu un picior în scara şeiei, în vreme ce calul se învîrtea în jurul axei călăreţului său. Dascălii îşi aruncau cădelniţele cît colo. Popii îşi croiau drum, care cum putea, prin mulţime. Episcopul, care voia să rămînă, era împins în mare grabă spre biserică, în vreme ce cîrja venea după el ca un stindard, fiind purtată mult deasupra tumultului de vreun diacon credincios. Un polog, care fusese purtat pe patru prăjini deasupra cuiva sau a ceva, zăcea acum cu prăjinile într-o parte, ca un pachebot luptîndu-se cu valurile în Atlantic.

Fluxul de năvălitori, de cavalerie strălucitoare cu armele zăngănind și muzică de alămuri, curgea în piață, cu penele fluturînd de parcă erau capete de Indieni, cu spadele ridicîndu-se și coborîndu-se ca o mașinărie ciudată. Abandonată de mănunchiul de ministranți, care o ascundeau privirii pe cînd i se ofereau ultimele ceremonii, Guenever rămase ca o baliză luminoasă. În cămașa ei albă, legată de stîlp, era singura care rămînea neclintită în freamatul nebun. Plutea deasupra lor a tuturora. Bătălia se încinse la picioarele ei.

— Ia te uită ce mai pinteni, și cum se îndeamnă caii !

— Io nici c-am mai văzut așa o șarjă !

— Vai, săracul om din gardă !

Arthur își frîngea mîinile.

— S-a prăbușit cineva.

— E Segwarides.

— Ce mai încăierare !

— Atacurile lui, afirmă Regele cu tărie, au fost întotdeauna irezistibile, întotdeauna ! Doamne, ce lovitură !

— Ia uite-l pe Sir Pertilope.

— Ba nu. E Perimones, frate-său.

— Măiculiță, ce mai săbii faine ! Și ce colori ! Că bine-ai mai izbit, Sir Gillimer, zău așa !

— Nu, nu ! Uită-te la Lancelot ! Ia te uită cum se avîntă și sfîșie și lovește ! Gata, Aglovale e pe jos ! Uite, se duce spre Regină.

— Priamus o să-l oprească.

— Priamus-prostii ! Învingem, Gawaine — noi învingem !

Uriașul se întoarse spre el, rînjind plin de entuziasm.

— Adică care „noi" ?

— Ei, ia lasă-mă... poftim, „ei" atunci, e bine așa, măi tontule. Sir Lancelot, vezi bine. El o să cîștige ! Uite că s-a terminat și cu Sir Priamus.

— Sir Bors e la pămînt.

— Nu contează. Încalecă înapoi într-un minut. Da' uită-te mai bine la el, cum se duce la Regină. Vai, uită-te, i-a adus o rochie și-o mantie.

— Zău că da !

— Lancelot al meu nu vrea s-o lase pe Guenever a mea să fie văzută în cămașă.

— Apăi nu vrea.

— Uite că o îmbracă.

— Iar ea zîmbește.

— Domnu' să-i aibă în pază pe amîndoi, sărmanii. Dar vai și amar, toți pedestrașii ăștia !

— S-a terminat, am putea a spune !

— Eu zic că n-o să omoare mai mult decît e nevoie. Putem să ne încredem în el pentru asta ?

— Putem a-i da crezare.

— Nu e Damas ăla de sub cal ?

— Ba da. Damas purta întotdeauna un panaș roșu. Cred că-l trag afară ? Ptiu, că iuți au mai fost !

— Guenever e în picioare.

Sunetele de trîmbiță ajunseră din nou în încăpere, de data asta într-un fel diferit.

— Gata, se duc. Asta-i retragerea. Doamne, Dumnezeule, ce mai zăpăceală !

— Sper că nu sînt mulți răniți. Ce zici, vezi ceva ? Să ne ducem în ajutorul lor ?

— Ei, mulți or să rămînă țepeni de pe urma istoriei ăsteia, zise Gawaine.

— Credincioasă gardă.

— Peste o duzină.

— Vitejii mei ! Și e numai greșeala mea !

— Apăi eu n-aș zice că a fost greșeala vreunui om anume : de nu cumva o fi a lu' frati-miu, da' el acuma-i mort, și de morți să nu vorbești de rău. Da', iaca, s-adună și ultimii. Vezi domnia-ta mantia albă a Reginii, colo-șa, deasupra norodului ?

— Să-i fac semn ?

— Nu.

— N-ar fi frumos ?

— Nu.

— Ei, dacă-i-așa, atunci poate că nu trebuie. Dar zău așa, tare frumos ar fi să fac și eu ceva, acum, că se duce.

Gawaine se întoarse spre el cu un elan de iubire.

— Unchiule Arthur, spuse el, adevăr îți grăiesc că mare om mai ești. Și drept ți-am spus că totul o să iasă bine pînă la urmă.

— Și tu ești un om mare, Gawaine, un om bun și cumsecade.

Se sărutară după obiceiul cel vechi, plini de bucurie, pe amîndoi obrajii.

— Așa, spuseră ei. Iac-așa !

— Și-acum ce facem ?

— Apăi domnia-ta să ne spună asta.

Bătrînul Rege privi în jur de parcă ar fi căutat lucrul pe care trebuia să-l facă. Bătrînețea, ideea de infirmitate, toate se spulberaseră ca prin farmec. Se ținea mai drept. Obrajii îi erau rumeni. Ridurile din jurul ochilor păreau un mănunchi de raze.

— Cred că pentru început n-ar fi rău să tragem un chef de să-i meargă vestea.

— Nu-i rău, nu-i rău deloc! Ia să-i dăm o strigare după pajul cela.

— Paj, paj! strigă el din ușă. Unde dracu te-ai mai dus! Paj! Hei, măi tîlharule, ia adu-ne ceva să dăm de dușcă. Ia zi, ce făceai? Te uitai cum e arsă stăpîna-ta, ai? Ei, uite că n-ai avut și tu noroc de asemenea spectacol! Te-ai păcălit, mă găgăuță!

Copilul de casă slobozi încîntat un țipăt chițăit și o porni tropăind înapoi pe scări în jos.

— Și-apoi, după ce beurăm? întrebă Gawaine.

Arthur se întoarse plin de veselie, frecîndu-și mîinile.

— Uite, că nu m-am gîndit. O să se întîmple ceva. Poate că l-om putea face pe Lancelot să-și ceară iertare, sau o înțelegere în felul ăsta — și atunci se va putea întoarce. L-am putea pune să explice că se afla în dormitorul Reginei, fiindcă trimisese după el, ca să-i plătească banii pentru lupta cu Sir Meliagrance, deoarece dînsa i-a încredințat lui cazul, dar el nici n-a vrut să audă de așa o plată. Și apoi, desigur, el a trebuit s-o salveze, fiindcă știa că este nevinovată. Da, cred c-am putea aranja lucrurile în felul ăsta. Dar pe viitor, or să trebuiască să se poarte ca lumea.

Entuziasmul lui Gawaine se evaporase înainte de cel al lui unchiu-său.

— Tare mă-ndoiesc... începu el.

Regele îl privi.

— Tare mă-ndoiesc că vei reuși domnia ta să aranjezi lucrurile astfel, atîta vreme cît Mordred este în viață.

Ridicînd cu o mînă palidă tapiseria de la intrare, făptura fantomatică, pe jumătate în armură, cu brațul prins într-o eșarfă, se profilă în prag.

— Niciodată, glăsui el, cu un îndîrjit simț al replicii dramatice, niciodată, atîta vreme cît Mordred este în viață.

Arthur se întoarse pe călcîie surprins. Cercetă ochii aceia înfrigurați, se îndreptă apoi spre fiul său cu o nuanță de îngrijorare.

— Ei, ce-i, Mordred ?

— Ei, ce-i, Arthur !?

— Ian, ascultă, nu care cumva să vorbești cu Măriasa în felul ăsta. Cum de cutezi ?

— Nu vorbi deloc cu mine.

Vocea lui lipsită de orice ton îl opri pe Rege la mijlocul drumului. Acum își mai adună firea.

—Ei, haide, haide, spuse el cu blîndețe. Știm, știm cu toții c-a fost un măcel groaznic. Am văzut de la fereastră. Dar, oricum, e mai bine ca mătușa ta să fie în siguranță și toate formele justiției să fie satisfăcute...

— A fost un măcel cumplit...

Vocea era ca aceea a unui robot, dar plină de înțelesuri.

— Pedestrașii...

— Gunoaie.

Gawaine se întoarse spre fratele lui vitreg ca un mecanism. Se întoarse cu tot trupul.

— Mordred, întrebă el, de parcă limba îi era încleiată. Mordred, unde l-ai lăsat pe Sir Gareth ?

— Unde i-am lăsat pe amîndoi ?

Gawaine începu să strige ca un apucat, bolborosind cuvintele.

— Pe mine să nu mă maimuțărești, urlă el. Și nu mai țipa ca un papagal. Grăiește unde sînt.

— Du-te și caută-i, Gawaine, printre oamenii din piață.

Arthur începu :

— Gareth și Gaheris...

— Zac în piață. Era greu să-i recunoști, din cauza sîngelui.

— Doar n-au nimica, nu-i așa ? Erau neînarmați. Nu cumva sînt răniți ?

— Sînt morți.

— Prostii, Mordred.

— Prostii, Gawaine.

— Dar n-aveau armură, protestă Regele.

— N-aveau armură.

Gawaine spuse, apăsînd cumplit pe fiecare cuvînt :

— Mordred, de vorbești în dodii și mă minți...

— ...atunci preadreptul Gawaine își va ucide și ultimul din sîngele lui ce-a mai rămas în viață.

— Mordred !

— Arthur, răspunse el.

Întoarse spre el o față de piatră, avînd zugrăvită pe ea, nebunie, venin, umilință și nefericire.

— Dacă e adevărat, e groaznic. Cine ar fi putut să vrea să-l ucidă pe Gareth, și încă neînarmat ?

— Cine ?

— Nici măcar nu aveau de gînd să lupte. Voiau numai să stea acolo, fiindcă le-am poruncit-o eu. Unde mai pui că Lancelot e cel mai bun prieten al lui Gareth. Băiatul era în relații prietenești cu familia lui Ban. Pare imposibil. Ești sigur că nu faci vreo greșeală ?

Vocea lui Gawaine umplu deodată întreaga încăpere :

— Mordred, cine i-a ucis pe frații mei ?

— Zău așa, cine ?

Se năpusti asupra cocoșatului, fierbînd de furie.

— Cine altul decît Sir Lancelot, puternicul meu amic.

— Mincinosule ! Trebuie să mă duc să văd cu ochii mei.

Ieși împleticindu-se din cameră, încă năpustindu-se, cu același elan cu care se năpustise spre frate-său.

— Bine, Mordred, dar ești sigur că sînt morți ?

— Capacul țestei lui Gareth era zburat, spuse el cu indiferență, și avea o expresie foarte surprinsă. Gaheris nu avea nici o expresie, fiindcă îi era capul despicat în două.

Regele era mai mult încurcat decît îngrozit. Spuse cu tristețe mirată :

— Nu se poate să fi făcut Lance așa ceva. Îi cunoștea... Îi iubea... Nu purtau coifuri, așa că i-a putut recunoaște. Doar el l-a uns cavaler pe Gareth. N-ar fi făcut niciodată un lucru ca ăsta.

— Nu, bineînțeles.

— Dar spui că l-a făcut.

— Spun că l-a făcut.

— Trebuie să fi fost o greșeală.

— Trebuie să fi fost o greșeală.

— Ce vrei să spui ?

— Vreau să spun că preacinstitul și nefericitul Cavaler, căruia i-ai permis să-ți pună coarne și să fugă cu nevastă-ta, s-a distrat înainte de a pleca, ucigîndu-mi frații

— amîndoi neînarmați, și amîndoi preaiubiții lui prieteni.

Arthur se așeză pe laviță. Pajul cel mic, întorcîndu-se cu băutura poruncită, făcu o plecăciune :

— Băutura domniei-tale, Măria-ta.

— Ia-o de-aici.

— Sir Lucan Chelarul zice, domnule, îi dă cineva o mînă de-ajutor să aducă rănițiî înăuntru, domnule, și zice că sînt pe undeva ceva bandaje sau ce face ?

— Întreabă-l pe Sir Bedivere.

— Da, domnule.

— Paj, strigă el, în vreme ce copilul pleca.

— Domnule ?

— Cîte pierderi ?

— Se zice că-s douăzeci de cavaleri morți, domnule. Sir Belliance cel Mîndru, Sir Segwarides, Sir Griflet, Sir Brandiles, Sir Aglovale, Sir Tor, Sir Gauter, Sir Gillimer, cei trei frați ai lui Sir Reynold, Sir Damas, Sir Priamus, Sir Kay Străinul, Sir Driant, Sir Lambegus, Sir Herminde, Sir Pertilope.

— Dar Gareth și Gaheris ?

— N-am auzit nimic de ei, domnule.

Plîngînd în hohote și încă alergînd, roșcovanul cît muntele intră iarăși în cameră. Alergă la Arthur ca un copil. Rosti printre suspine :

— E adevărat ! E adevărat ! Am găsit un om carele a văzut cum se petrecură lucrurile. Săracu' Gaheris și micuțu de Gareth — pe amîndoi, pe amîndoi i-a ucis cîinele, neînarmați !

Căzu în genunchi. Își îngropă capul alb-nisipiu în mantia bătrînului Rege.

CAPITOLUL IX

Într-o însorită zi de iarnă, șase luni mai tîrziu, Joyous Gard era împresurat. Soarele strălucea perpendicular pe direcția vîntului de nord, luminînd partea dinspre răsărit a brazdelor în albul promoroacei. În afara castelului, graurii și verdele fluierar al zăvoaielor căutau doar-doar or găsi ceva prin iarba uscată. Copacii foioși își ridicau spre cer scheletul, ca niște hărți medievale ale

sistemului circulator sau nervos. Bălegarul, dacă dădeai cu piciorul în el, răsuna ca lemnul. Totul avea culoarea iernii, lichenii de un verde palid, ca o perniță de catifea verde care fusese lăsată ani de zile în bătaia soarelui. Copacii-schelet, la fel ca și pernița, aveau un puf pe trunchiurile lor. Coniferele se acoperiseră cu el de-a lungul draperiilor funerare. Gheața trosnea în smîrcuri și băltoace și în șanțul înghețat ce înconjura cetatea. Joyous Gard el însuși se ridica semeț, minunat tablou în soarele fără putere.

Castelul lui Lancelot nu arăta cumplit. Turnurile de apărare din vremurile urcării pe tron a lui Arthur făcuseră loc unei veselii a apărării, greu de imaginat acum, în zilele noastre. Nu trebuie să vă închipuiți o asemenea fortăreață ca pe cetățile pe care le vedeți astăzi, ruinate și dărăpănate, cu mortarul năruindu-se dintre pietre. Erau bine zidite. Puseseră crom în tencuială, așa că zidul arăta oarecum de parcă ar fi fost făcut din aur. Turnurile sale acoperite cu plăci de ardezie, conice, după moda franceză, se îmbulzeau, ridicîndu-se din parapete complicate într-o sută de neașteptate ambiții. Vedeai acolo podețe fantastice, acoperite ca Podul Suspinelor, mergînd de la capelă pînă la vreun turn. Vedeai scări exterioare, ducînd Dumnezeu știe unde — poate la Dumnezeu. Coșurile răsăreau, cînd nu te așteptai, prin găuri destinate pentru aruncarea bolovanilor. Ferestre din vitraliu veritabil, înalte și ferite de orice primejdie, străluceau acolo unde cîndva erau ziduri pustii. Stindarde și steguleț heraldice, crucifixuri, himere, burlane cu lucrături, giruete, clopotnițe, turle, foișoare — toate acestea se înghesuiau pe acoperișurile înclinate ba într-o parte, ba în alta, uneori din țiglă roșie, alteori din piatră acoperită cu mușchi, alteori din ardezie. Locul acela era un oraș, nu un castel. Era o plăcintă pufoasă, care-ți aluneca ușor pe gît, nu pîinea fadă și nedospită din vechiul Dunlothian.

În jurul veselului castel se afla tabăra asediatorilor săi. Regii, în zilele acelea, își luau cu ei în campanie tapiseriile din casă, ceea ce te poate oarecum ajuta să înțelegi felul de tabără pe care-o ridicau. Corturile erau roșii, verzi, ecosez, în dungi. Cîteva dintre ele erau de mătase. Într-un labirint de culori și otgoane, de icuri pentru cort și sulițe înalte, de jucători de șah și vivandiere, de inte-

rioare cu tapiserii și tacîmuri de aur, Arthur al Angliei își întinsese tabăra ca să-și înfometeze prietenul.

Lancelot și Guenever stăteau lîngă un foc de bușteni în sala castelului. Focul nu se mai făcea acum în mijlocul încăperii, lăsînd fumul să iasă cum putea prin ferestruicile de sub tavan. Aici aveau o vatră așa cum scrie la carte, bogat împodobită cu sculpturi reprezentînd armele și însemnele heraldice ale Casei de Benwick, și jumătate de copac mocnea în foc înăbușit în cămin. Gheața de afară făcuse pămîntul prea alunecos pentru cai. Așa că era o zi de armistițiu, deși nedeclarat.

Guenever spunea :

— Nu pot să-mi imaginez că ai putut tu să faci una ca asta.

— Nici eu, Jenny. Zău, nici măcar nu știu că am făcut-o, în afară de faptul că toată lumea spune așa.

— Nu-ți poți aminti nimic ?

— Eram stîrnit, nu glumă, și mi-era groază să nu ți se întîmple ceva. În jurul meu era o gloată de oameni care dădeau din săbii și tot felul de arme și cavalerii încercau să mă oprească. Trebuia să-mi croiesc drum.

— Nu prea-ți seamănă o astfel de purtare.

— Cred că nu-ți închipui că am vrut-o, nu-i așa ? întrebă el cu amărăciune. Gareth mă iubea mai mult decît îi iubea pe frații lui. Aproape că am fost nașul lui. Oh, pentru bunul Dumnezeu, hai să nu mai vorbim despre asta.

— Bine, haide, lasă, făcu ea. Eu zic că e mai bine de el acolo unde se află acum, sărăcuțul.

Lancelot lovi gînditor bușteanul, stînd rezemat cu un braț pe prichici, și uitîndu-se la văpaia spulberată cu cenușă.

—Avea ochi albaștri.

Se opri, încercînd să-i regăsească în foc.

— Cînd a venit la Curte, n-a vrut să-și numească părinții. Asta din pricină că a trebuit la început să fugă de-acasă, pentru a veni la noi. Era mare dușmănie între maică-sa și Arthur, și bătrîna nu voia cu nici un chip să-l lase să vină. Dar nu s-a putut ține deoparte. Voia să aibă și el povestea lui romantică de cavalerism și onoare. Așa că a fugit la noi, și n-a vrut să spună cine

era. N-a cerut să fie făcut cavaler. Îi era de-ajuns să fie la marea Curte, pînă ce-și va dovedi tăria.

Împinse înapoi în foc o ramură care ieșise din cămin.

— Kay l-a pus să lucreze la cuhnie și i-a dat o poreclă : „Mîini-Frumoase". Kay a fost întotdeauna mare măgar. Și apoi... o, Doamne, cît de mult pare să fi trecut de-atunci.

În tăcere — în vreme ce stăteau nemișcați, fiecare cu un cot pe polița de deasupra căminului și cu un picior îndreptat spre foc — cenușa imponderabilă se vînzoli și se presără pe podea.

— Îi dădeam uneori cîte-un bacșiș, să-și mai cumpere și el vreun nimic. Beaumains, pajul de la cuhnie. Nici nu știu de ce m-a iubit atîta. L-am uns cavaler cu mîinile mele.

Se uită la degetele lui cu uimire, mișcîndu-le de parcă nu le-ar fi văzut mai înainte.

— Apoi a luptat în aventura Cavalerului Verde, și atunci am aflat ce bun luptător era... Bunul Gareth, urmă el, aproape cuprins de uimire, l-am ucis cu aceleași mîini cu care l-am făcut cavaler, fiindcă a refuzat să-și poarte armura împotriva mea. Ce oribile ființe sîntem noi oamenii ! Dacă vedem o floare cînd mergem pe cîmp, îi zburăm capul cu un băț. Uite-așa s-a dus și sărmanul Gareth.

Guenever luă cu durere mîna vinovată.

— N-ai avut ce face.

— Ba da, aș fi avut. Era cuprins de obișnuita lui nefericire religioasă. A fost vina mea, vina mea, amarnica mea vină. Asta-i numai fiindcă am împărțit lovituri în dreapta și-n stînga, în mulțime.

— Trebuia să mă salvezi.

— Da, dar puteam să mă fi luptat numai cu cavalerii înarmați. În loc de asta, eu am început să-i căsăpesc pe pedestrașii pe jumătate înarmați, care n-aveau nici o șansă. Eu eram *cap-à-pied*, din creștet pînă-n tălpi în armură, iar ei erau în *cuir-bouillé*, numai cu pieptare de piele, numai niște țepușe și piele. Și am tăiat la ei cu osîrdie și Dumnezeu m-a pedepsit. Numai fiindcă mi-am uitat jurămîntul de cavaler, de-asta m-a făcut Domnul să-l ucid pe sărmanul Gareth, și pe Gaheris, la fel.

— Lance ! spuse ea cu voce ascuțită.

— Şi-acum am intrat în nenorocirea asta infernală, continuă el, refuzînd să asculte. Acum trebuie să mă lupt împotriva propriului meu Rege, care m-a făcut cavaler şi m-a învăţat tot ce ştiu. Cum pot să lupt împotriva lui ? Şi cum să lupt măcar împotriva lui Gawaine ? Am ucis trei dintre fraţii lui. Cum aş putea să mai adaug încă o crimă la atîtea ? Dar Gawaine nu mă va lăsa niciodată să scap. Acum nu mă va mai ierta în vecii vecilor. Nu-l învinovăţesc pentru asta. Arthur ne-ar ierta, dar Gawaine nu-l lasă. Şi trebuie acum să stau asediat în gaura asta ca un laş, cînd nimeni nu vrea de fapt să se lupte cu mine, în afară de Gawaine, şi apoi să aştept să iasă cu fanfarele lor şi să cînte :

Cavaler trădător
Ieşi afară de te bate
Huo ! Huideo ! Huo !

— Nu contează ce strigă şi ce cîntă. N-or să facă din tine un laş, numai fiindcă urlă porcăria asta.

— Şi propriii mei oameni încep să gîndească aşa. Bors, Blamore, Bleoberis, Lionel — îmi tot cer să ies afară şi să lupt. Şi cînd am să mă duc, ei, spune-mi, ce-o să iasă din asta ?

— După cît mă duce pe mine mintea răspunse ea, ceea ce se va întîmpla este c-ai să-i baţi, şi-apoi ai să-i laşi să trăiască şi-ai să le ceri să se ducă acasă. Toată lumea îţi respectă bunătatea.

El îşi ascunse capul în îndoitura cotului.

— Ştii ce s-a întîmplat în ultima bătălie ? Bors a avut o luptă în suliţe chiar cu Regele, şi l-a doborît. A sărit apoi de pe cal şi s-a aplecat asupra lui Arthur cu spada trasă. Am văzut ce se întîmplă, şi-am galopat ca nebunul ; Bors a întrebat : „Să pun capăt războiului acestuia ?“ „Să nu cutezi, am strigat eu, că-i vai de capul tău !“ Aşa că l-am pus pe Arthur înapoi pe cal şi l-am implorat, l-am rugat în genunchi, să plece de-aici şi să ne lase în plata Domnului. Arthur a început să plîngă. Ochii i s-au umplut de lacrimi şi m-a privit ţintă şi n-a spus nimic. Arată mult mai bătrîn. El nu vrea să se lupte cu noi, dar e şi Gawaine la mijloc. Gawaine era cîndva de partea noastră, dar i-am măcelărit fraţii în nemernicia mea.

— Las-o baltă cu nemernicia. E vorba aici numai de furia lui Gawaine și de violenta lui Mordred.

— Și dacă ar fi vorba numai de Gawaine, se lamentă el, încă ar mai fi o speranță de pace. În sinea lui, el e un om cumsecade. E un om bun. Dar Mordred e tot timpul acolo, înțepîndu-l cu tot felul de aluzii și facîndu-l să se simtă nenorocit. Și mai e apoi toată vrajba asta dintre Gaeli și Gali și acel Nou Ordin al lui Mordred. Zău că nu văd sfîrșitul nenorocirilor noastre.

Regina propuse pentru a suta oară :

— Ar fi de vreun folos dacă m-aș întoarce la Arthur și m-aș arunca la picioarele lui, cerînd îndurare ?

— Le-am oferit-o, și ei au refuzat-o. N-are nici un rost să înfrunți o asemenea osîndă. După toate astea te-ar mai și arde pe rug.

Ea părăsi focul și se îndreptă spre marea ambrazură a ferestrei. Afară, lucrurile de asediu se întindeau sub ochii privitorului. Cîțiva soldați miniaturizați din tabăra dușmană jucau cu mare veselie „Vulpea-și-gîștele" pe un eleșteu înghețat. Rîsul lor clar ajungea pînă la ei, rupt din cauza distanței de mișcările piesclor care-l provocaseră.

— Și în tot acest timp războiul continuă, spuse ea, și pedeștrii care nu sînt cavaleri sînt uciși, dar nimeni nu bagă de seamă.

— În tot acest timp.

Ea observă, fără să se întoarcă :

— Cred că mă voi duce înapoi, dragă, și să încerc, cine știe, poate am noroc. Chiar dacă voi fi arsă, tot ar fi mai bine decît ce ne așteaptă.

El o urmă la fereastră.

— Jenny, aș veni cu tine, dacă ar avea vreun rost. Am putea merge împreună și să-i lăsăm să ne taie capul, dacă ar exista măcar o singură nădejde să oprești prin asta războiul. Dar toată lumea a înnebunit. Chiar dacă ne-am preda, Bors și Ector și restul ar continua vrajba — chiar dacă noi am fi uciși. Și, pe lîngă asta, mai sînt vreo sută de alte dușmănii, pentru toți aceia pe care i-am ucis în piață și pe scări, și pentru lucrurile care s-au petrecut vreme de jumătate de secol sub domnia lui Arthur. Curînd nu voi mai putea să-mi țin prietenii în frîu, chiar așa cum stau lucrurile. Hebes le Renoumes, Villiers the Valiant, Urre din Ungaria : or să înceapă

cu toții să ne răzbune și totul va fi încă și mai rău decît acum. Urre îmi este cumplit de recunoscător.

— Civilizația pare să fi înnebunit, spuse ea.

— Da, și se pare că noi am făcut-o astfel. Bors, Lionel și Gawaine răniți, și toată lumea setoasă de sînge. Eu trebuie să ies la atac cu cavalerii mei și să mă năpustesc, prefăcîndu-mă că lovesc, și poate că Arthur e împins spre mine sau vine Gawaine, și atunci trebuie să mă acopăr cu scutul și să mă apăr și nu am voie să lovesc înapoi. Oamenii au observat acest lucru și spun că nedînd tot ce pot în lupta asta, nu fac altceva decît să prelungesc războiul, ceea ce le înrăutățește lor situația.

— Și nu spun decît adevărul.

— Bineînțeles că e adevărat. Dar alternativa ar fi să-i ucid pe Arthur și pe Gawaine, și cum aș putea face una ca asta? Dacă Arthur te-ar lua înapoi și ar pleca, zău că ar fi cel mai bine.

Acum douăzeci de ani ar fi izbucnit un scandal îngrozitor în urma unei sugestii atît de lipsite de tact. Era măsura toamnei vieții lor faptul că acuma nu fu decît un pic amuzată de vorbele lui.

— Jenny, știu că spun un lucru îngrozitor, dar e adevărat.

— Bineînțeles că e adevărat.

— Se pare că te tratăm ca pe-o marionetă.

— Cu toții sîntem niște marionete.

Își sprijini capul de piatra rece a ambrazurii, pînă ce ea îi luă mîna.

— Hai, nu te mai gîndi la toate astea. Rămîi în castel și ai răbdare. Poate c-o să aibă Dumnezeu grijă de noi.

— Ai mai spus asta cîndva înainte.

— Da, în săptămîna înainte de a ne prinde.

— Chiar dacă Dumnezeu nu vrea, remarcă el plin de amărăciune, am putea apela la Papă.

— La Papă!

Lancelot își ridică ochii.

— Ce vrei să spui?

— Păi cum, Lance, nu-ți dai seama... Dacă Papa ar trimite bule ambelor părți, amenințînd că ne va excomunica, dacă nu vom ajunge la o înțelegere? Dacă am cere o decizie papală? Bors și ceilalți vor trebui s-o accepte. Sigur...

O privi cu atenție, în timp ce ea își alegea cuvintele.

— E-ar putea numi pe Episcopul de Rochester să pună în acțiune condițiile păcii...

— Ce condiții anume ?

Dar ei îi intrase în cap ideea și se aprinsese rău de tot.

— Lance, amîndoi ar trebui să le acceptăm, oricare ar fi ele. Chiar dacă ele ar însemna... chiar dacă ele ar fi rele pentru noi, ar însemna pace pentru popor. Și cavalerii noștri n-ar avea nici o scuză să-și dezlănțuie dușmăniile, fiindcă ar trebui să cedeze și să asculte de Biserică...

Lancelot nu-și putea găsi cuvintele.

— Ei ?

Se întoarse spre el cu o față plină de pace sufletească și ușurare — expresia aceea competentă și nedramatică pe care o au femeile cînd trebuie să alăpteze, sau să înfașe un prunc, sau cînd trebuie să îndeplinească o altă treabă care cere competență. El nu știa cum să-i raspundă.

— Am putea trimite mîine un sol, propuse Guenever.

— Jenny !

Nu putea suporta ideea că ea se lasă trimisă de la unul la celălalt — și nu mai era tînără — sau că va trebui s-o piardă, sau că nu va trebui s-o piardă. Între viețile oamenilor săi și dragostea lor și vechile lui totemuri, nu-i mai rămăsese nimic altceva decît rușinea. Rușinea aceasta o văzu Guenever, și-l ajută să se dezbare. Îl sărută plină de iubire. Afară, corul zilnic își începea cîntarea :

Cavaler trădător
Ieși afară de te bate
Huo ! Huideo ! Huo !

— Haide, spuse ea, mîngîindu-i părul alb. Nu-i asculta. Lancelot al meu trebuie să rămînă în castel, și-o să vadă c-o să fie un sfîrșit fericit.

CAPITOLUL X

— Și va să zică Sfinția-sa le-a făcut pace, spuse Mordred cu furie sălbatică.

— Ihî.

Se aflau în Camera Dreptății, Gawaine și el, așteptînd ultimele etape ale tratativelor. Amîndoi erau îmbrăcați în negru — dar cu ciudata deosebire că Mordred părea strălucitor în hainele lui negre, un fel de Hamlet, în timp ce Gawaine arăta mai degrabă ca groparul. Mordred începuse să se îmbrace cu această dramatică simplitate de cînd devenise liderul partidului popular. Scopurile lor erau legate de un fel de naționalism, luptînd pentru o autonomie gaelică, precum și de masacrul evreilor, ca răzbunare pentru un sfînt mitic pe nume Hugh din Lincoln. Membrii partidului se numărau cu miile, răspîndiți în toată țara, și purtau semnul lui : un pumn stacojiu încleștat pe un bici, și se auto-intitulau „Haidamacii". Fratele mai mare, care purta uniforma numai ca să-i facă plăcere celui mai mic, era învăluit într-un negru parcă mai cinstit — adevărata și disperata întunecare a jalei.

— Ia închipuie-ți, continuă Mordred. Dacă n-ar fi fost Papa, n-am fi avut niciodată frumusețea asta de cortegiu, în care tot omul purta rămurele de măslin și îndrăgostiții nevinovați erau îmbrăcați în alb.

— Apăi nici vorbă, că tare frumos fu.

Mintea lui Gawaine nu se mișca ușor pe cărările ironiei așa că acceptă sarcasmul ca o enunțare de fapte.

— A fost bine pusă în scenă.

Fratele mai mare se mișcă stînjenit, de parcă ar fi vrut să-și îndrepte poziția, dar se întoarse la aceeași de la care pornise. Spuse șovăielnic, de parcă ar fi întrebat sau ar fi implorat ceva :

— Lancelot zice în scrisorile sale că l-o ucis pe Gareth al nostru din greșeala. 'ce că nici nu l-o văzut.

— Da, așa face Lancelot întotdeauna, dă în dreapta și-n stînga în oamenii neînarmați, fără să se uite cine sînt. Dintotdeauna era celebru pentru asta.

De data asta ironia era așa de evidentă, încît pînă și Gawaine o luă ca atare.

— Apăi eu cat a zice că nu prea mi se pare a fi cu putință.

— Cu putință ? Păi te cred că nu e. Lancelot nu se poartă niciodată așa. El era doar acel *preux chevalier* care cruța întotdeauna pe cei învinși — care n-a ucis niciodată vreo făptură mai slabă decît el. Doar ăsta a fost drumul lui Lancelot spre popularitate și glorie. Crezi

cumva că deodată s-a dezbarat el de poza asta și a început să omoare oamenii neînarmați de-a valma ?

Cu un patetic efort de a fi drept, Gawaine spuse :

— Păi nu prea pare a fi nici urmă de pricină pentru care i-ar fi ucis.

— Pricină ? Era Gareth fratele nostru sau nu ? L-a ucis ca represalii, din răzbunare fiindcă cei din familia noastră au fost aceia de l-au prins cu Regina.

Cu mai multă băgare de seamă adăugă :

— Și-apoi fiindcă Arthur te iubește atîta, și el era gelos pe influența ta la Curte. Ce crezi, a pus lucrurile la cale din vreme, ca să slăbească clanul Orkney.

— S-a slăbit pe sine.

— Pe lîngă asta, era gelos pe Gareth. Se temea că fratele nostru o să-i încalce domeniile. Gareth al nostru îl copia, ceea ce nu-i convenea acestui *preux chevalier*. Doar nu poți să ai doi cavaleri fără prihană.

Camera Dreptății fusese pregătită pentru ultimul spectacol pompos. Arăta pustie, cu numai doi oameni în ea. Stăteau într-un fel curios, unul în spatele celuilalt pe treptele tronului, ceea ce însemna că nu se priveau în față. Mordred privea la ceafa lui Gawaine, iar Gawaine în podea. Spuse cu vocea ușor sugrumată :

— Gareth a fost cel mai bun dintre noi.

Dacă s-ar fi întors cu iuțeală, ar fi fost poate surprins de concentrarea cu care era urmărit cu privirea. Fața celui mai tînăr era în contradicție cu muzica vocii lui. Dacă l-ai fi privit cu mai multă atenție, poate ai fi băgat de seamă că înfățișarea lui Mordred în ultimele șase luni devenise mai ciudată.

— Dragul de el, exclamă, să fie ucis chiar de omul în care credea cel mai mult.

— Asta mă va învăța să n-am niciciînd încredere în omul din Sud.

Mordred schimbă pronumele cu un accent imperceptibil.

— Da, asta o să ne învețe.

Bătrînul tiran se întoarse spre el. Prinse mîna cea albă ca să o strîngă, vorbind cu voce tulburată.

— Nu știu cum, da' zău așa, eu ziceam că toate se trag din răutățile lui Agravaine — ale lui Agravaine și

ale tale. Mă gîndeam că ai nu știu ce idee preconcepută împotriva lui Sir Lancelot. Mi-e și rușine.

— Sîngele apă nu se face.

— Asta e, Mordred. Poate cinevașilea să trăncăne despre idealuri – despre ce-i drept și ce ba și tot soiul de voroave dintr-astea – dar pînă la urmă, tot la cei de-un sînge cu tine ajungi. Iacă-mi trece prin minte cum fura Gareth din livada popii, de lîngă deal...

Se ridică stîngaci și păși, iar cel mai tînar îl sprijini.

— Părul îi era aproape alb de bălan ce era, atunci cînd se afla încă băiet la mama acasă.

— Kay îi zicea Mîini-Frumoase.

— Ei, voia să-l zădărască, nu î-o zicea de bine.

— Cum o fi, dar era adevărat. Frumoase mîini mai avea.

— Și acum e în mormînt.

Gawaine se aprinse la fața pînă-n sprîncene, și vinele i se umflară la tîmple.

— Toate blestemele Domnului pe capul lor! Ei află că n-am de gînd să închei pacea asta. Nu vreau să-i iert. Adică de ce mă rog să caute Regele Arthur să liniștească vrajba? Și ce-i fierbe Papii oala în treaba asta? Frate-miu a fost măcelărit, și nu știu să fi pierit vreunul dintr-ai lor, așa că pe Dumnezeu Atotputernicul din cer, răzbunarea-i a mea și n-am să las să-mi scape!

— Lancelot o să ne scape printre degete. E prea lunecos ca să-l apuci.

— Vezi să nu. De data asta am pus gabja pe el. Prea mult au iertat cei din Cornwall.

Mordred se mută pe scări.

— Te-ai gîndit vreodată ce le-a făcut celor din Cornwall și Orkney Masa Rotundă? Tatal lui Arthur l-a ucis pe bunicul nostru. Arthur a sedus-o pe mama. Și Lancelot ne-a ucis pe trei dintre frații noștri, pe lîngă Florence și Lovel. Și totuși, ia uită-te la noi, uite cum stăm aci, gata să ne vindem onoarea ca să-i împăcăm pe doi Englezi. Pare-am fi niște jigodii lașe, cu coada între picioare!

— Apăi nu-i chiar așa, că nu-i vorba de să fii laș. Papa îl poate sili pe Rege să-și ia Regina, dar nu văzui să fie vr'un cuvînt în bule despre Sir Lancelot. Îi acordăm sanctuarul să aducă muierea și, de asemenea, o să-l lăsăm să și plece. Dar, după aia...

— Şi de ce mă rog l-am lăsa să ne scape, chiar şi-acum ?

— Din pricină că are un salvconduct. Ce Dumnezeu, măi Mordred, sîntem doar cavaleri !

— Nu trebuie să ne coborîm la a folosi arme josnice, chiar dacă duşmanii noştri nu se dau în lături ?

— Îhî, zău aşa. Lăsăm porcu' mistreţ să alerge după lege, şi-apoi îl urmărim pînă l-om săvîrşi din viaţă. Arthur s-a cam ramolit : face el după voia noastră, n-ai teamă.

— Ce trist lucru, spuse Sir Mordred, să vezi cum sărmanul Rege pare să-şi piardă puterea, de cînd a început toată afacerea asta.

— Da, trist lucru. Totuşi mai ştie el diferenţa dintre bine şi rău.

— Oricum, e o schimbare la el.

— Adică, vrei a spune că-şi pierde puterile.

— Ce iute ghiceşti !

Sarcasmele lui erau la fel de uşoare ca şi cum ai încerca să-l sîcîi pe un orb.

— Nu poate totul să meargă după pofta lui. N-ar fi trebuit să se fi alăturat cu un cavaler trădător, încă de la început.

— Şi nici să se fi căsătorit cu Gwen.

— Vezi bine, vina e de partea lor. Nu noi căutarăm ceartă.

— Asta aşa e.

— Regele trebuie să se ridice să apere dreptatea. Şi chiar dacă Sfinţia sa l-ar face cumva s-o ducă pe muierea aceea în patul lui, noi tot avem dreptul nostru asupra lui Sir Lancelot. Măi băiete, pînă una-alta, el a făcut trădare, nu glumă, cînd a luat-o pe Regină cu sine, la fel cum făcu cînd îi ucise pe fraţii noştri.

— Toată dreptatea e de partea noastră.

Zdrahonul îi luă din nou celuilalt mîna palidă, lucind jilavă în laba lui bătătorită. Spuse cu mare greutate :

— Mare durere ar fi să fiu singur pe lume.

— Avem aceeaşi mamă, Gawaine.

— Da !

— Şi era şi mama lui Gareth...

— Uite că vine Regele.

Ceremonia de împăcare ajunsese în stadiile sale finale. În sunete de trompete, demnitarii Bisericii şi Statului începură să se strecoare în sus pe scări. Curteni, episcopi,

heralzi, aprozi, judecători și spectatori — cu toții vorbeau în timp ce intrau în încăpere. Cubul de tapiserie începu să înflorească odată cu apariția lor. Înflorea de fețele nctede ale doamnelor cu asemenea podoabe pe cap, arătînd ca niște semilune sau niște conuri sau ca uimitoarea coafură purtată de Ducesa din „Alice în Țara Minunilor". Cu corsajele lor viu colorate, cu talia la subsoară, cu rochiile lor lungi și mînecile fluturînde, învesmîntate în camelin din Tripoli sau în tafta sau în mătăsuri grele, aceste făpturi delicate pluteau spre locurile lor, lăsînd o dîră de parfum de smirnă sau miere — cu care își spălaseră dinții. Curtezanii lor — scutieri tineri îmbrăcați după ultima modă, mulți dintre ei purtînd însemnul lui Mordred — cel al Haidamacilor — intrau cu pași mărunței, pășind cu picioarele lor încălțate în pantofi cu tocuri înalte, cu care era imposibil să te urci pe scară. La prima treaptă își scoteau pantofii, pe care îi aduceau sus pajii lor. Impresia pe care ți-o lăsau acești tinerei era aceea de picioare îmbrăcate în ciorapi lungi de damă — de fapt, se considerase chiar necesar să se voteze o lege draconică, care stăruia ca hainele lor să fie de ajuns de lungi ca să le acopere fundul. Mai erau acolo mai mulți consilieri de mare răspundere, purtînd niște pălării cu totul extraordinare, dintre care cîteva arătau ca niște învelitori pentru ceainic, altele ca niște turbane, altele ca niște aripi de păsări, și unele ca niște manșoane de blană. Robele acestora erau plisate și căptușite, avînd gulere înalte ca păunii de mare, epoleți și cingători bătute cu pietre scumpe. Se mai aflau acolo și fețe bisericești cu tichiuțe elegante de pus în vîrful creștetului, ca să nu răcească în locul unde purtau tonsura, aceștia fiind îmbrăcați în haine sobre care contrastau cu cele ale laicilor. Mai putea fi văzut acolo un cardinal itinerant purtînd minunăția aceea de pălărie cu pompon care mai împodobește încă hîrtiile de scris ale colegiului Wolsey de la Oxford. Erau o sumedenie de blănuri de tot felul, inclusiv o potrivire foarte elegantă de pielicele albe și negre de miel, cusute în romburi contrastante. Vorbitorii făceau o gălăgie ca un stol de grauri.

Aceasta era partea întîi a ceremoniei. Cea de a doua parte începea cu apropierea sunetului trompetelor. Veneau

apoi mai mulți cistercieni,[1] secretari, diaconi și alte preacuvioase fețe bisericești, toți împovărați cu călimări cu cerneală făcută din scoarță de porumbar fiartă, cu pergament, nisip, bule, pene, și soiul acela de briceguț pe care-l purtau scribii întotdeauna în mîna stîngă, atunci cînd scriau. Mai aveau de asemenea și răbojuri ținute pe bețe, precum și dările de seamă ale ultimei reuniuni.

Cea de a treia secvență a ceremoniei fu constituită de venirea Episcopului de Rochester, numit nunțiu. Sosi cu toată pompa datorată unui nunțiu, deși își lăsase baldachinul jos pe scări. Era un senior cu părul ca mătasea, purtîndu-și cu demnitate mantia și cîrja, stiharul și sfîntul inel — un om binecrescut, cuvios, cunoscînd puterea spirituală.

În cele din urmă, trompeții ajunseră chiar la ușă și intră „Anglia". În hermină grea, care-i acoperea umerii și brațul stîng cu o fîșie mai îngustă pe cel drept — cu o pelerină albastră de catifea și o coroană copleșitoare — greu din pricina maiestății și sprijinit, aproape literalmente sprijinit de ofițerii săi care aveau această sarcină, Regele era condus spre tronul său de pe estrada acoperită de un baldachin de aur cu broderii de dragoni furioși țesuți cu fir roșu — și acolo, atunci cînd mulțimea se dădu într-o parte să-i facă loc, apărură Gawaine și Mordred care-l așteptau să-l primească. Se prăbuși pe jilțul în care fu așezat. Nunțiul, care stătea în picioare, se așeză și el pe tronul din fața lui, împodobit cu alb și aur. Zumzetul se stinse.

— Sîntem gata să începem ?

Vocea cu ison popesc a celui din Rochester domoli tensiunea :

— Biserica este gata.

— La fel și Statul.

Acesta era mormăitul lui Gawaine, ușor agresiv.

— Mai e ceva ce s-ar cuveni rezolvat înainte de venirea lor ?

— Apăi totul e bine pus la cale.

Rochester își întoarse ochii spre stăpînul din Orkney.

— Îi sîntem mult îndatorați lui Sir Gawaine.

— Pentru nimica toată, domnia-ta.

[1] Membri ai ordinului religios fondat în *1098 la Citeaux, în Burgundia.*

— În acest caz, spuse Regele, cred că trebuie să-i spunem lui Sir Lancelot că această Curte așteaptă să-l primească.

— Bedivere, ia trimite să aducă prizonierii.

Se observă că Gawaine căpătase obiceiul de a vorbi în numele tronului și că Arthur îl lăsa să o facă. Nunțiul era totuși mai puțin supus.

— Un moment, Sir Gawaine. Trebuie să arăt în mod clar că Biserica nu privește pe acești oameni ca pe niște prizonieri. Misiunea Sfinției sale, pe care eu îl reprezint aci, este una de pacificare, nu de răzbunare.

— Biserica poate privi prizonierii după cum poftește dar, vedeți domnia-voastră, noi tot după capul nostru cel prost o să ne ținem și tot așa om vorbi, după cum îi-e limba. Aduceți prizonierii.

— Sir Gawaine...

— Suflați cîntarea pentru Maria-sa Regina. Curtea se poate așeza.

În mijlocul muzicii de mascaradă și a trompetelor care răspundeau din afară, toate privirile se îndreptară spre ușă.

Printre blănuri și mătăsuri trecu un freamăt. Cu tîrșîit de pași, în mijlocul mulțimii se desfăcu un culoar. În arcada, acum liberă privirii, Lancelot și Guenever își așteptau replica.

Era ceva patetic în grandoarea lor, de parcă erau gătiți pentru un joc șaradă, la care nu se prea pricepeau. Erau îmbrăcați în veșminte albe, cu fir de aur, iar Regina, care nu mai era nici tînără și nici frumoasă, își purta cu o totală lipsă de grație ramura de măslin. Coborîră timid pe cărarea deschisă în fața lor, ca niște actori bine-intenționați care încercau să facă tot ce puteau, dar nu-și prea cunoșteau meseria. Îngenuncheară în fața tronului.

— Mult-temutul meu Rege.

Tresărirea de milă fu sesizată de Mordred.

— Fermecător!

Lancelot îl privi pe fratele mai mare.

— Sir Gawaine.

Orkney îi arătă spatele.

Se întoarse spre Biserică.

— Domnul meu de Rochester.

— Fii binevenit, fiul meu.

— Am adus-o pe Regina Guenever, la porunca Regelui și cea a Papei.

Urmă o tăcere jenantă, în care nimeni nu îndrăzni să intervină.

— E de datoria mea, atunci, dacă nimeni nu vrea să răspundă, să afirm nevinovăția Reginei Angliei.

— Mincinosule !

— Venit-am să dovedesc cu ființa mea că Regina e cinstită, credincioasă, bună și curată Regelui Arthur, și-mi voi ține astă făgăduială orișicare mi s-ar ridica împotrivă, afară doar de-ar fi Regele sau Sir Gawaine. Căci e datoria mea față de Regină ca să vă fac o asemenea propunere.

— Sfîntul Părinte ne cere să-ți acceptăm propunerea, Lancelot.

Patosul care se zămislise și creștea în încăpere fu rupt pentru a doua oară de facțiunea Orkney.

— Ocara să cadă pe trufașele lui vorbe, strigă Gawaine. Cît despre Regină, să ceară mila noastră și să primească iertarea noastră. Dar tu, tu, cavaler laș și necredincios, ce pricină ai avut tu să dai pierzaniei pe al meu frate ce te iubea mai mult decît pe cei de-un sînge cu el ?

Amîndoi începuseră să folosească limbajul cavaleresc, potrivit cu locul și pasiunea ce-i frămînta.

— Dumnezeu din ceruri preabine știe că nu mi-i de nici un folos inimii mele ca să-ți cer iertăciune, Sir Gawaine. Mai degrabă mi-aș fi ucis propriul meu nepot, pe Sir Bors. Dar nu i-am văzut, Gawaine, și plătit-am pentru asta !

— Ba, c-ai făcut-o în necazul meu și-al casei de Orkney !

— Mă căiesc și mă pocăiesc și inima mă doare, răspunse el, că domnia-ta poate cu gîndul astfel să gîndească, Sir Gawaine, căci știu că de vreme ce-mi ești potrivnic, nicicînd nu voi mai afla împăcarea cu Regele.

— Adevărate cuvinte grăit-ai, numite Lancelot. Domnia-ta venit-ai sub paza salvconductului și sanctuarului ca s-o aduci pre Regină, dar de-aci ai să pleci ca ucigașul carele ești.

— De sînt eu ucigaș, să mă ierte Domnul. Dar să cunoști domnia-ta că nicicînd n-am ucis eu prin trădare și mișelie.

Protestul era menit să-i sublinieze nevinovăția — dar fu primit ca ceva mai mult decît lăsau să se înțelcagă cuvintele la prima vedere. Gawaine, încleștîndu-și o mînă pe pumnal, zbieră :

— Bag eu de seamă unde bați. Adică vrei să zici că Sir Lamorak...

Episcopul de Rochester își ridică mănușa.

— Gawaine, au nu putem noi lăsa sfada asta pe altă dată ? Treaba noastră de-acum e s-o repunem pe Regină în drepturile domniei-sale. Fără îndoială că Sir Lancelot va pofti să ne dea o explicație a necazului, așa încît Biserica să poată fi îndreptățită în înțelegerea sa.

— Mulțumescu-ți, domniei-tale.

Gawaine se uită cu ură în jurul lui, pînă ce vocea obosită a Regelui deschise dezbaterile. Înaintau greoi, cu stîngăcie, într-o serie de salturi.

— Ai fost surprins cu Regina.

— Măria-ta, am fost chemat la doamna și Regina Măriei-tale, nu cunosc întru care pricină ; dar nu intru bine pe ușa odăii, că de îndată aud cum Sir Agravaine și Sir Mordred bat în ea, făcîndu-mă trădător și mișel.

— Și pe drept îți spuneau.

— Domnia-ta, Sir Gawaine, în dihonia lor dînșii nu se dovediră de partea dreptății. Eu vorbesc pentru Regină, și nu pentru lauda mea.

— Bine, bine, Sir Lancelot.

Cavalerul Rău-Făcut se îndreptă atunci spre cel mai vechi prieten al său, spre prima persoană pe care o iubise din tot sufletul. Se lepădă de limbajul cavaleresc, regăsindu-și limba cea de toate zilele.

— Și nu putem fi iertați ? Nu putem noi să fim iarăși prieteni ? Ne-am întors plini de căință, Arthur, cînd știi foarte bine că nu era nevoie să fi venit deloc. Nu vrei să-ți amintești de zilele trecutului, cînd am luptat împreună și eram prieteni ? Toată răutatea asta ar putea fi ștearsă prin bunăvoința lui Sir Gawaine, dacă tu ne-ai acorda îndurare.

— Regele acordă justiție, spuse roșcovanul. Ia zi, domnia-ta ai acordat îndurare fraților mei ?

— Eu mi-am arătat îndurarea față de voi toți, Sir Gawaine. Cutez a spune că vorbesc fără a mă făloși față de domniile voastre atunci cînd zic că mulți din

odaia asta îmi sînt îndatoraţi pentru libertatea, dacă nu chiar pentru viaţa lor. Am luptat pentru Regină şi în dihoniile altora, aşa că de ce n-aş face-o pentru propria mea vrajbă? Ba aş putea spune c-am luptat chiar şi pentru domnia-ta, Sir Gawaine, şi te-am scăpat de la o moarte ruşinoasă.

— Şi totuşi acum, spuse Sir Mordred, n-au mai rămas decît doi Orkney.

Gawaine îşi aruncă pe spate capul.

— Regele poate face cum poftește. Eu m-am hotărît încă de-acum şase luni, cînd l-am găsit pe Sir Gareth într-o băltoacă de sînge — neînarmat.

— Oh, de-ar fi dat Dumnezeu să fi fost înarmat, fiindcă atunci poate că mi-ar fi ţinut piept. Poate că m-ar fi ucis şi am fi scăpat de nenorocirea noastră.

— Frumoasă şi nobilă cuvîntare.

Bătrînul luptător strigă deodată plin de pasiune din adîncul pieptului, spre oricine ar fi vrut să-l asculte:

— De ce să credeţi că voiam să-i ucid? Eu l-am făcut cavaler pe Gareth. Îl iubeam. În momentul în care am auzit că era mort, am ştiut că n-ai să mă ierţi niciodată. Am ştiut că asta însemna sfîrşitul speranţei. Era împotriva interesului meu să-l ucid pe Sir Gareth.

Mordred şuieră:

— Era împotriva inimii noastre.

Lancelot încercă un ultim efort de convingere.

— Gawaine, iartă-mă. Inima-mi sîngerează pentru ceea ce am făcut. Ştiu cît te doare pe tine, fiindcă m-a durut şi pe mine. Nu vrei să dai pace ţării, dacă am să fac o penitenţă? Nu mă sili să lupt pentru viaţă, ci mai bine lasă-mă să fac un pelerinaj pentru Gareth. Voi porni de la Sandwich numai în cămaşă şi voi merge în picioarele goale pînă la Carlisle, şi la fiecare zece mile voi înălţa o cîntare pentru sufletul lui.

— Sîngele lui Gareth, spuse Mordred, nu poate fi răscumpărat cu cînticele, aşa gîndim noi — oricît de multă plăcere ar face o asemenea ispravă Episcopului de Rochester.

Răbdarea bătrînului cavaler se isprăvi.

— Ţine-ţi limba!

Gawaine se aprinse pe moment.

— Poartă-te ca lumea, lichea ucigașă, sau te-njunghiem chiar la picioarele Regelui !

— Eu zic că-ți avea nevoie de mai mult...

Din nou interveni nunțiul.

— Sir Lancelot, te rog. Măcar cîțiva dintre noi să ne păstrăm decența și calmul cuvenit. Gawaine, stai jos ! A fost oferită pentru sîngele lui Gareth o penitență, prin care s-ar putea pune capăt războiului. Dă-ne răspunsul.

După un moment de tăcere răbdătoare, uriașul cu părul nisipiu adoptă un ton superior.

— Am auzit cuvîntarea lui Sir Lancelot și marile sale propuneri de pace, dar el mi-a ucis frații. Asta n-am s-o pot niciodată ierta, și mai presus de toate, trădarea lui față de Sir Gareth. Dacă unchiul meu, Regele Arthur, poftește a-i acorda iertarea, atunci Regele îmi va pierde supușenia mea și a tuturor Gaelilor. Și oricum am învîrti limba în gură, adevărul tot adevăr rămîne și-l cunoaștem. Omul e un trădător dovedit, față de Rege și față de mine.

— N-a rămas nimeni în viață, Gawaine, care să mă facă pe mine trădător. Cît despre Regină, am explicat totul.

— Cu asta am terminat. N-am de gînd să fac vreo aluzie la acuzată, dacă nu se cuvine. Eu vorbesc despre ce-o să-ți fie osînda ta.

— Dacă asta va fi judecata Regelui, am s-o accept.

— Regele s-a și înțeles cu mine, înainte de a veni domnia-ta.

— Arthur...

— Vorbește Regelui cu titlul său.

— Măria-ta, e-adevărat ?

Dar bătrînul își înclină doar capul.

— Cel puțin vreau s-o aud din gura Regelui !

Mordred spuse :

— Vorbește, tată !

Își scutură capul ca un urs zădărît. Clatina din cap cu mișcările greoaie ale unui urs, dar nu voia să-și ridice privirile din podea.

— Vorbește.

— Lancelot, fu auzit spunînd, știi cum ne desparte adevărul. Masa Rotundă e zdrobită, cavalerii împrăștiați

sau morți. Nu ți-am căutat niciodată ceartă, Lance, și nici tu mie.

— Dar nu i se poate pune capăt ?

— Gawaine zice..., începu el slab.

— Gawaine !

— Dreptatea...

Gawaine se ridică în picioare, mătăhalos și falnic.

— Regele meu, domnul și unchiul meu. Este voința Curții ca eu să pronunț sentința asupra acestui mișel trădător ?

Tăcerea deveni absolută.

— Aflați atunci, domniile-voastre cu toții, ca aceasta este Cuvîntul Regelui. Regina se va întoarce la el în libertate, precum a fost mai înainte, și nici un pericol nu o va pîndi pentru nimic ce-ar fi a se bănui mai înainte de astă zi. Aceasta este voința Papei. Dar tu, Sir Lancelot, tu vei pieri din ochii noștri și vei fi surghiunit din acest Regat în vreme de cinsprezece zile și nopți ca drept fiind un mișel dovedit ; și apoi, cu voia Domnului Dumnezeu, te vom urma după acest timp, ca să dărîmăm pe capul tău cel mai puternic castel al Franței.

— Gawaine, ceru el cu trudă, nu mă urmări. Voi accepta surghiunul. Voi trăi în castelele mele din Franța. Dar nu veni după mine, Gawaine. Nu lungi războiul la infinit.

— Lasă asta pe seama celor mai buni ca tine. Castelele sînt ale Regelui.

— Dacă vii după mine, Gawaine, nu mă provoca la luptă : nu-l lăsa pe Arthur să-mi pornească împotriva. N-am să pot lupta împotriva prietenilor mei. Gawaine, pentru Dumnezeu, nu ne face să ne luptăm.

— Lasă palavrele, omule. Dă-ne Regina și îndepărtează-te iute din Curtea aceasta.

Lancelot se concentră cu un fel de ultim efort. Își plimba privirile de la Reprezentantul Angliei la călăul lui.

Se întoarse încet spre Regină, care nu scoase un cuvînt. Văzu ridicola ei rămurică de măslin, stîngăcia ei și veșmintele nepotrivite. Cu capul ridicat, el înălță tragedia lor la adevărata ei noblețe și gravitate.

— Ei bine, doamnă, pare-se că trebuie să ne despărțim.

O luă de mînă, o conduse pînă în mijlocul camerei, transpunînd-o în doamna amintirilor lui. Ceva din strînsoarea mîinii lui, din mersul lui, din siguranța vocii o făcu să reînflorească — era ultima lor asociere — și se transformă iarăși în acel Trandafir al Angliei care fusese pe vremuri. O ridică din nou la acea culme a victoriei pe care o uitasera. Maiestuos ca într-un dans, himera o purtă pînă în centru. Acolo, ca și cum un arc de triumf le mărginea regatul, o opri din mers. Era ultima dată că Sir Lancelot, Regele Arthur și Regina Guenever aveau să fie împreună.

— Regele meu și vechii mei prieteni, un cuvînt doar înainte de a pleca. Osînda mi-e să părăsesc această frăție, pe care am servit-o toată viața. Asta înseamnă să părăsesc țara voastră și să fiu urmărit cu război. Mă ridic atunci, pentru ultima dată, ca apărător al Reginei. Mă ridic să vă spun vouă, iubită doamnă și Regină, în prezența acestei întregi Curți, că, dacă vreun pericol v-ar amenința pe viitor, atunci un sărman braț va veni din Franța să vă apere — și asta s-o țină minte cu toții.

Îi sărută degetele cu încetineală în mișcări, se întoarse țeapăn și începu sa pașească în tăcere de-a lungul cărării mărginită de oameni, ce se deschidea în fața lui. În timp ce mergea, viitorul se închidea în juru-i.

Cinsprezece zile pînă la Dover, acesta era timpul acordat oricărui criminal dovedit, care fusese apărat de Sanctuar. Trebuia să facă acest drum dupa cum îl făcea tot criminalul și anume „fără cingătoare, descălțat, cu capul gol, numai cu cămașa pre dînsul, de parcă ar fi dus spre spînzurătoare". Trebuia să meargă în mijlocul drumului, strîngînd în mînă un mic crucifix, care era simbolul strîngînd în mînă un mic crucifix, care era simbolul sanctuarului. Probabil că Gawaine sau oamenii săi or să stea la pîndă pe urmele lui, doar-doar o lăsa din mînă pentru o clipă crucifixul-talisman. Dar chiar și atunci, fie că mergea în cămașă sau cu platoșă, tot bătrînul lor Comandant rămînea. Mergea fără oprire, fără grabă, uitîndu-se drept în fața lui. De cum trecu pragul, privirile care-l învăluiră lăsau să se citească îndurarea. Oamenii se simțeau vulgari în Camera Dreptății, după ce soldații o părăsiră, și mulți aruncau priviri piezișe hiciurilor roșii, cu o spaimă tainică. »

CAPITOLUL XI

Guenever stătea în iatacul Reginei de la Castelul Carlisle. Patul uriaș fusese strîns și refăcut într-un fel de canapea. Arăta ordonat și dreptunghiular sub baldachinul lui, așa că nici nu-ți venea să te așezi pe el. Lîngă el se afla un cămin cu o oală pusă la încălzit, un jilț înalt și pupitrul la care puteai citi. Se mai afla acolo și o carte de citit, poate aceea a lui Galeotto [1] pe care o pomenește Dante. Costase cam același preț cît nouăzeci de boi, dar cum Guenever o citise de șapte ori, nu mai era prea atrăgătoare. O fulguială tîrzie răsfrîngea lumina serii, strălucind mai mult pe tavanul iatacului decît pe podea, așa încît toate umbrele obișnuite căpătaseră o formă ciudată. Erau albăstrii și așezate altfel ca de obicei. Doamna cosea, stînd așa cum se cuvenea în jilțul înalt, cu cartea lîngă dînsa, și una dintre doamnele de onoare, stînd pe treptele patului, cosea și ea.

Guenever împungea pînza cu mintea pe jumătate goală de gînduri, ca a unei cusătorese, cealaltă jumătate a minții ei rătăcind alene printre necazuri. Tare ar fi vrut să nu fi fost la Carlisle. Prea era aproape de Nord — care era țara lui Mordred — prea departe de securitatea civilizației. De pildă, i-ar fi plăcut să fie acum la Londra — în Turn, poate. I-ar fi plăcut ca în loc de întinderea posomorîtă de zăpadă, să privească pe fereastra Turnului zumzetul și distracțiile metropolei ; Podul Londrei, cu casele răspîndite aiurea, de-abia ținîndu-se în pămînt și căzînd mereu în rîu. Își aducea aminte de el ca de un pod cu o deosebită personalitate, fie că era vorba despre casele mai sus-amintite, sau de capetele răsculaților înfipte în țepușe, fie că îi amintea de locul în care Sir David în armură se luptase în sulițe cu Lordul Welles. Pivnițele caselor se sprijineau în stîlpii podului și acesta avea o capelă a sa proprie și un turn să-l apere. Era un perfect oraș-jucărie, cu gospodine care-și scoteau

[1] Aluzie la o lucrare care ar fi apărut, pare-se, în acea perioadă. Galahalt, sau Galahault sau Galeotto, este acel *„haut prince"* din Sarluse și Insulele Lungi care apare în *Morte Darthur* a lui Malory, ca personaj romantic, amestecat în intriga iubirii dintre Lancelot și Guinevere. Este cavalerul francez care-l recomandă pe Lancelot reginei, în *Infernul* lui Dante există o referire la această poveste.

capul pe fereastră, sau aruncau găleţile legate cu frînghii în rîu ca să scoată apă, sau aruncau lăturile (tot în rîu, bineînţeles), sau atîrnau rufele la uscat, sau ţipau după ţîncii lor, cînd trebuia să fie ridicat podul mobil.

Măcar pentru treaba asta şi tot ar fi meritat să fii în Turn. Aici, la Carlisle, totul era tăcut ca moartea. Dar acolo, în turnul Cuceritorului, un reflux şi un flux constant de mahalagii însufleţeau gerul de-afară. Chiar şi menajeria lui Arthur, pe care o ţinea acum în Turn, îţi dădea un simţămînt de echilibru, pe lîngă mirosul pe care-l raspîndea. Ultima achiziţie era un elefant matur, dăruit de Regele Franţei şi special desenat pentru posteritate de neobositul vînător de noutăţi care era Matthew Paris. [1]

Cînd Guenever ajunse la elefant, puse jos lucrul de mînă şi începu să-şi frece degetele. Îi amorţiseră. Şi nu se mai dezmorţeau aşa de iute ca pe vremuri.

— Ai pus firimituri pentru păsări, Agnes?

— Da, doamnă. Prihorul a fost tare vioi azi. A cîntat un tril întreg, cînd l-a supărat una dintre mierle care era mai lacomă.

— Sărăcuţele de ele. Ei, dar oricum, cred că peste cîteva săptămîni or să cînte toate.

— Ce mult pare să fi trecut de cînd a plecat toată lumea, spuse Agnes. Curtea e la fel ca şi păsările acum, atît de tăcută şi împietrită.

— Ei, or să vină ei înapoi, fără îndoială.

— Da, doamnă.

Regina îşi reluă lucrul şi începu să împungă cu multă grijă.

— Se zice că Sir Lancelot a fost viteaz.

— Sir Lancelot a fost întotdeauna un viteaz, doamnă.

— În ultima scrisoare se zice că Gawaine a avut un duel cu el. Doamne, ce nenorocit trebuie să se fi simţit ca să primească să se lupte.

Agnes spuse cu tărie:

— Uite, eu nu pot să-mi dau seama de ce vrea Regele să pornească cu Sir Gawaine acela împotriva celui mai bun prieten al său. Toată lumea poate să vadă că asta-i numai din pricina unei furii oarbe. Şi apoi să pustieşti

[1] Paris Matthew, (?—1259), călugăr şi istoric, considerat mare maestru în ale scrisului, desenatului şi picturii religioase.

pămîntul Franței, numai ca să-i faci în ciudă lui Sir Lancelot și să provoci toată vărsarea asta teribilă de sînge și să spui toate grozăviile pe care le îndrugă Haidamacii. Zău așa, doamnă, că nimănui nu-i face vreun bine să săvîrșească asemenea blestămății. Ce-a fost, a fost, ce tot să mai scormonești durerile vechi. Ei uite, asta nu pot să pricep eu, de ce nu lasă ei lucrurile să se liniștească? Viii cu viii, morții cu morții.

— Eu zic că Regele merge cu Sir Gawaine fiindcă încearcă să fie drept. El gîndește că cei din Orkney au dreptul să ceară dreptate pentru moartea lui Gareth — și cred că lucrurile stau într-adevăr așa. Ca să nu mai vorbim că dacă Regele nu s-ar ține de Sir Gawaine, n-ar mai avea pe nimeni de partea lui. Era mai mîndru de Masa Rotundă decît de orice altceva pe lumea asta, și poftim că acum s-a făcut țăndări și vrea și el să mai păstreze pe cineva din vechii lui tovarăși.

— Zău, că prost fel de a ține Masa unită mai este și ăsta, auzi, să lupți împotriva lui Sir Lancelot, spuse Agnes.

— Sir Gawaine are dreptul la justiție. Cel puțin, așa se zice. Și nici alegerea Regelui nu-i chiar la voia lui. E luat pe sus de voința poporului — de cei care vor să facă cuceriri și prădăciuni în Franța, și care au cerut cu tărie să se pornească la război, sau care se săturaseră de pacea lungă pe care a reușit el s-o mențină, sau care sînt nerăbdători să-și facă o carieră militară ori să verse sînge ca răzbunare pentru cei ce-au murit în piață. Sînt apoi toți tinerii aceia din partidul lui Mordred, care cred în naționalism, și care au fost învățați să gîndească că soțul meu nu este decît un ramolit de conservator; mai sînt apoi rudele acelora care au murit luptînd pe scările din fața iatacului meu, și-apoi e clanul Orkney, cu pizma lor ancestrală care le întunecă mințile. Războiul e ca un foc, Agnes. Poate că numai un om l-a aprins, dar e de ajuns să se întindă și să nu-l mai poți stăpîni. Războiul nu se poartă pentru un lucru anume.

— Of, of, și iar of, doamnă, toate chestiile astea tari și mari — zău așa, că nu sînt pentru noi. Ei, da' ia spuneți-mi, ce zice la scrisoare?

Guenever rămase tăcută cîtăva vreme, privind epistola fără s-o vadă, în vreme ce frămînta în minte problemele soțului ei. Apoi spuse cu voce încetă:

— Regele îl iubește pe Lancelot atît de mult încît este silit să fie nedrept cu el — de teamă să nu fie nedrept cu alți oameni.

— Da, doamnă.

— Zice, spuse Regina, observînd deodată cu tresărire scrisoarea la care se uita, că Sir Gawaine ieșea călare în fața Castelului în fiece zi, și striga cu voce mare că Lancelot e un laș și un trădător. Cavalerii lui Lancelot erau furioși, și au ieșit la luptă unul cîte unul, dar el i-a atacat pe toți și i-a doborît, iar pe unii dintre ei i-a rănit rău de tot. Aproape că i-a ucis pe Bors și pe Lionel, pînă ce în cele din urmă a trebuit să iasă la luptă chiar Lancelot. Oamenii din castel l-au obligat. I-a spus lui Sir Gawaine că a fost silit la asta, ca o fiară încolțită.

— Și ce-a zis Sir Gawaine?

— Sir Gawaine a zis: „Ci lasă flecăreala și aide de te luptă, să ne alinăm inima."

— Și-așa au făcut?

— Da, s-au duelat în fața castelului. Toată lumea a promis să nu se amestece, și au început lupta la ora nouă dimineața. Știi doar că Sir Gawaine poate întotdeauna să lupte mai bine dimineața. De aceea au început așa de devreme.

— Vai, vai, arată-ți Doamne milostirdia pentru Sir Lancelot, auzi, să se lupte cu vrăjmașu' cînd ăsta e de trei ori mai puternic! Fiindca știți, doamnă, ce-am auzit că zice lumea: zice că Cei-Vechi au în ei sînge de nimfă, adică le iese prin păru' ăla roșu al lor, mă-nțelegeți, coniță, și-asta-l face pe Sir Gawaine puternic cît trei oameni înainte de amiază, fiindcă soarele luptă pentru el!

— Trebuie să fi fost groaznic, Agnes. Dar Sir Lancelot e prea mîndru, ca să nu-i fi acordat avantajul acesta.

— Mă-ntreb de n-a fost ucis.

— Aproape că da. Dar s-a apărat cu scutul și a parat loviturile tot timpul și s-a retras. Răvașul spune că a primit multe atacuri grozave, dar a reușit să se apere pînă la amiază. Atunci, bineînțeles, cînd puterea nimfelor s-a prăpădit, a putut și el să atace, și a sfîrșit dîndu-i lui Gawaine o asemenea lovitură în cap, că l-a doborît la pămînt. N-a mai putut să se scoale.

— Vai, Sir Gawaine!

— Da, și-ar fi putut să-l ucidă cînd ar fi poftit.

— Dar n-a făcut-o.

— Nu. Sir Lancelot s-a ridicat de deasupra lui și s-a dat înapoi și s-a sprijinit în spadă. Gawaine l-a rugat să-l ucidă. Era mai furios decît l-ai fi văzut vreodată și a strigat: „De ce te oprești? Haide, dacă-i pe-așa · omoară-mă și termină-ți isprava de măcelar. Să știi că nu mă predau. Omoară-mă pe loc, fiindcă altcumva află c-am să mă lupt iarăși cu tine, dacă ai să-mi cruți viața.“ Și tot timpul ăsta plîngea cu lacrimi amare.

— Adică acum putem să spunem, comenta Agnes cu înțelepciune, că Sir Lancelot a refuzat să lovească un cavaler doborît la pămînt.

— Chiar așa putem spune.

— Întotdeauna a fost un domn bun și cumsecade, deși nu ceea ce am putea numi o frumusețe.

— A fost cel mai bun dintre toți.

Rămaseră tăcute amîndouă, rușinate de simțămintele lor, și începură iară să împungă cu acul.

Curînd, Regina spuse:

— S-a cam întunecat, Agnes. Ce zici, n-am putea să aprindem niște fețile de rogoz?

— Cum de nu, doamnă. Și eu mă gîndeam la asta.

Începu să le aprindă de la focul din vatră, tot bodogănind despre un anume loc înapoiat și despre sălbatici nordici care merg mai mult în pielea goală și care nici lumînări nu sînt în stare să aibă, în vreme ce Guenever fredona un cîntec cu mintea dusă aiurea.

Era duetul pe care-l cînta pe vremuri cu Lancelot, și, cînd își dădu seama de asta, se opri brusc.

— Gata, doamnă. Oricum, parcă s-a mai lungit nițel ziua.

— Da, curînd vine primăvara.

Așezîndu-se și tot împungînd cu acul în lumina fumurie, Agnes reluă șirul de întrebări de-acolo de unde-l lăsase.

— Și ce-a zis Regele de toată povestea asta?

— A plîns cînd a văzut cum a fost Gawaine cruțat. Asta l-a făcut să-și aducă aminte de tot soiul de lucruri, și s-a simțit așa de nenorocit, că pînă la urmă a căzut la pat.

— Asta-i cam ceea ce s-ar numi un atac de nervi, doamnă?

— Da, Agnes. S-a îmbolnăvit de inimă rea, și Gawaine avea o comoție, așa că le-a fost la amîndoi ca vai de lume. Dar cavalerii țin înainte asediul.

— Asta e. Nu s-ar zice că-i o scrisoare prea veselă, nu-i așa, doamnă ?

— Nu, nu e.

— Îmi amintesc că am primit și eu odată o scrisoare, dar asta e, ce să-i faci, se zice că veștile proaste vin cel mai repede.

— Ei, ce-avem noi altceva decît scrisori acum că s-a golit Curtea și lumea s-a împărțit în tabere de dușmani și n-a mai rămas nimeni, decît Lordul Protector.

— Vai de mine, ce ți-e și cu Sir Mordred ăsta : niciodată n-am putut înghiți oamenii ca el. Pentru ce tot strigă și cuvîntează și bate capul oamenilor, și-și scoate pălăria ca să-i facă să strige „ura" ! ? De ce nu poa' să se îmbrace mai vesel, ca tot omul, în loc să se învîrtă de colo pînă colo îmbrăcat tot în negru, de parc-ar fi ducă-se pe pustii, Doamne iartă-mă ? Zău așa, eu cred că s-a molipsit de-asta de la săracu' Sir Gawaine, că și-ăla numai așa umblă...

— Uniforma e purtată chipurile în semn de doliu după Gareth.

— Păi ăstuia nici că i-a păsat de Gareth, i-auzi, că mult l-a durut pe el de frat-su. Eu nu cred că-i pasă de cineva pe lumea asta.

— Îi păsa de maică-sa, Agnes.

— Asta așa e, da' vezi că și ea s-a trezit cu beregata tăiată, fiindcă nu era mai bună decît a lăsat-o Dumnezeu. Haita dracului, asta sînt cu toții, ascultați-mă pe mine, doamnă, că știu ce vorbesc.

— Regina Morgause, spuse gînditoare Guenever, trebuie să fi fost o ființă tare ciudată. E un lucru pe care-l știe toată lumea acum că Mordred a fost făcut Lord Protector, așa că nu mai contează dacă vorbesc despre asta. Dar zău așa, că grozavă femeie trebuie să fi fost ea de l-a prins în mreje pe Regele nostru cînd avea patru copii ai ei. Și asta încă nu-i nimic, dar unde mai pui că l-a vrăjit și pe Sir Lamorak, cînd era bunică. Trebuie să fi avut un efect nemaipomenit asupra fiilor ei, dacă unul dintre ei avea asemenea simțăminte sălbatice pentru ea, încît a ucis-o cînd a prins-o cu un bărbat în pat. Și

avea pe atunci aproape șaptezeci de ani. Iar pe Mordred l-a supt cred cu sînge cu tot, ca un păianjen.

— Pe vremuri știți ce se zicea, că surorile Cornwall sînt vrăjitoare. Desigur, cea mai a naibii era Morgan the Fay. Dar las' că nici cu Morgause asta a noastră nu mi-e rușine.

— Aproape că-ți pare rău pentru Mordred.

— Ei, mai bine v-ați ține mila pentru dumneavoastră, doamnă, că de la el n-o să căpătați nici pic.

— Mă rog, dar de cînd i s-a dat pe mînă regatul, a fost foarte politicos.

— Păi da, cum nu. Pisica blîndă zgîrie rău. Asta-i unul din ăia care tace și face.

Guenever consideră aceste vorbe, ținîndu-și lucrul de mînă în lumină. Întrebă cu oarecare neliniște în glas :

— Doar nu crezi că Sir Mordred are de gînd să facă vreo faptă rea, Agnes, ce-ți veni ?

— Are sufletul întunecat.

— Doar n-are să facă vreo răutate cînd Regele l-a lăsat să aibă grijă de țară și de noi ?

— Regele ăsta al dumneavoastră, doamnă, mă iertați că îndrăznesc să vorbesc așa, da' să știți că nu mă duce mintea sa-i mai înțeleg faptele. Adică cum asta ? Mai întîi, pleacă să se lupte cu cel mai bun prieten al lui, numai fiindcă i-o spune Sir Gawaine, și după aia n-are ce face și-l lasă pe al mai îndîrjit vrăjmaș al său să fie Lord Protector. Eu chiar că nu mai înțeleg ce l-a făcut să se poarte așa ; i-o fi luat Domnul mințile și ochii din cap, mai știi...

— Mordred n-a încălcat niciodată legea.

— Asta fiindcă-i prea viclean.

— Regele spunea că Mordred va trebui să fie urmașul la tron, și doar nu poți să-l iei în același timp și pe Rege și pe urmașul lui din țară, așa că bineînțeles trebuia să fie lăsat ca Protector. A fost foarte drept.

— Ei, doamnă, cu dreptatea asta ne ducem de rîpă, o să vedeți.

Apoi cusură mai departe. După un timp Agnes adăugă :

— Regele s-ar fi cuvenit să stea aici, și dacă tot trebuia, atunci barem să-l fi lăsat pe Mordred să se ducă.

— Aș fi vrut să fi rămas acasă.

După un timp, explică :

— Cred că Regele vrea să fie cu Sir Gawaine, doar-doar l-o mai domoli nițel.

Brodau în continuare, cuprinse de un simțământ de stinghereală, acul topindu-se în materialul negru cu o lungă strălucire, ca a stelelor căzătoare.

— Ți-e teamă de Sir Mordred, Agnes ?

— Da, doamnă, cam mi-e.

— Și mie. Se plimbă de colo-colo, în ultima vreme, ca o pisică, de-abia calcă pe pământ și... și se uită la oameni într-un fel ciudat. Și apoi mai sînt și toate discursurile astea despre Gaeli și Saxoni și Evrei, și toate zbieretele și istericalele astea. L-am auzit săptămîna trecută cum rîdea de unul singur. Era groaznic.

— E un om tare viclean. Poate că ascultă chiar acum.

— Agnes !

Guenever lăsă să-i cadă acul de parcă ar fi fost lovită.

— Ei, ia mai lăsați frica, doamnă, că n-o fi chiar așa ; Glumeam și eu, ca omul.

Dar Regina rămase înghețată de spaimă.

— Du-te la ușă. Cred că ai dreptate.

— Oh, doamnă, mai că n-aș face-o.

— Deschide-o imediat, Agnes.

— Doamnă da' ia gîndiți-vă că e-acolo !

Prinsese și ea frică. Lumina pîlpîitoare dată de fețilele de rogoz nu era de ajuns. Cine știe, poate că era chiar acolo, în cameră, în vreun colț întunecat. Se ridică cu o tresărire, ca o potîrniche cînd e uliul deasupra ei, și-și trase fusta. Pentru amîndouă femeile, castelul deveni deodată prea întunecos, prea gol, prea singuratic, prea nordic, prea plin de noapte și de iarnă

— Dac-o deschizi, o să plece.

— Dar trebuie să-i dăm timp să plece.

Își forțau vocile, simțindu-se de parcă erau sub o aripă neagră.

— Du-te lîngă ușă și vorbește tare atunci, înainte de a o deschide.

— Doamnă, și ce să zic ?

— Zi, „să deschid ușa ?“ Și atunci eu am să zic : „Da, cred că e timpul să ne culcăm“.

— Cred că e timpul să ne culcăm.

— Ei, hai, dă-i drumu'.

— Bine, doamnă. Să-ncep ?

— Începe odată, și mai repede.

— Zău că nu știu, dacă pot s-o fac.

— Oh, Agnes, te rog, mai repede !

— Foarte bine, coniță. Cred că acum pot s-o fac.

Înfruntînd ușa de parcă aceasta avea de gînd s-o atace, Agnes i se adresă cît putu de tare.

— Am de gînd să deschid ușa !

— E timpul să ne culcăm !

Nu se întîmplă nimic.

— Acum, deschide-o ! spuse Regina.

Trase zăvorul și dădu ușa de perete, iar în cadrul ușii, zîmbitor, se afla Mordred.

— Bună seara, Agnes.

— Oh, domnule.

Nenorocita femeie îi făcu o reverență neliniștită ca o zbatere de pasăre, strîngîndu-și cu o mînă pieptul, și-o luă zorită la fugă spre scări. El se dădu politicos deoparte. După ce femeia plecă, Mordred păși în cameră, somptuos în costumul lui de catifea neagră, cu un diamant rece, sclipind în lumina feștilelor din mijlocul insignei sale stacojii. Oricine nu l-ar mai fi văzut de o lună sau două și-ar fi dat seama de îndată că e nebun — dar își pierduse mințile, treptat, încît cei care locuiau împreună cu el nu-și dădură seama de acest lucru. Era urmat de mopsul lui pitic, negru și minuscul, care-și mișca necontenit ochii strălucitori și coada bîrligată.

— Agnes a noastră pare să fie cam nervoasă, spuse el. Bună seara, Guenever.

Bună seara, Mordred.

— Hm, o mică broderie gingașă ? Credeam că împletești ciorapi pentru soldații noștri.

— De ce-ai venit ?

— Oh, numai așa, o vizită obișnuită înainte de culcare. Trebuie să-mi ierți punerea în scenă.

— Întotdeauna aștepți în fața ușii ?

— Ei, trebuie să intri cumva pe o ușă, doamnă. E mai comod decît să intri pe fereastră — deși, după cîte știu eu, s-ar părea că unora le plăcea să intre și pe fereastră.

— Mă rog. Vrei să stai jos ?

Își luă jilțul cu un gest aferat, cățelul sărindu-i imediat în poală. Într-un fel, era tragic să te uiți la el, fiindcă făcea același lucru pe care-l făcuse și maică-sa.

Juca, juca tot timpul teatru și încetase definitiv să mai fie real.

Se scriu și s-au scris tragedii în care blonde fatale își trădează ibovnicii și-i distrug, în care Cresside, Cleopatre, Dalile, și uneori chiar fiice obraznice ca Jessica[1] își duc iubiții sau părinții în nenorocire; dar nu ele sînt sîmburele tragediei. Ele sînt zorzoanele sufletului uman. Ce importanță are dacă Antoniu s-a aruncat în sabia lui? Aceasta n-a făcut altceva decît să-l ucidă. Pofta carnală a mamei și nu cea a amantei este cea care surpă și descompune mintea. Aceasta este cea care condamnă personajul tragic la moartea care-l pîndește. Jocasta,[2] și nu Julieta este cea care sălășluiește în inima tragediei. Gertrude[3] și nu prostuța Ophelia este cea care-l împinge pe Hamlet în brațele nebuniei. Esența tragediei nu rezidă în a fura sau a lua. Orice gîsculiță de fetișcană e în stare să răpească o inimă. Numai că adevărata tragedie înseamnă să dai, să sporești, să adaugi, să înăbuși fără perne. Tragedia Desdemonei, prădată de viață și onoare este nimica toată pe lîngă aceea a unui Mordred, lipsit de tot ceea ce reprezenta el însuși — sufletul lui furat, copleșit, zdrobit, secat, în timp ce personalitatea maternă trăiește, înflorește triumfătoare, superfluu și-l copleșește cu dragostea ei sufocantă, aparent fără nici cea mai mică rea-intenție. Mordred a fost singurul fiu al casei de Orkney care nu s-a căsătorit niciodată. El a fost cel care, cînd frații lui au șters-o în Anglia, a rămas singur cu maică-sa vreme de douăzeci de ani, cămara ei cu rezerve de viață. Și-acum că era moartă, el devenise mormîntul ei. Morgause exista în el ca un vampir. Cînd se mișca, sau cînd își sufla nasul, o făcea cu mișcările ei. Cînd juca teatru devenea la fel de ireal cum fusese și ea, cînd pretinsese că e virgină și poate momi inorogul. Se bălăcea și el în aceeași magie crudă. Începuse chiar să aibă cățeluși pe care-i plăcea să-i mîngîie, ținîndu-i în poală, la fel cum îi plăcuse și ei — deși îi urîse întot-

[1] Jessica, fiica lui Shylock din piesa *Negustătorul din Veneția*, a lui Shakespeare.

[2] Jocasta — mama lui Oedip și soția lui Laius, regele Tebei.

[3] Gertrude, regina Danemarcei și mama lui Hamlet în tragedia lui Shakespeare.

deauna pe ai ei cu aceiași îndîrjită gelozie cu care îi urîse și amanții.

— Parcă simt o răceală în aer astă seară, ce zici ?

— În februarie e lăsat să fie rece, după legea firii.

— Ma refeream la fragilitatea relațiilor noastre personale.

— Protectorul pe care l-a numit soțul meu e legat a fi bine primit de Regină.

— Protectorul. Dar nu și bastardul Regelui, dacă nu mă înșel ?

Lăsă din mînă acul și broderia și-l privi drept în față.

— Nu înțeleg de ce vii în felul ăsta și nu știu ce vrei.

N-avea nici un chef să fie dușmănoasă, dar el o silea. Nu-i fusese niciodată frică de nimeni pe lumea asta.

— Ah, mă gîndeam doar la o discuție despre situația politică — doar așa, o mică discuție nevinovată.

Regina simțea că ajunseseră la un gen de criză și asta îi slăbea puterile. Era prea bătrînă acum ca să mai aibă de-a face cu nebuni, deși nu avea încă nici cea mai mică suspiciune în privința sănătății lui mintale. Atîta doar că ironia stînjenitoare a tonului vocii lui o făcea să se simtă ea însăși nereală — o făcea incapabilă a-și da frîu liber propriilor gînduri. Dar nu voia să cedeze.

— Voi fi bucuroasă să aud ce poftești a-mi zice.

— Oh, asta-i deosebit de generos din parte-ți... Jenny.

Era ceva monstruos. O transforma într-una din fanteziile lui, și nu-i mai vorbea deloc ca unei persoane reale.

Spuse plină de indignare :

— Vrei te rog să fii atît de bun și să mi te adresezi cu titlul meu, Mordred ?

— Vai de mine, dar se poate, cum să nu! Trebuie să-mi cer iertare dacă am încălcat cumva domeniile lui Lancelot.

Sarcasmul acționă asupra ei ca un tonic. O ridică la poziția ei reală de doamnă cu sînge regesc, de matroană respectabilă ce nu-și încovoia spatele în fața oricui și care strînsese cu deplin succes în degetele ei reumatice, împodobite cu inele scînteietoare, frînele lumii întregi vreme de cincizeci de ani.

— Tare cred, spuse ca de îndată, că o să-ți vină cam greu să faci așa ceva.

— Oh-la-la ! Mă rog, mi-e teamă că mi-am găsit ce mi-am căutat. Ai avut dintotdeauna o limbă iute, Regină Jenny.

— Sir Mordred, dacă nu te poți purta ca un gentleman, să știi c-am să plec.

— Și unde te-ai duce, mă rog ?

— M-aș duce oriunde : oriunde o femeie destul de bătrînă ca să-ți fie mamă, ar fi ferită de purtarea aceasta necuviincioasă.

— Da, sigur că da, numai că vezi, întrebarea este — observă el meditativ, unde anume ai fi în siguranță ? Cum să scapi oare de mine ? Planul pare în ultimă analiză menit eșecului, dacă iei în considerare faptul că toată lumea a plecat în Franța, și că eu am rămas acum cîrmuitorul regatului. Bineînțeles, ai putea să te duci în Franța... dacă ai putea să ajungi acolo.

Înțelese, sau începea să înțeleagă.

— Nu știu ce vrei să spui.

— Da ? Ei, atunci eu zic c-ar trebui să te gîndești puțin.

— Dacă vrei te rog să mă ierți, spuse ea ridicîndu-se, am să-mi chem femeia.

— Da' cum nu, cum nu, cheam-o, cheam-o neapărat. Deși va trebui după aceea s-o trimit înapoi.

— Agnes primește ordine de la mine.

— Da ? Mă cam îndoiesc. Dar, mă rog, hai să încercăm.

— Mordred, vrei să pleci sau nu ?

— Nu, Jenny, spuse el. Vreau să rămîn. Dar, dacă ai bunăvoința să stai jos cuminte un minut, îți promit să mă port ca un perfect gentleman — ca unul dintre acei ai domniei-tale *preux chevaliers*, pe cuvîntul meu.

— Nu am de ales.

— Nu prea.

— Ce vrei ? întrebă ea.

Se așeză, încrucișîndu-și mîinile în poală. Era obișnuită cu o viață de primejdii.

— Ei haide, haide, făcu el, într-o dispoziție grozavă, nebun de-a binelea, bucurîndu-se de jocul acesta de-a șoarecele și pisica. Nu face să ne purtăm așa de grosolan. Mă înțelegi, trebuie să ne simțim și noi în largul nostru, înainte de a începe conversația, altfel o să pară cam nefirească.

— Te-ascult.

— Ah, nu, nu. Să-mi spui Mordy, sau un alt nume din ăsta, așa, mai intim. Alintă-mă. În felul ăsta o să

pară mai natural cînd am să-ţi spun Jenny. Aşa o să mi se pară lucrurile mult mai plăcute.

Ea refuză să răspundă.

— Guenever, ai cea mai mică idee despre situaţia ta?

— Situaţia mea este aceea de Regină a Angliei, la fel cum a ta este aceea de Protector.

— Asta în vreme ce Arthur şi Lancelot luptă unul cu celălalt în Franţa.

— Aşa este.

— Ei, ce-ai zice dacă ţi-aş spune, întrebă el, mîngîind mopsul, că azi de dimineaţă am primit o scrisoare? Şi că Arthur şi Lancelot au murit?

— Nu te-aş crede.

— S-au omorît unul pe celălalt în bătălie.

— Nu e adevărat, îi răspunse ea calmă.

— Ca să spunem lucrurilor pe nume, nu e. Dar cum ai ghicit?

— Daca nu era adevărat, atunci să ştii c-a fost o cruzime să vorbeşti aşa. De ce-ai spus asta?

— O mulţime de oameni ar fi crezut-o, Jenny. Şi cred că o mulţime or s-o şi creadă.

— Şi de ce mă rog ar crede-o? întrebă ea, înainte de a fi prins sensul vorbelor lui.

Atunci se opri, ţinîndu-şi suflarea. Pentru prima dată, începu să se simtă înfricoşată: îi era teamă pentru Arthur.

— Doar nu vrei să spui...

— Oh, dar cum nu, exclamă el jovial, pot şi spun. Şi acuma, ia fii tu atît de amabilă şi spune-mi ce crezi că s-ar întîmpla dac-aş anunţa moartea sărmanului Arthur?

— Bine, Mordred, dar nu poţi, sînt sigură că n-ai putea să faci un asemenea lucru! Dar ei trăiesc... Datorezi tot ce ai... Credinţa ta faţă de senior... Dar n-ar fi adevărat! Arthur te-a tratat întotdeauna cu atîta scrupuloasă dreptate...

El răspunse cu o privire îngheţată:

— N-am cerut niciodată să fiu tratat cu dreptate. Asta e ceva pe care-o face el oamenilor ca să se distreze.

— Bine, dar e tatăl tău!

— Oho, cît despre asta, trebuie să-ţi spun că n-am cerut să mă nasc. De altfel, cred că şi asta a făcut-o ca să se distreze.

— Înțeleg.

Stătea jos, răsucind broderia în mîini, încercînd să raționeze.

— De ce-mi urăști bărbatul ? întrebă ea, aproape cu uimire.

— Nu-l urăsc. Îl disprețuiesc.

— Nu știa că mama ta e sora lui, atunci cînd s-au întîmplat toate, explică ea cu blîndețe.

— Și presupun, că nu știa că eu sînt fiul lui, cînd ne-a aruncat pe toți, de-a valma, în barcă și ne-a lăsat în voia valurilor ?

— Avea doar nouăsprezece ani, Mordred. L-au înspăimîntat cu profețiile lor, și-a făcut și el ce l-au pus sfetnicii să facă.

— Mama mea a fost o femeie bună pînă ce l-a întîlnit pe Regele Arthur. Avea o casă fericită cu Lot de Orkney, și i-a născut patru feciorași zdraveni. Ce s-a întîmplat după aceea ?

— Dar ea avea de două ori vîrsta lui ! Mai curînd mă gîndesc că...

O opri, ridicîndu-și mîna.

— Vorbești despre mama mea.

— Îmi pare rău, Mordred, dar zău că...

— Mi-am iubit mama.

— Mordred...

— Regele Arthur a luat o femeie care era credincioasă soțului ei. Cînd a părăsit-o, era o destrăbălată. Și-a sfîrșit viața goală într-un pat de desfrîu, împreună cu Sir Lamorak, pe drept ucisă de propriul ei copil.

— Mordred, n-are nici un rost să mai vorbești, dacă nu poți să înțelegi... dacă nu poți să crezi că Arthur este un om bun și că regretă și e tare nenorocit. Nici nu știi cît ține la tine. Tocmai îmi spunea cît de mult te iubește, numai cu o zi sau două înainte de a fi început toată povestea asta nefericită...

— N-are decît să-și țină dragostea pentru el.

— A fost întotdeauna atît de drept, pledă ea.

— Oh, preacinstitul și preanobilul Rege ! Da, păi cum nu, e ușor să fii drept, cînd nu mai ai de ce. Ei, știi că are haz, moșu' ! Dreptate ! Ei bine, n-are decît să-și țină și dreptatea tot pentru domnia-sa !

Ea vorbi din nou, încercînd să nu ridice glasul :

— Dacă te vei proclama rege, or să vină cu toții din Franța să se lupte cu tine. Vom avea atunci un dublu război în loc de unul singur, și de data asta, războiul va fi purtat în Anglia. Întreaga alianță a cavalerilor va fi mînjită.

El nu făcu altceva decît să surîdă cu o pură încîntare.

— Pare de necrezut, spuse ea, strîngînd broderia în degete.

Nu-i mai rămînea nimic de făcut. O clipă îi trecu prin minte că, dacă s-ar umili în fața lui, dacă ar cădea în genunchii ei înțepeniți și bătrîni implorîndu-i cruțarea, poate că s-ar îndupleca. Dar era evident o încercare sortită eșecului. Mordred își urma traiectoria fixată, ca un clopot care se bălăbăne într-un anumit fel pe frînghie. Chiar și conversația lui părea să fie, cum și era de fapt, un rol vorbit. Și rolul se va termina conform scenariului.

— Mordred, spuse ea neputincioasă, ai milă de oamenii din țara asta, dacă nu vrei să te înduri de Arthur și de mine.

Își dădu jos mopsul pitic din poală și se ridică, zîmbindu-i cu dementă satisfacție. Se întinse, privind în jos spre ea, fără să o vadă cîtuși de puțin.

— Vai de mine, de tine am să mă îndur, spuse el, chiar dacă n-am să fac același lucru cu Arthur.

— Ce vrei să spui ?

— Mă gîndeam la o potrivеală, Jenny, la o simplă potrivеală.

Îl privi fără să scoată o vorbă.

— Da. Tatăl meu a comis incest cu mama mea. Nu crezi că ar fi un aranjament nostim, dragă Jenny, dacă ar fi să răspund căsătorindu-mă cu nevasta tatălui meu ?

CAPITOLUL XII

Era întuneric în cortul lui Gawaine, în afara unui fără cu mangal care îl lumina nedeslușit de jos în sus. Cortul era sărăcăcios și lăsat în paragină, în comparație cu splendidele corturi ale cavalerilor englezi. Pe patul tare erau întinse cîteva pleduri de tartan de Orkney, și singurele podoabe ale cortului erau un clondir din plumb umplut cu apa sfințită pe care o lua ca medicament, purtînd inscripția *„Optimus egrorum, medicus fit Thomas*

bonorum“ [1], împreună cu un mănunchi ofilit de iarbă neagră, legat de prăjina care susținea cortul. Aceștia erau zeii lui casnici.

Gawaine era întins cu fața în jos pe cuverturi. Omul plîngea, încet și neputincios, în vreme ce Arthur, stînd lîngă el, îi mîngîia mîna. Rana îl supsese de toate puterile, că altfel nu s-ar fi apucat el să-și boccească soarta. Bătrînul Rege încerca să-i mai aline suferința.

— Nu te mai amărî atîta, Gawaine, îl consolă el. Ai făcut și tu ce-ai putut.

— A doua oară, m-a cruțat a doua oară într-o singură lună.

— Lancelot a fost întotdeauna foarte puternic. Parcă nici nu l-ar atinge anii.

— Atunci de ce nu m-a isprăvit, la asta nu m-ajută mintea ? De două ori l-am rugat să sfîrșească odată cu totul. I-am spus că dacă mă va lăsa să mă dreagă iară doftorii, n-am să fac altcumva decît că m-oi bate iarăși cu el de cum mă pun pe picioare ! Mamă Doamne, adăugă el tînguitor, că tare mă mai chinuie capu' ista !

Arthur răspunse cu un oftat :

— Asta din pricină că ai primit amîndouă loviturile în același loc. Curat ghinion !

— Te-apucă și rușinea, zău așa.

— Ei, atunci nu te mai gîndi la asta. Hai, stai liniștit, sau or să te-apuce iarăși fierbințelile, și n-o să mai fii în stare să te lupți cine știe cîtă vreme. Și-atunci ce ne facem ? Nu mai facem două parale fără Gawaine al nostru care să ne conducă în luptă.

— Nu sînt decît un om de paie, Arthur, spuse el. Sînt doar o farfara mîncată de patimi rele și nu pot să-l ucid.

— Oamenii care cred că nu sînt buni la nimica, sînt întotdeauna cei mai buni. Hai să schimbăm subiectul și să vorbim despre ceva plăcut. Anglia, de exemplu.

— N-o să mai vedem niciodată Anglia.

— Prostii ! O să vedem Anglia, chiar în primăvara asta. Păi dacă stai bine și te gîndești, aproape că-i primăvară. Ghioceii au ieșit de nu mai știu cînd, și cutez a spune că Guenever trebuie să și aibă în grădină cîteva flori de șofran. E grozavă la grădinărit.

[1] Să fie Thomas doctorul cel mai bun al bolnavilor celor mai cumsecade. (lat.).

— Guenever a fost tare bună cu mine.

— Gwen a mea este bună cu toată lumea, spuse cu mîndrie bătrînul. Mă întreb ce-o fi făcînd acuma? Probabil că se duce la culcare. Sau poate că stă trează mai tîrziu, și mai vorbește cîte ceva cu fratele tău. Ce plăcut ar fi să te gîndești că tocmai în clipa asta vorbesc despre noi, zicînd poate vorbe de laudă despre curajul și bărbăția lui Gawaine; sau poate că Gwen zice că ce bine i-ar părea ca moșneagul ei să se întoarcă acasă.

Gawaine se mișcă neliniștit în pat.

— Și pe mine mă cam bate gîndu' s-o pornesc către casă, murmură el. Dacă Lancelot urăște clanul Orkney, așa cum zice Mordred, atunci de ce mă rog îl tot cruță pe capul familiei? Poate că pînă la urmă, mai știi, l-o fi ucis pe Gareth din greșeală.

— Sînt sigur că de vină a fost doar ceasu' rău. Dac-ai să vrei să pui umărul și să sfîrșim odată cu războiul ăsta păcătos, eu zic c-o să putem să-l terminăm curînd. Știi că acum se spune că noi am lupta ca să-ți facem ție dreptate. Eu și ceilalți care vrem să ne luptăm, va trebui să ne aplecăm în cele din urmă în fața hotărîrii tale. Dacă te mulțumești să-i pui cap și să te împaci, atunci să știi că n-o să fie nimeni mai fericit ca mine.

— Așa o fi, dar vezi că m-am jurat să lupt cu el pîn' la moarte.

— Ai încercat de două ori, și asta nu-i de glumă.

— Și de fiecare dată am luat-o pe coajă, spuse el cu amărăciune. Ar fi putut de două ori să facă să se termine războiul. Da' nu, nu merge, că ar părea că mi-e frică dacă am ajunge la un compromis.

— Cei mai viteji oameni sînt cei cărora nu le pasă dacă par a fi niște lași. Adu-ți numai aminte cum s-a ascuns Lancelot în Joyous Gard luni de zile, în timp ce noi îi cîntam provocări la poartă.

— Dară nici nu pot să uit fața lu' Gareth, săracu'.

— A fost un lucru trist pentru noi toți.

Gawaine încerca să gîndească, un efort care nu-i devenise mai lesnicios prin practică. Și unde mai pui că în întunericul nopții aceleia era de două ori mai greu, din cauza capului. Încă de pe vremea cînd Galahad îl izbise în cap de se alesese cu o comoție, cînd o pornise în Expediția pentru căutarea Sfintei Cupe, avea tendința să capete dureri de cap și acum, printr-o curioasă întîm-

plare. Lancelot îl pocnise de două ori, în două dueluri separate, în același loc.

— Și de ce mă rog să cedez, întrebă el, numai fiindcă mă bate mereu? Asta ar însemna că fug de el. Dacă l-aș putea doborî cumva într-o a treia întîlnire, ei, atunci, poate. Și să-l cruț pe individ. Mda, așa ar mai merge, am fi chit.

— Cîmpurile, spuse Regele gînditor, vor fi curînd, în Anglia, numai flori de leac și margarete. Ce bine ar fi să dobîndim și noi pacea.

— Da, și unde mai pui și șoimăritul de primăvară.

Omul se răsuci în patul lui de-abia luminat, într-o mișcare de aducere aminte, dar încremeni fulgerat de durerea cumplită ce-i străbătu țeasta.

— Sfinte Atotputernice, da' știu că mă ține o zvîcnire în cap de mă zăpăcește și-alta nu.

— Vrei cumva să-ți aduc o cîrpă udă, sau un pahar cu lapte?

— Ba nu. N-ai ce-i face. N-ajută nimic.

— Sărmanul Gawaine. Sper că nu ți s-a rupt nimica înăuntru.

— Lucrul care s-a rupt e cugetul meu. Hai mai bine să vorbim despre alte lucruri.

Regele spuse șovăitor :

— N-ar trebui să vorbesc prea mult. Mă gîndesc că s-ar cuveni să mă duc acum, și să te las să dormi.

— Ba nu, să stai. Nu cumva să pleci și să mă lași singur. N-ai idee ce mă supără să rămîn de unu' singur.

— Doctoru' spunea că...

— Apăi la toți dracii cu doftorii aiștia, că greață mi-e de ei. Și zău așa, mai adastă un pic, că n-o fi foc. Ține-mi mîna. Povestește-mi de Anglia.

— Mîine ar trebui să vină poșta, și-atunci o să putem citi ceva vești despre Anglia. O să primim ultimele noutăți, și o să avem și-o depeșă de la tînărul Mordred, și poate c-o să-mi scrie și Gwen a mea.

— Scrisorile lui Mordred îs reci ca gheața.

Arthur se grăbi să-l apere.

— Asta numai din pricină că are o viață nefericită. Poți fi absolut sigur că în sinea lui arde un foc de dragoste. Gwen spunea pe vremuri că toată căldura lui era îndreptată spre maică-sa.

— Da, pe mama o iubea.

— Poate că era îndrăgostit de ea.

— Asta ar explica de ce era gelos pe domnia-ta.

Gawaine fu surprins de această idee nouă, care-i trecuse pentru prima oară prin cap.

— Poate d-aia l-a și lăsat pe Sir Agravaine s-o ucidă, cînd cu povestea aia cu Lamorak... Săracu' băiat, toată lumea s-a purtat cîinește cu el.

— E singurul frate de mi-a mai rămas și mie.

— Știu. Dar Lancelot n-a vrut, a fost doar un accident tragic.

Stăpînul din Lothian își mișcă febril bandajul.

— Da' nu se poate, nu se poate. Cum vine asta, accident ? Hai să mai zic că purtau coiful, da' de unde, n-aveau nimic pe cap, mă înțelegi ? E musai să-i fi cunoscut.

— Am mai vorbit despre asta.

— Da, e zadarnic.

Bătrînul întrebă cu tragică sfială :

— Nu crezi că ai putea vreodată să-l ierți, Gawaine, orice s-ar întîmpla pe lumea asta, nu-i așa ? Să știi că nu încerc să fug de datoria mea, dar dacă justiția ar putea fi temperată de milă...

— Am s-o *temperesc* cînd o ajunge el la mila mea, și nu înainte.

— Mă rog, numai tu poți hotărî. Uite că vine doctorul să-mi spună c-am stat prea mult. Intră, doctore, intră.

Dar în cort intră zorit Episcopul de Rochester, ducînd pachete și un felinar de fier.

— Ah, tu ești, Rochester. Credeam că-i doctoru'.

— Seara bună, Măria-ta. Bună seara și domniei-tale, Sir Gawaine.

— Bună să-ți fie inima.

— Eh, cum mai merge azi capul ?

— Apăi mai bine, mulțam frumos domniei tale.

— Eh, asta-i o veste excelentă. Și eu, adăugă el cu viclenie, și eu v-am adus domniilor-voastre cîteva vești. Poșta a venit mai devreme !

— Scrisori !

— Una pentru domnia-ta, și i-o înmînă Regelui, una lungă.

— Dară pentru mine, nici una nu-i ? întrebă Gawaine.

— Nimic, teamă mi-e, săptămîna asta. Data viitoare o să ai mai mult noroc.

Arthur duse scrisorile la felinar și rupse sigiliul.

— Mă scuzați că citesc.

— De bună seamă. Doar n-o să ne ținem după tot ceremonialul, cînd e vorba despre scrisori din Anglia. Doamne Sfinte, nu m-am gîndit niciodată c-am să ajung călător pe drumuri la vîrsta mea și să trebuiască să umblu hai-hui prin străinătăți...

Murmurul episcopului se stinse. Arthur nu făcuse nici o mișcare. Nici nu se înroșise, nici nu pălise, nici nu lăsă să-i cadă scrisoarea din mînă, nici nu rămase cu ochii ațintiți în gol. Citea doar liniștit. Dar Rochester se opri din vorbă și Gawaine se ridică într-un cot. Îl priveau cum citește, cu gura deschisă.

— Măria-ta...

— Nimic, spuse el, vrînd parcă să-i dea la o parte cu un gest al mîinii. Vă rog să mă iertați. Vești.

— Sper că...

— Dă-mi voie să termin, rogu-te. Vorbește cu Sir Gawaine.

Gawaine întrebă :

— Îs cumva vești proaste... S-ar putea să văz și eu ?

— Nu, te rog, mai lasă-mă un minut...

— Mordred ?

— Nu, nu. Nu-i nimica. Doctorul zice că... Sfinția ta, aș vrea să-ți vorbesc ceva afară.

Gawaine începu să se salte în poziție șezîndă.

— Vreau să mi se zică și mie.

— Haide, că nu-i nimic de ce să te enervezi. Culcă-te. Ne întoarcem imediat înapoi.

— Apăi aflați domniile-voastre că de plecați fără să-mi spuneți și mie, mă țin după voi.

— Nu-i nimica, ți-am spus. O să te doară capul.

— Ce e ?

— Nimic. Doar că...

— Ei ?

— Ei bine, poftim, Gawaine, spuse el, lăsînd deodată la o parte orice rezistență, se pare că Mordred s-a proclamat Regele Anglici, în cadrul Noii Ordini a dumisale.

— Mordred !

— Le-a spus Haidamacilor lui că noi am murit, mă înțelegi, explică Arthur, de parcă ar fi fost un lucru de la sine înțeles, și apoi...

— Mordred zice că noi am murit ?

— Zice că noi sîntem morți și...

Dar asta nu putea să mai exprime în cuvinte.

— Și ce ?

— Și... are de gînd să se căsătorească cu Gwen.

Urmă un moment de tăcere deplină, în vreme ce mîna episcopului căuta pierdută crucea ce-i atîrna pe piept, iar laba gigantică a lui Gawaine se încleștă cu disperare de așternutul patului. Apoi vorbiră amîndoi deodată.

— Lordul Protector..., începu episcopul.

— Apăi nicicum nu poate fi astfel de ispravă pe măsura adevărului. Doar n-o face frati-miu asemenea lucru.

— Din nefericire, e adevărat, spuse Regele răbdător. Aceasta este o scrisoare de la Guenever. Dumnezeu știe cum a reușit s-o strecoare.

— Dar vîrsta Reginei...

— După proclamație, a cerut-o de nevastă. Nu avea pe nimeni care s-o ajute. Regina i-a acceptat propunerea.

— L-a acceptat pe Mordred ?

Gawaine reușise să-și lase picioarele pe marginea patului.

— Unchiule, dă-mi scrisoarea

O luă din mîna fără vlagă, care i-o dădu cu un gest reflex, și începu s-o citească, înclinînd-o spre lumină.

Arthur continuă să explice.

— Regina a acceptat propunerea lui Mordred și a cerut permisiunea să plece la Londra să-și pregătească trusoul. Cînd a ajuns la Londra cu puținii care i-au mai rămas credincioși, a fugit la Turn și a zăvorît porțile. Slavă Domnului, e un fort puternic. Acum o asediaza în Turnul Londrei, și Mordred întrebuințează arme de foc.

Rochester întrebă cu uimire :

— De foc ?

— Folosește tunul.

Era prea mult pentru intelectul sărmanului bătrîn preot.

— Asta-i prea de tot ! E de necrezut ! spuse el. Auzi dumneata, să zică că noi am murit, și să se căsătorească cu Regina ! Și după toate cele să mai folosească și pușca cea mare !...

— Acum că s-a ajuns să se folosească și armele de

foc, spuse Arthur, s-a terminat cu Masa Rotundă. Trebuie să ne grăbim spre casă.

— Auzi, să folosească tunul împotriva oamenilor !

— Trebuie imediat să mergem s-o salvăm, Sfinţia-ta. Gawaine poate să rămînă aici...

Dar stăpînul din Orkney era jos din pat.

— Gawaine, ce faci ? Culcă-te imediat înapoi.

— Vin cu domniile-voastre.

— Gawaine, culcă-te înapoi. Rochester, ajută-mă să-l bag în pat.

— Ultimul meu frate şi-a încălcat juràmîntul de credinţă.

— Gawaine...

— Şi Lancelot... Ah, Doamne, capul meu !

Stătu în picioare legănîndu-se şovăielnic în lumina chioară, ţinîndu-şi bandajul cu amîndouă mîinile, în vreme ce umbra lui se mişca grotesc în jurul prăjinii care susţinea cortul.

CAPITOLUL XIII

Anguish din Irlanda visase o dată la un vînt care să le doboare toate castelele şi oraşele — şi, după cîte se pare, cam asta îşi pusese în cap şi viforul ăsta de-acum. Sufla în jurul castelului Benwick cu toată puterea pedalelor orgii sale. Sunetele pe care le scotea sunau ca o masă informă de mătase ce-ar fi trasă cu toată tăria printre ramurile copacilor, sau ca părul tras prin pieptene ; ca nişte maldăre de nisip revărsîndu-se la nesfîrşit din cupa unui excavator ; ca nişte gigantice cearşafuri sfîşiate ; ca mii de tobe răpăind într-o bătălie îndepărtată ; ca un şarpe nesfîrşit răsucindu-se şi încolăcindu-se şi şerpuind prin vegetaţia măruntă a lumii alcătuită din copaci şi case şi castele ; ca nişte bătrîni oftînd şi femei ţipînd şi lupi urlînd prin faţa casei. Viforul şuiera, murmura, gemea, zbîrniia, palpita, bubuia, zumzuia, huruia în coşurile caselor. Şi mai ales, suna ca o făptură vie : vreo făptură elementară şi monstruoasă, jelindu-şi osînda. Era vîntul damnaţiunii dantești, purtîndu-şi îndrăgostiţii şi cocorii pierduţi ; satană ce nu cunoştea pacea de Şabat, trudind şi fremătînd.

În oceanul de vest hărțuia întinsul mării, ridicînd cu ghiotura apa din apă și purtînd-o spumă în depărtări. Pe pămîntul uscat făcea să se încovoaie în fața sa toți copacii. Tufișurile de spini, răsucite și strîmbe, care creșteau cîte două din aceeași rădăcină, își izbeau trunchiul unul de celălalt, scoțînd scrîșnete jalnice. Pe crengile mușcătoare și biciuitoare ale copacilor, păsările așteptau să treacă greul furtunii, cu capul spre direcția vîntului, cu corpurile la orizontală, ghearele lor gingașe prefăcute în ancore. Șoimii pelerini de pe stînci stăteau cu stoicism în bătaia vîntului, cu cotleții răvășiți de ploaie și cu penele ude ridicate în vîrful capului. Gîștele sălbatice ce-și croiau drum spre adăpostul lor de noapte, în lumina amurgului, de-abia reușeau să facă un metru pe minut împotriva curentului de aer, și țipetele lor atîțate le erau furate de vînt și duse hăt-departe, așa încît treceau pe lîngă tine înainte de a le auzi, deși zburau doar la cîteva picioare. Rațele sălbatice și fluierașii, zburînd în înaltul cerului, dispăreau înainte de a apare. Rafalele de vînt care răzbăteau pe sub ușile castelului supuneau la mare caznă rogojinile ce fremătau pe pardoseală. Huiau și vuiau în burlanul scărilor în formă de tirbușon, zăngăneau și trînteau obloanele de lemn de la ferestre, scîncau și schelălăiau strident și pătrunzător, trecînd printre creneluri, fluturau tapiseriile reci în unduiri glaciale și-și căutau drum pe sub gulere, în jos, de-a lungul șirei spinării. Turnurile de piatră se înfiorau sub bătaia lor, tremurînd în întregime, de parcă ar fi fost corzile de bas ale unui instrument muzical. Plăcile de ardezie zburau de pe acoperișuri și se făceau praf de pămînt, pocnind din vreme în vreme ca niște pușcoace.

Bors și Bleoberis stăteau ghemuiți deasupra unui foc viu, căruia vîntul îndîrjit părea să-i fi dat proprietatea de a răspîndi lumină fără căldură. Chiar și focul părea înghețat, de parcă era pictat. Mintea le era ca tulburată de năpasta văzduhului.

— Dar de ce-au plecat atît de repede? întrebă Bors tînguitor. De cînd mă știu pe lumea asta n-am auzit sau văzut ca vreun asediu să fie ridicat în felul ăsta. S-au cărat cu toții într-o singură noapte. S-au dus de parcă i-ar fi luat vîntul.

— Trebuie să fi primit vreo veste proastă. Probabil că ceva nu merge prea bine în Anglia.

— Mai știi...

— Dacă s-ar fi hotărît să-l ierte pe Lancelot, atunci ar fi trimis un mesaj.

— Mă rog, dar tare mi se par toate aiurea; auzi dumneata, să ridici pînzele și s-o pornești cu toată flota cît ai zice pește, fără să-ți anunți dușmanul!

— Ce crezi, o fi fost vreo revoltă în Cornwall, sau în Țara Galilor, sau în Irlanda?

— Întotdeauna au avut ei de furcă cu Cei-Vechi, constată cu indiferență Bleoberis.

— Da' nu prea-mi vine mie să cred că-i vorba de-o revoltă. Eu zic mai curînd c-o fi dat boala pe neașteptate în Rege, și-atunci au trebuit să-l ducă de grabă acasă. Sau poate c-o fi picat năpasta pe Gawaine. Știi, lovitura aia zdravănă de i-a dat-o Lancelot a doua oară, poate că i-o fi străpuns țeasta și l-o fi tulburat pe la creieri?

— Poate.

Bors mai atiță focul.

— Auzi, s-o șteargă așa, fără o vorbă.

— De ce nu face Lancelot nimica?

— Păi ce vrei să facă?

— Habar n-am.

— Regele l-a surghiunit.

— Da.

— Păi atuncea, ce vrei să mai facă? Nu mai e nimic de făcut.

— Oricum ar sta lucrurile, spuse Bleoberis, parcă-parcă aș vrea totuși să facă ceva.

O ușă se deschise cu zgomot în fundul scărilor turnului. Tapiseriile se învîrtejiră, rogojinile se ridicară, focul se înecă în fum și vocea lui Lancelot învăluită de pala de vînt, strigă:

— Bors! Bleoberis! Demaris!

— Aici! Prezent!

— Unde?

— Aici sus.

Pe cînd ușa depărtată se închise, în cameră se așternu din nou liniștea și pacea. Rogojinile se lăsară din nou pe podele, și pașii lui Lancelot răsunară clar pe treptele de piatră, acolo unde înainte de-abia i se auzise strigătul. Intră în cameră în mare grabă, ducînd în mînă o scrisoare.

— Bors, Bleoberis. Vă căutam.

Amîndoi se ridicară în picioare.

— A venit o scrisoare din Anglia. Curierii au fost duși de vînt în sus pe coastă, cam la cinci mile de-aici. Haide, că trebuie să plecăm imediat.

— În Anglia ?

— Da, da. În Anglia, bineînțeles. I-am spus lui Lionel să se ocupe de treburile transportului, iar tu, Bors, vreau să ai grijă de furaje. Va trebui să așteptăm să se mai domolească vijelia.

— De ce plecăm ? întrebă Bors.

— S-ar cuveni să ne spui și nouă veștile...

— Veștile ? făcu el nedeslușit. N-am acum timp de asta. O să vă spun în barcă. Poftim, citiți scrisoarea.

I-o întinse lui Bors, și plecă înainte ca ei să fi putut a-i răspunde.

— Ei poftim !

— Citește, ce spune ?

— Păi nici măcar nu știu de la cine e.

— Poate că zice acolo în scrisoare.

Lancelot apăru, înainte ca ei să-și fi extins cercetările mai departe de data scrisorii.

— Bleoberis, spuse el, am uitat. Vreau să ai grijă de cai. Ei, hai, dă-mi scrisoarea. Dacă o să începeți amîndoi acum s-o buchisiți, păi atunci o să dureze toată noaptea.

— Ce zice ?

— Cele mai multe vești au venit prin curier. Se pare că Mordred s-a revoltat împotriva lui Arthur, s-a proclamat Conducator al Angliei și a cerut-o pe Guenever de nevastă.

— Dar e măritată, protestă Bleoberis.

— Păi de asta s-a și terminat cu asediul. Apoi, după cîte se vede, Mordred a ridicat o armată în Kent, ca să se opună debarcării Regelui. Făcuse publică știrea că Arthur a murit. Și acum o asediază pe Regină în Turnul Londrei, și folosește tunul.

— Tunul !

— L-a întîlnit pe Arthur la Dover și a pornit o bătălie ca să împiedice debarcarea. A fost o luptă grozavă, jumătate pe mare și jumătate pe uscat, dar Regele a cîștigat. Așa că a ajuns pe pămînt.

— Cine-a scris scrisoarea ?

Lancelot se așeză deodată pe un scaun.

— E de la Gawaine, de la sărmanul Gawaine! Acum e mort.

— Mort!

— Păi atunci cum mai poate să scrie... începu Bleoberis.

— E o scrisoare înspăimîntătoare. Gawaine a fost un om de treabă. Voi toți care m-ați silit să mă lupt cu el, n-ați fost în stare să vedeți ce suflet avea în el.

— Citește-o, propuse Bors cu nerăbdare.

— Se pare că lovitura ceea pe care i-am dat-o în creștetul capului a fost periculoasă. N-ar fi trebuit niciodată s-o pornească la drum în starea în care era. Dar se simțea singur și ca vai de capul lui și fusese trădat. Ultimul lui frate s-a dovedit a fi un trădător. A stăruit să se întoarcă și el să-l ajute pe Rege — și, în timpul debarcării, a încercat să dea și el o lovitură. Din nefericire, dușmanii l-au pocnit tocmai peste rana cea veche, și a murit din pricina ei cîteva ore mai tîrziu.

— Mă rog, da' nu văd ce te supără pe tine toată istoria asta.

— Ascultați scrisoarea.

Lancelot se duse cu ea la fereastră și rămase tăcut, examinînd scrisul. Avea ceva înduioșător în felul în care erau întocmite literele, scrisul fiind atît de diferit de autorul lui. Gawaine nu prea era omul la care să te gîndești că s-ar pricepe la scris. Ba chiar ar fi părut mai natural să fi fost analfabet, ca cei mai mulți dintre ceilalți. Și totuși poftim, în loc de scrisul gotic ascuțit, care se folosea atunci, în fața ochilor lui Lancelot se întindeau rîndurile ordonate de minuscule litere galeze, la fel de ordonate și rotunde și micuțe ca atunci cînd le învățase de la vreun sfînt de demult în întunecatul Dunlothian. Scrisese atît de rar de atunci, încît meșteșugul caligrafiei își păstrase frumusețea. Era o mînă de fată bătrînă ori de băiat de modă veche, stînd cu picioarele îndoite în jurul unui scăunel și scoțîndu-și limba afară printre dinți, din cauza atenției cu care scria. Purtase toată această precizie inocentă, acele rotocoale și codițe grațios de demodate, de-a lungul mizeriei și pasiunii, pînă la adînci bătrînețe. Părea ca și cum din armura

neagră ar fi ieșit deodată premiantul clasei : un băiețel nevinovat cu mucii strălucindu-i în vîrful nasului înroșit, cu picioarele goale cu degetele vinete de frig, cu un cîrlig de pescuit în ghemul de morcovi subțirei care-i erau degetele.

„Către Domnia-Sa Sir Lancelot, floarea nobililor cavaleri ce i-am văzut au am auzit dinspre dînșii în zilele ce-mi fură dăruite de Domnul : Io, Sir Gawaine, din Lot, Regele Orkney-ului și nepot după soră nobilului Rege Arthur, îți trimit domniei-tale aceste salutări, după cum adeveresc mai jos cu propria-mi mînă.

Și vreau a spune ca toată lumea să cunoască cum că Io, Sir Gawaine, Cavaler al Mesei Rotunde, căutatu-mi-am moartea din mîinile Domnici-Tale — și nu prin vrednicia ori voința Domniei-Tale, ci a mea fu ispita. Drept care cu stăruință și prea-plecată umilință mă rog Domnici-Tale grabnic să te întorci pe astă glie și să vezi de mormîntul meu și, de-i cu putință, să te rogi o rugăciune la Domnul întru pacea și hodina sufletului meu.

Și tocmai în ziua în care-ți scriu acest zapis, să știi că fost-am lovit de moarte în aceeași vătămătură, carele am primit-o de la mîna Domnici-Tale, Sir Lancelot, — căci de un bărbat mai nobil nici că se putea să fiu lovit.

Și deopotrivă, Sir Lancelot, te mai rog pe Domnia-Ta, întru dragostea ce ne-a legat odinioară...“

Lancelot se opri din citit și aruncă scrisoarea pe masă.

— Poftim, asta e, spuse el, nu mai pot să mai citesc. Mă îndeamnă să viu de grabă, să-l ajut pe Rege împotriva fratelui său : ultima lui rubedenie. Gawaine își iubea familia, Bors dragă, și uite că pînă la urmă n-a mai rămas nici unul dintr-ai lui. Cu toate astea, mi-a scris ca să mă ierte. Ba a mai și spus că totul nu s-a întîmplat decît din pricina lui. Numai Dumnezeu știe ce frate bun a fost.

— Și cu Regele ce se cuvine să facem ?

— Trebuie să ajungem în Anglia cît mai repede. Mordred s-a retras la Canterbury, unde-o să se dea o nouă bătălie. Cine știe, poate că acum s-a și terminat. Curierii au fost întîrziați de furtună. Totul depinde de cît de repede putem ajunge.

Bleoberis spuse :

— Mă duc să văd de cai. Cînd pornim ?

— Mîine. Diseară. Acum. Cum stă vîntul. Zorește-te !

— Bine.

— Și tu, Bors, furajul.

— Da.

Lancelot îl urmă pe Bleoberis pînă la scări, dar se întoarse chiar în ușă.

— Regina asediată, făcu el. Trebuie s-o eliberăm !

— Da.

Bors, lăsat singur cu vîntul șuierător, culese scrisoarea de pe masă plin de curiozitate. O înclină în lumina din ce în ce mai slabă, admirînd *g*-ul care semăna cu un *z*, *b*-ul buclat, și *t*-ul curbat, ca lama plugului. Fiecare rînd ordonat era ca brazda pe care o lasă aceasta în urmă și la fel de dulce ca pămîntul reavăn. Dar spre sfîrșit, brazda devenea șovăielnică. Întoarse scrisoarea, privind semnătura cafenie. Buchisi sfîrșitul epistolei — bătînd din buze, în vreme ce rogojinile loveau mărunt podelele și fumul răbufnea și vîntul vuia.

„...și în astă-zi fu scrisă scrisoarea mea, ci numai cu două ceasuri și jumătate înainte de moartea mea, scrisă cu a mea proprie mînă, și tot așa iscălită mai gios cu parte din sîngele inimii mele.

Gawaine de Orkney."

Numele îl citi în încheiere de două ori și clănțăni din dinți.

— Gawaine, bag de seamă, spuse el cu voce tare, dar nu prea sigur de el, eu zic că în Nord l-or fi pronunțînd Chuchullain. Nu poți niciodată să fii sigur cu limbile astea vechi.

Puse apoi jos scrisoarea, se duse spre fereastra ce lăsa să se vadă un peisaj dezolant și începu să îngîne o melodie pe nume : „Negură, negură pe dealuri", ale cărei cuvinte s-au pierdut pentru noi în vîltoarea timpurilor. Cine știe, poate c-or fi fost ca astea de-acum, moderne, care spun că :

„Și sîngele încă mi-e vîrtos și inima în Highland
Și visurile ne leagănă în minunatele Hebride."

CAPITOLUL XIV

Același vînt de jale fluiera și-n jurul cortului Regelui la Salisbury. Înăuntru domnea un calm deplin pe lîngă stihiile dezlănțuite de-afară. Era un interior somptuos, poate din cauza tapiseriilor — și Uriah era acolo, încă în poziția aceea din clipa morții, cînd era desfăcut în două de spadă ca un unghi de o bisectoare — sau poate din cauza sofalei așternută cu blănuri grele, sau a lumînărilor scînteietoare. Era un adevărat cort imperial. Armura Regelui strălucea posomorît pe un rastel în fundul cortului.

Un șoim prost-crescut, supus viciului de a slobozi țipete ascuțite, stătea neclintit pe un leaț ca de papagal, purtîndu-și gluga și meditînd la vreun coșmar ancestral. Un ogar, alb ca fildeșul, ghemuit cu labele sub el, cu coada curbată într-o seceră osoasă, așa cum fac toți ogarii, îl privea pe bătrîn cu ochi umezi și blînzi de căprioară, plini de milă. O minunată tablă de șah smălțuită, cu piese din cristal și jasp era așezată în poziția de șah-mat lîngă pat. Pretutindeni erau risipite hîrtii. Acopereau masa diacului, pupitrul la care se citeau documentele, scaunele — hîrtii plictisitoare privind cîrmuirea, asupra cărcia încă se mai stăruia cu vitejie; documente legale, care cuprindeau tot felul de legi care trebuiau introduse în cod; de intendență și armament și ordine de zi. Un ditamai ceaslov stătea deschis în locul unde se scrisese despre un anume, „William ot Lane, mișel nelegiuit", care fusese condamnat să fie spînzurat, *suspendatur*, pentru vina de a fi prădat la drumul mare. Pe margine, cu scrierea ordonată a diacului, se putea citi laconicul epitaf *„susp."*, potrivit cu atmosfera de tragedie. Acoperind pupitrul de citit, se înălțau vrafuri fără de sfîrșit de petiții și „lăcrimații", toate adnotate cu rezolutia și semnătura regală. Pe acelea pe care Regele le aprobase, scrisese cu trudă: *„Le roy le veult"*, Regele o vrea. Petițiile respinse erau marcate cu subterfugiul politicos folosit întotdeauna de monarhie: *„Le Roy s'advisera"*, Regele se va consulta. Pupitrul de citit și jilțul erau amîndouă dintr-o bucată, și-l puteai vedea acolo chiar pe Măria-sa Regele, cu capul prăbușit pe pupitru. Capul îi zăcea între hîrtii, răvășindu-le. Arăta de parcă era mort — și nici nu mai avea mult.

Arthur era epuizat. Fusese zdrobit de cele două bătălii pe care le purtase pînă acum, cea de la Dover și cealaltă la Barham Down. Nevastă-sa era prizonieră. Cel mai vechi prieten al lui era surghiunit. Fiu-său încerca să-l ucidă. Gawaine era mort și îngropat. Masa lui Rotundă se spulberase. Țara îi era în război. Și totuși încă ar mai fi putut înfrunta în vreun fel toate lucrurile astea, dacă nu ar fi fost distrusă însăși dogma fundamentală a inimii și minții sale. Cu multă vreme în urmă, cînd aceea minte și inimă ale unui băiețel sprinten pe nume Art — atunci, demult, fusese învățat de mărinimia întruchipată într-un moșneag ce-și tremura barba albă. Fusese deprins de Merlyn să creadă că omul era un animal care poate fi făcut mai bun ; că, una peste alta, omul era o ființă mai degrabă cumsecade decît rea ; că merita să încerci să faci bine ; că n-ar exista un asemenea lucru cum ar fi păcatul originar. Fusese lucrat ca o armă pentru folosul omului, pornindu-se de la presupunerea că oamenii sînt buni. Fusese educat, de acel bătrîn dascăl ce se amăgea pe sine, să fie un fel de Pasteur sau Curie sau un descoperitor plin de răbdare al insulinei. Misiunea pentru care fusese destinat era aceea de a lupta împotriva Forței, boala mintală a umanității. Masa lui, ideea lui despre Cavalerism, Sfînta Cupă, devotamentul lui pentru Justiție — toate acestea însemnaseră doar pași în direcția efortului pentru care fusese îndrumat. Era ca omul de știință, care ar fi urmărit toată viața lui să descopere secretul cancerului. O asemenea viață ar fi putut — pînă la sfîrșit — să-i facă pe oameni mai fericiți. Dar toată construcția ei depindea de o primă condiție : aceea ca omul să fie bun.

Aruncîndu-și acum privirea înapoi spre faptele vieții lui, i se părea că tot timpul nu făcuse altceva decît să se zbată ca să stăvilească un torent, care, de fiecare dată cînd reușea să-l oprească, rupea zăgazul în altă parte, și-atunci iar trebuia s-o ia de la capăt. Era curentul acelei „*Force Majeure*". În timpul primelor zile dinaintea căsătoriei lui, încercase să răspundă puterii cu putere — în bătăliile sale împotriva Confederației Gaelice — numai ca să-și dea seama, pînă la urmă, că două rele nu făceau un lucru bun. Dar reușise să zdrobească odată pentru totdeauna visul feudal al războiului. Apoi, cu Masa lui Rotundă, încercase să înhame Tirania la forme

mai blînde, așa încît să-i poată utiliza puterea în scopuri folositoare. Trimisese pe oamenii forței în lumea largă, ca să-i scape pe cei asupriți și să îndrepte răul — să doboare puterea individuală a baronilor, la fel cum doborîse el puterea regilor. Așa și făcură — pînă cc, în cursul timpului, scopurile fuseseră atinse, dar forța rămase nedomolită în mîinile sale. Atunci căutase o nouă cale și își trimisese cavalerii să vadă de treburile lui Dumnezeu, în căutarea Sfintei Cupe. Dar și încercarea aceasta fusese un eșec, fiindcă cei care izbîndiseră în Expediția lor deveniseră perfecți și deci pierduți pentru lume, în vreme ce ceilalți care nu izbîndiseră, se întoarseră curînd cu nimic mai buni ca înainte. În cele din urmă, căutase să facă de fapt o hartă a forței, astfel încît să o lege de mîini și de picioare prin justiție. Încercase să introducă în cod culpa proastei întrebuințări a forței de către indivizi, astfel încît s-o limiteze, opunîndu-le justiția impersonală a statului. Fusese gata să-și jertfească soția și pe cel mai bun prieten impersonalității Justiției. Și atunci, chiar cînd puterea individuală părea să fi fost învinsă, Principiul Forței apăruse din nou pe la spate, într-o altă formă — în aceea a puterii colective, a ferocității de sleahtă, a numeroaselor armate care nu se supuneau legilor individuale Îngrădise puterea unităților singulare, numai ca să-și dea seama apoi că fusese preluată într-o formă mai cumplită, de mulțime. Învinsese crima, ca să fie acum confruntat cu războiul. Pentru asta nu mai existau legi.

Războaiele zilelor sale de tinerețe, acelea împotriva lui Lot și a Dictatorului Romei, fuseseră simple bătălii ca să răstoarne convenția feudală a modului de a purta război ca un fel de vînătoare de vulpi, sau ca un joc de poker, în care miza erau banii de răscumpărare. Ca să termine odată pentru totdeauna cu ideea asta, introdusese ideea de război total. Și acum, la bătrînețe, acest război total se întorsese ca să se aciuiască pe pămînturile țării sale sub forma de ură totală, ca cea mai modernă dintre formele războiului.

Acum, cu fruntea sprijinită de hîrtii și cu ochii închiși, Regele încerca să nu se gîndească la nimic. Fiindcă, dacă exista un asemenea lucru ca păcatul originar, dacă omul în toate acțiunile sale era un mișel, dacă Biblia avea dreptate să spună că inima oamenilor era mai ales

mincinoasă și ticăloasă fără speranță, atunci însemna că scopul vieții sale fusese irosit în van. Cavalerismul și Justiția deveneau niște iluzii de copil, dacă trunchiul pe care încercase să le altoiască avea să fie Haidamacul, avea să fie *Homo ferox* [1], în loc de *Homo Sapiens*.

În spatele gîndului acestuia, mai sălășluia unul încă și mai cumplit, pe care nici măcar nu îndrăznea să-l sesizeze. Poate că omul nu era nici bun nici rău, ci era doar o mașină într-un univers nesimțitor — curajul lui nu era altceva decît un reflex la pericol, ca tresărirea automată la înțepătura acului. Poate că nu existau virtuți, dacă nu cumva și săritura omului înțepat cu acul nu era și ea o virtute și umanitatea nu era decît un măgar fără judecată, ce trăgea automat, atras de morcovul dragostei la moara fără sens a reproducerii. Poate că Puterea era o lege a Naturii, necesară pentru a-i menține apți pe supraviețuitori. Poate că și el avea nevoie de ea.

Dar nu mai putea ține piept vălmășagului de gînduri. Simțea de parcă i s-ar fi atrofiat ceva între ochi, acolo unde se prinde baza nasului de craniu. Nu putea dormi. Avea coșmaruri. Mîine urma să aibă loc bătălia finală. Și între timp mai erau toate hîrtiile astea de citit și de semnat. Dar nu putea nici să le citească, nici să le semneze. Nu putea nici măcar să-și ridice fruntea de pe pupitru.

De ce se luptă oamenii ?

Bătrînul fusese dintotdeauna un gînditor sîrguincios, niciodată unul inspirat. Acum, creierul lui epuizat aluneca treptat în cercurile lui obișnuite : cărările bătătorite, ca acelea ale măgărușului, care trage la roata de moară, cărările pe care se tîrîse de mii de ori în zadar.

Era oare vina conducătorilor ticăloși care duceau mulțimile inocente la măcel sau, dimpotrivă, gloata ticăloasă era cea care-și alegea conducătorii după pofta inimii ei murdare ? La suprafață, nu prea părea posibil ca un conducător să poată sili un milion de Englezi să facă ceva împotriva voinței lor. Dacă, de pildă, lui Mordred i-ar fi venit ideea să-i facă pe Englezi să poarte rochii sau să stea în cap, atunci cu siguranță că nu s-ar fi alăturat partidului lui — oricît de viclene sau

[1] Omul feroce (lat.).

inteligente sau convingătoare sau chiar îngrozitoare ar fi fost argumentele lui. Atunci, înseamnă că un conducător trebuie neapărat să ofere ceva care să-i atragă pe cei pe care-i conduce ? Poate că el nu face nimic altceva decît să dea cu umărul într-o construcție care sta să cadă și care oricum s-ar fi prăbușit de la sine, chiar dacă n-ar mai fi lovit-o ? Dacă toate acestea sînt adevărate, atunci războaiele nu erau calamități în care nevinovații plini de bunăvoință se găseau împinși de conducători răi. Deveneau atunci niște mișcări speculative, mai profunde, mai subtile la origine. Și, pe drept cuvînt, nu prea credea că el sau Mordred și-ar fi dus țara la pierzanie. Dacă ar fi fost așa de ușor să-ți duci țara într-o direcție sau alta, de parcă ar fi o purcică legată cu o sfoară, atunci de ce mă rog nu reușise el să o ducă pe tărîmul cavalerismului, întru dreptate și pace ? Că doar, slavă Domnului, încercase o viață întreagă.

Și-apoi iarăși — acesta era cel de-al doilea cerc al gîndirii lui, ca în Infernul dantesc — dacă nici el și nici Mordred nu puseseră nenorocirea în mișcare, atunci cine fusese pricina ? Și unde-și găsea în general originea însăși esența războiului ? Fiindcă oricare război părea să fie atît de adînc înrădăcinat în războaiele care l-au precedat. Mordred te ducea înapoi la Morgause, Morgause la Uther Pendragon, Uther la înaintașii lui. Era ca și cum Cain l-ar fi ucis pe Abel, răpindu-i țara, după care oamenii lui Abel ar fi căutat din nou să-și recîștige fără încetare avuția pierdută. Omenirea mersese mai departe, își continuase traiul nevrednic, epocă după epocă, răzbunînd răul prin rău, sîngele vărsat cu alt sînge vărsat. Nimeni nu ieșea în cîștig de pe urma faptelor acestora, fiindcă amîndouă taberele suferiseră întotdeauna și totuși nu exista nici o ieșire. Războiul actual putea fi pus pe seama lui Mordred, sau a lui însuși. Dar mai era totuși datorat și unui milion de Haidamaci, lui Lancelot, lui Guenever, lui Gawaine ; era vina tuturor. Cei care trăiseră după legile spadei, erau siliți să moară de ea. Era ca și cum totul ar fi fost sortit să iasă prost atîta vreme cît omul refuza să uite trecutul. Nedreptățile lui Uther și ale lui Cain erau rele care ar fi putut fi îndreptate numai prin miracolul uitării.

Surori, mame, bunici : totul era înrădăcinat în trecut ! Acțiuni de orice fel ale unei generații puteau să aibă

consecințe incalculabile asupra alteia, așa că pînă și un strănut era ca o pietricică aruncată într-o baltă, care isca unde ce ajungeau cine știe la ce maluri îndepărtate. După cîte se părea, singura speranță ar fi fost să nu acționezi deloc, să nu tragi spada cu nici un preț, să stai liniștit, să nu te bagi în nimic, ca o pietricică nearuncată. Dar asta era prea groaznic.

Ce era Drept, și ce era Rău ? Ce deosebea Acțiunea de Inacțiune ? „Dacă m-ar pune cineva s-aleg și aș mai fi iarăși tînăr, gîndi bătrînul Rege, atunci m-aș îngropa de viu într-o mănăstire, de teamă ca nu cumva să fac ceva care să ducă la Durere..."

Binecuvîntarea uitării : asta era cel mai important. Dacă tot ce-ar face un om, sau tot ce-ar fi făcut părinții lui, nu era decît un șir nesfîrșit de Acțiuni menite să aducă vărsarea de sînge, atunci nu mai rămînea decît un singur lucru : trecutul trebuie să fie șters cu buretele și toate lucrurile trebuie luate de la început.

Gîndurile bătrînului își croiau drum cu trudă. Nu-l duceau nicăieri ; se întorceau înapoi și făceau același drum de două ori ; și totuși, era atît de obișnuit cu ele, încît nu se putea opri. Și intră apoi într-un alt cerc.

Poate că principala cauză a războiului era proprietatea, așa cum spusese John Ball, comunistul. „Și lucrurile nici c-au mers bine în Anglitera, declarase el, și nici că vor merge, cîtă vreme n-or fi toate cele de-a valma, și pîn-ce n-or mai fi domni și nici șerbi."

Poate că războaiele au fost purtate întotdeauna fiindcă oamenii spun : regatul *meu*, nevasta *mea*, iubitul *meu*, proprietatea *mea*. De fapt, așa gîndeau în sinea lor și el și Lancelot și toți ceilalți. Cine știe, poate că atîta vreme cît oamenii or să încerce să stăpînească lucrurile separat unul de celălalt, tot atîta vreme o să existe și războiul. Lupul flămînd o să atace întotdeauna renul cel gras, săracul va încerca întotdeauna să-l năruie pe bancher, servul se va ridica întotdeauna să facă revoluții împotriva stăpînilor, și națiunea săracă-lipită va lupta împotriva celei bogate. Poate că războaiele se purtau numai între cei care aveau și cei ce nu aveau. Nenorocirea era că nu puteai niciodată să definești ce înseamnă să „ai". Un cavaler învești mîntat într-o armură de argint se va numi de îndată că este un deposedat atunci cînd va întîlni un altul în aur.

„Dar hai să zicem, gîndi el, hai să zicem măcar o clipă că «a avea», oricum ar fi definită această stare, este cheia problemei. Eu am, și Mordred nu are. Dar protestă în sinea lui, contrazicîndu-se : bine, totuși nu-i drept să pun problema în felul ăsta, de parcă Mordred sau eu am fi cei care au stîrnit furtuna. Fiindcă, zău așa, ce sîntem noi altceva decît niște embleme pentru forțele complexe care par să fie împinse înainte de un impuls nevăzut. Parcă ar fi un impuls chiar în structura intimă a societății. Mordred este îndemnat acum la luptă aproape fără să mai poată să se oprească, de un puhoi de oameni, prea mulți ca să mai poți să-i numeri pe toți. Apoi sînt oamenii care cred în John Ball, afirmînd că sînt cu toții egali, sau oamenii care văd în orice revoltă o șansă de a-și instaura propria lor putere. Este o întîlnire de forțe între cei Avuți și cei Deposedați, o nebunească ciocnire între trupuri omenești, nu între conducători. Dar hai să trecem și peste asta. Hai să admitem vaga idee că războiul se datorează «posesiei» în general. În acest caz, singurul lucru cu judecată ar fi să refuzi să ai ceva. De fapt, așa cum a arătat de cîteva ori Rochester, acesta era și sfatul Domnului. A fost bogătașul amenințat cu urechea acului, au mai fost și acei zarafi.

Dacă așa ar sta lucrurile, păi atunci n-ar fi decît o problemă de împărțire a proprietății ca atare. N-ar fi decît o problemă de a împărți totul — chiar și gîndurile, viețile. Dumnezeu spusese oamenilor că vor trebui să înceteze să trăiască ca indivizi. Vor trebui să intre în șuvoiul vieții, ca un strop care cade într-un rîu. Domnul spusese că numai oamenii, ei înșiși, erau aceia care puteau să renunțe la personalitățile, la eul lor gelos, la individualitatea lor neînsemnată de fericire și mîhnire, care va muri în pace și va intra în hora celor mulți. Acela ce dorea să-și împlinească viața era îndemnat s-o piardă mai întîi."

Și totuși sălășluia ceva în bătrînul cap nins de ani, ceva ce nu putea accepta punctul de vedere dumnezeiesc. Nu-i vorbă, era clar că poți vindeca un cancer al uterului dacă extirpi de la început uterul.

Remediile totale și severe pot înlătura orice — inclusiv viața. Poveștele ideale, pe care nimeni nu e făcut să le urmeze, nu sînt cu adevărat de nici un folos. Căci ce rost are să povățuiești din cer pămîntul ?

Şi iată că acum se aşternea în faţa lui un alt cerc prea-bine cunoscut. Poate că războiul se datora fricii : fricii de incertitudine, de posibilitatea de a avea încredere în semenul tău. Dacă nu există adevăr, şi dacă oamenii nu spun adevărul, atunci înseamnă că există întotdeauna un pericol în afara individului propriu-zis. Ţie, ţie însuţi puteai să-ţi spui adevărul, dar ce siguranţă poţi avea că vecinul tău va fi sincer cu tine ? Această incertitudine trebuie să sfîrşească prin a face din vecin un adevărat pericol al existenţei tale. Asta ar fi fost, în orice caz, explicaţia lui Lancelot privind războiul. El căpătase obiceiul să spună că cel mai de preţ avut al omului era Cuvîntul lui. Săracu' Lancelot, şi tocmai el îşi încălcase cuvîntul : mă rog, dar oricum ar fi, puţini oameni existaseră pe lumea asta care să aibă un Cuvînt ca Lance.

Poate că războaiele se iscau fiindcă naţiunile nu aveau încredere în Cuvînt. Le era teamă, şi atunci n-aveau de ales decît lupta. Naţiunile sînt ca oamenii — au simţăminte de inferioritate, sau de superioritate, sau de răzbunare, sau de teamă. Nu este nici o greşeală să personifici naţiunile.

Suspiciune şi teamă : spirit de posesiune şi lăcomie : resentiment pentru nedreptatea ancestrală : toate acestea păreau să facă parte din flacăra care aprinde războiul. Şi totuşi nu ele erau soluţia. Bătrînul nu o putea găsi pe cea adevărată. Era prea bătrîn şi obosit şi nenorocit ca să poată gîndi constructiv. Ce era el sărmanul ? Doar un om care nu voise să facă decît bine, care fusese îmboldit spre acest efort de gîndire de un necromant excentric, cu o deosebită slăbiciune pentru umanitate. Justiţia fusese ultima lui încercare — să nu facă nimic care n-ar fi drept. Dar totul s-a terminat cu un eşec. Se dovedise prea greu, chinuitor de greu, să facă ce-şi pusese în cap. Şi-acum era sfîrşit.

Arthur dovedi că totuşi nu era sfîrşit cu totul, ridicîndu-şi capul de pe masă. În inima lui era ceva invincibil, o trăsătură de măreţie în simplitate. Se ridică în picioare, drept ca un flăcău, şi întinse mîna după clopoţelul de fier.

— Paj, spuse el, pe cînd băieţelul intră tropăind în încăpere, frecîndu-se la ochi.

— Doamne !

Regele se uită la el. Chiar și în agonia ultimelor sale clipe, mai era în stare să-i bage în seamă pe ceilalți, în special dacă erau tineri, fără experiență sau oameni de bună-cuviință. Atunci cînd, în cortul său, îi alinase durerile trupului și sufletului lui Gawaine, el era cel care ar fi avut mai multă nevoie de alinare.

— Dragul, sărmanul meu băiețel, spuse el. La ora asta se cuvenea să fii în pat.

Îl observă pe băiat cu o atenție încordată, ce-i intrase în obicei. Trecuse multă vreme de cînd nu mai văzuse inocența și certitudinea tinereții.

— Ascultă, spuse el, vrei să fii bun și să duci biletul ăsta episcopului? Dacă doarme, nu-l mai trezi.

— Da, Măria-ta.

— Mulțumesc.

Pe cînd sprintena făptură se îndepărta, strigă după el.

— Ei, paj!

— Măria-ta?

— Cum îți spune?

— Tom, Măria-ta, răspunse băiețelul politicos.

— De unde ești?

— De lîngă Warwick, Măria-ta.

— De lîngă Warwick.

Bătrînul părea să încerce să-și imagineze locul, de parcă ar fi un Paradis Terestru, sau o țară descrisă de Mandeville.

— Dintr-un loc pe nume Newbold Revell. E frumos pe la noi.

— Cîți ani ai?

— Păi în noiembrie împlinesc treisprezece ani, Măria-ta.

— Și te-am ținut treaz toată noaptea?

— Nu, Măria-ta. Am dormit bușteanpe o șa din sală.

— Tom din Newbold Revell, spuse el cu uimire. După cîte se pare, am băgat o mulțime de lume în povestea noastră. Ia spune-mi, Tom, ce intenționezi să faci mîine?

— O să mă lupt, Doamne. Am un arc bun.

— Și vrei să omori oameni cu arcul ăsta?

— Da, Măria-ta. Ba chiar mulți, după cîte trag nădejde.

— Dar dacă ar fi să te-omoare ei pe tine, ce-ai zice?

— Păi atunci am să fiu mort, Măria-ta.

— Va să zică așa.

— Să iau acum scrisoarea ?

— Nu. Așteaptă o clipă. Vreau să vorbesc cu cineva, numai că mi-e mintea tulbure.

— Vreți să vă aduc un pahar cu vin ?

— Nu, Tom. Așază-te și încearcă să asculți cu luare-aminte. Uite, dă la o parte piesele alea de șah de pe scăunel. Ia zi, pricepi lucrurile cînd ți se spun ?

— Da, Măria-ta. Sînt grozav de bun la pricepeală.

— Ai putea să pricepi dacă ți-aș cere să nu te lupți mîine ?

— Aș vrea să lupt, spuse băiatul cu dîrzenie.

— Toată lumea vrea să se lupte, Tom, dar nimeni nu știe de ce. Ce-ai zice dacă ți-aș cere să nu lupți, ca o favoare specială făcută Regelui ? Ai face așa ceva ?

— Aș face ce mi s-ar spune.

— Ascultă, atunci. Stai jos un minut și-am să-ți spun o poveste. Sînt un om foarte bătrîn, Tom, și tu ești tînăr. Cînd vei fi bătrîn, vei putea să povestești ceea ce ți-am spus astă-noapte, și asta și vreau să faci. Îmi înțelegi voia ?

— Da, Măria-ta. Așa cred.

— Ei, uită-te cum stau lucrurile. A fost odată un Rege, pe nume Regele Arthur. Asta-s eu. Cînd s-a urcat pe tronul Angliei, a găsit o țară în care toți regii și baronii se luptau unii împotriva altora ca nebunii și, cum își puteau permite să lupte în costume scumpe de armură, nu exista în mod practic nimic care putea să-i oprească să facă tot ce le trăsnea prin cap. Și făceau o mulțime de lucruri rele, fiindcă trăiau prin forță. Și uite că Regele nostru avu o idee, și anume că forța se cuvenea folosită, dacă pînă la urmă tot trebuia s-o folosești, în favoarea Dreptății și nu pentru sine. Bagă asta la cap, măi băiete. S-a gîndit că dacă ar putea să-i pună pe baroni să lupte pentru adevăr și să ajute pe cei slabi, și să îndrepte toate relele, atunci poate că lupta lor n-ar mai fi la urma urmelor un lucru chiar așa de rău, cum era pe vremuri. Așa că i-a adunat pe toți cei pe care-i știa că sînt cinstiți și credincioși, și i-a îmbrăcat în armură, și i-a făcut cavaleri, și i-a învățat ideea lui, și i-a așezat pe toți la o Masă Rotundă. Erau o sută și cincizeci în zilele fericite, și Regele Arthur își iubea Masa din toată inima. Era mai mîndru de ea, decît era de propria lui soață iubită și, vreme de mulți ani de zile,

noii lui cavaleri călătoreau de colo-colo, ucigînd căpcăuni și salvînd domnițe și scăpînd sărmani prizonieri și încercînd să facă dreptate pe lumea asta. Asta a fost ideea Regelui nostru.

— Eu zic c-a fost o idee bună. Măria-ta.

— A fost, sau ba. Dumnezeu știe.

— Și ce s-a întîmplat cu Regele pînă la urmă? întrebă copilul, cînd povestea părea să fi secat.

— Pentru oarecare pricină, lucrurile merseră prost. Masa Rotundă s-a dezbinat și a început un război îndîrjit și toți au fost uciși.

Băiatul îl întrerupse plin de încredere.

— Ba nu, spuse el, nu toți. Regele a cîștigat. O să cîștigăm.

Arthur zîmbi nedecis și clătină din cap. Nu voia nimic altceva decît adevărul

— Toți au fost uciși, repetă el, toți, în afară de un anumit paj. Știu eu despre ce vorbesc.

— Măria-ta?

— Pajul acela purta numele de Tom din Newbold Revell de lîngă Warwick, și bătrînul Rege îl expedie de-acolo înainte de bătălie, sub pedeapsa de cumplită dizgrație. Vezi tu, Regele voia să mai rămînă cineva în viață care să-și amintească de celebra lui idee. Tare mult dorea ca Tom să se întoarcă la Newbold Revell, unde să se facă om mare și să-și trăiască viața în pacea din Warwickshire — și mai voia ca el să spună tuturor care ar vrea să-l asculte despre vechea idee, pe care amîndoi o crezuseră cîndva că a fost de folos. Ei, ce crezi, Thomas, ai putea să faci asta ca să-l mulțumești pe Regele tău?

Copilul răspunse, cu ochii puri ai adevărului absolut:

— Aș face orice pentru Regele Arthur.

— Bravo, ești un flăcău de ispravă. Și acum ascultă, dragule. Nu care cumva să-i încurci pe toți oamenii ăștia legendari. Eu sînt cel care-ți spun despre ideea mea. Eu sînt cel care îți poruncesc să pornești călare spre Warwickshire de îndată și să nu mai lupți deloc cu arcul tău mîine. Ei, înțelegi toate astea?

— Da, Rege Arthur.

— Și-mi promiți c-o să ai după aceea grijă de tine? Vei încerca să-ți amintești că ești un fel de recipient care trebuie să poarte mai departe ideea, acum, cînd

lucrurile merg rău, și că întreaga speranță depinde numai de faptul ca tu să rămîi în viață ?

— Așa am să fac !

— Parcă mi se pare că sînt cam egoist să te folosesc în felul ăsta.

— E o onoare pentru sărmanul paj al domniei-tale, bunul meu stăpîn.

— Thomas, ideea mea cu cavalerii aceia a fost un fel de lumînare, ca una dintre acestea de-aici. Am purtat-o ani de zile, ținînd mîna pavăză tot timpul ca s-o feresc de vînt. Deseori a pilpîit, gata să se stingă. Acum, acum îți dau ție lumînarea — n-ai s-o lași să se stingă, nu-i așa ?

— Fii fără grijă, Măria-ta. O să ardă mereu.

— Bunul Tom. Cel ce-aduce lumina. Cîți ani ziceai că ai ?

— Aproape treisprezece.

— Poate încă șaizeci de ani, atunci. O jumătate de secol.

— Am s-o dau altor oameni, Măria-ta. Altor Englezi.

— Și-ai să le spui în Warwickshire : „Și-adevăr zic vouă, că minunată și de mare preț a fost lumînarea ce a purtat-o dînsul" ? Așa, flăcăule, și eu am purtat-o, și-acum du-o și tu mai departe. Acum ascultă : uite, Tom, da-i bătaie, că timpu' nu mai așteaptă. Trebuie s-o pornești fără întîrziere. Și să-l iei pe cel mai bun fecior de iapă pe care poți domnia-ta să-l găsești, și-apoi fugi val-vîrtej cît te țin puterile în Warwickshire și nici pasărea în zbor să nu te-ajungă din urmă.

— Bine, bine ștafeta mea, am să fug în goana mare, și lumînarea o să ardă înainte.

— Bine, Tom, așa să faci atunci și Domnul să te binecuvînteze. Dară să nu uiți să-l chemi pe Episcopul de Rochester, înainte să pleci.

Băiețelul îngenunche să-i sărute mîna stăpînului său — iar mantia lui, după cîte ne spune Malory, căpătase o înfățișare absurd de nouă.

— Măria-ta, Stăpînul meu și-al Angliei, spuse băiatul.

Arthur îl ridică cu blîndețe, ca să-l sărute pe umăr.

— Sir Thomas de Warwick, spuse Regele, și băiatul plecă.

Cortul era gol, impresionant și mareț. Vîntul se tînguia și lumînările șiroiau ceară. Așteptînd să vină episcopul, omul nostru, bătrîn, tare bătrîn, se așeză la pupitrul lui de citit. Ochii ogarului, prinzînd în ei licărul lumînărilor pe cînd îl privea, ardeau într-o irizare spectrală — două cupe de ambră în lumina funebră. Canonada lui Mordred, care avea să însoțească tot întunericul nopții pînă la bătălia de-a doua zi de dimineață, începu din nou să-și bată toaca afară. Regele, secătuit de ultimul său efort, se lăsă prada mîhnirii sale. Chiar și atunci cînd mîna oaspetelui său ridică marginea cortului, tăcuții stropi ai amărăciunii i se prelingeau pe față, apoi în jos pe nas, și căzeau pe pergament cu mici ticăituri regulate, ca un ceasornic din bătrîni. Își întoarse capul într-o parte, nedorind să fie văzut, incapabil să se mai stăpînească. Perdeaua cortului căzu, în vreme ce ciudata siluetă în mantie și pălărie intră molcom înăuntru.

— Merlyn ?

Dar nu era nimeni acolo : îl visase într-un somn furat, așa cum fac deseori moșnegii.

Merlyn ?

Începu din nou să se gîndească, dar acum mintea i se mișca liberă, clară ca niciodată. Își aminti de bătrînul necromant care-i dăduse învățătura vieții — care-l învățase prin exemplul animalelor. Da, acum își amintea, erau — vezi bine — cam o jumătate de milion de diferite specii de animale, în vreme ce omul nu era decît el singur. Bineînțeles că și omul era un animal — doar nu era un element vegetal sau mineral, nu-i așa ? Și Merlyn îl învățase despre animale așa încît specia unică să învețe, urmărind problemele miilor de specii. Își aminti de furnicile beligerante, care-și revendicau hotarele, și despre gîștele pașnice, care nu erau preocupate de granițe. Își aminti de lecția pe care-o primise de la viezure. Își aminti de Lyo-lyok și de insula pe care o văzuseră în migrația lor, unde toate acele păsări, pescărușii, rațe, gîște, botgroși și atîtea și atîtea altele trăiau în pace, păstrîndu-și fiecare felul ei de civilizație, fără să facă război — fiindcă nici una nu revendica vreun hotar. Și-atunci, văzu în fața lui ideea limpede și deslușită ca o hartă. Lucrul cu adevărat fantastic în legătură cu războiul era că întotdeauna el era purtat pentru nimic — literalmente pentru nimic. Frontierele sînt linii imaginare.

Nu exista nici o linie vizibilă între Scoția și Anglia, deși sîngele de la Flodden [1] și de la Bannockburn [2] pentru ea a fost vărsat. Geografia era cea care provocase războiul, ea era cauza — geografia politică. Nu exista nimic altceva. Națiunile nu au nevoie să aibă același tip de civilizație, și nici același gen de conducător, în orice caz nu mai mult decît botgroșii și pescărușii. N-aveau decît să-și mențină propriile lor civilizații ca Eschimoșii și Hotentoții, dacă voiau să-și dea una alteia libertăți comerciale și liberă trecere și acces la căile de circulație mondiale. Țările ar trebui să devină un șir de regiuni — dar regiuni care să-și poată menține propria lor cultură și legile locale. Ar trebui doar ca liniile imaginare de pe suprafața pămîntului să fie *neimaginate*. Păsările purtate de văzduh le treceau, le spulberau prin firea lucrurilor. Ce lucruri nebunești le păruseră granițele acelea lui Lyo-lyok și tovarășelor ei, și cît de ridicole ar părea ele Omului, dacă ar învăța să zboare.

Batrînul Rege se simți împrospătat, cu capul limpede, gata aproape să înceapă de la capăt.

Va veni o zi — trebuie să fie o asemenea zi — cînd se va întoarce în Gramarye cu o nouă Masă Rotundă, fără de colțuri, la fel cum lumea oamenilor nu are nici ea vreunul — o masă fără de hotare între națiuni, care, în acea zi, se vor așeza toate să ospăteze și să se bucure acolo. O speranță de a împlini aceasta se găsește în cultură. Dacă oamenii ar putea fi convinși să citească și să scrie, nu numai să mănînce și să facă dragoste, atunci încă ar mai fi o șansă ca să ajungă pînă la urmă la rațiune.

Dar atunci era prea tîrziu pentru un nou efort. De data aceasta, destinul îi era să moară sau, cum spun unii, să fie purtat spre Avilion, unde să aștepte zile mai bune. De data aceasta, soarta lui Lancelot și a soției Guenever era să primească tonsura și vălul [3], în vreme

[1] Bătălia de pe cîmpul Flodden (1513), în care englezii au respins o invazie scoțiana. Scoțienii au suferit grele pierderi, iar regele lor, Iacob al IV-lea, a fost ucis.

[2] Bătălia de la Bannockburn (1314), în care Robert I al Scoției a provocat o înfrîngere zdrobitoare armatelor lui Eduard al II-lea al Angliei.

[3] Însemnele călugăriei.

ce Mordred va fi ucis ca un mișel. Soarta unuia sau altuia nu e nimic alta decît un strop, deși poate unul strălucitor, în gigantica, albastra frămîntare a mării scăldate în soare.

Tunurile vrăjmașului mai bubuiau încă în dimineața cu nori zdrențuiți, cînd Maiestatea Angliei se înalță, ca să primească viitorul cu inimă împăcată.

EXPLICIT LIBER REGIS QUONDAM REGISQUE FUTURI[1]

ÎNCEPUTUL

[1] Aci se termină cartea Regelui ce va să fie iarăși Rege.

C U P R I N S

I SPADA DIN STÎNCĂ 11
II REGINA VĂZDUHULUI ŞI ÎNTUNERICULUI 266
III CAVALERUL RĂU-FĂCUT 385
IV LUMINAREA ÎN VÎNT 610

Lector : ANTOANETA RALIAN
Tehnoredactor : AURICA IONESCU

Tiraj 27 730. Bun de tipar 10.08.1974. Coli tipar 4¼.

Tiparul executat sub comanda nr. 40 351 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1 București
Republica Socialistă România

COLECȚIA ROMANULUI ISTORIC

Legendele regelui Arthur și ale Cavalerilor Mesei Rotunde reunite într-o operă de mare originalitate, în care adevărul istoric se întîlnește cu parodia, realul cu absurdul, comicul cu tragicul, trecutul cu prezentul și romanul istoric cu romanul psihologic de dragoste.

Lei 26